།།ཨ།། །ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་རྒྱན་ལྷང་དང་རིགས་པའི་འཁོར་ལོས་ལུགས་ངན་པམ་བྱེད་
ཅེས་པའམ། མིང་གཞན་རྟོག་གེའི་འཕྲལ་འཇོམས་ཆེན་མོ་བཞུགས།། ན་མོ་མཆོ་ཎྜ་ཡ། ཚད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་
དགོངས་རྒྱན་ལྷང་དང་རིགས་པས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས། རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་
མཚོའི་མཇུག་ཅེས་བྱ་བ། སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རིགས་བྱེད་ལ་
མཁས་མཁས་པའི་གནས་ཐོབ་ཀུན་གྱི་སྤྱི་མེས་མེས་པོ་གསེར་གྱི་པད་མའི་མདལ། །མདལ་སྐྱེས་མཚོག་སྤྱི་ན་
སྤྱི་ན་མའི་བུ་ཡང་འཆིང་བྱེད་ཉེ་དབང་དབང་པོས་རབ་བརྟེན་སྟོབས་ཀྱི་དགྲ། །དགྲ་སྟའི་མཚོན་ཐོག་ཐོ ག་ས་
མེད་རབ་རྒྱ་ལྟ་མིན་རབ་འཇོམས་འཇོམས་བྱེད་བདག་པོ་མེ་ཏོག་གཞུ། །གཞུ་རྒྱལ་དབྱང་ཚོགས་ཚོགས་ཀྱི་
བདག་པོས་གྱས་འདུད་ཀྱན་མཁྱེན་མཁྱེན་པའི་སྤྱན་མངའ་དེང་འདིར་རྒྱལ། །གང་འདིར་ཀུན་ཏུ་རྟོངས་པའི་ཚུ
ལྟོན་གྱིས་བསྟན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི། ། རྒ་ལྷོང་འཕྲུག་པ་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོར་རིང་དུ་འཕྱན་པའི་འགྲོ་བ་
འདི། ། བཀྲང་ཡས་ཐུགས་རྗེའི་སྤྱན་ཀྱིས་བཟུང་ནས་ཡང་དག་རིགས་པའི་གྲུ་ཆེན་གྱིས། ། བགྲོད་མང་གི་ས
སྒྲོལ་ཐུབ་དབང་ཚད་མ་གསུང་མཁས་ཁྲོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། ། མཐར་འཛིན་དྲག་ཏུ་འཕྲུགས་པའི་ལྟ་མིན་
དཔའ་བོ་དེ་ནི་གཞུང་ལུགས་བརྒྱ་བྱིན་འཁོར་གྱི་ཕུན་ཚོགས་ལ་སྦྱང་ས་འོག་མི་ཤེས་ཆུན་པའི་མལ་དུ་ཡུན
རིངས་བསམས་པའི་རྟོག་གེ་ངན་པའི་དབྱང་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་བཤམས་ནས། ། ཆོ་དང་སྟན་དང་གས་སྲིད
བསྟུངས་རིག་བྱེད་ཤེས་ཤིང་སྟུངས་པའི་ཤིང་ཏ་ལ་ཞོན་ལྟག་ཆོད་ཆོག་དོར་གསོ་རྒྱའི་དགྲ་ཐབས་ཤེས་པའི་
འཕྲལ་འཁོར་གྱིས་སྟ་བ་བརྡལ་སྟོད་ཏོག་ཀུན་ལ་ཞོན་ལྟ་ཆོད་ཅིག་ཏོ་ཤ་ཀ ཡི་ཁ ཀ ཏ ཀ ། ། ངེས་དོན་ཉིང
ཁུས་རབ་འཕོངས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟ་ཁ་ཞུང་ལུགས་ཤེས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱོད་ཐུག་དོག་རྒྱ་མཚོའི་
ཁོངས་ནས་རབ་འཕོན་ཐུབ་བསྟན་བང་རིམ་ལ་འགོངས་སྟོང་ཉིད་བདུད་རྩི་འཕྲོག་པའི་གཡུལ་ངོར་ཞུགས་པའི་
མི་བསྟན་དེས། ། ཁྱོད་ཞལ་མཁྱེན་བརྩེ་ཁྱོས་པའི་རྟོ་རྟ་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་གོམས་སྟབས་རབ་འཁྱོར་ལག་ཆ་ཤོར་
ནས་བཏབས་ཤིང་འགྱེལ་རྣམས་ཞབས་ཟུང་འགྲིང་བག་གར་གྱིས་གནོན་མཏང་རབ་དཀར་ལྟ་མཚོག་གཡོ་
མེད་གང་ཁྱོད་ཏུག་པར་རྒྱལ། ། ཁྱོད་གཞལ་བད་མོ་ཆོད་པའི་འཛུམ་ཕྲེང་རྩེ། ། ལེགས་བཤད་བྱང་བའི་ཕྲེང་བ
གཡོ་ལྟན་ཞིང། ། གང་གསུང་བདུད་རྩིའི་འབབ་སྟེགས་ངོ་མཚར་ཅན། ། འཇམ་དབྱངས་དགྱེས་པའི་ཞལ་སྐོར་ད
བཟུང་ཤིག ། རྟེ་བཙུན་རིགས་པའི་དབྱང་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞེས། ། ཆུ་སྟེགས་འཕྲལ་པའི་ས་ཆེན་གསུམ
ཕོགས་ནས། ། ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་བད་མཚོར་ངལ་བས་བ། ། ཕྱོགས་ཀྱི་བློ་ཆེན་ཁྱོས་པའི་རིགས་པ
མཚོ། ། ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པའི་དཔའ་མཇུངས་ཅན། ། ཚོས་མིན་ཕམ་མཇུད་གྲགས་པའི་ཏ་ཆེན

གྱི་ས། །ཆོས་མངའས་པའི་གྲགས་པ་སྒྲོལ་མཁན་པ། །ཆོས་ལ་གྲགས་ཐོབ་སྒྲ་བའི་ཉེ་མ་རྒྱལ། །གང་གི་རིགས་པའི་ལམ་བཟང་པོ། །འཇོན་མཁན་ལྷ་ཤཱཀྱ་ཤེས་རབ་འབྱུང་། །ཆོས་མཚོག་ལ་སོགས་ཤེང་རྩ་ཡི། །སྲོལ་འཇོན་ཀུན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གང་ས་ཅན་རྩོངས་པའི་ཐུན་ཆེན་པོ། །ས་ལ་མཁས་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ནི། །སྲས་དང་བརྒྱད་པར་བཅས་པ་ལ། །ཡིད་རབ་དྭངས་བས་ཕྱག་བཀྲིད་དོ། །ཀུན་དགའི་དེད་དཔོན་ཀུན་གྱི་ས་བཀྲ་ན། །ངོ་མཚར་གནས་ལྡའི་རྒྱལ་མཚན་སྣ་ཡིས་སྒྲེང་། །དཔལ་ལྡན་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་དེ་མེད་ན། །སྣང་སེལ་བ་དན་བཟང་པོ་སྣ་ཡིས་བཟུང་། །རིགས་པའི་གཏེར་གཞུང་གྱི་ཆེན་མ་བཅས་ན། །སྟེ་བདུན་རིགས་པའི་མཚོ་ཆེན་ཇི་ལྟར་ཤྲུལ། །དེ་ཕྱིར་བཏ་ཆེན་འཇིགས་མེད་དཔའ་བོ་དེ། །ཉིད་དང་བརྒྱད་པར་བཅས་ཀུན་འདི་ན་རྒྱལ། །སངས་རྒྱས་གསུང་རབ་ལྷང་དང་རིགས་པའི་

[५]

ཉི་འོད་འབར་བའི་བདུད་རྩིའི་གླུ་ཆར་ནི། །དབལ་ལྡན་རྣམ་དགྱེད་རྒྱ་མང་གི་ས་བདམས་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོའི་སྒྲིན་ཀྱི་ཤིང་རྒྱ་ལ་ཞོན་པ། །སྐལ་བཟང་བློ་མཚོའི་བཞད་འཕྲེང་དབུས་ཀྱི་ཆུ་གཏེར་གང་དུ་དུལ་པར་བབས་པ་ན། །སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚོ་དལ་ལྡན་འདུས་པའི་ཆུ་ཆེན་དང་བཅས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟེལ། །ཤ་ཀྱའི་བསྟན་པ་ནོར་བུའི་གཏུགས་དཀར་ནི། །ལུང་དང་རིགས་པའི་རྒྱལ་མཚན་རྩེར་བཀོད་ནས། །འཕྲིན་ལས་བཟང་པོའི་གྲིབ་བསིལ་འབེབས་བརྩོན་པས། །འཕོངས་པའི་ཚ་གདུངས་སེལ་ཁྱོད་ཀུན་གྱི་བཤེས། །དོན་ཡོད་མཁྱེན་པའི་ལེགས་བཤད་རི་མོ་ནི། །དལ་ལྡན་ཐུགས་མཚོའི་མེ་ལོང་ལ་བྲིས་པ། །འཕྲིན་ལས་བཟང་པོའི་མདངས་ཀྱིས་མཚོན་གང་ཁྱོད། །ཐུབ་བསྟན་གསེར་གྱི་ཁང་ཆེན་མཇོས་པའི་རྒྱན། །ལན་གཅིག་ཐོས་ན་རིགས་པའི་སྣང་བ་འཕེལ། །མང་པོར་བསམས་ན་རྟོངས་པའི་ཐུན་ཆེན་སེལ། །རིང་དུ་བསྐོས་ན་སྒྲིབ་ཀུན་འཇོམས་ངེས་པའི། །རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་ལུགས་བཟང་རྒྱ་པར་རྒྱལ། །དེང་སང་འདི་ན་སྟེ་བདུན་མཛད་གཞུང་རིགས་པའི་འོད་དཀར་ཅན། །རང་བཞིའི་སྒྲ་གཅན་དབང་པོས་ཐོས་ནས་ནག་པོར་བྱས་ཐུར་ཅིང་། །ཟླ་བདན་སྐྱེ་བོ་དུ་མའི་རྟོག་པས་ཀུན་ཏུ་རྣམ་བཏགས་པའི། །རྟོག་གེ་བདན་པའི་འཇའ་ཚོན་རི་མོར་འགྲོ་འདི་ཚགས་མཐོང་ནས། །གྲགས་པའི་གཞུང་བཟང་རིགས་པ་ཡི། །གཏེར་གྱིས་རྟེ་བཞིན་བཀྲལ་བ་གང་། །སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་དལ་ལ་དང་ནི། །ཀུན་མཁྱེན་རོང་སྟོན་ཚོས་ཀྱི་རྟེའི། །རིགས་པའི་མན་ངག་གིས་བརྒྱན་ཏེ། །འདི་ན་ལོག་པར་འཆད་རྣམས་ཀྱི། །

[૬]

རྟེས་འབྲང་མིན་པར་རིགས་པ་ཡི། །གཞུང་བཞིན་འཚད་ལ་སྦྱོ་བ་སྐྱེས། །དེ་ལྟར་མཚོད་པར་བརྗོད་ཅིང་བཙོམ་
པར་དམ་བཅས་ནས་ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་རྒྱན་རིགས་པའི་འཁོར་ལོས་ལུགས་ངན་ཕམ་བྱེད་
ཅས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ལ་དོན་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ཙོམ་པ་དང་འབྲེལ་
བའི་དགོས་པ་དང་། རབ་བྱེད་དངོས་རྟེ་ལྟར་འཚད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཡང་འདི་ན་ཁམས་གསུམ་
པའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་རིང་དུ་ཆུལ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་ཐར་པའི་ཁང་བཟང་ཉམས་དགའ་བ་དེར་བགྲོད་པར་འདོད་
པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲལ་བ་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ནི་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། |
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བར་མི་ཤེས་པའི་རྟོངས་པ་ཆེན་པོ་འདི་འཁོར་བའི་འབྲོག་དགོན་པ་
འཇིགས་སུ་རུང་བ་ཉམ་ང་བའི་འཇིགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྣ་ཟིང་བྱེད་པ་འདི་མཐའ་དག་བསྐྱེན་ཅིང་བསྐྱེད་
པའི་རྩ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་བྱས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་པ་ལ་སྲེད་པ་དང་ཐར་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་
དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པའི་སྲིད་ཞི་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། རྒྱ་བ་དང་ཆད་པར་སྤྱ་བ་ལ་སོགས་
པའི་ལྟ་བ་དང་། འགལ་བྱེད་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ངན་པ་རྣམས་བྱང་གྲོལ་གྱི་རྒྱུར་བཟུང་ནས་ཀུན་ཏུང་རྒྱལ་བ་
དང་། དེ་དང་མི་མཐུན་པ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལས་ལས་ཀྱི་མཐའ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བསོག་པ་དག་ཀྱང་
འབྱུང་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་གྲྭབ་མཐའི་རྣམ་པ་མི་མཐུན་པ་རྣམས་དང་། ཆོས་
ལྟར་བཅོས་ཤིང་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་སྤྱ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་འབྱུང་ཞིང་དུས་ཀྱི་ཡུགས་ཀྱིས་བློ་གྲོས་
ངན་པའི་སྐྱེ་བོ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་ཀྱང་བློ་ངན་གྱི་རྟོག་པ་ཁོ་ནས་བརྟགས་པའི་ཚོག་གི་སྒྲོ་ར་བ་འབའ་ཞིག་ལྟར་
བློངས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསམ་

[૨૭]

དགོས་ཤིང། དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་དེའི་རྩ་བ་རྒྱུས་འབྱིན་པར་ནུས་པ་ཡང། རིགས་པའི་ལམ་བཟང་པོ་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་དགོས་ལ་དེ་ཡང་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་པོ་ཚད་མ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པའི་ཚུལ་ལ། ལུགས་གཞན་ལས་ཆེས་ཆེར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ལྟ་བའི་མིག་གཅིག་པུར་གྱུར་པ། ཆོས་ཀྱི་སྣྲན་ལྟན་དཔལ་ལྟན་གྲགས་པའི་རིང་ལུགས་ཁོ་ན་ལ་རག་ལས་པས་དེའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་རིགས་ལམ་ལ་གོམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང། རང་བཞིས་མ་བསླད་པའི་རིགས་པའི་སྲོལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་མི་ཉམས་ཤིང་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང། བདག་དང་སྐྱེ་བར་མཉམ་པའི་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་འགའ་ལའང་ཕན་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་འདི་བཙུམ་མོ། །དེ་ལྟ་བས་ན། འཚང་པར་འགྱུར་བ་འདི་ནི། ཆེད་པ་དང། བཀུར་སྟི་དང། ཚོགས་སུ་བཅད་པའི་རོ་མྱང་བ་ཚོལ་བ་དང། རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་ཆགས་པ་དང། གཞན་གྱི་འདོད་པའི་མཐའ་ལ་སྡང་བས་མ་ཡིན་ཞིང། གཟུ་བོར་གནས་པའི་བློ་ཡིས་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཚོལ་བ་ལྟར་ལེན་པའི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང་ལྡན་པས། ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་ལུང་དང་རྟེས་སུ་མཐུན་ཅིང། དངོས་པོའི་སྟོན་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་རིགས་པས་བསླུབ་པ་མཁས་པ་སྤྱ་མའི་མན་ངག་བཟང་པོས་བརྒྱན་ནས་འཚང་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར། དེང་སང་གི་སྐྱེ་བོ་ཐོ་གོས་ཞིང་ཡིད་བཞིངས་པ་དག་ཀྱང་འདི་ལ་འཇུག་པར་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་དགོས་པ་དེ་དང་ལྡན་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དངོས་རྗེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། གདུལ་བྱ་གཞན་རྟེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་ལེ་ཏུ་ལན་ལག་བཅུའི་སྒོ་ནས་དང་པོར་བཤད་པ་དང། རྟེས་སུ་བཟུང་ནས་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པས་མི་ཤེས་པ་རྗེ་ལྟར་བཐོག་པའི་ཚུལ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་

[९]

པའི་ཐབས་ཀྱི་ལེ ཌ་ལེ་ཚན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གདུལ་བྱ་ཐེ་ཚོམ་ཅན་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ལོག་རྟོག་ཅན་ཚར་གཅོད་པའི་ཐབས་སུ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་བྱ་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་བསྟན་བྱ་ཉིད་བཤད་པ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་ལེགས་པར་བཤད་པས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། བརྗོད་བྱ་རྣམས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། ཇོད་བྱེད་སྒྲུབ་ངག་གི་རྣམ་གཞག་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག་དམིགས་ཕྱེད་པར་བཤད། དེ་དག་མི་འཐུལ་བའི་རྒྱུ་དགག་སྒྲུབ་དང་། འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྣང་། དེ་དག་གི་ངེས་པ་བཤད་པ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་ངོ་བཏན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགག ར་ཀི་འདོད་པ་སྒྲུབ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དགག དེ་ལ་འཕྲོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདོད་ཚུལ་དགག ཚུལ་གསུམ་འགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་དགག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེང་སང་ཕལ་ཆེ་བ་ན་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྒྲའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱོད་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད།

[৫]

སྒྲུབ་ཚུལ་ཡིན་སྒྲུབ། སྒྲ་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པར་ངས་ནས་དེ་རྒྱ་མི་རྒྱ་ཕེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གང་ཟག་སྲིད། ཁྱོད་དང་སྒྲ་
དང་མི་རྒྱ་པ་གསུམ་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་སྒྲ་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེས་ཁྱབ་ཡིན
ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཚོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་དགེ་ཡང་དག་གི་སྟེང་དུ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང
བྱའི་འབྲེལ་པ་རྣལ་མར་ངས་སྟོན་པས་ཀྱིས་ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར
ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཚོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་
མཐུན་དགེ་ཡང་དག་ཡོད། ཁྱོད་མི་རྒྱ་པ་ལ་འབྲེལ། དེ་སྒྲུབ་ལ་ཁྱོད་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་འགོད་ཚུལ་ཡིན
འགོད། སྒྲུབ་ཚུལ་ཡིན་སྒྲུབ། ཁྱོད་ཡིན་ཡོད། ཁྱོད་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལྷོག་ཁྱབ་ལ་ཡང
དེ་ལྟར་བསྟེ་ཞིང། བྱས་པ་གཅིག་པོ་བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་ཅིང་དེ་ལས་གཞན
བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞི་མེད་དོ་ཞེས་མཐུན་པར་དབྱངས་གཅིག
དང་མཁྱེན་གཅིག་ཏུ་སྒྲ་བར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ
པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་གཞིར
བཟུང་བ་དེ་ལས། ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་ཚུལ་གྱི་མཚན་གཞི་གཟུང་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང
དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལས་གང་རུང་ཅིག་ཚད་མས་ངེས་པའི་རྒྱོལ་བ་ཡིན་ན། ཚུལ་གསུམ་ཀ་ཚད
མས་ངེས་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱས་པ་དེ། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཀའི་མཚན་གཞི་ཡིན། བྱས་པ
ལས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ན། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་མ་ཡིན་དགོས། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི
ཚུལ་གསུམ་

ལས་གང་རུང་ཅིག་ཡིན་ན་གསུམ་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཁས་ཟློང། འདོད་ན། ལུང་དང་རིགས་པ་དང་ཁམས་བླང་པ་དང་གསུམ་ཅར་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལ་མཚན་གཞི་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་གསུམ་གཟུང་རྒྱུ་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་ལུང་དང་རིགས་པ་དང་ཁས་བླང་པ་དང་འགལ་ལོ། །རྗེ་ལྷར་ཞེ་ན། རེ་ཤིག་དང་པོར་ལུང་དང་འགལ་ཏེ། རྣམ་རིས་ལས། གཏན་ཚིགས་ཚུལ་གཉིས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་ལྷོག་པ་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་དག་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྟན་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་སྟོར་བ་བསྟུས་ཏེ་བརྗོད་ཀྱི་ཚུལ་བསྟུས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང། གཏན་ཚིགས་ཐེག་ས་པའི་འགྲེལ་པར། ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང། རྒྱས་གཅིག་ལ་ཚུལ་གསུམ་པར་བརྗོད་དོ་ཞེས་དང། རིགས་ཐེག་ལས། ཚུལ་གསུམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རིས་པ་དང། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་པར་རིས་པ་དང། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རིས་པའོ་ཞེས་སྨོན་པ་ཅིག་གི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞི་སོ་སོར་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དང། རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་ལྷོག་པ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་ངོ་བོ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཅི་སྟེ་ལུང་གི་དགོངས་པ་ཚུལ་གསུམ་རང་ལྷོག་ཐ་ཙམ་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། གཞི་ལྷོག་ཐ་དད་དུ་གཟུང་དུ་མེད་པ་ལ་འདོད་ན་ནི། རང་གིས་རྗེས་འཇུག་མེད་ན་ལྷོག་པ་མི་འགྲུབ་པར་ཁས་བླང་པ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་མས་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་སུ་འདུས་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དང་རྗེས་འཇུག་འི་ཚུལ་ལས་འོག་གས་སུ་ལྷོག་པའི་ཚུལ་གཟུང་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ་ལན་འདོན་པར་མི་ནུས་སོ། །དེ་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ན་རྗེས་སུ་འཇུག་ལྷོག་གི་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ལ།

[ཀ]

མཚན་གཞིར་གཟུང་རྒྱ་གཅིག་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། ཁྱམ་པར་དེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་ནི། སྟོང་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ན། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དེ་མི་འཇལ་དགོས་པར་ཐལ། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་ཡིན། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེའི་གཞལ་བྱ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རྒྱས་ཁས་བླངས་ཤིང། གལ་ཏེ་སྲིད་ན་གང་ཡིན། བྱས་པ་དེའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྒྲ་མི་རྟག་རྫོགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་དེ་མི་རྟག་པ་ལ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ན་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་གིས་འགོག་པ་དེ་ཉིད་མཚུངས་སོ། །སྒྲ་བྱས་པ་དེའོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་འཐད་མོད་ཀྱི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཉམས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ལའང་སྒྲ་བར་བྱ་ཞིང། གཞན་ཡང། སྟོང་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ཅིང། དེ་སྐོར་གྱི་རྟེས་ཁྱབ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ། ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ཡང་ཡིན། དེ་སྐོར་གྱི་རྟེས་ཁྱབ་གཞལ་བྱའི་ ཚད་མ་དེ་ ཚད་མར་མ་སོང་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྟེས་ཁྱབ་གཉིས་ལ་མཚན་གཞི་རེ་རེ་ལས་ལྷག་པ་གཟུང་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་ནི། བྱས་པ་ རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྒྲའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་དེ། བྱས་རྫོགས་ཀྱི ས་སྒྲ་མི་རྟག་ པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་མ་ཡིན་ན་སྒྲ་བྱས་པར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་ བའི་ཚད་མར་འདོད་པ་འགལ་ཞིང། དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ ངེས་པ་དེ། དེ་སྐོར་གྱི་རྟེས་འགྲོའི་ཚུལ་མ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟེས་ འགྲོའི་ཚུལ་འཇལ་བར་

[๑๓]

བྱེད་པའི་ཚད་མར་འདོད་པ་འགལ་ལོ། །དར་ཏེ་ཀ་པ་ཁྱེད་ཉིད་ཀྱིས། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ལས། རྟེས་སུ་འཐོལ་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་ནི། རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་ཉིད་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྔར་བཤད་པའི་འགྲེལ་དོན་ལྟོག་ངེས་པ་སྟོན་དུ་འཐོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་དང་རྟེ་ལྟར་མི་འགལ། དེ་ལྟར་ན། ཞར་ལ་འདིར་ས་བརྟེད་ན། མཚན་ཉིད་ལ་དངོས་ཀྱི་སྒྲོན་བརྟེད་པ་ནི། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་པའི་ཆོལ་བས་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཆེ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དུ་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་ལྡན་ཤེང་དེར་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱིས་སྨྲས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་ལེགས་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ངོ། །འདོད་ན། ཚུལ་གསུམ་སྔར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་མི་ཤེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང། ཚུལ་གསུམ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་མི་ཤེས་པའི་གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས། ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཐར་སྟོས་པའི་ངེས་པ་དེ། ཕྱི་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་ཁས་བླངས་པས། ཡི་གེའི་དོན་ལས་ཉམས་ཏེ། ཐ་མར་སྟོས་པའི་ངེས་པ་ནི། སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་གཉིས་ཀ་ལ་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ་ཞེས་དང། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཆོལ་བ་དང་ཕྱིར་ཆོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པར་བཟུང་ངོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་དག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བརྟེད་པར་བྱའོ་ཞེས་དང། ཆོས་མཆོག་གིས། ངེས་པ་སྟོས་པས། ཚུལ་གསུམ་

[13]

ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སེལ་བར་བཤད་པ་དང་ཡང་རྟེ་ལྟར་མི་འགལ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་ཚུལ་ནམ་མཁའ་ལྟོང་དེ་ལྟར་འདོན་པ་དེ་ནི་རྒྱས་སྐོར་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཆོག་ཏུ་འདོན་པ་ཅམ་དུ་ཟད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་རྟེས་དཔག་བསྒྲུངས་པའི་ཚུལ་གྱི་གོ་བ་ཐུང་ཟད་ཀྱང་ཁོ་བོ་ལ་མ་ཚགས་སོ་ཞེས་གསལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་ཤེས་ཟིན་མ་རྟེད་པའི་རྣོལ་བཞམ། སྒྲ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་རྣོལ་བའི་ངོར། སྤར་རྣོལ་གྱིས་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྒྱ་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་གི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་ཤེས་ཟིན་མ་རྟེད་པའི་རྣོལ་བ་དེ། སྒྲ་རྒྱ་མི་རྒྱ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་རྣོལ་བར་ཐལ་བ་དང་། སྒྲ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་རྣོལ་བ་དེ་སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་ཤེས་པའི་རྣོལ་བར་ཐལ་བ་ཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །བྱས་པ་དང་རྒྱ་བའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་དོགས་པའི་ཕྱིར་རྣོལ་གྱི་ངོར། སྤར་རྣོལ་མཁས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་དེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་རང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་གི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། དེ་ལྟར་དོགས་པའི་ཕྱིར་རྣོལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་མ་དེས་པར་ཐལ། བྱས་པ་དང་རྒྱ་བའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་དོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྣོལ་བའི་ངོར། དེ་སྒྲུབ་ལ་མཉན་བྱ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་དེས་པར་ཐལ། སྒྲུབ་བྱེད་སྤྱ་མ་དེ་དག་གི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། རྣོལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་དེ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་དེས་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་དེ་མི་

[૧૯]

རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་རེས་པ་གང་ཞིག མཉན་བྱ་དེ་སྒྲའི་མཚན་ཉིད་དུ་རེས་ཟིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲའི་ཐ་སྙད་ཚད་མས་རེས་པ་མཉན་བྱ་སྒྲའི་མཚན་ཉིད་དུ་རེས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དང་བོར་དེར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་ནི་ཞར་ལས་བྱུང་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་དོགས་པ་བཅད། མཉན་བྱའི་རྒྱས་ལས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་བ་འདོད་པ་དག་ག རང་གི་ལུགས་ལ་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་སྒྲ་མི་རྒྱ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ད་ལྟ་བལ་ཆེ་བ་དག མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྒྱ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་ནི་དེའི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལྟན་གྱི་མཐུན་དགེ་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང། སྒྲ་མ་ཡིན་པ་དང། མཉན་བྱའི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་བློ་གྲོས་ངན་པའི་སྐྱེ་བོ་གཅིག་གིས་སྨྲས་པའི་རྟེས་སུ་གཞན་དག་ཀྱང་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་རྒྱུ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དགེ་ཡང་སྲིད་པར་ཐལ། དུང་བུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཉན་བྱ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དགེ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐྱབས་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུང་གི་མཉན་ བྱ་དེ། མི་རྒྱ་པར་རེས་ནས། སྒྲ་ཙམ་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཤིན་ཏུ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང། འདི་ལྟར་རྒྱས་མེད་བྱིས་བར་གྱི། །སྐྱེ་བོས་ཕྱིས་འབྱུང་བ་དང་ནི། །འཇིལ་མེད་མར་མེ་ལ་སོགས་ཀྱི། །འཇིག་པ་མཐོང་བས་ཡོངས་གཅོད་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར། གློག་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག བྱས་པ་དང་མི་རྒྱ་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་རེས་ནས། བྱས་པ་ཙམ་དང་ དངོས་པོ་ཙམ་མི་རྒྱ་པར་མ་རེས་པར་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་ཙམ་གྱིས་མཐུན་དགེར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ རྟོགས་ཤིང་དགོས་པ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དགེ་ཡང་དག་ལ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པ་ ཞིག་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི་ཤིན་

ཏུ་འཕྲལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱ་བ་བྱས་སྟོང་དུ་སྐྱབ་པའི་མཐུན་དགེ་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང། ཤེས་བྱ་མཚོན་བྱར་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང། བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་མི་རྒྱ་བ་དང། བདག་མེད་དང། སྟོང་པ་དང། སྤྲུག་བསྡལ་བ་སོགས་སྐྱབ་ནས། དེའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་དེར་སྐྱབ་པ་ནི། རིགས་པ་སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ཧོར་བུ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རིགས་པའི་ཚུལ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། དགེ་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་བྱས་མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་པ་འདས་པར་བྱས་ནས། གང་ཐུང་ཟད་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མི་རྒྱ་ དགེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཧོ། །ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་བུམ་པ་དེ། བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མཐུན་དགེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་བུམ་པ་དགེར་བཀོད་ནས་བྱས་པ་མ་ལུས་པ་མི་རྒྱ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཧོ། །དེའི་ཕྱིར་དེང་སང། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང། མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་ནི་ དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་ཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །དེས་ན་ མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་ནི། དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་ སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། དེས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་རྟེས་འཇོའི་ཚུལ་དེས་པ་མི་སྲིད་ལ། དེས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་རྟེས་འཇོ་དེས་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་ནི། དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་སོང་བ་མི་སྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །སྲིད་མཉན་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྐྱབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་རྟོལ་མར་དེས་པ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་ཡང་དག་གི་སྟེང་དུ་མི་རྒྱ་པ་མེད་ན་མཉན་བྱ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ དེས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ དང། མཉན་བྱ་དེ་མི་རྒྱ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དེས་པ་དེ་ཡང་སྒྲ་དང་མཉན་བྱའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་མི་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། དེས་སྒྲ་མཉན་བྱར་མི་ཤེས་པས། དེའི་

[૧૬]

ངོར་དེ་དེ་སྦྱོར་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲ་མི་འགྱུར་ལ། ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ངོར་སྒྲ་དང་མཉན་བྱ་གཉིས་ལ་མི་རྟག་པར་ངེས་དཀའ་སླ་མེད་པས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མཉན་བྱ་ནི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སམ་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དར་ཏྲི་ཀ་མཛོད་པ་ན་རེ། དང་པོར་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ངེས། དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མཉན་བྱར་ཚད་མས་ངེས། དེའི་རྗེས་སུ་ཚད་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེད་པར་བཞེད་དོ། །འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་ན་མཉན་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་ཚད་མས་ངེས་ཤིང་། སྒྲ་དང་མཉན་བྱའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤེས་ནས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་མ་ངེས་པའི་རྣོལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་མཉན་བྱ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར། དེས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་རྟལ་མར་ངེས་ཤིང་། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟགས་ཕྱི་མ་ཁས་བླངས་ཤིང་དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་དེ་མཉན་བྱར་ཚད་མས་ངེས་ནས། དེ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཆོས་ཅན་དང་བཅས་པ་ཁས་བླངས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཚད་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ཚད་མར་ཐལ། དེ་འདྲ་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་མམ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། དུས་དེར་བློ་དེ་ངེས་ཤེས་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། མཉན་བྱ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། དེ་འདྲའི་བློ་དེ་ཆོས་ཅན། རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་པ་སྐོར་གཅིག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་འབྲེལ་འཇལ་བར་

[૧૪]

བྱེད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྤྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་སྒྲུབ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སྣྱེ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་བློ་དེ། མཁན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན་ནི། དེ་འདྲའི་བློ་དེ་ཚོས་ཅན། རྟེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མར་ཐལ། རྟོག་པ་དང་ཚད་མའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ཡང་དག་ལ་མ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་ཚད་མ་ཁས་ལེན་པ་ནི། ཡོད་ཀྱང་དངོས་དང་འབྲེལ་མེད་པའི། །རྟོག་པ་རྟོག་པ་མེད་དང་མཚུངས། །ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་གི་ཕྱོགས་སྔ་མ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་རྒྱས་སྤྱོར་རྣམ་དག་བཀོད་པ་ལ་ལྟོས་མེ་དགོས་པར་འོག་ནས་རྒྱས་པར་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟ་བས་ན། མཁན་བྱས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་ངེས་པའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་ནས། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་སྟོ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་སོ། །དེས་ན་མཁན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ངེས་པའི་རྒྱས་སུ་བཤད་པ་འདི་ཡང། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པའི་ཆོལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་དེའི་རྟེས་ཁྱབ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་ནི། ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲ་བས། དེང་སང་མཁན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ཐུན་དགེ་མི་སྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེའི་རྟེས་ཁྱབ་འགྲུབ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་ནི། ལུང་དང་རིགས་པ་དང་འགལ་བར་མ་ཟད་རང་གང་གི་རྟེས་སུ་འཇུག་པར་རློམ་པའི་ལུགས་ཀྱང་རིང་དུ་བཏུལ་བ་ཡིན་ཞིང། མཁན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་སྟོན་པའི་སྒོན་དགོས་ཀྱི་གཞུང་གི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་པ་དང། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་བཟློག་པ་མེད་པར་བཤད་པས་

[૧૬]

མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་ཤེས་པའི་མྱ་ངན་གྱི་ཐང་ཆེན་པོར་རྣམ་པར་འཐུམས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དར་ཏེ་ཀ་མཛད་པ་ན་རེ། རྒྱ་པ་ལ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཏུ་འདོད་པ་དག་གིས་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་སྒྲ་མི་རྒྱ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ་མཉན་བ་སྒྲ་མི་རྒྱ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་རྣམ་རྟོག་མི་རྒྱ་ཏེས་པ་ན། རྒྱ་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་བྱས་ནས། ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། རྒྱ་ན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྟེས་སུ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་ངེས་པར་བྱར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཉེས་པ་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་གི་འཇིན་པ་དམ་པ་བྱོན་ཟིན་པ་དེ་དག་གིས་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ཏུ་ཁས་བླང་ཀྱི་རྟེས་ཁྱབ་ཏུ་ཁས་མ་བླངས་པས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷོག་ཚུལ་ངེས་པ་ལ། རྒྱ་ན་མ་བྱས་པའི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་སྟོན་དུ་འགྱོ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་དེ་ངེས་པ་ཅམ་གྱིས་རྟེས་འགྲོའི་ཚུལ་ངེས་དགོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་དགོས་ནའང་། ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་དེ་དག་འཕྲལ་བའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་འདི་ནི་ཁྱེད་ལ་འཇུག་སྟེ། བྱས་པ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ། རྒྱ་ས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ཏུ་ཁྱེད་འདོད་པས། མཉན་བྱའི་བྱས་པའམ། དངོས་པོ་དེ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སྲིད་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་རྣམ་རྟོག་ཁོ་ཆོས་ཟ་ནས་དྲིས་པ་ན། བྱས་པའི་དངོས་པོ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་བྱས་ནས། ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་

མཉན་བྱའི་བྱས་པཧམ། དངོས་པོ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འགས་པར་བྱས་ནས་དེའི་རྟེས་སུ་སྒྲ་མི་རྒྱ་
པར་འགས་པར་བྱར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཀར་ཁས་ཟློང་དོ། །ཁྱབ་པ་དེ་སྟོན་པ་དེའི་ལྷོག་ཚུལ་ཡིན་པ་ཅམ་
གྱིས་ཁྱབ་པ་དེ་འགས་པ་ན། སྟོན་པ་དེའི་ལྷོག་ཚུལ་འགས་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་ན། ཁྱེད་རང་ལ་བྱས་པ་འགས་པ་ན་
བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་འགས་པས་ཁྱབ་པར་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གང་ཡང་ཁྱེད་
ཀྱིས། དངོས་པོ་ལ་མི་རྒྱ་པས། ཁྱབ་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་མི ་རྒྱ་པས་
ཁྱབ་པ་འགས་པར་འདོད་ན། འོ་ན་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲའི་དངོས་པོ་ལ་མི་རྒྱ་པ་འགས་དགོས་པས། དངོས་པོ་ལ་
མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་འགས་པའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་གྱུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དུ་མ་ནི་
འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཞར་ལས་བྱུང་བ་བརྗོད་ནས། བྱས་པའི་བྱ་བྱ་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་
རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་ཚང་བའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་ན།
མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འགས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་དང་མི་རྒྱ་པ་གང་རུང་ཚོས་ཅན། དེར་
ཐལ། སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲ་དང་མི་རྒྱ་པ་གང་རུང་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་
མས་འགས། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་འགས་པའི་གང་ཟག་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ། བཏགས་ཡོད་ཚོས་
གསུམ་ཚང་བ་ཚོས་ཅན། བུམ་པ་མཚོན་བྱར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁྲོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དོགས་
ན་ནི། སྤ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་འགས་ཏེ། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་

[૩૦]

དེ་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ཀྱང། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཚོན་བྱ་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞི་འདིར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན། སྤྱི་ར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཡིན་པ་དེ་འདར་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཡང་སྤྱོ་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོ་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གསུམ་པོ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་གསུམ་པོ་འགལ་ཞིང། ཆོས་མཐུན་སྤྱོ་ར་དང་མི་མཐུན་སྤྱོ་ར་ཀྱི་སྒྲུབ་དགག་གི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་ཚུལ་དང། ཤུགས་བསྟན་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱང་འགལ་བ་གང་ཞིག ཚུལ་གསུམ་ལ་མཚན་གཞི་རེ་རེ་ལས་གཟུང་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཆུང་བ་བརྗོད་པ་དང། ཁྱབ་པ་ཆུང་བ་བརྗོད་པའི་དག་ཀྱང་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱང་ཡིན། རྗེས་ཁྱབ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་ཡིན། དེ་གཉིས་ལ་མཚན་གཞི་རེ་རེ་ལས་ལྷག་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མཐུན་སྤྱོ་ར་ཀྱི་སྒྲུབ་དགག་གི་དངོས་བསྟན་དང། བྱས་པ་དེ་དེའི་ཤུགས་ཀྱི་བསྟན་བྱར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྐོར་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་དང་བྱས་པ་དེ། དེའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དང་ཏྲི་ཀ་པ་ལན་འདི་སྐད་འདོན་ཏེ། སྒྲུབ་དགག་གིས་བསྟན་པའི་ཁྱབ་པ་གཉིས་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་ཡིན་གྱི། ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ན།

[29]

དེས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་པོ་ཞེས་བཤད། འདི་ནི་རང་ལ་ཅོ་འཛིན་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདོན་བྱས་པ་ལས་ཐ་དད་པ་ཡང་ཡིན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་དང་ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཁས་བླངས་པ་མཐའ་དག་ཉམས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ཡིན་ན། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་དགེ་གི་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་དགོས་པ་དང། དེའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཡིན་ན། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་དགེ་ཕྱུགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་རྟེ་ལྟར་སྒྲུབ། གཞན་ཡང། ཁྱེད་ཅག་ཚུལ་གསུམ་ཀ་མཚོན་བྱར་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ། ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ནི་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཡིན་པོ། །ཅི་སྟེ་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོ་བ་མཚོན་བྱ་ཡིན་ཀྱང། གསུམ་ཀ་ཡིན་པ་དེ་མཚོན་བྱར་མི་འདོད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་གསུམ་ཚོགས་པ་དེ་ཚུལ་གསུམ་པོ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་ཉེས་པ་འདི་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་མཚོན་བྱར་མི་འདོད་ཅིང། ཅི་སྟེ་ཁས་ལེན་དགོས་ནའང། དེ་དག་ཚང་བ་དེ་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཇས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་དུ་བྱེད་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་མཚོན་བྱ་ཡིན་ཀྱང། དེ་དག་ཚང་བ་མཚན་ཉིད་དུ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་འདོད་ཚུལ་དགག་པ་ལ། བར་སྐབས་ཀྱི་མཁས་པར་རྟོམ་པ་དུ་མ་དག ཐུ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་བྱས་པས་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དང། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་འཇོའི་ཚུལ་དང། རྟག

[২২]

ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་པའི་ཚུལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ཞིང། དར་ཏེ་ཀ་པ་སོགས་ཕྱི་རབས་པ་ཕལ་ཆེར། ཁྱབ་པ་གཉིས་པོ་དེ། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་མ་ཡིན་ཀྱང། འབྲེལ་པའི་དོན་ལྷོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ངེས་པའི་སྟོན་དུ། ཁྱབ་པ་འདི་གཉིས་ངེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་སོ་ཞེས་གསུང་ངོ། །འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་མོད་ཀྱི་རྟོག་ལྡན་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་ཀུར་པའི་དབྱད་པ་ཉུང་དུ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འོ་ན་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་འབབ་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་དེ་ཚོས་ཅན། གང་བྱས་པར་ངེས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་བྱས་པར་ནི་ཚད་མས་ངེས། གང་བྱས་པར་ངེས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་ཚུལ་ངེས་པ་དབེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་ལྷོས་པ་རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། གང་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ངེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་བྱས་པར་ངེས། གང་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ངེས་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་མ་ངེས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང། ཆོས་བྱེད་གོས་མི་རྟག་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཚེ། ཆོས་བྱེད་གོ་སྒྲ་ཡང་མི་རྟག་པར་ངེས་དགོས་པས། ཆོས་བྱེད་དེ་ཆོས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ ས་ན་དབེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚུགས་པར། རྟགས་དེའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལྷན་དུ་ངེས་པ་ལ་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་དོན་དུ་འཇུག་ན། བདག་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བྱམ་པ་བདག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་

[২২]

ཕྱིར་ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་དེས་ཀྱང་། བྱས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་ངེས་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་མ་ངེས་པར་འགལ་ལོ། །གནས་འདི་ལ་དེང་སང་གི་རིགས་པ་སྨྲ་བར་རྟོག་པ་རྣམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འཕྲལ་བར་གྱུར་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་དབྱད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པའི་ཚུལ་དུ་འདོད་པཉད་མི་འཐད་དེ། དེ་ཉིད་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དོན་འདི་ཁྱེད་ཅག་གིས་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། མི་ཐམ་གཡག་གི་ཞལ་སྔ་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་སྒྲུབ་ངག་གི་བསྟན་བྱར་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ཅམ་དུ་བཞེད་ཀྱང་། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་གི་ཚུལ་དུ་མི་བཞེད་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་བླུས་བྱེ་བའི་རྗེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་གི་ཚུལ་ནི། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁོ་ན་ལ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྒྲུབ་ངག་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་གསུམ་ནི་དོན་ལ་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་ནི། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཆ་དེ་ཉིད་ལ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་མཁྱེན་རྩང་པོའི་བཞེད་པས་ནི། སྤང་གྱི་ཁྱབ་པ་གཉིས་པོ་དེ། རྗེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པར་བཞེད་ཀྱང་། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་རྗེས་ཁྱབ་དང་། རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ་སྙམ་དུ་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། རྗེས་ཁྱབ་ནི་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་དོན་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བྱེད་དགོས་ལ། རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུའི་དཔེའི་སྟེང་དུ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཆ་ལ་བྱེད་

[ཅ]

པ་ཡིན་ཅིང། ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཐར་ངེས་པ་སྟོས་པའི་དགོས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་མོ། །མདོར་ན་ཁྱབ་པ་དང། འབྲེལ་པ་ནི་དོན་ལ་གནས་པའི་ཆ་དང་ཚུལ་ནི། དོན་ལ་གནས་པ་ལ། དེར་ངེས་པའི་ཆ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་གྱི་ཆོས་ནི། སྒྲ་བྱས་པར་དོན་ལ་གནས་པའི་ཆ་ལའང་བྱེད་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་གྱི་ཚུལ་དུ་འགྱུར་བ་ནི་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་དེར་ངེས་པའི་ཆ་ལ་བཞག་དགོས་པ་ཡིན་མོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཆོས་དང་དེའི་ཚུལ་དང། རྟེས་སུ་འཇོལ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་དང། དེའི་ཚུལ་དོན་གཅིག་པར་འདོད་པ་ནི། བློ་ཆོས་དང་དོན་ཆོས་གཅིག་ཏུ་འདེ་ཤེར་རྒྱས་སྐོར་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་བབ་ཅོལ་དུ་གསལ་བས་གང་ན་སྲིད་ལྷགས་སུ་སྣང་ཡང་དོར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་མོ། །གནས་འདི་ལ་འདི་སྙམ་དུ་དོགས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྟེས་འཇོལ་ངེས་པ་ལ། རྒྱས་དེའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་བསྟན་བྱའི་ཆོས་ལྟན་དུ་ངེས་མི་དགོས་པར། དགེའི་སྟེང་དུ་རྒྱས་ཆོས་གྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ན། རྒྱས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་རྟེས་འཇོལ་གྱུབ་པར་འགྱུར་ཞིང། ལྟོག་པ་ངེས་པ་ལ། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་རྒྱས་ལོག་ཏུ་ངེས་མི་དགོས་པར་མི་མ་ཐུན་དགེའི་སྟེང་དུ་རྒྱས་ལོག་དང་ཆོས་ལོག་གི་ འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ན། རྒྱས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྟོག་པ་བྱུབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། རྒྱས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཚན་མས་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས། རྟེས་འཇོལ་ཙམ་བྱུབ་པར་ནི་འདོད་ལ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྟོག་པ་འཕེན་ནུས་ཀྱི་རྟེས་ཁྱད་པར་ཅན་འབྱུབ་པ་ལ་བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་མི་རྒྱ་པར་ངེས་མི་དགོས་ཀྱང། རྒྱས་སུ་གཟུང་བྱ་བྱས་པ་དེ། ཆོལ་བས་

[ཅ]

གང་མི་རྒྱ་བར་དེས་པའི་ཚོས་དང་། ཆོས་བས་རྒྱ་བར་དེས་པའི་ཚོས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། སྤྱ་མ་ཁོ་ན་ལ་
ཡོད་པར་དེས་ཤིང་། ཕྱི་མ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་དེས་པ་ཅིག་དགོས་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་རྒྱས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་
ལ་ཡོད་པར་དེས་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་དེས་པའི་དོན་ཡང་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་དུང་སྒྲ་རྩོལ་བྱུང་དུ་
སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བར་ཐལ་འོ་སྙམ་ན། རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འཇོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་
དང་བློ་ཚད་མས་དེས་པ་གཉིས་ཀ་ཚོགས་དགོས་པས། རི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ནི་ཚད་མས་དེས་པའི་དོན་
ཏོ། །དེས་ན་སྒྲུབ་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་
འཇྲོའི་ཚུལ་འབྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་སྤྱི་ར་ཡོད་པ་ལྟར་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་
མས་དེས་པའི་ཕྱིར། སྤྱ་མ་དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱས་ཕྱི་མ་ནི་སྤར་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ནི་རྩོད་པའི་
ངོར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་པ་འགྱུབ་པ་རྒྱས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་
ལས་འོག་པར་དེས་པ་ལ་རག་ཀྱང་། ཕྱི་ར་བྱས་པ་ཐམས་ཅད། རྒྱ་བའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལས་
འོག་པར་དེས་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱས་སུ་གཟུང་བྱ་བྱས་པ་དེ། ཆོས་བས་རྒྱ་བར་དེས་པའི་གཞི་མཐའ་དག་ལ་
མེད་པར་དེས་པ་ཙམ་གྱིས། རྒྱས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མེད་པའི་དོན་ལེགས་པར་ཚང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་སྦྱོར་བའི་ངག་རྣམ་པར་སྦྱོར་བ་ན། རྣམ་པར་དེས་པ་ལ་སོགས་པར། གང་བྱས་པ་
དེ་ཐམས་ཅད་མི་རྒྱ་ཅེས་དང་། གང་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མི་རྒྱ་ཅེས་གསུངས་ཀྱི། བྱས་པ་དེ་
ཐམས་ཅད་མི་རྒྱ་ཅེས་

[३६]

མ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར། དང་པོ་ཁྱབ་འཇུག་ངེས་པའི་དུས་ནས། བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་
མཐའ་དག་མི་རྟག་པར་ངེས་དགོས་ན། ཕྱིས་དོན་གང་ཞིག་སྣྲོན་པར་འདོད་ནས། སྣྲོན་པའི་ངག་འགོད་པར་
བྱེད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཅིག་ དེའི་ཕྱིར་མི་རིགས་པ་མཐའ་དག་དང་ངེས་པར་འཇུག་པའི་སྒྲ་བ་ཚེས་མང་པོ་འདི་
དག་ནི། ཕྱོགས་གཉིས་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དངོས་འགལ་ཁོ་ནར་འདོད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་བ་
ཡིན་པས་དེའི་ཚུལ་ལ་གཞན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པཝང་འོག་ནས་འགོག་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན། མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྷོག་པ་འགྱུར་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞུང་དུ་གསུངས་ཀྱི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
མཐོང་ཙམ་གྱིས་རྟེས་འཇྲོ་འགྱུར་བ་འགོག་པ་གཞུང་ལས་གསུངས་པ་མེད་པ་འདི་འང་ཞར་ལས་ཤེས་པར་བྱ་
དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ཚུལ་གསུམ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་དགག་པ་ལ། །དར་ཏིག་མཛད་པ་འདི་
སྐད་དུ་འདོན་ཏེ། རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པར་དེས་པ་ལ། རྟགས་ཀྱི་
མཚན་གཞི་དེས་པའི་ཚད་མ་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་རྟགས་འགོག་པའི་ཚད་མ་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་
དགག་བྱའི་ཆོས་དངོས་འགལ་དུ་དེས་པའི་ཚད་མ་དང་གསུམ་དེས་པར་དགོས་ལ། གསུམ་ལས་མང་མི་
དགོས་པས་གསུམ་ཁོ་ནར་དེས་སོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཚད་མ་སྤྱ་མ་གཉིས་ལས་མེད་ན། དུང་སེར་པོ་ཁོ་ན་ལ་
འཇུག་པར་ཐལ། དུང་ཚད་མས་བྱུག ཕྱོན་པོ་ལ་འཇུག་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི། ཕྱོ་སེར་དངོས་འགལ་དུ་
དེས་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཉེས་པའོ། །ཚད་མ་དང་པོ་མེད་ན་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་
ཐལ། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་དུ་དེས། དེ་རྟག་པ་ལ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། གཞི་མ་བྱུབ་ཀྱི་རྟག་པ་ཁེགས་ན་ཉེས་
པ་དེར་འགྱུར་ཡང་། མོ་གཤམ་

[३४]

གྲྭ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་བའི་ཞེ་ན། རི་བོང་གི་མགོ་ལ་རྡུ་ཡོད་ཅེས་སྨྲས་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད། དེ་ལ་རྡུ་མེད་པར་ཐལ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོན་རི་བོང་གི་རྡུ་རྒྱ་བར་ཚད་མས་ དམིགས་པར་ཐལ། དེ་རྒྱ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ན་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། བུམ་པ་སྣམ་བུར་ཁས་བླངས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཚད་མ་གསུམ་པ་མེད་ན་ གཞལ་བྱ་དེ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། མཚན་གཞི་གཞལ་བྱ་ཚད་མས་དེས། རྒྱ་མི་རྒྱ་དང་ཕན་འགལ་དུ་དེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སྟོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་པར་བྱེད་ཅིང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་པ་བྱས་ སྟོང་དུ་དེས་པའི་གཙོ་བ་ཅན་གྱི་རྟེས་དཔག་དེས་རྒྱ་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་བྱས་སྟོང་དུ་དེས་ ཤིང་། དེ་ལ་བྱས་པ་འཇུག་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་འདོགས་ཀྱང་ཆོད་པར་འདོད་དོ། །འདི་དག་དགག་པ་ལ་གཉིས་ ཏེ། ཚད་མ་གསུམ་གྱི་གྲངས་དེས་དགག་ གཙོ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེས་དཔག་གིས་བསྟན་བྱ་ལ་ སྟོ་འདོགས་ཆོད་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། དང་པོ་ནི། འོན་མཉན་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣ་མི་རྒྱ་པར་སྟོན་པའི་ རྟེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་པོ་ཚང་བའི་ཕྱིར། མི་རྒྱ་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣ་ མི་རྒྱ་པར་སྟོན་པའི་རྟེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལའང་ཚད་མ་གསུམ་པོ་དེ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ དང་། ཁྱེད་རང་ལྟར་ན། བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་དངོས་པོ་མི་རྒྱ་པར་སྟོན་པའི་རྟེས་འགྲོ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལའང་གསུམ་པོ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་དེ་གསུམ་གྱིས་ཆོག་པ་མ་ཡིན་ ནོ། །གསུམ་པོ་དེ་དེས་པར་དགོས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱས་པས་སྣ་མི་རྒྱ་པར་

[ཅ]

སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རྣོ་ལ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱས་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་རྟོགས་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་རྟོགས་བྱས་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཚད་མས་རྟོགས། རྟག་མི་རྟག་གི་བར་ན་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་དུ་དེས་པའི་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་འཇྲ�eས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་དེས་པར་དགོས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་དགོས་པ་ཉིད་དུ་དེས་སོ། །དེ་ནས་ཁས་བླངས་འགལ་བའི་ལྷོང་བ་འདི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། བན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་གྱི་བར་དུ་དངོས་སྟོན་འཇྲེལ་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཚོས་ཅན་རྟག་པར་ཚད་མས་དམིགས་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཅར་ཁས་བླངས་སོ། །གཞན་ཡང། དེ་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་དེར་ཚད་མས་དམིགས་དགོས་ན། རི་བོང་རྭ་དེ་མེད་པར་ཚད་མས་དམིགས་པར་ཐལ། མེད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། ཁས་བླངས་ཤིང། རི་བོང་རྭ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་དབྱུར་ཤེས་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱེད་མེད་པར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་དོན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཅིང། ཞེས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །གཞན་ཡང། ཅོ་ལ་བྱང་གི་ཅོ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཚོས་ཅན། རྟགས་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ཅོ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཅོ་ལ་

བྱང་ཚད་མར་དེས། རྩོལ་བྱང་མཐའ་དག་རྒྱ་པ་ལ་མེད་པར་དེས། རྒྱ་མི་རྒྱ་དངོས་འགལ་དུ་དེས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། འོ་ན། བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དེས་པའི་ཚད་མ་དེས། བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་
མཐའ་དག་མི་རྒྱ་པར་དེས་པར་ཐལ། རྒྱ་པ་བྱས་སྟོང་དུ་དེས་པའི་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྟེས་དཔག་གིས། རྒྱ་
པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་བྱས་སྟོང་དུ་དེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་དེ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་དེ་
དེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་མི་རྒྱ་རྟོགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་ཚོས་ཅན། དབྱངས་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ཉེར་
ལེན་ཚད་མ་སྤྱ་མས་རྟོགས་ཟིན་གྱི་དོན་ལ་བསྟན་ནས་འཇུག་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་
པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ལ་ཚད་མར་ཐལ། དེ་ལ་སྒོ་འདོགས་
གསར་དུ་གཅོད་པར་ནུས་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་རྣམས་ཁས་བླངས་སོ། །འདི་ལ་དར་ཏྲི་པ་ལན་
འདོད་པ་ནི། རྟེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྒོ་འདོགས་ཚོད་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱ་མ་རྟོགས་སོ་ཞེས་དང་
རྟེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེས། ཁྱད་གཞི་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་རྒྱ་པས་སྟོང་པར་གྱུར་ཀྱང་། སྒྲ་ཁྱད་གཞིར་
བཟུང་ནས་མི་རྒྱ་པར་མ་རྟོགས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་དེ་འདྲའི་ཕྱོགས་ཚོས་འཇལ་བའི་ཚད་མའི་རྟེས་སུ་
རྟེས་ཁྱབ་གཞལ་བའི་ཚད་མ་དེས། བྱས་པ་དང་རྒྱ་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས། གཉིས་
པ་ལྟར་ན། དེས་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་རྟོགས་པ་འགལ། དང་པོ་ལྟར་ན། དེས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་རྟོགས་པར་
ཐལ། དེས་སྒྲ་དང་རྒྱ་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ནི་རྟོགས། རྒྱ་མི་རྒྱ་དངོས་འགལ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
རྒྱས་ཁས་བླངས། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཐོ་ཡང་ཡིན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ལ་སྒྲ་འདོགས་ཚོད་པའི་ཐོ་ཡང
ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པ་ནི་

[३०]

རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་ཁས་ལྡན་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དེ་མ་རྟོགས་ན་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཚོད་ཟིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ་མ་ཡིན་ན་དེ་དེ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ་དེ། ཁྱེད་རང་གིས་ཚད་མའི་དོན་དུ་སྐབས་དུ་མར་ཁས་ལྡན་པ་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེས། སྒྲ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་མི་རྟག་པར་རེས་པར་ཐལ། བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་མི་རྟག་པར་རེས་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་མི་རྟག་པར་རེས་སོ་ཞེས་དང་། རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་རེས་པའི་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མས་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ་བྱས་སྟོང་དང་། བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ་རྟག་སྟོང་དུ་རེས་སོ་ཞེས་རྗེས་འཇུག་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ། སྐད་གསང་མཐོན་པོས་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་སྒྲོག་པ་འདི་ནི། ལྷོག་ཁྱབ་རེས་པའི་དུས་སུ་དགག་བྱ་ཁེགས་ཟིན་པ་དང་། རྗེས་ཁྱབ་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་བར་ཐལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་གནམ་ལྷུགས་ཀྱི་ཕྱེང་བས་སློར་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་དུ་བྱས་ཟིན་པས། ཕྱིན་ཆད་ཆོ་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱོས་ཤིག གཉིས་པ་རང་གི་འདོད་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་བདོས་དང་། ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་པ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་རེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བདོས་དང་། རྣམ་གྲངས་གཞིས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཁ་ཅིག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཚད་མས་རེས་སློས་པ་ནི། ལྷག་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་

[३१]

ཀྱི་ཚུལ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་རེས་པ་ཡན་ལག་དུ་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཚུལ་ནི། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱུབ་ཅིང། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་ཕྱོགས་གཅིག་ཚུལ་གཉིས་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་གྱུབ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་སྟེ། སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟན་གས་སྒྲ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར་ཡང་དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ནི་གྱུབ་སྟེ། དེའི་ངོར་དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཆེ། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པར་སྤྱི་ར་ཚད་མས་གྱུབ་ཅིང། བྱས་པ་དེ་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྤྱི་ར་གྱུབ་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་གྱུབ་པར་འཇོག་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ། དེའི་ཚུལ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བས་དེ་དེར་མ་རེས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་འདི་རྣམས་པཎ་ཆེན་པའི་ཉིད། ཅེས་དང། ཆོས་པར་རེས་པ་ལས། རེས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྒྲ་དེའི་སྟེང་དུ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྐབས་བབ་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་ཚད་མས་རེས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲུབ་པ་ནི་དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྒྱལ་བ་ཆོས་ཅན། དེ་དེ་ལྟར་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མས་རེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གང་ཟག་གང་ཞིག་སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མས་རེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྱུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཕྱོགས་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།

[३१]

ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བའི་རྣམས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་དེས། བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བའི་
མཐུན་དགེ་ཡང་དག་གི་སྟེང་དུ། ཁྱོད་སྦྱ་མི་རྒྱ་བར་སྦྱོར་བའི་མཐུན་པོཏྲ་ཁོ་ན་ལ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་
འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མཐུན་པོཏྲ་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་
པས་རྟེས་འཇྲོའི་དོན་དང་། ཁོ་ན་ལ་ཞེས་པས་ལྷོག་ཚུལ་གྱི་དོན་ཚང་པ་ཡིན་པས་ལྷོག་ཚུལ་ལ་སྦྱོར་བྱེད་
པོཏྲ་སུ་མི་དགོས་སོ། །དེ་སྦྱོར་བ་ནི་དེ་འདྲའི་ཆོས་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་
མཐུན་དགེ་ཡང་དག་གི་སྟེང་དུ་བྱས་མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་སྐབས་སུ་
བབ་པའི་ཆོས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སམ། ཡང་ན་བྱས་པ་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྒྱ་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ཁྱོད་
ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྦྱོར་པའི་རྟེས་འཇྲོ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་
རུང་། ནམ་མཁའ་དེ་དེ་སྦྱོར་ཀྱི་ལྷོག་ཁྱབ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རུང་བ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་པ་དེ་
མཐུན་ཕྱོགས་བུམ་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནམ་མཁའ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། བུམ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ཚད་
མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འདི་ཙམ་ཞིག་བྱས་པའམ་དངོས་པོའི་རྒྱས་ཀྱིས་དུང་སྦ་ཆོས་བྱང་དུ་སྦྱོར་བ་ལའང་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་རྒྱས་ཀྱིས་དུང་སྦ་ཆོས་བྱང་དུ་སྦྱོར་པའི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་དེ་སྦྱོར་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་མ་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡིན་ཏེ་ཕྱི་ར་དེ་སྦྱོར་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མེད་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདིས་གཞན་
ཡང་མཚོན་ནོ་ཞེས་པ་རྟམ་གྲངས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བྱས་པ་དེ་སྦ་དང་ཀ་བ་སོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་པར་
ཐལ། བུམ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་འང་རྟམ་འགྲེལ་མཛད་པས་བཀག་ཟིན་པའི་དོགས་པ་
ཉིད་སྟར་ཡང་འོངས་

པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་དེས་ལས། དེ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་ལ་ཞེས་དེས་བར་བ་ཟུང་བའི་སྒྲོ་ར་ཚོས་ཅན་ལ་མེད་པར་ འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་བསྡུས་པའི་དེས་བར་བ་ཟུང་བ་ནི་གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། དང་པོ་རང་ལ་བུ་གཉིས་སྐྱེས་གྱུར་ཏེ། ཁ་ར་དང་ནི་སྲེད་མེད་བུ་ཉིད་དོ། ཁེས་བྱ་བ་བཞིན་ དོ་ཞེས། སྲེད་མེད་ཀྱི་བུ་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དེས་བ་ཟུང་གི་ཚོགས་གིས། ན་ར་དང་སྲོང་ནོར་ལྟ་ཞེས་བྱ་བའི་བུ་ ཡིན་པ་མི་སེལ་གྱི། གཉིས་པོ་དེ་ལས་གཞན་སེལ་བ་བཞིན་དུ། རྟེས་འགྲོའི་དེས་བ་ཟུང་གིས་རྒྱས་མི་མཐུན་ ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་སེལ་གྱི། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བཏང་སྙོམས་ པ་རྣམས་ལ་མི་སེལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྣ་མི་རྒྱ་སྣྲབ་ལ་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་འགྲོད་པ་སྐབས་ སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་ལ་བྱས་མི་རྒྱ་གི་ཁྱབ་འབྲེལ་ཚད་མས་ཤེས་པ་དགོས་ལ། ཕྱི་ར་སྣ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲབ་པ་ སྐབས་སུ་བབ་པ་ལ་ནི། རྟེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་ཤེས་པའི་ཆོས་བ་མི་དགོས་ཏེ། ཁྱབ་པ་མི་ཤེས་ཀྱང་། སྣ་མི་རྒྱ་པ་ ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པ་ཅམ་གྱིས་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ ཆོས་བ་དེས། བྱས་པ་དང་རྒྱ་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་དོགས་སམ། མི་དོགས། དོགས་ན་དེས་ཁྱབ་པ་རྟེ་ ལྟར་དེས། མི་དོགས་ན། ཁྱབ་པ་དེས་པའི་དུས་སུ་བསྣྲབ་བྱ་གྱུབ་ཟིན་པ་དང་། དགག་བྱ་ཁེགས་ཟིན་པར་ཐལ་ བའི་ཉེས་པ་གཞན་ལ་རྟེ་སྐད་སྣྲས་པ་དེ་དག་ཁྱེད་རང་ཉིད་ལ་དེས་པ་ཁོ་ནར་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པ་མ་ ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་བ་དེ་བྱས་པ་དང་རྒྱ་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་དོགས་ཏེ། དེས་སྣ་དེ་ དེ་ལྟ་བུའི་གཞི་མཐུན་དུ་དོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་དེས་རྟེ་ས་ཁྱབ་མ་དེས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱས་སུ་ གཟུང་བྱ་བྱས་པ་དེ་མི་རྒྱ་པ་ལ་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་པ་ལས་ལོག་པར་དེས་པའི་ཕྱིར།

[३९]

དེ་ལྟར་དེས་པ་ལ་བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་མི་རྣག་པར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་ན་ཅ་ཅང་ཐལ་ཞིང་། བསྟན་བྱ་གྱུབ་ཟིན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་བཟློག་མི་ནུས་སོ། །རྣག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་པའི་བློས། རྣག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་དེར་ངེས་དགོས་ན། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་རྣགས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་པའི་བློས་ཀྱང་། ཤེས་བྱའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། རྟེས་སུ་འཇོག་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ན། བྱས་པའི་མཚན་གཞི་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་བཟུང་ནས་མི་རྣག་པར་སྟོན་གྱི། བྱས་པ་ཇི་སྙེད་པ་མི་རྣག་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་མ་གསུངས་ཤིང་། རྣག་པའི་ལྟོག་པ་ནས་བྱས་སྟོང་དང་། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ར་སྒྲུབ་པར་གསུངས་ཀྱི། རྣག་པ་མ་ལུས་པ་བྱས་སྟོང་དང་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པར་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཚུལ་གསུམ་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པ་ཅམ་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བར་འགྱུར་ནུས་སམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་བྱུབ་པ་ཅིག་ཀྱང་ངེས་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཚད་མའི་མདོར། རང་གི་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། །ཅེས་དང་། དོན་ལས་དོན་ནི་བྱུབ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་དུ་ན་བདེ་སོགས་ཤེས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། དངོས་པོ་བཀོད་པའང་ཁྱབ་པ་བྱུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་དེ་ཤེས་པ་ཅམ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོ་བ་དང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་ལྟོག་ལས་བཟློག་པར་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྤང་གྱི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཕྱི་ཚད་མས་བྱུབ་པ་ལྟར་སྣང་བས་ཀྱི་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ཕྱི་ཚད་མས་བྱུབ་བྱུབ་པ་ལྟར། སྣང་བས་ཀྱི་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་རྣག་

[३५]

ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མ་ཐུན་དགེ་ཡང་དག་གི་སྟེང་དུ་དེ་ལྟར་དེས་བའི་ཕྱིར་ཞེས་དགོངས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་དེས་པ་ལས། བསྟན་པར་བྱ་བ་དང་རིགས་མ་ཐུན་པ་ལ་ཡོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེའི་མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། དོན་ཡོད་ཤེས་ལ་ལྟོས་བཅས་ཡིན། །ཞེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། སེལ་བའི་ངོ་བོར་ཚུལ་གསུམ་ཙམ་བྱུབ་པ་ལྟག་ལྡན་ལའང་ཡོད་ཅིང་། གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་མ་དེས་པ་མི་སྲིད་དེ། དེས་པ་མེད་ན་འབྲེལ་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་འབྲེལ་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལས་ཡང་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བྱུབ་ཅིང་། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མས་དེས་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། རིགས་གཏེར་ལས། ཕྱོགས་ཆོས་བྱུབ་ཅིང་འབྲེལ་པ་དེས། །གཏན་ཚིགས་མཚན་ཉིད་སྒྲོན་མེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ལ་དང་ཏྲི་ཀ་པ་འདི་ལྟར་ཆོས་བར་བྱེད་དེ། འབྲེལ་པ་དང་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གྱུར་བའི་ཁྱབ་པ་དེས་དཀའ་ལྷ་མེད་པར་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་འདི་ཏེ་བར་བྱ་སྟེ། འབྲེལ་པ་ཤེས་ཟིན་མ་བརྟེད་པ་ལ་དེ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁྱབ་པ་བརྟེད་དགོས་མམ་མི་དགོས། དགོས་ན་ཁྱབ་པ་ཤེས་ཟིན་མ་བརྟེད་པ་ལ་ཁྱབ་པའང་དགོས་པ་ཐལ་འོ། །འདོད་ན། དཔེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང་། ཁྱུ་བདོས་དེ་དག་མི་ཤེས་ལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། །གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྟེད་པར་ཟད། །ཅེས་པ་དང་འགལ་ལ། མི་དགོས་ན་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་བརྟེད་མི་དགོས་ཀྱི་གང་རུང་གཅིག་གིས་བརྟེད་པས་ཆོག་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་།

[३८]

དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་ཤེས་ནི། །གཉིས་ལས་གང་ཡང་རྒྱང་སྨྲས་པས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དང་འགལ་
ལོ། །གཞུང་དེ་ནི་འབྲེལ་པ་ཤེས་ནས་བརྟེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། བརྟེད་ནས་ཤེས་པར་འགལ་ལོ་ཞེས་
གསུངས་པོ། །དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འབྲེལ་པ་དང་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དོན་གཅིག་པར་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་
གིས་ཁས་ཟློང་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་གླེན་ཀ་སྟོང་བའི་རྩོམ་པ་དོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ
པ་དང་ཁྱབ་པ་ལ་ངེས་དཀའ་སླ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོན་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དང་འགལ་བ་དང་། རིགས
པ་དང་འགལ་བ་དང་། ཁས་ཟློང་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་པ་ཤེས་ཟིན་མ་བརྟེད་པ་ལ
ཁྱབ་པ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁྱབ་པ་བརྗོད་དགོས་ན། མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག
བརྗོད་པར་ཟད་ཅེས་གཞན་ལྟར་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚིག་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞིང་དེ་མ་ཟད། རྟགས་ཚོས་ཀྱི
མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཚད་མ་ཤེས་ཤེས་ན་ཚད་མ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱོགས་གི་ཁྱབ་པ
བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་འདོད་ན། དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས
ངོ་བོ་ཉིད། །ལྟོག་པར་འགྱུར་བཞམ་རྒྱ་ཡིས་ནི། །ཞེས་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་འམ། །རང་བཞིན
ངེས་པར་བྱེད་པ་ལས། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ།
འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱོགས་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ
དང་འགལ་ལོ། །གང་ཡང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་དང་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས
ཁྱབ་པའི་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་ནུས་སོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི། མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཚིག་གིས་ཀྱང། །དེ་མེད
ཁོ་ན་མིན་གལ་ཏེ། །རྟེ་ལྟར་མེད་རིགས་དེ་བརྟེད་ན། །དེ་ཚེ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས། །ཞེས་དང་། རྣམ་པར
ངེས་པ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ།

〔३४〕

དེ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ལྷོག་པར་འདོད་པས། དེ་ལ་གང་གིས་ན་འདི་ལྷོག་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་རིགས་པ་བརྗོད་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་ནི། ཁྱབ་པ་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྣྲོན་པའི་ངག་འགོད་པ་ཡིན་ན། འོ་ན་བྱས་པས་སྣ་མི་རྟག་པར་སྣྲོན་པའི་སྣྲོན་ངག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་དེ་བྱས་པས་སྣ་མི་རྟག་པར་སྣྲོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་ཉིད་དུ་རྗེ་ལྟར་རྩད་སྟེ། དེས་དེའི་ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་ཚད་མས་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ཀྱི་ངོར་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཤེས་པའི་ངོར་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པའི་སྣྲོན་ངག་འགོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཤེས་ལ་བརྟེན་པའི་གང་ཟག་སྲིད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན། དངོས་སུ་འགལ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་འབྲེལ་པ་ཤེས་ན། དེ་ཉིད་དྲན་ལམ་དུ་འཕངས་ཟིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་པ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྗེ་སྐད་དུ། རྟགས་ཤེས་པ་ནི་རྟེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། དྲན་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་དང་རྗེ་ལྟར་མི་འགལ། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གིས་བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པ་དང་། རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་བྱས་སྟོང་དུ་དེས་པར་ཐལ། དེས་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་ལྷན་པ་ཉིད། དེས་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས། དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་འབྲེལ་པའི་དོན་ལྟོག་ཏུ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་

[३५]

ཐུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱབ་པ་མི་ཤེས་པ་འགལ་ཏེ། ཁྱབ་པ་ཤེས་པའི་ཐོས་དེ་ལས་གཞན་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་ཅི་ཞིག་ཤེས་བརྗོད་དགོས་སོ། །འབྲེལ་པ་ཤེས་ལ་ཁྱབ་པ་མི་ཤེས་པ་ཡོད་ན། གང་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ། དེ་ལ་སྟྲི་ར་འབྲེལ་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས། རྒྱས་གཞུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ཐུགས་དགོས་ཏེ། མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་སྟྲེགས་པ་ལས། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་དང་། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་གྱུར། ཤ་པ་ཤིང་གི་འབྲེལ་པ་སྟྲེགས་པ་ལས། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གྱུར་བོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང་། བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ལ་འབྲེལ་པའི་དོན་ལྟོག་གི་ཕྱོགས་ཅིག་ཐ་དད་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་། མི་རྒྱ་པ་ལྟོག་པའི་སྟོབས་ཀྱི་བྱས་པ་ལྟོག་པའི་ཚུལ་ནི་མི་རྒྱ་པ་ལོག་པའི་གཞི་ལ་བྱས་པ་འགོག་པའི་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་སྟྲུབ་པ་ཡིན། ཞེས་སྨྲས་པ་དང་རྟེ་ལྟར་མི་འགལ། ཅི་སྟེ་རྟེས་ཁྱབ་ངེས་པ་ལ་ནི། རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་ཉིད་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས་ལ། འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་ནི། མི་རྒྱ་པ་ལོག་སྟྲེགས་ཀྱིས་བྱས་པ་ལོག་པར་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་མོད། དེ་ཡང་འཐད་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ཞིང་མ་ངེས་པར། དེ་རྒྱ་པ་ལ ས་ལོག་པར་ངེས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྒྱ་པར་ངེས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷང་གི་དོན་ནི་ཁྱེད་ལ་སྟྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད་གཞོད་བྱེད་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ་འདི་ལྟར། འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ཤེས་པ་ལ། རྟེས་འཇྲོའི་ཁྱབ་པ་དགེའི་སྟོང་དུ་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་སྟྲུབ་ངག་བཀོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཚུལ་གཞུམ་ཏན་ནས་སྟྲུབ་བྱ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་

[३९]

པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཆོས་མི་མཐུན་དགེ་ལ་ནས། དེ་རྟོགས་ཕྱིར་གྱི་བར་རོ། །འོ་ན་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པ་ལའང། དེ་སྒྲུབ་བཏ་ཙམ་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཤེས་ནུས་སམ། ཞེ་ན། དེ་ལ་ནི་དགེའི་སྟེང་དུ་སྟོན་དགོས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དགེ་ལ་དེའི་ངོ་བོ་དང། ནས་སྟོན་ཏེའི་བར་རོ། །འོ་ན་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཤེས་པ་ལ་ཁྱབ་པ་བསྟན་མི་དགོས་པ་ལྟར། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་བསྟན་མི་དགོས་སམ་ཞེ་ན། ཁྱབ་པ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པར་སྟོན་པ་ནི། མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད་ཅེས་པའོ། །འོ་ན། དེ་ལྟོས་གཞི་སོ་སོའི་སྟེང་དུ་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་སམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་དགེ་དགོས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། འབྲེལ་ཤེས་ན། དྲན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། ཅི་སྟེ་དེ་ལ་སྒྲུབ་པའི་དགེ་གཉིས་ཀ་དགོས་སམ། ཞེ་ན། མི་དགོས་པར་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གང་ཡང་རུང་སྒྲུས་པས་དོན་གྱིས་གོ ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལྟོས་གཞི་བཤད་པ། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཚུལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི་ཕྱོགས། རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ལྟོས་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས། དེ་དག་ལྟོས་གཞིར་འཇོག་པའི་འཐད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ། ཕྱི་ཚོས་ཅན་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལོ་ཚྭ་བ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་པ་ཞེ་ཞེས་གསུང། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱ་པ་ནི། གཞི་གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གྲུབ་བསལ་མེད་པས་ཤེས་འདོད་འཛིན་རྟོག་རྩད། ཞེས་གསུང། འབགས་པ་ནི། གཞི་གང་ཞིག་གོ་བྱེད་རྟགས་ཀྱི་གཞིར་བརྟེན་པ་ཞེས་གསུང། རིགས་གཏེར་ལས།

ཚད་མས་གྲུབ་བས་ལ་མེད་ཅིང་དཔག་གཞིར་བཟུང་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཡིད་དབྱེད་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཚེའང་། སྒྲ་དེ་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པའང་མི་འཐད་དེ། སྤར་ཆོལ་དཔག་འདོད་མེད་པའི་ཚེའང་། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པའང་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱ་བཀོད་པའི་ཚེ། རྟགས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་མེད་པར་མ་ཟད། ཚོས་ཅན་ཅམ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བཞི་པ་ལྟར་རིགས་སོ། །དེ་ཡང། ཆོལ་བས་གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པ་ལ་དཔག་འདོད་ཞུགས་ཤིང། ཆོལ་བ་གཞན་ཀྱིས་གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་ཚོས་ཅན་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཞན་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་ཆུ་ལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞིར་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །རྒྱུན་མཛད་པས། ཤེས་པར་འདོད་པའི་བྱ་བྲག་ཅན། །ཚོས་ཅན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་ཁོ་བོ་ཅི་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་ན། ཆུ་ལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞིར་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་དེ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་དེར་གྱུར་པའི་རྟེས་སུ་དཔག་བྱ་དེ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང། ཕྱིར་ཆོལ་བ་འགའ་ཞིག་སྒྲའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པ་ཅམ་གྱིས་དེ་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང། དེ་ལྟ་ན་ཡང། དེའི་ཚེ་སྤར་ཆོལ་དེ་ལ་དཔག་འདོད་མེད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ་ནི། ཆུ་ལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི་ལ་ཕྱོགས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ལྟ་ན་ཕྱོགས་ཚོས་ངེས་པའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་སྙམ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། འདིར་ཤེས་འདོད་

[๓๗]

ཆོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་པ་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེ་སྐྱབ་དུ། རྟགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་ཆོགས་པ་ཉིད། །ཡིན་ཕྱིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དག །གཅོ་པོ་མིན་ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ཕྱིར། །བསྟན་བྱ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ནི། གང་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བ་འམ། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པས་དེ་སྐད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། བསྟན་བྱའི་ཆོས་ནི། གང་བསྟན་པར་བྱ་བཅམ་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། དེ་སྐད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བཏགས་པའི་དགོས་པ་ལ་དངོས་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་དང་པོ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་སྒྲས་བཏགས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་བཅས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རྗེ་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་མ་བསྟན་པར། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བསྟན་ན། མ་ཐུན་དགེ་ཆོས་ཅན་ནམ། མི་མཐུན་དགེ་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་སྲིད་ལ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཤེས་དངོས་མིང་ནས་བརྗོད་ན་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པ་ཡི་གེ་མི་མཉམ་པས། ཕྱོགས་ཆོས་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་མེད་དང་། །ཞེས་དང་། རྗེས་དཔག་བྱ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟེབ་སྦྱོར་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་དེ་དག་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །དགོས་པ་གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཆོས་ཅན། ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚུལ་དང་པོ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་རྟོགས་ནུས་པའང་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་གདགས་རྒྱང་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ཐོག་དགོན་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་

༼༤༣༽

ནས། ཕྱོགས་ནི་ཆོས་ཅན་ནོ། །དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་གདགས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན། རིགས་གཏེར་ལས། ཆོས་ཅན་བརྗོད་ན་འབྲེལ་གཞི་ཡོད། །མཐའ་རྣམས་བཀག་ན་ཡུན་རིང་འགོར། །དངོས་མིང་བརྗོད་ན་སྡེབ་སྦྱོར་ཉམས། །བདེ་བླག་རྟོགས་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཞེས་གསུངས། །ཞེས་བཤད་དེ། གཉིས་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། དོགས་པ་དགོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདི་སྙམ་དུ། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་། ཚོགས་དོན་ནས། ཆོས་ལ་ཡོད་པ་ཚུལ་དང་པོར་དོགས་ པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ལན་ལ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱུ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བརྗོད་པས་ཚོགས་དོན་ལ་ཡོད་པ་ཚུལ་དང་པོར་མི་གོ་སྟེ། སྒྲ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚོགས་དོན་ནི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡོད་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན། གྲུབ་ཟིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ལ་ཡོད་པའང་ཚུལ་དང་པོར་མི་གོ་སྟེ། རྗེས་འགྲོ་སྟོན་པ་དང་སྒྲ་ཟློས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ནི། ཆོས་དང་དཔེའི་ཚོགས་པ་ཡིན་ལ། ཚོགས་སྤྱི་ལ་ཡོད་ན་ཡ་གྲལ་ལ་མེད་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་། མཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་པ་ཚུལ་དང་པོར་དོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྗེས་འགྲོ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དང་ཟློས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་གྲུབ་པས་མཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་པར་ཡང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་པ་ཚུལ་དང་པོར་ཡང་གོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ལྡོག་པ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དང་ཟློས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ན་མི་མཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པས་རྩོད་གཞི་ཉིད་ལ་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཕྱི་མ་ལ་སྒྲ་འགལ་བ་བདེན་མོད་ཀྱི་སྔ་མ་ལ་སྒྲ་ཟློས་པ་མི་བདེན་ཏེ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་རིགས་སྤྱི་ཡིན་ལ། མཐུན་དཔེ་རིགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས། སྤྱི་ལ་ཡོད་པར་གྲུབ་པས། བྱེ་བྲག་ལ་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

[๔๓]

སྦྱོར་མི་རྒྱ་པ་ཅམ་ལ་རྩོལ་བྱེད་ཡོད་པ་གྱུབ་པས། བྱེ་བྲག་ནགས་ཀྱི་མེ་ཏོག་ལ་རྩོལ་བྱེད་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱོ་མི་རྒྱ་པ་ཅམ་ལ་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པས། བྱེ་བྲག་དགེ་བུམ་པ་ལའང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོགས་པའི་སྦྱོ་ལ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ན་བྱེ་བྲག་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་པས། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་ངག་གི་ཚོས་ལ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཡང་གྲགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གཅང་ནག་པ་ནི། སྦྱོ་ར་བ་སྐོར་ཅིག་གི་སྒྲུབ་བྱ་དང་ཚོས་ནི། རྒྱས་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཚོས་ཅན་མ་ཡིན་པས། རྒྱས་རྟེས་སུ་དཔག་བྱ་ལ་ཡོད་པ་ཆུལ་དང་པོར་བརྗོད་པས་ཚོགས་དོན་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ལ་ཡོད་པ་ཆུལ་དང་པོར་མི་གོ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་། སྒྲ་བའི་སེང་གེ་དང་འབག་པ་ནི། མཐུན་དགེ་ཚོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་ཆུལ་དང་པོར་དོགས་པ་དང་། མི་མཐུན་དགེ་ཚོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་ཆུལ་དང་པོར་དོགས་པ་ནི། རྟེས་འཇྲོལ་སྟོན་པ་དང་སྒྲ་ཟློས་པ་དང་། ལྟོག་པ་སྟོན་པ་དང་། སྒྲ་འགལ་བས་སེལ་བར་ནུས་ཀྱང་། སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་ཚོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་ཆུལ་དང་པོ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སེལ་བར་མི་ནུས་པས། ཕྱོགས་ཚོས་ཞེས་སྨོས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་རྟེས་སུ་དཔག་བྱ་ནི་མེད་པས་མི་མཚུངས་སོ་ཞེས་གསུངས། རིགས་པའི་གཏེར་ལས་ནི། ཐོག་མར་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་ལ་ཡོད་པ་ཆུལ་དང་པོ་ཞེས་བརྗོད་ནས། དེའི་རྟེས་སུ་ཚོས་ཅན་དེ་ཡང་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་བྱ་དགོས་པར་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་འགོག་པར་བྱེད་ན་ནི་རྩོད་པ་བརྒྱུད་པས་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་བའི་ཕྱིར་ཆུལ་དང་པོ་བདེ་བླག་ཏུ་མི་རྟོགས་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། མཐའ་རྣམས་བཀག་ན་ཡུན་རིང་འགོར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་འདི་ལ་ཁོ་བོ་ནི་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་ཞེས་དང་། ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཞེས་བརྗོད་པ་གཉིས་

[๙๙]

ལ། འཕྲིན་གཞི་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་རྩོད་པ་ལ། མི་མཚུངས་པའི་ལན་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་འདོན་པར་དགའ་
བས། དེའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་འདི་དང་པོ་བརྡའ་འདོགས་པའི་སྐབས་ལ་རྩོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྡའ་འདོགས་པའི་དུས་
སུ་ནི། ཚུལ་དང་པོ་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་ན་ཡང། མིང་དེ་ཉིད་དོན་དེ་ལ་འཕྲིན་གཞི་ཡོད་ཀྱང།
འཕྲིན་མེད་དུ་འཇུག་དགོས་ཏེ། སྒྲ་རྣམས་ནི་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བད་མོ་ལ་
མཆོ་སྐྱེས་སུ་བརྡའ་སྦྱར་བ་བཞིན་ནོ། །ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་དུས་སུ་ནི། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པས་
ཚུལ་དང་པོ་རེས་འགའ་མཐའ་གཞན་བཀག་ན་གོ་ནུས་མོད་ཀྱང། འཕྲིན་མེད་དུ་གོ་བར་མི་ནུས་ཏེ། མིང་དེ་
ཚུལ་དང་པོའི་དངོས་མིང་མ་ཡིན་ཞིང། སྔར་བཤད་པའི་འཕྲིན་གཞི་དེ་དག་དང་ཡང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
སྐད་དུ་ཡང། ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ། །རྩོད་གཞི་ཉིད་ཡིན་ལག་ལྡན་བཞིན། །ཆོས་དང་འབྲེལ་ཡང་
ཆོས་ཅན་སྒྲས། །གོ་བར་མི་ནུས་མགོ་ལྡན་བཞིན། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་བརྡའ་འདོགས་པའི་ཚེ་ཚུལ་
དང་པོ་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་སྦྱར་ན། ཕྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་ཚུལ་དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་
ནའང། འཕྲིན་གཞི་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་དང་པོ་བརྡའི་དུས་སུ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཅི་ཡིན། འཕྲིན་མེད་དུ་གོ་མི་ནུས་པ་ཁོ་ནས་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཀྱང། དེ་ལྟར་མིང་
བཏགས་ན། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པ་ཡི་གེ་མ་མཉམ་པས་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པ་མི་བདེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་
བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་གོ་མི་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། ཤེས་གྱི་དོན་གོ་ན་ཡང་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཅམ་ཡི་
གེ་མཉམ་པས། སྒྲུབ་པར་དཀའ་བ་ཡོངས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཤེས་
འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་བཏགས་པས་ཚུལ་དང་པོའི་དངོས་མིང་ཁྱད་པར་ཅན་བདེ་བླག

ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་མ་བཏགས་ན། དེའི་དངོས་མིང་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པ་དང་། བརྗོད་བདེ་བ་དང་། གཟུང་སྒྲ་བ་དང་། དོན་དེ་ལ་འཕྲལ་མེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་གཅིག་མི་རྟེད་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་སམ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་འདོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་སྒྲུན་ལྡན་ལོ་ཚྭ་བ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྟ་ནས། རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཏྲི་ཀླར་འདི་ལྟར་མཛད་དེ། སྟར་གྱི་རྩོད་པ་དེ་མི་མཚུངས་པའི་ཚུལ་ནི། རང་གི་ཕྱོགས་ལ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ཆོས་ལ་ཡོད་པར་མི་དོགས་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འོན་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་དཔེའི་ཆོས་ཅན་ལ་དོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་བརྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་དཔེའི་ཆོས་ལ་ཡོད་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པར་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེ་ར་ན། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བས། དེ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་གྲུབ་ཀྱང། བརྟན་པའི་དོན་དུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཚུལ་གསུམ་པར་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་སྟ་མ་ལ་ཡང། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཏུ་ཟིན་ཀྱང། བརྟན་པའི་དོན་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཡོད་པ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་བརྗོད་པར་དོགས་ཏེ། དཔེ་སྟ་མ་ཉིད་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། བརྟན་པས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་བརྗོད་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བརྟན་པ་ཡིན་ན། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་བརྗོད་པའི་དོན་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ནི་འགལ་བའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གང་རུང་ཞིག་གཉིས་ལས། གཞན་ལ་མེ ད་པ་བརྟན་པས་ངེས་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བརྟན་པ་དོན་མེད་དེ། དངོས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བས་བརྟན་པའི་དོན་

[๔๖]

གླུབ་པའི་ཕྱིར། མེད་པ་ལ་མེད་པར་བརྗོད་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བས་གཞན་ལ་འཇུག་པ་བཀག་ཀྱང་། མེད་པ་ཁོ་ན་ལྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་མ་བསྟན་ཏེ། གཞན་པ་དང་འགལ་བ་དག་ཀྱང་དེས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱི་ར་འཕངས་པ། ཁྱད་པར་ལ་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བརྟན་པ་དོན་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་སྐད་དུ་གསུང་པ་འདི་ཡང་། སྟོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ཚེས་ཁྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བས་དགེའི་ཚོས་ཅན་ལ་ཡོད་པར་གྱུར་པས། ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཞེས་སྟོས་པ་ན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་བཟུང་ངོ་ཞེ་ན། གྱུབ་བཞིན་དུ་བརྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་སྟོས་པ་ཡིན་པར་དོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མཐུན་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བས་མི་མཐུན་པ་ལས་ལྟོག་པར་གྱུབ་མོད་ཀྱི། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མེད་པ་ལ་མེད་པ་སྟོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཤུགས་ཀྱིས་དོན་གོ་ན་ནི་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཡོངས་སུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཡང་ཕྱོགས་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་དགོངས་པར་སྣང་མོད། ད་དུང་མཚུངས་པའི་སྐད་རྗེ་ལྟ་བ་མཆོག་པར་སྣང་ལ། ཕྱ་པ་སོགས་ཀྱིས་ནི། འགྲེལ་པར་འདི་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཤད་པར་སྣང་དོ། །འོན་ཀྱང་ལོ་ཚེན་གྱིས། མཐུན་ཕྱོགས་དང་མཐུན་དགེ་ཚོས་ཅན་ལ། ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་མི་བཞེད་དོ། །ཚོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཚོས་ཅན་ཉིད་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་དུ་བཞེད་ཅིང་། དེ་ཡང་མེ་ལྟར་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཚང་མང་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་བཞེད་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་དང་སྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ནི་ཁྱད་པར་ཆེ་བས། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་མཚུངས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེའི་དགོངས་པར་སྣང་དོ། །འདིར་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ངེས་བཅུང་གི་དོན་ཡིན་གྱི་འཕྲི་བཤད་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་བརྡའ་སྟོང་པའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཤེས་དགོས་སོ། །གཞན་འདི་ལ་ཁོ་བོ་འདི་སྐད་དུ་འདོན་ཏེ། ཕྱིས་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་སྟེ། ཚུལ་

དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། རྟེས་འགྲོ་སྟོན་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད། ཚུལ་དང་པོ་སྟོན་པའི་སྒྲས་
བསྟན་ནས། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་ཚུལ་དང་པོར་བསྟན་སྙམ་དུ་དོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་
ཆོས་ཉིད་ཚུལ་དང་པོའི་འདོད་རྒྱལ་ཐོག་མའི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་མི་འཐུལ་བའི་ཕྱིར་རྟེ·
ཏོད་དུ། སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྡའ་བརྡྭས་སྟོན། །དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཆེད་དུ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཐ·
སྙད་ཀྱི་ཚེ་ཚུལ་དང་པོ་ལ། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བསྟན་ན། རྟེས་འགྲོ་སྟོན་པའི་སྒྲས་བསྟན་པའི་དོན་ཉིད། ཚུལ་དང་པོ་སྟོན་པའི་སྒྲས་བརྟན་ནས། མཐུན་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ·
དོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲ་ནི། མཐུན་དགེ་ཆོས་ཅན་ལའང་གྲགས་ལ། ཚུལ་དང་པོ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན·
གྱི་ཆོས་ཞེས་མ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། དགེར་ན། གླང་ཆེན་ལ་བསམས་ནས། ལག་ལྟེན་སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་འོངས·
སོ་ཞེས་བརྗོད་ན། གླང་ཆེན་ལ་མི་འཐུལ་ལ། མགོ་ལྟེན་སྐྱེད་ཚལ་དུ་འོངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ན་འཐུལ་པ་བཞིན།
དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་རིགས་གཏེར་ལས། གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེའི·
ཕྱིར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་བཏགས་མིང་ཡིན་ཀྱང། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་ཚུལ་དང་པོའི་དངོས·
མིང་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གང་ཅན་གྱི་ལྷོངས་འདིར་འཐུལ་པ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་བར·
སྣང་དོ། །གསུམ་པ་དངོས་ལ་གཉིས་བྱེད་ཀྱི། ཚུལ་དང་པོའི་ལྷོས་གཞི་འདི་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ།
ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ། སྒྲོ་ར་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ·
བ་དང་། ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་དུ་མ་གསུངས·
ཏེ། འཇུག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་དང་། མཐུན་པའི་ཆོས་ཅན། མི་མཐུན·

པའི་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཅན་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དང་། རྟོག་གཞིའི་ཆོས་ཅན་དང་། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་། བསྟན་བྱའི་ཆོས་ཅན་གོ། །དང་པོ་ནི། བྱ་བྲག་པའི་ངོར་ནམ་མཁའ་རྒྱ་རྩལ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལ་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་བཀོད་པའི་ཚེ་དངོས་གྲུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདིའི་སྒྲུབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེ་ལ་གཞོན་ཀྱང་། སྒྲུབས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་འགྲུབ་པ་ལ་མི་གཞོན་པའི་སྟེང་དུ་ཕན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། ཆོས་བས་མི་རྟག་པར་འགས་ནས་ཕྱིར་ཆོས་བ་ལ་ཁྱབ་འཇུག་སྟོན་པའི་གཞི་བྱས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོས་བས་རྟག་པར་འགས་ནས་ཕྱིར་ཆོས་བ་ལ་ལྷོག་འཇུག་སྟོན་པའི་ཚེས་ཅན་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །ལྔ་པ་ནི། མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། དྲུག་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་འདོད་པའི་སངས་རྒྱས་པ་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་གྲངས་ཅན་པ་གཉིས་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག ཅོད་པའི་ཚེ་སྒྲ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བདུན་པ་ནི། གྲངས་ཅན་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཁ་ཆོས་དུ་གྱུར་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་ཚེ་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །བརྒྱད་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། འདི་གཉིས་ལ་མུ་བཞི་སྟེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ་བསྟན་བྱའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་བཀོད་པའི་ཚེ་སྒྲ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། ཕྱིར་ཆོས་ལ་ཤེས་འདོད་ཀྱང་། སྟར་ཆོས་ལ་དཔག་འདོད་མེད་པ་ན་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་དེ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་ནི་རྟོགས་པར་སློའོ། །སྟོང་བ་སྐོར་ཅིག་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་ལ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་མ་ཡིན་པཉང་ཡོད་དེ། སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཁ་ཆོས་

[๙๔]

དང་ལྡན་པའི་ཆོས་བཞི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའོ། །དེང་སང་འདི་ན། དེ་སྐོར་གྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་འཇོག་པ་ལ། ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་བྱ་དེ་རྟགས་དེར་ཚད་མས་དེས་པ་ཅིག་བསྟོས་པར་འདོད་པ་ནི། གཞུང་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅིང། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་དོན་ལྟོག་དང། དེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པའི་བབ་ཅོལ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། ཕྱོགས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་རྣམས་གྲངས་སུ་བྱས་པའི་ཚེ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཅན་དང། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང། དེ་གཉིས་ཀའི་ཆོགས་དོན་དང་གསུམ་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་གོ། །ལྷོས་གཞི་ལ་ཕྱོགས་སུ་བྱས་པའི་ཚེ་ནི། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ཅམ་པོ་དང་གསུམ་ལ་འཇུག་གོ། །ཡང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེའི་ཕྱོགས་ཅིག་ཡིན་པས་ཡིན་ནོ། །དགོས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འགྲོ་བ། །ཞེས་བཤད་ན། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་ཚེད་ཡིན་ནོ། །བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ལ། དགོས་པ་ནི་ཕྱོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་རྟོགས་པའི་ཚེད་ཡིན་ནོ། །ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཞེས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ལ། དགོས་པ་ནི། ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་པར་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཡང། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཚུལ་གཉིས་པའི་དངོས་མིང་དང། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་ཚུལ་གསུམ་པའི་དངོས་མིང་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བརྗོད་ནས་འཇུག་ལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ལྷོས་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད།

[५०]

མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ། མཚན་གཞི་དངོས་འགལ་ཡིན་མ་ཡིན་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྟྲི་ས་དོན་མ་ཐུན་པར་སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པ་དང་། མ་ངེས་པའོ། །ཡང་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འམ་སྟོང་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟེས་འཇོག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞི་རྩང་བ་ཞེས་དང་། ལྷོག་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རྩང་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་སྐད་དུ། ཆུམ་པར་ངེས་པ་ལས། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྟྲི་ས་མཐུན་པའོ། །དེ་མེད་པ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །ཞེས་དང་། རིགས་ཕྱིགས་ལས་ཀྱང་། མཐུན་པར་བྱ་བ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྟྲི་དང་དོན་མཐུན་པའོ། །མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱ་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་དང་ལྡན་པ་དང་། མི་ལྡན་པ་ཞེས་གསུང་ལ། ཚོས་ཀྱི་སྒྲུན་ལྡན་ལོ་ཆེན་ནི། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྟྲི་ས་དོན་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་ཞེས་གསུང་ལ། རིགས་གཉིས་ལས། ཕྱོགས་དང་སྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྟྲི་ས། །མཚུངས་དང་མི་མཚུངས་ཕྱོགས་གཉིས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་རྟེས་འཇོའི་ལྷོས་གཞིར་རྩང་བ་ལ། རྒྱས་ཚོས་དོན་གསུམ་གང་རྩང་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱས་ཚོས་གཉིས་ཚོགས་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་ཤེང་དེ་ཅམ་གྱིས་ཚོག་ལ། གཉིས་པར་རྩང་བཞང་། དེ་གསུམ་གང་རྩང་མ་ཡིན་པ་དང་རྒྱས་ལོག་དང་ཚོས་ལོག་གཉིས་ཚོགས་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེར་ངེས་པ་ཞེས་པ་ལོ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་ལ་ཐུང་མི་འཕྲིག་ཀྱང་། རིགས་གཉིས་ལས། ཡོད་མེད་མ་ངེས་གསུམ་དུ་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི། དགོངས་པ་ལ་ཡོད་པས་འདིར་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ངེས་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་། ཆོལ་བས་གང་མི་རྒྱ་པར་ངེས་པའི་བྱེམ་པ་དང་། རྒྱ་པར་ངེས་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། མཐུན་ཡུལ་དེ་དང་མཐུན་པས་སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་

[৪৭]

བས་ངེས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །སྤྱི་ས་དོན་མཐུན་པ་ཞེས་པ་བསྟན་བྱའི་ཚོས་མི་རྣག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེའི་ཁྱད་པར་ནི་ཀ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་དོར་ནས། མི་རྣག་པའི་སྤྱི་ལྟོག་ཅམ་དུ་དོན་མཐུན་པའོ། །རིགས་གཏེར་བུ། ཕྱོགས་དང་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མཐུན་ཡུལ་བསྟན་པའི་སྒྲ་ནས་སྒྲ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་འགྲེལ་པར་སྒྲ་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བུ་བཤད་པས་སོ། །མི་བམ་གཡག་གིས། མཚན་ཉིད་བུ་བཤད་པ་ལྟར་ན། དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དང་དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ལྟན་བུ་སྤར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་ངེས་ཤིང་། ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ལྟན་བུ་ངེས་པ་དེ་དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་ན་ལེགས་ཏེ། དེ་སྐད་བུ་རང་གི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚང་མང་བུ་བ་དང་མེའི་འབྲེལ་པ་ངེས་ནས། ཕྱིས་ལ་མེ་ལྟན་སྐྱེབ་པ་ན། ཚང་མང་འདི་ཡང། ལ་དང་མེ་ལྟན་བུ་མཐུན་ནོ་ཞེས། མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས། བསྟན་བྱ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བར་བུ་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དང་། བསྟན་བྱའི་ཚོས་ལྟན་བུ་ངེས་པ་མི་འབྱུང་བར་བཤད་དོ། །འདི་ལ་ཡང་དོགས་པ་འདི་བྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྟེས་འཇྲོ་ངེས་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ངེས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྲིད་བསྟན་བྱ་མ་གྲུབ་པ་དེ་སྲིད་བུ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ངེས་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། རྟེས་འཇྲོ་ངེས་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣག་མ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་ལྟོག་དེ་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་པ་ཅམ་གྱིས་རྟེས་འཇྲོ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྣག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ངེས་ཤིང་། བྱས་པ་མི་རྣག་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ཡོད་པ་དང་། རྣག་པའི་ཁྱད་པར་ལ་མེད་པར་ངེས་ན། ཁྱད་པར་དེ་དང་དེ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཁེས་ཀྱང་།

[५३]

སྒྲུབ་པའི་ངག་ཅམ་ལས་ཚུལ་གསུམ་རྣན་ལམ་དུ་འཛིན་ནུས་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ་ནི། མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་སམ། ཕྱོགས་དང་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་བྱ་ལ། འདི་ལ་
གཞན་གྱི་ལུགས་དགོངས་པ་དང་རང་གི་ལུགས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་སྒྲུན་ལྟན་ལོ་ཚྭ་བ་ནི། ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་པ་སྒྲ་མི་
རྟག་པ་ལྟ་བུ་དང་མ་ཐུན། གང་མ་ཐུན་ན། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཅན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་མ་ཐུན།
གང་དུ་མ་ཐུན་ན་སྟོང་བཏགས་སོ་སོར་མ་བྱེ་བའི་མི་རྟག་པའི་སྟེ་ལྷོག་ཅམ་དུ་མ་ཐུན། རྗེ་ལྟར་མ་ཐུན་ན། སྒྲ་མི་
རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལྟར་བུམ་པ་ལྟ་བུ་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་མ་ཐུན། ཤེས་འདོད་ཆོས་
ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་ས་མ་ཐུན་པས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་འཇོག་ན། མ་ཐུན་
པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་རེས་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྱུབ་ཟིན་པར་ཐལ་བ་དང་། མ་རེས་པ་དང་བོ་འགལ་བར་ཐལ་བ་
དང་། ལྟག་ལྟན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་ཉེས་པ་གསུམ་བརྗོད་པར་མཛད་དོ། །ཡང་དེ་དག་གི་
རྩོད་གཞི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ་བ་འཛིན་པ་ནི་ལོ་ཚེན་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལོ་ཚེན་གྱིས། སྒྲ་མི་རྟག
པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་སྒྲ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། དུ་ལྟན་ལ་མེ་ཡོད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་དུ་བ་དང་ལ་གཉིས་ཀ་མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ནི་ཆོས་དང་དཔེའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་སྟེ་ཡིན་ལ། རྩོད
གཞི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། ཤྲཱ་བས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཉིད་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་དགོས་ན། རྟགས་མ་ཐུན
ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་གྱུབ་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྱུབ་ཟིན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་འབྱུང་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་དང་།
རྟགས་དུ་བ་ཡང་མེ་སྒྲུབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་དུ་བའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་བརྗོད་ནས། དུ
བ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། མེ་ཡང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ་བའི་མཚུངས་པ་སྟང་བ་ན། ཆོགས་དོན་མ་ཐུན
ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན

ན། །དེ་ཡི་ཡན་ལག་དེ་ལྟར་ཉིད། །ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པས། །དུ་བ་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་གཞན་
ཉིད། །ཅེས་རྣམ་པར་དེས་པའི་ཏེ་ཀཱར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟར་བཞེད་དེ།
རྩོད་གཞི་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་
པོའོ། །རྩོད་གཞི་ནི་འཇུག་པའི་ཡུལ་ལོ། །བསྟན་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ལྟོགས་ནི་འཇུག་བར་བྱེད་པའི་སྒྲ། མཐུན་ཕྱོགས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་ལ་སྒྲ་བཤད་པཉད་ཡོད་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྐྱེ་བ་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །མཚན་ཉིད་
ཡོད་ཀྱང་སྒྲ་བཤད་པ་མེད་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྐྱེ་བ་ན་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་ཀ་མེད་པ་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་སྐྱེ་བ་ན་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ཡོད་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ནི་མི་སྲིད་པ་ཉིད་དོ། །མི་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་ལའང་དེ་ལྟར་བཞེད་དོ། །རིགས་པའི་གཏེར་ལས། ཕྱོགས་དང་བསྟན་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་
སྒྲུ་ས། །མཚུངས་དང་མི་མཚུངས་ཕྱོགས་གཉིས་ཡིན། །མཐུན་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱང་བཏགས་པ་བའི། །གཞན་
སེལ་ཉིད་ཡིན་གཉིས་པོ་ཡིན། །འདི་ལ་གཞན་གྱི་ཟློག་ཀ་མེད། །གཞུང་གི་དགོངས་པའང་འདི་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་ལ། དགོངས་པ་ནི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སྤང་བཤད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཡང་ན། སྒྲ་བཤད་
པའི་མིང་དང་སྨོ་བསྟན་ན། ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ལ། དེའི་མཚན་ཉིད་ནི།
ཕྱོགས་བཏགས་པ་བཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་བསྟན་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ས་དོན་མཐུན་པར་རེས་པ་ཞེས་བཤད་
དགོས་སོ། །འདི་ཉིད་སྒྲ་བཤད་དང་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཡང་། རང་གི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ཉིད་ས་
བཀླ་དང་། ཨ་ས་བཀླ་ཞེ་བྱ་བའི་སྒྲའི་དོན་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་མཐུན་ནོ། །གང་དང་
མཐུན་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའི་ཚེ་ནི།

〔५९〕

སྒྲའི་སྒྲ་དོན་ལ་རང་མཚན་དུ་འཛིན་པའི་གཞན་སེལ་དང་མཐུན། གང་མཐུན་ན། བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་ལ་རང་
མཚན་དུ་འཛིན་ནས་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ཚོས་ཅན་དེ་མཐུན། གང་དུ་མཐུན་ན། མི་རྟག་པའི་སྤྱི་ལྡོག་ལ་རང་
མཚན་དུ་འཛིན་ནས་མི་རྟག་པ་ཙམ་དུ་མཐུན། ཚུལ་ནི། རྣོལ་བའི་བློས་དེར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་སོ། །བསྒྲུབ་པར་
བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ལ། ཁོ་བོ་ནི་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དག་ཀྱང་འབྱུང་སྟེ།
བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་འཇོག་པ་ནི། གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་དོན་ཅིག་ཁོ་ན་ལ་བཞག་དགོས་
པས། དེ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་བརྗོད་ན། སྒྲ་བུམ་གཉིས་ཀ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ཡོད་དུ་མཐུན་
པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་བུམ་པའི་སྟེང་དུའང་མི་རྟག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པར་འགྱུར་བས། དེ་རྣམ་པར་
དབྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྤྱི་ཞེས་སྨོས་པར་མངོན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ནི་རྣོལ་བས་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་མི་རྟག་
པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱི་ནི་མི་རྟག་པ་ཙམ་ལ་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན། སྒྲུབ་
བྱའི་ཚོས་ལྟན་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། དཔེའི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབ་
པར་བྱ་བའི་ཚོས་དང་ལྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་འདི་ཡང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་བསྒྲུབ་པར་ བྱ་
བའི་ཐ་སྙད་འདོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན། ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་
རྣམས་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་མེད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ནས་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པའི་
གཏན་ཚིགས་རྣམས་ལ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་སྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ལྟན་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་གླུན་ཀས་ཀྱང་དེང་སང་ལྷ་བའི་རྟེས་སུ་འཇུག་པར་རློམ་པ་རྣམས་ལ་གླུགས་རྟེད་པར་འགྱུར་ལ།
རིགས་པའི་དབང་ལྡུག་ཚོས་ཀྱི་སེང་གེས། རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་ནི། སྒྲ་མཉན་བྱ་དང་མཉན་བྱ་མ་

[།]

ཡིན་པར་སྣྲོན་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་འདོད་མེད་པ་རྣམས་ལ་བསྟན་བྱའི་ཚོས་མེད་པས། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་བ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་གཞག་མེད་དོ་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པས། དེའི་བཞེད་པ་ནི་དེང་སང་འདི་ན་འདོད་པ་འགའ་ཡང་མེད་མོད་ཀྱང་དེའི་རྟེས་སུ་འབྲང་བོ་ཞེས། སྐད་གཅིངས་མཐོན་པོས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དག་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སོ། །ཞར་ལ་འོངས་པ་བརྗོད་ནས། ད་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པ་སྒྲ་དོན་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། སྟོན་དགོན་ཚོས་མཚོག་གིས། མཐུན་ཡུལ་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་བཤད་པ་ལ། འོ་ཆེན་གྱིས། རྣམ་པར་དེས་པའི་རྣམ་བཤད་དུ། ཉེས་པ་གསུམ་བརྗོད་པར་མཛད་པའི་དང་པོ། ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་དུས་སུ་བསྟན་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟེས་འཇོའི་ཁྱབ་པ་དེས་པ་མཐུན་ཕྱོགས་དེས་པ་ལ་ལྟོས། དེ་དེས་པ་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་དང་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ལྡན་དུ་མཐུན་པ་དེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་མི་གཏོད་དེ། འདི་ལྟར་རྟེས་འཇོ་དེས་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་ལྡོག་དེས་པ་ལ་ལྟོས་ཀྱང་། དེའི་སྒྲ་དོན་དེས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཕྱིར་ཆོལ་བས་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་དེས་ཤེ་ན། བསྟན་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པའི་འགག་ཏུ་དེས་ཏེ། དུ་ལྡན་ལ་མེ་ཡོད་དུ་དེས་པ་ན། ཚང་མང་འདི་ཡང་ལ་དང་མེ་ཡོད་དུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ་ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔར་ཆོལ་གྱིས་ནི། དང་པོ་ཕྱིར་ཆོལ་ལ་ཁྱབ་པ་སྟོན་པའི་དུས་ནས་དེས་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཉེས་པ་གཉིས་པ་གཞལ་བྱ་སྒྲ་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྒྱས་སུ་ཐལ། ཕྱོགས་ཚོས་ནི་གྲུབ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་དང་རྒྱ་བར་མཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས། མ་དེས་པ་དང་པོ་འགལ་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པས་ཀྱང་མི་གཏོད་དེ། མཐུན་ ཕྱོགས་ཡིན་པ་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་གྱི་སྒྲ་བཤད་ཚང་བས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཆོལ་བས་རྒྱ་བར་དེས་པའི་ནམ་མཁའ་ལའང། སྒྲ་

རྒྱ་བར་སྦྱོར་བའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྦྱ་བཤད་བློ་ངོ་ལ་ལྟོས་པ་ཅམ་ཞིག་ནི་ཚང་སྟེ། བློ་ངོར་སྦྱ་རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་གྱིས་གཞན་སེལ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་གསུམ་པ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ལ་ལྟོག་པ་བྱེད་པར་ཐལ་བ་ནི། ཤིང་ཏོག་འདི་དག་ཚོས་ཅན། རོ་བྱོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་ཕུང་ཅིག་ལ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཐོས་པ་དང་འད�། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་ཡང། བསྟན་བྱ་མེད་པ་ལས་ལྟོག་པ་བྱེད་པར་ཐལ། ཚོས་ཅན་དང་དེ་ལས་གཞན་ལ་མེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ཅན་དང་དོན་དམ་པར་འདུ་བ་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནས་གསུང་། ཉེས་པ་འདིས་ཀྱང་གཏོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རཿཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་རང་ལྟོག་ནས། ཕྱོགས་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་ཀྱང། དེའི་ཁྱད་པར་ལ། ཕྱོགས་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་མ་ལྷུངས་པས། ཤིང་ཕུང་གཅིག་ལ་སྐྱེས་པ་དེ། ཤིང་ཏོག་ལྟུག་མ་དང། རོ་མི་བྱོ་བའི་གཞི་མཐུན་པ་ཅིག་ལ་ཡོད་པར་དོགས་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་གསུམ་པོའི་སྟེང་དུ་ཁ་ཅིག་གིས། ཡང་དག་གི་རྩོད་གཞི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ་བས་ཀྱང་མི་གཏོད་དོ། །ཡང་དག་གི་རྩོད་གཞི་ཕྱོགས་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་གསུམ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལོ་ཆེན་གྱིས་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་དེ་དག་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་ཕྱོགས་གསུམ་ཀ་དོན་གྱི་ཚོས་སུ་འདོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། རིགས་གཏེར་མཛད་པ་ནི་གསུམ་ཀ་བློ་ཞིས་ཚོས་སུ་བཞེད་པས་བློ་ཀུན་ཀ་དེ་དག་མི་འཇུག་གོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། གཞན་སེལ་ཉིད་ཡིན་གཉིས་པོ་མིན། །འདི་ལ་གཞན་གྱི་ཀུན་ཀ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །མཐུན་ཡུལ་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་ལ་བྱེད་དགོས་པ་འདི་ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་བློ་ཡོངས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་ཏུ་དེས་ཏེ། རྟེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཚུངས་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྟེས་སུ་དཔག་བྱ་དེ། ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་ཉིད་ལ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང། རྣམ་དེས་མཛད་པས་ཀྱང། དེ་དང་མཚུངས་

[४२]

པ་ཉིད་ལ་ཞེས་ངེས་པར་བརྩུང་བའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་ལ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས། ཆོས་ཅན་དང་མཚུངས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ན། ཆོས་ཅན་ལ་མེད་དམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ་ཞེས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དུ། གཞུང་གི་དགོངས་པཧཱ་ཏ་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་དབྱེ་བ་ནི། སྒྲིང་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟེས་འགྲོའི་ལྟོས་གཞིར་གྱུར་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། དོན་ལ་གནས་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཏོལ་བས་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་རོ། །ཏོལ་བས་མི་རྟག་པར་ཞེན་པའི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་ནི། དོན་ལ་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གནས་ཀྱང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེས་འགྲོའི་ལྟོས་གཞི་མ་ཡིན་རོ། །དེ་ནི་ཐོག་མ་ལ་ལྟོས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་རོ། །ཐོག་མ་ལ་ལྟོས་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཀྱང་། ཁྱབ་པའི་ལྟོས་གཞིར་མི་རུང་བ་ཡོད་དེ། ཏོལ་བས་མེ་ཡོད་དུ་ངེས་པའི་ཀེ་ཤུ་ཀའི་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པའི་ནགས་ཚལ་དེ་ལ་མེ་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཐོག་མ་ལ་ལྟོས་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པའི་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟེས་འགྲོའི་ལྟོས་གཞིར་གྱུར་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་འཇོག་པ་ལ་ནི། དོན་ལ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་གནས་པ་དང་། ཐོས་ངེས་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཅིག་དགོས་པ་ཡིན་རོ། །གཉིས་པ་དོན་ལ་གནས་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ནི། གང་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཞག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལའང་དངོས་དང་། བཏགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཏོལ་བའི་ཚད་མས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་མ་ངེས་ཀྱང་། སྒྲིང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པ་ཐལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དོན་ལ་མི་རྟག་པར་གནས་ཤིང་། སྒྲགས་

[५८]

གཞན་དུ་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲོན་པའི་ཁྱབ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་ཡང་རྩང་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་གཞི་སྒྲ་དང་རྒྱས་བཏབ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དོན་ལ་མི་རྒྱ་བར་གནས་ཀྱང། སྐབས་གང་དུ་ཡང་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲོན་པའི་ཁྱབ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རྩང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལའང་དབྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྟྲར་ཞིང། བྱེ་བྲག་ཏུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ། རྣམ་རིས་དང་རིགས་ཕྱིགས་ལས། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་གཞན་པ་དང། དེ་དང་འགལ་བ་དང། དེ་མེད་པ་གསུམ་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང། མི་ཞམ་གཡག་གིས་ནི། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲོན་པ་ན། མི་རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པར་ཆོལ་བས་རིས་པའི་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་ནི་གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང། དེར་རིས་པའི་རྒྱ་པའི་རང་ལྡོག་ནི། འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང། དེར་རིས་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ནི། མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཞེད། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱུ་པ་ནི། དུ་བས་ལ་མེ་ལྟར་དུ་སྣྲོན་པ་ལ་མཚོན་ན། རི་བོང་རྭའི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུ་མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས། ཆུ་གླུང་དང་གངས་རི་ལྟ་བུ་འགལ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས། རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཞེད། དེའི་ཤུགས་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་གཞན་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་དང། དེ་དང་འགལ་བ་དང། དེ་མེད་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་གསུམ་དུ་སྟྲར་ནས་མི་རིགས་པ་མེད་དོ། །འདིར་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དངོས་ནི། མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་ལ། གཞན་གཉིས་ནི་དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་མཚོག་གིས་དེ་བས་ན། མེད་པ་ནི་དངོས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མེད་པའི་ངོ་བོར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་པ་དང་འགལ་བ་གཉིས་ནི། ཤུགས་ཀྱིས་མེད་པའི་ངོ་བོར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང། རྣམ་པར་དེས་པ་ལས་ཀྱང། དངོས་སམ་ཤུགས་ཀྱིས་ལྡོག་པ་རྟོགས་པ་ཐམས་

ཅད་ལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་ཚུང་བ་ལས། མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་མིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ། མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་ལས་གཞན་པ་དང་། དེ་དང་འགལ་བ་དང་། མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་དེ་མེད་པའོ། །མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་གཞན་པ་དང་དེ་དང་འགལ་བ་ནི། རྟེ་སྲིད་དུ་ཕྱོགས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་ཤེས་པས་དེ་སྲིད་དུ། ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་ནུས་སོ། །དེ་བས་ན་གཞན་པ་ཉིད་དང་། འགལ་བ་ཉིད་དུ་ཇོགས་པའི་ཡུལ་གྱིས་གཞན་པ་དང་འགལ་བ་གཉིས་ནི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་འགྲེལ་དེ་དག་གི་དོན་ལ་རྣམ་པར་བརྟགས་ན། མེད་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ནི་བློ་ངོ་ལ་ལྷོས་པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། འགལ་བ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ནི་སྒྲས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་བརྗོད་པ་དང་། གཞན་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ནི་དོན་ལ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་དུ་གནས་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ཡང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་ངེས་པའི་ཚེ་ན་ནི་མེད་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ལྷོག་པའི་ཚུལ་གྱི་ལྷོས་གཞིར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། མེད་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི། ཐལ་ཡང་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྟེ། མེད་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་པར་ངེས་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་མི་སྲིད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚེས་གཞན་ལ་ཡོད་པ་འགོག་པར་དོགས་པ་ནི་མེད་དོ། །འགལ་བ་འགོག་པ་ཡང་། དེ་ཁོ་ན་ལ་འགོག་ན་ནི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ན། གང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ལྷོག་པའི་ཕྱིར་མེས་ཏོ་བ་ཇོགས་པར་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་དེ་དང་མ་ཐུན་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བས། འགལ་བ་ཁོ་ན་དེ་དང་མ་ཐུན་ པ་མ་ཡིན་པར་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། འོན་ཀྱང་དེ་དང་མ་ཐུན་པ་ལས་ཀྱང་ལྷོག་པ་

[૬૦]

ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདི་ལ་སྒྲོན་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་། གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལོག་པ་ཅམ་ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལོག་པའི་གོ་ཆོད་པའི་དོགས་པ་མེད་ཅིང་། སྟྲི་ར་ལྟོག་པ་གྱུབ་པ་ལ། འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྟོག་དགོས་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ལས་ལྟོག་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན། འགལ་བ་ཁོ་ན་ལྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་སོང་བས། དུ་བ་དེ་རེག་བྱ་བཏང་སྟེམས་པ་ལ་ཞུགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། བཏང་སྟེམས་པ་དེ། ཁྱབ་བྱེད་མེ་མེད་ལའང་ཞུགས་དགོས་པས། མེས་ཏོ་བའི་རེག་པ་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱུན་ཡོད་པར་བསྟན་ནས། དེ་ཕྱིར་མེད་པ་ལ་མེད་ཅེས་སྨྲས་དགོས་ལ། དེ་སྐད་དུ་སྨྲས་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྟོག་པའི་ཁྱབ་པ་བདེ་བླག་ཏུ་ངེས་ནུས་པས། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྟེས་འཇྲོལ་ཡང་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །དོན་འདི་ལ། ཁོ་བོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བརྟགས་པའི་དོན་གཉིས་པ་ཞིག་ཀྱང་སྣང་སྟེ། གཞན་པ་ཞེས་པ་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ལས་ལྟོག་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་ལ། འགལ་བ་ཞེས་པ་དེ་དང་། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་གནས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། མེད་པ་ཞེས་པ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཏན་མ་ཞུགས་པའི་གཞི་སྟེ། འདི་ལ་ཡང། དོན་ལ་མེད་པ་དང། བློས་མེད་པར་རེས་པ་གཉིས་ཡོད་མོད་ཀྱང། རྗེ་སྲིད་བློས་མེད་པར་མ་རེས་པ་དེ་སྲིད་དུ་མེད་པ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་མི་ནུས་ཏེ། དཔེར་ན། རྗེ་སྲིད་ཚད་མས་མེད་པར་མི་ཤེས་པ་དེ་སྲིད་དུ་མེད་པ་བཞག་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱེས་དུ་རྟོགས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་མེད་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སམ། ཐོང་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་པ་ནི། ཐོག་མར་ལྟོག་ཁྱབ་ངེས་པའི་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྟོག་པར་ངེས་དགོས་ཤིང། དེ་ལྟར་ངེས་པའི་ཚེ་ནི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་བྱན་ལམ་དུ་འཕངས་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་མ་ཡིན་དཔྱད་པ་ལ། སྟྲི་ར་གཞུང་འགྲེལ་

རྣམས་སུ་བཤད་པའི་ཚུལ་མང་མོད་ཀྱང། མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཞག་དགའ་བས་དེ་དག་རེ་ཤིག་མ་སྟོས་པར། ཆེན་པོ་དག་གི་བཞེད་པའི་ཚུལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པར་ནུས་པ་དག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུན་ལྡན་གོ་ཆྱོ་བ་ནི། ཕྱོགས་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་དུ་བཞེད་པར་སྣང་ཞིང། དེ་ཡང་དུ་བ་དེ་ལ་མེ་ལྡན་དུ་སྣྲོན་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། མེ་ཡོད་ཡིན་པར་ཐལ་བས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཞིང། དེའི་རིགས་པས། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ཉིད་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཞེད་ལ། བསྟན་བྱའི་ཆོས་མེ་ཡོད་ནི། ཆོགས་དོན་མཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་ན། དེའི་ཡན་ལག་དེ་ལྡན་ཉིད་ཅེས་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཞེད་དོ། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེ་ནི། བྱས་པའི་རྫས་ཡིན་པས། མི་རྟག་པའི་རྫས་ཡིན་པར་སྣྲོན་པ་སོགས་རྫས་སྣྲོན་པ་ན། རྫས་ལ་ཁ་ཚོན་ཆོད་དེ། ཤུང་པོར་གཏོགས་པ་མི་རྟག་པའི་རྫས་ཡིན་པས་མཐུན་ཕྱོགས། ཤུང་པོར་མ་འདུས་པ་མི་རྟག་པའི་རྫས་མ་ཡིན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀའི་རྫས་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀའི་རྫས་མ་ཡིན་པ་ནི་མི་སྲིད་དོ། །ཕྱོགས་པ་ལ་ནི་ཁ་ཚོན་ཆོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བས་ནོག་ཕྱོགས་ཤལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱ་རྒྱང་དུ་སྣྲོན་པ་ན། དོན་རྒྱང་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཕྱོགས་དང། ཐ་སྙད་རྒྱང་པ་དང། དོན་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆོགས་དོན་ཐམས་ཅད་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པས་ཕྱོགས་པ་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་ལ། རྫས་ཐམས་ཅད་དོན་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྫས་ཡིན་པས། ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་འགྱུར་ཏེ། རྫས་ལ་ཁ་ཚོན་མ་ཆོད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །སྣ་བའི་སེང་གེ་དང་འབག་པ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ཡོངས་གཅོད་ལ་གྲུབ་པ་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། སྣྲོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕུང་གསུམ་

[৬২]

ཁེགས། ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པ་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོངས་གཅོད་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱང་གསུམ་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ཞིང་། རྟས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྣྲུབ་པ་ན་ལྷོག་པ་ལ་ཁ་ཚོན་མ་ཚོད་པ་དང་། ལྷོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྣྲུབ་པ་ན། རྟས་ལ་ཁ་ཚོན་མ་ཚོད་པར་ཡང་བཞེད་པས་འགལ་བ་ཅན་ཁོ་ནར་འདོད་སོ། །དར་ཏྲི་ཀ་པ་སོགས་དེང་སང་གི་རིགས་པ་སྨྲ་བར་ཁས་འཆེ་བ་དག་གིས་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཕྱུན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་ན་དངོས་སུ་རྟགས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཉམས་ཤིང་། བརྒྱད་ནས་བསྣྲུབ་བྱ་སྣྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་པ་གྲུབ་ཀྱང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་འཇྲོ་མི་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། གཉིས་མིན་གྱི་ཕྱང་གསུམ་ཡོད་པར་དོགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་། ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྣྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་མི་སྟོང་བ་ཡོངས་གཅོད་ལ་གྲུབ་པ་ན། སྟོང་པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས། སྟོང་པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པ་ན་ མི་སྟོང་པ་ཡོངས་གཅོད་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཕྱང་གསུམ་ཁེགས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ལུགས་སྤྱ་མ་རྣམས་ནི། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་དག་གི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་རང་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྨད་པར་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར། ལུགས་སྤྱ་མ་ལ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས། དགག་པ་ཇི་ལྟར་མཛོད་པའི་ཚུལ་ལ། ཚོ་གི་རྒྱུ་ཕྱིན་པར་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་ཕྱི་མ་རང་གི་རིགས་པས་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ལུང་གིས་དགག་རིགས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ། །ཇི་པ་སྟོབ་དཔོན་མི་བཞེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། དང་པོ་རྟེས་འཇྲོའི་ངེས་བརྟན་ལ་རྩོད་པ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ་བ་ནི། རྟེས་འཇྲོ་སྟོན་པའི་ངེས་བརྟན་གྱིས་ཤེས་འདོད་

[৬২]

ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་རྟོགས་ལྡན་གྱི་དོགས་པ་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ། དེས་བཟུང་གི་སྒྲས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་འགོག་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ལ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་བསྟུས་པའི་དེས་བཟུང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྲེད་མེད་ཀྱི་བུ་ཉིད་ཅེས་པའི་དེས་བཟུང་གི་སྒྲས་ན་ར་དགག་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཉིད་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དུ། ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ལན་ཚོག་ཉུང་ལ་གོ་བདེ་བ་འབྱུང་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱས་འདེས་ལས། དེ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་ལ་ཞེས་འདེས་པར་བཟུང་བའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་ལ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དགག་པའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་བསྟུས་པའི་དེས་པར་བཟུང་བ་ནི་གཞན་རྒྱས་པར་གཅོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། དང་པོར་རང་ལ་བུ་གཉིས་སྐྱེས་འགྱུར་ཏེ། །ན་ར་དང་ནི་སྲེད་མེད་བུ་ཉིད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །འདིར་དོགས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྟེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཚུངས་ལ། ཡོད་ཅེས་གསུངས་པས། ཆོས་ཅན་ལ་མེད་དམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་མི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད་ཀྱང། དེ་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་པས་ཆོས་ཅན་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལས་གཞན་ཉིད་དུ་དོན་གྱིས་འཕངས་ཤིང་ཉིད་ལ་ཞེས་པའི་དེས་བཟུང་གིས་རྟེས་སུ་དཔག་བྱ་ལ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པ་བཅོམ་པས་སྟམ་དུ་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་ཕྱ་བའི་ཞལ་སྤ་ནས། རྒྱས་འདེས་མཛད་པས། དངོས་པོའི་ལན་མ་མཛད་པར་ཐུ་སྟེགས་ལ་བྱགས་པའི་ལན་མཛད་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་

[૬૯]

ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་ནི། ཡང་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་དེ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་གྱུར་པར་ཐལ། སྒྲ་དེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་བའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་པར་རིས་པ་ལས། གཉིས་ཀར་ཡང་སྲིད་པ་མི་འགལ་ན། དེ་དེ་ལྟར་འགྱུར་གྱི་དེ་ལྟར་མིན་ན་དེ་སྒྲ་ལ་གྱུར་པ་ཉིད་དོ། །འདི་ལྟར་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་དེ་ནི་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་བརྟགས་པ་དང་གཅིག་ཏུ་སོ་སོར་རིས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུང་། གཞུང་འདིའི་དགོངས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ། སྒྲས་ཅམ་ལ་གང་རུང་རྟགས་སུ་བཀོད་ཀྱང་། ཞེ་འདོད་ལ་ཕྱོགས་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པར་སོང་སྟེ། སྒྲ་དེ་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་གྱི། མཐུན་ཕྱོགས་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པར་སོང་བས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྱུར་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང། དངོས་མ་ཐག་པའི་མཇུག་ཏུ། དོན་རྣམས་ལ་སྟྲི་བཏོད་ཀྱང་ཤུགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་དེ་ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཕྱོགས་ཡིན་པ་ལ་ཐུག་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་ལ་ཐུག་ལ། དེ་ལ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཅན་གཏན་ཚིགས་དངོས་གྱུར་ནི། །ཤེས་བྱེད་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལྟར་མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། དགེར་ན། བུམ་པ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བུམ་པ་དང་ཀ་བ་གང་རུང་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། སྒྲས་པ་ཅམ་ལ་གང་རུང་བཀོད་ཀྱང། ཞེ་འདོད་ལ་བུམ་པ་ཉིད་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པས། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པའི་མ་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་སོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་བུམ་པ་དེ་ཀ་བུམ་གཉིས་ཀ་ལ་སྲིད་པ་མི་འགལ་ན། བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ཀ་བུམ་གང་རུང་ཡིན་པ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྱུར་ཀྱང། དེ་འགལ་

བའི་ཕྱིར་ན་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཀ་བྱམ་གང་རྒྱང་ཞེས་གདམ་པ་ཅན་དུ་རྣམ་པར་བརྟག་པ་
དང་། མཐའ་ཅིག་ཏུ་བྱམ་པར་རེས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་བྱམ་པའི་སྟེང་
དུ་ཀ་བྱམ་གང་རྒྱང་དེ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་བྱམ་པ་ཀ་བྱམ་གང་རྒྱང་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་
བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྒྱ་མི་རྒྱ་ཕེ་ཚོམ་ཟ
བཞིན་པ་དེ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྒྱ་པར་ཆོ་ལ་བས་མ་ངེས
པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་དུ་སྨྲས་པ་འདི་ནི་རེ་ཤེ་གཅིག་རྩོད་པ་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཁོ་བོའི་རྣམ་པར
རྟོག་པས་བརྟགས་པ་ཡིན་ནོ། །མི་ཕམ་གཡག་གི་ཞལ་སྔ་ནས་གཞུང་འདི་ལྟར་ན་གང་རྒྱང་ཡིན་པར་ཐལ
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ལ། དོན་འདི་ལ་ཕྱི་མ་དག་གིས་འགལ་ཁྱབ་ཟློ་ན
མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་སྐད་འདོན་པ་འདི་ནི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་འགལ་བར་རེས་ཏེ།
བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་དང་བྱམ་པ་གང་རྒྱང་གི་གཉིས་པ་དང་བཅས
པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཉིས་པ་དང་བཅས་པའི་དོན་ནི། ཟླ་བོ་དང་བཅས་པའི་དོན
ལ་མཛད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ཁས་ཟློང་ཤིང་། དེར་ཐལ། ཁྱེད་རང་གིས་འདོད་པའི་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཚང
བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལས་ཐ་དད། ཁོད་ཡོད་ན་གང་རྒྱང་དེ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཚ་བར་འདོད་ན། དེ་དས
བྱམ་པ་ལ་རྟེས་འགྲོ་མེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། བྱམ་པ་དང་ཀ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་སྟོད
པར་ཐལ། བྱམ་པ་དང་ཀ་བ་གང་ཡང་རྒྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ་དགེ་ན། ལྷ་སྟོན་དང་མཆོད་སྟོན་གཉིས

ལས། གཅིག་ཤོས་ལ་ཟན་སྟེར་འདོད་མེད་ན། གང་རྩང་ཟན་ཟ་བ་ལ་ཤོག་ཅས་བརྗོད་པ་འགལ་བ་བཞིན་
ནོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་རྣམ་པར་དེས་པ་ལས། གཉིས་ཀ་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོར་སྲིད་ན་གང་ཡང་རྩང་བ་བརྗོད་པར་
ཀུས་པ་ཡིན་ཏེ། དགེར་ན། ལྟ་སྤྱོད་དང་མཚོད་སྤྱོད་གང་ཡང་རྩང་བ་ཞིག་ཟའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱི། གང་
ཡང་རྩང་བ་གཅིག་ཟ་བ་མི་སྲིད་པའམ། འདོད་པ་མེད་ན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ལྟ་ཡིན་དང་
མཚོད་སྤྱོད་དག་ལས་གང་ཡང་རྩང་བ་གཅིག་ལ་ཟན་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ལྟ་སྤྱོད་ལ་ཡང་མ་ཡིན། མཚོད་
སྤྱོད་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལྟ་བུ་སྲིད་པ་ཡོད་དམ། ལྟ་སྤྱོད་འབའ་ཞིག་ལ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་
བསམས་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཡང་རྩང་བ་སྨོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཅིག་ཡོངས་སུ་བཟུང་ཡང་མི་འགལ་བ་ཡིན་ན། གང་ཡང་རྩང་བ་སྨོས་པ་འདི་ཀུས་པ་མེད་
པར་འགྱུར་ཏེ། དགེར་ན་གཅིག་ཟ་ཡང་གང་ཡང་རྩང་བ་ཟའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །འདིའི་ཡུལ་ནི་རྣམ་པར་
བརྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་བྱམ་པ་ཁོ་ནའམ་ལུས་ཁོ་ན་གཉིས་པ་དང་བཅས་པར་ནི་མི་འདོད་དོ། །སྒྲུབ་
པ་མི་འཐད་པའི་ཡང་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྣམ་པར་བརྟག་པ་དང་བསྡུ་བ་མི་འཐད་པ་ཡིན་ན། ད་
ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་པར་ནུས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཚོག་གི་ཚུལ་ནི་བསོག་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
དག་ལས་གང་ཡང་རྩང་བ་ཉིད་ཀྱང་བསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གང་རྩང་ཡིན་པར་ཐལ།
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འདི་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐབས་གཉིས་སོ་སོར་ཤེས་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཁྱབ
པ་མ་ངེས་པ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རྩང་བ་ཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྒྲ་དེ་ལ།

རྒྱ་མི་རྒྱ་གར་ཡང་རྩང་བར་ཐལ། དེ་རྒྱ་མི་རྒྱ་གར་ཡང་རྩང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པ་ནི། སྒྲ་དེ་བྱས་པ་དང་དངོས་པོ་གང་རུང་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞར་ལ་དཔེ་སྐང་གྲགས་པའི་གང་རུང་གང་ཞིག ཅིག་ཤོས་དེ་མ་ཡིན་ན། གཞན་དེ་ཡིན་དགོས་ཞེས་པ་འདི་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། འདི་ལྟར་ནག་པ་ལྟ་སྟོན་གྱིས་བསད་པ་དང་། མཚོད་སྟོན་གྱིས་བསད་པ་གང་རུང་དུ་ངེས་ནས་དེ་གཉིས་གང་གིས་བསད་མ་ངེས་པའི་ཆོལ་བ་དེའི་ངོར། ནག་པ་ཚོས་ཅན། ལྟ་སྟོན་གྱིས་བསད་པར་ཐལ། ལྟ་སྟོན་གྱིས་བསད་པ་དེ་མཚོད་སྟོན་གྱིས་བསད་པ་གང་རུང་གང་ཞིག མཚོད་སྟོན་གྱིས་མ་བསད་པའི་ཕྱིར་ལ། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་དོན་མཐུན་ཕེབས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ཏོ་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་མི་རྩང་བར་ཐལ་བ་ལ། དངོས་དང་། ལྟག་ལྟན་མི་རྩང་བར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ནི། མཉན་བྱ་དེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། གཉིས་པོ་དངོས་འགལ་ལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་རུང་ལ་མཐོང་བར་ཐལ། འདོད་ན། ཁྱད་པར་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་མ་མཐོང་ཕྱིར། །ཞེས་པ་དང་། རྣམ་པར་དེས་པ་ལས། མཉན་པར་བྱ་བ་ཉིད་ནི་འགའ་ལས་ཀྱང་ལྟོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་ཚོམ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་ འགལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་མཉན་བྱ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་མི་རྒྱ་པ་ལ་མཐོང་བར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ངོར་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མ་

[૬૬]

མཐོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ། གཞན་ཡང། མཉན་བྱ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་འཇྱོ་གྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྐྱབས་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང། འདི་ཙམ་ལ་རྟེས་འཇྱོའི་དོན་དུ་གཞུང་འཕྲིལ་མཐའ་དག་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པའི་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ནི། འདི་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་ཚོས་ཅན། གཞལ་བྱ་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་བཤད་པས་གྲུབ་པར་ཁྱེད་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ལ། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། གཞལ་བྱར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ཡིན། རྟགས་ཁས་བླངས་སོ། །གསུམ་པ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ནི། རྟག་པ་ཡིན་ན། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེ། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པས་རྟག་པར་འདོད་པའི་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ལྟ་བུ་ལ་སྐྱབས་དེར་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྟག་ལྟན་མི་རྙེད་པར་ཐལ་བ་ནི། ངག་སྒྲ་བ་དེ་ཚོས་ཅན། ཤ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་ཐལ། ཀུན་མཁྱེན་ལ་ཚད་མས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཞིག་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས། །ལྷོག་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་བྱེད་པ། །དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་རྒྱ་ཡིན་ཕྱིར། །དེ་ལ་ལྟག་མ་ལྟན་ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་དང། གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བས་ལྷོག་འགྱུར། །ཅི་སྟེ་ལྟག་ལྟན་འཕྲལ་ཅན་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་འགལ། གཉིས་པ་རིགས་པས་དགག་པ་ལ་

གསུམ་སྟེ། ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཚོན་ཚོད་པ་མི་འཐད། རྒས་ལྷོག་ཕྱེ་སྟེ་སྒྲུབ་པ་མི་འཐད། བྱེ་བྲག་ཏུ་རང་ལྷོག་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྒྲུབ་པ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཚོན་ཚོད་པ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་དངོས་དང་། དགྱེད་ན་འཇིག་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒས་ལྷོག་རྗེ་ལྟར་ཕྱེ་ན་ཡང་། །ཕྱོགས་གཉིས་ཉིད་དུ་ངེས་མི་ནུས། །གཉིས་ལས་འཇུག་པའི་རྒས་ལྷོག་ཀྱང་། །མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲུབ་པར་མཐོང་། །ཞེས་གསུང་། འདིའི་རང་འགྲེལ་ལས། རྒས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ན་རྒས་ལ་ཚོན་ཚོད་ན། ལ་མེ་ལྟན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྐྱ་རྒས་བཀོད་པའི་ཚེ། སྐྱ་རྒས་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་ཆགས་པའང་མེ་ལྟན་དུ་འགྱུར་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་དུ་བའང་མེ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །སྐྱ་རྒས་ལ་གཉིས་ཀ་སྲིད་ན་གཉིས་སུ་ཚོན་ཚོད་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་ལྷོག་པ་ལ་ཚོན་ཚོད་ན་བྱས་ལྷོག་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱ་རྒྱང་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱ་ཙམ་ལྷོག་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། ཤེས་བྱ་ཙམ་གྱི་རང་ལྷོག་ལ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་བརྟེན་པར་ཐལ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤེས་བྱ་ཚུལ་གསུམ་ལ་ཁྱབ་ན་འགལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། མ་ཁྱབ་ན་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས། འདི་དག་ནི་དིང་སང་གི་རིགས་པ་རྣམས་དང་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་ཀྱང་། རིགས་པ་འདི་ནི་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱུ་པའི་རྟེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་བཞེད་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པར་སྤར་ཕྱོགས་སྤ་མ་བརྗོད་པ་ཉིད་ལས་ཤེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་འདི་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་པར་རློམ་ཞིང་། ཕྱ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སྟོན་མེད་ཁོ་ནར་འདོད་པ་དག་སྣང་མོད་ཀྱང་། རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལ། བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་རིགས་ན་

ཤ།

ལྷ་པས་གཞལ་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་སོགས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲོན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལའང། རྗེ་ལྷ་བ་བཞིན་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་དག་རྗེ་ལྷར་འཐད་པའི་ཚུལ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང། ལུགས་དང་པོས་གཞལ་བྱ་དེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲོན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་བཞེད་པ་འཐད་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྣྲོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་མི་རྒྱ་གང་དུའང་ཁ་ཚོན་ཚོད་པར་མི་ནུས་པའི་གཞལ་བྱ་ཤེན་ཏུ་ཁྱོག་གྱུར་ཞིག་ཡོད་པ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་འདྲ་དེ། དེ་སྒྲོན་ཀྱི་ཆོས་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་དུ་ཡང་ཁ་ཚོན་བཅད་པར་མི་ནུས་ཏེ། དེས་དེ་རྒྱ་མི་རྒྱ་གང་དུའང་ཁ་ཚོན་བཅད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱ་པ་ཡིན་པའང་སྲིད། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པའང་སྲིད་ཅེས། རྒྱ་མི་རྒྱ་གཉིས་ཀ་རྩ་དོགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དགོངས་པ་ཡིན་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དེ་རྒྱ་མི་རྒྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་སྲིད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་གা་ལ་སྲིད། དེས་དེ་རྒྱ་མི་རྒྱ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་དོགས་པ་ནི་མི་སྲིད་དེ། དེས་རྒྱ་མི་རྒྱ་དངོས་འགལ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་ཕྱི་མ་རིགས་གཉིས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁ་ཚོན་མ་ཚོད་པའི་ཚུལ་ནི་སྔ་མ་དང་འདྲ་ལ་རྟགས་ལའང་འདི་ལྟར། ལ་མེ་ལྷན་དུ་སྣྲོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བས། མེ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མ་འོས་ཤིང། དུ་བའམ་ཆུངས་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་པའི་སྐྱེ་རྟགས་དེ་ལ་མེ་ལྷན་དུ་སྣྲོན་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། ཆུངས་པའང་མེ་ལྷན་དུ་ཆོས་བ་དེས་ཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆུངས་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་པའི་སྐྱེ་རྟགས་མེར་ཅས་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། དུ་བའང་མེ་མེད་དུ་ཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། དུ་བར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་པའི་སྐྱེ་རྟགས་དེ་མེ་མེད་དུ་ཅས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ལྷོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་སྒྲུབ་པའི་ཆེ་ལྷོག་པ་ལ་ཁ་ཚོན་མ་ཚོད་པའི་ཚུལ་ནི། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་ཐུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་ཐུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་མ་ཡིན་གང་དུའང་མ་ངེས་པའི་ཤེས་བྱ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྷོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤེས་བྱ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ལ་དཔྱད་དགོས་པའི་དོགས་པ་འདི་སྟང་སྟེ། འོ་ན་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལའང་། ཤེས་བྱ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་དེ་སྐོར་གྱི་རྒོལ་བས་ངེས་པའི་ཚེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ལྟར་ན་ནི། གཞན་ལ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་མ་ལུས་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཁྱོད་བདེན་མོད་ཀྱི། དེའི་ཚེ་ནི་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ། ཤེས་བྱ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དཔྱད་ན་འཇིག་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ་ལས། བརྒྱས་ན་མི་འཐད་པ་ནི། དོན་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་ན་ནི། །ཚད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཆོས་ཅན་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་ན་ནི། །ཡོད་མེད་མ་ངེས་གསུམ་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུང་ལ། དོན་འདི་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཕྱི་རོལ་རྟེན་མིན་སྒྲ་དོན་ལ། །བརྟེན་ནས་འདིར་ནི་སྒྲུབ་པ་དང་། །དགག་པ་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། སྣ་ཚོགས་ཚོས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ། །ཚོས་ཅན་གཅིག་གི་དབང་བྱས་ཏེ། །གཅིག

ཁ།

སྒྲུབ་པ་ན་དེ་བཏེན་དང། །གཞན་རྣམས་བཏང་སྟོམས་ལྟ་བུ་དང། །འགོག་ན་དེ་ཡིས་དབེན་པ་དང། །ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། །ཤེས་འདོད་ཕྱོགས་སུ་མི་འདོད་ཕྱིར། །ལྷོས་གཞི་དང་པོ་མེད་པར་འགྱུར། །ལྷོས་གཞི་དང་པོ་མི་འདོད་པ། །འདི་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མཚན་ཉིད་དཀའ། །ཞེས་དང། རྒྱས་ཀྱན་ཕྱོགས་སུ་ལྟུང་གྱུར་པས། །གཏན་ཚིགས་མ་ངེས་གཅ་ལ་སྲིད། །ཅེས་གསུངས། གསུམ་པ་རྣམ་བཞག་འགལ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ཕྱོགས་གཉིས་ངེས་པ་དང། །ལྷོས་གཞི་གསུམ་དུ་འདོད་པ་འགལ། །ལྷོས་གཞི་གཉིས་སུ་ངེས་ན་ནི། །དེ་ལྷོས་རྒྱས་ཀྱང་ཚུལ་གཉིས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ངེས་ན། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་སྲིད་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཉེས་པ་ནི་འདི་ལྟར། མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བྱེད་ཅིང། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། དེང་སང་མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་མཐུན་དགེ་ཡོད་མེད་ལ་ཐུག་པར་འདོད་མོད། གཞུང་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས། ཕྱོགས་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་ཁོ་ན་ལ་ཐུག་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ནི། རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བྱེད་ཅིང།

〔৶৩〕

དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྐབས་ཀྱི་རྣོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་གྱུར་སྟེ། མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ངེས་བཟུང་གིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་སེལ་ལ། གཞལ་བྱ་དེ་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞལ་བྱ་མི་རྒྱ་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་སྟོར། གཞལ་བྱ་རང་ལྟོག་ནས་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཁྱབ་བྱར་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་ཀ་ཡོད་པས། དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཁྱབ་བྱ་ལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེའི་རང་ལྟོག་ནས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་ངེས་སོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྐྱབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་བ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་ཇི་སྲིད་གཞལ་བྱ་རྒྱ་མི་རྒྱ་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པ་དེ་སྲིད་དུ། རྒྱ་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་མ་ངེས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་མི་རྒྱ་གང་རུང་དུ་ངེས་པའི་ཚེ་ནི། ལྷག་ལྡན་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འཇོག་པར་ངེས་སོ། །གཉིས་པ་རྟས་ལྡོག་ཕྱི་སྟེ་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པ་ནི། རྟས་ལྡོག་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་ཡིས། །རྟེས་སུ་འཇུག་ན་ཐ་སྙད་འཇིག །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རྟས་ལྡོག་གཅིག་ཏུ་འཆུལ་བའི་གཞན་སེལ་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་དགོས་ཏེ། མ་བྱས་

ན་དོན་རང་མཚན་མི་ཐོབ་པས་སོ་སྐྱེ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་རང་ལྟོག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་མི་འཐད་པ་ནི། རང་ལྟོག་བརྟེན་ནས་སྟྲུབ་པ་ཡི། །ཚུལ་འདི་བརྡུགས་ན་སྟེང་པོ་མེད། །ཅེས་གསུངས་ལ། དོན་ནི། ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྟྲུབ་པ་དང་། ཐ་དད་ལྡན་པར་སྟྲུབ་པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་སྟྲུབ་ཚུལ་གསུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལུགས་ཕྱི་མ་རང་གི་རིགས་པས་དགག་པ་ནི་གསུམ་སྟེ། ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་དུས་སུ་བསྟྲུབ་བྱ་བྱུབ་པ་དང་། ཡང་དག་གི་གཏན་ཚིགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པར་ཐལ་བ་དང་། དངོས་འགལ་ལ་ཕྱང་གསུམ་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་རྟག་པ་ཡིན་ན། བྱས་པས་སྟྲ་མི་རྟག་པར་སྟྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་དགོས་ན། དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་ལྟོག་ཚུལ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས། བྱས་པ་རྟག་པ་མཐའ་དག་ལས་ལོག་པར་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ངེས་ན། བྱས་པ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ངེས་དགོས་ཤིང། དེ་ལྟ་ན། བྱས་པ་སྟྲ་མི་རྟག་པར་སྟྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། སྟྲ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་ པར་ངེས་པར་ཐལ། སྟྲ་བྱས་པར་ངེས། བྱས་པ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་པར་ཐལ། སྟྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འདི་འང་ཁྲེད་ཅག་གིས་ཁས་བླངས་སོ། །ཡང་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཐམས་ཅད་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་ངེས། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྟྲ་མི་རྟག་པར་སྟྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་དེ་ཆོས་ཅན། སྟྲ་དེ་སྟྲ་མི་རྟག་ པར་སྟྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ། དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་མི་མ ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་ཚད་ མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པར་

[ཅ]

ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་དང་ངས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ཁས་བླངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྣྲ་བྱས་པར་ངེས། བྱས་ན་རྒྱ་པ་ཡིན་པ་འགལ་བར་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པ་རྒྱ་པ་མ་ལུས་པ་ལས་ལྷོག་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཆ་བར་འདོད་ན། ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྣ་དེ་སྣ་མི་རྒྱ་པར་སྣྲོན་པའི་སྣྲོན་བྱའི་ཆོས་ལྟན་དུ་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་རྒྱ་པར་ངེས་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྣྲོན་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ། མེ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གྲང་རེག་སྟོངས་ཆེན་རྒྱུན་ཆགས་པས་ཁྱབ་པར་གཏོན་པའི་གཞིར། མེ་མེད་པར་སྣྲོན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲང་རེག་སྟོངས་ཆེན་རྒྱུན་ཆགས་པས་ཁྱབ་པར་གཏོན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་གཞིར་མེ་མེད་པར་སྣྲོན་པའི་རྒྱགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ལྷོག་ལ་རྟེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་བུམ་པ་མི་རྒྱ་པར་སྣྲོན་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ། བུམ་པ་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། བུམ་པ་མ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། བུམ་ པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པ་མི་རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པར་སྣྲོན་པའི་རྒྱགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ལྷོག་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་མེད་པ་ཆོས་ཅན། ལ་མེ་ལྟན་དུ་བསྣྲོན་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་སྣྲོན་ཚུལ་ལྟར་བསྣྲོན་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྟྲོས་དོན་མཐུན་པར་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་ན། ཚད་མས་དམིགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་། བུམ་པ་བདག་མེད་དུ་སྣྲོན་པའི་

[૨૬]

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། བྱམ་པ་བདག་མེད་དུ་སྣྲོན་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ བདག་མེད་ཡིན་དགོས། བདག་མེད་ཡིན་ན། བྱམ་པ་བདག་མེད་དུ་སྣྲོན་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་དགོས་པའི་ ཕྱིར། རྒྱས་བསལ་ཁས་ལྡན། དེ་བཞིན་དུ་བྱམ་པ་རྒྱ་དངོས་མ་ཡིན་པར་སྣྲོན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ ན་ཡང། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། རྒྱ་དངོས་མ་ ཡིན་དགོས། རྒྱས་དངོས་མ་ཡིན་ན་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ། རྒྱས་དང་བོ་ ཆ་བྱེད་སྟེ། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། རྒྱ་དངོས་ཡིན་དགོས་སོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ན། རྒྱ་དངོས་དེ་དེ་སྣྲོན་ ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འོ་ན་རྒྱ་དངོས་ཆོས་ཅན། རྒྱ་དངོས་སུ་ཐལ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མི་མཐུན་ ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་རོ། །གཞན་ཡང། སྒྲ་རྒྱ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ མངོན་སུམ་ཚད་མར་སྣྲོན་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ། དངོས་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞི་འདིར་མངོན་སུམ་ཚད་མར་སྣྲོན་པའི་སྣྲོན་ཚུལ་ལྟར་སྣྲོན་བྱའི་ཆོས་ལྟན་ཡིན་ པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཐལ་འོ། །གསུམ་པ་ དངོས་འགལ་ལ་ཕྱང་གསུམ་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ནི། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྣྲོན་པའི་མཐུན་ ཕྱོགས་སུ་ཐལ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། འདོད་པ་དང་རྒྱས་མ་ གྱུར་པ་གང་ལྟར་ནའང། གཞལ་བྱར་ཐལ་འོ། །ཁྱབ་སྟེ་གཞལ་བྱ་དེ་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྣྲོན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བྱམ་པ་ཚད་མས་ མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན།

བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱམ་པ་མི་རྒྱ་པར་སྦྱོང་བའི་རྒྱ་ཡང་དག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱམ་པ་མི་རྒྱ་པར་སྦྱོང་བའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ་བ་ཟློག་མི་ནུས་སོ། །ཡང་སྒྲ
མི་རྒྱ་པར་སྦྱོང་བ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྦྱོང་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་དངོས་འགལ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ངོར་སྒྲ་དེ། དེ་སྦྱོང་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ངོར་སྒྲ་དེ་རྒྱ་མི་རྒྱ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྒྲ་རྒྱ་མི་རྒྱ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་
ཕྱིར། ཇི་བར་འདོད་ན། དེའི་ངོར་དངོས་སུ་རྒྱས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཉམས་ཤིང་། རྒྱུད་ནས་བསྦྱོང་བྱ་སྦྱོང་བའི་ནུས་པ
ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་ན་གསུམ་ཀ་ཁས་བླངས་སོ། །ཡང་རྒྱས་ཡོད་ཚོས་གསུམ་ཚང་བ་ཚོས་ཅན།
བྱམ་པ་མཚོན་བྱར་སྦྱོང་བའི་རྒྱས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྦྱོང་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྦྱོང་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས
སོ། །ཡང་བྱམ་པའི་བྱེ་བྲག་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྦྱོང་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྦྱོང་བའི་རྒྱས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་
ལོ། །རྒྱས་བསལ་ཁས་བླངས། གསུམ་པ་དེ་དག་ལྷོས་གཞིར་འཇོག་པའི་འཐད་པ་ནི། རིགས་གཏེར་ལས། ཇི་
སྟེང་རྒྱས་སུ་བཀོད་གྱུར་པ། །དེ་སྟེང་ཕྱོགས་གསུམ་ལ་ལྷོས་པས། །དངོས་སུ་གང་རུང་མ་ཚང་ཡང། །ལྷོས་
གཞི་ཉིད་དུ་འཐད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དཀོངས་པ་ནི། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ནི་ཚུལ་དང་པོའི་ལྷོས་
གཞི་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་མེད་ལས། ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་

[૨૧]

ཕྱིར། མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་རྟེས་འཇོའི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ལས། རྟེས་འཇོ་གྱུབ་མ་གྱུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ནི། ལྷོག་ཚུལ་གྱི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་མི་ལྷོག་ལས་ལྷོག་པ་གྱུབ་མ་གྱུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བྱས་པ་དེ་བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆོལ་བས་མི་རྒྱ་བར་ངེས་པའི་ཚེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེས་འཇོག་ཏུ་འབེབས་པའི་གཞིར་མི་རུང་སྟེ། དེའི་ཚེ་བྱས་པ་དེ། གང་རྟེས་སུ་འཇོ་བ་པོ་ཡིན་གྱི། གང་ལ་རྟེས་སུ་འཇོ་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་མཚོན་བྱར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བརྒྱས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་བཀོད་པའི་ཚེ། བརྒྱས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ། སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་བས་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ངེས་པ་གཅིག་སྟོད་ཀྱང། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཞག་པར་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ཚེ་བརྒྱས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལོག་པ་པོ་ཡིན་གྱི། ལོག་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། ཐུར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཇོག་པའི་ཚེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེས་འཇོ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རུང་བ་དང་། ལྷོག་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རུང་བ་ཞེས་སྒྲར་ན་ལེགས་སོ། །གལ་ཏེ་སྟོར་བ་གཅིག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ངེས་པ་མེད་དེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། ཆོས་མ་བྱང་གི་བྱག་རེ་དེ་ཆོས་བྱང་གི་རྒྱས་ཀྱིས་དུང་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་རུང་ཡང་རྟེས་འཇོ་གཏན་ལ་འབེབས་གཞིར་མི་རུང་བས་སོ་སྐྱེས་ནི། དེའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། དེ་འདྲ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་མོད། དེའི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྒྲ་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། གཞལ་བྱ་རྒྱ་བར་ངེས་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་ཡང། གཞལ་བྱ་དེ། གང་རྟེས་སུ་འཇོ་བར་བྱེད་པ་པོ་དང། ལྷོག་པ་པོ་ཡིན་ཀྱི།

གང་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་པ་དང་ལྡོག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་གཉིས་སུ་བཞག་པར་མི་ནུས་ས། །དེར་མ་ཟད་ཀྱི། གཞལ་བྱ་དེ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཚད་མས་མཐོང་བར་ཐལ་འོ། །དེས་ན། སྒྲ་ལྡོག་ཕུང་གསུམ་ཡིན་ཕྱིར་འཐད། །ཅེས་པ་ལྟར་བཟུང་ངོ་། །གཉིས་པ་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ། ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང། འགལ་མི་འགལ་དབྱེད་པ་དང། ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དགོངས་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲ་ར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྒྱས་སུ་བཟུང་བྱེ་སྒྲ་ར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགྲོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཆ་གང་ཞིག ཕྱི་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཚུལ་དང་པོར་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ། ཕྱི་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་སྐྲས་སུ་བབ་པའི་རྟོག་པའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་རྒྱས་བྱས་པ་དང་ཆོས་ཅན་སྒྲའི་ཆོགས་དོན་ལྟ་བུ་ལ་བྱའོ། །དེ་ཡང་གཞན་དོན་སྐྲས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ནི་རྟོག་ཕྱིར་རྟོག་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་ངེས་དགོས་ལ། རང་དོན་སྐྲས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ནི་རྟོག་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་པ་གཅིག་དགོས་ས། །བྱས་པ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་ངེས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་སྟེ། སྒྲའི་སྟེང་དུ་ མི་རྟག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་རྟོག་བ་འགལ་ཞིག་གིས། བྱས་པ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་ངེས་ཀྱང། ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་འཐུང་བའི་ཕྱིར། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཡིན་ན། སྒྲ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་འཇོན་སྟངས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་

[།]

ཕྱོགས་ཆོས་ནི་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བཤེས་འདོད་ཆོ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྟོང་པ་དེ་སྐོར་གྱི་རྒྱས་སུ་གཟུང་བ་དེ་དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་སྒྲུབ་འགོད་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྐབས་ཀྱི་ཚོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཆ་གང་ཞིག ཐོ་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྒྱས་ཚུལ་གཉིས་པར་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ། དེ་སྐོར་གྱི་རྟེས་འཇྲོའི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་རྟགས་བྱས་པ་དང་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུ་ལ་བྱའོ། །བྱས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེས་འཇྲོའི་ཚུལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་འཇྲོའི་ཚུལ་འཇལ་བར་བྱེད་པའི་རྟེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཅམ་ནི་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པར་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་ཅམ་ནི་ཡིན་ལ། ལྡོག་པའི་ཚུལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཚུལ་འཇལ་བའི་རྟེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཡང། ཐོ་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཆ་གང་ཞིག ཐོ་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་པར་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ་ཐོ་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ལྡོག་པའི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་རྟགས་བྱས་པ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན། ཆོད་པ་བདེ་བའི་ངོར་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་གཅོ་བོར་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཅོ་བོར་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེས་འཇྲོའི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

{ ༡༧ }

དེ་སྦྱོང་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཙོ་བོར་ལྟོས་པའི་རྒྱས་ཞེས་སམ། དེ་མེད་པ་འགའ་ཞིག་གི་སྐབས་སུ། དེ་སྦྱོང་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་པ་དེ། དེ་སྦྱོང་ཀྱི་ལྟོག་པའི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཅེས་བྱའོ། །མཚན་གཞི་ནི་སྤང་ལྟར་ལོ། །སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བས་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ངེས་ཟིན་པའི་དུས་ཀྱི། བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དང་། རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ནི། རང་ལྟོག་ནས་དེ་སྦྱོང་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་ཚུལ་དང་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏུང་འདི་འདྲའི་རིགས་ཅན་གཞན་ནི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་ཚུལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་མཉན་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྦྱ་མི་རྒྱ་པར་སྦྱོང་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བར་ཐལ་བ་དང་། མི་རྒྱ་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་སྦྱ་མི་རྒྱ་པར་སྦྱོང་པའི་རྟེས་འཇུག་ཚང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དེང་སང་། གང་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དབེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་ངག་གིས་བྱས་པས་སྦྱ་མི་རྒྱ་པར་སྦྱོང་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ཆོག་ཟིན་ལ་བརྗོད་པར་འདོད་བཞིན་དུ། བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དེ། བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་སྦྱ་མི་རྒྱ་པར་སྦྱོང་པའི་རྟེས་འཇུག་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དག་ནི། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་སོ་ཤེས་གསལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང། ཕྱིར་རྟེས་ཁྱབ་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་རྟེས་འཇུག་ཁྱབ་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། རྟེས་འཇུག་ཁྱབ་པར་འཇོག་པ་ལ་ནི། རྒྱས་དེ་སྦྱོང་བྱའི་ཆོས་དེ་ལ་འབྲེལ་དགོས་ལ། ཤེས་པའི་ཉིར་ལེན་དེ། ཤེས་པ་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང། ཤེས་པའི་ཉིར་ལེན་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་རྟེས་ཁྱབ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ན། བྱས་པ་ཉིད་རྟེས་ཁྱབ་དང་ལྟོག་ཁྱབ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་ཆོག་དོན་གང་ལའང་མ་ཞུགས་པས་དེའི་ཕྱིར་དགྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ནི་འདི་ལ་རྩ་བ་གཏད་པར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། ཁྱབ་པའི་དོན་ནི། ཆོས་གཉིས་ཁྱབ་བྱ་ཁྱབ་བྱེད་

དུ་གནས་པའི་ཚོགས་དོན་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་ཅིག་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མི་རྟོང་བའི་ཕྱིར་དང། བྱས་པ་ཉིད་རྟེས་ཁྱབ་ཡིན་ནི། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་བཀོད་པའི་ཚེའང་རྟེས་ཁྱབ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ། དེ་ལྟ་ན་ནི། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སུ་རྟོང་འགྱུར། གང་གཞི་གྲུབ་ན་རྟེས་ཁྱབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་འདི་འང་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ནི། རྟེས་ཁྱབ་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་འགལ་ཞིག་རྟོང་འདོད། ཅི་སྟེ་བྱས་པས་མི་རྟག་པ་ལ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པ་ཉིད་དུ་འདོད་ན། བྱས་པ་རྟག་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་བྱས་པ་འགལ་བ་ཉིད་དུའང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདོད། ཡང། ཁ་ཅིག རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གཉིས་སྒྲུབ་ངག་གི་བསྟན་བྱར་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོན་པ་འདི་འང་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལས་རིང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། གང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་གསལ་བར་མི་སྟོན་ན་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཡང་དག་ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟེས་ཁྱབ་དང། སྒྲུབ་ངག་གི་བསྟན་བྱར་གྱུར་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ཅས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཡང་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་ཚུལ་དང། ཁྱབ་པ་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་ཚུལ་གང་རྟྭང་ཡིན་ནི། དེ་དང་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་པ་ལས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དགོངས་པ་དང། ལུང་གི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་དོན་དེ་རྣམས་ནི་ཚད་མ་མདོ་ལས། རྟེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཐུན་ལ། ཡོད་དང་མེད་ཉིད་ལ་མེད་པའོ། །ཞེས་དང། རང་འགྲེལ་ལས། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཞེས་གང་བརྗོད་པ་དེ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ནི་ཚོས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཚོས་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་མངོན་སུམ་མམ་རྟེས་སུ་དཔག་པས་མཐོང་བའི་རྟེས་ལ། དེའི་རིགས་དང་

[ཅ]

མ་ཐུན་པ་ལ་ཡང་སྨྲ་འི་ཚུལ་གྱིས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཡོད་པ་བྱུབ་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དང་མ་ཐུན་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་འདས་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དང་མ་ཐུན་པ་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པ་ནི། སྣར་ཡང་དེ་ཉིད་འདས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྟེ། མེད་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་འགལ་བ་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །བསྟུན་པར་བྱ་བའི་རིགས་མ་ཐུན་པ་ལ། ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་གིས་ནི་གང་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྒྱས་ལས་རྒྱས་ཅན་རྟོགས་སོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འདས་ལས། ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ནི་རྟེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཚུངས་ལ། ཡོད་དང་མེད་ལ་མེད་པར་ནི་འདས་པ་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཤེས་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་ཏེ། དེ་ལ་མངོན་སུམ་མམ་རྟེས་སུ་དཔག་པས་མཐོང་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དེ་དང་མ་ཐུན་པ་ཉིད་ལ་ཡང་རོ། །ཞེས་པ་ནས་མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཏེ། དེ་ཡང་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཐ་མར་སྨོས་པའི་འདས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཀ་ལ་བལྟའོ་ཞེས་དང་། རིགས་ཕྱིགས་ལས། ཚུལ་གསུམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་ནི། རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འདས་པའོ། །རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཤེས་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཞུང་འགྲེལ་འདི་དག་གི་དོན་བཤད་ཚུལ་ལ། ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་དང་། ལོ་ཆེན་གྱི་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེའི་འགྲེལ་པ་དང་ཚད་མ་བརྒྱ་པ་ཞེས་པར་ཆོས་མཆོག་གིས། དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཚིག་གིས་ནི་མིག་གིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མ་བྱུབ་པ་བསལ་བ་

[ཅ]

ཡིན་ནོ། །ཉིད་ཀྱི་ཚོགས་གཡས་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྱུར་པ་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་ལྟར་ལྷོན་ཤིང་ནི་སྲོག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ལྷོན་ཤིང་ཕྱོགས་སུ་བྱས་པ་ལ་ལོ་མ་འཁྱམས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཉལ་བ་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤིང་ཐམས་ཅད་ནི་མཚན་མོ་ལོ་མ་འཁྱམས་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་གྱི། འགལ་འགལ་ཁོ་ནར་ཟད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡོད་པའི་ཚོགས་གྲི་རྟེས་ལ་ཉིད་སྨོས་པ་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་སྨོས་ན་ནི། མཉན་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་པ་སྨོས་པས་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་མཚན་ཉིད་འཆད་པར་འགྱུར་བའོ། །དེ་ཉིད་ལ་ཡོད་པར་རེས་པ་ནི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཡང་། ཡོད་པ་སྨོས་པས་འགལ་བ་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉིད་སྨོས་པས་ནི་ཐུན་མོང་གི་མ་རེས་པ་ཉིད་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡོད་པ་སྨོས་པ་ལས་སྤྱར་རེས་པར་བཟུང་བ་སྨོས་པས་ནི། ཡོད་པ་ཡིན་ཡང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་པས། རྟོག་བ་ལས་བྱུང་བ་དག་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱིས་རེས་པར་བཟུང་བར་བྱས་ན་ནི། དོན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། གང་ཞིག་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བས། རྟོག་བ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །རེས་པའི་ཚོགས་གྲི་ནི་རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་རེས་པ་ཉིད་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་ལྟར་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་འགལ་ཞིག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྨྲ་བ་

[९९]

ཉིད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ནོ། །མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་མེད་པ་སྟོས་པས་ནི། འགལ་བ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། འགལ་བ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཉིད་སྟོས་པས་ནི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཅོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་དུ་སྣྲུབ་པ་ལ། མི་རྟག་པ་ཉིད་སྣྲུབ་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅིག་གློག་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ངེས་པར་བྱེད་པས་འདི་བསལ་ཏེ། མེད་པའི་སྒྲའི་སྤྱི་རོལ་དུ་ངེས་པ་བ་ཟུང་བར་བྱས་ན་ནི་དོན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང། ཅོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བར་སྤར་མ་བྱས་སོ། །ངེས་པ་སྟོས་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བསལ་ཏོ། །མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་བསྟན་ན་ནི། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་མཚན་གཞི། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ཀ་བཟུང་བར་བྱས་ཤེ་ན། བཤད་པ། རྟེས་སུ་འགྲོ་བའམ་ལྡོག་པ་ངེས་པ་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ན་རབ་ཏུ་སྤྱར་བར་བྱ་ཡི་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་ཡང་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་འགྲེལ་འདི་དག་གི་དོན་ལ་རྣམ་པར་བརྟགས་ན་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གཞི་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་བཞག་དགོས་པ་རིགས་པའི་ཚུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞུང་འགྲེལ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་། མཚན་

[ཅ]

གཞིར་གསལ་གྱི། མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་དེ། ཕྱོགས་ཆོས་ལ་སོགས་པའི་དོན་ནམ་ངོ་བོ་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགལ་ལོ། །ཞེས་ཀྱང་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། སྤྱོ་བ་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ལྟ་བོ། ངོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ལྟའི་དོན་ནམ་མཚན་གཞི་ཡིན་ཀྱང། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དང། འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པ་དེ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེང་སང། རང་ལྷོག་རྟས་སུ་མ་གྲུབ་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འདོད་བཞིན་དུ་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང། ཚུལ་གསུམ་མཚོན་བྱར་འདོད་པ་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སོ། །དེ་ལྟར་བཤད་ན་གཞུང་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་འགྲིག་ཀྱང། དེང་སང་གི་གྲགས་ཚོད་དང་བསྟུན་ན། ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་སྐྱོང་བདེ་བས་རེ་ཤིག་སྤྱ་མ་ལྟར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལོ་ཐུ་བ་ཆེན་པོའི་ལུགས་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང། རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཞེས་པས་ནི། མ་གྲུབ་པ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །བཅུ་གཉིས་ནི། གཞི་དང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས། བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་འདྲེལ་བ་དང། ཕྱོགས་གཅིག་གིས་མ་འདྲེལ་བ་གཉིས་ཏེ། བཞི་པོ་རྣམས་རེ་རེ་ལ། དངོས་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང། ཆོས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བས་བཅུ་གཉིས་སོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་ནི་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བས་ནི་དངོས་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པ་གསུམ་བསལ་ཏེ། །ཉིད་ཀྱི་ཚིག་གིས་ནི་ཐ་མ་བསལ་ཏེ། །དེས་པའི་ཚིག་གིས་བསལ་བར་བྱས་པ་རྣམས་ནི་དངོས་པོའི་ཆོས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཁོ་ནས་རྣམ་པར་བཅད་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་ན་འདི་ནི་ཏྲགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྨྲ་ཚོས་སུ་བྱས་ཏེ། དེས་པ་བརྗོད་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པ་ཙམ་བརྗོད་ན་ནི།

[ཤ]

ཡོད་པར་དེས་པས་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་གསུམ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་པོ་གསུམ་སྟེ་དྲུག་བསལ་ལོ། །ཉིད་ལ་དེས་པས་ནི། ཕྱོགས་ཅིག་ལ་མ་གྱུར་པ་གཉིས་བསལ་ཏེ་ཞེས་དང་། མཚན་ཉིད་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཁྱབ་པ་མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བ་བཅུ་གཅིག་རྣམ་པར་བཅད་ནས་རྗེ་ལྟར་འཐད་པའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚོས་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་པའོ། །བཅུ་གཅིག་ནི་འགལ་བ་གཉིས། ཐུན་མོང་གི་མ་དེས་པ་བཞི། རྟེས་འགྲོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གཉིས། ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གཉིས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའོ། །དེ་ལ་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པས་ནི་འགལ་བ་གཉིས་བསལ་ཏེ། ཉིད་ལ་ཡོད་པས་ནི། ཐུན་མོང་གི་མ་དེས་པ་བཞི་བསལ་ཏོ། །མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་དེས་པས་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་རྟེས་འགྲོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གཉིས་ཏེ་གསུམ་བསལ་ཏོ། །ཉིད་ལ་ཡོད་པར་དེས་པས་ནི། ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གཉིས་བསལ་ཏོ། །ཞེས་དང་། ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་དེས་པ་ཞེས་བྱ་བས་ཀྱང་། ཁྱབ་པ་མ་གྱུར་པ་བཅུ་གཅིག་གཅོད། དེ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པའི་ཚོགས་གྲོས་ནི་འགལ་བ་དང་། ཐུན་མོང་གི་མ་དེས་པ་མི་མཐུན་པ་ལ་ཁྱབ་པ་གསུམ་བསལ་ཏོ། །མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚོགས་གྲོས་འགལ་བ་ཐུན་མོང་གི་མ་དེས་པ། མི་མཐུན་པ་ལ་མ་ཁྱབ་པ་གསུམ་བསལ་ཏོ། །མེད་པར་དེས་པས་ནི། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྷོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའོ། །མེད་པ་ཉིད་དུ་དེས་པས་ནི། ལྷག་མ་གསུམ་མོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེས་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཡང་གསུངས་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། འོན་དེས་པ་ཉིད་མཚན་ཉིད་གཞན་རྗེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་

[ཀ]

པོའི་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་ཆོས་གང་ཞིག་རང་དེས་པའི་བློས་དེས་པ་ནི་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཉིད་དུ་ནི། གཏན་ཚིགས་ལ་རང་དེས་པའི་བློས་དེས་པ་ན་རྣམ་པར་གཅོད་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོའི་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པར་དེས་ནས། ཤེས་པ་ཉིད་དུ་མ་དེས་ཀྱང་དེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དངོས་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་མཚན་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ཉིད་མ་གཏོགས་ན། ཐ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ལས་ཇི་ལྟར་དབྱེ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་ཉིད་ཡོད་པ་སྟེ། དངོས་པོའི་ཆོས་དེས་པའོ། །འོ་ན་དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་ལ་ཡོད་དོ་ཅོག་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་ནོག་དང་ལྷོག་ཤལ་ཉིད་བ་གླང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཡང། དེའི་ཤེས་པ་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པས་འཚེན་པ་བཞིན་འདིར་ཡང་བལྟའོ། །རྣམ་པ་ཅིག་ཏུ་ན་དངོས་པོའི་ཆོས་མ་ཡིན་གྱི་བློའི་ཆོས་ཡིན་པས་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱང་། ཤེས་པ་མ་སྐྱེས་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཐད་ན་ཡང་ཐ་ཚོམ་ཟ་བ་ལ་སོགས་པ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་ཡང་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་རྣམ་པར་གཅོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་དཔྱད་གཞི་ཆེ་བར་སྣང་ལ། གནས་འདི་ལ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེས་ནི། དགག་པ་འདི་ལྟར་མཛད་དེ། རི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་མ་དེས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བསྟན་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་ཡོད་པ་རྟགས་ཡིན་པ་ཅིས་འགོག གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་རྟགས་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། མ་དེས་པ་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་དོ། །མ་དེས་ཀྱང་དེས་སོ་ཞེ་ན། གོ་བར་བྱེད་པས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གྲུབ་ཟིན་

ཀུང་མ་གྱུབ་པོ་ཞེ་ན། དགོས་པ་ཡོད་པས་གོ་བྱེད་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་གྱུབ་ཟིན་པ་ལ་རྒྱས་འཛུག་གོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་གྱུབ་ཟིན་པའང་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། ངེས་རྟེན་ཙམ་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ། བྱས་པ་གྱུབ་ཟིན་ཡང་མི་རྒྱ་པ་དེ་སྒྲ་ལ་ལྷོས་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་མི་རྒྱ་པ་ངེས་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན། མི་རྒྱ་པ་ལ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ནི་ཤིན་ཏུཔར་ཡོད་པས། མི་རྒྱ་པ་དེ་བྱས་པ་ལ་ལྷོས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་འགྱུར་ན། མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པ་བཀོད་ན་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཞད་གད་དུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེས་གསུངས། རིགས་གཏེར་ལས། ངེས་རྟེན་རྒྱས་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཕྱིར། །ངེས་པ་རྒྱས་ཡིན་གོ་བྱེད་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། ཚུལ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ཞར་ལ་འོངས་པ་དང་བཅས་པ་བརྗོད་ནས། བ་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཚུལ་གསུམ་འགལ་མི་འགལ་དབྱུད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཕྱིར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་། རྟེས་སུ་འཇོག་བ་དང་། ལྷོག་པ་ཙམ་ནི་མི་འགལ་ཏེ། བྱས་པ་དེ་ཉིད། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་། མི་རྒྱ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་བ་དང་། རྒྱས་པ་ལས་ལྷོག་པ་གསུམ་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དང་། རྟེས་སུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་དང་། ལྷོག་པའི་ཚུལ་གསུམ་ནི་འགལ་བ་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་དང་བོ་དང་། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་བྱས་པ་ཉིད་སྒྲོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་ན། སྒྲོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་གཅིག་ཁོ་ནར་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱས་པ་དེ་བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ས་སྒྲ་མི་

རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་གཅིག་གི་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། བྱས་པ་ལས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་དེས་སྐོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་གི་མཚན་གཞི་གཟུང་རྒྱ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། དེར་མ་ཟད་བྱས་པས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལས་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཚད་མར་སོང་ཞེང། ཅིག་ཤོས་ལ་དབྱུད་ཀེས་སུ་སོང་བ་དང། གཞན་དེ་ལ་མ་རྟོགས་པའི་བློར་སོང་བ་ལ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་སྟོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་བློ་དེ་ཉིད་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལའང་ཚད་མར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་ཡོད་ལ། དེའི་མཚན་གཞི་ལས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ན་དེ་སྐོར་གྱིས་རྟེ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱི་མཚན་གཞིར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་གསུམ་འགལ་ཏེ། སྤར་ཏི་སྐད་བཀའ་བ་ལྟར་ཆོལ་བའི་རྒྱུ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་གཞལ་བྱ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། གང་སྟོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཚུལ་དང་པོ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་མ་ཡིན་པས། ཁྱབ་པ་སོགས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཆོལ་བའི་རྒྱུ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་ཚུལ་གསུམ་མི་འཇལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་འདི་སྟམ་དུ་སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཡང། དེ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པས་ཀྱང་ལན་སྟོན་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་བྱས་ པར་འཇལ་བའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་དགོས་ལ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་གཞལ་བའི་རྟེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། དེའི་རྟེས་ཁྱབ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཁྱེད་ཅག་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཡང་འདི་ན་བྱས་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ། རྟག་ན་མ་བྱས་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་པ་

[৫৭]

འདོད་ཅིང། དེ་ཡང་ཅིག་ཤོས་མ་ཡིན་པར་འདོད་བཞིན་དུ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་གང་ཡིན་པ་དེའི་ལྷོག་ཁྱབ་དང། དེའི་ལྷོག་ཁྱབ་གང་ཡིན་པ་དེ། དེའི་རྟེས་ཁྱབ་ཏུ་ཡང་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཁོ་བོ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་སོ་ཞེས་གསལ་བར་སྟོན་ལ། དེར་མ་ཟད་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་མིན་ནོ་ཞེས་དེང་མང་མཁྱེན་གཅིག་ཏུ་བསྟེན་ན་འདོད་པ་ནི། དེ་སྐད་དུ་སྒྲ་བ་པོ་བདག་ནི་ཚོག་ཁོ་ན་ལ་འཛིན་ཞིང་རྟེས་ཤུ་འཛིན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་རྣམས་རིང་དུ་སྲོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་སྲོང་པའི་ཐུགས་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་བར་བཤད་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་གཞན་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི། གཞན་བྱ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔོན་ནི། དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྨྲས་ཏེ། གཞན་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ཡོད་ན། གཞན་བྱ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དེ། དེའི་རྟེས་ཁྱབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་དེ་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་རེ་ཞིག་པ་སྒྲ་བའི་ནུ་བ་ལས་རིང་དུ་འཁྱམས་པ་ཡིན་པས་བློ་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ཆུ་བ་ཙམ་ཡང་གཏད་པར་མི་བྱའོ། །གཞན་ཡང། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་དང། དེ་སྐོར་གྱི་རྟེས་ཁྱབ་ཡིན་ན་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་དགོས། །འོ་ན། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་དགོས་པ་དང། བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ཡིན་ན་དེ་སྐོར་གྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྲོང་བ་སྐོར་ཅིག་གིས་མཐུན་

[९३]

ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་དེ། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་དང་། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་དེ་རྟེས་འཇྲོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱར་ཡང་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པས། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་དམ་སྟམ་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་དམ་སྟམ་པའི་ལོག་རྟོག་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་སྐོར་གྱི་རྟེས་ཁྱབ་ལ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པས། བྱས་པས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྒྲའི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་བམ་སྟམ་པའི་ལོག་རྟོག་ཀྱང་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན། དེ་སྐོར་གྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་དགོས་པ་གང་ཞིག་ དེ་དགོས་པ་ལྟར་ངེས་བརྗོད་མཛད་པའི་ཆོ་གཅིག་ཅི་ལགས་ཤེ་ན། ཆུ་ལ་གསུམ་ལ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པའི་ཆོ་ཅི་ཡིན། ཆུ་ལ་གསུམ་སོ་སོའི་དོན་ལྟོག་རྟོགས་པར་མ་བརྗོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་སྨྲོ་བ་སྐོར་ཅིག་གི་ཆུ་ལ་གསུམ་སོ་སོ་ལ་ཆུ་ལ་གསུམ་པོའི་མཚན་ཉིད་ཆང་བར་འདོད་པ་འདི་ནི། སྟོན་ཆད་གཞུང་ལུགས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བྱུང་བའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཞིག་གོ། །ཡང་སྨྲོ་བ་སྐོར་ཅིག་གི་རྟེས་ཁྱབ་དང་རྟེས་འཇྲོའི་ཆུ་ལ་རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་དུ་སྟོན་རྒྱུ་མེད་པར་འདོད་པ་འདི་ཡང་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཏེ། འདི་ལྟར། མི་རྟག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་འཇྲོའི་ཆུ་ལ་བྱུབ་པར་ཐལ། དེའི་རྟེས་ཁྱབ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། རྟགས་མ་བྱུབ་བོ་སྟམ་ན། འོ་ན་དེའི་ཁྱབ་པ་ནི་བྱུབ་པར་ཁྱེད་འདོད་པས། རྟེས་ཁྱབ་ཀྱང་མིན། ལྟོག་ཁྱབ་ཀྱང་མིན་པའི་ཁྱབ་པ་ཞིག་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལ། ཁྱབ་པ་ཡོད་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པར་མི་འདོད་དེ། འདིའི་རྟགས་ ཆོས་གཉིས་ལ་འཇྲེལ་པ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པ་སྐོར་ཅིག་གི་རྟེས་ཁྱབ་ཡིན་ན། རྟེས་

[๙๓]

འགྲོའི་ཚུལ་ཡིན་དགོས་ན། དེ་སྐོར་གྱི་རྒྱས་སུ་བྱེད་ན། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་དགོས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་རྒྱས་སུ་གཟུང་བྱ་གཅིག་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཀ་ཡིན་པར་འདོད་པ་འདི་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་དང་དེའི་ཚུལ་དང་། རྟེས་འགྲོ་དང་དེའི་ཚུལ་དང་། ལྷོག་པ་དང་དེའི་ཚུལ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བྱས་པ་དེ་ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་། མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་པ་ཅམ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བྱས་པས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བར་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་དེ་སྒྲ་མ་ཡིན་པ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་། རྒྱས་པ་ལས་ལྷོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། སྒྲ་དེ་ལྷོག་པ་དེ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཡིན་ཀྱང་། སྒྲ་དེ་མ་བྱས་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྷོག་པ་དང་། མི་རྒྱ་པའི་ལྷོག་པར་མི་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་རང་ཉིད་སྒྲའི་ལྷོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། བྱས་པ་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པ་ལ་ཐུག་དེས་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་འགྲོའི་ཚུལ་དང། ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། བྱས་པ་དེ་མི་རྒྱ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །བྱས་པ་དེ་མི་རྒྱ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་མོད། བྱས་པ་དེ་བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བའི་རྟེས་འགྲོ་ཡིན་པར་ནི་མི་བརྗོད་དོ། །དཔེར་ན། བྱས་པ་དེ་མི་རྒྱ་པ་ལ་འབྲེལ་མོད། བྱས་པ་དེ་མི་རྒྱ་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་པར་མི་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱབས་འདིའི་དོན་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་འཇིན་པ་དམ་པ་སྟོན་བྱོན་པ་དག་གིས། ཚུལ་གསུམ་མི་འགལ་བ་ལྟ་བུར་བཤད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་མོད་ཀྱི་དེ་ནི་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་གསུངས་པའི་འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་དང་བསྟུན་ནས་གནོད་བྱ་གནོད་

[ཁ]

བྱེད་མ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ཤིང། ཡང་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དང། མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་པ་དང། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་གསུམ་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །འདིར་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་དེང་སང་གི་གླགས་ཆོད་དང་བསྟུན་ནས། གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པ་ལ་འགལ་བར་མཛད་པ་དེ་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དོགས་པ་འདི་སྟེམ་དུ་འབྱུང་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཆ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་རྒྱ་པ་ལས་ལོག་པར་སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཆ་ཡི་ན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཕྱང་པོ་གཉིས་ལས་གཅིག་ལ་ནི། །ངེས་པར་གྱུར་ན་གཞན་ལས་ནི། ཁྱོག་གྱུར། །ཅེས་དང། གང་ལ་གྱུར་བྱའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས། །བཟློག་པ་ཉིད་བརྗོད་དེ་ཉིད་ནི། །འདི་ཡི་ཆོས་མ་ཐུན་འགྱུར་དེས་ན། །གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་རྟེས་འགྲོ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟེམ་ན། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། སྒྲ་རྒྱ་པ་མིན་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཆ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི་ལུང་གིས་མཚུངས་ལ། འདོད་ན། སྒྲ་མི ་རྒྱ་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེའི་འཇོན་སྟངས་ཀྱི་གཟུང་བྱར་ཐལ་ཞིང། དེ་ལྟ་ན་ནི། ཚད་མ་དེ་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་མི་རྒྱ་པར་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་གིས་སྒྲ་རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ཀྱང། སྒྲ་རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲ་མི ་རྒྱ་པར་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་གིས་སྒྲ་མི ་རྒྱ་པར་རྟོགས་པའི་ཆ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་ན། དེ་སྒྲུབ་པར་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །ལུང་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ཡང། དོན་ལ་གནས་པའི་མི ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ན། དོན་ཀྱི ་མ་ཐུན ་

[९५]

ཕྱོགས་ལ་ཡོད་དགོས་པཧམ། རྒྱ་མི་རྒྱ་དངོས་འགལ་དུ་འདས་པའི་ཚད་མ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་གིས། བྱས་པ་རྒྱ་པ་ལ་མེད་པར་འདས་ན། མི་རྒྱ་པ་ལ་ཡོད་པར་འདས་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྒྱ་པ་ལ་མེད་པར་འདས་པའི་ཚ་དེ་ཉིད། མི་རྒྱ་པ་ལ་ཡོད་པར་འདས་པའི་ཆར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་ཚད་མ་རྣམ་པར་འདས་པ་སོགས་ནས། རྟེས་སུ་འཇུག་བ་དང་ལྡོག་པ་དག་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་འགལ་བས་ཚུལ་གསུམ་དུ་གྲངས་འདས་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། རྟེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་སྟོར་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་སྐབས་འདིར་དགོས་ཀྱས་མེད་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྡོག ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྟོར་བ་སྐོར་ཅིག་གི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་དུ་འདོད་པས་ནི། རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་གཉིས་ཁོ་ནར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་གཞན་གྱིས་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པ་ལ་བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་འཇུག་པར་ཁས་བླངས་ཤིང། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་ཅིང། ཐ་དད་པའི་སྐོ་ནས་ཉེས་པ་དེ་སྟོང་བར་མཛད་པའི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་ གྱུར་པར་སེམས་སོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང། རྣམ་པར་འདས་པ་ལས། དེ་ཡང་རྟེས་འཇུག་མེད་པར་བསྟན་པར་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ངོ་བོ་དང། རྒྱུའི་དངོས་པོ་མཐོང་བ་སྟྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རྟེས་སུ་འཇུག་བ་དང་ལྡོག་པ་དག་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་ ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་ངག་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྟན་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་སྟོར་བ་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་བསྡུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རྟེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་གཉིས་འབྲེལ་པའི་སྒོ་གཅིག་ལ་ཐུག་ཅིང། ཕན་ཚུན་མི་འཕྲལ་བས་གང་རུང་ཅིག་རྟོགས་པ་ནི། ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཤུགས་

[৫৬]

ལ་རྟོགས་ནུས་པས། རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་དང་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་བསྡུ་ནུས་ཀྱང། ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པས། གཅིག་ཏུ་བསྡུ་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་དེ། །དེ་ཡང་དགེ་རྒན། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་དང་། སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་སྤྱི་གཉིས་སྒྲ་གཅིག་གིས་དངོས་ཀུན་ལ་སྟོན་པ་དང་། ཐོ་གཅིག་གིས་དངོས་ཀུན་ལ་རྟོགས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐོ་དང་། བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བར་ནུས་ཀྱང། རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བར་མི་ནུས་པ་བཞིན་དོ། །ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ཅིང། མཚན་གཞི་གཅིག་ལས་གཟུང་རྒྱ་མེད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་བསྡུ་མི་ནུས་པ་ཁྱེད་ཅག་གིས་སྟོན་ཅིག་ གསུམ་པ་ངོ་བོ་གཅིག་ཁ་དང་བསམ་པ་ནི། དེང་སང་མཁས་པ་དང་རྩོངས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྟོག་གེ་སྒྲ་བ་མཐའ་དག་ ལས་ཁ་ཅིག་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ངོ་བོ་གཅིག་གོ་ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྨྲ་ལ། ཁ་ཅིག་ནི། ཆོས་དབྱེ་མེད་པར་ གསུམ་ཀ་ངོ་བོ་ཁ་དང་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་རིགས་པའི་གཞུང་ལས་རྒྱང་རིང་དུ་གནས་པར་ མཐོང་ནས་ཁོ་བོའི་ཐུགས་ཀྱིས་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ལ་རྩམ་པར་བཏགས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ ཁྱབ་པའི་ཚུལ་ནི་སྤྱི་ར་ཡང་ངོ་བོ་ཁ་དང་དེ། འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ ཚུལ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ལའང་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་གྱུར་པ་དུ་མ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ རོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཁ་དང་དེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་ རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ ཕྱོགས་ཆོས་གྱུར་ན། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་འགྱུར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ཁྱབ་ འབྲེལ་གྱུར་ན། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་གྱུར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

[ཤ]

ཆོས་བ་དེའི་བློ་ངོར་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་འཇུག་མ་གྱུབ་ན། ཆོས་བ་དེའི་བློ་ངོར་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྱུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། སྟོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་མར་སྟོས་པའི་ངེས་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ལ་བལྟ་བར་བྱ་ཞེས་ཆོས་པའི་བློ་ངོ་ཁོ་ན་ལ་བལྟོས་ནས། རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་བཞག་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཇི་བ་ལ། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་གཅིག་ཅིང་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ན་བདག་གཅིག་ཏུ་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་གོ་སྒྲ་བར་བྱས་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་ཚད་མས་བྱས་པ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་འགས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱིས། བྱས་པ་མི་རྒྱ་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་འགས་པའི་ཆ་ལ་མ་འཇུག་བར་ཐལ། དེ་ཁེགས་ན་ཁྱེད་ཁེགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྱུབ་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མས་ཤེས་ཤེད། ཁྱབ་འཇུག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་གཅིག་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་པ་སྟེ། ཕན་ཚུན་བདག་གཅིག་པའི་འཇུག་པ་མི་འཁྱུལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕན་ཚུན་འཇུག་པ་མི་འཁྱུལ་བ་གང་ཞིག་དེ་བྱང་དུ་འཇུག་པ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇུག་པ་ནི་ཡིན་ཏེ། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་ནས་གཅིག་གི་ས་ཅིག་ཥོས་འདོར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་རྒྱང་པ་ཅན་དང་། ལྷོག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དོན་དེ་ཉིད་ནི། གང་ལ་སྒྲུབ་བྱའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ཕྱིར་རྟེས་འགྲོ་མེད་པ་ལ། །འདི་འདྲའི་མི་འཁྱུལ་གྱུབ་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་དང་། ཕུང་པོ་གཉིས་ལས་གཅིག་ལ་ནི། །དེས་པར་གྱུབ་ན་གཞན་ལས་ནི། །ལྷོག་གྱུབ་ཅེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་

གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཚུལ་གསུམ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ། རང་གི་འདོད་པ་བཟློད་པ་དང། གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྤྱན་དབྱང་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་དང། འབྲེལ་པ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་བས་ལ་མེ་ལྟར་དུ་སྣང་བ་ལ་སོགས་འབྲས་བུའི་རྒྱས་ཕལ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་ཆོས་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ། སྐྱོན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྟར་འདས་མཉེན་པ་གསུམ་ལྟར་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བར་བསྟན་པ་དང། དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྒྱས་ལས། བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ཏོགས་པའི་ཚད་མ་སྤ་མ་སྟོན་སོང་དུ་སྣང་བ་ལྟ་བུ། ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱས་ཀྱིས་སྣང་དགོས་པཉྩ་ཅིང། དེའི་རྒྱས་དེ་དག་ཀྱང་མཐར་སྤྱོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྣང་བྱེད་མཐར་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཅིག་ནི་དགོས་ལ། དངོས་སྟོབས་རྟེས་དབག་རྒྱང་བས་སྣང་དགོས་ན་ཐུག་མེད་འགྱུར་ཞིང། ལུང་སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ནི་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ལའང། སྣ་མི་རྒྱ་སྣང་ལ་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་དབང་རྟོན་གྱི་ངོར་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ཅིང། དབང་རྒྱལ་འགའ་ཞིག་ལ་རྒྱུ་རྫོན་ལས་སྐྱེས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣང་དགོས་པ་སྲིད་ལ། སྐྱེས་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཚུལ་རོལ་མཐོང་བའི་ངོར། སྣ་བྱས་པ་ཡིན་པར་རྒྱུ་རྫོན་ལས་སྐྱེས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣང་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་དང་པོ་ཉིད་ནས་སྣ་མི་རྒྱ་བར་སྣང་བ་ལ་རྒྱུ་རྫོན་ལས་སྐྱེས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པས་མི་ཆོག་པ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ནོག་

[९९]

སོགས་འདུས་པའི་དཀར་ཟལ་བ་གླང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་དང་པོ་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ལུང་དོན་ལ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པར་དཔག་ནས། ཤེས་ལྟོག་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། འབྲས་བུའི་རྒྱས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཀྱི་ཆ་མཐུན་འགལ་ཞིག་གི ཕྱོགས་ཚོས་དང་ཁྱབ་པ་ལུང་ཁོ་ནས་འགྲུབ་པ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་ནི། པར་ཆེར་མཐར་ཐུག་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟེ་སྐད་དུ། གཞན་དུ་དོན་གྱིས་མེད་པ་ཉིད། །མི་དམིགས་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར། །གཞན་གྱིས་དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད། །ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཐུག་མེད་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དེས་ན་མི་དམིགས་པ་འདི་ནི། རང་ཉིད་མངོན་སུམ་ལས་རྟོགས་པས། ཞེས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པར་གསུངས་ལ། ཀུན་ལ་སྟོར་བ་ཐ་དད་ཉིད། །ཡིན་གྱི་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད། །ཅེས་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགག་བྱ་འགོག་པ་དགག་པ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དགག་པ་ལ་ཐུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང། རིགས་གཏེར་ལས། དེས་ན་སྐད་ཅིག་གིས་སྟོང་ལ། དོན་བྱེད་འགོག་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་འགྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགག་རྒྱས་འགལ་ཞིག་གིས་ཕྱོགས་ཚོས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ནི་སྲིད་ལ། རྒྱས་དེ་ཉིད་ཀྱང་མཐར་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་བ་ལ་རྟོག་པའི་རྟོག་པ་ཉམས་ཆྱོང་གིས་རིམ་དང་ཅིག་ཆར་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་རྒྱས་ཀྱིས། རྒྱ་བ་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་འགྲུབ་པ་དང། དུ་བས་ལ་མེ ལྟན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱོགས་ཚོས་གཞན་

[૧૦૦]

རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་བྱོག་ཚོས་རྟེས་དཔག་གིས་
འགྲུབ་པ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་འཇིལ་པ་ངེས་བྱེད་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་བར་ཤད་པ་དང། ཁྱད་པར་དུ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་བ་འཇིལ་བ་ཚར་གཅིག་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ། རྟེས་འཇྲོ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང། ལྷོག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཚང་དགོས་པ་ནི་རིགས་པ་མཐུན་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། རྟགས་ཡང་
དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་དགོས་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འཇིལ་པ་ལ་ཡང་བདག་གཅིག་
པ་དང། དེ་ལས་བྱུང་བའི་འཇིལ་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་གཞུང་འགྲེལ་དག་ལས་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་
གསུངས་ཤིང། དེ་རེ་རེ་ལའང་རྟེས་སུ་འཇྲོ་ལྷོག་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་གཉིས་ཚང་དགོས་པས་དེ་
བྱུང་གི་འཇིལ་པ་ངེས་པ་ནི། འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་དང། རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དང། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་
དང། ཞར་ལ་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཁྱབ་འཇིལ་ངེས་ནུས། བདག་གཅིག་པའི་
འཇིལ་པ་ལ། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པ་དང། དོན་སྒྲུབ་གཉིས་ལས། དང་པོ། ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚོན་
བྱ་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཁྱབ་འཇིལ་ངེས་པར་བྱེད་ཅིང་འགལ་ཟླ་
དམིགས་པའི་རྟགས་འགལ་ཞིག་གི་ཁྱབ་འཇིལ་ཀྱང་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ཕྱིར་རང་
སྒྲས་བརྗོད་ན་ཡང། །དེ་ཉིད་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། །གང་ལ་དེ་ནི་ཚད་མེན་དེས། །དགག་པ་རྣམས་ཀུན་
བརྗོད་བྱ་ཡིན། །ཞེས་དང། དགག་ལ་དེ་འམ་དེ་རྒྱུ་དང། །འགལ་བ་བརྗོད་པ་མཐོང་གང་ཡིན། །དེ་ཡང་དེ་ཡི་
ཚད་མ་ཉིད། །མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པས་ནི། ཁྱབ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཁྱབ་བྱེད་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་རྣམས་དང་། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་མེས་ནི། །གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་སྟྲས་པས། ཤེས་དང་། དེ་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་དག །མེད་པས་འགའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་ཡང་། །གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ་དམིགས་པར་ནི། །རིགས་ལྡན་དེ་མི་དམིགས་པར་ཡང་། །གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། རྒྱུ་དང་དོ་བོ་བཟློག་ཉིད་ཀྱིས། །དོན་ལྟོག་པར་ནི་བརྗོད་པ་ལས། །མི་དམིགས་དབེ་ནི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང། མེད་ན་མི་འབྱུང་དེ་ཡང་ནི། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན། །ཇི་ལྟར་མཐོང་དང་མ་མཐོང་ལས། །རྒྱུ་དང་འབྲས་ཉིད་སྒྲུབ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་ལོ་ཚེན་གྱིས། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཕྱུགས་ལྟས་ངེས་པར་བཞེད་ལ། རིགས་གཏེར་ལས། དེ་ཡང་རྟེས་སུ་འཇོ་ལྟོག་གི །སྐོ་ནས་ཕྱུགས་གསུམ་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་བཞེད་དོ། །འདི་ལ་བདག་ཉིད་ཚེན་པོ་ལོ་ཙྪ་བས། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེས་འཇོ་ནི་འབྲེལ་པ་དངོས་ཡིན་ལ། ལྟོག་པ་ནི་འབྲེལ་པ་དངོས་མ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱི་ནི་རྟེས་སུ་འཇོ་ལྟོག་གཉིས་ཀ་འབྲེལ་པ་དངོས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི་དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་པ་དངོས་ཡིན་ལ། ལྟོག་འབྲེལ་ནི་ཁས་ལེན་ན་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ནི། འབྲེལ་ཟླ་གཉིས་པོ་ངོ་བོ་གཅིག་ཅིང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང། བྱས་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ནི། ལྟོས་མེད་ཀྱི་

[૧૦૨]

རྒྱས་དང་། གཞོན་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་གཤིས་ཀྱིས་འོས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། ཇི་ལྟར་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས། །རང་བཞིན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར། །ཤེས་བྱ་འཇིག་དང་བྱས་པ་ཉིད། །གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཤིས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་འོས་བྱེད་བཤད། བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་འོས་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟེས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱོགས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། ལྟོག་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱོགས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་ཏེ། ཚད་མ་ཕྱོགས་གཤིས་ཀྱིས་འོས་དགོས་ཤེས་ཀྱང་ནུས་ལ། དེ་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བའི་མེ་དུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི། སྣྲོན་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར། །ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། འབྲེལ་པ་བརྟག་པ་ལས། གང་ཞིག་མཐོང་ན་མ་མཐོང་མཐོང་། །དེ་མ་མཐོང་ན་མ་མཐོང་བ། །འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ནི། །སྟོན་པའི་སྒྲ་བོ་མེད་ཀྱང་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་ན། ཡུལ་གཅིག་ཏུ་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འོས་པ་ན་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱས་པས། ཡུལ་གཞན་ཏུ་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་གང་གང་ལས་གྲུབ་པ་དེ། །ཁྱད་པར་མེད་དེ་མེ་ཤིང་བཞིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་སྨྲིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་འབྲས་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི། ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་སྣྲོན་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཚད་མ་ཕྱོགས་གཤིས་སྐྱེད་པར་བྱས་ནས་དེས་འབྲེལ་པ་འོས་པར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མ་ཕྱོགས་གཤིས་ནི་འདི་ལྟར་ཏེ། ཐོག་མར་ས་ཕྱོགས་དག་པ་བར་མེ་དུ་གཤིས་ཀ་མ་དམིགས།

[૧૦૩]

དེའི་རྟེས་སུ་མེ་དམིགས། དེའི་རྟེས་སུ་དུ་བ་དམིགས་པ་སྟེ། ཚད་མ་དེ་གསུམ་གྱི་བྱེད་པས་དུ་བ་མེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་བར་འགྱུར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། མེ་ཡི་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྟེ། །འབྲས་བུའི་ཚོས་ཀྱི་རྟེས་འཇུག་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །ཡང་ཚད་མང་ལྔ་བུ་དུ་བ་དམིགས། རྟེས་སུ་མེ་མ་དམིགས། དེ་ནས་དུ་བ་ཡང་མ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་དེ་གསུམ་གྱི་བྱེད་པས། མེ་འོག་ན་དུ་མ་བཟློག་པའི་ལྷོག་པའང་འགལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་པར་ནི་དེ་ཡོད་ན། །རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ལས་འདས་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཚད་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་སྟོམས་པས་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རྟེས་སུ་འགྲོ་དང་ལྷོག་པ་ལས། །གང་ཞིག་གང་གི་རྟེས་འགྲོར་མཐོང་། དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ་རྒྱུ་ཅན། །དེ་ཕྱིར་མི་མཐུན་ལས་མི་འབྱུང་། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་ལྷག་པར་བོས་དུ་བ་རྒྱུ་མེད་དུ་འཇོན་པའི་དོགས་པ་ཁེགས་ལ། ལྷག་པ་གཉིས་པས་ནི་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བར་འཇོན་པའི་དགོས་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཕྱིར། །རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ། གལ་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན་སྦྱི་བོ་མེའི། །རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་མེ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚད་མ་ལྷག་པ་གཉིས་ཀ་ལན་གཅིག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ནི། ལྷག་པ་གཉིས་ལས་གང་རུང་རེ་རེས་ཀྱང་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གཉིས་ཀ་དེས་ནུས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པའི་གཏེར་གྱིའོ། །དེ་ལྟར་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་གང་དུ་དེས་པའི་གཞི་ཚང་མང་ལྔ་བུ་དེར་འབྲེལ་པ་ཅིས་མ་བརྟེད་པའི་ཆོལ་བ་དེ་ལ་ནི་དགེའི་སྟེང་དུ་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་ཤེས་ཟིན་མ་བརྟེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་འདྲའི་ཆོལ་བ་དེས། གཞི་ཁང་པཱན་ལ་རྒྱབ་ལྟ་བུར་མེ་ཡོད་མེད་ཟེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་པ་ན་གཞི་དེ་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་ལ། གཞི་དེར་

[๑๐๔]

དུ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཚད་མ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་དུ་བ་དེ་སྣྲོན་ཏེ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ཞིང། དེའི་
དེ་མ་ཐག་ཏུ་གཞི་དེར་མེ་ཡོད་པར་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་གྱི། མེ་ཡོད་མེད་དུ་ཐེ་ཚོམ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་
པས། དེ་འདྲའི་ཆོས་བ་དེ་ལ་གཞི་དེར་དུ་བ་ཡོད་པར་ངེས་ནས། མེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གནས་མེད་ལ། དེ་
བཞིན་དུ་ཆོས་བ་དེས། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ཚད་མས་ངེས་ནས། ཡང་དེར་མེ་ཡོད་མེད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས། དཔང་ས
འདི་ན་རིགས་པ་སྟེ་བར་རྟོམ་པ་ཚོག་ཁོ་ནའི་རྟེས་སུ་འབྲངས་པས། དོན་ལ་བློ་མ་ཕྱོགས་པ་ཆུམས་མཁྱེན
གཅིག་ཏུ། དུ་བ་དེ་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ། མེ་ཡོད་པར་སྣྲོན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང། དེས་དེ
ལྟར་སྣྲོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་དེ། ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པར་ངེས་ནས་མེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟའོ། །ཞེས
ཟེར་བ་དག་ནི་ཚོག་ཁོ་ན་ལ་འཆེལ་བའི་གཏམ་དུ་སྨྲང་ཞིང། དེར་མ་ཟད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་འགྱུར་བ་ལ
རྒྱས་དེ་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་ངེས་པ་གཅིག་དགོས་མོད། ཆོས་ཅན་དེ་རྒྱས་དེར་ངེས་ནས་བསྒྲུབ
བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་དགོས་པར་འདོད་པ་འདི་ཡང། གཞུང་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་གང་གི་ཡང
དགོངས་པར་མི་རྟེད་དོ། །གཉིས་པ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་བར་ཤད་པ་ལ་དངོས་དང། མཚན་གཞི
དགེར་བཟློད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་ཏེ། ཐ་དད
མེད་ན་ཇི་ལྟར་འགྲེལ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་ཡང། གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང
བཞིན་གྱི། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར། །མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྷོག་པ་ལ་ནི་རྟེན་པ
ཅན། །དེ་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལ་དོན། །ལྷོག་པ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི། །རིགས་དབྱེ་དེ་ཡི་ཁྱད

པར་གྱིས། ཁྱོགས་འགྲུར་བ་དག་རབ་ཏུ་བྱེད། དེ་ཕྱིར་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཚོས། ཁང་གིས་གོ་བར་འགྲུར་བ་
དེ། དེ་ལས་གཞན་གྱིས་ནུས་མ་ཡིན། དེས་ན་ཐ་དད་རྣམ་པར་གནས། ཞེས་དང་། ཀུན་ལ་ཉེས་མཚུངས་ཤེ
ན་མིན། ཕྱོག་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། འདིར་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ
སྣོ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས། སྣ་དང་རྩོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་ལྟར། ཁཏིག་ལའང་
ལྷོག་པ་ཐ་དད་རྙེད། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། དེ་ལྟར་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་དེས་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྟེས་སུ་
བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་དེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱས་མི་རྟག་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་ནམ། བདག་ཉིད་
གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་རང་གྱིས་ཅམ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུའང། རང་བཞིན་ལའང་
མེད་མི་འབྱུང། ཡོད་པ་ཙམ་དང་འབྲེལ་པ་ཡིན། དེ་མེད་ན་ནི་ཡོད་པའི་བདག། མེད་འགྲུར་ཞེས་སོ། ཁ་ཉན་
ཡང། བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་འཐུལ་བ་གང་ཞིག རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་ཀྱང།
རང་བཞིན་གཅིག་པར་རེས་སོ། དེ་སྐད་དུའང། ཚོས་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅན། ཡིན་པར་གྱུར་ན་དེ་
གཞན་ཉིད། ཕྱིས་འབྱུང་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་ཉིད་མིན། འབྲས་བུ་ན་ཡང་ཁ་ལ་རེས། ཞེས་གསུངས་ཤིང། ཁལ་ཏེ་ཐ
དད་གྱུར་ཅེ་ན། ཕྱོས་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་བརྗོད། ཅེས་རྟགས་སུ་གྱུར་ནས། རྟགས་ཁ་ཅིག་མིན་ན། རྟགས་ཐ་དད
ཡིན་དགོས་ཤིང། རྟགས་ཐ་དད་ཅིང། དེ་ལ་འབྲེལ་པ་མི་འཐུལ་ན་དེའི་འབྲས་བུས་ཁྱབ་པར་གསུངས་སོ། །རང
བཞིན་གཅིག་པའི་དོན་ཡང། འཇམ་དབྱངས་ཚོས་ཀྱི་རྟེས། དོན་ལ་གནས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས། ཁ་ཅིག་ལ་དུ
མ་མི་སྲིད་ཅིང། ।

དུ་མ་གཅིག་ཏུ་གནས་མི་སྲིད། །གཅིག་ལ་གསལ་དང་མི་གསལ་མེད། །ཅེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན། རང་བཞིན་
དང་། ངོ་བོ་དང་། བདག་ཉིད་ཅེས་པ་རྣམས་དོན་གྱིས་ཚོས་ཡིན་ལ། ལྷོག་པ་ཞེས་པ་བློ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་
ཚོས་སོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞི་དགེ་བཤེད་པ་ལ། བྱས་མི་རྒྱ་གཱི་རྡེས་འགྲོ་ངེས་བྱེད་ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་
དང་། ལྷོག་པ་ངེས་བྱེད་གཙོ་བོ་ཅན་གྱི་རྒྱས་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱིས་བྱས་པར་ངེས་པའི་
མཚན་གཞི་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཚོས་ཅན། གྲུབ་ཅམ་ནས་འཇིག་ངེས་སམ། སྐད་ཅིག་མཉམ་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་
ཏེ། རང་འཇིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྷོས་པར་འཇིག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཐོ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པའི་རྒྱས་
ལ་བརྟེན་ནས། དཔེ་བྱམ་པའི་སྟེང་དུ་བྱས་མི་རྒྱ་གཱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པཉམ། ཡང་ན་བྱས་པ་
ཅམ་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་མི་རྒྱ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དཔེའི་སྟེང་དུ་འབྲེལ་པ་
ངེས་པའི་རྩོལ་བ་དེ་ལ་གང་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་ཞེས་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ཅིང་། ཁྱབ་འབྲེལ་དྲན་ལམ་དུ་སྟོན་པ་འདིའི་སྟོན་རོལ་དུའང་། རྒྱ་པ་བྱས་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཞོན་
ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སམ་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་ལ་ལྷོས་མི་དགོས་པས་དེ་དེར་ཚད་མས་ངེས་པ་སྟོན་དུ་
འགྲོ་དགོས་ཏེ། དཔེའི་སྟེང་དུ་རྟེས་འགྲོ་ངེས་བྱེད་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ཅམ་ནི། ཤེས་བྱ་དང་མི་རྒྱ་པ་དང་།
ཤེས་བྱ་དང་རྒྱ་པ་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་། ཤེས་བྱའི་ཁྱད་པར་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་
མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་ནུས་ཤིང་། ཤེས་བྱའི་རང་སྟོག་ནས་ཀྱང་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་ནུས་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སོགས་འཇིག
རྟེན་གཞན་

གྱིས་མི་འཇིག་པར་སྣྲུབ་པ་ཡང། རྒྱས་ཀྱིས་ཐོག་མར་བོར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དངོས་པོ་ལྷོས་དང་བཅས་རྣམས་ནི། ཁེས་པར་འགྱུར་བ་མེད་པར་མཐོང། ཁེ་རྒྱ་མང་པོ་ཡོད་ན་ཡང། ཤཱཀྱ་ཁེག་ལ་ནི་མི་སྲིད་འགྱུར། ཁེས་སོགས་དང། མེ་ལས་དོན་གཞན་གྱུར་པ་དག ཁྱེ་ན་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁེས་སོགས་དང། དངོས་པོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་ཡིན་ན། ཁནྡ་པ་དུབ་པར་ཅི་ཞིག་བྱ། ཁེས་སོགས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སོ། ཁྱབས་ཅན་ལྟ་བུ་བྱས་པ་དང་རྒྱ་པའི་གཞི་མ་ཐུན་མེད་པར་རྫ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འདོད་པ་ལ་ལྷོས་མེད་རྒྱང་པས་ཆོག་གོ ཁགཉིས་པ་གཅོད་པ་ཅན་ནི། རྒྱ་པའི་རང་ལྷོག་ནས་ཟམ། རྒྱ་པའི་བྱེ་བྲག་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་ཟམ་དངོས་པོས་སྟོང་སྟེ། རིམ་དང་ཅིག་ཆར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱས་ལ་བཏེན་ནས་དཔེ་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་རྒྱ་པ་དང་དངོས་མེད་དམ། མ་བྱས་པའི་འབྲེལ་པ་ཅེས་པའི་ཚད་མཉམ། རྒྱ་པ་དངོས་པོའི་བྱས་པ་ལས་ལྷོག་པ་ཅེས་པའི་ཚད་མ་དེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཅེས་པའི་ཆོལ་བ་དེའི་ངོར། གང་རྒྱ་ན་དངོས་མེད་དམ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ། དཔེ་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་ནས། ལྷོག་ཁྱབ་རྟན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཁེ་ལྟར་ཁྱབ་པ་སྤ་ཕྱི་གཞིས་རྟན་ལམ་དུ་འཕངས་ཟིན་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བསྟན་བྱ་ཏྲོགས་པའི་ཚད་མ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་བྱེ ས་སོ། ཁེ་ཡང། བཅད་མ་ཐག་པའི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྷོག་བྱེས་པའི་བློ་གཞིས་པོས། དཔེའི་སྟེང་དུ་བྱས་མི་རྒྱ་བད། རྒྱ་པ་དང་བྱས་སྟོང་ངམ་དངོས་མེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཅེས་པཉམ། བྱས་པའི་རང་ལྷོག་ནས་མི་རྒྱ་པར་ཅེས་

པ་དང་། རྒྱུ་པའི་རང་ལྷོག་ནས་བྱས་སྟོང་ངམ་དངོས་མེད་དུ་འགྱུར། བྱས་ན་མི་ རྒྱུ་པས་བྱས་ན་ཁྱབ་པ་འགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྣང་ཡང་ སྒྲུབ་པའི་ངག་བཀོད་པ་དོན་མེད་པར་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲུབ་པའི་ངག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ ཚོལ་བ་ལ། སྒྲུབ་པའི་ངག་གཉིས་པོ་གང་རུང་བཀོད་པ་ན། ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་འགས་པར་དྲན་ཅིང། དེ་ལས་ རྒྱས་ཅན་རྟེས་དཔག་དངོས་སུ་སྒྲུ་བ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པ་ནི་སྒྲུབ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་འགས་པར་རྟོགས་ དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན། སྒྲུབ་ངག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་ འགྱུར་ཏེ། གང་བྱས་པ་ལ་མི་རྒྱུ་པས་ཁྱབ་པར་འགས་ཤིང་སྒྲུ་ཡང་བྱས་པར་འགས་ནས། དེའི་དེ་མ་ཐག་པ་ཁོ་ ནར་སྒྲ་མི་རྒྱ་པའོ་སྙམ་དུ་མི་འགས་པ་ནི་གནག་རྟེ་མོའི་བར་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མིན་ན། སྒྲུབ་ངག་ བཀོད་པས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཡང། སྤ་མ་དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་ལས་མེད་པའི་ ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་པར་བཤད་པ་ན། འཕྲེལ་པ་དཔེ་ཅམ་གྱི་སྟེང་དུ་འགས་པར་བྱས་ནས་དེའི་ངོར། ཕྱིས་ཁྱབ་ པ་སྟོན་པ་ནི་རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཕྲེལ་ཤེས་ན། །གཉིས་ལས་གང་ཡང་ རུང་སྒྲས་པས། །དོན་གྱིས་གོ་བས་གཅིག་ཤོས་ལ། །དྲན་པ་ཡང་དག་སྒྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང། གང་ལ་ འགྱུར་ཞེས་བྱ་དེ་ལས། །གཞན་ལའང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང། དོན་ གནས་ཚོད་ལ། གང་ལ་འཕྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་གཞི་ལ་ཁྱབ་པ་གྲུབ་མོད། ཆོས་པའི་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་རྟོགས་པ་ ཤྱེད་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་ནི་དཔེ་བྱམ་པ་ལྟ་བུའི་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མི་རྒྱ

པ་མེད་ནི་བྱས་པ་མི་འབྱུང་བར་རེས་པ་ལ་འབྲེལ་པ་རེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། བྱས་པ་མཐའ་དག་ལ་རྒྱུ་པ་སྲིད་པའི་ངོས་པ་ཁེགས་པའི་ཚེ་ནི་ཁྱབ་པ་རེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དགེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང་། ཁམས་དངོས་དེ་དག་མི་ཤེས་ལ། ཁོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ཁོ་ན་ཕྱོགས་ཚོས་ལའང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོ་བ་ཡོད་དམ། ཞེ་ན། དེ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་ཤེས་ཟིན་པ་ལ། ཕྱིས་སྣྲོན་བཏགས་གི་ཚེ་བརྗོད་པ་ནི། ཁྱབ་པ་དང་། སྟོམས་ནས་དྲན་པའི་ཚེད་ཡིན་ལ། དེའི་དགོས་པ་ཡང་། དེ་མ་ཐག་རྟེས་དཔག་སྒྲུབ་པའི་ཚེད་ཡིན་ནོ། ཁགས་ཏུ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་ནི། ལོ་ཐུང་བ་ཚེན་པོས། མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པར་བཞེད་ལ། རིགས་གཏེར་ལས། ཕྱོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ཟེར། ཁགས་བྱས་འཛིན་པ་སྒྲ་མི་དགོས། ཁལ་ལ་རྟོག་ཐོང་གཅིག་ཡིན་ནོ། ཁལོག་རྟོག་ཉིད་ཀྱང་མི་སྲིད་འགྱུར། ཁེས་ན་སྒྲུབ་ཅིག་གིས་སྟོང་ལ། ཁོན་བྱེད་འགོག་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་འགྲུབ། ཁེས་གང་འགྱུར་བ་མེད་ན་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པས་ཁྱབ། ནམ་མཁའ་བཞིན། དབང་ཕྱུག་རྒྱ་པའང་འགྱུར་མེད་དུ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་ཟློང་སོ། ཁེས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣྲོན་པར་གསུངས་སོ། ཁངོར་ན་བྱས་པས་སྣ་མི་རྒྱ་པར་སྣྲོན་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་བྱེད་ལམ་དུ་འཕེན་པའི་ཕྱིར་དུ་སྣྲོན་པའི་ངག་འགོད་པ་ལའང་། ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་རྟེས་འགྲོའི་འབྲེལ་པ་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ཞིག་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། སྣྲོན་པའི་ངག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་ཡིན་ན། རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གཉིས་ལས་གང་རུང་གཅིག་སྟྲས་པས་ཅིག་ཤོས་དོན་གྱིས་གོ་ནུས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་གྱིས་གོ་བས་གཅིག

[૧૧૦]

ཤེས་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན་བྱང་བའི་དོན་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཀྱང་སྣང་སྟེ། དེང་སང་འདི་ན་རྒྱུ་པ་བཀག་ན་བྱས་པ་ཁེགས་པ་ལྟ་བུ། བརྒྱས་པ་མཐའ་བཟང་གི་སྒོ་ནས། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཙམ་ཞིག་ཉེ་བར་བཟུང་ནས། གཞལ་བྱ་སོགས་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་རྒྱུ་པ་དང་མི་རྒྱུ་པ་དང་། ཤེས་པ་སོགས་ཁྱབ་བྱའི་ཚོས་འགའ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་ཡོ་ཞེས་སྨྲོག་པ་འདི་དག་ཀྱང་། རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་དགོངས་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་དུའང་མི་འོང་སྟེ། འདི་ལྟར་གཞལ་བྱ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དང་མི་རྒྱུ་པ་སོགས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་དག་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མེད་ན་མི་འབྱུང་དེ་ཡང་ནི། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞལ་བྱ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་གྱུབ་ཅིང་། ཁྱོད་མི་རྒྱུ་པ་དང་རྒྱུ་པ་སོགས་པ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཐུལ་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་བའོ། །འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བཧྲོད་པར་བྱ་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་རྒྱུ་པ་ཡིན་པ་གཉིས་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཐུལ་བར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའམ། །རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལས། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པ་སྟེ། །མ་མཐོང་ལས་མིན་མཐོང་ལས་མིན། །གཞན་དུ་གཞན་ནི་གཞན་དག་དང་། །ངེས་པར་ཡོད་པའི་ངེས་པ་གང་། །ཞེས་བདག་གཅིག་དང་

{111}

དེ་བྱང་གང་རྡུང་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་ན་འབྲེལ་པ་མི་འགྲུབ་པར་བཤད་པ་དང་། འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། ཁེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། ཞེས་དང་། འབྲེལ་པ་ཉིད་ནི་ངེས་པ་ཉིད། མེད་ན་མི་འབྱུང་ཡིན་པར་བརྗོད། ཅེས་དང་། འདི་ལས་རྣམ་པར་བཟློག་པས་ཀྱང་། འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་བར་འདོད་ན། བྱས་པས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་སུ་འཇོག་ཕྱོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་རྟེས་འཇོག་མི་འཁྲུལ་བར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྒྱ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི། རྒྱ་ཕྱོགས་གཉིས་ལའང་འབྲེལ་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ནས། གཅིག་བཀག་ན་གཅིག་ཅོས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟ་མིན་ན་གཅིག་བཟློག་པས། ཇི་ལྟར་གཞན་ནི་བཟློག་པར་འགྱུར། ཁེ་ལ་རྟ་མི་བདོག་ཅེས་ཏེ། ཕྱོགས་ཀྱང་བདོག་པ་མིན་ནམ་ཅི། ཞེས་པ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ། དེ་བཞིན་དུ་བྱམ་པ་དང་འབྲེལ་མེད་ཕྱས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཀ་བ་ཡང་། བྱམ་པ་དང་འབྲེལ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་སོགས། རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལས་ཕྱིར་རོལ་དུ་གྱུར་པ་མཐའ་དག་ཁས་བླངས་ནས། ད་དུང་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་རྟེས་སུ་འཇུག་པར་བློ་ཅི་ཞིག་ཞུགས་སྣམ་དུ་སེམས་སོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་གྱུར་པའི་དོན་གཉིས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དེ། མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ལས་གང་རྡུང་གཅིག་ལ་ཡོད་པར་གྱུར་

[११२]

པས་ཅིག་ཤོས་ལ་མེད་པར་དོན་གྱིས་འགྲུབ་པར་གཞུང་གི་ཚ་དུ་མར་གསུངས་པ་དེ་ཡང་རྒྱས་ཆོས་དང་། རྒྱས་ལོག་དང་། ཆོས་ལོག་གི་འབྲེལ་པ་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་པ་བྱས་སྟོང་དུ་དེས་ཅམ་གྱིས་བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་པར་དེས་པའི་ཁྱབ་པ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པ་མིན་པ་བྱས་སྟོང་དུ་དེས་པ་ཅམ་གྱིས། བྱས་པ་བུམ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་པར་དེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་དགོངས་ནས། སྨོན་དགོན་ཆོས་མཆོག་གིས། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྟོང་དུ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འགོད་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། རིགས་གཏེར་ལས་ཀྱང་། དེས་ན་ལོག་རྟོག་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །གཉན་པོར་གཏན་ཚིགས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། །ཞེས་གཏན་ཚིགས་གཉིས་པོ་དེ་ལ་དགོས་པ་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་འབྲེལ་པ་དེས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲབས་ཐམས་ཅད་དུ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གཉིས་གཉིས་དེས་པ་ཁོ་ནར་དགོས་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱས་མི་རྒྱ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་པ་གཅིག་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གཉིས་ཀ་ངེས་དགོས་ལ། དེ་གཉིས་པོ་ངེས་ཟིན་པའི་ཚེག་ཏུ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གཉིས་ལས་གང་རུང་གཅིག་སྟེས་པས་གཅིག་ཤོས་དེ་ཡང་བློ་ཡུལ་དུ་ངེས་པར་ཐུས་ཤིང། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ངེས་ཐུས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་ནས། དཀའ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྲུན་ཕྱང་བར་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲན་ལྟན་ལོ་ཚྭ་བ་ཆེན་པོ་ནི། རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་འབྲས་རྒྱས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་པ་དང། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་རང་

[111]

བཞིན་རྒྱས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་མོད། དེ་ལྟ་ན། གཉིས་པོ་དེའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པའང་ འབྲས་བུའི་རྒྱས་དང། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་གཉིས་ཀྱིས་ངེས་དགོས་པར་མཚུངས་ལ་དེ་ལྟ་ན་རྟོག་པ་ཕན་ ཚུན་བརྟེན་པའི་ཉེས་པ་བཟློག་ཏུ་མེད་ཅིང། མེ་དབུའི་འབྲེལ་པ་དང། ཤ་བ་ཤིང་གི་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ངེས་པ་ན། འབྲས་རྒྱས་ཡང་དག་དང། རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དང། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་དང། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་བདེ་ ཟློག་ཏུ་འགྲུབ་པ་རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་དགོངས་པར་སྟང་གི ཐོག་མར་འབྲས་རང་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ རྣམས་ངེས་པར་བྱས་ནས། ཕྱིས་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་པ་ནི། རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་དགོངས་པར་ ཤིན་ཏུ་ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར་འབྲེལ་ཤེས་ན། །ཞེས་དང། དེ་ཕྱིར་རྒྱུ་ དང་རང་བཞིན་དག །མེད་པས་འགའ་ཞིག་སྣྲུབ་པའི་ཡང། །ཞེས་སྟེལ་བར་གསུངས་པ་དང། དེ་ལའང་ཁྱབ་ པར་བྱེད་པའི་ཚོས། །ཁྱབ་བྱ་ལྟོག་པའི་གོ་བྱེད་འདོད། །གལ་ཏེ་རང་གི་ལྟོག་པ་ནི། །རྟགས་འགར་ཡོངས་སུ་ བཅད་ན་འོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དར་ཏྲི་ཀ་མཛད་པ། རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངེས་པ་འི་ཚད་མ་དང། རྒྱས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་ཚད་མ་དང། ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་བ་ངེས་པའི་ཚད་མ་ དང་གསུམ་གྱི་བྱེད་པས་རྟེས་འཇུག་ངེས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུང་ཞིང། བྱས་པས་སྣྲ་མི་རྟག་པར་སྣྲུབ་པའི་རྟེས་ སུ་འཇུག་ལྟ་བུ་ངེས་པའི་སྟོན་རོལ་བུ། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང། རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུའི་ འབྲེལ་པའི་དོན་ལྟོག་ངེས་པ་སྟོན་བུ་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ། །འདི་ནི་རིགས་

[११९]

པར་མ་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟ་ན། རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་འོས་པའི་ཚད་མ་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་འོས་པའི་ཚད་མ་དང་། རྒྱས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་འོས་པའི་ཚད་མ་ དང་གསུམ་གྱིས་ལྟོག་པ་འོས་དགོས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་མཚུངས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ནི། རྟེས་སུ་འཇོལ་ལྟོག་གཉིས་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟེས་འཇོལ་མ་འོས་པར་ལྟོག་པ་འོས་པ་མི་སྲིད། ལྟོག་པ་མ་འོས་པར་ནི་རྟེས་འཇོལ་འོས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེས་འཇོལ་འོས་པ་ལྟོག་པ་ལ་རག ལྟོག་པ་འོས་པའང་རྟེས་འཇོལ་འོས་པ་ལ་རག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེས་འཇོལ་འོས་པ་རྒྱས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་འོས་པ་ལ་རག ལྟོག་པ་འོས་པ་རྒྱས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་འོས་པ་ལ་རག་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད། རྟེས་སུ་འཇོལ་ལྟོག་འོས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུ་རིས་འབྱེད་ལུགས་ཀྱང་ལོག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་རྟེས་འཇོལ་འོས་པ་དང་། རྒྱས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚད་མས་ལྟོག་པ་འོས་དགོས་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གཞོན་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་རྟེས་འཇོའི་ཚུལ་འོས་པར་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སྟེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པར་འོས་སོ། །གང་ཡང་། ལྟོག་པ་འོས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་ན་ནི། གཞལ་བྱས་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྟོག་པའི་ཚུལ་དང་། མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྟོག་པའི་ཚུལ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ལའང་། རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་འོས་པའི་ཚད་མ་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་འོས་པའི་ཚད་མ་དང་། རྒྱས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་འོས་པའི་ཚད་མ་གསུམ་པོ་ཚང་བར་ཁས་ལེན་

[११५]

དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། འདི་སྙམ་དུ། ཉེས་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟེས་འཇོག་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ཐུག་གསུམ་པོ་དེ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཀྱི། ལྷོག་པ་ངེས་བྱེད་ཁྱེད་ཅག་གིས་ནན་གྱིས་ཤུལ་བ་དེ་ཁོ་བོ་ཅག་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དོ་སྙམ་ན། ཚད་མ་སྔ་མ་གཉིས་དང། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་དང་གསུམ་གྱིས་རྟེས་འཇོག་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་ན། ཚད་མ་སྔ་མ་གཉིས་དང། ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་དང་གསུམ་གྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་ལྷོག་པ་ངེས་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་པ་རིག་པའི་ལུང་དང་སྒྲུར་བ་ཞིག་ཁྱེད་ཀྱིས་སྟོན་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང། རྟེས་འཇོག་ངེས་པའི་སྟོན་དུ་ལྷོག་པ་ངེས་པ་སྟོན་དུ་འཇོ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན། ལྷོག་པ་ངེས་བྱེད་ལས་འོག་ས་ལ་ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་སོགས་རྟེས་འཇོག་ངེས་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་རྣམས་གསུངས་པ་དོན་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། རྟེས་འཇོག་ངེས་པའི་སྟོན་དུ་ལྷོག་པ་ངེས་པ་འཇོ་དགོས་ཤིང། ལྷོག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་རྟེས་འཇོག་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྟེས་འཇོག་ངེས་བྱེད་ལ་བཤད་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན། ཚད་མ་སྔ་མ་དེ་ཉིད་མེད་པར་ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་བྱས་མི་རྒྱས་གི་རྟེས་འཇོག་ངེས་མི་ནུས་པ་དང། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་པ་ངེས་མི་ནུས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་མཇོས་པ་མིན་ཏེང། འདི་སྐད་འདོན་པ་འདི་ཡང། ལྷོག་པ་ངེས་པ་ནན་རྟེས་འཇོག་ངེས་པ་དང། དེ་ངེས་པ་ནན་ཅིག་ཤོས་ངེས་དགོས་སྙམ་པའི་ལོག་པར་བསམ་པ་དག་གིས་བསླད་པ་ཡིན་པས། འདིའི་ཚུལ་ཡང་ཞར་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བྱས་

[११४]

མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་བ་གཏན་ནས་མི་ཤེས་པ་ལ། དང་པོར་ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཛིན་པ་ཉིད་དུ་སྣྲོན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་འོག་ཏུ། གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མས་བྱས་པ་རྒྱ་སྟོང་དུ་དེས་པར་བྱེད་དེ། དེ་གཉིས་ལ་བྱས་མི་རྒྱ་གི་རྟེས་སུ་འཛིན་ལྷོག་ངེས་པ་ཞེས་བྱ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པས། བྱས་མི་རྒྱ་གཉིས་ཕན་ཚུན་མི་འགྲུལ་བར་ངེས་པར་བྱེད། དེའི་ཚེ་ན་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟར་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་འོག་རོལ་དུ། རྟེས་སུ་འཛིན་ལྷོག་གང་རུང་གཅིག་སྟས་པས་གཅིག་ཤོས་དོན་གྱིས་གོ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་ནི་རྟེས་འཛིན་ངེས་པའི་ཚེ་ལྷོག་པའང་ངེས་ན། རིགས་པ་མཉྱེན་པས། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་དུ་རྟེས་སུ་འཛིན་ལྷོག་གཉིས་ངེས་པ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་རྣམས་རྗེ་ལྟར་བཤད་བཏགས་དགོས། དེ་ལྟར་ན་འབྲེལ་བའི་སྔ་རོལ་དུ་རྟེས་སུ་འཛིན་ལྷོག་ངེས་པའི་བློ་སྔ་མ་ནི། རྟེས་སུ་འཛིན་ལྷོག་ཅམ་ངེས་པའི་བློ་ཞེས་བྱ་ལ། འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་འོག་རོལ་གྱི་འཛིན་ལྷོག་གཉིས་ངེས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ལ་ནི། འཛིན་ལྷོག་ཁྱད་པར་ཅན་ངེས་པའི་བློ་ཞེས་བྱ་ཞིང། དུས་དེར་རྟེས་སུ་འཛིན་ལྷོག་གི་ཚུལ་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་འདི་ལ་འཛིན་ལྷོག་ཁྱད་པར་ཅན་ཞེས་བྱ་སྟེ། འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་སྔོན་རོལ་གྱི་རྟེས་འཛིན་ལས་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཅམ་དུ་གྱུར་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ངེས་པར་མི་འགྱུར་ལ། འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་འོག་གི་རྟེས་འཛིན་ལས་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བཀག་པའང་ངེས་པས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ནི། རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་གསུངས་པ་དང། རྟེས་སུ་འཛིན་ལྷོག་གཉིས་ལས་གང་རུང་གཅིག་བརྗོད་པས། གཅིག་ཤོས་དོན་གྱིས་གོ་བར་གསུངས་

[११४]

པཱའ་མི་འགལ་བར་གྱུར་སྟེ། ཆོས་བས་འབྲེལ་པ་ངས་པར་བྱེད་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གཉིས་ངས་པར་ཚང་དགོས་ཤིང་། གཉིས་པོ་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ན་འབྲེལ་པ་ངས་ཟིན་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གཉིས་ལས། གཅིག་བརྗོད་པས་གཅིག་ཤོས་དྲན་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འབྲེལ་པ་ངས་པ་ལ་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངས་པའི་ཚད་མ་དགོས་སུ་ཆུག་ཀྱང་། ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་ངས་པའི་ཚད་མ་དོན་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་། ཁྱེད་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་དང་། ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་དང་གསུམ་སྟོམས་པའི་བྱེད་པས། རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གང་རུང་རེ་རེ་ཡང་ངེས་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་པ་འདི་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་ངེས་པར་ཁས་བླངས་པས། ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་འབྲེལ་པའི་ཆ་ཤས་ཅི་ཞིག་ངེས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་སྟོན་དགོས་སོ། །གང་ཡང་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་ངེས་པའི་སྟོན་དུ་འབྲེལ་པའི་དོན་ལྟོག་ངེས་པ་སྟོན་དུ་འཇུག་དགོས་ཞེས་པ་འདི་ཡང་ངན་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཁོ་ནར་སྣང་སྟེ། རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་ཉིད་འབྲེལ་པའི་དོན་ལྟོག་ཡིན་གྱི། དེའི་སྟོན་དུ་འབྲེལ་པའི་དོན་ལྟོག་གཞན་ཞིག་བཙལ་དགོས་ན་ཐུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དང་། རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་ཟིན་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཅི་ཡང་ངེས་པར་བྱར་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཡང་སྒྲུབ་ངག་གིས་ཚུལ་གསུམ་དྲན་མ་ཐག་རྒྱས་ཅན་རྟེས་དཔག་རྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང་། སྒྲ་བྱས་པ་དང་། བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ངེས་ནས་སློར་ཡང་བྱས་མི ་རྒྱ་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཁོ་བོ་ལ་དོན་ལ་དགྱོད་པའི་ཆུམ་དགྱོད་ལྟ་ཞོག་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པཱའ་ངང་བཞིན་དུ་མི་གནས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་མཚན་

〔११९〕

དེས་ན། རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་ཅིང། འབྲེལ་བ་ངེས་ནས་གང་འབྲེལ་བ་ངེས་
པའི་གཞི་དགེར་བྱས་ནས། ཁྱབ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང། ཁྱབ་པ་དང་ཕྱོགས་ཆོས་སྟོམས་ནས་དྲན་པའི་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་རྒྱས་ཅན་རྟེས་དཔག་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་སྐད་དུ་ཚད་མའི་མདོར། གཏན་ཚིགས་སྒྲུབ་བྱའི་
རྟེས་འགྲོ་བ། །བསྒྲུབ་བྱ་མེད་ན་མེད་པ་ཉིད། །ཆོས་མཐུན་གཅིག་ཥོས་དང་བཅས་པ། །དགེ་ལ་རབ་ཏུ་བསྟན
པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང། དེའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཚད་མས་རྟེས
ང་དུང་བྱས་མི་རྟག་འབྲེལ་པ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི། བཞད་གད་ལས་ཀྱང་ཆེས་བཞད་གད
ཀྱི་གནས་ཏེ། དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད། ལྷོག་པར་འགྱུར་བཞམ་རྒྱུ་ཡིས
ནི། །འབྲས་བུ་འཕྲལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁེ་ལྟ་མིན་ན་གཅིག་ལོག་པས། ཇི་ལྟར་གཞན་ནི་ལྷོག་པར་
འགྱུར། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། ཁེ་ལྟར
བཤད་པའི་གྲྭབ་དོན་དང་པོ་ནི། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་ཞེས་སོགས་ ཀྱི་རྟགས་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ
པའི་ཆོལ་བ་དེས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་དང། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི། བྱས་ན
མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང། རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ནི་དེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་ནི་སྦར་ནས
དེས་ཟིན་པས་སྒྲུབ་པའི་ངག་འགོད་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁེས་ན་དིང་སང་མཁྱེན་གཅིག་ཏུ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱིར
ཆོལ་བས། རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་སོ་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་སྨྲ་བ་འདི་དག་འཕྲལ་པ་འབའ་ཞིག་ལ
ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པོ། །དཀའ་གྲྭབ་དོན་གཉིས་པ་ཞིག་ཀྱང

[๑๑๙]

བརྟོད་པར་བྱ་སྟེ། ལྷར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་དེང་སང་འདི་ན་ཆོས་ངན་གྱི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་མཁྱེན་གཅིག་ཏུ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བའི་རྟེས་འཇོག་དང་། ལྷོག་པ་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་ཞེས་འགོད་ཅིང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། ཐ་དད་བཀག་ན་ཁེགས་པ་ཞེས་འགོད་པ་འདི་ཡང་། སྟེ་བདུན་མཏོང་པའི་ལུགས་བཟང་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ལུགས་ངན་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པ་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྷོག་གཉིས་སྒྲུབ་པ་རིགས་པ་མཉྱེན་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་ལ། རྟེས་སུ་འཇོག་ལྷོག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་འགོད་པ་ནི་མི་མཁས་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་མི་མཁས་པའི་ཕྱིར་དང་། བརྟག་པ་མཐར་བཟུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བཀག་ན་ཁེགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྷོག་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་འམ། །རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལས། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་གཞུང་འགྲེལ་གང་དུ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ མཚན་ཉིད་དམ། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་འཆད་པ་ན། འབྲེལ་པ་ཞེས་གསུང་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་ན། དེ་རིང་ཕྱིན་ཆད་ཤེས་ལྟན་དག་གིས་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱང་དུ་འབྲེལ་བ་ཞེས་སྨྲར་བར་མི་བྱའོ། །ཏཱ་ནི་ཞར་ལ་གྱུར་པའི་དོན་གསུམ་པ་ཞེག་ཀྱང་བརྟོད་པར་བྱ་སྟེ། དུས་འདིར་རིགས་པ་སྨྲ་བར་ཁས་འཆེ་བ་ཆོག་ཁོ་ནའི་རྟེས་སུ་འཆེལ་བ་དག་མ་ཐུན་པར། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་དུ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེ། རྟགས་སུ་གཟུང་བྱ་དེ་ཡིན་པར་རིས་ནས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཞིག་དགོས་པར་འདོད་པ་འདི་ཡང་མི་འཐད་པར་གྱུར་སྟེ། ཁྱེད་ཅག

[1230]

གེ་ཕྱོགས་ལ་ཁས་བླངས་འགལ་བ་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མ་ཐུན་སྟང་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་དེས་ཤིང་། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྒྲ་བྱས་པར་དེས་ན་ས་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཐེ་ཚོམ་རྒྱུན་ལྡན་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་བྱས་པར་དེས་པའི་དེས་ཤེས་དེ་ཡིན་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་དེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་ནུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཕྱིར་ཆོལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་དེས་ཤིང་། སྒྲ་བྱས་པར་དེས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་འཇུག་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་དེས་པའི་དེས་ཤེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཇུག་ནུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོལ་བ་ཇི་ལྟར་བླུན་ན་ཡང་། སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་དེས་པར་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་དེས་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲ་འདི་ཡང་མི་རྟག་པའོ་སྙམ་དུ་དེས་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་རྗེས་དཔག་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་སོམས་ཤིག ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་མཐོང་བ་ནི། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཐལ་ཆེ་བ་ལ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་དེས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཁོ་ནར་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་དེས་ནས། ཐུར་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བའི་གནས་གཅིག་ཡོད། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། བྱས་མི་རྟག་གི་ཁྱབ་འབྲེལ་ཤེས་ཤིང་མ་བརྗོད་པ་ཞིག་གིས། སྒྲ་བྱས་པར་

〔 ११७ 〕

ངེས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་ངེས་མི་ནུས་པར། སྒྲ་རྒྱ་མི་རྒྱ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་བྱེད་ན། ཕྱིས་རིག་པ་
གང་གིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ངེས་པར་བྱེད། དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད། ཆུན་པོ་གནག་རྫི་མོས་ཀྱང། ཐོག་མར་ཁྱིམ་དེར་མེ་
ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་པ་ལས། དེ་ནས་དེར་དུ་བ་མཐོང་བའི་མོད་ཁོ་ན་ལ་དེར་མེ་ཡོད་པ ར་ངེས་པ་
ཡིན་གྱི། དེར་དུ་བ་ཡོད་པར་ངེས་ནས་དེར་མེ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་དོ། །དེ་
བཞིན་དུ། གཞི་འགར་ཚུ་སྐྱར་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལུས་མཐོང་མ་ཐག་དེར་ཚུ་ཡོད་པར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། སྣར་ཡང་
ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་ན། ཐེ་ཚོམ་དེ་རྒྱས་གང་གིས་སེལ་བར་བྱེད། དེས་ན་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་ཆོས་ཅན་
གྱི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཐེ་ཚོམ་ཞུགས་ནས་དེའི་རྟེས་སུ་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྒྱས་དེ་ཚད་མས་མཐོང་བ་
ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྒྱས་ངེས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དགོས་པ་གལ་ཡིན།
དེས་ན་ཚོག་ཙམ་ཡང་སྨྲིག་ལེགས་པོར་མི་ཤེས་ན། དོན་བཟང་པོ་ལྟ་ཅི་འཚལ་བའི་ཆུན་པོ་དག་གིས་ཆོས་ལྟར་
བཅོས་པའི་གྲེགས་བམ་གྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་སྒྲུན་པ་དག་མཐོང་ནས། ཆོ་གྲོས་གཞོན་ནུ་མ་དག་ཀྱང། དེ་དག་ལ་
ཉན་པ་དང། བཤད་པ་དང་བསམ་པ་ཁོ་ནས་དུས་འདས་ཏེ། དེང་སང་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དགོངས་
འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ནི་བྱེད་ལས་ཚུང་དུར་གནས་སོ། །དོན་འདི་ལ་ཆོ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ལེགས་པར་
བསམས་ཏེ། གཞུང་ལུགས་ཏི་མ་མེད་པ་ཁོ་ན་ལ་ཉན་པ་དང་བཤད་པར་བྱའི། ཆུན་པོས་རྩོངས་པའི་ཚོགས་
ལོག་པའི་ལམ་དུ་བཀྲི་བར་བྱེད་པའི་ཡི་གེའི་ཚོགས་རྣམས་རྒྱང་

〔 ᠵᠤᠷᠪᠠ 〕

རིང་དུ་དོར་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང། ཕྱོགས་ཆོས་འགས་ནས་བསྟན་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་ལྡན་པ་མི་སྲིད་པ་ནི་ མིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་འགས་ཀྱང་ཁྱབ་འཇུག་ལ་མ་དྲན་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་ཐམས་ཅད་ དུ། ཕྱོགས་ཆོས་སྒ་འགྱུར་བ་ལ་གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་བསྟན་བྱའི་ཆོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཞུགས་པའི་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ། རྒྱས་དེ་ཚད་མས་འགས་པ་གཅིག་དགོས་པར་བཤད་ཀྱི། རྒྱས་འགས་པའི་འོག་ཏུ་བསྟན་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་ལྡན་ པ་དགོས་པར་བཤད་པ་མེད་དོ། །ཞར་ལ་འོངས་པས་ཆོག་གོ། །གསུམ་པ་རྫོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྫོད་པ་དགོད་པ་ དང་། དེ་ལ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དར་ཏེ་ཀ་མཛད་པས་མི་གཡག་གི་མཚན་ཅན་ལ་འདི་སྐད་ ཅེས་ཆོ་ལ་བར་མཛད་དེ། གཞན་དག་ན་རེ། བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་བྱས་པས་དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་རྟེས་ཁྱབ་དང་ རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ ཤོར་གྱི་ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་གཞི་མེད་དོ་ཞེས་རེ། །དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོའི་རྒྱས་ཀྱི་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མི་ རྒྱ་པར་སྟྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ངེས་པའི་བློ་ཡིན་ན་བསྟྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་བློ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་བློ་ཡིན་ན། རྒྱ་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་བློ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་རྒྱ་ན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་བློ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་མཉན་བྱའི་ དངོས་པོ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་བློ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་སྦ་ཕྱི་གཉིས་ཁས་བླངས་ དགོས་ཏེ། བྱས་པས་སྟྲ་མི་རྒྱ་པར་སྟྲུབ་པའི་རྟེས་སྒ་འགྲོ་ལྷོག་གི་

ཁྱབ་པའི་མཚན་གཞི་སྤང་བཤད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་ལྷོག་པ་གཞན་འཇོན་མི་རིགས་པ་དང་འགལ་
ལོ། །ཡང་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཡིན་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་གྱུབ་པས་མ་ཁྱབ་
པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱི་དོན་ལྷོག་ཡིན་ན་དེ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་གྱུབ་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་གཞི་ལྷོག་པ་གཅིག་པུ་དེ་ཁོ་ནར་ཟད་པ་ཉམས་སོ། །བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་དེས་པའི་
གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཚོས་མི་མཐུན་ཕྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་སྨོས་པ་མི་
རིགས་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་ན། བྱས་པའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་གྱུབ
པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ། གཞན་གཅིག་ཀྱི་ནང་ནས་མི་ མཐུན་དེ་ཁོ་ནའི་
སྟེང་དུ་གྱུབ་པ་དང། རྗེས་ཁྱབ་ལ་དེ་གཞན་ཀྱི་ནང་ན་མཐུན་དེ་ཁོ་ན་ལ་གྱུབ་པ་ཞེས་འཇོག་པ་ནི་དཔྱད་མི་
བཟོད་པས་བློ་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ལན་ལེགས་པར་ཐོབ་ཅིག བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་གི་རྟགས་ཀྱིས་བྱམ་པ
ཤེས་བྱར་སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་གྱུབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ ཀྱི་དེ་ཁོ་ནའི་ནང་ནས་མི་མཐུན་དེ་ཁོ་ན
ལ་གྱུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་རྗེ་ལྟ་བུ། མཚན་གཞི་ནི་གང་ཞེ་ན།
བྱས་པ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པ་ལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ
ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། བྱས་པའི་སྟེང་དུ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་མ་གྱུབ་པར་ཐལ།
ཚུལ་གསུམ་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྱུབ་ན་ལྷོག་ཁྱབ་ཡིན་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་གྱུབ་པ་ཉམས
སོ། །

[१२९]

ཡང་མི་མཐུན་དགེ་ཁོ་ན་ལ་གྱུར་བའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་གཞི་དེ་གང་ཡིན། རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྒྱ་ན་མ་བྱས་པར་གྱུར་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་གྱུར་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མ་གྱུར་ན། བྱམ་པའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་པ་དེ་ཡོད་ན། ཁྱབ་པ་དེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་འགལ་ལོ། །རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དང་། དེས་ཁྱབ་པའི་ཁྱབ་པ་རྣམས་བྱམ་པའི་སྟེང་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ན། རི་བོང་རྭའི་རྩེ་མོར་སྐྱེ་ལ་གྱུང་བཅའ་བར་ཟད་དོ། །ན་ཁྱབ་མི་འཛིན་གྱི་རྒྱ་པ་ལ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པའི་ཁྱབ་པའོ་ཞེ་ན། མི་མཐུན་དགེ་ནམ་མཁའ་ལ་ཁྱབ་པ་དེ་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ཆོས་ཅན། མི་མཐུན་དགེ་ནམ་མཁའ་ལ་སྟོང་བ་དེ་སྐོང་གྱི་རྟེས་ཁྱབ་དེ་དངོས་ཡུལ་གཅིག་གང་རུང་ལ་གྱུར་པར་ཐལ། ལྷོག་ཁྱབ་དངོས་སུ་གཞལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་འགལ་ལོ། །ཁྱབ་པ་མེད་ན་དོན་གྱིས་གོ་བས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་རྗེ་ལྟར་ཡིན། མི་མཐུན་དགེ་ལ་ཁྱབ་པ་གཉིས་དངོས་ཡུལ་ལ་གཞལ་བའི་དོན་མིན་གྱི། ལྷོག་ཁྱབ་མི་མཐུན་དགེ་ལ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་གཞལ་ན། རྟེས་ཁྱབ་གཞི་གཞན་མཐུན་དགེ་ལ་ཡོད་པར་ཡུལ་ལ་གྱུར་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལྷོ་ཁ་ན་སྟག་ཡོད་པར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ན། བྱང་ཁ་ན་འགྲོང་ཡོད་པར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཚད་མ་གཅིག་གིས་འཇལ་བ་མ་ཡིན་གྱི། ལྷོག་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་དེ་མི་མཐུན་དགེའི་སྟེང་དུ་གཞལ་བ་ན་རྟེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་རྟེས་ཁྱབ་མཐུན་དགེའི་སྟེང་དུ་དེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱམ་འཛིན་གྱིས་བྱམ་པ་འཛིན་པ་སྟམ་བྱ་འཛིན་པའི་ཡུལ་རྟོགས་སྲུ་འདོད་

[१२५]

པ་ནི་སྟོན་མ་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཁྱེད་རང་གི་ལུགས་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱས་པ་དེ་ཚུལ་གཉིས་ཀའི་མཚོན་གཞིར་རྩད་ངོ་བྱས་པ་ལ། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་བྱས་པ་དེ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་དགོས་པ་ཐལ། ཁྱོད་སྟོང་བ་སྐོར་གཅིག་པོ་དེའི་རྟེས་ཁྱབ་དང་། བྱས་པ་དེ་དེའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ཁྱབ་ཁས་ཟློང་ལ། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ལྷོག་པ་གཅིག་དངོས་ཤུགས་སུ་འགལ་བས་སོ་ཞེ་ན། ཁྱབ་པ་མེད་དེ། སྒྲུབ་ངག་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཁྱབ་པ་གཉིས་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་ཡིན་གྱི། ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ན་དེས་ཁྱབ་པ་མིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི། སྤྱར་བཤད་པ་ལྟར། ཁྱབ་པ་གཉིས་གཅིག་དངོས་སུ་རེས་པའི་ཤུགས་ལ་གཅིག་ཅོས་ཤུགས་ལ་རེས་པར་བྱེད་པས་ཕན་ཚུན་མི་འགྲུལ་བ་གཞུང་གི་དོན་ནོ། །ཕྱོགས་ཆོས་མ་བརྟེད་གོང་གི་དཔེ་གཉིས་ལ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། འཇྲེལ་པའི་རང་ལྷོག་དང་དོན་ལྷོག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁྱབ་པ་རེས་པའི་རྒྱུར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཅམ་གྱིས་བསྒྲུབ་དགེ་ས་བསྟན་པའི་ཁྱབ་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྟོན་པ་ལ་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བརྟེད་པ་ལ་རེས ་པར་ལྷོས་དགོས་ཏེ། བྱས་པ་གཞིར་བཟུང་པའི་སྟེང་དུ་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་སྟོན་དགོས་ཀྱི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྤྱར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་སྤང་བར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་དག་ལྟག་ཆད་མེད་པར་བྱེས་སོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ལ་ཉེས་པ་བརྟེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རང ་གི་ཚོག་ལ་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཚོད་ཡིན་པས། ཁྱེད་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་བསྟན་ནས་ངེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པར་སྟོན་ཏེ། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་

[124]

ཆོས་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་ཁྱེད་ལ་ཡོད་པར་བསྟན་ཅིང། ངེད་ལ་མི་འཇུག་པར་བསྟན། མ་ངེས་པའི་རྒྱས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་མཐུན་སྟོར་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་སྟོས་པ་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་ཁྱེད་ལ་ཡོད་ཅིང། ངེད་ལ་མེད་པར་བསྟན། བྱམ་པ་ཤེས་བྱར་སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་མི་སྲིད་པའི་ཉེས་པཉང་ཁྱེད་ལ་ཡོད་ཀྱི་ངེད་ལ་མེད་པར་བསྟན། བྱས་པ་ཚུལ་གསུམ་མིན་ན་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་དེ་ཡང་ཁྱེད་ལ་ཡོད་ཀྱི་ངེད་ལ་མེད་པར་བསྟན། བྱམ་པའི་སྟེང་དུ་རྒྱན་ན་མ་བྱས་པར་མ་གྱུར་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཡང་ཁྱེད་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱི་རང་ལ་མེད་པར་བསྟན། རྗེས་སུ་འཇོལ་ལྷོག་གཉིས་ལས་གང་རུང་གཅིག་གིས་གཅིག་ཥོས་མི་གོ་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་དེ་ཡང་ཁྱེད་ཉིད་ལ་བསྟན་ཅིང་ངེད་ལ་མི་འཇུག་པར་བསྟན་པའི། ।དང་པོ་ནི། ཁྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་རྒྱས་བར་པ་ཚད་གྱུར་ཏུ་བྱས་པས། འོ་ན་དངོས་པོའི་རྒྱས་ཀྱིས་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ངེས་པའི་ཆོས་ཀ་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཆོས་ཡིན་ན། མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས ་པའི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྱུར་ན། རྒྱ་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཆོས་ཡིན་ན། རྒྱ་ན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མིན་པས་ཁྱབ་ངེས་པའི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པ་འགལ། གཞན་ཡང། རྒྱ་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ། ཏན་པའི་ཏན་ཆོ་རང་འབྲས་རྒྱས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་རྫུར་གྱུར་པ་དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་ན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཆོར་ཐལ། རྒྱ་ན་དངོས་པོ་མིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་དངོས་འགལ། མ་བྱུབ་ན། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མ་

ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན། མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་རྣག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་
དེས། རྣག་ན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རྩོལ་བྱེད་མི་རྣག་པ་ཁོ་ན་ལ་
ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཐོག་ན། རྩོལ་སྒྲ་མི་རྣག་པར་རྟོག་པའི་ཐོག་ཏུ། ཁོ་ལ་ལ་ཁོ
ན་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཐོག་ན། རྣག་པ་ལ་རྩོལ་བྱེད་མེད་པར་འགྱུར་བ། དེ་ཡིན་ན་རྣག་པ་ལ་རྩོལ་སྒྲ
མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཐོག་ཏུ། དེ་ཡིན་ན། རྩོལ་སྒྲ་མི་རྣག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཐོག་ཏུ། ཁ
ཁས་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཁས་ཐུན་མོང་ཡོད་ཏེ། ཐུན་བཏགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་གཉིས
ངོས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་དུ་ཁྱེད་རང་གིས་ཁས་ཐུན་མོང་།། ཐུན་བཏགས་པའི་ཁྱབ་པ
གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡང། ཁྱེད་རང་གིས་དེར་ཁས་ཐུན་མོང་། ཁྱེད་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། རྟེས་སྤྱ་འགྲོ
ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་ནི་རྣག་ཀྱི་མཚན་གཞི་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་ཉིད་དུ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན
ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྔར་བཤད་པའི་འབྲེལ
པའི་དོན་ལྟོག་འགྱུར་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསལ་པོར་བྱིས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར
རྣག་ས་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིག་མཚམས་ཀྱང་ཁས་བླངས། རྣག་ས་བར་པ་འདི་ནི་དངོས་སུ་ཁས་བླངས
སོ། །གཞན་ཡང། ཉེས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཁྱེད་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་རྣག་ཀྱིས་མཉན་བྱའི
དངོས་པོ་མི་རྣག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚོས་མཐུན་སྟོང་གྱི་སྒྲུབ་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྟེས་ཁྱབ་དེ་འདས་པའི
ཐོ་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་འདས་པའི་ཐོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི

[१२५]

མི་མཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གིས་བསྟན་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་ངེས་པའི་རྒྱོ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་རྒྱ་པ་མཉན་བྱའི་ དངོས་པོ་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་རྒྱོ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མི་རྒྱ་བར་ངེས་པའི་རྒྱོ་ཡིན་ དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་ཁས་བླངས་སོ། །གཞན་ཡང་། སྤར་བཤད་པ་ལྟར། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་ སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་རྒྱོ་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་རྒྱོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སྒྲ་བྱས་ པར་ངེས་པའི་རྒྱོ་དང་། བྱས་པ་དང་རྒྱ་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ངེས་པའི་རྒྱོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ ཚར་ཁས་བླངས་སོ། །གཞན་ཡང་། བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དང་། རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་གཉིས་ དངོས་ཀྱིས་ལར་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། སྒྲུབ་ངག་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཁྱབ་པ་ གཉིས་དངོས་ཀྱིས་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་མེས་པོས་ཀྱང་དབྱེ་བར་མི་ ནུས་སོ། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་ཁྱེད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་སྐབས་ ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཇི་སྲིད་སྒྲུབ་པའི་ངག་མ་བཤད་པ་དེ་སྲིད་དུ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ པ་དེ་ངེས་པར་མི་ནུས་ལ། སྒྲུབ་ངག་དེ་བཤད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཚེ། ངག་དེ་བཤད་པས། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། རྒྱ་ན་དངོས་པོ་མིན་པས་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་དེའི་དེ་མ་ཐག་ངེས་པ་ཡི ན་ཀྱང་། མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ངེས་ནུས་ཀྱི་དུས་དེ་ ཉིད་དུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་བློ་དང་རྒྱས་ཅན་རྗེས་དཔག་དུས་མཉམ་ པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཁྱེད་ཀྱི་ལྟར་ན།

[ཀ]

གང་དུ་བ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་མེ་ཡོད་དུ་ངེས་པའི་རྒྱོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལའང་མེ་ཡོད་དུ་ངེས་པར་
ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་དུས་སུ་བསྟན་བྱ་གྱུར་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁྱེད་ལ་མི་
འདོད་བཞིན་དུ་འབབ་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཡིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚོས་མི་མཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་བཀོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ།
བྱས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚོས་མི་མཐུན་པའི་སྒྲུབ་ངག་གིས་བསྟན་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་
ཁས་བླངས། ཁྱབ་པ་ཡང་ཚོག་འགྲིག་པ་ཅམ་ལྟར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། དོན་གྱི་སྟེང་ནས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཕྱི་མ་
འདི་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་དགོས་པ་མིན་ནམ་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག ཅི་སྟེ། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། བྱས་པ་
ཚོས་མཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ཏུའང་ཁས་ལེན་དགོས་པས། བྱས་པ་ཚོས་
ཅན། ཁྱོད་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་བྱས་པ་ཎུགས་ལ་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚོས་མཐུན་པའི་སྒྲུབ་
ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྟེས་ཁྱབ་དང་། བྱས་པ་དེ་གཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་སྟེ། བྱས་པ་ཚོས་མཐུན་པའི་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་
སུ་བསྟན་པའི་རྟེས་ཁྱབ་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན་ཆེས་ངོ་མཚར་ཆེ་སྟེ། འོ་ན་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་
བའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་བློག་པའི་ཆེད་དུ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚོས་མཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་སྟོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
བྱས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚོས་མཐུན་སྤྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྟེས་ཁྱབ་མིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་ཚར་ཁས་བླངས།

[1330]

ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཐོག་ལ་ནི། ཁྱེད་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཤེས་ཏུ་མི་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་མིན་ཀྱང་། བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་པའི་ཚུལ་ཚང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་པའི་ཚུལ་ལ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པ་ན། བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་བཟློག་པར་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཉེས་པ་དེ་ནི་ཁྱེད་ཉིད་ལ་འཛིན་སྟེ། འོ་ན། བློ་ཡི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་བའི་རྒྱས་ཀྱིས་བྱམ་པ་ཤེས་བྱར་སྒྲུབ་པའི་ཚོས་མི་མཐུན་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེའི་མི་མཐུན་དང་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགལ་ལོ། །ཅི་སྟེ། མི་མཐུན་དང་ཡང་དག་མི་སྲིད་ཀྱང་། རེ་བོང་རྭ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཅི་འགལ་ཞེ་ན། འོ་ན་ངེད་ལའང་དེ་མི་སྲིད་ཀྱང་། རེ་བོང་རྭ་ལ་ཤེས་བྱ་མིན་ན་ཟློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་མིན་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་ཅི་འགལ། དེ་ལྟར་མིན་ན། རེ་བོང་རྭ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཤེས་བྱ་མིན་ན་ཟློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་མིན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་མ་བླངས་སམ། ཅི་སྟེ། དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་རེ་བོང་རྭའི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ལ། རེ་བོང་རྭའི་སྟེང་དུ་དེ་གྲུབ་པར་ཁས་མི ་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རེ་བོང་རྭའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་སྟེང་དུ་ཕྱིར་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་མེ་མེད་དང་དུ་མེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཆུ་གླུང་གི་སྟེང་དུ་མ་ངེས་པར་ཁས་བླངས་ན་ཅིས་འགོག གཞན་ཡང། རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་ན་ཡོད་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་དང། མི་མཐུན་དང་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཡོད་དགོས་པར་འདོད་པཡང་ཁས་

ཐུབས་འགལ་བ་ཡིན་མོ། །ཅི་སྟེ། མཐུན་དགེ་བྱེམ་པའི་སྟེང་དུའང། ལྷར་གྱི་ཁྱབ་པ་དེ་འགྲུབ་པ་ལ་བསམས་ནས་དེ་སྐད་སྨྲ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་སྐྱེབ་ཀྱི་མི་མཐུན་དགེ་ཡང་དག་མི་སྲིད་པ་ལ་བསམས་ནས་དེ་སྐད་སྨྲ་བ་ནི་མིན་མོ་སྟེམ་ན། དེ་བས་ཆེས་ངོ་མཚར་ཏེ། བྱེམ་པ་ཚོས་ཅན། ཤེས་བྱ་དང་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཤེས་བྱ་མིན་པ་དང་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་མིན་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་གཏན་ལ་འབེབས་སུ་རུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དང་པོ་བྱེམ་པའི་སྟེང་དུ་ཆོས་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ན་ཅིས་འགོག གཞན་ཡང། དང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། རྟེས་ཁྱབ་མཐུན་དང་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་པ་དང། ལྷོག་ཁྱབ་མི་མཐུན་དང་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་པ་རྣམས་ནི་རྣམ་འགྲེལ་མཛོད་པའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་པར་ངེས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་རྟེས་ཁྱབ་མི་མཐུན་དང་པའི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་སུ་རུང་བར་ཐལ་བ་དང། ལྷོག་ཁྱབ་མཐུན་དང་པའི་སྟེང་དུ་བསྟན་དུ་རུང་བར་ཐལ་ཞིང། དེ་འདྲ་གང་ནས་གང་བཀའ་པ་མེད་དོ། །དེས་ན་རྟེས་ཁྱབ་ནི་རྟགས་ཚོས་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་ལ། ལྷོག་ཁྱབ་ནི་རྟགས་འོག་དང་ཚོས་འོག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཡིན་མོ། །གཞན་ཡང། ཁྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་མཛོད་པའི་ལུགས་ལས་རིང་དུ་ཟུལ་ཞིང། དེའི་དབང་གིས་རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དག་ཀྱང་གཏེང་ཚུགས་པར་འཇོག་མ་ནུས་པས་ནང་འགལ་བ་ཁོ་ནར་སྣང་བ་ཆ་ཙམ་བཟློད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། རྟགས་པ་བྱས་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སོགས་དང། ཚོས་མི་མཐུན་པའི་སྒྲུབ་པའི་དགག་གསུངས་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐའ་ཅིག་ཏུ་ཕྱིན་

[1३१]

ཅི་འོག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷོག་ཁྱབ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་ཞོག ལྷོག་ཁྱབ་མི་མཐུན་དགེའི་སྟེང་དུ་སྒྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་མ་གྱུར་ན། དེར་ཐལ། བྱས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་ནི་ཁྱེད་ལ་མེད། དེ་ནི་མི་མཐུན་དགེའི་སྟེང་དུ་གྱུར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཅི་རྒྱས་སྤ་མ་མ་གྱུར་སྟེ། བྱས་པ་རྒྱ་བ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགས་པ་དེ། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ཟིན་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ལེགས་པར་བརྗོད་མོད། འོ་ན་དེ་འདྲ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགས་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷོག་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་དངོས་འགལ་མིན་ནམ་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག་ དེ་མ་ཟད། ཞར་ལ། བྱས་པ་མི་རྒྱ་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་འགས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་འགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེས་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་བརྗོད་ན་ཁྱེད་ལ་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཐོག་ཏུ་འབབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ན། ལྷོག་ཁྱབ་མི་མཐུན་དགེའི་སྟེང་དུ་གྱུར་པ་མི་སྲིད་པ་ར་འདོད་ན་ནི། བྱས་པ་རྒྱ་བ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་དགེ་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་གྱུར་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་ཁས་བླངས། འོན་ཏེ། འདོད་ན། ནམ་མཁའ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱས་པ་རྒྱ་བ་ལ་མེད་པ་དེ་ཚད་མས་འགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྒྱ་བ་བྱས་སྟོང་དུ་ཚད་མས་འགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྒྱ་བ་དང་བྱས་སྟོང་གི་འབྲལ་བ་ཚད་མས་འགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། བྱས་པ་མི་རྒྱ་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་

[१३३]

ངེས་པ་དེ། མི་མཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་གྱུབ་པ་སྲིད་དམ་མི་སྲིད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན། དེ་སྐྱ་མི་རྣག་པར་སྣྲུབ་པའི་རྣམས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །སྲིད་ན་མི་མཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་པ་དེ་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ཆོས་ཅན། མི་མཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་དེ་སྐོར་གྱི་ལྷོག་ཁྱབ་དངོས་ཤུགས་གང་རུང་ལ་གྱུབ་པར་ཐལ། དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་རྟེས་ཁྱབ་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན་དོན་གྱིས་གོ་བས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་རྟེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ན། འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་གྱི་ཐེང་བ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་དོ། །འདོད་ན། དོན་འདི་ལ་ཁྱེད་ཅག་མི་སྣྲ་བའི་བརྡུལ་ཞུགས་འཛིན་དགོས་པར་ངེས་ཏེ། བྱས་པས་སྣྲ་མི་རྣག་པར་སྣྲུབ་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་མི་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་གྱུབ་པ་སྲིད་པར་ཡང་ཁས་ལེན་མ་ནུས། མི་སྲིད་པར་ཡང་ཁས་ལེན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། འོ་ན། སྣྲ་མི་རྣག་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པའི་རྣམས་ཀྱིས་སྣྲ་མི་རྣག་པར་སྣྲུབ་པའི་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ ཆོས་ལྟ་མ་ཚང་བར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྟ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། ཡང་བྱས་པ་སྣྲའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང་། བྱས་པ་མི་རྣག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་མ་གྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། རྣམས་མ་གྱུབ་ན། དེ་སྐོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་དེ་བྱས་པ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་གྱུབ་པ་ཉམས་སོ། །འདོད་ན། དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྟེས་ཁྱབ་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་འགལ། དེ་ལྟར་ན། ངེད་ལ་ཉེས་པ་དེ་མི་འཇུག་པར་ངེས་ཏེ། བྱས་པ་ཚུལ་གསུམ་མིན་ལ། མིན་ཀྱང་དེའི་རྣམས་ཀྱིས་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་

ཚད་མས་གྲུབ་པས་དེ་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེ་དེའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་ཀྱང། ལྷོག་ཁྱབ་མི་མཐུན་དགེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་མེད་པ་ཡིན་པས། བྱས་པས་དེ་ལྟར་སྣྲོན་པའི་ལྷོག་ཚུལ་ཚང་ལ། བྱས་པ་དེ་རང་ཉིད་རྟག་པ་ལས་ཐོག་པའི་ཆ་དེ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ལྷོག་ཁྱབ་གང་ཡིན་ལྷོག་པའི་ཚུལ་ཡིན་མི་དགོས་པས་ཀྱང་བྱུབ་བོ། །ལྟ་བ་ནི། འོན་བྱེམ་པའི་སྟེང་དུ། རྟག་ན་མ་བྱས་པར་མ་གྱུབ་པར་ཐལ། གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བྱེམ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་དཔེ་དེ་སྒྲོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་བྱེམ་པའི་སྟེང་དུ་དེ་མ་གྱུབ་པར་ཐལ། བྱེམ་པའི་སྟེང་དུ་རྟག་པ་དང་མ་བྱས་པའི་འབྲེལ་པ་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། འདིར་ལྷོག་ཁྱབ་གྱུབ་མ་གྱུབ་ཅེས་པཡིན། བརྟགས་པ་མཐའ་བཟུང་དང་དགག་པ་མཐར་སོང་ཙམ་གྱིས་ཞེ་འདོད་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཁྱབ་པ་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རྩེ་མེ་རྩང་ལ་ཐོ་ཆེ་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཉེས་པ་རྒྱུ་བ་ངེད་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་ཁྱེད་ལ་བསྟན་པ་ནི། འོན་ཁྱེད་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང། ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་བྱ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང། བྱས་པ་ལ་རྟག་པ་ཡོད་པ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་པ་སྣ་མི་རྟག་པར་སྣྲོན་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་དེ་ཤུགས་ལ་གྱུབ་པར་ཐལ། དེའི་རྗེས་ཁྱབ་དངོས་སུ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས་འགལ། མ་ཁྱབ་ན། དོན་ཀྱིས་གོ་བས་གཅིག་ཥོས་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན། ཞེས་བརྗོད་པས་གསུམ་ཆར་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་ན། གཞོད་པ་ཅན་ཀྱི་ཚད་མས་ལྷོག་ཁྱབ་ཤུགས་ལ་འཇལ་བར་འདོད་པ་སྟོན་མ་བྱུང་བའི་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པས། ལུགས་དེ་བཟང་ངན་བརྟགས་དགོས་སོ། །

[१३५]

ཆོས་མ་ཐུན་སྤྱོ་ར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གིས་ལྷོག་ཁྱབ་ཏན་ལམ་དུ་འཛིན་པར་བཤད་པ་ཅམ་གྱིས། རྗེས་ཁྱབ་དངོས་སུ་ འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ལྷོག་ཁྱབ་ཤུགས་ལ་འཇལ་བའི་ཚད་མར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མིན་པ་འདི་འང་ཞར་ལ་ ཤེས་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྗེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཚད་མར་ཡང་ཐལ་བར་ འགྱུར་རོ། །རྗེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་དན་ལམ་དུ་འཛིན་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲ་དེ་ནི་རྟགས་སེམས་ཀྱི། །རྒྱུ་ཡིན་དེ་ལས་དེ་ལྟ་ཡི། །དངོས་ལ་དེ་སྐྱེད་རྟགས་ཅན་ཞེས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལུང་ གི་དོན་ཡང་། ཁྱེད་ཀྱིས་ཡོག་པར་བཤད་སྟང་སྟེ། །དན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། རྗེས་སུ་ འཇུག་ལྟོག་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གཉིས་སྐྱེས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ། སྒྲུབ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས། གང་རུང་གཅིག་བསྟན་ པས་གཅིག་ཀོས་ཀྱང་དེའི་དན་པའི་ལམ་དུ་འཛིངས་ཏེ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་གཉིས་ ཀྱིས་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་གཞལ་ན་གཅིག་ཀོས་ལྟུགས་ལ་འཇལ་བར་སྟོན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་སུ་ འཇུག་ལྟོག་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར་སྒྲུབ་པའི་བཤད་གཞི་དོན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ རོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན། རྗེས་ཁྱབ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷོག་ཁྱབ་ཀྱང་གཞལ་ཟིན་ དགོས་པས་ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་རྗེས་སུ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ ཚད་མ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། གང་ཟག་གཅིག་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གཉིས་རིམ་ ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཤིན་ཏུ་མཇོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། ལྷོ་ཁ་ན་སྐྱ་ཡོད་པར་འཇལ་བའི་ ཚད་མ་ཡིན་ན། བྱང་ཁ་ན་འབྲོང་ཡོད་པར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་པར་

ཐལ། གང་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ན། གང་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་མ་བྱས་པར་འགྱུར་
བའི་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་སྦྱ་མ་ལའང་མི་མཚུངས། དེ་ལྟ་ན། རྟེས་འཇྲོ་ལ་
གསར་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལྟོག་པ་ལའང་གསར་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་ཡིན་དགོས་ན།
རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་ཚུལ་གསུམ་དེས་པར་ཚང་དགོས་པ་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་
དེས་པར་ཆོག་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་ཚང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། སྤར་བཤད་པ་ལྟར། འབྲེལ་པ་འགྱུར
པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇྲོ་ལྟོག་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་སོ་སོར་སྒྲུ་དགོས་ལ། ཚད་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ
བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱིས་གང་རྒྱང་རེ་རེ་དེས་པ་ན་ཅིག་ཤེས་ཀྱང་དེས་ནུས་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཚེ་རྟེས
འཇྲོ་དེ་ཡང་སྦྱ་མ་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ལ། ལྟོག་པ་དེ་ཡང་སྦྱ་མ་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚེ་ཡང
ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེས་འཇྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཉིད་ཆོས་ཡུལ་དུ་དེས་པ་སྤར་གྱི་ལྟོག་པ་དེས
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ལྟོག་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོག་པ
མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཆོས་ཅན་ལ་གྲུབ་ཅིང། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ཀྱང་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ལ་དོགས་པ་མི་ཆོད
པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་དེས་པར་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན
བཙལ་བ་ན་ཡང། ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་མིན་པར་གྲུབ་བོ། །རེ་ཤིག་སྟོས་པ་དེ་ཙམ་ཀྱིས་ཆོག་གོ། །དེ
ལྟར་ན། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་རིང་ལུགས་ཏྲི་མ་མེད་པ། ཞི་ཆུ་ཀླུ་ལ

ཁ།

ལྷར་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གི་རང་བཞིན་ལ་ཁྱབ་པར་རྟེས་སུ་ཞུགས་པས་རིགས་པ་མཐའ་
ཡས་པ་བསྐྱེད་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ར། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་
ནུབ་ཀྱི་རི་བོའི་སྟོ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་ཚེ། བློ་གྲོས་ངན་པའི་སྟེ་གོ་དུ་མའི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཁ་རྒྱངས་ཀྱིས་བསྐྲན་པའི་
ལོག་པར་རྟོག་པའི་སྒྲིན་ཕུང་ནག་པོ་ཕྱོགས་བརྒྱ་ནས་བསྡུས་ཏེ་བཏགས་ན་སྟེང་པོར་གྱུར་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
པའི་ཚོག་གི་ཕྲེང་བའི་འཇའ་ཚོན་གསར་པའི་རི་མོ་རྣམ་པར་བཀྲ་བས་བློ་གྲོས་གཞོན་ནུ་དག་ལོག་པར་མཁྱེ
ནུས་ཤིང། ང་རྒྱལ་དང་ཕྲག་དོག་གི་འབྲུག་སྦྲ་མི་བཟད་པས་རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩའི་སྒྲ་གྱ་འཇོམས་པར་བྱེད
ཅིང། ཆོས་ལྷར་བཅོས་པའི་ཆོས་མིན་གྱི་གླེགས་བམ་དུ་མའི་ཕེགས་པ་རགས་པས་རིགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས
ཀྱི་སྐྱེད་ཚལ་བཟང་པོ་སྒྲུར་དུ་ལྷག་མ་མེད་པར་བྱེད་པ་འདི་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ནས་བདུད
རིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་དྲག་ཅིང་ཇམ་པའི་ལྷག་པའི་ལྷ་མཐུ་ལྷན་གྱིས་རྟེས་སུ་བཟུང་བའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་ངར་
མཐོན་པོས་རིགས་ཤིང་གོལ་བར་སྣུ་བའི་རིག་སྦྱགས་རྒྱུ་ཡུ་སྒྲོག་པར་ནུས་པའི་མཐུ་ཐོབ་པར་དེ་དག་ལ་
བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བར་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་བདག་ནི་ཐལ་མོ་ཕྱོགས་བརྒྱར་སྟུར་ཏེ་གསོལ་བ་འདེབས
སོ། །གཞུང་ལུགས་ཉིན་མོའི་མགོན་གྱིས་རྒྱང་སྲིངས་པའི། །རང་བཞིའི་བསྟན་འཛིན་ནག་པོའི་ཐུན་མཚམས
སུ། །ལོག་རྟོག་འདབ་བརྒྱའི་སྟུབས་སུ་བཅིངས་མཐོང་ནས། །གྲགས་པའི་རིང་ལུགས་ཉིན་བྱེད་དེང་འདིར
ཡོད། །གསུམ་པ་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱས་སུ་གཟུང་བྱའི
མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང་། སྟོར་བའི་ངག་འགོད་ཚུལ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེང
སང་འདི་ན། རྣམ་པར་དཔྱེ་བ་ཅུང་ཟད

ཁ།

ཀྱང་མེད་པར། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཁོ་ན་མཐའ་ཅིག་ཏུ་འགལ་ཞིང་། བྱས་པ་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྣོད། །རེ་ཤིག་ཅོ་ཏ་
བའི་བཞི་ཡི་དུ་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་མོད།
འོན་ཀྱང་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་ཤེས་དགོས་ཏེ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བའི་གོ་སྐབས་མེད་
པ་ནི་མི་འཐད་དོ། །སྒྲ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་ངོར། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་།
བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་མི་ཤེས་པའི་ཆོས་བས། སྒྲ་བྱས་པར་འདོད་པའི་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཕྱེ་ཚོམ་ཅན་གྱི་ངོར། དེ་
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་འདས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་
གསུམ་དོན་ལ་བྱུབ་ཀྱང་སྟར་ཆོལ་གྱིས་མི་ཤེས་ན་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་མཐོང་
དོན་རབ་གསལ་བྱེད། །ཅེས་དང་། དོན་ཡོད་ཤེས་ལ་ལྟོས་བཅས་ཡིན། །ཞེས་སོ། །ཅི་སྟེ། བྱས་པ་ཚོས་ཅན།
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་གཟུང་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་ལ།
དེར་ཡང་མ་ཟད། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་ཁས་ལེན་
དགོས་པས། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མཚུངས་སོ་ཞེན། དོ-
ན་བྱས་པ་ཚོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་དགོས་ཤིང་དེའི-
ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྟར-

[๑๓๔]

སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་གཞི་གཟུང་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ་འོ་ཞེས་མཚུངས་སོ། །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་ཀྱང་། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་བྱ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་མིན་ཀྱང་། མ་བབ་པའི་ཆོས་བ་ཡིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ཤེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ལྟོས་གཞི་སོ་སོའི་སྟེང་དུ་སྟོན་མི་དགོས་པར་ཐལ་འོ། །ཡང་སྐབས་སུ་མ་བབ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་འོ། །ཁོ་ན་རེ། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་ཆར་དངོས་འགལ་ཞེ་ན། འདི་འདྲ་འདི་ནི་རྫས་སྟེ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས། རིགས་པའི་གནས་ཐུང་ཟད་ཀྱང་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་འདི་མི་བཟོད་ན། སྤར་བཀའ་བ་ལྟར་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་མོད། རིགས་པ་འདི་དབང་བཙན་པར་བྱེད་ན་ཆོས་པར་བཞག་པ་དུ་མ་ཞིག་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་པ་དེ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློ་གཉིས་ལས་གང་ཡིན། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་ལས་གང་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བརྟགས་ན་འཇིག་ཅིང་། སྐྱེས་བུ་ཁྱོད་ལ་ལག་པ་དང་མིག་གཉིས་ལས་ལྟག་པ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་

[๑๙๐]

དང་འགལ། མེད་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ལག་པ་ཅམ་དང་མིག་ཅམ་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་བརྡགས་ན་འཇིག་གོ། །དེས་ན་དོན་ལ་གནས་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཆོལ་བ་གཉིས་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ཤེས་པ་གཅིག་དང་མི་ཤེས་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོའི་ངོར་ནི། བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་ཞིང། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེའི་ངོར། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་ཆོལ་བས། བརྗོད་པའམ་ཡང་ཕྱིར་ཆོལ་ཤེས་རབ་ཐུར་པ་ཞིག་ཡིན་ན། རང་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་མ་ཐག་ཏུ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་ཐོག་ཤེད། དེ་ལས་དངོས་སུ་རྟེས་དཔག་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་མོ། །ཆོལ་བ་གཉིས་པ་དེ་ལ། དེ་ལྟར་བཀོད་ཀྱང་དོན་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོལ་བ་དེ་ཚུལ་གསུམ་ཀ་མ་ཤེས་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་མི་ཤེས་པ་ཞིག་ན་ནི། དེའི་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བས་ཐོག་མར་སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་དགོས་ཤིང། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མས་དེས་པར་བྱེད། ཕྱོགས་ཆོས་ཤེས་ཤིང་ཁྱབ་འབྱེལ་མི་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ངོར་བྱས་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལས་མ་འདས་པས། ཁྱབ་འབྱེལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས། ཁྱབ་འབྱེལ་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ངེས་པའི་ཚེ། སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས། དེའི་ཚེ་རྟགས་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཚེ་བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ན། ཆོས་དབྱེ་ཚགས་པར་འགྱུར་གྱི། ཆོས་དབྱེ་གང་ཡང་མེད་པར། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ ཅུང་ཟད་སྒྲུབ་པར་ཀུས་སུ་ཚུགས་ཀྱང། རྟོག་གེའི་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཚགས་པའི་གཏམ་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་སྟོར་དགག་འགོད་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།

[๑๔๑]

གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྲུན་ལྡང་བ་དང། རང་གི་འདོད་པ་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེང་སང་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཞལ་འཚམ་པར། སྤར་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བ་དེ་ལ་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་སྒྲ་བར་མཐའ་ཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང། སྒྲུབ་ངག་ནི་གང་ལ་སྐབས་གང་དུ་འགོད་ཀྱི་གླེང་མོ་ཙམ་ཡང་མི་སྣང་བོ། །གནས་འདི་ལ་ཁོ་བོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བརྟགས་ནས། དོན་འདི་ནི་གྲགས་པའི་ཞབས་ཀྱིས་གང་བཀག་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་དོགས་ཏེ། འདི་ལྟར། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་སྟོན་པར་ནི་འདི་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་སྟོན་པར་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དངོས་སུ་རྒྱན་ལ མ་དུ་འཕེན་ནུས་ཤིང། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་རྒྱུད་ནས་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་སྟོན་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སམ་རྒྱུད་པ་གང་གི་སྐོན་ནས་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང། རྣམ་པར་ངེས་པ་ལས་གང་ཐུང་ཟད་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་ནོ། །འདིར་ཤུགས་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ཕྱོགས་གཅིག་མི་ཟ་བར་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་དང། ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་མི་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིས། །རྒྱུད་པ་ཡིས་ཀྱང་ནུས་པ་མེད། །གཏན་ཚིགས་དོན་གྱི་ཡུལ་

[ཀ๒๓]

ཉིད་ཀྱིས། །ནུས་མེད་དེ་ནི་བརྗོད་པར་ཟད། །ཅེས་སོགས་ཕྱོགས་ཚོགས་སྣྲོན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་འགོག་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། དེ་འདྲའི་སྟོང་ངག་དེ་ཚོས་ཅན། སྟོང་ངག་མ་ཚང་བའི་སྒྲོན་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྣྲོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཁྱབ་པ་མི་དགེ། དགེ་རྩང་དུ་ཡོད་པ་དེའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྣྲོན་པའི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་ཆོ་གཱི་ས་ཟིན་པར་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང། གསུམ་ལས་ཚུལ་གང་རྩང་བ་ཉིད། །མ་བསྟན་མ་ཚང་ཡིན་པར་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་འདི་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པས། སྒྲ་ནི་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་ངག་གི་ཁྱབ་པ་མ་བརྗོད་པར་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པས་མ་འོས་པ་མིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་སྟོང་ངག་དེ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྣྲོན་པའི་སྟོང་ངག་ལྟག་པའི་སྒྲོན་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཚོག་གི་ཆེན་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ཡང་རིགས་པའི་གཏེར་ལས། ཡན་ལག་ལྔ་ལས་དམ་བཅའ་དང་། །ཉེར་སྟོང་འཇུག་བསྡུད་གསུམ་པོ་ལྟག །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་འདི་སྙམ་དུ་ལན་ལྔོག་པར་དོགས་ཏེ། ཅི་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ། ཞེས་དམ་བཅས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྒྲྭ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འདོད་ལ། སྒྲྭ་བྱེད་ནི་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་དོ་སྙམ་ན། འདི་ཡང་ཕྱོགས་ཚོགས་སྣྲོན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་འགོག་པའི་གཞུང་དང་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། གང་བཀག་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་དུ་གསལ་བས་དེ་བཤད་ན། དེ་ཡང། རིགས་པ་ཅན་པས། སྟོད་པ་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོར། སྒྲ་ནི་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་བྱས་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་བྱས། དེའི་ཕྱིར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་འགོད་ལ། འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི་དམ་

ཁ།

བཅའ་ཡན་ལག་དང་། ལྷ་པ་ནི་མཇུག་བསྡུད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། མཇུག་བསྡུད་འདི་ནི་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པས། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་ཥཱ་ཀ་ཆུང་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། ཕྱོགས་ཆོག་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱང་། མཇུག་བསྡུད་ལ་ཆགས་ཞིང་བརྟག་པ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་མིན་གྱི། དང་པོ་དམ་བཅའ་སྟོར་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཞག་པ་ལ་རིགས་པས་མི་འཐད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ཁྱེད་ལྟར་ན་རིགས་པ་ཅན་པས། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འདོད་དོ་ཞེས་པའི་ལན་ཅིའི་ཕྱིར་འདོན་པར་མི་ནུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་མཇུག་བསྡུད་ནི་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སོགས་ཀྱང་བཞེད་མོད། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་བཞེད་པས། དཔལ་ལྡན་གྲགས་པའི་ཞབས་ཀྱིས་དེ་འགོག་པར་མི་མཛད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ། ཁྱེད་ཅག་ཀྱང་དམ་བཅས་པ་སྟོར་ངག་གི་སྐབས་སུ་མི་བརྗོད་ཀ་མེད་ན། མཇུག་བསྡུད་དུ་སྟོར་བར་མཛོད་ཅིག་དང་། དཔལ་ལྡན་གྲགས་པའི་ཞབས་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ་བ་ཥཱ་ཀ་ཆུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ན་ཚུལ་གསུམ་ཥེས་ཥཱི་ཁ་ཏན་པའི་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོལ་བ་དེ་ལ། སྟོར་བ་དེ་ལྟར་འགོད་པར་འདོད་པ་ལ་ནི། དམ་བཅའ་ལྟག་པ་དང་ཁྱབ་པ་མ་ཚང་བའི་སྒྲོན་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་སྟོག་དམ་པོ་ལས་མི་གྲོལ་ལོ། །སྒྲུབ་ངག་གཅིག་ཀྱང་འདོད་པ་དག་གི་ངོར་ནི་ནང་འགལ་བཞང་འདི་ལྟ་སྟེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་སྟོར་ངག་འདི་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་ཆོལ་ལ་ལྟག་ཚད་མེད་པར་སྟོན་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག

{๑๔๔}

རང་འབྲས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་དངོས་སུ་བསྟེད་ཅིང། བརྒྱད་པས་རང་འབྲས་དེ་སྒྲུབ་རྒྱས་ཅན་རྟེས་དཔག་བསྟེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་ཁས་བླངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། ཁྱེད་ཅག་གིས་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཡང་དག་འགོད་པའི་སྐབས་དེ་གང་ན་ཡོད་སྟོན་ཅིག གང་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གསུངས་པའི་རྣམ་བཞག་ཐམས་ཅད་བོར་ནས་མ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་འབད་པས་སྒྲུབ་པའི་དེང་སང་གི་རྟོག་གེ་པ་འདི་དག་གི་སྙིང་ལ་གདོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཞུགས་ཞེས་བརྟག་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་སྟོར་བ་རྗེ་ལྟར་འགོད་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གྲངས་ཅན་ལྟ་བུ་སྒྲ་རྟག་པར་བདེན་ཞིན་གྱིས་འདོད་པ་ལ། དང་པོ་ནས་ཆོས་བ་དེའི་བསམ་པ་མི་ཤེས་པས། ཐལ་འགྱུར་དང་སྟོར་བའི་ངག་གང་འགོད་དགོས་བརྟག་པའི་ཕྱིར། ཐོག་མར་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། དེ་ལ་ཕྱིར་ཆོལ་བ་ན་རེ། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཐོག་མར་ཕྱོགས་ཚོས་སྒྲུབ་དགོས་ཏེ། ཇ་བའི་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་ངོར་མི་འདོད་པའི་ཚོས་ཐལ་བར་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཇུག་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་ཚུལ་དང་པོར་འཇོག་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང། སྒྲ་རྒྱུ་རྫོན་ལས་སྐྱེས་པར་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་གང་ཐུང་ཟད་རྒྱུ་རྫོན་ལས་སྐྱེས་ན་བྱས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ཤུ་བུམ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་རྒྱུ་རྫོན་ལས་སྐྱེས་པོ་ཞེས་པས། སྒྲ་བྱས་པར་འདོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་སྒྲ་བྱས་པར་འདོད་ཤིང་དཔང་རྒྱུ་རྟག་པར་བདེན་ཞིན་གྱིས་འདོད་པ་དེ་ལ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མི་འདོད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་

[૧૯૫]

པའོ། །དེའི་ཚེ་རྒྱས་ནི་ཁས་བླངས། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་དང་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པས་ཕྱིར་ཆོལ་བ་ན་རེ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྱུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེས་འདྲི་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་སྤར་ཆོལ་གྱི་ཁྱབ་པ་གཉིས་སྒྲུབ་དགོས་པར་སྣང་སྟེ། སྤར་མི་རྒྱ་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་རྟེས་འཇྲོའི་ཁྱབ་པ་དང་། ཕྱིས་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བསྟན་པའི་ལྷོག་པའི་ཁྱབ་པ་གཉིས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་ཚུལ་ཡང་ཁྱབ་པའི་རྩ་བ་འབྱེལ་པ་ཡིན་པས་ཐོག་མར་འབྱེལ་པ་སྒྲུབ་དགོས་ལ། དེ་སྒྲུབ་པ་ཡང་། རྟེས་སུ་འཇྲོ་ལྷོག་བྱུབ་པ་ལ་རག་ལས་པས། དེ་གཉིས་སྒྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་། སྒྲ་ལས་མི་རྒྱ་པར་འོས་སྣ་བའི་ཚོས། བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བྱུབ་པར་བྱ་དགོས་པས། ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་བྱས་པའི་མཚན་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་མི་རྒྱ་པ་འོས་པར་བྱེད་ལ། དེས་ནི་བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇྲོ་བའི་རྟེས་འཇྲོ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྷོག་པའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལལང་། རྒྱ་བའི་མཚན་གཞི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འོས་པར་བྱ་དགོས་པས། གནོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འགོད་པར་བྱེད་དོ། །དེས་རྒྱ་པ་བྱས་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྷོག་པ་སྒྲུབ་པས་དེའི་ཚེ་ནི། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་ལྷོས་གཞི་སོ་སོའི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་བཤད་མ་ཐག་པའི་སྦྱོར་བཏེ་དེ་ཡང་། སྦྱོར་བའི་དམ་བཅའ་ཡིན་ཅིང་སྦྱོར་བཏེ་ཡང་དག་འཇིན་བྱེད་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་སྦྱོར་བཏེ་དངོས་མིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཆོལ་བས་ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་པས་རྒྱས་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནང་གི་ཡན་ལག་ནུས་པ་ནི། །ཚུལ་གསུམ་དག་ལ་ཡང་དག་གནས། །

[૧૯૬]

ཞེས་གསུངས་སོ། །ཐལ་བཀའ་བཤད་པ་དེ་ཡང། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་དམ་བཅའ་ཙམ་མམ་ཐལ་
འགྱུར་ཡང་དག་འདེན་བྱེད་ཙམ་ཡིན་གྱི། ལོག་རྟོག་བཟློག་ནུས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ན།
ཆོས་བ་ཁྱབ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དང། འདོད་པ་བཙོད་ནས་མི་འདོད་སྒྲུབ། །སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་
ཚོས་གསུམ་ལྟན། །ཞེས་ལྷོག་དོན་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་ཆོས་བ་དེའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་གཅིག
དགོས་པར་བཀའ་བས་སོ། །དེ་ལྟར་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ཤེས་པ་དེ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་
ཡང་དག་དང་རང་རྒྱུད་ཡང་དག་འགོད་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཐལ་འགྱུར་ནི། གང་རྒྱན་ན་བྱས་པས
ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་རྒྱ་པར་ཁྱིས་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་འཕེན་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཚེ
ལོག་རྟོག་རགས་པ་དེ་ལོག་ནས་སྒྲ་རྒྱ་མི་རྒྱ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་ལ། དེའི་དོར། གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ལ
བརྟེན་ཕྱིར། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཐལ་བ་དེས་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་འདི་ལྟར་འགོད་དེ། གང་བྱས
པ་ཡིན་ན། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་བཀོད་པས་ཚུལ་གསུམ
བན་པའི་བན་ཆོ་དང། དེ་ལས་རྒྱ་ཅན་རྟེས་དཔག་དངོས་སུ་སྒྲུ་བར་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལ་བན་པ
བསྒྲེད་པ་ནི། །དེ་ཉིད་ཚོག་ལ་ཡང་དག་གནས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཆོས་བ་འབྲེལ་པ་ཤེས་ཤིང
ཕྱོགས་ཚོས་མི་ཤེས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཚོས་སྒྲུབས་ནས་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དེ་འཕེན་པར་བྱེད་ལ། ཕྱོགས་ཚོས
ཤེས་ཤིང་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཚོས་སྒྲུབ་མི་དགོས་ཀྱི་གཞན་སྤ་མ་ལྟར་རོ། །འོན་ཏེ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི
ཚུལ་གསུམ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་བ་དེའི་དོར། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པས་རྟེས
དཔག

[૧૯૪]

སྐྱེ་ནས་བར་མྱོང་བས་འགྲུབ་པོ་སྟམ་ན། དེ་ནི་སྲིད་མོད། དེར་མ་ཟད། ཚུལ་གསུམ་དན་རྒྱང་དུ་འདུག་ཅིང་ཁར་འབྱེན་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་དེ་ལ་སྤར་ཆོལ་གྱིས། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་འོང་བར་མྱོང་བས་འགྲུབ་པར་སྣང་ཡང། དེ་ལྟར་བརྗོད་ན་སྐྱོན་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡུལ་བསྟན་མེད་པར་ནི། །གཏན་ཚིགས་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཡུལ་བསྟན་པ་དག་ཉིད་ལས་ནི། །ཤེས་པ་གྲུབ་པར་འདོད་ཅེ་ན། །ཁྱབ་སྦྱོན་ཅན་ལ་དེ་མེད་ཀྱང་། །སྒྲ་ནི་བྱས་ཡིན་འདི་འདྲ་ཀུན། །མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པས་ཀྱང་། །དོན་གྱིས་དེ་ནི་འཇིག་ཚོན་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཞེས་པའི་བསྟན་དེ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བརྗོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཉེས་པ་འདི་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །བཤད་མ་ཐག་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་ཚུལ་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་མངོ་པ་དེ་དག་ཀྱང་། ཆོལ་བ་དབང་པོ་ཤེན་ཏུ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཆེས་ཕྱོགས་གྱུར་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཕྱོགས་གྱུར་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ངེས་ཏེ། ཆུན་པོ་གནག་རྡོ་མོས་ཀྱང་། དུ་བ་མཐོང་བའི་མོད་ལ་གཞི་དེར་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན། ཚུལ་གསུམ་དང་དེའི་ལྟོས་གཞི་གཞན་ཏུ། དེ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་རྣམས་ཅུང་ཟད་ཆོས་པ་ལྟ་བུའི་དག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་འདི་ནི། གནས་འདི་དག་གངས་ཅན་གྱི་ལྷོངས་ཀྱི་རྟོག་གེ་པར་རྩོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ངན་རྟོག་གིས། ཚོང་དུས་ཀྱི་འོ་མ་བཞིན་ཆེས་ཆེར་བསྟད་ནས་

[૧૯૬]

གྲགས་པའི་ཞབས་ཀྱི་དགོངས་པའི་ཚར་ཁས་ཅམ་ཡང་མེད་པར་མཐོང་ནས་ཚད་མར་གྱུར་པའི་གཞུང་འགྲེལ་
དཔང་པོར་བྱས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ངག་གིས་ཞིབ་མོར་བཤད་པ་ཡིན་པས། བཟློག་པར་བཤད་པ་དང་།
བློས་པར་བཤད་པ་དང་། ཆ་ཅང་བཤད་ཆེས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་མི་བསམ་ཞིང་། བློ་གསལ་ཞིང་ཡིད་གཞུངས་
པའི་སྐྱེ་བོ་དག་གིས་བགླགས་པ་ཅམ་གྱིས་དོན་གྲུབ་ཅིང་། མཁས་པ་ཆེམས་དགའ་བ་སྐྱེད་པའི་གཏམ་དུ་སྨྲས་
པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྨྲས་པ། ཚུལ་གསུམ་རྒྱས་དང་དེའི་ངེས་བྱེད་དང་། ཁྱོས་གཞི་གསུམ་དང་སྤྱོ་ངག
འགོད་ཚུལ་སོགས། ཁིང་སང་འདི་ན་ལོག་པར་བཤད་མཐོང་ཞིང་། མི་གསལ་བློ་ཅན་སྐྱེ་བོ་རྣོགས་དོན
དུ། ཐུང་ཟད་བློས་པའི་ངག་གིས་ཞིབ་མོར་བཤད། རྗེ་སྐད་བཤད་པའི་དོན་དེ་ཀུན། ཕུང་ཏུའི་ངག་གིས
མདོར་བསྡུ་ན། དེ་ཡིས་དོན་གང་སྣྲུབ་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་ཕྱིར་རྒྱས་ཡིན་གྱི། རྒྱས་དེ་ཁྱབ་པ་ཡིན
ཞེས་དང་། ཁྱབ་པཉང་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ནོ་ཞེས། རྒྱས་ཁྱབ་ཕན་ཚུན་འཚོལ་བ་གང་། །འདི་འདྲ་རིགས་པའི
གཞུང་ན་མེད། །འཇིལ་པ་ངེས་ནས་རྟེས་འགྲོ་དང་། ཁྱོག་པ་ངེས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས། །མཚན་མཆོན་གོ་རིམ
བཟློག་སྟེ་སྨྲ། །འདི་ཡང་གྲགས་པའི་གཞུང་ན་མེད། ཁྱོས་གཞི་གསུམ་དང་ཚུལ་གསུམ་པོ། །རྗེ་སྟེང་བློ་ཡི
ཆོས་མིན་ནམ། །མཐོང་དང་རབ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི། ། གཞུང་གིས་ཅི་ཞིག་བསྟན་པ་སྨྲོས། །ཕྱོགས་གཉིས
དང་ཕན་འགལ་ཡིན་གྱུར་ན། །ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། །བྱས་ཀྱན་འཇིག་པར་རེས་གྱུར་ཅིང་། ། སྒྲ
ཡང་བྱས་པར་རེས་གྱུར་ན། །ཆོས་བས་མ་གྲུབ་དོན་གང་ཞིག ། སྒྲུབ་ཕྱིར་བྱས་པའི་གཏན་ཚིགས་འགོད། ། དམ
བཅའ་ཚིག་གིས་ཟིན་བརྗོད་པའི། ། ཡང་དག་རྒྱས་ཀྱི་སྨྲོ་བ་གང་། ། ཁས་ལེན་རྟོག་གེའི

[๑๔๔]

གཞུང་འདི་ནི། །ཕྱོགས་བླང་བྱགས་པའི་གཞུང་ལས་རྒལ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་
པའོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མདོར་བསྟན་པ་དང། རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་བོའི་རྟོག་པ་ལ་འདི་ལྟར་སྣང་སྟེ། མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་དབྱེ་
བ་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་བསྡུད་དེ། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་དང། དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་
ཚིགས་གཉིས། དང་པོ་ལ། དང་པོ་བརྡའ་མ་སྦྱར་གོང་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་རྒྱང་གི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་
དང། ཕྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཚེ་ཐ་སྙད་བྱས་ཟིན་གྱི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་དོན་དང་ཐ་
སྙད་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟོན་པས་ཤུགས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་དང། ཡིད་ཆེ་ས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་
གཉིས་སུ་འདུས། དང་པོ་ལ། སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་སུ་འདུས། གཉིས་
པ་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། གཞི་དེར་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ན་སྣང་རྒྱུ་ལ་མེད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པའི་
གཏན་ཚིགས། གཞི་དེར་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ཀྱང་སྣང་ཏུ་མི་རྒྱུ་བ་ཡོད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པའི་གཏན་
ཚིགས་དང་གཉིས་སུ་འདུས་སོ། །དེ་ལྟར་གྲངས་དེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། འཕྲེལ་བ་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་འཕྲེལ་བ་
དང། དོན་གྱི་འཕྲེལ་བ་གཉིས་སུ་དེས། དང་པོ་ལ། ཐ་སྙད་བྱར་རྒྱང་གི་འཕྲེལ་བ་དང། ཐ་སྙད་བྱས་ཟིན་གྱི་
འཕྲེལ་བ་གཉིས་སུ་དེས་སོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ཐམས་ཅད་དང། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྒྱང་གི་འཕྲེལ་བ་ལྟ་
བུ། གཉིས་པ་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང། དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་འཕྲེལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

[१५०]

གླགས་པའི་རྒྱས་དང། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་རྣམས་བཞག་གོ། །གཉིས་པ་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལལང། དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་པ་དང། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་པ་དངོས་དང། དངོས་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་ལྷོག་འབྲེལ་གཉིས་སམ། ཡང་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེས་འཇོའི་འབྲེལ་པ་དང། ལྷོག་པའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་དང། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འབྲས་བུའི་རྒྱས་ཡང་དག་དང། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་དང་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ལལང། རྟེས་འཇོའི་འབྲེལ་པ་དང། ལྷོག་པའི་འབྲེལ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་དང། གཉིས་པ་ལ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ལྷོག་འབྲེལ་དང། མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱའི་ལྷོག་འབྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལས། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང། གཉིས་པ་ལས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་རྣམས་བཞག་གོ། །དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས། མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་རྣམས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐ་སྙད་བྱར་རུང་གི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་དང། ཐ་སྙད་བྱས་ཟིན་གྱི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང། མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ། དང་པོ་ནི། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་བྱའི་སྟེང་དུ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་དེའི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་

[149]

དུ་སྒྲོན་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ། གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་སྟེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ཡང་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་དོན་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་བྱ་རི་བོང་ཅན་དང་། དོན་བྱེད་ནུས་པར་འདོད་པ་ན་བསྟན་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དེ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཀྱང་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱགས་ཡང་དག་ཏུ་བཞག་པར་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱགས་དེ་དག་གིས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དེ་དག ཐེག་བྱའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་དངོས་པོའི་སྟོན་ལས་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་དང་། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་དངོས་པོ་ཞེས་པའི་བརྡའ་འདོགས་པ་ཐེག་བྱའི་བརྗོད་འདོད་ཁོ་ན་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་དང་འདི་མི་འདྲ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ནི། འདོད་པས་བྱས་པ་མིན་གྱི་ཡེ་གདོད་མ་ནས་དངོས་པོའི་སྟོན་ཀྱིས་འོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་བོད་གང་དག ལྷོ་ཕྱོགས་བ་དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རྒྱགས་སུ་བཀོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷོ་ཕྱོགས་བ་དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་ཡིན་པ་དེ་ཡང། སྒྲིས་བྱའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོའི་སྟོན་ལ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དངོས་པོ་མིན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བྱར་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ནི་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་རྟོགས་ཏེ། དེའི་དོན་

[ཀ།ལ།ཟ]

ལྷོ་གཱ་གང་ཡོད་པ་དེ་དག་འདི་ལའང་རྟེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱར་རུང་མིན་པ་
དེ་གྲགས་པས་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྒྲ་ནི་བརྡའ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན། །དེ་ཡང་འདོད་ཙམ་བརྟེན་
པ་ཡིན། །སྒྲ་ཡིས་གྲུབ་པ་མ་གྲུབ་མིན། །དེ་ལྟར་སྒྲ་བྱང་གྲགས་པ་གསུངས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་
མཐའ་དག་འདི་ལ་རྟེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། གྲགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་དང་། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་
རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས་མི་འགལ་བོ་ཞེས་ཀྱང་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། དེས་ནི་དངོས་རྣམས་ཡོད་མེད་
པའི། །རྟེས་སུ་འཇུག་ཅན་རྟེས་དཔག་ལས། །ཐ་དད་དེ་དབང་མི་འཇུག་པ། །དེ་འདོད་ལས་སྐྱེས་ཡིན་ཞེས་
བསྟན། །ཞེས་གཞོད་ཡུལ་དང་བསྟུན་བྱ་འགལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གང་ཏྲི་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཐམས་
ཅད་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་བ་དེ་ཡང། དང་པོ་བརྡའ་འདོགས་པའི་ཚེ། དོན་གང་ལ་སྦྱར་ཡང་རུང་བ་
ཙམ་ཡིན་མོད། ཕྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚེ་ནི། རི་བོང་ཅན་ལྟ་བུ་དོན་ཉི་ཚེ་བ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་ན་
ཐམས་ཅད་འཚོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཧོ་གཱ་ལྟོ་ཁ་ཤལ་དང་མི་ལྡན་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་འགའ་ཞིག་བ་ལང་
གི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་མིན་པར་སྨྲས་པའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་སྐད་དུ། མིང་དུ་གདགས་པ་མ་མཛད་
ན། །འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཆོད་པར་འགྱུར། །དེ་བས་ཆོད་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། །མགོན་པོས་མིང་དུ་
གདགས་པ་མཛད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་བས་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚེ། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན།
བསེལ་ཟེར་ཅན་རང་མཚན་ནམ། དེའི་དོན་སྟེ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། བརྡའ་དུས་སུ་ནམ་མཁའ
ལའང་། དངོས་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་

[१५३]

སྣོད་བྱང་རྡུང་མོད། ཐ་སྣོད་ཀྱི་ཚེ་དེའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་རང་མཚན་ནས་དེའི་དོན་སྟེ་ གང་རྡུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན། ལྷོ་ཕྱོགས་བ་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པ་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་། རི་བོང་ཅན་ཟླ་ བར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བསེལ་ཟེར་ཅན་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སོ་ཞེས་ བརྗོད་ཀྱང་འགལ་བ་ཆེར་མེད་ལ། ཡང་ན་འདི་ཐ་སྣོད་བྱས་ཟིན་གྱི་ཐ་སྣོད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ ཡིན་པའི་ཕྱིར་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མིན་པ་དེ་ ཁྱགས་བསལ་དུ་བཤད་པས་ཀྱང་འདི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞར་ལ་འདི་སྐད་བཤད་པ་བྱ་སྟེ། ཁྱགས་པའི་རྒྱས་ ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། རྒྱས་གསུམ་ལས་གང་ཡིན་དབྱུད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ ཡང་དག་གང་ཞིག་ དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཡིན་ན། ཚུལ་མཐོང་གི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཚད་ མས་གཞལ་བྱ་མིན་ཞིང་། སྐྱེས་བུའི་བརྗོད་འདོད་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དང་ རྟེས་འབྲེལ་བ། །འདོད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་དོན་ལ། །བཀག་མེད་ཕྱིར་ན་གཞོད་མེད་དག །ཅེས་དང་། འདོད་པས་ འཇུག་ཕྱིར་དགག་མེད་པ། །ཞེས་སོགས་དང་། སྒྲ་ཡི་སྒྲུབ་པ་མ་གྲུབ་མིན། །ཞེས་སོ། །རི་བོང་ཅན་སོགས་ཟླ་ བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་རྡུང་ཡིན་པ་དེ་ཚུར་མཐོང་གི་དངོས་སྟོབས་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་སྟེ། སྒྲ་དོན་ལ་དབང་ འཇུག་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་དེ་འཇུ་དེ། ཚུར་མཐོང་གིས་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པར་བཤད་ཅིང། ཡང་ན་ འཇིག་རྟེན་བརྗོད་པ་ལ། །རྟེས་དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ ཀྱི་རྟེས་

[૧૫૯]

དབས་ནི་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཚུལ་གསུམ་བྱས་པས་བྱུབ་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱིས་བྱུབ་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚད་མས་བྱུབ་པ་ཞེས་ཟེར་མོད། དེ་ཙམ་གྱི་ས་རྒྱས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དབྱེ་མི་ནུས་ཏེ། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ཡི། །ཕྱིར་ན་ཐ་དད་བྱས་པ་ཡིན། །ཞེས་གཞོད་ཡུལ་དང་བསྟུན་བྱའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དབྱེ་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱགས་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཀའམ་གང་རུང་དངོས་པོ་སྟོངས་ཤུགས་ཀྱིས་བྱུབ་པའང་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ནི། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེ་ནི། རི་བོང་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུ་ཆོས་ཅན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་དངོས་སུ་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། རི་བོང་ཅན་རང་མཚན་ཆོས་ཅན། དེས་ཞེས་པར་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དང་ཞེན་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་ལ། རིགས་གཏེར་ལས། འཚད་ན་གཉིས་སུ་ཡོད་མོད་ཀྱི། །འཇུག་པའི་ཚེ་ན་དབྱེ་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་གང་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་གཟུར་བཞིན་ནོ། །རི་བོང་ཅན་ཡང་རྟོག་པའི་ཡུལ་ན་ཡོད་ཅེས་པ་རང་བཞིན་ཀྱི་རྒྱས་སོ། །དེ་སྐད་དུ། གཟུར་དང་ནི་དཏུལ་སོགས་ལ། །ཟླ་བའི་སྒྲ་ནི་གཞན་དུ་སྒྲགས། །དེ་ཉིད་དཔེར་བྱས་རི་བོང་ཅན། །ཟླ་བར་སྒྲུབ་པ་ཐུན་མོང་རྒྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཚུལ་ཡང་། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་དེ། བྱགས་པ་མཚན་ཉིད་པ། སྒྲེས་བྱའི་རྣམ་རྟོག་གཏེང་ཚུགས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་མིན་པ་ལ། བྱགས་པ་བཏགས་པ་བ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་གིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

[१५५]

དེ་སྐད་དུ་ཡང། ཐ་སྙད་ལས་ནི་སྐྱེས་པ་ཡི། །ཚོས་དེ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད། །ཅེས་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་
པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྒྱང་སྟེ། ཡུལ་གྱི་གྲགས་པ་བཏགས་པ་བ་དང། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བརྗོད་དོན་མཐུན་ལ་
ཡུལ་ཅན་གྱི་གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པར་གསུངས་ཤིང། སྒྲ་ཡི་རྒྱང་བ་ཉིད་དེ་ཡིས། །མི་མཐུན་པ་དག་གཅོད་
པར་འགྱུར། །ཞེས་གྲགས་པ་བཏགས་པ་བ་དེ་སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན།
ཡུལ་གྱི་གྲགས་པ་ལ་སྒྲ་བྱང་གི་གྲགས་པ་དང། ཡུལ་ཅན་གྱི་གྲགས་པ་ཞེས་པའི་བརྡལ
འཛིན་ཀྱང་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཚོས་ཀྱི་སེང་གེ་ལ་སོགས་པ་གྲགས་པ་ལ་བརྡའི
གྲགས་པ་དང། ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་པ་གཉིས་སུ་མཛད་ནས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་ཞེན་རྒྱང་བརྡའི་གྲགས་པ
དང། དོན་ལྟོག་ལ་སྒྲ་ཐོས་ཞེན་རྒྱང་ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་པ་ཞེས་བཞེད་ལ། རིགས་གཏེར་མཛད་པ་ནི། གྲགས་པ
འཛིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ་ཡུལ་ཅན་གྲགས་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། མཚོན་བྱ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་བཞེད
དེ། ཇི་སྐད་དུ། ལ་ལ་བརྡའ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི། །གྲགས་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ཡོད། །ཐ་སྙད་འདི་ཡི་སྐབས་དོན
མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ལྟོ་ལྷོར་བ་དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་བྱར་རྒྱང་ཡིན
པ་དེ་དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་རྣམས་གྲགས་པ་ཡིན་པ་དང། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་གྲགས་བསལ་ཡིན་པར
ནི་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བརྡའི་གྲགས་པ་དང་གྲགས་བསལ་ལམ། སྒྲ་བྱང་གི་གྲགས་པ་དང། གྲགས
བསལ་དུ་བཞག་དགོས་སོ། །གཞུང་ལས། སྒྲ་བྱང་གྲགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བརྡལ་སྟོད་པ་དང། མདོའི

[१५८]

འབྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྩང་དེ་དངོས་པོའི་གྲགས་པ་དང་། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རྩང་དེ། དངོས་པོའི་གྲགས་བསལ་དུ་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པར་ལྟ་ཤག་གིས་བཤད་དོ། །ཚོས་ཀྱི་སྒྲུན་ལྟན་འོ་ཐ་བ་ཆེན་པོས། རྣམ་པར་དེས་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། གྲགས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། དངོས་པོའི་རྩང་བ་དང་། སྒྲེས་བུའི་དེས་པའོ། །དང་པོ་ནི་བརྡའི་ཡུལ་དུ་རྩང་བ་ཙམ་ཡིན་གོ། །སྒྲེས་བུའི་དེས་པ་ནི་བརྡའ་བྱས་པའི་འོག་ཏུ་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའོ། །དེ་ལ་བརྡའི་རྩང་བ་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་བརྡའ་བྱེད་པས་བུམ་པ་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་སྒྲུར་ཡང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཐ་སྙད་ནི་ཉེ་ཚེ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་འགའ་ཞིག་ལ་དགག་པར་ནུས་པ་ཡིན་གོ། །དཔེར་ན་འདི་ནི་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ནོ་ག་དང་ལྷོག་ཤལ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་གོ། །དང་པོ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་བ་ལང་གི་བརྡར་རྩང་བ་ཡིན་ཡང་། སྔོན་སྒྲེས་བུས་དོན་དེས་པ་ལ་བརྡའ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚན་དེས་པ་ལ་ལྷོས་ལ། དེས་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་གཞན་ལ་དགག་པར་ནུས་པ་ཡིན་གོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་ཕྱི་རབས་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རི་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རྩང་སྟེ། ཞེས་པ་ནི་བརྡའ་སྤྲོད་པའི་ངོར་གྱུབ་ཟིན་སྤྱི་འགྲུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་རི་བོང་ཅན་དངོས་པོའི་དབང་གིས་བརྗོད་རྩང་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རི་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན། བརྡའི་དབང་གིས་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རྩང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་དགོས་པ་ཡིན་གོ། །ཞེས་གསུངས་པོ། །འདི་ཡང་བརྡའ་སྤྲོད་པས། གྲགས་བསལ་རྗེ་ལྟར་ཁས་

ཆྱངས་པ་དང་བརྒལ་སྤྱོད་པའི་འདོད་པ་དང། རང་གི་སྡེ་པའི་འདོད་པ་སོ་སོར་མ་བྱེད་པའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་པས་དེའི་ཚུལ་བཤད་ན། བརྒལ་སྤྱོད་པ་ན་རེ། ནམ་མཁའི་འོད་དཀར་ཅན་དེའི་མིང་ནི། རི་བོང་ཅན་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་སྣ་བཟང་པོ། བཤད་པ་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཡིན་ལ། མིང་དེ་དང་དོན་དེ་གཉིས་ལ། དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་གྱུབ་པ་ཡིན་པས། དོན་དེ་རི་བོང་ཅན་མིན་པར་དམ་བཅས་ན། དེ་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པ་ཡིན་གྱི། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལ། གྲགས་པས་གཞོད་པ་མིན་ཏེ། ཟླ་བ་ཞེས་པ་ནི། མིང་ངན་པ་འཇུག་མི་རྩང་ཡིན་ཞིང། སྐྱེས་བུ་ལ་ལས་རང་དགར་སྣང་བ་ཡིན་པས། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་ནི་གྲགས་པས་མི་གཞོད་པར་མ་ཟད་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། ལྷོ་ཕྱོགས་བ་དང་བུམ་པ་ཁོ་ན་ལ་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་གྱུབ་ཀྱི། ཟླ་བ་སོགས་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་མ་གྱུབ་པས། ལྷོ་ཕྱོགས་བ་ཟླ་བ་མིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལའང། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་མ་གཞོད་པ་བཞིན་དོ་ཞེས་འདོད་དོ། །འདི་ལ། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་དགག་པ་ཇི་ལྟར་མཛད་ཚུལ་ནི། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མེད་ལ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་མིན་དོ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དཔལ་ལྡན་གྲགས་པས་ནི། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་དོན་གང་ལ་ཡང་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རྩང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་དུ་མ་ཟད་ཀྱི། ཡོད་པའི་དོན་གང་ཡང་རྩང་བ་ཅུང་ཟད་ཅིག ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྩང་མིན་པར་སྨྲས་ནའང། དེའི་ཞེན་དོན་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་

[१५५]

བཟློག་རྩང་རེ་བོང་ཅན་གཅིག་བུ་ལས་མེད་པས། དེ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་གཅིག་བུ་ལ་གྲགས་པས་གནོད་ཀྱི། བུམ་པ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བཟློག་མི་རྩང་སོགས་ལ་གྲགས་པས་མི་གནོད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པས། དཀག་པ་མཛད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། རི་བོང་ཅན་ཁོ་ན་ལ་འཇུ ག་ལ་གཞན་གང་ལ་ཡང་འཇུག་ཏུ་མི་རྩང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བཟློག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་མིང་དེ། རི་བོང་ཅན་ཁོ་ནའི་མིང་དུ་འདོད་པ་ནི། རང་གི་སྟེ་པའི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། བཏགས་པ་སྟོང་ཚིགས་ཀྱི་སྒྲ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་ཀྱང་། རི་བོང་ཅན་ལ་ནི་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པས་སྟོང་བར་ཟད་ཀྱི་བཟློག་དུ་རྩང་བ་ནི་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ་སེང་གེ་ཞེས་བཟློག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་པར་དེས་སོ། །དེས་ན་རང་གཞན་གྱི་སྟེ་པ་གང་གི་ངོར་ཡང་རྩང་སྟེ། བུམ་པ་ཚོས་ཅན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བཟློག་དུ་རྩང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་ན་འཁྲུལ་པ་མེད་དོ་ཞེས་བཤད་དུ་ཁོ་བོ་སེམས་སོ། །དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། ཟླ་བ་ཞེས་ཀྱི་སྒྲ་ནི་བརྡལ་ལ་བརྟེན། བརྡལ་དེ་ཡང་། བཟློག་འདོད་ལ་རག་ལས། སྐྱེས་བུའི་བཟློག་འདོད་ལ་ནི་སྒྲས་ཀྱང་གེགས་བྱ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ། །འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བཟློག་དུ་རྩང་སྟེ་ཟེར་བ་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་པས་གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་མི་འདོད་པར་ཐལ་བ་དང་། གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་དེས་པའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། གྲགས་

[१५९]

ཡང་དག་གི་ཁྱབ་པ་གྱུར་པ་ན། རྟོག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་རྟོག་བྱེད་དམ་བརྡའ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལས་ལྷག་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་གྱུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་པ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་འདི་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆུ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་རིས་བོང་ཅན་ལ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་སྒྲུར་བ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོའི་དབང་གིས་མིན་པས། དེ་ལ་སྒྲ་དེ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་མེད་དོ་ཞེས་པ་བརྡའ་སྟོད་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཚ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་སྐད་འདོད་པ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་པས། དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་བརྟོག་འདོད་ཀྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལོག་པས་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པའི་གཞུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདོད་པས་འཇུག་པ་དང་། བརྡའ་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཞེས་པ་གྲགས་པ་འཆད་པའི་གཞུང་གི་ཚར་ཤས་གང་དུ་ཡང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཁོ་ནར་གསུངས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་གསུངས་པ་མེད་དོ། །འོ་ན་རི་བོང་ཅན་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ཆུ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བརྟོག་རྩད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་མེད་དོ་ཞེས་གཞུང་ལས་ཡང་ཡང་གསུང་ན། དེ་སྐད་འདོད་པ་དེ་སུ་ཞིག་གི་འདོད་པ་ཡིན་སྙམ་ན། འདི་ལྟར་སྒྲ་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་པ་དེ་དགག་པར་བཞེད་ནས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མེད་པར་གསུངས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ནི་སྤར་ལེ ཎ་དང་པོར་དངོས་སུ་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་འདིར་ནི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འཚད་པའི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་བརྗོད་པ་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་གཅོ་བོར་འགོག་པ་མིན་གྱི། རི་བོང་ཅན་ཆུ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དེ། གཅོ་བོར་གྲགས་པས་བསལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

[૧૬૦]

དེ་ཡང། དེ་ལྟ་བུ་དེ་གྲགས་པས་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེས་བརྗོད་རྩང་མིན་པར་བསྟན་པ་ལ་སྦྱོར་བྱེད་མེད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དེས་བརྗོད་རྩང་དེ་རྟེས་དཔག་གིས་ནི་གྲུབ་ལ། དེ་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོན་ཟུགས་
ཀྱི་རྣམས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་གྲགས་བསལ་འཚད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲ
ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་མི་འཇུག་པ་དང། བརྡའ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པ་ནི་གྲགས་པའི་སྦྱོར་བྱེད་ཡིན་གྱི།
བསྟན་བྱ་གྲགས་པ་ཉིད་མིན་ལ། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་འཇུ་ཏུ་རྩང་བ་དེ། བསྟན་བྱ་
དང་སེལ་བྱེད་གྲགས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་གཞུང་གིས་བསྟན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། བརྡའ་འགོག་མེད་ལས་སྐྱེས་པ་
ཡི། །གྲགས་པ་ཞེས་བྱའི་རྟེས་སུ་དཔག །རྩང་བ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་གཞོད་བྱེད། །ཅེས་བརྡའ་འགོག་པ་མེད་པ་
སྦྱོར་བྱེད་དང། གྲགས་པ་བསྟན་བྱར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྐབས་དེ་དག་ཏུ། ཇི་བོང་ཅན་དངོས་པོའི་དབང་
གིས་ཟློ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྩང་མིན་པར་སྦྱོར་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང། བརྡའི་དབང་གིས་
འཇུག་པར་སྦྱོར་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གསུངས་པ་མེད་ཅིང། གསུང་མི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ།
འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས། བརྗོད་འདོད་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡང། །བསྟན་པས་ཟིན་དེས་ན་གྲགས་པའང་
འགྱུར། །ཅེས་སོ། །ཞེར་ལ་འདི་དག་ཏུ། གཞུང་ལས། ཇི་བོང་ཅན་ཟླ་སྒྲས་བརྗོད་མི་རྩང་དུ་སྦྱོར་པའི་རྣམས་
དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་དགོས་པ་ནི། དེ་འཇའི་གཏན་ཚིགས་དེ་བརྡའ་སྟོད་པས་མངས་རྒྱས་པའི་
ངོར་བཀོད་པའི་ཚེ། ལྷར་ཆོལ་གྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་གྱུར་ཅིང། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ལྷར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་མ
མཐོང་བས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་རང་གི་བློ་ངོར་ཁྱབ་པ་མི་འགལ་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་
གྱི་ངོར་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་གྱུར་ཅིང།

[1167]

མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀོ་ན་ལ་ཞུགས་པས་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །རི་སྐད་དུ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས། གྲགས་པ་ཡུལ་འདིར་མི་འཇུག་ཅེས། །བཟོད་པའི་དཔེ་གཞན་རྣམ་དཀར་བས། །ཐུན་མོང་ཉིད་མིན་མཁན་བྱ་བཞིན། །ཞེས་དང་། སྒྲ་ཡི་དོན་གྱི་ཡོད་པ་ལ། །ཟླ་བར་རྩང་ཕྱིར་འགལ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཚོས་མཚོག་གིས། དེས་ན་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པ་མེད་པས། ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། མ་དེས་པ་ནི་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རྟམ་པར་རྟོག་པ་གནས་པའི་ཡོད་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་ཉིད་ཟླ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། འདི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པར་འགྱུར་བ་ཡེ་མི་སྲིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའང་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་མ་དེས་པར་འགྱུར་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་གཏན་ཚིགས་གསུམ་ལས་གང་ཡིན་དགྱེད་པ་ལ། ཕལ་ཆེར་ནི། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། ཕལ་ཆེར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་གང་ཞིག ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་རང་གྱིས་ཅི་མཐུན། ཇོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཇོད་དུ་རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས། འགྲོ་ལ་གྲགས་པ་རང་བཞིན་རྟགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་མི་སྲིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཇི་ལྟར་སྲིད་པའི་ཚུལ་ལ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་དག་ཀ་དང་། རང་གི་འདོད་པ་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེང་སང་རྟོག་གེ་བར་ཆོས་པ་དག་ན་རེ། རི་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན། བདོས་པོའི་དབང་གིས་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བཇོད་དུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་རིགས་པ་མིན་ཏེ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར། རི་བོང་ཅན་

དངོས་པོའི་དབང་གིས་ཟླ་སྒྲས་བརྗོད་རྒྱང་མ་ཡིན་པ་དེ། གྲགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་གྲགས་པ་ཉིད་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་དེ་ཡང་། དངོས་པོ་སྟོན་པས་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་གཞུང་ཉིད་ལས་ཆེས་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གྲགས་པའི་རྟེས་དཔག་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་མི་འཇུག་པ་དང་། དངོས་པོའི་དབང་གིས་སྒྲས་བརྗོད་རྒྱང་མ་ཡིན་པ་དང་། བརྡའི་དབང་གིས་བརྗོད་རྒྱང་ཡིན་པ་རྣམས། གྲགས་པའི་ཚ་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་བརྗོད་འདོད་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དངོས་སྟོན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱང་བ་ཅན། །འདོད་པས་འཇུག་ཕྱིར་དགག་མེད་པ། །བྱས་དང་མ་བྱས་པ་རྣམས་སྤ། །སྒྲ་ཚོགས་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱང་། །ཞེས་ཁྱབ་བསྒྲུབ་ཏུ་གསུངས་ཤིང་། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཕྱིར། །སྒྲ་རྣམས་གང་ནས་ཀང་མེད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་རི་བོང་ཅན་དངོས་པོའི་དབང་གིས་བརྗོད་རྒྱང་མིན་པ་དེ། གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་གྲགས་པའི་རྟེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱར་འཕད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པའི་རྟེས་དཔག་ནི། དོན་གང་ཞིག ཟླ་དེས། བརྗོད་དུ་རྒྱང་བ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ་ལས། འདིའི་ཡུལ་ཅན་ནི། བརྗོད་དུ་མི་རྒྱང་བ་ཞིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གྲགས་པ་ཞེས་བྱའི་རྟེས་སུ་དཔག །རྒྱང་བ་ཡུལ་ཅན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་མ་ཟད་ཀྱི། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཚོས་ཅན། རི་བོང་ཅན་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། རང་གིས་བསལ་བྱ་རི་བོང་ཅན་མིན་པ་རྣམས་པར་བསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ཇི་ལྟར་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་སྟོན་དགོས་ཤིང་། འདི་གྲགས་

[૧૬૩]

པའི་རྒྱས་སྡུ་འདོད་ན། སྒྲ་དང་རྟོག་པ་མེད་འཇུག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་གྲགས་པའི་ རྒྱས་སྡུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟོས་ཤིག ཅི་སྟེ། ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་བརྗོད་པ་ལ། ཤེས་ དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་རི་བོང་ཅན་དངོས་པོའི་དབང་གིས་དེར་སྒྲུབ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རྟེས་ དཔག་མེད་པར་གསུངས་པས། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་གྲགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ སྙམ་ན། འོ་ན། དེ་མ་ཡིན་དེ་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ། གཞུང་དེས་དེ་ ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གསུམ་ཚར་ཁས་ ཟློང་། གཞུང་དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ནོ། །མདོར་ན། ཇོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་གྲགས་པ་དང་། དེའི་བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་སོགས་འཐད་ལ། སྒྲ་ དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་དེ་དག་མི་འཐད་དོ་ཞེས་གྲགས་བསལ་འཆད་པའི་གཞུང་ ཚར་གས་དང་བཅས་པ་རྣམས་སྡུ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན། རི་བོང་ཅན་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་ ཟླས་བརྗོད་རྒྱང་མིན་པའང་གྲགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་གྱི་གྲགས་པ་དངོས་མིན་ཞིང་། གྲགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ ཡང་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་འགྱུར་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡང་། གྲགས་པས་སྒྲུབ་དགོས་ན་ཐུག་པ་མེད་ ཅིང་། སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུངས་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་ པའི་གཞུང་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། གྲགས་པའི་དགག་ རྒྱས་ཡང་དག་ཡོད་པ་ནི་

[1680]

འདི་ལྟ་སྟེ། བྱམ་པའམ། རི་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན། བདག་མེད་པའི་ཐ་སྙད་བྱང་རྡུང་བའམ། སྒྲས་བརྗོད་པར་ རིགས་ཏེ། རྟོག་པའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་གྲགས་པའི་རྒྱགས་ཡིན་པར་ནི་སྤར་རྗེ་སྐད་བཤད་ པའི་རིགས་པས་གྲུབ་ལ། འདིར་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་ན། གཞི་འགའ་ཞིག་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ བྱང་རྡུང་དུ་སྒྲུབ་པཱའ་ངེ་མིན་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྣང་བ་མ་མཐོང་ན་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་འདི་ གྲུབ་པས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་རྗེ་ལྟར་མི་འགལ། བདག་མེད་པ་དང་། ཤིང་མིན་པའི་ཐ་སྙད་བྱང་རྡུང་སོགས་ དགག་པར་མི་འདོད་པཱའ་ངེ། དགག་པའི་དོན་གོ་མི་ཤེས་པར་ཟད་དོ། །སྨྲོས་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་གོ །གཉིས་པ་ ཐ་སྙད་སྦྱར་ཟིན་གྱི། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ལ་ཡང་། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ ནི། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་གཟུང་ བྱ་དེ་དོན་ཡིན་པར་ཚད་མས་དམིགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷོ་ཕྱིར་བ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་ ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ། མཚན་ཉིད་རྒྱགས་སུ་བཀོད་ནས་མཚོན་བྱ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ ཚིགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་ན། བོད་སྤ་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ མཚོན་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱགས་ཐམས་ཅད་ལ། ཐ་སྙད་བྱང་རྡུང་སྦྱར་དགོས་པར་བཞེད་མོད། དང་པོ་བརྒལ་ འདོགས་པ་དང་། ཕྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་སྐབས་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་ཁོ་བོ་སྨྲའོ། །དེ་ལྟ་ མོད་ཀྱི་འདིས་དོན་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྒྲུབ་ལ། དེ་ལ་དེའི་ཐ་སྙད་ནི་གྲགས་པ་ཁོ་ནས་འགྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོན་པས་ཞུགས་མེད་པའི་ཕྱིར། གྲགས་པའི་གཏན་

[૧૬૫]

ཚོགས་ལས་མ་འདས་སོ། །གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ནི། རི་སྐད་དུ། ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་བརྗོད་པ་ལ། །རྟེས་དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་དང་འགལ་བོ་སྙམ་དུ་འང་སེམས་སོ། །དེ་བས་ན་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་ན་གྲགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ལ། ཆུང་ཟད་ལྷོག་གྱུར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་བཤད་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་མིན་དགོས་པའོ། །ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཅམ་གྱིས་ནི་མི་ཆོག་སྟེ། དེ་ནི་གྲགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས་ལའང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་ཁས་ལེན་ཐབས་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ཡུལ་གཉིས་རྣམ་དག་ན། །དེ་ནི་བསྟན་འཚོས་ཡོངས་འཛིན་པར། །འདོད་པའི་དུས་ཡིན། ཞེས་ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་ལུང་དོན་ལ་དཔྱད་པ་རྣམ་པ་དག་པ་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། མདོར་གྱུར་རམ་ཆུང་ཟད་ལྷོག་གྱུར་སྟོན་པའི་ལུང་གི་ཚར་གཅོད་ཀྱི་ཞེང་དུ་ཁྱབ་པ་གཏན་ལ་ཕེབས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་དང་། དགག་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞེས་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་

[1668]

བྱའི་ཆོས་སྒེ་བཟང་བྱ་དེ་ཡིན་ན་སྣྲོན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་དང། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣྲོན་པའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ཚུལ་གཉིས་དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་ཅིས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའོ། །འདི་ན་ཁ་ཅིག དེ་སྣྲོན་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྣྲོན་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟང་བྱ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་དགོས་པ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་མ་ཞུགས་ཏེ། འདི་ལྟར་རེ་ཤིག་ཚིག་ལ་མ་ཞུགས་པ་ནི། མེ་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། དུ་བའི་རྒྱུར་ཐལ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་བསྣྲོན་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་ན། ལ་ལ་མེ་ཡོད་པ་དེ་ཇི་ལྟར་བསྣྲོན་བྱར་འཐད། གཞན་ཡང་མེ་བསྣྲོན་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ཞེས་པ་ཚིག་གི་ཐོག་ཅམ་ཡིན་པ། དོན་མེ་ཡོད་པ་དང་ཡིན་པ་གཉིས་ལས་མ་འདས་པས། མེ་ཡིན་པ་ཆོས་སུ་འདོད་དགོས་པས། དུ་ལྟན་གྱི་ལ་མེ་ཡིན་པ་དེ་བསྣྲོན་བྱར་ཐལ་བ་བཟློག་མི་ནུས་སོ། །དེར་མ་ཟད་མེ་མིན་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དེ་ལྟར་ན་དུ་ལྟན་ལ་མེ་མིན་པ་དེ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་དགག་བྱར་ཐལ་བ་ཇི་ལྟར་བཟློག དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྐྱོན་ལ། དངོས་དང། དེ་ལས་འཕྲོས་ནས་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དོན་བཟང་པོ་གཞན་གཞན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱའི་རང་ལྟོག་སྣྲོན་པ་དང་རྒྱའི་ཁྱད་པར་དཔོག་པ་དང། རྒྱ་ཆོས་རྟེས་སུ་དཔོག་པ་རྣམས་ལ་འབྲས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང། སྒྲས་ཅམ་ལ་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པ་ཞེས་འདོད་ལ་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བ་དེ་འདྲ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལམ་བདེན་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། འགོག

པའི་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྟྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་འབྲས་བུའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་འདུས་བྱས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ལུགས་འདི་ལ་འབྲས་བུ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་ཁྱབ་ལ། ཚོས་མངོན་པ་ལས། བྱལ་འབྲས་ཀྱིས་འབྲས་བུའི་གོ་ཚོད་པར་གསུངས་ལ། ལུགས་དེ་ལ་ཡང་འགོག་བདེན་ལ་རྒྱུ་ཡོད་པར་མི་བཞེད་དེ། ལམ་བདེན་ལ་འགོག་བདེན་གྱི་རྒྱུ་བྱ་བོ་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ་མཛོད་ལས། འདུས་མ་བྱ་ལ་དེ་དག་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །མི་ཤེས་པ་གང་དག་བྱལ་འབྲས་ཀྱིས་འབྲས་བུའི་གོ་ཚོད་ན། ཐལ་རྒྱུ་དེ་བྱལ་འབྲས་ཀྱི་རྒྱུར་བཞག་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་མོད། གཞུང་ལུགས་མི་ཤེས་པའི་འཚོལ་གཏམ་ཡིན་པས་ཆུ་བ་གཏད་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཕྱི་ར་བྱལ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུའི་ཆུམ་གཞག་རྒྱུ་དྲུག་ལས་འོག་པ་སྲུ་བཅད་པ་མེད་ལ་ཡོད་དུ་ཚུག་ཀྱང། དེས་བྱལ་འབྲས་ལ་རྒྱུའི་བྱ་བ་དྲུག་པོ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། བྱལ་འབྲས་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས་གཞི་འགལ་ཞེག་ཏུ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྷོན་སོང་དུ་སྟྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ནི། བཏུ་ཐུག་ཞེག་ལེ ཎ་གཉིས་པར་གསུངས་པས་ལུགས་འདི་ལ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེའི་རྒྱས་ཚོས་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ནི་མི་འགྱུར་པས། རྒྱས་དེ་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་སུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དམ། ལེགས་པར་སོམས་ལ་སྟོས་ཤིག་ དེ་ཡང་རྣམ་དགྱེད་དང་མི་ལྡན་པ་དག་གིས་བསམས་ཏེ། སྟྲས་ན་ནི་ལོག་པ་ཁོ་ནར་སྟྲ་བར་འགྱུར་བས། དེ་དག་གིས་ནི་དད་པས་གཞན་ཁོ་ནའི་རྟེས་སུ་འབྲང་བར་བྱའི་རང་གིས་བསམས་ཏེ། གཞན་

ལ་བསྟན་པར་མི་བྱ་ཞེག གཞན་པ་ནི། དེ་སྐད་སྨྲས་པ་ལ་འདི་སྙམ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་བསྣྲོན་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་དེ་ལ་དེ་བྱུང་དུ་འཇུག་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣྲོན་པའི་རྒྱས་ཆོས་གཞན་ལ་དེ་བྱུང་འཇུག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དེ་ལས་བྱུང་བར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན། རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཁྱོད་ཉིད་ཅིག ཐལ་བ་སྟ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། མེ་མེད་པ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་པ་ལ་དེ་བྱུང་དུ་འཇུག་བར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེ་གཞན་ལ་དེ་བྱུང་འཇུག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མེ་དུ་གཞན་ཀྱི་འཇུག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། ཁྱོད་དང་དེ་གཞན་ཀྱི་འཇུག་པ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་ངེས་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ལས་མ་གཏོགས་པའི་མེ་དུའི་དེ་བྱུང་འཇུག་པའི་ལྷོག་འཇུག་ངེས་བྱེད་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་མེ་མེད་དང་དུ་མེད་ལ་འཇུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཅིག་དང་དེ་བྱུང་འཇུག་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟེ། བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དེ། དངོས་འཇུག་གྲོ་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་གཉིས་ཀ་མེད་ཀྱང། ལྷོག་པ་ལ་དེ་བྱུང་གི་འཇུག་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དང་ལྷོག་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱུབ་པ་ཅམ་གྱིས་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པར་ཡང་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ། རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་ལྷོག་ཉིད་ཀྱིས། །དོན་ལྷོག་པར་ནི་བརྗོད་པ་ལས། །མི་དམིགས་དགེ་ནི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཐ་དད་པར་ནི་མ་བཀག་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེར་མ་ཟད། ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པ་དང་གྲང་རེག་མེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་དངོས་འཇུག་དང་དངོས་ཁྱབ་དེ་ཉིད་ལྷོག་པའི་ལྷོག་འཇུག་གཉིས་ཀ་མེད་ཀྱང། རྒྱུ་བའི་

འབྲེལ་པ་བྱུབ་པས་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་བཞག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐྱབ་དུ། དགག་ལ་དེ་འམ་དེ་རྒྱུ་
དང་། ཁས་ལ་བ་བརྗོད་པ་མཐོང་གང་ཡིན། ཁེ་ཡང་དེ་ཡི་ཚད་མ་ཉིད། ཁེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་
སོགས་དང་། དེ་ཕྱིར་རང་སྣོས་བརྗོད་ན་ཡང་། ཁེ་ཉིད་མེད་པའི་སྣྲོན་བྱེད་ཡིན། ཞེས་དང་། ཀུན་ལ་སྟོང་བ་ཐ
དད་ཉིད། ཡིན་གྱི་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ཚངས་རིག་སྟོབས་ཆེན་པ་དང་གྲངས་རིག་རྒྱུན
ཆགས་མེད་པ་གཉིས་ལ། ཐ་དད་བཀག་ན་ཁེགས་པ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ཙམ་གྱིས་དངོས་འབྲེལ་དང་དངོས་ཀྱི
བཟློག་འབྲེལ་གང་དུ་ཡང་ཞེ་བཞག་མི་ནུས་ཏེ། གྲངས་རིག་ཚད་མས་མ་དཔེགས་པ་དང་། གྲངས་རིག་མེད་པ
གཉིས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པའི་ཚད་མ་ཁོ་ནས་སྒྲ་མ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་དགོས་པར་གསུངས་ཀྱི།
ཚ་རིག་སྟོབས་ཆེན་ཡོད་ན་གྲངས་རིག་མེད་དགོས་པར་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལྟ་བུས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ
པ་ངེས་པར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་རྒྱས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ། བོད་རྣམས་ལྟར་མཇུད་དེ། རྒྱུ
དངོས་སྣྲོབ་པའི་དང་། རྒྱུ་སྟོན་སོང་སྣྲོབ་པའི་དང་། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་སྣྲོབ་པའི་དང་། རྒྱུ་ཆོས་རྟེས་སུ་དཔོག་པའི
དང་། རྒྱུའི་རང་ལྟོག་སྣྲོབ་པའི་འབྲས་རྒྱས་ཡང་དག་ལྟར་མཇུད་དོ། ཁངས་པོ་ལ་དཔེར་བརྗོད་དངོས་དང
རྒྱས་སུ་གཟུང་བྱའི་མཚན་གཞི་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། ཁངས་པོ་ནི། དཔེར་ན། གང་དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་ཡོད
པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། ཚང་མང་བཞིན། གང་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་ལ་དེ་ལ་ཡང་དུ་བ་ཡོད་དོ། ཁེས་པ་ལྟ
བུ་རྒྱུ་དངོས་བསྣྲོབ་པའི་འབྲས་རྒྱས་སོ། ཁའི་ལ་རྒྱས་སུ་གཟུང་བྱ་ནི། དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྣྲོབ་ཀྱི
ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་སྟེང་ནས་རྩི་བ་ཡིན་གྱི།

[૧૪૦]

དུ་བ་ཡིན་པའི་སྟེང་དུ་ཅི་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྟེང་ནས་ཅི་ན། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྱུར་ཅིང། རྒྱས་དང་ལ་རྟེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟན་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ནི་མ་ཡིན་པར་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི། མེ་ཡིན་པ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟྲུབ་པ་ན་མེ་ཡོད་དེ་ཞེས་སྟྲུབ་ཀྱི་ཡོད་པས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་མེ་ཙམ་སྟྲུབ་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཅན་ནི། དིང་སང་ཕྱོད་པ་བདེ་བའི་ངོར་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ཆོས་ཅན་ཞེས་ཟེར་མོད། ཞེས་འདོད་ལ་ནི། གཞི་གང་ན་མེ་ཡོད་མེད་ཟེ་ཆོས་ཟ་བའི་ལ་རྒྱབ་བམ། ཁང་པ་ལྟ་བུ་ཅིག་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི་སྤྱ་མ་མིན་ཏེ། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་དེར་མེ་ཡོད་དམ་མེད་སྟྲམ་པ་ནི། བ་གླང་རྫི་ལའང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་དུ་བ་དང་ལྡན་པར་ངེས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེར་མེ་ཡང་ཡོད་པར་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་རྫི་ལྟར་ངེས་པར་བྱེད། རང་གི་ཐུགས་བ་ལ་བཀར་ན་ཡང་ཁྱིམ་དེར་མེ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་རྟོག་པར་བྱེད་ཀྱི ·
དུ་བ་ཡོད་པའི་ཁྱིམ་དེར་མེ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་རྟོག་པ་ནི་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མི་འབྱུང་ངོ། །ཚིག་ཁོ་ནའི་སྟེགས་རྒྱའི་ཕྱང་པོ་ལ་ཆེར་ཞེན་པ་དག་ནི་དོན་རྟོགས་པར་སླ་བ་འདི་ཙམ་ལའང་དོགས་པ་མི་འཇུག་པར་སྟྲང་ངོ། །ཕྱིན་ཆད་ཟློག་པ་བ་དག་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བ་ནི། ཐོ་གོས་ཀྱི་འཇུག་པ་སྟུར་བ་དང་བུལ་བ་ གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ། ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཉན་པ་དང་བསམ་པར་བྱས་ན། ཐོ་གོས་ཀྱི་འཇུག་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱས་པར་འགྱུར་ཞིང་དེའི་དབང་གིས་རྒྱལ་བ་རྣམས་དགྱེས་པར་འགྱུར་ལ། ཡུལ་གང་ཅན་གྱི་ལྷོངས་འདིར་རང་བཞིའི་གཏམ་ལ་སྟེང་སྟོབས་ལྡན་ལེན་པའི་

[๑๗๑]

ཕྱི་རབས་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྨྲོ་བའི་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཁོ་ན་ལ་བལྟ་བ་དང་། བཤད་པས་དུས་འདའ་བར་བྱས་ན་ལུང་གིས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཏི་མ་མེད་པ་རྣམས་ལ་གཞོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པར་འགྱུར་ཞིང་། རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ལུས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་མཚོར་ལྷུང་སྟེ་དོན་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ལུང་ཁོ་ན་ལ་ཐོས་བསམ་ལྷུར་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་བཀའ་ཡོད་པར་བྱའོ་ཞེས་ཐལ་མོ་སྨྲ་ར་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དུ་བ་ཡོད་པ་ཚོས་ཅན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་རྒྱས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་མཁྱེན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གསུམ་ལྟན་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བ་དེ་ཚོས་ཅན། ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས་རྒྱ་དུས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཐོན་སོང་སྐྱབ་པའི་འབྲས་བུའི་རྒྱས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། རྒྱ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། དེའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་མཁྱེན་སྟོན་དེ་སྟོན་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། ལུགས་འབྱུང་གི་སྒྲབས་ནས་བཤད་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱངས་པ་དེ། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དུས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཐོན་སོང་དུ་སྐྱབ་པའི་འབྲས་རྒྱས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། རྒྱ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གྲུབ་ལས་དང་པོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་འདི་ནི་རྒྱ་ར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་འདི་ཡང་ཤེས་དགོས་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྟན་གྱི་སྒྲས་པ་དེའི་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། དེ་ལས་དེ་དགོག་པ་ཡང་འབྲས་བུའི་ཐུགས་ཁོ་ནར་

[ཀ།]

བཞག་དགོས་ལ། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སྲུ་ཁས་ལེན་པའི་ཤེང་རྩའི་སྒོ་ལ་འབྱེད་ཐུབ་བ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ངེད་ལ་སྐྱོན་མེད་པར་མ་ཟད་ཁྱེད་ལ་ཉེས་པ་དུ་མ་འབྱུང་སྟེ། དུ་བ་དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་རྒྱས་སུ་གཟུང་བྱར་ཁས་བླངས་པས་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། དུ་ལྟན་གྱི་ལ་དེ་ཁྱོད་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་ཡོད་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྣྲོན་ལ་ཁྱོད་འགོད་ཚུལ་ཡོད་འགོད་གང་ཞིག་ དེ་ཁྱོད་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟམ་ན། དེ་ནི་བདེན་མོད་དེ་ལྟར་ན། འགོད་ཚུལ་ལྟར་གང་གྲུབ་པ་དེ་ཕྱོགས་ཚོས་ཡིན་པ་དེ་བས་ན། དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཕྱོགས་ཚོས་སུ་སོང་བ་མིན་པར་འདུག་གམ། ཆོ་གོས་ཡོད་ན་སོ་མས་ཤིག ཚོ་གལ་ལྟར་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་མིན་པ་ཚོས་ཅན། བུམ་པ་དངོས་པོ་མིན་པར་སྣྲོན་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་སུ་ཐལ། སྣྲོན་བྱེད་ཁྱེད་རང་གི་དེ་དག་གི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེར་སྣྲོན་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སུ་བཀོད་པའི་འགོད་ཚུལ་ཡོད་འགོད་གང་ཞིག་ དེ་ཁྱོད་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀྱིས་སྤ་མ་མཚུངས་པས་སྣྲོན་ཅིང་། ཀྱིས་སྟོང་ཇི་ལྟར་བཀོད་ཀྱང་། དེ་ཉིད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མ་གྲུབ་པའི་ཀྱིས་ལས་མ་འདས་སོ། །དེས་ན། གང་ཀྱིས་སུ་མ་བཀོད་པ་ཞིག་ཀྱིས་གཟུང་བྱའོ་ཞེས་དང་། གང་ཚོས་སུ་མ་བཟུང་བ་ཞིག་བསྣྲོན་བྱའི་ཚོས་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱིས། མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྣྲོན་པ་ལྟར་ཟོལ་སྟོང་འབའ་ཞིག་ལྟར་བྱེད་པའི་གཏམ་དུ་སྣང་བས་མཁས་པ་མགུ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ནམ་མཁའི་དུ་བ་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱུ་མེ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་མིག

[ཀ།]

ཤེས་ཚོས་ཅན། དམིགས་རྫུན་དང་དེ་མ་ཐག་རྫུན་ལས་མ་གཏོགས་པའི་རང་གི་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་པར་ཁྱོད་མི་སྐྱེ་ཞིང་རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ལྔ་པ་ནི། ཐུ་གུ་ཚོས་ཅན། རྒྱུ་དང་བཅས་པར་ཡིན་ཏེ། རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །བཞི་པ་རྒྱུ་ཚོས་རྟེས་དཔོག་ལ་རིགས་པ་སྣྲ་བ་རྣམས་མཐུན་པར་འདི་སྐད་གསུངས་ཏེ། ཁ་ནང་གི་བུ་རམ་གྱི་གོང་བུ་ལྟར་བ་ཚོས་ཅན། བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་སྤྲ་མའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་དགེ་ལ་ཡང། དུ་ལྟན་གྱི་ལ་ཚོས་ཅན། མེས་བུད་ཤིང་གི་འགྲུར་བ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ཚོས་རྟེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགེར་མཛད་དོ། །འདི་མི་འཐད་པ་ལ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྤྱན་དབྱང་བ་དང། རང་གི་འདོད་པ་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགེར་བརྗོད་མ་ཐག་པ་གཉིས་པོ་དེ་དག་རྒྱུ་དངོས་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ལས་ལོག་ས་རྒྱ་ཚོས་རྟེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་བྱའི་དགེར་བརྗོད་དུ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་དག་ནི་རྒྱུ་དངོས་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ལས་ཁྱད་ཚོས་ལོག་པ་ཅི་ཡང་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང། དུ་བས་ལ་ལ་མེ་དངོས་ས་ད་ལག་སྟོན་ཀྱིས་བུད་ཤིང་གི་འགྲུར་བ་རྟོགས་པ་དང། བུ་རམ་གྱི་ངོ་ད་ལྟར་བས། གོང་བུའི་སྟེང་དུ་བུར་གཟུགས་སྤ་མ་དེ་ད་ལག་སྟོན་ཀྱིས་བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་པ་ད་ལོག་ནུས་ཤེས་པ་གཞུང་གི་དོན་དུ་ལེགས་པར་གསལ་བས། ཁྱེད་རང་གིས་འདོད་པའི་འབྲས་རྟགས་བཞིའི་ད་ལེར་བརྗོད་ལས་ལོག་ས་རྒྱ་ཚོས་རྟེ་ས་ད་ལོག་གི་རྟེ་ས་ས་ད་ལག་པའི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཅེག་ཡོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤར་བཤད་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་བཞི་པོ་དེ་ད་ལག་གིས་རང་རང་

[૧૪૯]

གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ། རང་རང་གི་ཆོས་དེ་དག་དངོས་སུ་དཔག་སྟོབས་ཀྱིས་རང་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཆོས། རང་དང་དུས་མཉམ་པ་འགའ་ཞིག་དཔོག་པར་ནུས་པའི་རྟེས་དཔག་སྟེ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་འབྲས་རྒྱས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྟར་འདོད་པ་དང་། རྒྱུ་ཆོས་རྟེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྒྱས་ཡང་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་བཤད་པ་དེ་ལྟར་མཚན་པ་ནི། མཁས་པ་མཀུ་བ་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མ་མཐོང་ངོ་། །གཉིས་པ་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་དང་ཆ་མཐུན་ཁོངས་སུ་བསྡུ་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པ་བཞི་པོ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁ་ནང་གི་བུར་རྫོགས་ཆོས་ཅན། བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡོད་དེ། བུར་རོ་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སམ། ལ་ཆོས་ཅན། བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །འདི་དག་གི་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང་། དེ་དང་དེ་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་། རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་ལ་དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དེ་སྐྱེས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇོལ་ལྡོག་ལེགས་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དེའི་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་དངོས་འབྲེལ་མེད་ཀྱང་། ཁྱད་གཞི་དེ་གཉིས་ཀྱི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་དེ། དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་དང་། བུར་གཟུགས་སྣ་མའི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། རོ་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་གཉིས་པོ་ཆོས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་སུ་གྲུབ། ཆོས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་གཉིས། གང་རུང་གཅིག་ཡོད་པའི་གཞིར་གཅིག་ཀོས་

[ཀ།]

ཡོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་མི་འཚལ་བའི་ཕྱིར། བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་གཉིས་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་པ་མེད་པར་ཐལ། འབྲེལ་པ་གཉིས་པོ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདི་དངོས་རང་བཞིན་ནམ་འབྲས་མིན། །འདི་ལས་རྣམ་བཞག་ཐོག་ཕས་ཀྱང་། །འཚལ་པ་མེད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ཚ་བར་འདོད་ན། དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པ་ཁྱོད་ནི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང་ལྡན་པས་ལན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་ཙམ་ནས་འབྲེལ་བ་དེ་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། ཆོས་དེ་གཞི་དེ་ལ་དངོས་སུ་འབྲེལ་པ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ལའང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ངེས་བྱེད་ལས་གཞན་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཆོས་དེ་གཞི་དེ་ལ་མ་འབྲེལ་ན། དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ཐུར་བཤད་པ་ལྟར་མེ་མེད་དང་དུ་མེད་ལྟ་བུ་དང་། ཚ་རིག་སྟོབས་ཆེན་དང་གྲང་རིག་མེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་། ལྟོག་འབྲེལ་དང་བརྒྱུད་པའི་འབྲེལ་པ་ཅི་རིགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང་། ལྟོག་པའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཀ་མེད་ཀྱང་། བརྒྱུད་ནས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་དགོས་པར་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་མེ་མེད་དེ་དུ་བ་མེད་པ་ལ་བདག་ཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་མི་ནུས་ཏེ། མེ་མེད་དང་དུ་མེད་ཀྱི་ལྟོག་འབྲེལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན་བདག་ཅིག་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི། ཚད་མར་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱང་དུ་བ་ལ་མ་འབྲེལ་བར་ཐལ། འབྲེལ་བ་གཉིས་པོ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་ངེས་

[ཀ།ལ།ཆ]

སོོགས་ལས། དུ་བ་བཀག་ནས། དེ་འགོོག་པ་འཇུག་ཡུལ་མ་དམིགས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདི་ཡང་བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་རྫས་གཞན་ཡིན་པས་དངོས་ཀྱི་འཇུག་པ་མེད་ཀྱང། བརྫུད་པས་འཇུག་བར་བཞག་སྟེ། དེ་གཉིས་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། གཙོ་བོ་སེམས་གཅིག་གི་འགོར་དུ་བྱང་བའི་སེམས་བྱང་ཀུན་འགྲོ་ལ་བཞིན་ནོ། །དེ་དེ་ལ་བརྫུད་ནས་འཇུག་བ་དང་། བརྫུད་ནས་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཐུལ་བར་བཞག་གོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རྒྱུ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཐུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འབྲས་བུ་ལའང་དེར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་རྟེས་སུ་དཔག་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་རྟེས་སུ་དཔག་པའི་དོན་ནི་དེ་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཡང་དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཚུལ་གཉིས་གྲུབ་པར་ཁས་ཟློས་ནས་དེ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་ཐ་དད་བཀག་ནས་ཁེགས་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་པའི་དོན་ལྡོག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཁས་ཟློས་ནས་དེ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་མེད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི། ཁོ་བོ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་བཞག་རྒྱུ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་སྐད་དོ། །དེ་ལྟ་ཡང་དེ་གཉིས་བརྫུད་ནས་འཇུག་ན། དེ་གཉིས་འཇུག་མི་དགོས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྡོག་འཇུག་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་འཇུག་མི་དགོས་པ་ནི་དུ་བ་དག་ལྟར་བ་དེ་རང་གི་རྒྱུ་བུད་ཤིང་གི་བརྫུད་པའི་རྒྱུ་རྫུར་པའི་གྲུབ་ཆགས་དང་བརྫུད་ནས་འཇུག་ཀྱང་འཇུག་མི་དགོས་པ་བཞིན་དང་། ཤེས་བྱ་མིན་པ་དེ་ཐོའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རྒྱང་མིན་པ་གཉིས་ལ་ལྡོག་འཇུག་གྲུབ་ཀྱང་འཇུག་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་བརྫུད་འཇུག་སྐྱབས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། རྟགས་དེ་དོན་གང་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཐུལ་བའི་གཞི་དེ་དང་། དངོས་ཀྱི་ཆོས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་པ་སྐྱབ་དགོས་

[ཀ།]

པས་སོ། །གཞན་ཡང་དེ་དེ་ལྟར་སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྟང་ཡིན་ན། ལྟར་སྟང་གསུམ་ལས་གང་ཡིན། མ་ངེས་པའོ་ཞེ་ན། དེ་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ངེས་མིན་པར་ཐ་ལ་འོ། །དེ་ཡང་ཁས་ཀྱང་བླངས་མོད། བྱར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་མེད་པ་ལ་བྱར་རོ་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པ་སྲིད་ན། བྱར་རྟོག་དེ་རྟུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པའི་གོང་བུ་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་གནས་སོ། །དོན་དེ་ཉིད་གཞུང་དང་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། ཕྱོགས་སྔ་མ་ན་རེ། རྟགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ན། རོ་ལས་དུས་མཉམ་པའི་གཟུགས་དགོས་པ་རྟགས་གསུམ་ལས་གང་ཡིན། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མ་ངེས་ཏེ། འདི་ལྟར་བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་ཚོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་གཞིར། རང་དང་རྒྱ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་བྱར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་རྟོགས་ཤེང་སྣྲོན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་གྱུར་ཅིང་རྒྱ་བྱར་གཟུགས་སྤ་མ་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱི། དེའི་ཚོས་བྱར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་རྟེས་སུ་དཔོག་བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བུ་བ་མེ་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་བྱད་ཤེར་གྱི་འགྱུར་བ་སྣྲོན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་བཞིན། ཞེས་སྟོན་པ་ནི་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་ནས་བཞིན་གྱི་བར་རོ། །བྱར་གཟུགས་སྤ་མ་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་དང་བརྒྱད་ནས་འབྲེལ་བར་ཅིས་སྣྲོན་ཅེ་ན། དེ་འགྱུར་སྟེ། བྱར་གཟུགས་སྤ་མ་དེ་བྱར་གཟུགས་ད་ལྟར་བའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི། ནུས་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་ནི། ནུས་རྒྱ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །དེ་ལྟར་ན། བྱར་རོ་ད་ལྟར་བའི་རྟགས་ལས་གཞི་དེར་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པར་

[ཀ།]

རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་དེ་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་དེ་གཞི་དེར། བྱང་གཟུགས་སྤ་མ་སྣྲོན་པ་དང་། བྱང་གཟུགས་ད་ལྟར་བསྣྲོན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བཀོད་ཚོད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བཀོད་ཀྱང་སོང་ཚོད་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་གཅིག་གི་སྟེས་དཔག་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་འདས་དུས་གཅིག་རྣམས་རྟོགས། །དེ་ནི་འབྲས་བུའི་རྒྱས་ལས་སྐྱེ། །ཞེས་པའོ། །མདོར་བསྡུ་ན་རྒྱུའི་ཚོས་ཤེས་པ་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དེ་དགོག་པ་ལ་རྒྱུ་ཚོས་རྟེས་དགོག་ཏུ་རྟེ་ལྟར་བཞག་ བ་ལྟར་མིན་པར་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཉིད་ལ་རྒྱུ་ཚོས་སུ་བྱེད་ན། རྒྱུ་དངོས་སྣྲོན་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ཚོས་རྟེས་སུ་དགོག་པར་རྟེ་ལྟར་མིན། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་འགྲེལ་པར་ཁྱེད་ཅག་གི་འདོད་པ་དེ་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ཡང་རྣམ་པར་བརྟག་དགོས་ཏེ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། འདི་སྐད་དུ། རོ་ལས་གཟུགས་དངོས་སུ་རྟེས་སུ་དགོག་པ་ནི་མིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་རོའི་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་གཟུགས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཉིད་རྟེས་སུ་དགོག་པར་བྱེད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་རྟེས་སུ་དགོག་པའི་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུའོ་ཞེས་གསུངས་ལ། ཁྱེད་ལྟར་ན། དེའི་ནང་དུ་འདུའོ་ཞེས་གསུང་ངེ་ཞིག་ དགོས་ཏེ། རྒྱུ་ཚོས་རྟེས་དགོག་གི་གཏན་ཚིགས་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད། འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་རྟེས་སུ་དགོག་པའི་ འབྲས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོ་ལས་གཟུགས་དངོས་སུ་མི་དགོག་པར་གསུངས་པ། དེ་གཞན་ལ་དངོས་ཀྱི་ འཕྲེལ་པ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཤིང་། ནུས་པ་དགོག་པར་གསུངས་པ་ཡང་ནུས་པ་དང་དངོས་ཀྱི་འཕྲེལ་པ་གྲུབ་ པ་ལ་དགོངས་སོ། །འདི་ལ་རྟོགས་ལྡན་དག་འདི་སྐད་དུ་ཆོལ་བ་སྲིད་དེ། འོ་ན་བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་དེ་ཡང་ བུར་ཏོག་ལ་བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་སྣྲོན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་

། གསུམ། །

ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ནི། དེ་རིགས་པ་མཚུངས་པས་ཤེན་ཏུ་འདོད་
དོ། །འདོད་ན་བསྟན་བྱ་སྟོན་བྱེད་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའམ། རེས་འགའ་ལྷོག་གྱུར་ཡང་མངོན་གྱུར་གྱི་
སྟོན་བྱེད་ཡིན་ལ། བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་དེ་ཁ་ནང་གི་བུར་རྟོག་ལ་བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བསྟན་པའི་རྒྱས་
ཡང་དག་དང། ཅིག་ཤོས་ཚུལ་ལ་སྟོན་པའི་ཡང་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། རྒྱས་
སུ་འགྲོ་ཚུལ་གཉིས་པོ་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་སོ་སོ་ལ་ཡིན་པས། རེས་འགའ་ནི་བུར་གཟུགས་མངོན་དུ་གྱུར་ནས།
བུ་རམ་གྱི་རོ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེད་པས། མཁར་གཞོང་གི་ནང་གི་བུར་རྟོག་ལ། རོ་བསྟན་པ་ལ། གཟུགས་ད་
ལྟར་བ་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར། རེས་འགའ་ནི་རོ་མངོན་དུ་གྱུར་ནས། གཟུགས་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེད་པས།
ཁ་ནང་གི་བུར་རྟོག་ལ་གཟུགས་སྟྲུབ་པ་ལ་རོ་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཚོས་ཅན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཉིས་
ཀ་ཡང། གཉིས་ཀའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་ནི་མིན་ནོ། །རྟགས་འགྲེལ་དུ། དེ་ལྟར་འདས་དུས་གཅིག་རྟགས་
རྟོགས། །ཞེས་དང། འདས་ད་ལྟར་གཉིས་ལས། གཞན་མ་འོངས་པ་སྟྲུབ་པའི་འབྲས་རྒྱས་ཡང་དག་མ་
གསུངས་ལ། རྟགས་པར་ངེས་པ་ལས། འདིས་ནི་གྲོགས་མ་འཕོ་བ་དང་ཉ་འཕར་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཆར་ལ་
སོགས་པ་རྟེས་སུ་དཔོག་པ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་མ་འོངས་པ་དཔོག་པའི་འབྲས་རྒྱས་ཡང་དག་ཀྱང་
སྟོན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དང། ཡང། ཚོགས་པ་རྟགས་པར་བཞག་པ་ཡི། །རྒྱ་ནི་ཚོགས་པ་ཅན་ཡིན་པས། །དེ་
དག་མེད་ན་དེ་མེད་ཕྱིར། །བ་ལང་ཉིད་ལས་རྟ་ཅན་ཡིན། །ཞེས། བ་ལང་ཡིན་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་འགའ་ཞིག་རྟ
ཅན་དུ་སྟྲུབ་པའི་འབྲས་རྒྱས་ཡང་དག་དང། ཆུ་ཡི་བདག་ཉིད་དེ་འདྲ་བ། །གཞི་ལས་མངོན་པར་གྲུབ་

[૧૪૦]

པའི་གྲོར། །དེ་ཡི་འབྲས་ཡིན། ཞེས་སྟ་མ་དེ་དག་ཏུ་མ་འདུས་པ་ལྟར། སྣང་བའི་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་
གསུམ་གསུངས་སོ། །དགོངས་པ་ནི། ཉ་འཕར་བ་དང་། ཟློག་འཚུག་པ་དང་། སྨལ་པ་སྐད་འབྱིན་པ་སོགས་རང་
དུས་མཉམ་པའི་ཚར་གྱིན་རྒྱམ་ན་གནས་པ་དེ། དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་པ་དང་། ནོག
ཕྲོག་ཅལ་དང་རྡ་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་དེ་ལ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་འཇོག་ལ། དེ་ཚེ་ཚོགས་པ་ཅན་རེ་རེ་བ་དེ་ཚོགས
དོན་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་འདི་ལའང་། ཁ་ཅིག་མགོ་བོ་རྩེག་པའི་ཕག་ཏུ་སོང་བའི་གོང་བུ་རྡ་ཅན་དུ་སྣྲོན་པ་ཡིན་གྱི་
གཞན་ལ་ཅེས་འདོད་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ལ། སྟོག་ལོ་ཆེན་པོ་ནི། ཐག་རིང་པོའི་གོང་བུ་དེར་སྣྲོན་པོ་ཞེས་གསུང་།
འདི་ལ་ཚོགས་པས་ཡ་གྱལ་སྣྲོན་པའི་འབྲས་རྒྱས་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ལ་ཅིག་ནི་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་ལས
རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་སྣྲོན་པས་འབྲས་རྒྱས་སོ་ཟེར་བ་ལ། ལོ་ཆེན་གྱིས། དེ་ལྟ་ན་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པར
སོང་བའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འཐད་ཅེས་དང་། མཚོན་བྱ་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས་མཚན་ཉིད
སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཀྱང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དོན་གཞན་ཡང
ཞར་ལ་བཤོད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱས་ཚོས་གཉིས་ལ་དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང་། བརྒྱད་ནས་མི་འཁྱལ་བའི
འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི་དུ་མ་མཐོང་སྟེ། མིག་ཅེས་ཀྱིས་ཁ་དོག་མཐོང་བ་ལ
བརྟེན་ནས། གཞི་འགལ་ཞིག་ཏུ་ཆུ་ཡོད་པར་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཅེས་པ་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ། ཆུ
དང་ཆུའི་ཁ་དོག་ལ་འབྲེལ་པ་གཉིས་པོ་ནི་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་དེ་འདྲ་མངོན་སུམ་ཡིན་གྱི་རྟེས
དཔག་མིན་ནོ་ཞེས་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཆུ་ནི་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པས།

[૧૪૭]

མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་མི་རྟང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་
མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། གཞི་འགར་བྱེ་མ་དང་། རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་སའི་ཁྱད་པར་ཅན་འགའ་ཞིག་དགོག་པ་
དང་། ཆུང་གི་ཉུར་ལྡན་དང་། ཆུའི་ཤར་ལྡ་ལས། གཞི་འགར་ཆུང་དང་ཆུ་དགོག་པའི་རང་དོན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
ཡང་དག་ནི་ཐོང་བས་འགྲུབ་པ་དང་། ལག་པས་རེག་བྱ་ཐོང་བ་ན་དུང་གི་དབྱིབས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ཡང་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། དོན་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཁ་
དོག་མཐོང་བ་ལས། སའི་རེག་བྱ་དགོག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ས་དང་སའི་ཁ་དོག་
གཅིག་ཏུ་འཕྲལ་ནས་འདི་ནི་སའོ་ཞེས་ཞེན་པས། རྒྱས་ལས་བསྟན་བྱ་རྟེས་སུ་དགོག་པའི་སྤྱ་ཕྱིའི་རིམ་པ་རྟེ་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་མེད་དོ། །གཞན་དོན་གྱི་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བའང་སྲིད་ལ། དེའི་ཚེ། ཕྱོགས་དེར་ཚོས་
ཅན། ས་ཡོད་དེ། ཁ་དོག་སྐྱ་བོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སམ། ཡང་སའི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་
ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དེ། དེ་ལ་ཡང་སའི་ཁ་དོག་ཡོད་པར་ངེས་ནས་ས་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི་མི་དགོས་ཏེ།
སྤར་བཤད་པ་དང་སྣར་ཡང་འཚད་པར་འགྱུར་བ་ལས་རྟོགས་སོ། །ཡིད་ཆེས་པའི་གཏན་ཚིགས་འབྲས་བུའི་
རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཁོངས་སུ་བསྡུ་བའི་ཚུལ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཀུན་བར་སྣང་བ་འོག་ཏུ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་
རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཆ་མཐུན་ཁོངས་སུ་བསྡུ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེ་
སྐྱོན་ཀྱི་སྐྱོན་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྐྱོན་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་རྣོལ་བ་དེས། ཁྱོད་ཀྱི་
རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱོན་པའི་

[૧૮૩]

རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་ཚུལ་གཉིས་བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་པ་དེའོ། །སྔ་རབས་བློན་
ཟིན་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་མ་ཐུན་པར། རྒྱས་དེ་ཚོས་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དགོས་པར་བཞེད་པས།
དེ་དབྱུད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་དུ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དེ་ཚོས་ཅན་མི་རྒྱ་བའི་དུ་བ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་
འབྲེལ་བར་ཐལ། གཞི་འགའ་ཞིག་མི་རྒྱ་བའི་དུ་བ་ཡོད་པར་སྣུན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེ་སྣུན་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱས་ཡང་དག་གསུམ་པོ་གང་དུ་ཡང་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུལ་གསུམ་ལས་གང་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་བརྒྱས་ན་འཇིག་གོ། །འདི་གཉིས་ལ་བདག་
གཅིག་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པས།
དེ་མ་དམིགས་པ་ནི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་དང་
འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་འདི་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོག། འབྲས་བུ་ནི་ཡང་གལ་ལེགས། །ཞེས་རྒྱ་རྒྱས་སུ་བཀོད་
ནས་འབྲས་བུ་སྣུན་པ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྒྱ་ཅོམ་འཁྱལ་ཡང། རྒྱ་ནུས་པ་
ཐོགས་མེད་མི་འཁྱལ་བར་བཤད་དེ། རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། ཆུ་སྟེགས་བྱེད། རྒྱས་ལོག་པར་འདོད་
པའི་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། འདུས་བྱས་ཀྱི་དུ་བ་སྣུན་པའང་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་
གྱི་ཁོངས་སུ་འདུའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་ངེས་ལས། རྒྱའི་རྩས་ཐྱི་ལ་བསམས་ནས་འབྲས་བུ་མི་དམིགས་
པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དཔེར་ན་འདི་ན་མེ་མེད་དེ་དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་
གསུངས། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འབྲས་བུའི་ལས་ལ་གེགས་བྱེད་པ། །མེད་པ་ཅན་ཀྱི་ཚོགས་པ་བཞིན། །ཞེས་

དང། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པ་ན། ཁངས་ནི་རང་བཞིན་ནང་འདུས་པྱིར། ཁྱེས་དང། རྣམ་པར་རིས་པ་ལས། ནུས་པ་ལ་ནི་གེགས་བྱ་བར་མི་ནུས་ཏེ། ཐ་མའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་མེད་པྱིར་ཏེ། སྐད་ཅིག་ལ་ཆཱཡས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུང་ཞིང། རྒྱུ་མ་དམིགས་པས་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་ལ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པས་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡུལ་ཅན་སྒྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། ཁེ་ཡི་ངོ་བོས་ཁྱབ་པའི་འབྲས་བུ་མ་དམིགས་པ་ནི་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ཁེགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེས་ཀྱང། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ལ་དོན་གཞན་སྒྲུབ་པ་དང། དོན་གཞན་མིན་པ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་སུ་མཛད་ནས། དང་པོ་དུ་བའི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མི་རྒྱ་བའི་དུ་བ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང། འབྲས་བུའི་ལས་ལ་གེགས་བྱེད་པ་དང། མེད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཆོགས་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས། གཞི་འགར་འབྲས་བུ་བསྟེད་རིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུངས་པ་གང་དུ་བསྟན། དེ་མ་གསུངས་སོ་སྙམ་ན། གང་དག་དེ་ཡོད་གཞན་ལྟོས་མེད། །དེ་དག་དེ་ཡོད་པ་རིས་ཡིན། །འབྲས་བུའི་ལས་ལ་གེགས་བྱེད་པ། །མེད་པ་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་བཞིན། ཁྱེས་པའི་དཔེ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་སྙམ་དུ་ཁོ་བོ་དོགས་སོ། ཁཉིག་པ་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སུ་བཀོད་ནས། བུམ་པ་དང་པོ་གྲུབ་ཅམ་ནས་ཁཉིག་ངེས་སུ་སྒྲུབ་པཱའ། རྒྱུ་རྣམས་སུ་བཀོད་ནས་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཐོང་ངོ། །དངོས་རྒྱུ་རྣམས་སུ་བཀོད་ནས་དངོས་འབྲས་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་ཚད་མ་རྣམས་པར་ངེས་པར་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་དབྱད་པ་མཛད་ལ། ཁྱབ་པ་ལ་མ་མཛད་དོ་ཞེས་ཤེས་དགོས་སོ། ཕྱི་རབས་ཀྱི་

[१४९]

ཆོག་ལྷོང་བ་དག་མཐུན་པར། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཟུར་དུ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན། ཁྱོད་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཞེས་རེར་བཤད། སྟེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་དང་འགལ་བར་དོགས་ཏེ། ཅོལ་བྱང་ཆོས་ཅན། དུང་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་དེར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་རྒྱ་པ་ཅོལ་བྱང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ན། མི་རྒྱ་པ་ཆོས་ཅན། ཅོལ་མ་བྱང་གི་དངོས་པོ་ལ་རྟེས་སུ་མི་འགྲོ་བར་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་སྟེ། རིགས་ལྡན་རིགས་མིན་གང་གི་ཕྱིར། །གསལ་བའི་ངོ་བོ་གཞན་རྟེན་མེད། །ཅེས་དང། ངོ་བོ་གཉིས་ཉིད་ཡོད་ན་ཡང། །དེ་དངོས་གཅིག་ཏུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །ཞེས་མི་རྒྱ་པ་ལ། ཅོལ་བྱང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་མི་གཅིག་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་འགལ་ལོ་ཞེས་གསུང། དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཡང་ཤ་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། རིགས་གཏེར་ལས། ཤེར་མིན་ལས་ལྷོག་དངོས་པོ་དེ། །ཤ་པ་ཡིན་ན་གཞན་ཤེར་མིན། །གཞན་ཤེར་ཡིན་ན་ཤ་པ་མིན། །དེ་ཡི་རང་བཞིན་གཞན་མིན་ཕྱིར། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་བཟུང་ནས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རིགས་པ་འགོག །ཁགས་ལ་གནས་པའི་སྟེ་ཏུ་དག །ལྷོན་པའི་ཤེར་ལ་མི་གཙང་འཕོར། །ཞེས་བཀག་པར་མཛད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱི་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་པར་ཁས་ལེན་པ་གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པས། དངོས་པོ་བུམ་པ་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་སྟེ་བདུན་ལས་རང་ལུགས་སུ་བཤད་པ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བུམ་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་ཉིད་དངོས་པོའི་རྫས་ཡིན་ཅིང། དངོས་པོ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་

[१४५]

བྱམ་པའི་ཕྱོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ཁྱབ་བྱེད་དང། བདག་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ཟློང་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་གི་བྱེ་བྲག་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དུ་མི་རུང་ངོ། །དེ་དང་ཐ་དད་ནས་བདག་ཉིད་དམ་ངོ་བོའམ། རང་བཞིན་ནམ། དངོས་པོའམ། ཕྱོགས་གཅིག་ན་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྱེལ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་གཅིག་ཏུ་འབྱེལ་བ་ལ། ཐ་དད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལས། སྣྲོན་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཏན་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་ལའང་མེད་མི་འབྱུང། །ཡོད་པ་ཙམ་དང་འབྱེལ་བ་ཡིས། །དེ་མེད་ན་ནི་ཡོད་པའི་བདག །མེད་འགྱུར་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང། དོན་གཞན་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་ཚོས། །ཞེས་དང། རང་བདག་རྣམ་དབྱེར་མེད་གང། ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱས་པར་ནི་སྤྱི་དང་བྱ་བྲག་བརྟག་པའི་སྒྲུབས་སུ་ཉན་པར་འགྱུར་རོ། །གཞིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། རིགས་གཉིར་ལས། སྣྲོན་བྱེད་རྟགས་ཀྱི་སྐོར་ནས་དབྱེ་བ་དང། བསྟན་བྱའི་སྐོར་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཁྱད་པར་མ་ལྟོས་པ་དང། ལྟོས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྣྲོན་པ་ལ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དག་པ་དང། གཉིས་པ་ལ། རང་གི་ཚོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་པ་དང། འབྱེལ་པ་གཞན་གྱི་ཚོས་ལ་ལྟོས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྟོས་པོ་ཁོང་ན་ཡོད་པ་བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང། ལྟོས་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་རྒྱན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཐ་དད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འབྱེལ་པ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ། སྒྲ་བ་དང་ལྡན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྟན་བྱས་དབྱེ་བ་ལ། དོན་སྟྲན་དང་ཐ་སྙད་བསྟན་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་དག་ལྟོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། དེ་སྟྲན་ཀྱི་རང་བཞིན་

[૧૪૬]

གྲྭ་གཏན་ཚོགས་ཡང་དག་གང་ཞིག། རང་མིང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་རང་གི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཚོས་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང་མི་ལྟོས་པའོ། །དགེར་བརྗོད་པ་ནི་སྤྱ་མ་དེ་ཉིད་དོ། །འདི་ལ་དར་ཏྲི་ཀ་མཛད་པ་ན་རེ། དངོས་པོ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ལྟོས་པ་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ངེས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲོན་བརྗོད་ནས། རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་ལྟོས་པ་བྱེད་ཚོས་འཕངས་པ་དང་། མ་འཕངས་པ་ཞེས་ཁྱད་པར་འབྱེད་དོ། །ཉེས་པ་སྤྱ་མ་དེ་ནི། འདི་ལ་ཆེར་འཇུག་སྟེ། དངོས་པོ་ཚོས་ཅན། རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་ལྟོས་པ་བྱེད་ཚོས་ཟློས་ཡུལ་དུ་འཕངས་པར་ཐལ། དེས་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཟློ་ཡུལ་དུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཐུན་མོང་མིན་པར་གོ་ནུས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་དེ་ནི་ཡི་གེའི་དོན་ལ་མ་ཞུགས་ཏེ། རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་ལྟོས་པ་དེ་ཟློ་ཡུལ་དུ་འཕངས་ན། རང་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས། རང་གི་ལྟོས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་གོ་ནུས་ལ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པ་དེ་གོ་ནུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་ན། དངོས་པོ་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཀྱང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཟློ་ཡུལ་དུ་འཕངས་པར་མཚུངས་སོ། །དེས་ལྟོས་པ་འཕངས་པ་དང་། ལྟོས་པ་ཞེག་ལ་ལྟོས་པར་འཕངས་པའི་ཁྱད་པར་མ་བྱེད་དོ། །དེས་ན་ཁྱད་པར་གྱི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། སྒ་ཞེག་གིས་བྱས་སྟམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱས་པའི་དོན་ཤེས་པ་ལ་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་སོ་སྟམ་པའི་ཟློ་ངང་གིས་སྐྱེ་ལ།

[૧૪૭]

དེ་མི་ཤེས་པ་ལ་ནི་བྱེད་པ་པོ་རྒྱུ་རྐྱེན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ལ་བལྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་གཞི་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་དེ་ལྟ་བུ་མེད་དོ། །འདིར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དངོས་པོ་རྟགས་སུ་གསུངས་པ་ནི། རིག་བྱེད་པ། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་མ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། རྟག་པ་ཡིན་པ་འགོད་པར་བྱེད་པས། དེའི་ངོར་རིག་བྱེད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། བྱས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་འགྱུར་བས། དངོས་པོ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་གཞུང་གི་སྐབས་དུ་མར་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པར་གསུངས་པས་ཡོད་པ་ཡིན་ན། མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་ནམ་ཞེ་ན། དབྱེངས་ཀྱི་མདོ་ལས། བླུ་ཡོད་པ་ལའོ་ཞེས་གསུངས་པས། བླུ་ལ་ཞེས་པ། དངོས་པོ། ཡོད་པ། སྲིད་པ། རང་བཞིན། ངོ་བོ། འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་འཇུག་ལ། དེ་ཡང་ཡོད་པ་དང་དངོས་པོ་གཉིས་ཀའི་སྒྲ་ཡིན་པར་བྱས་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་སྟེ་གང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་དང་དངོས་པོའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་སྟེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར། དངོས་ཀྱན་ཡང་དག་རྫུན་པར་མཐོང་བ་ཡིས། །དངོས་རྣྲེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་དངོས་པོའི་སྒྲས་གསུངས་པ་དང། སྟོང་པ་ཉིད་ལ། མཐོང་བ་ཡང་དག་པས་རྣྲེད་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་བརྒྱད་དེ། གང་ཞེ་ན། ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང། ཞེས་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་གསུངས་པ་དང། རྣམ་འགྲེལ་མཛོད་པས། མེད་པ་རྟགས་ཉིད་གང་ལས་ཡིན། །ཞེས་དང། མེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། །དངོས་པོ་མིན་ཞེས་བྱ་བའང་ཡིན།

[१५५]

།ཞེས་སོགས་དུ་མར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོད་པ་དང་དངོས་པོ་གཉིས་ཀའི་སྒྲུབ་བར་བྱས་པའི་ཚེ་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དབུས་མཐར། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྫོག་ཡོད། །དེ་ལ་གཉིས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་ཀུན་བརྟགས་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། འདུལ་བའི་མདོ་ལས་ནམ་མཁའི་བར་དུ་ཚོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མེད་ན། འབྲེལ་པ་ལྟ་གা་ལ་ཡོད། ཅེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། རང་མཚན་མེད་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མེད། །འབྲེལ་བ་མེད་ཕྱིར་རྟེས་དཔག་མེད། །དེས་ན་ནམ་མཁའ་ཡོད་དོ་ཞེས། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ་ཚད་མ་མེད། །ཅེས་དང་། རི་བོང་རྡ་སོགས་མེད་མོད་ཀྱི། །འདུས་མ་བྱས་དང་འཁྱལ་ཡུལ་གཉིས། །དེར་སྣང་བ་ཡི་སྟོབས་ཉིད་ལས། །དེ་ཡུལ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅེ་ན། །དེར་སྣང་བ་དེ་ཤེས་པ་ཡིན། །ཕྱིར་འདོད་ཚད་མས་གཞལ་མི་ནུས། །དེས་ན་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་། །འཁྱལ་ཡུལ་གཉིས་ལ་ཚད་མ་མེད། །ཅེས་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་ཡང་གསུངས་ལ། ཐད་ཀ་དང་ནི་གོང་མ་ཡི། །སྒྲོ་དང་བྲེ་བཏགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད། །ཅེས་འདུས་མ་བྱས་ཡོད་པར་ཡང་གསུངས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་སོ་སོར་འབྲེད་དགོས་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པར་མི་བྱས་ཏེ། དཔེར་ན། གོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྐབས་འདི་ནས་བསྟན་པའི་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་ཡོད་པ་དང་། མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་སྒྲུབ་པ་ན། རྣམ་ངེས་ལས། ནུས་པ་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་དེ་ནི་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྩོད་རིག་ཡིན། གཏན་ཚིགས་ཐེག་པར་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་ལྷོས་པའི་ཕྱིར་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་སོགས་

ཁ་དཀར།

རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པས་སོ། །དེ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད། གཞལ་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་དོན་པར་བྱས་པ་ནི། གཞལ་བྱ་ལའང། རང་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པར་གསུངས་སོ། །ཤེས་བྱ་ལ་ནི་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གང་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །དོན་འདི་ལ་དར་ཏྲི་ཀ་མཛད་པ་ན་རེ། ཡོད་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཚོས་ཅན་གྱིས་མ་ངེས་པ་བསྟན་ན། འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུང་མོད། དེ་ལ་དེས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ཀྱི། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཁས་མ་བླངས་སོ། །ཅི་སྟེ། དེ་ཉིད་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། འོ་ན་ཤེས་བྱ་མིན་པ་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་མིན་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། ཅིག་ཤོས་ལའང། ཁྱོད་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། རྟགས་ཤིན་ཏུ་མ་གྲུབ་བོ། །སྤྱ་མཚང་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དེར་ཐལ། ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཡོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་ཤད་མ་ཚན་གམ། ཅི་སྟེ། མཚུངས་ཤད་མ་ཚན་སྟེ། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། ཡོད་ན་ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་དངོས་འགལ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་བོ་སྙམ་ན། འོ་ན་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་ན་མེད་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། ཡོད་ན་ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་

[๑๙๐]

ནམ། གཞན་ཡང། ཤེས་བྱ་མིན་པའི་རྒྱས་ཀྱིས། བདག་མེད་པར་ཐལ་བའི་རྟེས་ཁྱབ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་མེད་པའི་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན། དེའི་ལྷོག་ཁྱབ་ནི་ཤེན་ཏུའང་ཡོད་པས་ཤེས་བྱ་མིན་པ་ཚོས་ཅན། མེད་པ་ལ་འབྲེལ་བར་ཐལ། དེ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་འགྲུལ་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བདག་མེད་པ་ཚོས་ཅན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་བྱེད་པ་ཡང། ཕུགས་ཀྱི་ཏ་མ་གོ་བར་དགག་པ་མཐར་སོང་བ་ཅམ་ཞིག་ལ་འཕྲི་བར་སྣང་བས་བརྒྱས་ན་སྟེང་པོ་མི་སྣང་ངོ། །འོན་ཀྱང་ཚིག་ཉིད་ཀྱིས་སུན་འབྱིན་ན། བདག་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མི་འཇིག་པའམ་དེའི་ཚོས་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདག་གི་མི་འཇིག་པ་མེད་ན་ནི། བདག་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་པར་ཐལ། འཇིག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཆར། དེའི་ཚོས་མེད་པར་འདོད་ན་ནི། བདག་མི་འཇིག་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཚོས་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་འཇིག་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱོད་མི་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཆར་ཁས་བླངས། ཞར་ལ་འོངས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་དེང་སང་བུམ་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དེ་དངོས་པོར་འདོད་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ཡོད་པ་སོགས་དངོས་པོ་མིན་པར་འདོད་པ་ནི། གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་སྟེ། སྒྲ་དོག་པའི་བུམ་པ་ཡོད་པ་དང། བུམ་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཤད་ན། དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་དང། ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་གཞུང་ལས་མ་བཤད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་བཀག་སྟེ། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང། །དེ་འདིར་དོན་དམ་དངོས་པོ་ཡིན། །གཞན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དངོས་པོ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །འོན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་

[ཀ]

རྟོག་པ་ལ་དངོས་པོར་སྣང་བ་གཅིག་ལ་མཐའ་བར་སྣང་སྟེ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ཚ་མ་ཐུན་ཁོངས་སུ་བསྡུ་བ་ལ། དངོས་དང་དོགས་པ་བཅད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚད་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས་གཞི་འགལ་ཞེག་ཏུ། འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་གཏན་ཚིགས་ཕུང་པོ་གསུམ་པར་ཐལ། རྒྱས་ཚོས་རྫས་ཐ་དད་པས་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་རུང་ཞིང་། མི་དམིགས་པ་ཡང་མི ་རུང་ལ། རྒྱུ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པས་འབྲས་བུའི་རྒྱས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་སུ་དེ་སྐྱེ་ཏེ་རྒྱས་ཚོས་གཉིས་ལ་དངོས་འབྲེལ་མེད་ཀྱང་། ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་སྐྱེ་ཏེ་རྒྱས་ཚོས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་ལྷོས་ཕྱིར། ཁེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བརྗོད། །ཅེས་པའོ། །གནས་འདི་ལ་ཁོ་བོ་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། འདིར་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚད་ཞེས་པ་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་ལྷོས་ཕྱིར། །ཞེས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིན་ན་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྷོས་པ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཅེས་དཔྱད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །མ་ངེས་པ་ནི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་པཝང། རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚད་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། གེགས་བྱེད་པ་དག་སྲིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་བཤད་ན། ནས་སྡུག་གི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚད་དེ་ཚོས་ཅན། ནས་སྡུག་གི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚད་བའི་ཞིང་ཤར་མ་རང་འབྲས་ནས་སྡུག་སྐྱེད་ཅོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། ཁོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ཅིང་། ཁོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་ཚུལ་གཞིས་པོ་ལྟོས་མེད་དང་གཏོད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་གཞིས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་

[ཀ]

མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བར། ཁ་རྒྱས་སུ་དགོག་པ་གང་ཡིན་པ། དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་ལྟོས་ཕྱིར། དེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བརྗོད། ཅེས་པའོ། ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་རྒྱས་འགྲོ་ཏེ་ལྟར་སྣང་ཅེ་ན། ནས་སྡུག་གི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་གང་ཚང་དེ་ཚོས་ཅན། ནས་སྡུག་སྐྱེ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་དོན་གཞན་གྱི་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ནས་སྡུག་གི་རྒྱུ་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི། དོན་གཞན་ལ་ནི་ལྟོས་མེད་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། ཁོན་འདི་ནི། འབྲས་བུའི་ལས་ལ་གེགས་བྱེད་པ། མེད་པ་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་བཞིན། ཞེས་པས་བཤད་དོ། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ལྷོག་པ་ཇི་ལྟར་སྣང་ཅེ་ན། སྡུ་གུའི་བརྒྱད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཚོས་ཅན། རང་འབྲས་སྡུ་གུ་སྐྱེ་དེས་མིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་ཚོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་པའོ། །ཡང་ན། གཞུང་གཉིས་པོ། དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་རྣམས་སུ་འགོད་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྣམས་ཡིན་ལ། བརྒྱད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་རྣམས་སུ་བཀོད་ན་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་སོ་ཞེས་སྟོན་པར་གསལ་ལོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར། སྡུ་གུ་འབྱུང་རྒྱུ་སྣང་པ་ལ་ནི་རྒྱུ་ཚོགས་གང་ཚང་རྣམས་སུ་འགོད་མི་དགོས་ཏེ། ནས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྡན་པ་རྒྱང་པས་ཀྱང། དེ་སྣང་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནུས་པ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་བུ། །གྱུར་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་མེད་པས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །འོན་ཀྱང་རྣམ་ངེས་ལྟར་ན་འདིའི་ཕྱོགས་ཚོས་ལ་དབྱུད་དགོས་ལ། རིགས་གཏེར་ལས་འདི་རྣམས་ཡང་དག་ཏུ་གསུངས་སོ། །གནས་འདི་ལ་དར་ཏྲི་ཀ་འདི་སྐད་བུ། འདིར་རྒྱུ་ཚོགས་གང་ཚང་རྣམས་སུ་བཀོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནས་སྡུག་གི་རྒྱུར་ངེས་ནས་སྡུག་བསྐྱེ་བྱེད་དུ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བྱེད་དེ་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུང་ཞིང། ནས་

[१९३]

སྒྲུག་སྐྱེད་ན་ནས་སྒྲུག་སྐྱེད་ངེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། གལ་ཏེ་མ་ཁྱབ་ན། ཚད་མ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཇུག་བར་ཐལ། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ངེས་ནས་སྐྱེད་ངེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནས་དང་ཆུ་ལྷད་རྡོད་གཅེར་གྱི་ཚོགས་པ་ཚང་བའི་ཞིང་དེ་ནས་སྒྲུག་སྐྱེད་ངེས་ཡིན་ཀྱང། དེ་ཡིན་ན། དེ་བསྐྱེད་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། དེ་ཡང་ཡིན། དེ་སྐྱེད་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་གེགས་སྲིད་ན། དེས་དེ་སྐྱེད་ངེས་མིན་པས་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། བུམ་པ་ཡོད་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཡོད་པ་ལ་གེགས་བྱེད་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་སངས་རྒྱ་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སངས་རྒྱ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུང་བོ། །འདི་དག་ནི། ཚོག་ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་རང་གི་ཚོག་ལ་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཚོད་དུ་སྣང་བས་ཏེ་སྒྲུན་ལྡན་པ་དང་། གསུང་སྦ་མ་དེ་ལ་དགོས་པའི་གནས་ཆུང་ཟད་ཀྱང་སྣང་བས་དེ་དབྱུད་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། འོན་ནས་དང་ཆུ་ལྷད་རྡོད་གཅེར་གྱི་ཚོགས་པ་ཚང་བའི་ཞིང་ཡིན་ན། ནས་སྒྲུག་སྐྱེད་པའི་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དེ་སྐྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནས་སྒྲུག་གི་རྒྱུ་ཡིན་ན། རང་འབྲས་ནས་སྒྲུག་སྐྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་དངོས་འགལ་དང་འདྲ་བ་མིན་ནམ། འོན་ཀྱང་ཁྱབ་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། ནས་སྒྲུག་གི་རྒྱུ་ཡིན་ན་རང་འབྲས་ནས་སྒྲུག་སྐྱེད་པ་དེ་ཚད་མས་ངེས་པས་ཁྱབ་ལ། དེ་ཡིན་ན་དེ་སྐྱེད་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་དོ། །བུམ་པ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཡང་ཡིན། ཡོད་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་དོན་གྱི་

[ཀ]

སྟེང་ན་དངོས་འགལ། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཡིན་ན། ས་ངས་རྒྱ་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡང་ཡིན། དེ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་ཡོད་པའང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་དངོས་འགལ། གང་ཡང་རྣམ་ངེས་ལས། རྒྱ་རྣམ་ཤེས་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱས་བུ་དང་ལྡན་པ་མིན་ཏེ། མ་ཚང་བ་དང་གེགས་བྱེད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལ་ཡང། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་རྒྱ་མ་ཚང་བ་དང། ཡོད་པ་ལ་གེགས་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན་པར་བྱེད་དམ་སོམས་ཤིག གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱགས་སྟོར་དེ་ལ་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྱུབ་པར་ཐལ། ནས་དང་ཚུ་ལྷད་དོད་གཤེར་གྱི་ཆོགས་པ་ཚང་བའི་ཞིང་དུ་རེས་ནས་ནས་མྱུག་སྒྲིད་བྱེད་དུ་མ་རེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞིང་གི་དོན་མྱུ་གུ་སྒྲིད་པའི་ས་ཕྱོགས་ལ་མི་འདོད་པ་སྲུ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང། སྲུ་ཞིག་ཇི་ལྟར་ཟླུན་པ་ཡང། ཞིང་དུ་རེས་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱུན་པར་མ་རེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཤིང་ཤ་པ་ཡིན་པ་དེ་ཤ་པ་ཤིང་དུ་སྐྱེ་བ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཐེ་ཚོམ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདི་བྱ་ཤིང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ། དེས་ན་འདི་ཡང་སྟར་བཤད་པ་ལྟར། ཕྱོགས་ཆོས་སྲུ་ཏྲུར་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་རྒྱགས་དེ་ཡིན་པར་ཇེས་ནས། བསྟན་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་མིན་ཐ་ཚོམ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས། རང་གི་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་བཏགས་པའི་དོགས་པ་ཞིག་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། དཔལ་ལྡན་གྲགས་པའི་རིགས་པ་འགོག་པའི་གཏམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་གི་ཕྱོང་བ་ལ་བཀར་

ན་དུ་འོ། ཁོ་བོ་རང་གི་ཞིང་དེ་ལ་སྟོན་ཐོག་འབྱུང་བམ་མི་འབྱུང། ཞིང་པས་སོ་ནམ་བྱས་སམ་མ་བྱས་ཞེས་ངོག་པས་གྱུར་པ་ལས། རེ་ཤིག་གི་ཚེ་དེ་འདྲའི་ཞིང་དེ་ལ། ཞིང་པས་སོ་ནམ་བྱས་ཏེ། ས་བོན་ཆུ་ལྷད་ཕྲོད་གཤེར་གྱི་ཚོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་མཐོང་བའི་མོད་ལ། ཁོ་བོའི་ཞིང་ལ་ལོ་ཐོག་འབྱུང་དུ་རུང་ངོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་རྒྱས་ཡང་དག་གི་དོན་མ་ལུས་པ་ཚང་བ་ཡིན་གྱི། འདི་སྙམ་དུ། ཁོ་བོའི་ཞིང་དེ་ལ་ས་བོན་ཆུ་ལྷད་ཕྲོད་གཤེར་གྱི་ཚོགས་པ་ནི་ཚང་ལོ་ཐོག་འབྱུང་དུ་རུང་མ་མི་རུང་སྙམ་དུ་དོགས་པ་གལ་ལ་ཡིན། དེ་ལྟར་དོགས་ན་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་དེ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གང་གིས་ཇི་ལྟར་ཤེས་བར་བྱེད། དེ་ལྟ་བུའི་ཐེ་ཚོམ་དོགས་ན། ཁྱེད་ཀྱི་འདི་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མི་སྲིད་དེ། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞན་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང། རང་དོན་སྒོས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཕལ་ཆེར་ལ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྒྱས་མཐོང་བའི་མོད་ལ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རྟེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་དེ་རྒྱས་དེར་འགལ་ནས་ཆོས་དེར་དོགས་པ་ཟ་བ་མི་སྲིད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤེར་ཕ་པ་ཡང། ཤེར་གི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཤེར་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཐོག་མར་གོང་བུ་འདི་ཤེར་བམ་རྫོ་ཞེས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་བྱེད་ཅིང། དེའི་འོག་ཏུ་ཤེར་ཕ་པར་རེས་པ་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ། ཤེར་ཕ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཤེར་ངོ་ཞེས་རེས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བསམས་པ་ན་ནོར་བུའི་འོད་ཀྱི་རྒྱས་ལས་ནོར་བུ་དགོག་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང། ས་ལུའི་མྱུ་གུས་ས་ལུ་དགོག་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྱུབ་བོ་ཞེས་སྒྲུབ་གཟེངས་གཏོད་དེ་སྒྲ་བཞང་ཁེགས་སོ། །གསུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་མཚན་

[ཀ૧૯૬]

ཉིད་དང། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ སྒྲ་ཟླུང་བྱ་ཡིན་ན། དགག་པ་རྗུང་པ་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའོ། །གང་དག་འདི་ན་དགག་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ བསྟན་བྱའི་ཚོས་སྒྲ་ཟླུང་བྱ་ཡིན་ན། མེད་དགག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ་ཞེས་མཐོན་གཅིག་ཏུ་སྣྲ་བ་འདི་ཡང་ བརྒྱ་པར་བྱ་སྟེ། ལམ་པོ་ཆེའི་སྒྲེས་བྱ་དེ་བྱམ་ཟེ་དང་དམངས་རིགས་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རྒྱང་བར་ནི་དེས། ནང་ཚན་མ་དེས་པའི་ཕྱིར་ཏོལ་བའི་ངོར། ཏོལ་བས་སྒྲེས་བྱ་དེ་དམངས་རིགས་སྒ་སྟོན་པར་འདོད་ནས། ལམ་ པོ་ཆེའི་སྒྲེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བྱམ་ཟེ་མིན་ཏེ། ཁྱས་དང་གཙང་སྦྲ་དང་དཀའ་ཐུབ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་ དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣྲོན་པའི་དངོས་ཀྱི་སྣྲོན་ བྱའི་ཚོས་སྒྲ་ཟླུང་བྱ་ཡིན་ན། མིན་དགག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དགག་པ་ནི་ཡིན་དགོས་ཤིང། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ལྟར་སྣྲོན་པའི་བསྟན་བྱའི་ཚོས་སྒྲ་ཟླུང་བྱ་ཡིན་ན། རང་གི་དངོས་མིན་གྱིས་ཚོས་གཞན་ཤུགས་ལ་ འཕེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱམ་ཟེ་མིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་དེ་ཚོས་ཅན། རང་ གི་ཚོགས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་དེ་ལས་གཞན་ཞིག་ཤུགས་ལ་འཕངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཚོས་ཅན་དང་གཅིག་པ་གང་ ཞིག ལམ་པོ་ཆེའི་སྒྲེས་བྱ་དམངས་རིགས་ཡིན་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། དེ་མིན་པར་ དགག་པ་ཡིན་པར་ཡང། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། མིན་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པ་དེ་དང་ འདྲ་བ། དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྣྲོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། འདི་བྱམ་ཟེ་མིན་ནོ་ཞེས་ བཀག་པས། དཀའ་ཐུབ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་དམན་པའི་ཕྱིར་དམངས་

[1]

རིགས་ཡིན་པར་སྣྲོན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས་མ་ཡིན་དགག་པ་ལ་གསུམ་དུ་མཛད་ནས་བཤད་མ་ཐག་པ་འདི་ཚོས་གཞན་རང་ཚོག་གིས་མི་སྟོན་པའི་མིན་དགག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་དངོས་ཀྱི་སྣྲོན་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་བ་ཡིན་ན་མེད་དགག་""""འདི་ལན་ཚུན་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲེལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་ཟེར་ལ་དེ་བས་ཀྱང་མི་རིགས་ཏེ། ཞེ་འདོད་ལ་ནམ་མཁའ་འཇིག་མེད་དུ་སྣྲོན་པར་འདོད་ནས། ངག་ཏུ་ནམ་མཁའ་རྟག་པར་སྣྲོན་པ་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་དེས་མ་ངེས་སོ། །འདོད་ན་ཁྱེད་རྟག་པ་མེད་དགག་མིན་པར་འདོད་ཅིང་སྣྲོན་པར་འདོད་པ་དང་། ཁྱེད་ཀྱང་རྟག་པ་མེད་དགག་ཏུ་འདོད་ན། ཁོ་ན་ཞེ་འདོད་ལ་ནམ་མཁའ་རྟག་པར་སྣྲོན་འདོད་ནས། རང་དུས་ལས་ལྷག་པར་གནས་ཏེ། མི་འཇིག་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པས་མ་ངེས་སོ། །དེ་ལ་འདི་སྙམ་དུ་དོགས་པ་འབྱུང་བར་ངེས་ཏེ། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་རྟག་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་མེ་ཡོད་པར་སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྟག་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་མེ་དེ་ཡང་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་དངོས་པོའི་ལན་དང་། ཚོག་གི་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་འདྲའི་རྟགས་དེ་དགག་པ་དང་སྣྲོན་པའི་རྟགས་གང་རུང་དུ་འགྱུར་བ་ནི། ཆོས་བའི་བསམ་པ་ལས་གཞན་དགོས་ཏེ། མེ་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་བསྣྲོན་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱ་སྟེ་སྣྲོན་པར་འདོད་ན་ནི། སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། མེ་རྟག་པའི་དངོས་པོས་སྟོང་པ་བསྣྲོན་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱས་ཏེ་སྣྲོན་པར་འདོད་ན་ནི། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །དེ་ཡང་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྣྲོན་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དང་།

རྟགས་སུ་གཟུང་བ་གཉིས་ལ། དེ་བྱང་འཕེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཡོད་མེད་ལ་རག་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་གཉིས་ལས་མ་
ཡིན་དགག་ནི་དགག་སྒྲུབ་ཚོགས་པ་ཡིན་པས། སྒྲུབ་པ་གཅོ་ཆེ་ན་སྒྲུབ་པ་དང་། དགག་པ་གཅོ་ཆེ་ན་དགག་
པར་འདོགས་དགོས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་མེའི་སྟེང་དུ་རྟག་པས་སྟོང་པ་ལ་དཔག་འདོད་དང་། ཤེས་
འདོད་གང་ཡང་མེད་པར་མེ་ཙམ་ཞིག་ལ་དེ་དག་ཡོད་པ་ཡིན་ན། རྟག་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཞེས་སྨྲ་བ་དག་
ལྷག་པོའི་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱའི་གཅོ་པོ་རྟོགས་པ་ལ་ཕན་གནོད་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང་། བསྒྲུབ་
བྱའི་ཚོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྟག་དངོས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་འཇུག་པར་བྱེད་པས། མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཕྱིས་
རྟགས་གཞན་གྱི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་ཆུ་མིན་པའི་
མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པཡིན། ཆུ་མིན་པ་ཞེས་པ་ཚོགས་ལྷག་པ་ཙམ་དགོས་པར་ཟད་ཀྱི། ཆུ་མིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་མེའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ལ་ཕན་པ་མེད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ སྤ་མ་ལྷུར། ཆུ་ཡིན་
པའི་མེ་གཅིག་སྲིད་པའི་ངོགས་པ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ། སྒ
ཚོས་ཅན་རྟག་པ་ཡིན་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པཡང་ལྷག་ཚོད་ཀྱི་གནས་འབའ་ཞིག་གོ། །དེ་ལྷར་དགག
ཚོག་ཐུང་ཟད་འབྱར་བ་ཙམ་གྱིས་དགག་པར་འཛིག་ནུས་པ་མིན་ཏེ། དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་གོ་བཞང
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཚོག་གི་ལན་ནི། རྟག་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་མེ་ལྟ་བུ་དགག་པ་ཡིན་དུ་ཆུག་ དེ་ཙམ
ཀྱིས་དགག་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དགག་རྟགས་ཡང་དག་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་དུ་དེ
སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་བ་ཡིན་

ན། རང་མིང་གི་མཐའ་ཁོ་ནར་དགག་ཚོག་འབྱུར་བའི་དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་སམ་ཡང་ན་དགག་པ་རྒྱུད་
པ་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་དགག་པ་དེ་ཡིན་ན། མེད་དགག་གི་ཁྱབ་པ་མེད་
དེ། སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་དང་མིན་དགག་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱེད་པའི་
གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ལ་འགལ་བར་མི་བསམ་སྟེ། ཆོས་ཡུལ་དུ་བྱ་རྒྱང་གིས་བྱམ་པ་ཤེས་བྱར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ནོ། །དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་བརྒྱད་
སྟོང་པ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྣུ་བར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡང་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དགག་པའི་གཏན་
ཚིགས་སུ་འདོད་ན་ནི་འཇྱེལ་པ་དང་འགལ་ཞིང་ཁྱེད་ཅག་གིས་དེ་ལྟར་འདོད་པཉམ་ཡིན་ནོ། །རྒྱས་པར་
དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དབྱེ་བ་མདོར་
བསྡུ་བའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་། སྣང་རུང་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དཔེ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་ལུགས་
དགག་པ་དང་། རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟེགས་དུས་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་དག་ཁ་འཆམ་པར། དེ་སྒྲུབ
ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་སྟྲི་ར་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་ཆོ་ལ་བའི་ཚད་མ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བ
ཞེས་འཇོག་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་མ་གཏོགས་པ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་ཚིགས་སུ་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན།
དུ་བ་ལྟ་བུ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་བ

[২০০]

ཉིན་མོའི་རྒྱ་མཚོར་དེ་མེད་པར་སྣུབ་པ་ལ། དེ་ཉིད་སྣང་རྩང་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་འགོད། རང་གི་ངོ་བོ་སྣང་དུ་མི་རྩང་ཀྱང་རྒྱ་མེ་ལྟ་བུ་སྣང་དུ་རྩང་བ་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོར་མེ་སྣང་རྩང་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་འགོད། རང་དང་རྒྱ་གཉིས་ཀ་སྣང་དུ་མི་རྩང་བ་ཐག་རིང་པོའི་ཤ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་ཤེང་སྣང་རྩང་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་འགོད། དེ་གསུམ་ཀ་སྣང་དུ་མི་རྩང་བ་གྲང་རེག་སྟོབས་ཆེན་པས་ཁྱབ་པའི་གཞི་ལྟ་བུར། དུ་བ་མེད་པར་སྣུབ་པ་ལ་སྣང་རྩང་གི་གྲང་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོ་རྟགས་སུ་དགོད། ངོ་བོ། རྒྱ། ཁྱབ་བྱེད། འབྲས་བུ། འགལ་ཟླ་གང་ཡང་སྣང་དུ་མི་རྩང་བ་ལ་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཁོ་ན་འཇུག་ཅིང་སྣང་ རྩང་མ་དམིགས་པ་འཇུག་པའི་གོ་སྒྲུབས་མི་སྲིད་པར་རྟགས་ངེས་ལས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྣུབ་པའི་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་སྣུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་གཟུང་བྱ་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་དེ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲུབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མ་ལ་སྣང་དུ་མི་རྩང་བའོ། །འདིར་དགག་བྱའི་ཆོས་ སུ་བཏགས་པའི་དོན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ། དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་སྣུ་བ་པོའི་རྟོག་པས་སྟོ་འདོགས་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་མིན་པ་ཞིག་ལ། དེར་སྟོ་བཏགས་པ་ལ་འདོད་ན་དེ་ནི་ལོག་ཤེས་ཀྱིས་དེར་བཏགས་པ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱི་བ། དེ་བཞིན་དུ། གང་བསྣུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ། བསྣུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཆོལ་བའི་བསམ་པས་སྟོ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང། ཁྱེད་ཅག་རང་ལྟར་ན། ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བའི་རྒྱུ་ཀྱི་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་དབྱུར་ཤེས་དོན་ མཐུན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་

[३०१]

སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་
དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་སྣ་བ་པོའི་བསམ་པས་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཏགས་དོན་ཞེས་པའི་བློ་རྟེ་རང་ལ་
གཏད་རྒྱུ་མེད་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་བྱེད་པར་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་དཔེར་བརྗོད་པ་ལ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་སུན་ཕྱུང་བ་
དང་། རང་གི་འདོད་པ་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟེགས་དུས་ཀྱི་གང་ས་ཅན་པ་རྣམས་མ་ཐུན་པར། མདུན་གྱི་
གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཀ་ཟ་གང་ལ་བསླལ་དོན་དུ་སོང་བའི་རྩོལ་བའི་ངོར་ཀ་ཟ་ཡོད་དེས་ཀྱི་དབྱངས་ཤེས་དོན་
མཐུན་མི་འཇུག་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་དེ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དཔེར་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་
སྟོན་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནར་མཐོང་སྟེ། རྒྱས་འདི་ཁྱབ་པ་གྱུབ་པའི་དུས་སུ་བསྟན་བྱ་དེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་
སྐོར་གྱི་ཁྱབ་པ་དེས་པ་ན་དེ་སྐོར་གྱི་བསྟན་བྱའི་ཆོས་དེ་དེས་དགོས་ལ། ཀ་ཟ་བསླལ་དོན་དུ་སོང་བའི་རྩོལ་
བའི་རྒྱུད་ལ་ཀ་ཟ་ཡོད་དེས་ཀྱི་དབྱངས་ཤེས་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པ་དེ་ཚད་མས་དེས་པའི་རྩོལ་བ་ཡིན་ན།
མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཡང། དེ་འདྲ་མི་འཇུག་པར་དེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དོན་ལ་སོ་མས་ཤེག་ཀ། གཞན་ཡང།
མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། གསེར་བུམ་གང་ལ་བསླལ་དོན་དུ་སོང་བའི་ངོར་གསེར་བུམ་ཡོད་དེས་ཀྱི་ཐ་
སྙད་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་གསེར་བུམ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དུ་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་
དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ནི་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། རྒྱས་སྦ་མ་ཁས་ཟླངས། ཕྱི་མ་མ་གྱུབ་ནི། སྣང་རྩེ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱི་སྟོང་བ་འགོད་ཚུལ་འདི་ནི་སྟོན་ཆད་མ་བྱུང་བ་ཞིག་གོ། །གཞན་ཡང་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་དེ་ཡང་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་ན་ཅིས་འགོག་ དེ་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་ཅེ་ན། མི་འཐད་དེ། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་གྱུབ་ཟིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ལ་འབྲེལ་བར་འགས་ན་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་འགས་དགོས། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་འགས་ན་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཡང་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་འགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱས་སྟོང་འགོད་ཚུལ་འདི་ནི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཀ་ཐ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བ་དེ། རྒྱས་འགོད་པའི་ཡུལ་གྱི་ཆོལ་བར་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྒྱ་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་རྒྱ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་མི་རྒྱ་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་ན་ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་པ་དེ་ཇི་དང་པོ་ཁོ་ནར་སོ་མས་ལ། རྗེས་སུ་སྐྱོན་དང་བཅས་པར་མཐོང་ན་དེའི་སྟོང་བའི་འགོད་ཚུལ་སྒྲ་མ་དེ་ཡང་ངོར་བར་བྱའོ། །ཡང་དར་ཏེ་ཀ་པ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཀ་ཐ་རང་གང་ལ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བས། ཀ་ཐ་ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་བ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་ཀ་ཐ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཀྱང་དཔེར་བརྗོད་པར་མཛད་དེ། འདི་ཡང་འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་ཁོ་ནར་མཐོང་སྟེ། ཉེས་པ་སྤང་བརྗོད་པ་དེ་དག་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་འཇུག་པར་མ་ཟད། བརྗོད་པ་ལ་

[३०३]

སྒྲོན་ཚགས་ཏེ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤ་ཟ་ཡོད་པར་དམ་བཅའ་རིགས་པར་ཐལ། ཤ་ཟ་ཡོད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེ་དེར་ཐལ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་རྫོ་ཇེ་གདན་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བས། སྤྱི་རྫོ་ཇེ་གདན་ཡོད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བས། སྤྱི་ལྷ་དབང་བརྒྱ་བྱིན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་གི་འདོད་པ་བཞག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞུང་དང་མཐུན་པར་བཞག་པ་དང་། ཅོད་པ་བདེ་བའི་ངོར་བཞག་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། ཉེས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་ར་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་གཞིར། རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་གཞི་དེ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་འགོག་པ་དང་། དེ་འགོག་ནུས་པར་མ་ཟད་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་སྒྲུབ་ནུས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། འཇུ་ཤ་ཟའི་བྱེམ་པ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་སྟེ། འཇུ་ཤ་ཟའི་བྱེམ་པ་ཐ་མལ་པའི་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། མིའི་བྱེམ་པ་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད། དོན་མཐུན་འཇུག་སྟེ། དེ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་རྒྱས་སྦྱ་མ་དེས། མདུན་གྱི་གཞིར་འཇའ་ཤ་ཟ་ཡ་ཁ་ཁ

ཅང་བསླལ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་དར་ཏེ་ཀ་པ་ན་རེ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཚོས་ཅན། ཀ་ཐ་ མེད་ངེས་སུ་ཐལ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་ན་ ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཚོས་ཅན། ཀ་ཐའི་བྱམ་པ་མེད་ ངེས་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་ངེས་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི་དངོས་འགལ་བར་དུ་ཕྱང་གསུམ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཚོས་ཅན། ཀ་ཐ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་ངེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཡོད་ ན་ཡོད་ངེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། ཡོད་པ་མིན་ པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བསླལ་དོན་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བ་དག་ཀྱང་སྣང་ངོ་། །འདི་དག་གི་ལྟར་སྣང་བ་ འབའ་ཞིག་ཏུ་ཁོ་བོས་རྟོགས་ཏེ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ ཚིགས་འདི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་རུང་བ་ཡིན་གྱི། གང་ལ་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཁོ་ན་འཇུག་པའི་ཚོས་ཅན་ཀ་ཐའི་བྱམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་འགོ་བ་པ་ནི་ བཞད་གད་ལས་ཀྱང་ཆེས་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་ཤེས་བྱེད་མི་ཤེས་ ལ། །རིགས་པ་འདི་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། འབྲས་བུ་དེས་མེད་ཅན་འདིས་ནི། །ལྷོག་པ་སྣྲུབ་པར་ནུས་ མ་ཡིན། །དེས་པ་སྣྲུབ་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་ལ། །དངོས་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ཕྱི་ རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཀ་ཐ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཀ་ཐ་ཡོད་ཀྱང་སྣང་མི་

རྒྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྟན་བཅོས་སྐབས་དང་འབྲེལ་མེད་དང། ཁོད་ཆོས་དབང་པོ་ལས་འདས་
དང། རྒྱས་མེད་པ་ཅན་དེ་ཆོས་ནི། ཁམས་དམིགས་ཕྱིར་ན་ཇི་ལྟར་མེད། ཅེས་བསྐལ་བོད་མི་དམིགས་པས་
མེད་ངེས་སུ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། མི་སྣང་ངེས་པ་མི་རྒྱང་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་མཁྱེན་ལ་སྣང་རྒྱང་ཡིན་པས། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་སྣང་རྒྱང་དུ་འཇོག་ནུས་ན། སྣང་མི་རྒྱང་མི་སྲིད་པར་ཐལ།
ཡོད་ན་ཀུན་མཁྱེན་ལ་སྣང་རྒྱང་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཚིགས་འཇུག་པའི་གཞི་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟ་ན། སྣང་རྒྱང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་
དག་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། ཀུན་མཁྱེན་ལ་སྣང་རྒྱང་གི་བྱེམ་པ་དམིགས་མ་དམིགས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར། གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྣང་རྒྱང་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་དམིགས་དགོས་
པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ཡིན་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་ཡང་ཐལ་འོ། །གཞན་ཡང་འདི་ཤ་ཟའི་བྱེམ་པ་
ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ་སྣང་རྒྱང་ཤ་ཟའི་བྱེམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་སྣང་རྒྱང་ཤ་ཟའི་
བྱེམ་པ་མེད་ངེས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་གང་ཞིག ཤ་
ཟ་སྣང་རྒྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །ཕྱིར་ན་ཚད་མ་ཉིད་མི་
འགྱུར། །ཞེས་སོགས་དང་རྗེ་ལྟར་མི་འགལ། གཞན་ཡང། ཤ་ཟ་ཡོད་པར་ཡང་མ་ངེས། མེད་པར་ཡང་མ་ངེས་
པའི་ཆོལ་བ་ཚོས་ཅན། ཤ་ཟ་ཡོད་པར་ངེས་པར་ཐལ། མེད་པར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཀར་རྗེ་ལྟར་ཁས་མ་
བླངས། ཤ་ཟ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པའི་ཆོལ་བ་ཚོས་ཅན། ཤ་ཟ་

[২০৮]

ཡོད་པར་དེས་པར་ཐལ། ཤ་ཟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་ཁས་བླངས། ཡོད་པར་དེས་པ་དང་ཡོད་དེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་མི་གཟིགས་སོ། །དེས་ན་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟའི་བུམ་པ་ཡོད་དམ་མེད་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟའི་བུམ་པ་ཡོད་པར་དེས་པཉང་མིན། མེད་པར་དེས་པཉང་མིན་ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་དེས་མ་དེས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེས་ཟེར་དུ་རུང་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འདོད་ན། ཡོད་མ ད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཉིད་ལ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེས་པར་སོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཆོས་པ་ཁྱོད་ཚོས་ཅན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་མ་ཡིན་ནམ་མིན་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་ཐལ། ཤ་ཟ་ཡོད་པར་དེས་པཉང་མིན། མེད་པར་དེས་པཉང་མིན་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་འདི་ལ་ཁྱེད་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་ལན་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ་མ་ཁྱབ་ན། ཐེ་ཚོམ་གྱི་གོ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཅིག ངེད་ལྟར་ན་ནི། ཁྱིམ་དེར་མེ་ཡོད་པར་ཡང་མ་དེས། མེད་པར་ཡང་མ་དེས་པ་དེ་ཁྱིམ་དེར་མེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ། དེ་ཕྱིར་ཤེས་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་དོན། །ཡོད་མེད་དེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང། ཡོད་མེད་དེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །ཞེས་པར་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་དངོས་འགལ་ཚོག་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཁས་བླངས་སོ། །ཞེས་ཁྱེད་ཅག་འདོད་དམ། གཉིས་པ་ནི། ཐོ་གོས་ཆུང་ངུ་དག་གིས་རྒྱས་སྟོར་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་སྐྱང་བར་མི་ནུས་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་འཇེ་ཤ་ཟའི་བུམ་པ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་ཆོས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལ་ཤ་ཟའི་བུམ་པ་ཡོད་དེས་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་སྟེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་ཤ་ཟའི་བུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དགེར་

བརྟོད་པར་བྱའོ། །དར་ཏེ་ཀ་པ་སོགས་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཡིན་པ་དེ་དག ཆུ་མ་
དམིགས་པཧམ། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ནང་དུ་འདུས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། མ་དམིགས་པ་ནི་འདི་ཙམ་
ཞེག །མེད་པར་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་ཡིན། །དེ་ཡང་སྣང་བ་འདོད་པ་ཡི། །ཆུ་འམ་རང་བཞིན་སྣང་མེད་
ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་དོགས་ཤིང་། ལྟར་རྒྱང་རང་གི་ངོ་བོའམ། །རང་ཆུ་མཐོང་བའི་ཆུ་ཡང་
དག །ཡོད་པར་སྣང་བ་མེད་ན་ནི། །དེ་དང་ལྡན་པཧང་ཇི་ལྟར་ཡོད། །ཅེས་ལྟར་རྒྱང་གི་འབྲས་བུ་ལ་ཆུ་ཁྱབ་བྱེད་
མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་འཇུག་པར་གསུངས་སོ། །ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཛིན་པའི་སྒྲབས་སུ་
ཆུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགེར་བཟློག་ལས་ལོགས་སུ་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
དགེར་བཟློག་ཅིང་སྟོས་པའི་ཆུ་མཚན་གསུངས་པཧང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །རིགས་པའི་གཏེར་བུ། མི་སྣང་
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་བཞག་མ་གསུངས་པ་ནི་རང་གི་དགག་བྱ་ཡོད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་འགོག་ཀྱང་།
མེད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས་དགག་རྟགས་ཡང་དག་མཚན་ཉིད་པ་མིན་པ་ལ་དགོངས་པར་སྣང་སྟེ།
རང་འགྲེལ་ལས། དགག་རྟགས་མཐའ་དག་ནི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པར་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་
ཡང་ཤ་ཟའི་བུམ་པ་ཡོད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཀག་པ་ཙམ་དགག་པ་མཚན་ཉིད་པར་མི་རུང་སྟེ། དགག་པ་ཡིན་ན་
རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཐོས་དགག་བྱ་དེ་ཆོས་པར་བཅད་ནས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་དགོས་པ་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཐོ་
གང་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཞུགས་པའི་དོན་དེ་ལ་ཐོ་དེས་དགག་བྱ་ཆོས་པར་གཅོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དགོངས་སམ
སྟམ་སྟེ། དགྱེད་པར་

[২০৫]

བྱའོ། །གཉིས་པ་སྟང་རྩང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་སྐྱེས་ཀྱི་དགེ་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་སྐྱེས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་རྒྱས་སམ། རྒྱས་ལོག་གི་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་བཟུང་བ་དེ་ཡོད་ན་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མ་ལ་སྟང་དུ་རྩང་བའོ། །དབྱེ་བ་ལ། དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང། སོ་སོའི་རང་བཞིན། ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་ར་དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་གཞི་དེར་སྟང་དུ་རྩང་བ་དང། མི་རྩང་བ་གཉིས་སུ་ཁས་ཆོན་ཆོད། དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་སྟང་དུ་རྩང་བ་དང། ངོ་བོ་སྟང་དུ་མི་རྩང་ཡང་དེའི་རྒྱུ་སྟང་དུ་རྩང་བ་དང། དེ་གཉིས་ཀ་སྟང་དུ་མི་རྩང་ཡང་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་སྟང་དུ་རྩང་བ་དང། དེ་གསུམ་ཀ་སྟང་དུ་མི་རྩང་ཡང་དེའི་དངོས་འབྲས་སྟང་དུ་རྩང་བའོ། །དེ་བཞི་ཀ་སྟང་དུ་མི་རྩང་ཡང་དེའི་འགལ་ཟླ་སྟང་དུ་རྩང་བ་རང་གི་ངོ་བོ་དང། འབྲལ་ཡུལ་དང། འགལ་ཟླ་གསུམ་གང་ཡང་སྟང་དུ་མ་རྩང་བ་རྣམས་སུ་ཁས་ཆོན་ཆོད། དེ་དག་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པ་བཞི་དང། འགལ་དམིགས་རྣམས་དང། མི་སྟང་བ་མ་དམིགས་པ་རྣམས་བཞག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པ་དང་པོའོ། །ཡང་གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་སྟང་རྩང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དང། ངོ་བོ་དང། འབྲས་བུ་དང་གསུམ། དེ་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལའང་གཉིས་ཏེ། འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པས་འགོག་པ་དང། འགལ་ཟླ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པས་འགོག་པ་གཉིས། འབྲེལ་ཡུལ་ཡང། རྒྱུའི་འབྲེལ་ཡུལ་དངོས་འབྲས་དང། ངོ་བོའི་འབྲེལ་ཡུལ་ལ་ཁྱབ་བྱའི་འབྲེལ་ཡུལ་ཁྱབ་བྱེད་དང། ཁྱབ་མཉམ་པའི་འབྲེལ་ཡུལ་རང་བཞིན་དང་གཉིས། འབྲས་བུའི་འབྲེལ་ཡུལ་རྒྱུ་སྟེ་བཞི་པོ་བཀག་ནས། འབྲེལ་ཟླར་གྱུར་པའི་དགག་བྱའི་

[২০৫]

ཆོས་འགོག་པ་ལ་རིམ་པ་བཞི། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་
མ་དམིགས་པ་དང་། རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་རྣམས་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་འགལ་ཟླ་ཡང་གཉིས་ཏེ། ལྷན་ཅིག
མི་གནས་པའི་འགལ་ཟླ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་འགལ་ཟླ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི
འགལ་ཟླ་དངོས་དང་། དེའི་རྒྱུ་དང་། འབྲས་བུ་དང་། ཁྱབ་བྱ་སྟེ་བཞི་ཡིན་ལ། སྤར་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར
དགག་བྱའི་ཆོས་ལས། དངོས་དང་། དེའི་རྒྱུ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་དང་། དེའི་ཁྱབ་བྱ་སྟེ་བཞི་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ
ཡང་ལོ་ཐོ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ཕྱི་པ་ནི། འགལ་ཟླ་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་དགག་བྱ་སྐོར་བཞི་པོ་འགོག་པར་བྱེད་མི་ནུས་ལ
འགལ་ཟླ་གཞན་གསུམ་པོས་དགག་བྱ་སྐོར་བཞི་འགོག་ནུས་པས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་བ་ཐུག་གཉིས་ལ
བརྟེན་པའི་རྟགས་བ་ཐུག་གཉིས་ཡིན་པར་བཞེད་ལ། གཙང་ནག་པ་བ་ཐུ་ཏུ་ཏུ་ལ་ཁ་བཞེད་པར་གྲགས་སོ། །ཕན་ཚུན
སྤངས་འགལ་ལ་ཡང། འགོག་བྱེད་ཀྱི་འགལ་ཟླ་དངོས་དང་། དེའི་རྒྱུ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་དང་། དེའི་ཁྱབ་བྱ
དང་བཞི་ཡིན་ལ། དགག་བྱ་ལས་དེ་ལྟར་བཞི་སྟེ་བ་ཐུ་ཏུ་ཏུ་ཅི་རིགས་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ཡང
དཔེར་ན། དགག་བྱ་ནི་མེ་མེད་པ་དང་། དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་། མེ་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་། མེ་མེད་པའི་དངོས་པོ
དང་བཞི། དེ་འགོག་བྱེད་ལ། མེ་དང་། དུ་བ་དང་། མེ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དང་། ཙནྡན་གྱི་མེ་དང་བཞི། དེ
ཡང་། ལོ་ཆེན་ལྷར་ན་རྒྱུ་བཞི་པོས་འགལ་བ་འགོག་མི་ནུས་པས་བཅུ་གཉིས་ཡིན་ལ། བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས
ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བརྒྱད། མིན་པ་བཞིར་བཞེད་དོ། །རིགས་གཏེར་ལས་ནི། ཕན་ཚུན་སྤངས་པ
དངོས་ལ་ནི། །རྟགས་དང

རྒྱས་ཅན་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་བྱས་པ་ནི། །ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པར་འདུས། །ཞེས་
གསུངས་པས། དངོས་འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དང་། རྒྱུ་འགལ་ལམ། ཚད་
མས་གཞོད་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས་ནི་འབྲེལ་བ
མ་དམིགས་པ་གསུམ་དང་། འགལ་དང་འབྲས་བུ་དག་གྱུབ་དང་། ཞེས་པར། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང
བཞིན་དམིགས་པ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་དང་འགལ་བའི
འབྲས་བུ་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། དེ་དང་དེ་འགལ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་པས། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན
དང་། འབྲས་བུ་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། ཚད་མ་གཞན་གྱི་གདོན་ཕྱིར་ཡང་། ཞེས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི
གཏན་ཚིགས་དང་། བཅུར་གསུངས་སོ། །རྣམ་པར་ངེས་པ་ལས། སྤྱ་མ་དེའི་སྟེང་དུ། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས
པ་དང་། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ
གཉིས་དངོས་སུ་གསུངས་ལ། དེ་གཉིས་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་ནང་དུ་བསྡུས་ནས། དེ་ལྟར་ན་སྟོང
པའི་དབྱེ་བས་བཅུའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དེའི་འོག་ཏུ་ཉམ་པར་འགྱུར་བ་ལ
དགོངས་ནས་དེར་མ་བསྡུས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་ནི་གཞུང་རྩ་བར་མ་གསུངས་ལ
འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་བའི་དབྱེ་བས་འབྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཕན་ཚུན་སྤངས
འགལ་གྱི་དབྱེ་བ་སྤར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི། ལོ་ཆེན་གྱི་བཤད་སྲོལ་ལ་སྣང་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་འགྲེལ་པ་བོད་དུ
འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་ལ་མེད་པར་སྣང་ངོ། །གཉིས་པ

[২৭৭]

སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་ལ། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་དང་། འགལ་ཟླ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། དེ་དག་སྣང་རྒྱང་མི་དམིགས་པར་བསྟན་བའོ། །དང་པོ་
ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
རྒྱས་འོག་དང་། ཆོས་འོག་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུར་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། བསྟན་
རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དང་། བདག་གཅིག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པར་འདུ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་
ཉིད་དུ་འདུ་བར་རྣམ་པར་ངེས་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ལ་དོན་དང་ཐ་སྙད་
སྐྱབ་པའི་དབྱེ་བས་ཕྱེ་ན། དོན་གྱུབ་པའི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་
མ་དམིགས་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ལ། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་ཡང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་འདུ་བས་
ཕལ་ཆེར་ཐ་སྙད་སྐྱབ་ལ། དོན་སྐྱབ་པ་ཡང་ཡོད་དེ། རྣམ་ངེས་ལས། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ནི་རང་ཉིད་མེད་
པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་ཡུལ་ཅན་སྐྱབ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །དེའི་ངོ་བོས་ཁྱབ་པའི་འབྲས་བུ་མེད་པས་ནི་
མེད་པ་ཡང་ཡིན་མོད་ཞེས་གསུངས་སོ། །དང་པོ་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་ནི། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་གང་ཞིག རྒྱས་འོག་ཏུ་གཟུང་བ་དེའི་ཚིག་ཟིན་ཀྱི་ཁྱད་གཞི་དེ་ཡིན་ན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཆོས་འོག་ཏུ་གཟུང་
བ་དེའི་ཚིག་ཟིན་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཀྱི་གཞི་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་དགོས་པ་

[২৭২]

ཞེས་སམ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ལྷོག་པ་ལ་དེ་བྱང་འཕྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུར་པའོ། །སྤྱི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་འགལ་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལའང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཚོས། །ཁྱབ་བྱ་ལྷོག་པའི་གོ་བྱེད་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱུའང་འབྲས་བུའི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་བདག་གཅིག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་བརྗོད་པ་ནི། ལྷོ་འཕྱུར་པ་དང་ལྷན་པའི་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་ཚོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། སྣང་རྩའི་གེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཅི་འདི་ལ་དུ་བ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ཉིད་རྒྱས་སུ་མི་སྟོར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན། ཅི་སྟེ། དེས་དེ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའམ། ནུས་ཀྱང་རྣམ་གྲངས་པ་ཡིན་ནོ་ཟློམ་ན། དེས་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱས་རྣམ་གྲངས་པར་བཀོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་དུས་སུ་ནི། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་འདྲུག་པའི་ཆོལ་བར་རེས་པས། དེ་ལ་དོན་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་འགོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དེས་དེ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་རྒྱས་སུ་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བ་དེས། མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོའི་སྟེང་གི་ལྷོ་འཕྱུར་བ་དེ། དུ་བར་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བཞིན། དུ་བར་ཚད་མས་དམིགས་མ་དམིགས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར། དུ་བ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པར་ཡང་སྒྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལ་མེ་མེད་པ་ལས་ལྡོག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང། མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོར་དུ་བ་ཡོད་ཀྱང་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ དེ་རྣམ་སུ་མི་རུང། མེ་ནི་གལ་ཏེ་ཡོད་

ན་སྨོང་དུ་རྩང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེས་ན་དེའི་ངོར། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས། རྣམ་པར་རིས་པ་སོགས་ནས། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་དམིགས་པ་ནི་གཉིས་ཀའི་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང། རང་འགྲེལ་ལས། འབྲས་བུ་ཡོད་ཀྱང་སྨོན་བར་མི་འགྱུར་ན། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་འདི་སྐྱེ་བར་བྱའོ་ཞེས་དང། དེའི་འགྲེལ་བཤད་བྱ། ཤླཀ་ཐུན། ཕྱོགས་གང་དུ་མེ་མེད་དང་དུ་བ་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་དེར། མེ་མེད་པ་བཞིན་དུ་དུ་བ་མེད་པ་ཡང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པས་ངེས་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལ་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་སྟོར་བ་ནི་མིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། མཚོ་ཆེན་པོ་ཆུངས་པ་འཕྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་དུ་བ་དང་འཇུ་བས་བསྟན་པ་དེར། མེ་མེད་པ་ནི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པས་ངེས་པར་བྱེད་ལ། དུ་བ་མེད་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་སྟོར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་འགྲེལ་དེ་དག་གི་དོན་ལ་བསམས་ན། འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་སྨོན་མི་རྩང་གི་གཞི་ལ་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཇུག་ལ། འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་སྨོན་རྩང་གི་གཞི་ལ། འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་འགོག་པ་ལ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་གཉིས། མི་སྨོན་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སྒྲ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་བཟློག་པར་མི་ནུས་ཏེ་དགག་བྱའི་ཚོས་སྨོན་མི་རྩང་འགོག་པ་སྨོན་རྩང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཆེས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྨོན་རྩང་མ་དམིགས་པ་དང་མི་སྨོན་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་རྒྱས་སྒྲ་གཟུང་བྱ་དེའི་ཁྱད་གཞི་སྨོན་དུ་རྩང་མི་རྩང་ལས་

འབྲེད་པ་ཡིན་གྱི། དགེ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲེད་པར་བཤད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་
མཚོག་གིས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་ལྟར་མི་རྟང་བ་ལ་ནི། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་དམིགས་པས་དངོས་པོ་
མེད་པ་དང་མེད་པའི་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་གོ་བར་བྱེད་ལ། འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་ལྟར་རྟང་བ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་
འབའ་ཞིག་སྣྲོན་ཏུ་ཟད་དོ་ཞེས་གསུངས་པས། འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་སྔོན་མི་རྟང་གི་གཞི་ལ། འབྲས་བུ་དང་
ཁྱབ་བྱ་ཉིད་སྔོན་རྟང་མ་དམིགས་པ་རྣམས་སུ་བཀོད་ནས། འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་འགོག་པ་ཆེས་བཞད་གད་ཀྱི་
གནས་སུ་འགྱུར་ཡང། འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་སྔོན་མི་རྟང་གི་གཞི་ལ། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་སྔོན་རྟང་མ་དམིགས་
པས་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་འགོག་པ་ཆེས་འཇེལ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན། དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྟྲུབ་པ་དང།
ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྟྲུབ་པའི་དཔེར་བརྗོད་པ་ནི། སྟོ་འཕྱར་བ་དང་ལྟན་པའི་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་ཚོས་ཅན། དུ་བ་
མེད་དེ། སྔོན་རྟང་གི་མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི། རྒྱ་སྔོན་རྟང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང། ཉིན་མོའི་
རྒྱ་མཚོ་ཚོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། དུ་བ་སྔོན་རྟང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང། ཁྱབ་བྱེད་མ་
དམིགས་པ་ལས་ཤིང་མེད་ཀྱི་བྲག་རྩོང་ཚོས་ཅན། ཤིང་ཤ་པ་མེད་དེ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང། ཤིང་མེད་
ཀྱི་ས་ཕྱོགས་སྒྲ་ཐེར་པ་ཚོས་ཅན། ཤིང་ཤ་པ་མེད་དེ། དེ་སྔོན་རྟང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ། །གཉིས་པ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང། དཔེར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་འཇེལ་
ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྣམས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བས། དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་ལྷོག་འཇེལ་དེ་
བདག་གཅིག་འཇེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའོ། །གང་ཡང་འདི་ན་དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་ཚོས་འོག་ཏུ་གཟུང་བྱ་དེ།
དེ་སྟྲུབ་ཀྱི་རྣམས་འོག

[২৭৫]

ཏུ་གཟུང་བྱ་དེའི་ཁྱབ་བྱར་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ལ་ནི། བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། ཀ་ཟའི་བྱམ་པ་མེད་དེ། བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་མ་ངེས་སོ། །དེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ནི་ཉེས་པ་དེ་མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲབས་བབ་ཀྱི་ཆོལ་བས། ཀ་ཟའི་བྱམ་པ་དང་། བྱམ་པ་ཅམ་གྱི་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དལ་ནི། ཤིང་མེད་ཀྱི་བྲག་རྩོང་ཆོས་ཅན། ཤིང་ཤ་པ་མེད་དེ། སྣང་རྩང་གི་ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན། ཤིང་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས། གཞི་དེར་ཤ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པར་སྒྲུབ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལས་ཤ་པ་སྣང་རྩང་མ་དམིགས་པས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་མི་འགྱུར་བ་དང། ཤིང་སྣང་རྩང་མ་དམིགས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་འགྱུར་པའི་ཁྱད་པར་འདི་ཡང་འབྲེད་དཀའ་ཞིང། གཞན་གྱིས་དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད། །ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཐུག་མེད་འགྱུར། །ཞེས་པའི་ཉེས་པ་འདི་ཡང་ཇི་ལྟར་ཐོང་དགོད་ལྟན་དགའ་གིས་བསམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བསམ་པ་ན། རྒྱང་རིང་པོའི་ཤ་པ་ནི་སྣང་དུ་མི་རུང་ལ། ཤིང་ནི་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ངེས་པ་ཡིན་པོ། །མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོར་དུ་བ་ལྟར་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་ནི་ཆུངས་པས་འཁྲལ་གཞི་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཤིང་མེད་ཀྱི་བྲག་རྩོང་དུ་ཤ་ལྟར་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་ནི་ཐག་རིངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སོ་སྙམ་ལ། སྣང་རྩང་མ་དམིགས་པ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་བཤད་པ་ནི་ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་ཐུལ་ཁ་ཕྱོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་བསམ་མོ། །དེ་ལྟར་བསམས་པ་ན་དུ་བ་དང་ཤ་པ་ཡོད་ཀྱང་

[২১৮]

སྣང་མི་རྒྱང་གི་གཞིར། དེ་དང་དེ་མ་དམིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་ལ། དེ་དང་དེ་སྣང་རྒྱང་གི་གཞིར། དེ་
མ་དམིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་དགོས་པ་ནི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ན། སྤར་གྱི་མི་སྣང་བ་མ་
དམིགས་པའི་རྣམས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམས་སུ་གཟུང་བྱ་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཚོས་ཀྱི་
གཞི་དེ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མ་ལ་སྣང་དུ་མི་རྒྱང་བ་ཞེས་སྒྲུར་བར་བྱ་དགོས་པ་འདྲའོ་སྙམ་
དུ་འང་སེམས་སོ། །གསུམ་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་དགེ་བར་བརྗོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བ་དེས། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་མཚན་
མཚོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའོ། །དགེ་བརྗོད་པ་ནི། བྱམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འདིར་ཆོས་ཅན།
སྣང་རྒྱང་གི་བྱམ་པ་མེད་དེ། བྱམ་པ་སྣང་རྒྱང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །འདི་ལ་སྣང་རྒྱང་ཞེས་ངེས་
པར་སྒྲུར་དགོས་ཏེ། སྣང་རྒྱང་མཐོང་བ་མེད་པའི་རྒྱུ། །མི་སྲིད་པར་ནི་གྱུར་པ་ན། །སྣང་རྒྱང་དངོས་པོ་མ་
དམིགས་པས། །དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་མ་དམིགས་པས་མེད་
པར་སྒྲུབ་ནུས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱས་སུ་གཟུང་བྱ་ལ་སྣང་རྒྱང་ཞེས་སྒྲུར་དགོས་སོ། །དོན་དེ་
ལ་དགོངས་ནས། རྒྱས་འདི་ལ་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་ཞེས་བའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཚོག་དང་། ཝོ་
ཆེན་དཔོན་སློབ་ཀྱིས་མཛད་དོ། །དེར་མ་ཟད་སྤྱ་མ་གཉིས་ལའང་དུ་བ་མེད་དེ། མེ་སྣང་རྒྱང་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཤ་པ་མེད་དེ། ཤིང་སྣང་རྒྱང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

[২৭৮]

རྒྱས་ལ་སྟོང་རྩད་ངེས་པར་འགོད་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་དང་དོ་བོ་ལྷར་རྩད་བའི། །བདག་ཉིད་དག་ནི་མ་གྲུབ་
པ། །ཞེས་དང་། དེ་ལའང་སྐྱེས་བུ་མཐོང་མེད་པས། །སྲོག་སོགས་བཟློག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །གཏན་ཚིགས་ཐེ་
ཚོམ་ཟ་བཀག་པས། །ལྷར་རྩད་དོན་ལ་དེ་ཞེས་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །བསྟན་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་
བྱ་ལ་ནི་སྟོང་རྩད་ངེས་པར་སྒྲུབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱའི་ཚོས་གཞི་དེ་སྟོང་རྩད་ཡིན་ན། དེ་འགོག་པ་
ལ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཇུག་ དེར་དེ་སྟོང་དུ་མི་རྩད་བའི་ཚེ་རང་གི་འབྲེ ལ་
ཡུལ་ལམ། འགལ་བ་ཟློ་སྟོང་དུ་རྩད་བ་དང་མི་རྩད་བ་གཉིས་སུ་ངེས། དང་པོ་ལ། རྒྱུ་མ་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་མ་
དམིགས་པ། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་དང་། འགལ་ཟློ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་འཇུག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་ལ། མི་སྟོང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་
འདི་དག་གི་དོན་ལ་བསམས་ནས། དེང་སང་གི་ཕྱོགས་གེ་པ་རྣམས། བྱམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་
བཟུང་ནས་བྱམ་པ་དང་རི་བོང་གི་རྭ་མེད་མཚུངས་སུ་སྒྲུབ་ཀྱས་ཤེད། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཞི་གྲུབ་ན་བྱམ་
པ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཡང་སྒྲུབ་ཀྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རིགས་པའི་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ ཀ་པ་
མེད་པའི་ཤེས་རྒྱུད་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས། གཞི་གྲུབ་ན་སྒྲ་ཀ་པ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་མེད་པའི་
ཤེས་རྒྱུད་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས། རྣམ་མཁྱེན་དང་རི་བོང་གི་རྭ་མེད་མཚུངས་སུ་ཐལ་བ་དང་། དངོས་མེད་
ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་དངོས་པོ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ། བྱམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན།
བྱམ་པ་ཡོད་པའི་ས་ཕྱོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བྱམ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རིགས་པའི་

[३१५]

ལམ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འཕྲལ་གཞི་ཐམས་ཅད་འདི་ལས་འབྱུང་བས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འོ་ན་སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་ཤེས་རྒྱུད་དེ་ཚོས་ཅན། སྒྲིབ་པ་ཡོད་པའི་ས་བཅོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྒྲིབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ས་མཐས་ཅན་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་ཡང་འདོད་ན། ས་མཐས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྟེ་དང་། ས་མཐས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་། ས་མཐས་ཅན་ཡོད་པར་གཞལ་བའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། བྱམ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། བྱམ་པས་དག་པའི་ས་བཅོགས་བྱམ་པ་དང་རྣམ་ཐ་དད་དུ་སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣྲོན་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱམ་པས་དག་པའི་ས་བཅོགས་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་བྱམ་པ་དང་རྣམ་ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱམ་པ་དང་རྣམ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱམ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཀར་དངོས་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། མེ་སྟོབས་ཆེན་པས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་གང་རེག་རྫུན་ཆགས་པ་དང་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་རེག་རྫུན་ཆགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་དང་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ནི་ཡིན། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤང་བཤད་པའི་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་འགལ་དམིགས་

བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད། རང་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས། དེ་དང་དེ་སྣྲོན་པའི་ཕན་ཚུན་སྦྱངས་འགལ་གྱི་སྟོང་བ་
བཅུ་གཉིས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། གང་ཚོས་ཀྱི་བྱགས་པའི་གཞུང་ལས་མ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང་། བཤད་པ་ཐམས་ཅད་དོར་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཞི་གྲུབ་ནི། མེ་སྟོབས་ཆེན་
པའི་གཞིར་གྱང་རེག་སྐོར་བཞི་མེད་པར་སྣྲོན་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་མིན་
པས་ཁྱབ་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་མེ་སྟོབས་ཆེན་པས་ཁྱབ་པའི་ཤར་
གཞིར། གྱང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་མེད་པར་སྣྲོན་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་
ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་མེ་སྟོབས་ཆེན་པས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་དེ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་རྒྱགས་ཡང་དག་ཏུ་
སྣྲོན་པའི་རྒྱགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གསུམ་ཆར་བརྒྱུད་མར་
འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་སྔ་མ་ལའང་སྣྲ་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པས། ཅོད་པ་བདེ་བའི་ངོར་བྱེད་ན། མེ་ཚོས་ཅན།
མེ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚོར་མེད་དེ། དེར་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། བུམ་པ་ཚོས་ཅན། བུམ་པས་
དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་མེད་དེ། དེར་སྣང་རྟེན་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །དབྱད་པ་འདི་ཞུགས་པའི་ཚེ་
བཀོད་ཀྱང་། གཞུང་དོན་ལས་ཉམས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་ལ་
མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱགས་ཡང་

དགེ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ དེ་སྣྲོན་ཀྱི་རྒྱས་ལོག་ཏུ་གཟུང་བྱ་དེའི་ཚོག་གིས་ཟིན་པའི་ཁྱད་གཞིར་གཟུང་བྱ་དེ་ཡིན་ན། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཆོས་ལོག་ཏུ་གཟུང་བྱ་དེའི་ཚོག་ཟིན་ཁྱད་གཞིར་གཟུང་བྱ་དེའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ དམིགས་པའོ། །འདི་ལ་ལྟ་བས། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྣྲོན་པ་དང་། དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྣྲོན་པ་གཉིས་སུ་ མཛད་ནས། དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་བཞི་ཀུན་ནས་སྐོར་ཞིང་ཆུ་གང་དང་དུ་བ་མེད་པའི་དང་ར་ཆོས་ཅན། དུ་རྫུ་ ཀུས་པ་ཐོགས་མེད་མེད་དེ། དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། མི་རྣྲ་བའི་དུ་བ་བཀག་ པས། དུ་ཙམ་གྱི་རྫུ་ཀུས་པ་ཐོགས་མེད་བཀག་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་པ། །འདི་འབྲེལ་ཡུལ་མི་དམིགས་པར་ བཤད་ན་བཟློག་པ་ལ་འབྲེལ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། རིགས་གཏེར་འགྲེལ་པ་ལས། བཟློག་པ་ལ་དེ་བྱང་འབྲེ ལ་པ་ཡོད་པར་བཤད། ཆོས་ཀྱི་སྣྲན་ལྟན་ལོ་ཐ་བས་ནི། བརྫུད་པས་འབྲེལ་བར་བཞེད་དེ། ཁོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ བ་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་འབྲེལ་ལ། དེ་ཡང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། དེའི་རྫུ་མཚན་གྱིས་དུ་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་དུ་བ་ལཉང་བརྫུད་ནས་འབྲེལ་བར་བཞེད་ཅིང་། ཆུམ་པར་ངེས་ པ་ལས་ཀྱང་། འདི་རང་ བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ནང་དུ་འདུས་པར་བཤད་དོ། །འོན་དུ་བའི་རྫུ་ཀུས་པ་ཐོགས་མེད་དེ། རང་ཕྱོགས་ཆོས་ སུ་གྱུར་པའི་གཞིར་དུ་བ་སྣྲོན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྱུར་ཅིང་ འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དོགས་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། གཞི་དེར་དུ་བའི་རང་ལྡོག་ནས་བསྣྲོན་བྱའི་ ཆོས་སུ་བྱེད་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུ་བའི་རྫུ་ཀུས་པ་ཐོགས་མེད་དུ་ངེས་པ་དེ། དུ་བ་ངེས་པ་ ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྱུབ་ཟིན་པར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་ཡོད་དེ། དེ་སྐད་དུ་ཆོས་ངེས་ལས། ཐ་མའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་འཕྲལ་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་འབྲས་བུ་སྒྲུ་བ་ནི་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐའི་སྐད་ཅིག་བར་དུ་ནི་སྒྲ་ལ་གེགས་སྲིད་ལ། མཐའི་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་གེགས་མེད་པས། རྒྱས་དེ་མཐོང་བ་ལས་འབྲེལ་པ་དྲན་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་རྟོགས་པ་ན། མཐའི་སྐད་ཅིག་ལ་བར་ཚད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྟོན་རོལ་དུ་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་མིན་པ་ལ་ནི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་རྟོགས་པ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་མི་འགྱུར་བོ་ཞེས་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱུ་ཆོས་ཁྱབ་པ་འགྲུལ། དངོས་རྒྱུ་ཐོགས་མེད་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྱུབ་པར་བཤད་དོ། །འོན་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར། ཕྱིས་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་ཆོགས་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས་རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་གཞིར་རང་འབྲས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་དེས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་། དངོས་པོའི་རྒྱུ་ཆོགས་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས། དངོས་པོའི་རྒྱུ་ཆོགས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཤེས་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ནི་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཞི་པོ་གང་རྟང་ཡིན་ན། སྣང་རྟང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྣང་མི་རྟང་གི་རྒྱ་ཁྱབ་བྱེད། རང་བཞིན་དངོས་འབྲས་བཀག་པས། དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཁེགས་པ་ཡིན་ན། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལའང་བཞིར་འབྱེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ།

འཇུག་པ་བློ་སྦྱོན་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །ཞེས་རྒྱུ་ཤ་ཟ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་ནས། འབྲས་བུ་ཤ་ཟ་ཡོད་དེས་ཀྱི་དགྱེད་ཤེས་འགོག་པར་གསུངས་པའང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཀྱང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པར་ཤ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་བུམ་པ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པའི་སྐོ་ནས་འབྲས་བུ་བུམ་པ་ཡོད་དེས་ཀྱི་དགྱེད་ཤེས་འགོག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལའང་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་ལྟར། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་དང་། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་སོགས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོར། གཉིས་པ་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་སྐྱེ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག། དེ་སྐྱེ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་དེ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་ཆོལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་དམིགས་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྐྱེ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་སུ་གཟུང་བྱའི་ཚིག་ཟིན་གྱི་ཁྱད་གཞི་དེ། དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱའི་ཚིག་ཟིན་གྱི་ཁྱད་གཞི་གཉིས་པོ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་སྣང་བས་བབ་ཀྱི་ཆོལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་དམིགས་པའོ། །དབྱེ་བ་ནི། གཞོད་བྱེད་ཚ་རེག་སྐོར་གསུམ་གྱིས་གཞོད་བྱ་གང་རེག་སྐོར་བཞི་བཀག་པའི་སྟོར་བ་བཅུ་གཉིས་སམ། ཡང་ན། གང་རེག་སྐོར་གསུམ་གྱིས་ཚ་རེག་སྐོར་བཞི་བཀག་པའི་སྟོར་བ་བཅུ་གཉིས་སོ། །མེ་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དང་། གང་

རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཤོད་བྱ་སྐོར་བཞི་བཀག་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དང་འགལ་བ་ཡི་ནི་རྒྱུ། །དམིགས་པའི་སྟོང་བ་གང་ཡིན་ཏེ། །རྒྱུ་མཚན་དག་ནི་འགལ་བ་ཉིད། །མེད་ན་འཇུག་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་རྒྱུ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཤེ་ཞེ་ན། བྱས་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེས་དེ་འགོག་མི་ནུས་ཏེ། ནུས་པ་ཐོགས་མེད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ནི་བསྟན་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བཟློག་མ་ཟིན་གྱི་བར་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས། ནུས་པ་ཐོགས་མེད་མེ་མིན་ཅིང། །རྒྱུན་མེད་ཕྱིར་ན་འགོག་མི་ནུས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོད་བྱེད་ལ་རྒྱུན་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། གཞོད་བྱ་ལ་རྒྱུན་དགོས་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི། འབྲས་བུ་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་བཞི་སྟེ། དེ་དག་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པར་འཇོག་པ་ཡང། ཕུགས་གྲང་རེག་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གྲང་རེག་བཀག་པ་ལ་ཐུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ། འོ་ན། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་མིན་ན་དེའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་འདི་ནི་རྟོགས་ལྡན་ལ་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་ཡིན་པས། རྣམ་པར་དཔྱད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་དཔྱད་པའི་ཚེ་ལེགས་པར་བཤད་པ་གཅིག་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་གྲང་རེག་འགོག་པ་ནི། གྲང་རེག་སྣང་མི་རུང་གི་ཚོས་ཅན་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ན་གྲང་རེག་མེད་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་དགོས་པས་དོན་

[২২৩]

ནི་འགལ་ཟླ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་དོན་དེ་དག་གིས་ཐ་སྙད་དེ་ཡང་སྒྲུབ་དགོས་ཏེ། དེའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་དེ་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ལེགས་པར་བཤད་པ་གཉིས་པ། དེ་ཡང་། འདི་ལྟར་དབྱེ་གཞིར་གྱུར་པའི་སྔང་རྩང་མ་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ལ་ནི། དོན་དང་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས། སོ་སོར་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་དུས་ཀྱི་སྔང་བ་མ་དམིགས་པཙམ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ལ་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཚ་རེག་གིས་གྲང་རེག་འགོག་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་འདུས་པ་ཡང་། དངོས་སུ་གྲང་རེག་བཀག་ནས་ཤུགས་ལ་གྲང་རེག་མ་དམིགས་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཕེན་ལ། དེ་ལྟར་འཕངས་པ་ན། ཚ་རེག་གིས་གྲང་རེག་འགོག་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱི། སྔང་རྩང་མ་དམིགས་པ་ཉིད་རྒྱས་སོང་བས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྒྲངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྔང་རྩང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁོང་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་སུ་གཟུང་བྱ་དང། ཚོས་འོག་ཏུ་གཟུང་བྱ་གཉིས་ཕན་ཚུ་སྒྲངས་འགལ་དུ་སྣྲབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་དམིགས་པའོ། །དབྱེ་ན། དངོས་འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དང། ཚད་མས་གནོད་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་བའི་དངོས་པོས་སྟོང་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་དེ་རྒྱ་དངོས་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་མ་བྱས་པ་དང་དངོས་འགལ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་གྱུར་ཕྱིར་ཏེ། །བསྟན་དངོས་དང་ནི་འཇིག་པ་བཞིན། །

[২২৫]

ཞེས་སོ། །ལྷུ་གུ་ཚོས་ཅན། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པ་མིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡོད་གཅོད་བཞིན་ཞེས་པའི་གཞུང་གིས་བསྟན་པ་འདི་ཡང། དངོས་འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་མངོན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་ལྷོས་པས་ངེས་པ་འགོག་པ་དང། ངེས་པས་ལྷོས་པ་འགོག་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། གོས་དཀར་པོ་ཚོས་ཅན། གྲུབ་ཅམ་ནས་ཚོན་ཅན་དུ་མ་ངེས་ཏེ། དེར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་ལྷོས་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ལྷོས་དང་བཅས་རྣམས་ནི། །ངེས་པར་འགྱུར་བ་མེད་པར་མཐོང། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་ཚོས་ཅན། འཇིག་པ་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་ལྷོས་པ་མེད་དེ། འཇིག་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པ་ནི། །རང་གི་ངོ་བོས་རྟེས་འབྲེལ་ཉིད། །ཅེས་པས་སྟོན་ནོ། །རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་དང། གཉིས་པ་ནི། འགལ་བྱའི་ཁྱབ་བྱེད་དམིགས་པ་དང། གསུམ་པ་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཙ་བར། ཚད་མས་གཅོད་པའི་འགལ་བ་ཡང། །འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པར་འདུས། །ཞེས་ཟེར་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་དབྱེ་བ་མངོར་བསྡུ་བ་ལ། མངོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གསུམ་དུ་བསྡུ་བ། གཉིས་སུ་བསྡུ་བ། གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་དུ་མར་དབྱེ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་སྒྲོ་བའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ལ། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བསྡུ་ན། གསུམ་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལྟར་མི་དམིགས་འདི་རྣམ་

གསུམ། །བཤད་ཀྱང་རྣམ་པ་དུ་མ་སྟེ། །དེ་དང་དེ་འགལ་ལ་སོགས་པ། །མ་རྟོགས་རྟོགས་དབྱེའི་སྒྲོ་བསྐོ་
ནས། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་དམིགས་པ་ནི་གཉིས་ཀའི་ཡང་གཏན་
ཚིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཏུ་
གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་དོན་འབའ་ཞིག་དགག་པ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་། རྒྱུ་རང་
བཞིན་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ལྟོག་པ་གཏན་ཚིགས་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་གང་རུང་བཀག
ནས། དགག་བྱ་དངོས་སུ་འགོག་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ཡང་ཁྱབ
བྱེད་མ་དམིགས་པར་འདུས་ཏེ། མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚོན་བྱའི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར
རོ། །གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་འདུ་བར་བཤད་དེ། ཀུན་ལ་སྒྲོ་བ་ཐ་དད
ཉིད། །ཡིན་གྱི་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད། །ཅེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་འདི། སྒྲ་ཡང་ས
པར་བྱས་ན། སྣང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་དངོས་མིང་ཡིན་ལ། སྒྲ་དོག་པར་བྱས་ན། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་ཀྱི
རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ཁོ་ནའི་མིང་དུ་མཛད་དོ། །དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ དུ་རང
བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ནང་དུ་འདུ་བར་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འགལ་ཟླ་དམིགས་པ
རྣམས་སྤ་མ་གཉིས་སུ་ཇི་ལྟར་འདུ་ཞེ་ན། ཚོས་ཀྱི་སྒྲུན་ལྟན་འཇིག་རྟེན་གྱི་མིག་ནི། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ
ལ་བརྟེན་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པར་འདུས། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་རྟེན་པ་འགལ་ཞིག་ནི ཟླུབ
རྣམས་ཡིན་ལ། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་རྩད་བ་རྣམས་ཁྱབ

[২২৮]

བྱེད་མ་དམིགས་པར་འདུས། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ཡང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པར་འདུས་མོད། འོག་ས་ས་བཞག་པ་ནི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པཨམ། ཡང་ན་འདིས་ནི། ཕྱོགས་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་དགག་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། སྤ་མ་གཉིས་པོས་ཕྱོགས་ཏུ་གྱུར་པའི་དགག་པ་ཁོ་ན་སྒྲུབ་པས་འོག་པར་བཞག་པ་ཡིན་མོ་ཞེས་གསུངས་ལ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེས་ནི། དོན་དེ་ཉིད་འཚད་པ་ན་འདི་ལྟར་མཛད་དེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམ་མ་དམིགས་པར་འདུས་ཤེད། ཕྱོགས་པ་ལ་དེ་བྱང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཚ་རེགས་ཀྱོར་གསུམ་གྱིས་གང་འབྲས་སྒྲ་ལོང་བྱེད་འགོག་པ་ནི། དེའི་རྒྱུ་གང་རིག་བཀག་པས་འགོག་པ་ཡིན། དེ་གསུམ་གྱིས་གང་རིག་དང། བ་མོའི་རིག་པ་འགོག་པ་ནི། གང་རྒྱུ་ཁུས་པ་ཐོགས་མེད་བཀག་པས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། གསུམ་གྱིས་གང་རྒྱུ་ཐོགས་མེད་འགོག་པ་ནི། དེའི་རྒྱུ་བཀག་པས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། གང་རྒྱུ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི། མེ་དང་དུ་བ་དང་ཙནྡན་སོགས་ཀྱི་མེ་དང་མ་ཐུད་པའི་རྒྱུ་ཆོགས་ཡིན་པས། དེ་གསུམ་མཐོང་བ་ན། དེ་གསུམ་གང་རུང་དང་མ་འཐད་པའི་རྒྱུ་ཆོགས་ཁེགས་པས། ཁུས་པ་ཐོགས་མེད་ལ་ལྟོས་ཏེ་དངོས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དང། གང་རིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་བརྒྱད་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དང། ཐུ་ལོང་བྱེད་ལ་ལྟོས་ཏེ་སུམ་རྒྱད་ཀྱི་རྒྱུ་བཀབ་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞན་ཚུ་ས་ཐང་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་ལའང། ཙནྡན་གྱི་མེས་མེ་མེད་པར་འཛིན་པ་འགོག་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་དང། དུ་བས་མེ་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང། མེ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་དང། མེ་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་འགོག་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དང། འབྲས་བུ་དང་འགལ་

བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་གསུམ་གྱིས་ཀྱང། སྤང་གྱི་རིགས་པས་རང་གི་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་རྒྱུ་བཀག་ནས་ འགོག་པ་ཡིན་པས། རྒྱུ་མ་དམིགས་པར་འདུས། དེའི་ལྷག་མ་རྣམས་དང། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་དང། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་རྣམས་བཟློག་པ་ལ་བདག་གཅིག་འབྱེལ་པ་སྒྲུབ་པས་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ནང་ དུ་འདུ་བར་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ཕན་ཚུན་སྒྲུབས་འགལ་གྱི་སྟོན་བར་མི་རྟོང་བ་བཞི་ནི། མེ་ཡོད་ཀྱིས་མེ་མེད་ འགོག་པ་ལ་རྒྱགས་དང་རྒྱགས་ཅན་ཐ་དད་མེད། མེས་མེ་མེད་དེ། འཇོན་པའི་ཤེས་པ་འགོག་པ་རྒྱུ་མ་དམིགས་ པར་སོང། མེས་མེ་མེད་ཀྱིས་རྒྱུ་འགོག་པ་འབྲས་བུ་མ་དམིགས་པར་འདུས། དུ་བས་མེ་མེད་འགོག་པ་ནི་ འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་པར་སྣང་དོ། །ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་ནི། །དོན་འདི་ དག་འགོག་པ་ན། དངོས་འབྲེལ་བཀག་ཟིན་ལྟན་ཅིག་ན། །མི་གནས་ཚོགས་པས་སྐྱེད་པ་འཕྲལ། །འབྲེལ་ཡུལ་ བཟློག་པས་འབྲེལ་ཚོས་ཉིད། །བཟློག་པས་བཟློག་འབྲེལ་བློ་ངོར་གྱུར། །ཅེས་དང། འགྲེལ་པ་ལས་འགལ་ཟླ་ དམིགས་པ་ལ། འགལ་ཟླ་གྱུབ་པ་ན་གཅིག་ཥེས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པས། བཟློག་འབྲེལ་དབྱུད་མི་དགོས་སོ་ཞེས་དང། ཕན་ཚུན་སྒྲུབས་འགལ་ཡང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་བཞིན་དུ་ ཁས་བླངས་ནས་འཚད་པ་ནི་རང་གི་འཇུག་པ་ལ་ཅོ་འདྲི་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བཤད་ པ་ན་སྣང་རྒྱང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་དག་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་དང། སྟོན་བའི་ སྒོ་ནས་སོ་སོར་དབྱེ་བའི་ཚུལ་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱགས་ ཡང་དག་ལ།

[২২৫]

མཚན་ཉིད་དང་། དབེར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣྲོན་པའི་ཚུལ་གསུམ་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མས་བྱོན་ཅིང་། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣྲོན་པའི་སྣྲོན་བྱ་ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་དགོས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་གྱི་འདོད་པཡང་ཁེགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ལ་དང་པོར་དབྱུད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་དགེ་བརྗོད་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་པོ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱས་བཀོད་པ་དང་། ཚུལ་གྱུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་ན་སོགས་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་སྟེ། སྒྲུབ་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་རིན་ཆེན་ལྷོང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །འོ་ན་དོགས་པ་འདི་སྟམ་དུ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྒྱ་སྟེ། མི་རྒྱ་བར་རིན་ཆེན་ལྷོང་བར་གསུང་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་ཅི་མངོན་སུམ་གྲུབ་གྱུ། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། རིན་ཆེན་ལྷོང་བ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསྒྲུ་སྟེ་དབྱུད་པ་གསུམ་གྲུབ་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་མི་འགྲུབ་པ་ཅི་ཞེག་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ཁྱབ་འབྲེལ་རྒྱས་དེ་ལྟར་འགྲུབ་མོད། ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་དུས་སུ། བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པས་དེ་འདྲའི་གཏན་ཚིགས་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། བྱས་པའི་རྒྱས་ལྟ་བུ་ཅིག་ལ་བརྟེན་ན། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་ཚད་མས་མ་ངེས་ན། སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྟོན་པའི་ལུང་དབྱུད་པ་སྐབས་གསུམ་གྲུབ་དག་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱས་དེ་ལ་ཤེས་འདོད་མེད་པར་ངེས་སོ། །འདིར་དཀར་ཆོས་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་ན། ཆོས་ཅན་ངེས་པའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཉེས་

པ་འབྱུང་ཞིང་། ལུང་རྣམ་དག་ལས་དོན་མཐུན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་ནས། ཕྱོགས་ཆོས་གྱུན་པའི་
དུས་དེ་ཉིད་དུ་བསྟན་བྱ་གྱུན་ཟིན་པར་ཐལ་བས་མི་འཐད་དོ། །ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་
འགྲུབ་སྟེ། སྟྲི་ན་བས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྱིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་གསུངས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏོ་ལ
ཞེག་ལ་རྟགས་འདི་འགོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་སྟྲི་ན་ལ་རྟེས་འཇྲོ་སྟྲི་ན་དང་། ལྷོག་པ་སྟྲི་ནའོ། །དང
པོ་ནི། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསྟུ་བ་ཡིན་ཏེ། དགྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག
པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ། ཚད་མ་གསུམ་གང་རུང་གིས་གཏོད་ན། ཚད་མ
གསུམ་གྱི་དགྱེད་པ་གསུམ་པོས་མ་དག་དགོས་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ཆོས་ཅན། དགྱེད་པ་གསུམ་གྱིས
རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་སྟོན་པའི་ཚ་ལ། མངོན་སུམ་གྱིས་གཏོད་པ་མེད་ཅིང
གྱུར། གཞལ་བྱ་ལློག་གྱུར་སྟོན་པའི་ཚ་ལ་དངོས་པོ་སྟོནས་ཤུགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་གིས་གཏོད་པ་མེད་ཅིང་གྱུར
ཁྱོད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་ཤེན་ཏུ་ལློག་གྱུར་སྟོན་པའི་ཚ་ལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཆར་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་སྤ་ཕྱི་དང་། དངོས
ཤུགས་འགལ་བ་མེད་ཀྱི་སྟེང་དུ། ཚོགས་སྤ་མའི་དོན་དེ་ཉིད་ཚོགས་ཕྱི་མ་ལས་ལེགས་པར་བསྟྲུས་ཤིང་། དངོས
བསྟན་དང་། ཤུགས་བསྟན་གྱི་དོན་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ཤོས་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེས
ཁྱབ་འདི་ལྟར་སྟྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང། སྒྲ་རྣམས་དངོས་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ། །མེད་མ་མི་འབྱུང་ཉིད་མེད
ཕྱིར། །ཞེས་ཚོགས་ཅམ་ལས། བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟྲུབ་མི་ནུས་པར་བཤད་ནས། ཡིད་ཆེས་ཚོགས་ནི་མི་བསྟུ
བའི། །སྟྲི་ལ་རྟེས་སུ་དཔག

[২২৭]

པ་ཉིད། །ཅེས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚོགས་ལས་རང་གི་བརྟེན་བྱའི་དོན་སྣྲུབ་ནུས་པར་བཤད་ནས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། མི་བསླུ་བའི་སྤྱི་ལས་ཞེས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚོགས་དང། ཁོ་རང་གི་བརྟེན་བྱ་ལ་འཇུག་པ་སྣྲུབ་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། མི་བསླུ་ཞེས་པའི་གཞུང་རྒྱས་བཤད་དང་བཅས་པ་གསུངས་ལ། སྤྱི་ལས་འདི་ཡུལ་ལྔོག་གྱུར་ནའང། །རྟེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་དུ་གསུངས། །ཞེས་དང། གཙོ་བོའི་དོན་ལ་མི་བསླུའི་ཕྱིར། །གཞན་ལ་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། །ཅེས་པ་མི་བསླུ་བ་སྣྲུབ་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་ལ། ཏློ་ཁོས་དང་ལྡན་པ་སྲུས་ཀྱང་བསྟོན་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བ། ཡིད་ཆེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བསྟན་བྱར་བཤད་པའི་སྐབས་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཡོད་ན་བསྟན་པར་མཛོད་ཅེག་ཅེས་ཐལ་མོ་སྨྲར་ཏེ་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །གཉིས་པ་ལྷོག་ཁྱབ་བསྟན་པ་ནི། ཆགས་སོགས་སྟོག་པ་ཡིན་པ་དང། ཁྱོས་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་འདག་པར་སྟོན་པའི་ལུང་དང། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་དང། ངའི་མ་མོ་གཤམ་ཞེས་སོགས་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་བསླུ་བའི་ཚིག་རྣམས་ཆོས་ཅན། དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་མིན་ཏེ། སྤ་ཕྱི་དང་དངོས་ཀུན་གས་འགལ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་རྒྱུ་པ་ཕལ་ཆེར་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་མོ། །དེ་ལྟར་ན་རྟེས་འགྲོ་སྣྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་ཆཤས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པ་དང། སྣ་མི་རྒྱ་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ལ། ལྷོག་ཁྱབ་སྣྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི་མི་མཐུན་དགེ་ཁྱོས་ཀྱིས་སྟོག་པ་འདག་པར་སྟོན་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ། ཚིག་དོན་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་པར་སྨྲས་པ་

[২২২]

ནས། ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་བརྟེག་འབྲེལ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་དོགས་པ་འདི་སྟམ་དུ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མི་རྟག་པར་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཚོས་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱེད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ཚོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསྟུ་སྟེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་མི་འགྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ཁྱབ་རྟགས་དེ་ལྟར་འགྲུབ་མོད། ཁྱབ་པ་དེས་པའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པས་དེ་འདྲའི་གཏན་ཚིགས་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། བྱས་པའི་རྟགས་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ནས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་མ་དེས་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་ལུང་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པར་འཇོག་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟགས་ཤེས་འདོད་མེད་པར་དེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱིས་ཚད་མས་བྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་ལ་དཔྱད་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་གཅིག་གིས། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་གཞིར་བཟུང་ནས། དེ་ནས་བཤད་པའི་མངོན་ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ཚ་ལ། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་མི་གནོད་པའི་ཚུལ་དང། ཤིང་ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ཚ་ལ་སྤ་ཕྱི་དང་དངོས་ཤུགས་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་རྣམས་ལེགས་པར་བཤད་ནས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ན་ལུང་དོན་ལ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང། དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་འབྲེལ་པ་མི་བསྟུ་བར་དེས་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཁྱབ་འབྲེལ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་

།དེ།

བཅམ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལྟ་བུའི་རང་བྱོག་ནས། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྤ་མ་སྟོན་སོང་དུ་སྣྲོན་པ་ཡིན་ཅིང་དེ་ལྟར་གྱུན་པ་དེ་བྱང་གི་འཕེལ་པ་གྱུན་པར་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཤེན་ལྷོག་སྟོན་པའི་ལུང་ཁྲད་པར་བ་རེ་རེ་དེར་སྣྲོན་པ་ནི་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན་ཁྲབ་འཕེལ་ངེས་པའི་དུས་སུ་བསྣྲོན་བྱ་གྱུན་ཟིན་པར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུ་ལ་ཡང་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། མངོན་ལྷོག་སྟོན་པའི་ལུང་རྣམ་དག་དང་། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིད་ཆེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་མ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཁྲབ་པ་སྣྲོན་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བ་དེ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱུགས་ཡང་དག་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་ན། དེ་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་དེ་ཡང་ཤིན་ལྷོག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཁྲབ་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། གཞོན་མེད་འདི་ཡི་མི་བསླུ་བའོ། །ཞེས་དེ་གཉིས་མཚན་མཚོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན། སྒྲིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བ་དེ་ནི། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་མིན་ལ། དེའི་བསྟན་བྱའི་དོན་དེ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་ཏེ། དགེ་རང་ན། བྱང་སྒྲ་མི་སྟན་གྱི་མེ་ལས་དུ་བ་འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་ཚོགས་རྫོགས་པ་མིན་པ་དེ་ལྷོག་གྱུར་མིན་ལ། དེའི་བསྟན་བྱའི་དོན་སྒྲ་མི་སྟན་གྱི་མེ་དང་དུ་བ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །འོན་ཁྲབ་པ་ངེས་པའི་དུས་སུ་བསྣྲོན་བྱ་གྱུན་ཟིན་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཅེས་

[१३९]

སོགས་ཀྱི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བར་གྱུར་པ་ན། སྒྲིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་ཡང་
གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བར་དེས་པའི་དོན་ནི། དེ་དང་
འབྲེལ་པ་མི་འགྲུལ་བར་དེས་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་དེར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་ལུང་
དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པར་དེས་པའི་དུས་དེ་ཉིད་དུ་བསླུབ་བྱ་གྱུར་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་
བཟློག་པར་མི་ནུས་སོ། །སྤྱ་མའི་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་། རྒྱུད་པ་ཡིས་ནི་དངོས་པོ་ལ། །འབྲེལ་ཕྱིར་དེར་སྣང་
བ་ཡིས་ནི། །སྟོང་ཡང་བསླུ་བྱེད་ཉིད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་
ཡུལ་ལ་དབྱོད་པ་དེ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ན། ཡིད་
ཆེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་འགོད་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། ལུང་དོན་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གཉིས། དེ་ཡང་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེ་ཤ་དང་། བསལ་བ་འཚད་པའི་སྒྲུབས་སུ་ནི་ལུང་
ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་ལ། ལེ་ཤ་གཉིས་པ་སོགས་སུ་ནི། ལུང་དོན་རྟགས་སུ་
བཀོད་ནས། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལུང་ལ་བརྟེན་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ། ལུང་དོན་ཉིད་བསྟན་བྱར་མཛད་དོ། །དེ་
ཡང་ལུང་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ནི། འགོད་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་
འཐད་ལ། དེ་ལས་བརྩམས་ཏེ། གཞུང་འགྲེལ་རྣམས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་དང་། རྗེས་དཔག་མཚན་ཉིད་པ་
མིན་པའི་ཚུལ་དང་། སྐབས་ལ་ལར་ཡིན་པའི་ཚུལ་མང་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། མདོ་བརྒྱད་སྟོང་པ་རང་གི་
བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཤེས་ཕྱོགས་ལས་བརྩམས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ
གཞག་གཞན་ལ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་དཔྱད་པ་གཞུང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་མེད་པའི་དོན་འདི་ཡང་

[২২৩৫]

ཞར་ལ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །འོན་ཕྱིད་ཅཱ་ཡོག་གིས་གང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཅེ་ན། སྒྲོན་སོགས་སྣྲུད་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དེ་ཚོས་ཅན། སྣྲུད་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ལས་གསུངས་པ་དེ་ཁོང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་རོལ་མཐོང་བས་ཁོང་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་གཅིག་ནི་ཡོད་ལ། དེ་ཡོད་ན་དེ་ཁོང་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་དགོས་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་དང་དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག་གིས་དེ་རྟོགས་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་སྐད་དུ། ཡིད་ཆེས་ཚོགས་ནི་མི་བསྟུ་བའི། །སྒྲོ་ལས་འདི་ཡུལ་ལྷོག་གྱུར་ནའང། །གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟློ་ནི། །རྟེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་དུ་གསུངས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་འབྲས་རྒྱས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དང་བརྟེན་བྱའི་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་དེ་དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟེན་སྐད་དུ་རྣམ་ངེས་ལས། དོན་རྟེ་ལྟ་བ་བཞིན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་དག་འཇུག་པར་འདོད་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚོགས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་ན་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་ལུང་དང་བརྟེན་བྱའི་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་དེ། རྟོག་དང་ལུང་དག་བྱེད་པ་པོའི། །འདོད་པ་ཙམ་དང་རྟེས་འབྲེལ་དང་། །ཞེས་པ་ལྟར། སྒྲེས་བྱའི་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་གྱི་མེ་དང་དུ་བ་ལྟར། དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་འབྲེལ་པ་མིན་པས། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་ལྟོས་ཏེ། དེའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་པ་མིན་པ་དང་། དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་མིན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་སྐད་དུ།

[২৩৬]

རྟེས་དཔག་ལས། ཕྱི་རོལ་གྱུར་པ་མིན་ན་ཡང། །ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ཡི། །ཕྱིར་ན་ཐ་དད་བྱས་པ་
ཡིན། །ཞེས་རྟེས་དཔག་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དང། དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །དོན་
དེ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས། སྨོན་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ཉེས་པ་མེད་པ་
མིན་ཏེ། སྒྲ་རྣམས་ནི་དོན་དག་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་ཟིན་ཏོ་ཞེས་དང། ཤླཱ་ཀ་བློས།
ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཞེས་པ་ཉེས་པ་མེད་པ་མིན་ཏེ། སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲ་དག་ནི་དོན་
རྣམས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་མིན་ཏེ། འདྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང། རྒྱུན་མཛད་པས། ཡིད་ཆེས་པའི་
ཚིག་ནི་འབྲས་བུ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ལ། གྲགས་པ་ནི་རང་བཞིན་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱས་འདི་
དངོས་ཉིད་མིན་ཞེ་ན། །ཞེས་པ་ནས། དེར་ནི་ཁས་ཟློང་པའི་འགྲེལ་པ་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ནི་
མིན་པས་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་ཉིད་ནི་མིན་ནོ། །དེ་ལ་གལ་ཏེ་གྲགས་པ་ཡང་དངོས་པོའི་འགྲེལ་པ་
ཅན་ཉིད་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་དངོས་ཉིད་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱས་ཡང་དག་
དངོས་མིན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་ཥིན་ཏུ་མང་མོད། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་
པའི་སྐབས་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཡོངས་བརྟགས་ཡོངས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར། །རྟེས་
སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ལ་ཚོག །ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང། འདི་ནི་ཁས་ལེན་ཐབས་ཡིན་ཏེ། །དེ་
ཚེ་ཡོད་ཀྱང་ཡན་ལག་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གཏན་ཚིགས་འདིས་ནི། དངོས་སུ་སྟྲིན་
སོགས་སྣྲད་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བའི་ནུས་པ་དཔག་རྣམ་ནས། འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་དགོག་པར་བྱེད་པ་རྒྱུ་
ཚོས་རྟེས་དགོག་གོ་ཞེས་གསུངས།

[২২৮]

མི་ཁམ་ཆོས་རྗེའི་ཞལ་སྔ་ནས་གསུང་བོ། །དེ་ལྟར་ལུང་ཉིད་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་འབྲས་བུའི་རྒྱས་སུ་གསུངས་པ་དེ་ཡང་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་མི་སྲིད་པ་ནི་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤྱི་ནས་ཚོགས་ཅན། སྒྲུབ་པ་ལས་སྦྱོག་བསྡལ་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱང་གངོན་མི་ཟ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང། དེར་བྱེད་བྱའི་ཚོས་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་ཉིད་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྒྱས་ལ་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མི་སྲིད་དེ། ཚོག་དོན་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བདག་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་ཡོད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་དེ་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བདག་མེད་པར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རང་ཚོག་གིས་གཏོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་ན། དངོས་བསྟན་ལ་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པས་ཁྱབ་བོ་སྟམ་དུ་བསམ་པར་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་འགལ་བ་ལ་མི་འཐུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ་འགྱུར་ཞིང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་འགལ་ཞིག་དགོངས་གཞི། དགོས་པ། དངོས་ལ་གཏོད་བྱེད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཚད་དགོས་པ་མིན་པར་ཐལ། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་དངོས་ལ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟོན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་མི་སྲིད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་ལ་གཏོད་བྱེད་སྟོན་རྒྱུ་ཡོད་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གསུང་གིས་བསྟན་དགོས་ཀྱི། གཞན་གྱིས་བསྟན་པར་མི་རུས་ལ། དེ ས་དེ་ཉིད་ལ་གཏོད་པ་སྟོན་རྒྱུ་ཡོད་ན། བདག་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་གསུང་དེ་ལ་རང་ཚོག་གིས་གཏོད་པ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི།

[ཅ]

ཤེན་ལྷོག་ལ་དངོས་པོར་དགྱོད་པའི་སྒྲབས་སུ། ལུང་ཉིད་རྒྱས་སུ་འགྲོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། ཕྱིས་ལུང་དོན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་འོག་ཏུ་ནི། ལུང་ཉིད་རྒྱས་སུ་འགྲོད་པར་མི་བྱེད་ཀྱི། ལུང་གི་དོན་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་ཏེ། ཡིད་ཆེས་པའི་གཏན་ཚིགས་འགྲོད་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟར། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཆོག་གི་སྐུལ་པའི་སྐུ་ཚོས་ཅན། སྟོན་རྒྱ་བསམ་སྦྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཉམས་སུ་ཟིན་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟ་འབྲས་བུ་དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྱེངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འབྲས་བུའི་རྒྱས་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། གསར་དུ་མི་བསྐྱེ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུར་ཡིད་ཆེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་དང་། དེ་ཚོས་ཅན། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་འཇིག་ལྟ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་རྣམས་སོ། །འདི་དག་ནི་མདོར་སྟོས་པ་ཙམ་སྟེ། དེའི་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་སྤྱར་བར་བྱའོ། །འདི་དག་ནི་སྒྲུབ་བྱ་ཤེན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་ཡང་རྒྱས་ཚོས་གཉིས་ལ་དངོས་པོ་སྟོབ ས་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་པས། ཤེན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་ལམ་ནས་དྲངས་ཏེ་འཆད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་ནི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཙམ་དུ་བཞག་མི་དགོས་པས་སྤ་མ་དང་འདྲ་བ་མིན་ལ། གཞུང་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པར་ཡང་། འདི་དག་ལ་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་གྱི་སྟོས་པ་མཛད་པ་མེད་དོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདི་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་ལ་དགྱོད་པ་འཇུག་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ཁོ་ན་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། དེས་ན་རབ་གྲགས་དོན་དག་ལ། །བསྟན་

འཚོས་དོར་ནཱ་ལཾ་ཁེས་པ་མེད། །ལྷོག་ཐུང་དག་ལ་བསྟན་འཚོས་ནི། །མི་འདོད་སྤྱོད་པ་ཉིད་མི་འཇུག །ཅེས་
སོ། །གཏན་ཚིགས་འདི་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་ལྡང་གིས་སྒྲུབ་ལ། དེ་ཡང་མཐར་ནི་དངོས་པོ་སྟོངས་
ཞུགས་ལས་མ་འདས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྤ་མ་དང་མི་འཇུ་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། འདི་ལ་དགོངས་ནས་སྤ་
རབས་པ་དག ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ལྡང་གིས་གྲུབ་པ་ཞེས་གསུང
ངོ་། །གཉིས་པ་དེ་ལ་བཏེན་ནས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ཁེགས་པར་བསྟན་པ་ནི། དེང་སང་གི་གངས་ཅན་པ་ཚོག་ཁོ
ན་ལ་འཆེལ་པ་དག་མཐུན་པར། སྤར་བཤད་པའི་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞུང་ལུགས་ལས་གསུངས་པ་དེ་དག
ནི། སྒྲོན་ལྷར་སྣང་ཅང་ཟད་རེ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། རྒྱང་རིང་དུ་དོར་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ཚོས་ཅན། རང་གི
བསྟན་བྱའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྤ་མ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འབྲས་བུའི་རྒྱས་དང། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་ལ་མི་བསླུ་སྟེ། དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱི
རྒྱས་དང། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་ལ་བསླུ་བ་མིན་ཏེ། དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །ཞེས
སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། བསྟན་བྱ་དེ་དག་ཀོན་ཏུ་ལྷོག་ཐུང་མིན་པའི་ཕྱིར་དང། མདོ་བརྒྱད་སྟོང
པ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་བསླུ་བ་ལ་སོགས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བར་གསུངས་པ་མེད་ཅིང་མི་རིགས་པའི
ཕྱིར་དང། སྒྲོན་སོགས་ཚེ་འཕོས་ནས་བདེ་བ་སྟེར་བྱེད་མིན་པ་དེ། ལུང་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པ་གསལ་བའི
དགེར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པ་དེ་དག་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཁྱབ་འབྲེལ
སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཁོ་ནར་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང། དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན
ལ་མི་བསླུ་བ་དེ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་སྒྲུབས་བྱ་ཡིན་ན། ཡིད་ཆེས་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཚུལ
གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྐྱེས་པ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི

ཕྱིར་རོ། །དར་ཏྲི་ཀ་པ། དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་
དང་། རང་གི་བརྗོད་བྱ་གྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་
དབྱེ་བར་མི་ནུས་ཤིང་། བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བ་དང་། བསླུ་བ་མིན་པ་གཉིས་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་
དབྱེ་བ་ནི། གང་ན་སྲའི་ལུགས་སུ་སྣང་ཡང་མི་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་ཀུན་ནས་བསླང་བ་ཡིན་ཅིང་། ཡིད་ཆེས་པའི་
དགག་རྒྱས་ཀྱིས། ཝོངས་པའི་གཏམ་ཁོ་ནར་སྣང་བས། དགྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་དག ཇི་བོང་གི་ཅལ་བཞིན་དུ་
རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་འདི་དག་གི་རྟེས་སུ་རྒྱུག་པར་མི་བྱའོ། །གཞུང་ལུགས་དོན་དུ་གཉིར་བའི་སྟོབ་མ་དག་གི་
བློ་གྲོས་ཆུང་བས་ནན་པར་གྱུར་ཏ་རེ་ཞེས་ཁོ་བོ་སྨྲའོ། །ཡང་དར་ཏྲི་མཛད་པ། ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲུབ་པ་ལ་
རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་དེ། ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་བྱུབ་ན་ནི། དེའི་
ཚེ་བརྗོད་བྱ་དེ་ཉིད་བྱུབ་ཟིན་པས་སྒྲུབ་མི་དགོས་ལ། འབྲེལ་པ་མ་བྱུབ་ན་ སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་
ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་གེགས་བྱེད་ཅམ་ཡིན་གྱི་གཙོ་བོ་བྱེད་མིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག
ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚིགས་པའི། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དང་། སྒྲ་རྟག་པ་ལ་གཙོ་བོ་བྱེད་མིན་པ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་གསུངས་མོད། དེ་ལྟ་ན་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ། ཕྱི་ནས་ལོངས་སྤྱོད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་
ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྦ་མ་ལྷོན་སོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཡང་རྒྱས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ
བ་མཚུངས་ཏེ། ལུང་དང་རང་གི་བསྟན་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་ན་ནི། དེ
ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྷོན་སོང་དུ་གྲུབ་ལ། འབྲེལ་བ་མ་བྱུབ་ན་ནི་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱེད་རང་ལྟར་ནའང་
སྒྲ་མི་རྟག་པར་ལྷོན་པའི་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་། དེ་འཇིག་པ་ཡོད་ཅམ་འབྲེལ་པ་ཅན། ཉིད་ཕྱིར
སྒྲ་ནི་མི་རྟག་ཉིད། །ཅེས་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་དོན་རྟོགས་

[३९१]

པའི་ཚད་མ་སྦ་མ་སྟོན་སོང་དུ་སྣྲོན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་པས། སྣ་མི་རྒྱ་བར་སྟོན་པའི་ལུང་དེ་ སྣ་རྒྱ་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དང་། སྣ་མི་རྒྱ་པ་ལ་སྣྲོན་བྱེད་དུ་རྗེ་ལྟར་མི་འགྱུར་བར་སྟོན་ཅིག ཁས་བླངས་ནང་ འགལ་བ་མི་ཟད་པའང་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ཏེ། དགྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ མེད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་ཐལ། དེ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་བསླུ་བ་ལ་གཞོད་བྱེད་དང་མི་བསླུ་བ་ལ་སྣྲོན་བྱེད་ ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་སྣྲོན་པའི་གཞིར་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཡིད་ཆེས་གཏན་ཚིགས་ ཡང་དག་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ། ལུང་གེགས་བྱེད་ཁོ་ནར་བཞེད་པ་ནི། རང་གི་གྲྭབ་མཐའ་ལ་ཅོ་འདྲི་བ་ཁོ་ནར་ ཟད་དེ། དེས་ན་རིགས་པ་མཉྫེན་པས། ལུང་གེགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ནི་ལུང་དོན་ལ་དགྱེད་པས་ རྣམ་པར་མ་དག་པའི་སྒྲ་རོལ་དུ་དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་དགྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དགྱེད་པ་གསུམ་ གྱིས་རྣམ་པར་དག་ནས་ཤེན་ཕྱོགས་ལ་དགྱོད་པའི་ཚེ་ནི། ལུང་དང་འགལ་བ་དམ་བཅའ་དོན་ལ་གཞོད་བྱེད་ཁོ་ ནར་གསུངས་སོ། །དོན་དེ་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས། འཇམ་དབྱངས་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ། དེས་ན་རིགས་པས་གྲྭབ་པའི་ ལུང་། །ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་མ་གྲུབ་ན། །རང་གི་ཚིག་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །གེགས་བྱེད་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྨྲོས་པ་ལྔག་མ་ནི། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་སྟྲན་པར་འགྱུར་ རོ། །ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་འགོད་ཚུལ་གཉིས་པ་འདི་ལྟར་ཡང་བྱ་སྟེ། སྨྲྀན་སོགས་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་ ལས་བདེ་བ་འབྱུང་སྟེ། ཁྱོད་དགྱེད་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་ བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀྱང་འགོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱས་ཀྱི་སྨྲྀར་བ ད་ཐམས་ཅད་རེ་ ཤིག་འཇུག་པ་བདེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་པར་ཟད་ཀྱི་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་ སུ་སྣྲོན་པའི་བདག་

[২৩২]

འགོད་པའམ། དབང་རྟོན་ལ་རང་དོན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་ནའང། སྒྲ་ནི་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་གོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་སྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི་ཐོག་མར་སྒྲུབ་བྱ་ཟློ་ཡུལ་དུ་ངེས་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རྟགས་འགོད་པ་གལ་སྲིད། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་རྣམས་ནི་གང་ཅན་གྱི་ཕྱི་རབས་པ་ཚོས་ཀྱིས་ཥོངས་པའི་ལས་བསགས་པའི་སྟོབ་མ་ལ་འཛིན་པ་ཥོར་རྟོགས་ཀྱིས་ཆེས་ཆེར་བསྟད་པར་མཐོང་ནས། ལུང་དང་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་ཏེ། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གནད་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཀྱིས་གོ་བདེ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་རྣམ་དབྱེ་མྱུན་པ་ཟ་བྱེད་པ། །ལུང་རིགས་གཟི་བརྗིད་འབར་བའི་དཔལ་འཛིན་པས། །ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་ལྟ་ལ་ཞུགས་པའི་ཚེ། །རང་གི་རང་བཞིན་གསལ་བར་མི་སྟོན་གང་། །གཉིས་པ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཆོལ་བ་དེའི་ངོར་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དབྱེ་བ་ལ། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བའི་ཚད་མས། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་འོག་ཏུ་ངེས་པའོ། །དབྱེ་ན། སྟོང་པའི་སྟོན་འབྲས་རང་མི་དམིགས་པའི་འགལ་བ་གསུམ་མམ། ཡང་ན་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཚད་པའི་སྐབས་སུ། མ་དམིགས་པའི་འགལ་རྟགས། རང་བཞིན་གྱི་འགལ་རྟགས་སུ་བསྟན་ནས། གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། །བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྟོན་ནས། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས། ཆོས་

[१९३]

ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པའི་འགལ་རྐྱེན། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པའི་འགལ་རྐྱེན་བཞིའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་ཞེ་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང། སྒྲས་ཅམ་གྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་འགལ་ཏུ་འདེས་པ་དང། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲས་ཅམ་གྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང། དེའི་སྟེང་དུ་སྒྲས་ཅམ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་འགལ་ཏུ་འདེས་པ་དང། ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང། དེའི་སྟེང་དུ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་གྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་འགལ་ཏུ་འདེས་པ་དང། སྒྲས་ཅམ་གྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་སྒྲས་ཅམ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེའི་སྟེང་དུ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་འགལ་ཏུ་འདེས་པའོ། །དཔེར་བརྗོད་པ་ནི། རིམ་པ་བཞིན། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། རྟག་ཏུ། མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་པོའི་དཔེ་ཡིན་ལ། དེའི་ཞེ་འདོད་ནི། ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། བདེན་པོ་ཡིན་ཏེ། མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པར་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པའི་དཔེ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པའི་དཔེ་ནི། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བཞི་པ་ནི་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་པ་མིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀའི་ཞེ་འདོད་ནི། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། བདག་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་དེ། ཏུལ་ལྷན་པ་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་སོང་བོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་དང། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྐྱེན་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་རྐྱེན་མིན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཞི་པོ་དེ་རང

[๑๙๙]

བཞིན་གྱི་འགལ་རྐྱེན་ལས་ཕྱི་བ་ཡིན་ཞིང། མདོར་བསྡུ་ན། དངོས་སྲུ་འགལ་བ་བརྗོད་པ་དང། ཤུགས་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཅན་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་པ་དང། ཆོས་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྗོད་པ་དང། ཁྱད་པར་ལ་བརྗོད་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་དག་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་དང་སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང། ཞེ་འདོད་དང་ནི་སྟས་པ་གཉིས། །སྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་འགལ་བ་སོགས། །འགལ་བ་གསུམ་པར་འདིར་མི་བཞེད། །དངོས་ཤུགས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི། །འགལ་བ་བརྗོད་འདོད་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མིག་སོགས་ཀྱི་སོགས་ཁོངས་ནས། མིག་སོགས་རྒྱུན་གསུམ་འཇིན་པའི་ལུགས་དང། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་ཆོས་ཅན་དུ་འཇིན་པའི་ལུགས་དང། མིག་སོགས་ཤེས་བྱ་ཉིར་བཞེ་པོ་ཆོས་ཅན་དུ་འཇིན་པའི་ལུགས་དང་གསུམ་སྟོང་ཡང། ཕྱི་མ་ཉིད་གྲངས་ཅན་གྱི་ཞེ་འདོད་ལ་འགྲེག་པར་སྟོང་ལ། གྲངས་ཅན་འདོད་པའི་གཙོ་བོ་དང། ཆེན་པོ་མེད་ཀྱང། ཕལ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འགལ་རྐྱེན་སུ་བཞག་པས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པ་ལ་ཆོད་པར་མི་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དཔྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྐྱེན་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོ་ལ་བདེས། ཁྱོད་ཀྱི་རྐྱེན་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟ་གི་ཚུལ་གཉིས་རྣལ་འོག་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའོ། །དཔྱེ་ན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་ངེས་པ་དང། ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང། དཔྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྐྱེན་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེས།

[३८५]

ོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་ལ་ཡང་ཡོད་པར་ཚད་མས་མ་དེས་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ། མེད་ནས་མ་མཐོང་བ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ལ་ལྟ་བྱའོ། །འདི་ཡང་སྒྲ་བྱས་པར་ནི་ཤེས། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པའི་ངོར། བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་མ་བྱས་པས་ནམ་མཁའི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ། འདི་ཡང་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར་བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །དེ་སྐད་དུ། ཕྱོགས་མིན་གཞན་ལ་མ་བྱུབ་པ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་དབྱེ་ན་བཞི། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ཐུན་མོང་གི་མ་དེས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཕྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་རྒྱལ་བ་དེས། ཕྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་ལ་ཚད་མས་མཐོང་བའོ། །དབྱེ་ན་དངོས་ཀྱི་དང་། ལྟག་ལྟན་གྱི་མ་དེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཞིག་དེས་ཕྱོད་གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་མས་མཐོང་བའོ། །དབྱེ་ན། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་མི་ཤེས་པ་དག ཇི་བོང་གི་རྭ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱར་ཐལ། རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་དངོས་འགལ་དུ་སོང་ཟེར་བ་ནི་ལྟག་ཚོད་འབའ་ཞིག་སྟེ། འདི་ལྟར་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱའི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལས་ཐ་དད་དེ་ལོག་སྟོན་པས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལྟོག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཇི་བོང་གི་རྭ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཀར་དངོས་འགལ་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ཁས་མ་བླངས། ཡང་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ལུས་ཅན་མིན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། འདི་ཡང་བྱེ་བྲག་པས། འབྱུང་བཞིའི་རྫལ་ཐུན་རྟག་པ་དང་རེག་ཅན་གྱི་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་པའི་བསམ་

པ་ལ་ལྷོས་ནས་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། རང་གི་ལུགས་ཁས་ལེན་པའི་ངོར་ནི། དུང་སྒྲ་རྩོལ་བྱང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་མཉན་བྱ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་ནི། སྒྲ་རྩོལ་བྱང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་ནི། སྒྲ་རྩོལ་མ་བྱང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ། མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེ་སྐད་བཅད་པ་འདི་དག་ལ་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱབ་པ་ལ་དངོས་སྟོན་མཐོང་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟག་ལྟན་གྱི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོས་བས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་རུང་ལ་ཡོད་པར་མཐོང་ཞིང། གཅིག་ཤོས་ལ་མེད་པར་མ་མཐོང་བའོ། །དཔེ་ནི། ཡང་དག་ལྟག་ལྟན་དང། འགལ་བ་ལྟག་ལྟན་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དེར་སོང་བའི་ཆོས་བས་ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ པར་ཚད་མས་མཐོང་ཞིང། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་མ་མཐོང་བའོ། །དཔེ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ། ལམ་པོ་ཆེའི་རྒྱས་བུ་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ངག་སྒྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མེད་ཀྱང་མི་འགལ་བ་ལ་ཐར་བལྟས་ཀྱི་རྒྱས་བུ་ཆོས་ཅན། ཐོ་ས་ངས་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བྱེན་གྱི་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འགལ་ཡང་མ་ངེས་པ་ནི་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་འགལ་བར་མི་ཤེས་པ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཞིག དེས་ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ཚད་མས་མཐོང་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་མ་མཐོང་བའོ། །དཔེ་ནི།

མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིན་ཏེ་ངག་སྒྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མེད་ཀྱང་ མི་འགལ་བ། ཁ་ཕར་ལྟའི་སྐྱེས་བུ་དཀར་ཤམ་ཆོས་ཅན། སྟོ་སངས་མིན་ཏེ། ལྟ་བྱེན་ཀྱི་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ པ་ལྟ་བུ། འགལ་ཡང་མ་འོས་པ། བྱས་པ་དང་རྒྱུ་པ་འགལ་བར་མི་ཤེས་པ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་སྟེ། བྱས་ པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་དག་ལ་ལྟག་ལྟན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱས་ཡང་དག་ གམ་འགལ་བའི་རྒྱས་སུ་འཇོག་པའི་བྱེད་ཚོས་ཕལ་ཆེར་ཚང་ཡང་ལྟག་མ་ཆུང་ཟད་ལུས་པའི་སྐོན་ནས་མ་འོས་ པའི་རྒྱས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ནི་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་ཡིན་ལ། དོན་འདིར་ རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཚོས་ཀྱི་སེང་གེ་ཡང་བཞེད་པར་སྣང་སྟེ། རྣམ་རིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དེས་མཛད་པ་ལས། བྱས་པས་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པ་ཡང། རིས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འདོད་པ་ནི་འགལ་བ་ཁོ་ནར་འདོད་ལ། རིས་པ་ མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པས་ནི། མ་རིས་ནི་གཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་རིས་པ་དང་། རིས་ཀྱང་རྒྱ་པ་ལ་གསལ་ན་ ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་གསལ་ཡང་བྱས་པར་མ་རིས་ན། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པ་དང་། བྱས་ པར་རིས་ཀྱང་མི་རྒྱ་པ་ལ་བྱས་པ་མ་མཐོང་ན། གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། མཐོང་ཡང་དེ་དང་རང་བཞིན་ འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་ན། ལྟོག་པ་མ་གྲུབ། རྟེས་འཇུག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ན་འགལ་བར་ འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པ་ཡང་རིས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འདོད་པས། ཡང་དག་ཁོ་ནར་ སྒྲ་ལ་རིས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པས་ནི། སྒྲ་མ་རིས་ན། གཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཐ་སྙད་རིས་ ཀྱང་མི་རྒྱ་པར་རིས་ཟིན་ན་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པ་དང་། རིས་མ་ཟིན་ཀྱང་བྱས་པར་མ་རིས་ན་ཐེ་ ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པ་དང་། བྱས་པར་རིས་ཀྱང་མི་རྒྱ་པ་ལ་མ་

[३८२]

མཐོང་ནས་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། མཐོང་ཡང་རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་མ་གྱུབ་ན། ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་
དང་། རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་གྱུབ་ན་ཡང་དགེ་གོ་ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་སྨྲ་རན་གསུངས་སོ། །དེང་སང་འདི་ན
ཕྱི་པའི་རྟེས་སུ་འཇུག་གོ་ཞེས་སྐད་ཀྱི་གཟེངས་བསྟོད་ནས་སྨྲ་ཞིང་། དེའི་ལེགས་བཤད་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར
པ་ཁོ་ནར་སྣང་། །གསུམ་པ་མ་གྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད། དེ་སྨྲ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི
སྟེང་དུ་ཡོད་པར་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་པའི་ཚད་མས་མ་གྱུབ་པའོ། །དབྱེ་བ་ལ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱི་པའི
བདུན་དུ་གྲངས་རེས་པར་མཛད་དེ། ཚོས་ཅན་གཏན་མེད་པ། ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ། སྒྲ་མཉན
བྱར་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ་ཤེས་འདོད་མེད་པ། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པ། ཡོད་ཀྱང་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་མེད་པ། རྩོད་གཞི
དང་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་བདུན་དུ་རེས་ལ། ཚོས་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ།
གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ། གཞི་ཚོས་ཐ་དད་མེད་པ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་མེད་པ་སོགས་ཀྱང་དེར
མ་འདུས་པ་མེད་ཅེས་བཞེད། རིགས་གཏེར་ལས་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་དོན་ལ་མ་གྱུབ་པ། ཆོས་ཅན་ལ་མ་གྱུབ་པ།
ཆོས་བ་ལ་ལྷོས་ཏེ་མ་གྱུབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མ་གྱུབ་པ། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྱུབ་པ།
དེའི་ཕྱོགས་རེ་ལ་མ་གྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྱུབ་པ་དང་། སྲིད་ཀྱང་རྩོད
གཞིར་མ་གྱུབ་པ་གཉིས། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྱུབ་པ་ལ། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྱུབ་པ་དང་། སྲིད་ཀྱང
ཤེས་འདོད་དང་མ་འབྲེལ་བ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ། ངོ་བོ་མེན་ནས་མ་གྱུབ་པ་དང་། ལྷོག་པ་ཐ་དད་མེད་ནས་མ
གྱུབ་པ་གཉིས། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྱུབ་པ་དང་། ཚོས་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྱུབ་པ་གཉིས
སོ། །ཕྱོགས་རེ་ལ་མ་གྱུབ་པ་ལ། རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཚོས་ཅན་ལ་མེད

[২৮৫]

པ་དང། རྒྱས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མེད་པའོ། །ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང། རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་གསུམ། རྣོལ་བ་ལ་ལྷོས་ཏེ་མ་གྲུབ་ལ། སྤར་རྣོལ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང། ཕྱིར་རྣོལ་ལ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཏེ་བཅུ་གཉིས་མཛད་དོ། །དགེར་བཟློད་ནི་རྟོགས་སྣ་བའི་ཕྱིར་མ་བྱིས་སོ། །འགའ་ཞིག་གཞི་ཆོས་ཐ་དད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་ཀྱང་མཛད་མོད། ཁོ་བོ་ནི། མི་རྒྱ་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྒྱ་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཤེན་ཏུ་ཡང་གྲུབ་པར་སེམས་ཏེ། གཞུང་དུ་ཤེས་བྱ་དང། ཤེས་བྱེད་ཐ་དད་མེད་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་བཀག་ཀྱང། འདི་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་བཀག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང། མཚོན་བྱ་མཚོན་བྱར་མཚོན་པའི་མཚོན་སྟྲོར་ཡང་དག་སྲིད་པ་བཞེན་ནོ་སྙམ་མོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་ངེས་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲངས་ངེས་བསམ་པ། མཚན་གཞིའི་ནུས་པ་ངེས་པ་བསམ་པ། མཚོན་བྱའི་རྟེན་ངེས་པ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟྲི་ར་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ལ། རྒྱས་རྩོད་གཞིའི་ཕྱེད་དུ་གྲུབ་པ་དང། མ་གྲུབ་པ་གཉིས་སུ་ངེས། ཕྱི་མ་ནི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ངེས། དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་རྣོལ་བའི་ཚད་མས་མ་མཐོང་བ་དང། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ཚད་མས་མཐོང་བ་དང། མེད་པ་ར་ཡང་མ་མཐོང་ཡོད་པར་ཡང་མ་མཐོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་ངེས། གཉིས་པ་ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་དུ་ངེས། གཉིས་པ་ལས། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་མཐོང་བ་དང། དེར་མ་མཐོང་ཞིང་ཡོད་པར་ཡང་མ་མཐོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས། གཉིས་པ་ནི་འགལ་བ་ལྷག་ལྷན་དུ་ངེས་སོ། །དེ་ནི་རགས་པ་ཡིན་ལ། གསལ་

པའི་དབྱེ་བ་སོ་སོ་ལ་ཡང་ཞིབ་མོར་རིགས་པས་དཔག་ཏེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དེས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །དེ་སྐད་དུ། མཐའ་གཞན་འགྲོག་པའི་རིགས་པ་ཡིས། །རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་རྣ་དེས། །ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞིའི་ནུས་པ་དེས་པ་ནི། མ་གྲུབ་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་ནི། རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་སྒྲུབ་བྱ་ལ་དེས་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གང་ཡང་མི་བསྐྱེད་དོ། །མ་དེས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འགལ་བའི་རྒྱས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལས་བཟློག་པ་ལ་དེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱས་ཡང་དག་གིས་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཕྱོགས་ལ་མཐུ་མེད་སོམ་ཉིད་དང་། །མི་འདོད་འདོད་པའི་དེས་སྒྲུབ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས། རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་པོ་ལ། །ནུས་པ་དེ་ཡང་རྣམ་བཞི་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཅི་སྟེ་འགལ་བའི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བར་རིགས་ཀྱི། ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དེས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་སྟམ་ན། ཕྱིར་ཆོས་བས་བཅོ་ལ་དུ་སྒྲ་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ན། སྔར་ཆོས་ཀྱིས་དེ་ལ་འགལ་བར་བརྗོད་པས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བའི་ཤེར་གི་དར་འབག་པ་གསུངས་པ། །འོན་ཀྱང་འགལ་རྒྱས་བརྗོད་པའི་བྱེད་པས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པ་མིན་ཀྱང་སྟྲོར་རིགས་ནས་གསུངས་པ་དེས། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འཇུག་པས་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྒྱས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་མཚོན་བྱའི་རྟེན་དེས་པ་ལ། ལོ་ཐ་བ་ཆེན་པོ་དང་རྗེ་བཙུན་ལ་སོགས་པ་ནི། རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་དེས་རྒྱང་ཙམ་གྱིས་ཚོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ཞིང། ཚོས་ཀྱི་ཤེར་གི་དང། རིགས་གཏེར་མཛད་པ་ནི། དེས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་དགོས་པར་བཞེད་དོ། །སྒྲ་བའི་ཤེར་གི་དར་འབག་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་དེས་དགོས་ལ། བསྒྲུབ་བྱ་

སྒྲུབ་ནུས་པ་ཅམ་ལ་ནི་ཚུལ་གསུམ་དེས་རྒྱང་གིས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་དོ། །ཡིད་འོང་རྒྱས་ཀྱི་རི་མོ་ཡ་མཚན་ཅན། །གསལ་བར་འཚར་བའི་བློ་མཆོའི་མེ་འོང་ནི། །ལ་ལའི་མཁྱེན་པར་ཐོགས་པ་འགལ་ཡོད་ན། །ངོ་མཚར་ལེགས་བཤད་ལྟད་མོ་འདི་འོངས་ཤིག །ཅེས་ཉེ་བར་སྒྲུར་བ་ཡིན་ནོ།། ། །ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ལེགས་གཟིགས་ཤིང་། །རྒྱ་བར་གཞན་ལ་ཕན་དགོངས་པས། རིགས་ཤིང་གྲོལ་བར་སྟོན་མཛད་པ། །དཔལ་ལྡན་གྲགས་པའི་ཞབས་དེར་དད། །འདི་ན་ཁྱོད་གཞུང་འཛིན་ཆོས་འགལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི། །ལོག་པའི་རྟོག་གེས་རབ་བསྟན་ནས། །ཁྱོད་ཀྱི་རིང་ལུགས་མཐོང་མ་ནུས། །དེ་ཕྱིར་འདི་ན་འཚད་རྣམས་ཀྱི། །རྟེས་འབྲང་མེད་པར་རང་བློ་ཡིས། །རྣམ་པར་དཔྱད་གང་ཁྱོད་གཞུང་གིས། །དགོངས་པར་འཚད་ལ་སྟོ་བ་སྐྱེས། །དེ་ལྟར་མཆོད་པར་བརྟོད་ཅིང་རྩོམ་པའི་རྒྱ་བསྟན་ནས། ད་ནི་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གཞན་རྟེས་སུ་འཛིན་པའི་ངག་ལ་གཉིས་ཏེ། ཏོལ་བ་ཐེ་ཚོམ་ཅན་རྟེས་སུ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་སྒྲུབ་པའི་ངག་དང། ལོག་རྟོག་ཅན་ཚར་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ངག་གོ། །ལོག་རྟོག་དང་ཐེ་ཚོམ་འགལ་བ་ནི་མིན་ཏེ། ཕྱོགས་གྱུར་གྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ན་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གཉིས་ལས་དང་པོ་འཚད་པ་ལ། སྒྲུབ་པ་ཡང་དག་དང། ལྟར་སྣང་དོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ། རྣམ་བཞག་གཏན་ལ་བབ་པ་དང་བཞིས་བཤད་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མའི་མདོར། གཞན་དོན་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ནི། །རང་གི་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས། འདི་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུན་ལྟན་ལོ་ཐ་བ་ནི། གསལ་བྱེད་ཅེས་པས་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་བསྟན། རབ་ཅེས་པས་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་རྟེས་

[২৫২]

དཔག་སྒྲིང་བྱེད་དུ་བསྡན་པའི་ཕྱིར། དོན་ཞེས་པས་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་བསྡན། རང་གི་མཐོང་བ་ཞེས་པས་ཀུན་སློང་གི་ཁྱད་པར་བསྡན། ཞེས་གསུང་། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེ་ན་རེ། རབ་ཅེས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མིན་པར་ཐལ། གསལ་བྱེད་ཅེས་པ་རྒྱས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རབ་ཅེས་པ་བསླུབ་བྱ་ལ་རྟོངས་པ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་པས་བརྗོད་བྱ་འགལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲོན་བརྗོད་ནས། དོན་ཞེས་པ་ཚུལ་གསུམ་ལ་ཟེར་ལ། མཐོང་བ་ཞེས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ཆོས་བའི་ཚད་མས་དེས་པ་ལ་བྱ་ལ། རབ་གསལ་ཞེས་པ་དོན་དེ་ཉིད་ཆོས་བ་གཞན་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པར་སྟོན་པའོ་ཞེས་གསུང་ངོ། །རིགས་གཏེར་མཛད་པའི་ལུགས་འཚད་པ་ལ་གཞན་གྱི་འཚད་ཚུལ་མི་འཐད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས། ཆོས་བ་ཞེས་སྒྲའི་སྒྲོན་གསུམ་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་གསུམ་པོ་གསུངས་པར་བཞེད་པས། དེ་ལྟར་རིགས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དག་སྣང་མོད། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་དུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མེད་ཅིང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་གསུམ་པོ་དེས་སྒྲོན་གསུམ་སེལ་ཚུལ། སོ་སོ་བ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་མིན་ཏེ། རང་གི་མཐོང་བ་ཞེས་པས་སླུབ་ངག་ཏུ་འཇོག་པ་ལ་གེགས་སུ་གྱུར་པའི་བློ་སྒྲོན་མ་ལུས་པ་སེལ་བར་མ་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་ཞེས་པས་དེའི་དོན་སྒྲོན་མཐའ་དག་སེལ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། རབ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའང་སྒྲ་སྒྲོན་ཁོ་ན་སེལ་བྱེད་དུ་མ་ངེས་ཤིང་། དེས་སེལ་བར་མི་ནུས་པའི་སྒྲ་སྒྲོན་འགའ་ཞིག་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། རང་གི་མཐོང་བ་ཞེས་པས་ཚུལ་གསུམ་སླུབ་ངག་འགོད་མཁན་གྱི་ཆོས་བ་རང་གི་ཚད་མས་མི་ཤེས་པའི་དུས་ཀྱི་ངག་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་ཡིན་པ་སེལ་ནུས་ཀྱང་། ཚུལ་གསུམ་ཆོས་བ་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པའི་དུས་དེར་བཀོད་པའི་ངག་གཞན་དོན་རྟེས་

[২৫২]

དབས་ཡིན་པ་སེལ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲ་དེ་ནི་རབ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་སེལ་
དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་རབ་གསལ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། རྣོ་ལ་བས་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་
བག་བརྩོད་པ་ལས་ཚུལ་གསུམ་རྣོ་ལ་བ་གཞན་གྱི་དྲན་ལམ་དུ་གསལ་བར་འཛིན་པ་ལ་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་
ཚུལ་གསུམ་རྣོ་ལ་བ་གཞན་གྱི་ཚད་མས་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བའི་རྒྱས་གཞིས་
པཱའང་གྱུར་ཏེ། དོན་ཞེས་པས་ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་བག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་སེལ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉེར་
སྟོར་དང་། མཇུག་བསྡུད་རྣམས་ཀྱང་། སྒྲུབ་བག་གི་བརྩོད་བྱར་འཇོག་པ་སེལ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་བའི་
རྒྱས་གསུམ་པཱའང་གྱུར་སྟེ། ལུས་ཀྱིས་བརྡ་བྱས་པ་ཅམ་ལས་ཕྱིར་རྣོ་ལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་
འཛིན་པར་བྱས་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེ་ལ་ཡང་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་འདི་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་ཤེས་པའི་རྣོ་ལ་བའི་དོར། ལག་པའི་བརྡས་དུ་བ་བསྟེན་པ་ཅམ་གྱིས་རྣོ་ལ་བས་དུ་བའི་རྒྱས་
ཀྱིས་ལ་མེ་ལྟན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པར་བྱས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་དེས་སེལ་བར་
མ་ནུས་པའི་སྒྲ་སྒྲོན་ནོ། དེ་ལྟར་གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྲུན་ཕྱུང་ནས། གཞིས་པ་རང་གི་འདོད་པ་ནི། རང་གི་མཐོང
བ་ཞེས་པ་དང་། དོན་ཞེས་པ་གཞིས་ནི་སྒྲུབ་བག་ཡང་དག་གི་དངོས་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བྱེད་མ་ཡིན་གྱི།
སྒྲུབ་བག་ཡང་དག་གི་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་ལ་འཛིན་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན
པ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། དེ་སྔོང་ཕྱིར་བདག་མཐོང་བའི་ཚིག །ཅེས
་དང་། དོན་སྟོས་དེ་ནི་སྒྲ་དང་། ཞེས་དང་། དོན་ལས་དོན་ནི་སྒྲུབ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ན
འདི་གཞིས་ཀྱི་དོན་ནི། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་ཡིན་ན། ཚུལ་གསུམ

[३५९]

པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་བྱར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་དང་། དེ་ཡིན་ན། དེའི་དེར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་རྣོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་ཤེས་པ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རབས་པ་གང་དག་མཐོང་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་ཆོས་སྤྱ་རྣོལ་གྱིས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེའི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་རྒྱུར་དུ་དོན་ཞེས་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟག་པར་ལུང་ལས་བཤད་པ་སོགས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་གིས་ནི། ལེགས་པར་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་སོ་སོ་པ་འཆད་པའི་ཚིག་གཉིས་པོ་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བྱེད་དུ་ཅ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་རིགས་མི་མཐུན་མཐའ་དག་ནི། དེའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའི་ཚུལ་གསུམ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒ་མ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ས་བསལ་ཟིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་པས་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱས་པ་ན། རྗོད་བྱེད་སྒྲུབ་ཅག་ཉིད་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན་མཐའ་དག་ནི། རབ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་གི་ས་ལས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལས། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འདིར་འགྲེལ་པ་བྱེད་པ་དག་གིས་ནི། རབ་ཅེས་པ་ལ་འབྱུ་མ་གཉིར་ལ། བོད་ཕྱི་རབས་པ་ཕལ་ཆེར་ནི། རབ་ཏུ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པར་འཆད་ལ། ཕྱུ་རོག་གཉིས་ཀྱིས་རབ་ཅེས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་འཆད་དོ། །གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་རིགས་མི་མཐུན་ནི་གསུམ་སྟེ། དོན་སྒྲོན་དང་། ཆོས་སྒྲོན་དང་། སྒྲ་སྒྲོན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དོན་ཆོས་སྒྲ་ཡི་

[३५५]

དབྱེ་བ་ཡིས། །ལྷར་སྣང་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལས་དོན་གྱི་སྒྲོན་ནི། ཆོས་བས་ཚུལ་
གསུམ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བརྗོད་པཧམ། ཤེས་བཞིན་དུ་མ་ཚང་བར་བརྗོད་པཧམ། ལྷག་པོར་བརྗོད་པཧམ། དམ་
བཅའ་དང་མཐུན་བསྡུད་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ་ནི་སྨྲས་དགེ་གི་སྒྲོན་མིན་ཏེ། དེའི་
བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐོག་པའི་སྒྲོན་ནི། སྨྲས་དགེ་ཡང་དགེ་དང་། ལྷར་སྣང་གི་མཚན་
ཉིད་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མི་ཤེས་ཤིང་། དེའི་བརྗོད་བྱ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་
ཤེས་ནས་གང་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་
དེར་སྨྲས་པ་ནི། གང་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བཀོད་པའི་སྨྲས་དགེ་ཡིན་ན། སྨྲས་དགེ་ལྷར་སྣང་བ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་གང་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན། ཐོ་
སྒྲོན་ཅན་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྷར་སྣང་ཡིན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་སྒྲ་སྒྲོན་ནི། ངག་མི་གསལ་བར་
བརྗོད་པ་དང་། ངག་འཕྲོ་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་དང་། རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་དང་ལྡ་བ་སྨྲར་ནས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་སྨྲར་བ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཕྱིགས་པ་ན་ཡང་སྣང་བས། ཐུང་ཟད་རྣམ་པར་དབྱེ
དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་སྒྲོན་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རང་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་སེལ་ནུས་པ་ཡིན
ཏེ། སྒྲོན་དེ་གསུམ་གང་རུང་དང་ལྡན་ན། ཚུལ་གསུམ་ཆོས་བའི་རྟན་ལམ་དུ་གསལ་བར་འཕེན་མི་ནུས་པའི
ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཚུལ་གསུམ་ཆོས་བའི་ཚད་མས་མི་ཤེས་པ་རྗོད་བྱེད་སྨྲས་དགེ་གི་ཐོ་སྒྲོན་དུ་འཛིན་པ་རིགས་
པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ནི་བརྗོད་བྱ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐོ་སྒྲོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། དོན་
ཞེས་པས་ངག་དེའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱས་དེ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་དགོས་པར་བསྟན། རང་གིས་
མཐོང་

བ་ཞེས་པས་དོན་དེ་ཉིད་ཆོས་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་དགོས་པར་བསྟན། རབ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པས་ཚུལ་
གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་ངག་དེས་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་ཆོས་བ་གཞན་གྱི་དབང་ལམ་དུ་
འཕངས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རབ་གསལ། ཅེས་པ་ནི་ཆོས་བ་གཞན་གྱི་བློ་ལ་བཟློས་པའི་ཁྱད་པར་
ཡིན་ལ། བྱེད་ཅེས་པས་རྗོད་བྱེད་ངག་གི་རང་བཞིན་དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པའི་
ཁྱད་པར་སོ་སོ་བསྟན་ཟིན་ནས། དགོས་པ་དེ་དང་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་འཆད་པ་ལ། གཞན་གྱི་ལུགས་མི་འཕད་
པ་དང། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བོད་ཕྱི་མ་དག་ན་རེ། སྤྱ་ཆོས་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་
ཚུལ་གསུམ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཕད་དེ། ལུང་མེད་པ་དང། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། རང་
གི་མཐོང་དོན་ཞེས་པའི་སྒྲབས་ནས་བསྟན་པའི་རང་དེ། སྤྱ་ཆོས་ལ་བྱེད་པ་ལ་ནི་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུ་ང་འགྲེལ་གང་
གི་ཡང་ཁྱད་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་འགོད་མཁན་གྱི་ཆོས་བ་
དེ་སྤྱ་ཆོས་དུ་ཅ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངག་ཅེས་སྨྲོ་བ་མི་འཕད་དེ། ཚུལ་གསུམ་ཆོས་བ་གཞན་ལ་སྟོན་ཞེས་པ་དང་སྒྲ་བཟློས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ཉིགས་ཚིགས་ཆུམ་དག་
ཅེས་སྨྲོ་བ་ཡང་མི་འཕད་དེ། དེ་དང། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས་ལ་ངེས་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་
དང། གལ་ཏེ་ཡོད་དུ་ཆུག་ན་ཡང། དེ་རྒྱང་པས་ཚོག་པས་རང་གི་མཐོང་དོན་ལ་སོགས་པ་གཞུང་ལས་
གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་ཡིན་ངོ་ཤེས་པ་ཆེས་འདོར་དགོས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །ཡང་སྒྲུབ་ངག་
གཅིག་རྒྱང་འདོད་པར་ཆོས་པ་ལ་ལ་དག ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་སྟོན་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རང་གང་གི་རྟེས་སུ་
འབྲང་བ་དེའི་ལུགས་གསལ་བར་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་མཛད་པ་དང། སྨོན་དགོན་ལ་ལ་སོགས་

[২৭৩]

པ་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་དང་། ཁྱབ་པ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་བཞེད་པར་ཁྱོད་རང་གི་རྩོམ་པ་དེ་
དག་གི་ལུགས་ལ་ཡང་སྒྲ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དགེ་དང་། ཁྱབ་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་དགེ་ཡང་ཆོལ་བ་རང་
གིས་མཐོང་བའི་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ཆོལ་བ་གཞན་ལ་སྟོན་བྱེད་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐུ་པས་མཛད་པའི་རྣམ་པར་
ངེས་པའི་ཏྭ་ཀ་ལས། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པའི་ཚོགས་དོན་ཕྱིར་ཆོལ་
ལ་མི་བསྟུ་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའོ། །དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཏུ། ཁ་ཡར་བརྗོད་པས་ཚོགས་པ་ལ་གོ་བ་སྟེ། ཁ་ཅིག་ཏུ་
ཚོགས་པ་བརྗོད་པས་གཉིས་ཀ་ལ་གོ་བ་སྟེ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བཤད་པས་སོ། །ཡང་གཅིག་རྒྱང་གི་རྟེས་འབྲང་
དུ་ཆོས་པ་དག་ མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་བྱན་པའི་བྱན་ཤེས་དངོས་སུ་བསྟེད་
བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཞེབ་ཏུ་རེ་བ་ཡིན་མོད་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་ཡིན་ན། བྱན་ཤེས་
དེའི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཚོད་དགོས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་དོན་རྟེས་སུ་དཔག་པའི་ཚིག་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་མ་ཐོས་པར་དེའི་སྐབས་ཀྱི་བྱན་ཤེས་དེ་སྒྲུ་བའི་གོ་
སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཚུལ་གསུམ་ལྟག་ཆད་མེད་པར་སྟོན་པ་ཞེས་བཅུ་བ་ཡིན། ཞེབ་ཆར་ཆོས་མོད། དོན་མ་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད་ཀྱིས་བསལ་མ་ཟིན་པའི་ལྟག་ཆད་ཀོར་
བའི་སྐྱོན་གསུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཆད་པའི་སྐྱོན་ནི་ཚུལ་གསུམ་པ་གང་རུང་གཅིག་མ་བསྟན་པ་ལ་ཟེར་
བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་གི་མཐོང་དོན་གཉིས་ཀྱིས་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྟག་པའི་སྐྱོན་ནི་གཙོ་བོར་
བསྟུན་བྱ་བརྗོད་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ལན་གཉིས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རབ་གསལ་བྱེད་
ཀྱིས་སེལ་བར་བྱེད་རང་གིས་ཀྱང་

[३५८]

འདོད་ཅིང། དོན་ལའང་དེ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱིས་དོན་རྟོགས་ཕྱིར་དོན་ལ། ཞེས་སོགས་རབ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་དགོངས་པ་འཆད་བྱེད་དུ་ཕྱེད་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དོན་ལའང་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་གསལ་བ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པའི་དགེ་གོས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པའི་དགེ་གོ་ལག་རྗེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། ཚུལ་གསུམ་ལན་གཉིས་བརྗོད་པ་དེའི་ཚེ། གང་རུང་གཅིག་ལ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཆོལ་བ་གཅིག་ལ་ཆོས་མ་ཐུན་པ་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་དགེ་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀ་མ་བཀོད་པ་དེ་སྤེད་དུ་ཚུལ་གསུམ་མ་དྲན་པ་དེའི་ཚེ། སྤ་མ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོལ་ཁྲབ་པ་དྲན་ལམ་ན་ཡོད་ཅིང། དགེ་ཏུ་མི་འབྱིན་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་རྒྱང་དུ་ཡོད་པ་དེའི་དོར། ཕྱོགས་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པ་དེའི་ཚེ། ཁྲབ་པ་བརྗོད་པའི་དགེ་ལྟག་པ་ནི་མིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཁྲབ་པ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་དྲན་ལམ་ན་ཡོད་པ་ཆོལ་བས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། དགེ་སློན་མེད་འགོད་པ་ལ་ཆོལ་བ་མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་དྲན་ལམ་ན་ཡོད་ཀྱང། ཡོད་པར་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་ན། སྒྲུབ་དགེ་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་བཀག་ནས། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་ནི། ཆོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་དགེ་འགོད་པ། སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོལ་བ་གཞན་གྱི་ཐོ་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་དགེ་རྣམ་དག་དེ། དེ་སྐབས་ཀྱི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །འདིར། སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་བ་རང་ཞེས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་སྤང་ཆོལ་དང། སྒྲ་རྟག་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་ལོ། །ཆོལ་བ་གཞན་ཞེས་

[২৫৫]

པ་དེ་ལའང་གཉིས་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་དང་། སྒྲ་རྟག་པ་འགོག་པ་སྐབས་སུ་
བབ་པའི་སྤར་ཆོས་ལོ། །ཚུལ་གསུམ་ལའང་གཉིས་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་གིས་བརྗོད་པ་དང་། ཐལ་བའི་
ངག་གིས་འཕངས་པའོ། །དྲན་ལམ་དུ་གསལ་བ་ལའང་གཉིས་ཏེ། ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པས་གཉིས་ཀ་
དྲན་ལམ་དུ་གསལ་བ་དང་། གང་རྒྱང་ཅིག་བརྗོད་པས་གཉིས་ཀ་གསལ་བའོ། །བྱེད་པ་ལའང་གཉིས་ཏེ།
ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པ་དང་། གང་རྒྱང་རེ་རེ་བརྗོད་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་ན། དེ་སྒྲུབ་
ཀྱི་ཆོས་བ་རང་གཞན་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཞེས་སྒྲར་ན་ལེགས་པ་མིན་ཏེ། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་མ
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྤར་ཆོ་ལ་རང་གི་
མཚན་མས་མཐོང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་འགོད་
པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་ནུས་པའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཆམ་དག་དེ་
སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཡང་། སྒྲ་རྟག་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཆོ་ལ་བ
རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་དེ་འགོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དེ་འགོག་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་སྤར་ཆོ་ལ་ཀྱི་
དྲན་ལམ་དུ་གསལ་བར་འཕེན་ནུས་ཀྱི་དེ་འགོག་པའི་ངག་ཆམ་དག་དེ། སྒྲ་རྟག་པ་འགོག་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་
དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་གཉིས་ལས། སྤ་མ་ལ་རང་རྒྱུད་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ཐལ་བས་ཁྱབ་ཅིང་། དཔང་
པོས་རྗེས་སུ་བརྗོད་པའི་ངག་ཀྱང་དེ་གཉིས་གང་རྒྱང་དུ་མ་འདུས་པ་མེད་དོ། །འོ་ན་སྒྲ་རྟག་པ་འགོག་པ་དང་།
སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། བྱུབ་དོན་ལ་གཅིག་བཀག

[২৬০]

པ་ན། གཅིག་ཤོས་བྱུབ་པ་དང་། དེ་བྱུབ་པ་ན་གཅིག་ཤོས་ཁེགས་པ་ཡིན་མོད། སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ཐ་སྙད་གཅིག་ཏུ་ སྒྲུར་བར་མི་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། གཞུང་ལས། སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ ཚིགས་ཞེས་དང་། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ལ་དགག་བྱ་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་སོ་ སོར་སྒྲུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རང་གི་འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་བཞག་ནས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཉེས་པ་བསལ་ བར་བྱ་སྟེ། འོ་ན་སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་བ་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་ཤིང་དྲན་ལམ་ན་མེད་པ་དེ་ལ། སྤང་ཆོལ་བས་སྒྲ་ཚོས་ ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། དེ་འདྲའི་དག་དེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་ ཞུགས་པའི་ཕྱིར་སྟམ་ན། ཉེས་པ་འདི་རང་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། གཞན་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་འོ། །དང་པོ་ ནི། རྟག་མ་བྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བའི་ ངོར་འགོད་པའི་དག་རྣམ་དག་མིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཚོག་ཟིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེས་དེ་ལ་དྲན་ པ་སྐྱེད་ནུས་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ནུས་པ་དེ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་དམ་བཅས་དེ་བཞག་པའི་ལག་རྗེས་མིན་ ཀྱི། སྒྲ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་དེས་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེའི་དུས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་རྒྱུར་ པ་བརྟེན་པའི་དག་དེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཏུ་ཐལ་བ་འདོད་པས་ཚོག་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། དེ་འདྲའི་དག་དེས་ ཁྱབ་པ་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པ་གཅིག་ཀྱང་སྲིད་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དྲན་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་དག་དེ་ གང་ཡིན། ཕྱོགས་ཚོས་བརྟེན་པས་ནི་ཁྱབ་པ་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་མི་བྱེད་ལ། སྐབས་དེ་ན་སྟེ་ཁྱབ་བརྟེན་ པའི་དག་ནི་མེད་ཅིང་། དགོས་ཁྱབ་བརྟེན་པའི་དག་གིས་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ཚོག་ཟིན་ལ་བརྟེན་པས་

སྐབས་དེའི་དགེ་སློན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པའི་དོགས་པ་འདི་མེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ལན་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཤེས་ཤིང་མ་དྲན་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་པས་ཁྱབ་པ་ལ་དྲན་པ་སྐྱེད་ནུས་པ་ནི་རྟགས་འཛིན་མེམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉེས་པ་དེ་ནི་ཕྱི་རབས་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་ཀུན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱེད་ཅག་ནི། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་ཀྱི་ངོར། ལྷར་ཆོལ་མཁས་པས་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་མ་ཐག་ཏུ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ནས་རྟགས་ཅན་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་སོ། །འདོད་པ་དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ངོར་དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཚེ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཅག་འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་ཐམས་ཅད་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དོགས་པ་གཉིས་པ་འདི་འབྱུང་སྟེ། མཚོན་སྦྱོར་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་ནི་དེ་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ཅི། ཡོད་ན་ནི། དེ་ཡང་སྒྲུབ་པའི་དགེ་ཏུ་ཐལ་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལས་དེ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་བཤད་པ་སྟེ་བདུན་མཛད་པའི་གཞུང་ན་མི་གསལ་ཡང། འདིར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པའི་གཏེར་ལས། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པ་ལ་རྟགས་སྦྱོར་དང་། མཚོན་སྦྱོར་གཉིས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་ལ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་མིན་ཏེ། སྒྲུབ་པའི་དགེ་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་མཚོན་སྦྱོར་བཀོད་ན་དགེ་རྣམ་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མཚོན་སྦྱོར་ལ་རབ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ངོན་ཚང་བ་མིན་ཏེ། ཕྱོགས་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་མཚོན་སྦྱོར་དང་། རྟགས་སྦྱོར་འགོད་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཅི་ཞེ་ན། མཚན་མཚོན་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་དུ་འཚད་

པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། སྣྲོན་བཀའ་རྒྱམ་དཀའ་ཡིན་ན། ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་ནུས་པ་ཡིན་པས་ཁྱོད་ཀྱང་དེ་འཛིན་ནུས་ཀྱི་བཀའ་རྒྱམ་དཀའ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པས་ཁྱོད་པ་ཁས་མི་ལེན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཡང་ན་ནི། བྱམ་པ་མཚན་གཞི་བངོས་པོར་མཚོན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཞེས་བཀོད་པ་དེའི་ཚེ། མཚན་ཉིད་རྒྱང་བ་བརྗོད་པའི་བཀ་ལས། མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་ནུས་པ་ཡིན་གྱི། མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་མཚོན་ཚོས་བརྗོད་པ་ལས་དེ་དྲན་པར་བྱས་པ་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་དུ་བ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་ས་མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་འདྲེན་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཉེས་པ་གསུམ་པ་སྟང་བ་ནི། འོ་ན་ཕྱོགས་ཚོས་དང་། རྗེས་འཇུག་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་སྣྲོན་བཀ་ཡང་དཀའ་རྒྱམས་ལའང་། མཚན་ཉིད་དེ་ཞུགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་བཀ་ཏུ་ཐལ། འདོད་ནུས་པ་མིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་སྟེམ་ན། དེ་འདྲ་དེ་ཡང་ཆོལ་བའི་བཀ་ཏུ་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་དུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་གཉིས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་སྣྲོན་བྱེད་འགོད་པའི་ཡུལ་གྱི་ཆོལ་བའི་ཐོ་ཡུལ་དུ་ཚང་བར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ལྡན་པའི་ཚུལ་ཡང་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་གང་བྱས་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཀ་རྒྱམ་དཀའ་དེ་ཚོས་ཅན། ཚུལ་གསུམ་ཀའི་ཡན་ལག་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ། དེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་བཟློག་ཁྱབ་ཤུགས་ལ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། སྒྲོ་ཤུགས་ལ་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་འདི་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་ལས་དེ་འདྲའི་བཤད་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་དོན་གོ་བས། །གཅིག་གིས་ཞེས་སོགས་དང་། གཅིག་ཥོས་ལ་དྲན་པ་ཡང་དག་སྒྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཅམ་གྱིས་དེར་འགྱུར་ན་

སྒྲུབ་བཤད་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་ཤུགས་ལ་བརྟེན་པར་འགྱུར་ཞིང། དེ་ལྟ་ན་ཕྱོགས་ཆོག་སྒྲུབ་བཤད་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐལ་བ་དང། ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་བློས་བསྒྲུབ་བྱ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་ཐལ་འོ། །གཞན་ཡང་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་གསུམ་ལྟན་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་གཉིས་དང་མི་ལྟན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་མ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཡན་ལག་གཉིས་ལྟན་གྱི་བཤད་གི་ཚར་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང། རྟེས་འཇྲོ་གཉིས་བརྟེན་པའི་བཤད་སོ་སོ་བ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་གཉིས་དང་མི་ལྟན་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་མ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་བརྟེན་ན། གང་རུང་རེ་རེས་ཆོག་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དེའི་ཟུར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་བརྟེན་པའི་བཤད་དེ། ཡན་ལག་གཅིག་རྒྱང་ཡིན་ཀྱང་སྤྱ་མ་དང་བསྟུམས་ནས་ཡན་ལག་གཉིས་ལྟན་དུ་འཇོག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི། དེ་སྒྲུབ་བཤད་ལྟར་སྣང་དུ་ཐལ་བས་ཁྱེད་ལ་གནོད་བྱེད་དང། གཉིས་ལྟན་དུ་འཇོག་ཚུལ་སྤྱ་མ་དང་མཚུངས་པས་ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ། །མདོར་ན། སྐབས་བབ་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོལ་བས། ཁྱབ་པ་བཤད་ཏུ་འབྱིན་པ་ལ། སྤྱར་ཆོལ་གྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་བརྟེན་པའི་བཤད་ཅེ་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་གཉིས་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཀ་ཆོལ་བའི་དྲན་ལམ་དུ་བསྟོམས་ནས་འཕེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན། ཏཱུགས་ཅན་རྟོགས་པའི་ཁངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་ཀྱུར་བའི་དྲན་པ་ཇི་ལྟར་བསྟེད། དེས་དེ་མི་བསྟེད་ན་མངོན་སུམ་ལ་སྟོན་པ་མིན་ནམ། གལ་ཏེ་དེའི་དུས་ཀྱི་དྲན་པ་དེ་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་དྲན་པའི་དྲན་ཚོར་འདོད་ན། ཏཱུགས་ཅན་རྟོགས་པའི་ཁངས་ཀྱི་ཏོ་ལས་ཡིན་ཞེས་ཁྱེད་ལ་འདྲི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དགྱེད་ལྟན་ལ་སྟེ་བའི་དོགས་པ་བཞི་པ་སེལ་བ་ནི། འདི་སྟེམ་དུ་སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བ་གཞན་ཀྱི་ངོར། ཆོས་མ་ཐུན་པ་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་བཤད་གཅིག་ཀ་བགོད་པའི་ཚེ། གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག

ཏུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དགེ་ལྡན་པས་ལྷག་པའི་སྒོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་སྟམ་ན། དེའི་ལན་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་ཤིང་དྲན་རྩལ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་བ་ལ་རིགས་གསུམ་སྟེ། ཆོས་མཐུན་པའམ། མི་མཐུན་པའི་སྒྲུབ་བགེ་གང་ཅུང་གཅིག་གིས་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་ནུས་པ་དང་། གཅིག་གི་ས་མི་ཆོག་པར་གཉིས་ཀའི་བྱེད་པ་བསྟོམས་ནས་དྲན་བློ་སྒྲ་དགོས་པ་གཅིག་དང་། གཉིས་ཀས་ཀྱང་དྲན་བློ་སྒྲུད་པར་མི་ནུས་པ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོའི་ངོར་ནི་གཉིས་ཀ་བཀོད་པའི་ཚེ། བདག་སྤྱ་མ་དེ་ཁོ་ན་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་ཡིན་གྱི། ཕྱི་མ་ལ་དེའི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་ཏེ། སྤ་མས་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པས་ལ་ཕྱི་མས་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པར་བྱ་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་ངོར་ནི། བདག་གཉིས་པ་ཁོ་ན་དེ་ཡིན་གྱི་བདག་དང་པོ་འདིའི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་ཏེ། དང་པོས་དེ་འཛིན་ན། བདག་གཉིས་པ་མི་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། འོན་གཉིས་ཀའི་བྱེད་པ་བསྟོམས་ནས། དྲན་པ་དེ་སྒྲུད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་དེར་འགྱུར་ན། ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཆུམས་ཀྱང་དེར་ཐལ་འོ། །རྒྱལ་བ་གསུམ་པའི་ངོར་ནི། བདག་གཉིས་ཀ་ལ་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་སོ། །དེ་འདྲའི་ཕྱི་གསལ་བྱ་འོང་མེད་པའི་ཕྱིས་ཀྱི་རྟོག་གེ་བ་བདག་གི་ངོར་ནི། བདག་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བ་དེའི་ཚེ། མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་ལ་རྒྱགས་མ་གྱུར་ཀྱི་ལན་བཏབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་མོ། །གལ་ཏེ་གཉིས་ཀ་དེ་ཡིན་ཏེ། རེ་རེ་ནས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། འོ་ན་སྒྲ་ཡང་བྱས་པའི་བདག་བང་། གང་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ། བདེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་བདག་གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་ཆོས་བང་ཁྱབ་པ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བརྗོད་པའི་བདག་ཏུ་ཐལ། རེ་རེ་ནས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་མི་ཤེས་པའི་ངོར་སེལ་དགོས་པའི་དོགས་པ་ལྟ་བ་ནི། མི་མཁས་པ་བདག་ན་རེ། གང་བྱས་ན་སྒྲ་ཡང་བྱས་དེའི་ཕྱིར་ན་སྒྲ་མི་

[২৬৫]

རྒྱ་ཅེས་པའི་བཀའ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་སྒྲིབ། ཞེས་ཟེར་བ་ལ་རྒྱས་མ་གྱུར་ཀྱི་ལན་ཐེབས་
པའི་ཚུལ་འདི་ལྟར། འོ་ན་དེ་འདྲ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རབ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་དོན་ཚང་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་
ཞུགས་པའི་སྒྲིབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྐབས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་ཚོག་ཟིན་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲིབ། འདིའི་ཁྱབ་པ་ཁྱེད་
ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རབ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་དགོངས་པར་འཚད་པས་སོ། །རྣལ་མའི་ལན་ནི་བཀའ་དེའི་
མཇུག་བསྡུད་བརྟེན་པའི་དུས་སུ། ཚུལ་གསུམ་དྲན་ཟིན་པས་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་དོ། །མདོར་ན་ཚད་པའི་
སྟོན་ནི། མཐོང་དོན་གྱིས་བསལ་ཟིན་ལ། ངག་ལྟག་པ་ལ་ནི། གསལ་བྱེད་ཀྱི་དོན་མ་ཚང་བས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
རྒྱུར་དུ་ལྟག་ཚད་མེད་པ་ཅེས་འཚད་པ་ནི་དོན་ལ་བློ་གྲོས་མ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞར་ལ་གལ་ཆེ་བའི་དོན་འདི་
ཤེས་དགོས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དོན་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཚུལ་གསུམ་པོ་དང་།
སྒྲུབ་པའི་ངག་གིས་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པའི་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ནི། ཁྱད་པར་སོ་སོར་ཕྱེད་དགོས་ཏེ།
ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤ་མ་དེ་ནི་ལྟོས་གཞི་སོ་སོའི་
སྟེང་དུ་སྒོས་ཁྱབ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཁྱབ་བྱན་པའི་
བྱན་བློས་བཟུང་བའི་དོན་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེབ་མོར་ཕྱེ་ན་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་དངོས་སུ་འགྲོ་རྒྱུ་ནི། ཕྱི་མ་འདི་ཉིད་
དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་འབྲེལ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་ནི། རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་ཅམ་མོ་
ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་ཅན་ནི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ཤེས་པའི་ཕོག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཤེས་ནི། གཉིས་ལས་
གང་ཡང་རུང་སྟེས་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ་ལ། མཚོན་
པར་བྱ་བའི་ཚོས་

[২৬৬]

དོས་བཟུང་བ་དང། སྒྲ་བཤད་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་རྣམ་དཔག་དང། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས་དོན་གཅིག་གམ་ཞེ་ན། ཇི་བཙུན་ན་རེ། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་རྣམས་ནི་ཚད་མ་སྐྱེད་པའི་གཞན་དོན་རྣམ་དཔག་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་རྣམས་ནི་འོག་རྟོག་སེལ་བའི་གཞན་དོན་རྣམ་དཔག་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུང་ལ། འདི་ལ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་གྱི་ཀློང་དབྱངས་པ་ཅུང་ཟད་གཅིག་མཛད་དོ། །ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སེམས་ཏེ། གཞན་དོན་རྣམ་དཔག་ལ་སྒྲུབ་ངག་གིས་ཁྱབ་ཀྱང། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཀྱང་དེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་དགོས་པར་ཡང་ལྷང་དང། རིགས་པ་དང། ཚུལ་བ་གསུམ་གྱིས་འགྲུབ་ཅིང། རིགས་གཏེར་མཛད་པས་ཀྱང་བཞེད་དོ། །དང་པོ་ནི། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྒྱས་ཆོག་རྣམ་དག་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་ན་དེ་བཟློད་བྱར་བྱེད་པའི་དག་ཀྱང་དགོས་ཏེ། གཞན་དོན་གྱི་གཏན་ཚིགས་བཞིན་ནོ། །ཡང་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱ་ཡོད་ན་དེ་སྒྲུབ་པའི་དག་ཀྱང་ཡོད་དགོས་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡོད་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བདེ་དེ་ཡོད་པར་ནི་ལྷང་གིས་གྲུབ་པ་ལ། །གཉིས་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ་གང་ཙུང་ཟད་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་དངོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཞིན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ། །ཞེས་པའི་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ལ་ཆོལ་བ་རང་ཉིད་གཅིག་ཏུའི་བསམ་བློ་ཅི་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ལས་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་ནས་ཇི་དངོས་པར་ཡོད་པར་རིགས་པས་གྲུབ་ལ། དེའི་ཚེ་ན། དེ་འདྲ་བ་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་ངག་ལས་འོས་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་ཆོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་དོར་བྱས་

པའི་ཕྱི་ར་སྒྲ་ནི་མི་རྒྱ་གོ་ཞེས་འགོད་པ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་ནི་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བ་ཅོམ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར། གཞན་ཡང་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྒྱས་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་དགོས་པ་ཡོད་ན། དེའི་རྒྱས་ཚིག་རྣམ་དག་ཡོད་དགོས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ནང་གི་ཡན་ལག་ནུས་པ་ནི། །ཚུལ་གསུམ་དག་ལ་ཡང་དག་གནས། །དེ་ལ་རྟན་པ་བསྟེད་པ་ནི། །དེ་ཉིད་ཚིག་ལ་ཡང་དག་གནས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེའི་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་གཞན་དོན་སྐབས་ལ་འཚད་ན་ནི། ངོ་བོ་ཁོ་ན་རང་ཉིད་དང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཡང་དེར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ནི། དེ་དེར་སྟོན་པའི་ལུང་ཁྱེད་ལ་མེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དགེར་ན། བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ཤེས། ད་ལྟ་དྲན་ལམ་ན་མེད་པའི་ཆོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གང་བྱས་མི་རྒྱ་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ངག་རྣམ་དག་དེ་ཡི་གེར་བྲིས་པ་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་སྐྱེ་བར་ཐོང་བས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྒྲུབ་ངག་ཡིན་ན་རྟོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ་སྟམ་དུ་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་ནི། ཇི་སྐད་དུ། མངོན་པར་གསལ་མིན་སྒྲ་དག་གི། །བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་འམ། །ཡིད་ཀྱི་བརྟགས་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་ཁས་ཟློང་པར་འགྱུར་བས་སོ། །བཞི་པ་ནི། རིགས་གཏེར་མཛད་པས་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་དང་། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ། །བཀོད་པ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་ཡིན། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་གྱི་དབྱེ་

བ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན། འདིར་མཚོན་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ནི། གཞན་དོན་སྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གམ། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་སྒྲ་བཤད་དངོས་ནི། རྣོལ་བ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་བཀོད་པས་ན་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་གི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་ཚོས་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྟེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། གཞན་དོན་སྒྲུབ་བྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཚད་མ་དེ་སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མར་དོགས་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་དེ་འགོག་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་པ་དེ་འདྲའི་ཚད་མ་དེ་རྟེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མར་གོ་ནུས་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི། རྒྱས་ཅན་གྱི་བློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་རྟོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། ལུང་གི་ཚོས་འགོར་ཡིན་ན། སྒྲ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། བསྟན་པ་འཛིན་པའི་གང་ཟག་གི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་གཞུང་འགྲེལ་ལས་སྒྲར་བཤད་པ་ཡོད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་ངག་དང་ཚོག་གི་སྲོག་གམ། བཞོན་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་དབྱངས་ཡིག་དེ་ཉིད་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལ་བསམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། རོ་དང་མཚོ་ཞེས་ཐོས་པ་ལས། །ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་རང་གི་འདོད་པས་བཏགས་པའི་སྒྲ་བཤད་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འདིར་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱེད་པ་ལ་རྟེས་དཔག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པས། དང་པོ་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་བཤད་པའི་གཞི། གཉིས་པ་ལས་སུ་བྱ་བ་གང་ན། རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་

[২৬৫]

བ་གང་ཡིན་པ་དེའོ། །གསུམ་པ་བྱེད་པ་པོ་གང་གིས་ན། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་ཀྱིས་སོ། །བཞི་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ནི། ཆོས་བ་གཞན་ལ་རྟེས་སུ་དཔག་པ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་དུའོ། །ལྔ་པ་ཚུལ་རྟེ་ལྔར་ན། རང་གི་མཐོང་བའི་དོན་བློ་ལ་གསལ་ཞིང་དྲན་པ་ལས་སོ། །དྲུག་པ་དེ་ལས་དེ་དཔག་ཏུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གཉིས་ཏེ། བྱག་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་དང། བདུན་པའི་སྒྲས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་དུ་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སོ། །གཉིས་པ་བདུན་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ནི། རྒྱུ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དྲན་ཚོ་ལ། འབྲས་བུ་རྟེས་དཔག་བསྐྱེད་པའི་ཏུས་པ་ཡོད་པའོ། །དེ་ལྟར་བདུན་པོ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། བརྒྱད་པ་བོད་པའི་སྒྲ་སྟེ། གཞན་དོན་རྟེས་སུ་དཔག་པའི་ཞེས་པ་ནི་དེའི་མིང་ངོ་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་བརྒྱད་དང་སྒྲར་ན་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ལ། དབྱེ་བའི་སྒོ་གསུམ་སྟེ། གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས། དགོས་པའི་སྒོ་ནས། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། གང་ཟག་གསུམ་ལ་བརྗོད་ཚུལ་དྲུག །ཅེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ལ་རྣམ་པར་བརྟགས་ནས། སྤར་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག ཕྱིར་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་དེ། དཔང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་གོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་ཆོས་སངས་རྒྱས་པས། ཕྱིར་ཆོས་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དཔེ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱིར་ཆོས་སངས་རྒྱས་པས། སྤར་ཆོས་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་སྒྲ་རྟག་པ་འགོག་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་པའི་དཔེ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དཔང་པོས་ཤན་ཕྱེ་ནས། སྤར་ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་གང་རུང་གི་རྒྱུད་ལ་རྟེས་དཔག་སྐྱེས་པའི་དུས་ཀྱི་དཔེ་

ལྟ་བུའོ། །དབྱེ་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་ནི། སྒྲུབ་པ་དང་། སྲུན་འབྱིན་པའི་དགེ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པོའི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱི་ར་འགལ་བ་མིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་སོ། །སྐབས་སུ་བབ་པ་གཉིས་པོའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པའི་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་དང་། དགག་བྱ་སྲུན་འབྱིན་པའི་གཞན་དོན་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པོ་ཡང་། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་སྦར་ཆོལ་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཕྱིར་ཆོལ་ལ་ཡོད་པའོ། །ཀུན་སློང་གི་ཁྱད་པར་རང་གི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པའི་བསམ་པ་དང་། གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་སྲུན་འབྱིན་པའི་བསམ་པ་སྟོན་དུ་བཏང་བའོ། །རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འབྱུང་རོ། །དབྱེ་སྒྲོ་གསུམ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དངོས། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འགྲོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་སྒྲུབ་ངག་དང་། དེའི་རྟེས་དཔག་དོན་གཅིག་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་དང་། ཐལ་བའི་སྒྲུབ་ངག་གཉིས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། སྤ་མ་དང་ཁྱད་པར་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། དབྱེ་སྒྲོ་མི་འདྲ་བ་ནི། སྤ་མ་གཉིས་གཅོ་བོར་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་དང་། དགག་བྱ་འགོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་བྱར་བྱས་པ་ལ་བྱེ་བྲག་མེད་ཀྱང། བརྗོད་ཚུལ་ལ་རང་རྒྱུད་དང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་དེ་ལའང་། སྒྲུབ་པ་དང་། སྲུན་འབྱིན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། ཐལ་བའི་སྒྲུབ་ངག་ལ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །འདིའི་ཕྱི་མ་གཉིས་ནི། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བ་དང་། སྲུན་འབྱིན་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ་བཤད་པས་རྟོགས་པར་སྣ་ལ། སྤ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་ཕྱེ་བའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་དང་སྲུན་འབྱིན་དེ་གང་ཞེ་ན། ཕྱིར་ཆོལ་སངས་རྒྱས་པས། གང་བྱས་ན་རྒྱ་པ་མིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་

། ། ། ། །

བཞེན། སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་སྒྲུབ་སྲུན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་ཕྱེ་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཀུན་སློང་དང་། དགོས་པའི་ཁྱད་པར་དགག་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱ་འགོག་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ལྷོག་པས་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ན། སྒྲུབ་ངག་དང་། སྲུན་འབྱིན་མི་འགལ་ཡང་། རྗོག་གེའི་ལུས་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱས་ཕྱེ་བའི་སྲུན་འབྱིན་དང་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ཁོ་ནའོ། །གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་དང་། སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་ཤེས་ནས། ང་དུང་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པའི་སྤར་ཆོལ་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་སངས་རྒྱས་པ་མཁས་པས། གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞེན། སྒྲ་ཡང་རྟག་པར་ཆོལ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་སོ། །ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི་ཚོས་ཅན། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཡིན་ཏེ། ཆོལ་བ་སངས་རྒྱས་པ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་སྒྲ་རྟག་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་གསུམ། དེ་འགོག་པའི་སྒྲུབ་དགེ་ཡང་དགེ་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བ་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་འགོག་གི་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་དེ་འགོག་གི་དགེ་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཁྱབ་པ་ནི་ཚོག་གིས་ཟིན་པར་བརྗོད་པས་འཐད་པས་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ནི་བཟློག་པའི་སྐོ་ནས་ཆོལ་བའི་བློ་ཡུལ་དུ་འཕེན་ཚུལ་འོག་ནས་འཆད་དོ། །ཡང་དེའི་ངོར་དེ་ལྟར་འཐད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ཚོས་ཅན། བདོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་ངག་མིན་ཡང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་སྒྲ་མི་ རྟག་པར་ སྒྲུབ་པའི་

ཚུལ་གསུམ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བཞི་བྱན་ལམ་དུ་གསལ་བར་འཚེན་ནས་པའི་དེ་ལྟར་
སྒྲུབ་པའི་ངག་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་གསུམ་ལྟན། ।དངོས་སུ་
སྒྲུབ་པའི་ངག་མིན་ཡང། ।བཟློག་ན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད། ।ཅེས་གསུངས་སོ། ।དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང།
བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་འགོག་པའི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཡིན་ན། དངོས་སུ་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་མི་དགོས་ཀྱང། སྒྲ་ཁ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
ཡིན་དགོས་པས་སོ། ।དེ་ལ་འདི་སྙམ་དུ་སྒྲ་ཁ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་དང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
ཡིན་ན། དངོས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཡང་དེ་དང་དེ་ཡིན་དགོས་སོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ན། ཤུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་
བྱ་ཡིན་ན། དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང། ཕྱི་དགག་
བྱ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་ན། དངོས་སུ་དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བར་ཁས་བླངས་ཀྱང་
ཉེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ।ཕྱི་མ་དེ་ཡང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན།
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། འདོད་པ་གང་ཞིག དངོས་སུ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་ན། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་སྐད་དུ།
དགག་བྱ་འགོག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང། ।ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ནི། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་
ཅད་སྤྱན་འབྲེན་དུ་ཐལ་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་སྔར་ཆོས་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་
དེར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང། རང་རྒྱུད་དུ་བརྗོད་

[ནང]

པའི་སྲུན་འབྱིན་ཡང་དག་ཡིན་ན། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ། །འོ་ན་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་སྔར་ཆོལ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོལ་བ་རྗེ་ལྟར་
ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དེ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པ་འགོག་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་གང་ཞིག དེའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཤུགས་ཀྱི་
བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ནས་རྟོགས་དཀའ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བས་བཟློག་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་པའི་
ཚུལ་ལ། གཞན་གྱི་ལུགས་མི་འཐད་པ་དང་། རིགས་གཏེར་མཛད་པ་རང་གི་ལུགས་གང་ཡིན་བཙལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི་རྗེ་སྐད་དུ། ཁ་ཅིག་ཐལ་བའི་ཆོས་ལོག་པས། །སྒྲུབ་པའི་དགེ་འདུན་འཕེན་ཞེས་ཟེར། །ཐལ་བའི་
དགེ་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི། །ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་ན་སྟོར་བ་འཇིག །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དོན་ནི། ལོ་ཐུ་བ་ཆེན་
པོ་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་གསུམ་ལྟན་འཕེན་པའི་ཚུལ་ནི། གང་མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ཚུ་
གླུང་བཞིན། དུ་ལྟན་གྱི་ལ་ལའང་དུ་བ་མེད་པར་ཐལ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ན། དུ་བ་མེད་
པར་ཐལ་ཞེས་པ་བཟློག་པས། ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པར་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་། འདི་མི་འཐད་དེ། ལ་ལ་དུ་
བ་མེད་པར་ཐལ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་ལ་བལྟོས་པའི་
དམ་བཅའ་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྒྱུར་བརྗོད་ན་ཐལ་དགག་སྒྲོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་
བཅའ་དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་དགག་གི་རྒྱུར་བརྗོད་ན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྒྲོན་བརྗོད་པར་མཛད་
དོ། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེ་ནི། ཆོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ཆོལ་

[২৮৬]

བ་ལོག་རྟོག་དང་ལྡན་པས་ཤེས་འདོད་ཡོད་ལ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞུགས་པས་ཕྱོགས་ཆོས་གྱུས། ཐལ་བའི་ཁྱབ་པ་སྟོན་པའི་ངག་གིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་དྲན་པར་བྱེད་ཅིང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་དང། རྒྱས་སྟོན་པའི་ངག་ཆོགས་པས་རང་རྒྱུད་བསྒྲུབ་བྱ་དང། དངོས་འགལ་དོན་དང་མི་མཐུན་པ་ཁས་ལེན་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱས་དང་དངོས་འགལ་དོན་དང་མི་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེས་གོ་བར་བྱེད་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱས་དོན་དང་མཐུན་པར་གོ་ལ། དེས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་བྱེད་པས། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་ཡིན་མོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདི་ལ་ནི་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་དགག་པ་མ་མཛད་དོ། །སྒྲ་པའི་སེང་གེ་དར་འབག་པ་ན་རེ། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་ནི། གང་མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། ཚུ་གླུང་བཞིན། ལ་ལ་ཡང་མེ་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པས་དུ་བ་མེད་པས་ཁས་ལེན་དགོས་ན། དུ་བ་མེད་པར་ཚད་མས་བསལ་ལོ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་འཕངས་པས་དུ་ཡོད་དྲན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བ་དང། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་རྟོགས་པ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུང་ལ། རིགས་གཏེར་མཛད་པས། ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བ་བརྗོད་པ་ནི་གཞུང་གང་དུ་ཡང་མ་མཐོང་ལ། བསལ་བ་བརྗོད་ན་དགག་ལྟག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དགག་པ་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། རྗེ་སྐད་དུ། ཐལ་བའི་དགག་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི། ।དོན་འཕེན་རྗེ་ལྟར་བརྗོད་བཞིན་

[ནང]

མིན། །ཞེས་གསུང་ལ། དེའི་དོན་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟེས་ཁྱབ་བརྗོག་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟེས་ཁྱབ་འཕེན་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྒྱས་བརྗོག་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱས་འཕེན་པ་མིན། དེ་ལྟ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་བྱ་བཏོད་པས་ངག་ལྟག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་ཚུལ་གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་། ཕྱོ་བ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཏེ། ཕྱི་ར་རབས་རྣམས་ལ་སྟྲོན་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་ལ། རིགས་གཏེར་མཛད་པ་ནི་ཕྱོ་བ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་ཚུལ་གོ་སྟྲོ་བར་བྱས་ན། དུ་ལྟན་གྱི་ལ་ལ་མེ་མེད་པར་ཁས་བླངས་ན། དེར་དུ་བཞང་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལས་དེར་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་བློ་གཏིག་འཕེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ན། མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སྙམ་པ་ནི། ཁྱབ་པ་དྲན་པའི་བློ་ཡིན་ལ། དུ་ལྟན་གྱི་ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྙམ་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་བློ་ཡིན་ཞིང་། དེར་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་བློ་ནི། བསྟན་བྱ་རྟོགས་པའི་རྒྱས་ཅན་རྟགས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཥེས་པ་དང་། རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་པའི་གོ་བ་ཡང་རྟེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པ་ལ། རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་དོན་དུ་བཞག་དགོས་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར། དེང་སང་ཆོལ་བས་སྒྲ་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་ལས། ཆོས་ཅན་མི་རྒྱ་སྟེ། ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་ནི། གང་ཡང་མིན་པས་ཅིར་ཡང་མི་རུང་བོ། །འོན་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་ཅི་ཞེ་ན། གང་རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་པ་ཆོས་མཐུན་པ་ཅན་དང་། གང་བྱས་ན་མི་རྒྱ་

པ་ཡིན་པས་ཁྱོད། དབེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ནི་རྒྱ་བར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་པ་ནི་ཚོས་མི་མཐུན་པ་ཅན་
ནོ། །རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་པར་ཚོས་མི་མཐུན་པ་ཅན་གྱི་དགེ་འཕེན་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་ནི། ཡི་གེ་མ་
དག་པར་རྟོགས་སྟབས་བྱེ་བར་མི་བྱའོ། །གཉིས་པར་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འགོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གང་ཅན་གྱི་
རྟོག་གེ་ལ་མཁས་པ་གསུམ་གྱི་ལུང་བཀོད། དེ་ཉིད་རིགས་པ་མཉྫ་ཤ་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ངེས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། མང་དུ་མ་གསན་པ་དག་འདི་སྙམ་དུ། སྒྲུབ་པའི་ངག་དང་། ཐལ་ངག་གི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པ་ནི་སྟོན་
མ་བྱུང་བ་ཞིག་གོ་སྙམ་དུ་དོགས་ན། དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་ཐོས་ཤིང་མ་བསམས་པ་ཡིན་ཏེ། ལོ་ཆེན་གྱིས་རྣམ་
པར་ངེས་པའི་ཏིཀྐ་ལས། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བརྗོད་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། སྒྲུབ་པ་དང་། སྲུན་འབྱིན་པའོ། །དེ་ལས་
སྲུན་འབྱིན་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ཅམ་ཡིན་པས་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པར་འདོད་པ་ཁོ་ནའོ། །སྒྲུབ་པ་
ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་བརྗོད་པ་རྒྱས་སུ་མི་འདོད་ཀྱང་། བཟློག་པ་ན་ཙ་པའི་གཏན་ཚིགས་འཕེན་
པས་དོན་གྱིས་ན་རྒྱས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དང་། དེས་ན་ཐལ་བའི་གཏན་ཚིགས་དང་དེས་
སྐྱེད་པའི་རྗེས་དཔག་རང་རྒྱུད་དུ་མ་གཏོགས་པ་མེད་ཀྱང་ཐལ་བ་དང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་ཐ་དད་
པ་ནི། སྒྲའི་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནའོ། །དེ་ཡང་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་ནི་ཁྱད་པར་མེད་དོ་
ཞེས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་གཉིས་ལ། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་
གཏན་ཚིགས་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱར་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱི། ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པ་
དང་། དེས་རྒྱས་ཅན་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས་སོ། །འདི་དང་། རིགས་

། ཟླ་ཟླ་ །

པའི་གཏེར་ལས། དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་དགེ་མིན་ཡང། །བཟློག་ན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད། །ཅེས་པ་གཉིས་ལ། ཚོགས་བཅད་དང་ལྷུག་པ་མ་གཏོགས་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྣང་ངོ། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱི་པས་མཇུག་པའི་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཏིལ་ལས། གཞན་དོན་རྣམ་རལ་གཤིས་ཀ་བཟུང་བ་ལ་ཆད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བརྒྱད། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བའི་སྦྱོར་བ་དྲུག་སྟེ། སྦྱོར་བ་བཅུ་བཞི་ཡིན་མོད་ཞེས་གསུང་ཞིང། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བརྒྱད་ནི། ཚོས་མཐུན་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་དགེ་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་རང་རྒྱུད། ཕྱོགས་ཆོས་ཅམ་བརྟེན་པའམ། བཟློག་པའམ། རྟེན་འགྲེལ་ཅམ་བརྟེན་པའི་རང་རྒྱུད། ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་མི་ཤེས་པ་ལ་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད། ཕྱོགས་ཆོས་ཤེས་ཁྱབ་པ་མི་ཤེས་པ་ལ་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད། ཅིག་ཤོས་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅམ་སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་དགེ་ཡང་དགེ་སྟེ། བརྒྱད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐལ་འགྱུར་ལ་དྲུག་སྟེ། ཚོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བ། མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅམ་དང། རྟེན་འགྲེལ་ཅམ་དང། བཟློག་པ་ཅམ་བརྟེན་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བ་རེ་རེ་སྟེ་ལྔ། རྒྱགས་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ཁས་བླངས་ཤིང་ཁྱབ་པ་མི་ཤེས་པ་ལ། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཏེ་དྲུག་གོ། །རྒྱགས་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ནི་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱགས་ཆོལ་བས་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོ་བའི་སེང་གེ་དང་འབག་པ་དང། ཟློབ་དགོན་འཇམ་པའི་རྡོ་རྗེ་དང། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་ཚུ་མིག་པ་དང། ཎ་ཡུག་པས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རིགས་སྒྲུབ་ཅེས་བྱ་བ་དང། རིག་རལ་གྱིས་མཛད་པའི་ཚད་མ་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག་རྣམས་མཐུན་པར་སྒྲུབ་

ཁ།

པའི་ཐལ་འགྱུར་རྣམས་སྒྲུབ་དགེ་ཡང་དགེ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །འཇམ་དབྱངས་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྦྱན་དང་ལྡན་པ་དེ་ཡང་དེ་ལྟར་བཞེད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། བརྗོད་པའི་ཚུལ་ལ་རང་རྒྱུད་དང་། །ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཡིན། ཞེས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་དབྱེ་སྦྱོ་གསུམ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བརྒྱུད་ན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད། །ཅེས་དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་གསུམ་ལྡན། །ཞེས་པའི་ཚོག་རྒྱར་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པའི་ནུས་པ་གང་ཡིན་བསམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱིས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ལ། །ཐལ་བས་སྒྲུབ་པ་སྟོན་ཡོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་ནི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད་ནས། གཞོན་བྱེད་སེལ་བའི་ཚུལ་ཡང་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱིར་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། བྱ་བྲག་ཏུ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་ལུགས་མིན་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་སྙམ་དུ། དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། ཕྱོགས་ཚོས་སྔར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་དགེ་ཡང་དགེ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རང་གི་མཐོང་བ་ཞེས་པའི་ཚོག་གི་རྣམ་དབྱེ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་ན། རང་གི་བསྟན་བྱར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ། ཆོལ་བ་དེའི་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་འོ་ན། ཇི་སྐད་དུ། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་གསུམ་ལྡན། །དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ངག་མིན་ཡང། །ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། གང་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་ཡིན་ན། དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པའི་ངག་མིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། དངོས་སུ་ངག་བྱ་འགོག་པའི་ངག

[ནས]

ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དབེར་ན། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཐམས་ཅད་ དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ངག་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ངག་ནི་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་གོང་དུ་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དབེར་ན། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་བཞིན་དེ་བས་ན་སྒྲུབ་པའི་ངག་ནི་གཉིས་ཏེ། དངོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ངག་དང་། དེར་དེ་ མི་སྒྲུབ་ཀྱང་ཞེ་འདོད་ལ་དེ་སྒྲུབ་པའི་ངག་གོ །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་ངག་ གོ །གཉིས་པ་ནི། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་པའི་དང་། ཐལ་བའི་སྒྲུབ་པ་རྣམས་སོ། །ཡང་གཞུང་ འདིའི་འཆད་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། དངོས་སུ་བསྟན་ཚོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ ཆོས་ཀྱོལ་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན། དངོས་སུ་བསྟན་ཚོད་ཀྱི་གཏན་ ཚིགས་དོན་ལ་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་ཐ་རོལ་པོས་ཁས་ལྷན་བས་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང། གཞན་གྱི་རྒྱུ་པ་ཡི། །ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་དེ་དང། དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་གཉིས་ ཀ་གང་གི་ལན་དུ་བཀོད་པའི་ཚོད་པ་དེ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ངག་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི་སྟེལ་ཐག་ཁྱེད་ཀྱིས་བསམ་པར་མི་ནུས་པའི་ ཕྱིར། དེ་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་དེ་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཏུ་ཁྱད་པར་མེད་ན། རང་ རྒྱུད་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་དུ། སོ་སོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། དགོས་པ་ཅི་ཞེ་ན། བཤད་པ། རྒྱུ་ མཚན་ནི། རང་སྟེ་བ་པོས་སྟར་རྟོལ་དུ་ཁས་ལྷན་པ་དང་།

[২১০]

ཕྱིར་ཆོས་དུ་ཁས་ལྷན་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སོ། །དགོས་པ་ལ། དངོས་དང་། བརྒྱུད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་ཀྱི་དགག་བྱ་འགོག་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐེ་ཚོམ་ཅན་རྟེས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ལོག་རྟོག་ཅན་ཚར་བཅད་པའོ། །དེ་ཡང་ཕྱིར་ཆོས་སངས་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ། སྤར་ཆོས་གྲངས་ཅན་ལྟ་བུ་ལ། རྟེས་དཔག་སྐྱེད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་དེའི་ཚེ་སུན་འབྱིན་གྱི་སྒོ་ནས་སྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཕྱིར་ཆོས་དུ་ཁས་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཆོས་དང་ཕྱིར་ཆོས་དཔང་པོ་གསུམ། །སྒྲུབ་དང་སུན་འབྱིན་བརྡལ་སྟོང་བའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །རྟེས་དཔག་བསྐྱེད་ཀྱི་སུན་འབྱིན་དེ་ལའང་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བས་བརྗོད་པ་དང་། རྒྱལ་མར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་གསུམ་ཚང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤར་ཆོས་སྒྲ་རྒྱུ་བར་ཁས་ལེན་པ་ལ། གང་བྱས་ན་རྒྱ་པ་མིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་སམ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྒྱ་པ་མིན་ཏེ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་ཀྱི། མི་རྒྱ་བ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་སྤར་ཆོས་དུ་ཁས་མ་ལྷན་པའི་ཕྱིར། འོན་དེར་ཡང་ཞེ་འདོད་ལ་སྒྲ་རྒྱ་པ་མིན་པ་དེ། སྒྲུབ་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། ཞེ་འདོད་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད། དངོས་སུ་མིན་ཏེ། སྐབས་དེར། ཆོས་པ་གཞན་གྱི་སྒྲ་རྒྱ་པ་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་དྲིས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་ལ་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་པར་ཁས་ལྷན་གྱི་འོག་ཕྱོགས་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པར་ཁས་མ་ལྷན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པར་ཁས་ལྷན་པ་ཅམ་གྱིས་ནི། སྤར་ཆོས་དུ་ཐལ་བ་མེད་དོ། །དོགས་པ་གསུམ་པ་ནི། འོན་སྤར་ཆོས་གྱིས་སུན་འབྱིན་མི་བརྗོད་ན།

[২১৭]

ཕྱི་རྒོལ་སྒྲ་རྒྱ་པར་བདེན་ཞེན་གྱི་ལོག་རྟོག་ཅན་དེ་ལ། དང་པོ་ཉིད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཇུག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཇི་སྐད་དུ། གཏན་ཚིགས་ཞེ་ཚོམ་ལ་བརྟེན་ཕྱི་རྣ། ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། རྒྱལ་བ་དེ་འདྲ་དེ་སྔར་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཡིན་གྱི། གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རིགས་མ་ཡིན་མོད། གལ་ཏེ་དེས་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་བྱས་པ་ཅིག་སྲིད་ན། དེའི་ངོར་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པས་ཞེ་ཚོམ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལས་ཞེ་ཚོམ་དག་ སྐྱེ་ཕྱིར་ཞེས་ གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དོགས་པ་བཞི་པ་སེལ་བ་ནི། སྒྲ་རྒྱ་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་སྦྱར་རྒྱལ་གྱི་ངོར། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་གཅིག་སྲིད་པར་ཐལ། དེའི་ངོར། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་འདྲ་དེ་བཟློག་དོན་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་སྟམ་ན། ཕྱི་ལོག་རྟོག་དང་ཞེ་ཚོམ་འགལ་བ་མིན་ཏེ། ཟློག་གྱུར་གྱི་དོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོགས་དེ་ཡང་ཞེ་ཚོམ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདིར་ནི། ཐལ་འགྱུར་འཐབས་པའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཞེ་ཚོམ་སྐྱེས་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཐབས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་རྣམས་ གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་བླ་ན་མེད་པར་དེས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་ཡི། །ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་འབྲེལ་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་གཞུང་གི་དོན་དང། འཕྲོས་ལས་དེ་ལྟར་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གོང་དུ། དེ་སྔར་ཕྱིར་བདག་མཐོང་བའི་ཚོགས། །ཅེས་པ་ལ་འཕྲོས་ནས། ཕྱོགས་ཆོས་ཆོས་ཅན་བ་རང་གི་ཚད་མས་མ་བྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བརྟེན་བྱར་སྟོན་

པའི་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་མེད་ནི། སྨོན་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། བྱེ་བྲག་པའི་ངོར། གང་རང་གི་བསལ་བ་
དུ་མ་དང་འཕྲོས་པ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་གྱུར་ན། ཆ་དང་བཅས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་སྟོང་ཐ་དད་ཀྱི་རྒྱ་ཡུག
བཞིན། བ་གླང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲ་དེ་ཡང་རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་དང་དེ་གྱུར་པར་ཚོལ་བ་ཁྲོད་ཀྱིས་ཁས
ཟློས་སོ་ཞེས་པའི་དག་འདི་ཡང་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དག་འདིས་བསྟན་པའི་ཕྱོགས
ཆོས་ཚོལ་བ་རང་གིས་ཚད་མས་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སྟོམ་པའི་དོགས་པ་དེ་ཚོལ་བ་གྲངས་ཅན་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན
ནོ། །དེའི་ལན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བ་ཆོས་གསུམ་ལྟན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་ཟིན་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས
ཚོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མ་གྱུར་ཀྱང། སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། ཆ་བཅས་མིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བ་གླང་གི
སྒྲ་རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་དང་འཕྲོད་འདུས་མ་འབྲེལ་བར་བསྒྲུབ་པའི་ཚོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི
ཚུལ་གསུམ། ཚོལ་བ་བྱེ་བྲག་པའི་དབྱེ་ལམ་དུ་གསལ་བར་འཕེན་ནུས་པའི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དག་རྣམ་དག་ཡིན་པའི
ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གཞན་ཀྱིས་བརྟགས་པ་ཡི། ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ། ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་གྲངས་ཅན་ན་རེ། འོ་ན།
གང་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་ན། སེམས་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་གཟུགས་སོགས་དེ་ཅམ་ལྟ་བཞིན། བློ་དང
བདེ་བ་ཡང་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་ཚོལ་བ་སངས་རྒྱས་པས་ཁས་ཟློས་ཚད་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན་སྒྲུབ
དག་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བློ་བདེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི
ཚུལ་གསུམ་ཕྱིར་ཚོལ་སངས་རྒྱས་པའི་ཁྱད་ལམ་དུ་སྟོན་པའི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དག་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ
ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། སྤྱ་མའི་ཁྱབ་འབྲེལ་ཚད་མས་བྱུབ་ལ། འདིའི་ཁྱབ་འབྲེལ

[૩૧૩]

ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨོན་པ་ནི། གཉིས་འདྲེལ་ཕྱིར། གཅིག་མེད་ན་གཞན་དགག་ཕྱིར་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན། དོགས་པ་སྤྱ་མ་ལྟར་ཁས་བླངས་ནས་སྟོབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་བྱེ་བྲག་པའི་ངོར་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་དེ་ཚོས་ཅན། དངོས་སུ་ཕྱོགས་ཚོས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་དགེ་མིན་ཡང། སྒྲོ་བ་སྒྲུབ་དགེ་ཡང་དགེ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་དོན་བཟློག་ན། ཁྱོད་ལ་སྒྲུབ་དགེ་ཡང་དགེ་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གཞུང་དེའི་དོན་ཕྱི་རབས་པ་གང་དག འདི་སྐད་དུ། ཕྱོགས་ཚོས་སྤང་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དགེ་མེད་ན། དེ་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་ཀྱང་མེད་དགོས། དེ་མེད་ན་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་བྱེ་བྲག་པའི་ངོར། དེ་ལྟར་འཕངས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོགས་པ་བསུ་ནས། དེའི་ལན་དུ་ཐལ་འགྱུར་དེས་བཟློག་དོན་འཕེན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཚད་པ་ལ། གཞུང་འདི་གསུངས་པར་འཚད་པ་ནི། བྱེས་པས་བྱེས་པ་འཇུག་པའི་རྟེས་སུ་མཁས་པར་རློམ་པ་དག་ཀྱང་ཞུགས་པར་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་སྨྲ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། དེ་མེད་ན་མེད་དགོས་ཞེས་པའི་དོགས་པ་སྤ་མ་དེ་གང་བས་ཅན་ལ་སྐྱེ་བའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་པས་འདོད་ལན་མི་འདེབས་པས། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་བྱེ་བྲག་པའི་ངོར། དེ་ལྟར་འཕངས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ཐལ་བ་དེ་འཇུག་པའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་བཟློག་དོན་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་གང་ཅན་ཅིག་ལེན་པས་དེ་དེར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱིས་རྟགས་པ་ཡི། །ཐལ་བ་ཞེས་པ་ཚོས་ཅན་དང་། སྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་ཚོས་དང་། གཉིས་འདྲེལ་ཕྱིར། སོགས་

[২১৩]

གཏན་ཚིགས་སུ་འགོད་པ་གཞུང་དེའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་སྦ་མ་གྱུར་སྟེ། ཕྱོགས་ཆོས་སྡུར་རྩོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྱུར་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་མེད་པ་དེ། དེ་སྐད་ཕྱིར་བདག་ཅེས་པའི་གཞུང་གི་དོན་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེས་དེ་མ་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་མེད་པ་གཞུང་དེའི་དོན་ནོ་ཞེ་ན། དེལང་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་སྡུར་རྩོལ་གྱི་ཚད་མས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ། ཕྱིར་རྩོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྒྱས་ཅན་རྟེས་དཔག་སྒྲུབ་པར་ནུས་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་རང་དོན་རྟེས་དཔག་ཏུ་ཁས་ལེན་ནོ། །གཞན་ཡང། དེ་སྐད་ཕྱིར་བདག་མཐོང་བའི་ཚིག །ཅེས་པའི་གཞུང་དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། གཞུང་དེ་ནི་རྗོད་བྱེད་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བའི་གཞུང་ཡིན་གྱི། དེའི་བརྗོད་བྱ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ། ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བའི་གཞུང་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་གཞུང་འདིའི་སྐབས་སུ། ཕྱོགས་ཆོས་སྡུར་རྩོལ་གྱི་ཚད་མས་བྱུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡོད་མེད་རྩོད་གཞིར་བྱེད་པ་ནི། རྟོག་གེའི་ནམ་གཞག་མ་ཚགས་པའི་གཏམ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་བྱུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འདོད་མཁན་གྱི་རྟོག་གེ་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་དང། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་གཉིས་སྡུར་རྩོལ་གྱི་ཚད་མས་བྱུས་མ་གྱུར་མཚུངས་པར་རྩོད་པའི་རྩོད་པ་དེ་འདྲ་སྟེ་བའི་གཞི་མེད་དེ། ཐ་ལ་འགྱུར་ནི་ཕྱིར་རྩོལ་དང་འབྲེལ་བའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་གཞུང་དེའི་དོན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་སྐད་ཕྱིར་བདག་ཅེས་པའི་སྐབས་སུ། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་ཡིན་ན། དེའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་རྩོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ།

གྲངས་ཅན་ན་རེ། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་བྱེ་བྲག་བའི་ངོར་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ལ་འདོད་ལན་འདེབས་པ་ལ་གཞུང་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས། བསྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་གསུམ་ལྟན། །དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་ངག་མིན་ཡང་། །རྒྱོག་ན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད། །ཅེས་པ་ཡང་གོང་དུ། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་རང་ཉིད་ཀྱིས། །མཐོང་བ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ངག །ཅེས་པ་ལ་འཕྲོས་པའི་དོགས་པ་སྤྱ་མ་ལྟར་ཁས་བླངས་ལ། དེའི་ལན་དུ། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། བྱེ་བྲག་པའི་ངོར། དེ་ལྟར་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་ཚོས་གསུམ་ལྟན་དེ་ཚོས་ཅན། དངོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ངག་མིན་ཡང། སྒྲོ་ང་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དོན་ལྟོག་ན་དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཕྱ་པའི་བཞེད་པ་བཀོད། དེ་ལ་གཞན་གྱིས་རྒྱགས་པ་དགག ལུང་སྤ་མ་དེ་ཉིད་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་འང་དགོངས་པ་ཡིན་པར་བསྟན། ཚད་མ་རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་དཔྱད། ཚོས་མཐུན་སྒྲོ་ང་དང་མི་མཐུན་སྒྲོ་ང་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་བཞེད་དེ། སྒྲུབ་པའི་ངག་གི་དབྱེ་བ་ནི་བརྒྱད་དེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁྱད་གཏེས་ཀ་མི་ཤེས་པ་ལ། གཏེས་ཀ་སྒྲུབ་པའི་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག ཕྱོགས་ཚོས་ཤེས་ཤིང་ཁྱད་པ་མི་ཤེས་པ་ལ་ཁྱད་པ་སྒྲུབ་པའི་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག ཁྱད་པ་ཤེས་ཤིང་ཕྱོགས་ཚོས་མི་ཤེས་པ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་སྒྲུབ་

[३५८]

པའི་གཞན་དོན་རྣམ་དབག། གཉིས་ཀ་ཤེས་ཤེང་མ་དྲན་པ་ལ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པའི་ཚོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་དང་། མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་སྟེ་གཉིས་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་དྲན་ཞིང་ཁྱབ་པ་མ་དྲན་པ་ལ་རྣམ་འགྲོ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པ་དང་། བཟློག་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་པའི་ངག་གཉིས་དང་། ཁྱབ་པ་དྲན་ཞིང་ཕྱོགས་ཚོས་མི་དྲན་པ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་པའི་ངག་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །བརྒྱད་པོ་དེ་ལ། རང་རྒྱུད་དང་། ཐལ་འགྱུར་སོ་སོར་ཕྱེ་ན་བཅུ་བཞིར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། རང་རྒྱུད་ལ་སྤྱ་མ་ལྔར་བརྒྱད་དང་། ཐལ་འགྱུར་ལ་དྲྭ་ཏུ་ཕྱེ་བས་སོ། །དེ་ལ་དྲྭ་ལས་མེད་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཚོས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པ་ལ། ཕྱོགས་ཚོས་རྒྱང་པ་སྒྲུབ་པའི་ངག་མི་སྲིད་པས་སོ། །ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་སོགས་འཐད་པའི་རིགས་པ་ཡང་། ཁྱབ་པ་དྲན་ཞིང་ཕྱོགས་ཚོས་མ་དྲན་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་སྒྲུབ་པའི་ངག་འགོད་དམ་མི་འགོད། གཉིས་པ་ལྔར་ན་མི་འཐད་དེ། དེའི་ངོར་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྔར་ན་རྒྱང་པ་བརྗོད་དམ་གཉིས་ཀ་བརྗོད། གཉིས་པ་ལྔར་ན་མི་འཐད་དེ། དེའི་ངོར་ཁྱབ་པ་བརྗོད་ན་ངག་ལྔག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཡང་ཆོལ་བ་གཞན་ཁྱབ་པ་ཁར་འབྱིན་པ་ལ། ཕྱོགས་ཚོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་ཁར་འབྱིན་པ་ལ་ཁྱབ་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་བཞེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་ཕྱི་པའི་དགོངས་པ་བཤད། དེ་ལ་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟ་ན་ཡང། སྒྲོན་དཔོན་དེས་དེ་འདྲའི་ངག་དེ་ཕྱོགས་ཚོས་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་ངག་ཏུ་མི་བཞེད་དེ། ཕྱིར་ཆོལ་བྱས་ན་

[২১৩]

མི་རྒྱ་པའི་ཁྱབ་པ་ཁར་འབྱིན་པའི་ངོར། སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་བཤད་ཀྱི་ངག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་བཤད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པའི་ཆོགས་དོན་ཕྱི་ར་ཐོལ་ལ་མི་བསྟུ་བའི་ཡུལ་དུ་སྟོན་པའི་བཤད་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཐུ་བས་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་ཅན་དང། རྟེས་འགྲོ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ཅིང། ཁྱབ་པ་མི་དྲན་པའམ་བཤད་ཏུ་མི་བརྗོད་པའི་ངོར་ནི། དེ་འདྲའི་བཤད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྷན་དུ་མི་མཛད་དེ། ཁྱབ་པའི་ཡན་ལག་དང་མི་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཤད་ཁྱབ་ཀྱི་ཆོགས་དོན་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང། ཁྱབ་པ་ཁར་མི་འབྱིན་པའི་ཐོལ་བའི་ངོར། ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་ན་བཤད་མ་ཚང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བཤད་ཡིན་ན་སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་མིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཀ་ཆོགས་པའི་ཆོགས་དོན་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པར་མི་ནུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཡན་ལག་གཉིས་ལྷན་གྱི་བཤད་ཡིན་ན། བཤད་དེའི་སྒྲ་ཟིན་ལ། ཡན་ལག་གཉིས་ཀ་བརྗོད་མི་དགོས་ཏེ། བཤད་དེའི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེང་སང་ཐུ་བའི་རྟེས་སུ་རྟོམ་པ་དག་ན་རེ། སྨོན་དགོན་དེའི་ལུགས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་ཅན་དང། རྟེས་འགྲོ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་བཞེད་ཅིང། དེ་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། ཁྱབ་པ་དྲན་ཞིང། ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་རྩང་དུ་ཡོད་པའི་ཐོལ་བའི་ངོར། སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་འགོད་དགོས་ཤིང། ཁྱབ་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟྲོས་པ་མང་པོ་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། །སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་གང་ཞིག་ཁྱབ་པ་མ་བརྗོད་པའི་

[૩૬૬]

ཕྱི་བ། ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ནི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྣྲོན་བཀ་ཡང་དག་ཚད་མ་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྟེས་འཇྲོ་རྒྱང་པ་ཅན་དུ་ཐལ། དེ་གང་ཞིག བཟློག་ཁྱབ་མ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་མ་གྱུར་ན། དེ་འདྲ་དེ་དེའི་དངོས་ཀྱི་བརྟེན་བྱ་དང་། ཞེན་པའི་བརྟེན་བྱ་གང་རུང་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཆོས་བ་དེའི་ངོར། ཁྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྣྲོན་བཀ་འགྲོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་རྒྱས་མ་གྱུར། གལ་ཏེ་ཆོས་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་དེ་འགྲོད་མི་དགོས་ཏེ། ཁྱབ་པ་ཥེས་ཟིན་མ་བརྟེན་པར་དྲན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སོགས་ཡོད་པར་ཐལ། གོང་གི་ཆོས་བ་དེའི་ངོར། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཅིག་འགྲོད་ནི་དགོས། ཁྱབ་པའི་ཚུལ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འགྲོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱས་གྱི་མ་ཁས་བླངས་ཤེང་མ་གྱུར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་དེ་མི་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ཥེས་ཟིན་མ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཆར་ཁས་བླངས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་སྣྲོན་བཀ་ཡང་དག་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། །གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྟེན་པར་ཟད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེས་ཀྱང་མ་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྟེན་པའི་སྣྲོན་བཀ་ཡིན་ན། ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་སྣྲོན་བཀ་ཡི ན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དེའི་དོན་ཡང་རྒྱས་པར་འོག་ན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་དེ་ཉིད་རིགས་པའི་གཏེར་མཛད་པའི་ དགོངས་པཡིན་པར་བསྟན་པ་ལ། དངོས་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་དེའི་ དགོངས་པ་ལ། སྣྲོན་བཀ་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་བཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཚུལ་གསུམ་སྟོན་ལ་སྣྲོན་པའི་བཀ། །ཅེས་དང་། ཕྱི་ཁྱབ་མ་ཚང་ཕྱིར་མི་

[২১৫]

འཕད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང། སྤྱི་ཁྱབ་བརྗོད་པ་མ་ཚང་བ་ལ་བྱེད་པ་མིན་གྱི། ཆོས་བའི་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཚང་བ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་པ་བརྗོད་པ་ལ་མ་ཁྱབ་པས་སོ། །རི་གས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་སྟེ། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཚུལ་གསུམ་ཀའི་ཆོགས་དོན་ཆོས་བའི་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་ནུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང། ཕྱོགས་ཁྱབ་ཀྱང་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་མ་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། མཁས་པ་ལ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཉིད། །ཅེས་དང། དེའི་རིགས་པས། མཁས་པ་ལ་ནི་རྟེས་འཇྲོ་ཉིད། །ཅེས་པའང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་ཀྱང་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ནི་མི་བཞེད་དེ། དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པར། ཁྱབ་འབྲེལ་ཤེས་ཀྱང་ངག་ཏུ་མི་འབྱེན་པ་དང། ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་ཀྱང་ངག་ཏུ་མི་འབྱེན་པ་ལ་ཕྱོགས་ཁྱབ་གང་རུང་རེ་རེ་བརྗོད་ན་སྒྲུབ་པའི་ངག་མ་ཚང་བ་དང། ལྷན་གཅིག་འགྲུར་རོ་ཞེས་བཤད་པས་སོ། །འོན་འདིར་ཆོས་བ་མཁས་ཟླུན་གྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན། དེའི་ངོར་སྒྲུབ་ངག་འགོད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རིགས་པའི་གཏེར་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང། གཞུང་གི་དགོངས་པ་གཞན་དུའང་བཅོལ་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། མི་མཁས་པ་དང་ཟླུན་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཤེས་ཤིང་མ་དྲན་པ་ལ་བྱ་བ་དང། མཁས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཤེས་ཀྱང་གང་རུང་དྲན་ཅིག་ཤོས་མི་དྲན་པ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། ཟླུན་པོ་ལ་ནི་ཕྱང་རྒྱས་སྨྲ་བ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱང་རྒྱས་དེ་ཡང། ཆོས་མ་ཐུན་པ་ཅན་དང། མི་མ་ཐུན་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང། མཁས་པ་ལ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཉིད། །ཅེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཡང། ཕྱོགས་ཆོས་

[২৫০]

ཆུང་བ་བརྟོད་པའི་དགེ་ལ་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་པོ། །གཉིས་པ་
ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དགེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང་། །རྒྱུ་དངོས་དེ་དག་མི་ཤེས་ལ། །སྟོན་ཏེ་མཁས་པ་རྣམས་ལ་
ནི། །གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྟོད་པར་བྱ། །ཅེས་གསུངས་པ་དེའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཤེས་པ་ནི། གཙོ་བོར་ཁྱབ་
འཇུག་དང་། དེས་མཚོན་ནས། ཕྱོགས་ཆོས་མི་ཤེས་པ་ལ་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དགེའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་འཇུག་སྟོན་
དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། མཁས་པ་ནི། གཙོ་བོར་ཁྱབ་འཇུག་དང་། དེས་མཚོན་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་།
ཤེས་ཤིང་མ་དྲན་པ་ལ་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་ངག་འགོད་པའི་ཡུལ་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་
འབའ་ཞིག་བརྟོད། ཅེས་པ་ནི། ཆ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ངག་ལ་འཚད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་པ་ན།
སྟོན་དེ་ཞེས་པ་ཡན་ཏྲི་ས་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་དང་། མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། ཞེས་པ་མན་ཏྲི་ས་ཚུལ་
གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲུབ་ངག་དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ངག་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཕྱིར་ཏོ་ལ་ལ
འགོད་པའི་ཚུལ་དང་། སྔར་ཏོ་ལ་ལ་འགོད་པའི་ཚུལ་འོ། །དང་པོ་ལ། མི་མཁས་པ་དང་། མཁས་པ་ལ་འགོད་
པའི་ཚུལ་འོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེ ས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་
སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་། རིགས་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ཁྱབ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་འགོད་པར་
བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ལྟོས་གཞི་སོ་སོའི་སྟེང་དུ་ཤེས་ཤིང་སྤྱི་ཁྱབ་དང་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཆོགས་དོན་
མ་དྲན་པ་དེ་ལ། ཆོས་མཐུན་པ་ཅན་ནམ་མི་མཐུན་པ་ཅན་གྱི་ངག་གིས་ཏ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་

དོ། །དེ་ནི་ཆུན་པོ་ལ་ཉང་རྒྱས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་འོ། །ཡང་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་དང་། སོ་སོའི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་ཤེས་པར་མ་ཟད། སྤྱི་ཁྱབ་ཀྱང་དྲན་ནས་བཟུ་ཏུ་འབྱིན་པའི་ཕྱིར་ཏོ་ལ་ལ། སྔར་ཏོ་ལ་མཁས་པས། འོ་ན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ། །ཞེས་སམ། སྒྲ་ནི་བྱས་སོ་ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ནི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་བཟུ་ཏུ་ལ་ཡང་མཚོན་པར་ཅུས་སོ། །དེ་ལྟར་སྒྲུར་བ་དེ་ནི། མཁས་པ་ལ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཉིད། །ཅེས་པས་སྟོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྔར་ཏོ་ལ་སྒྲ་རྒྱ་བར་དམ་འཆའ་ཞིང་། བྱས་མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་བ་དང་། སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་མི་ཤེས་པ་ལ་དེ་དང་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་། རིགས་པ་དེ་ཤེས་པའི་འོག་ཏུ། དེ་དང་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བར་འགོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཁྱབ་འབྲེལ་དང་། ཐལ་ཆོས་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་ཚུལ་ཤེས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ། གང་རྒྱ་ན་ཞེས་པ་ནས། སྒྲ་ཡང་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཆོས་མ་ཐུན་པ་ཅན་ནམ། ཡང་ན་གང་བྱས་ན་ཞེས་པ་ནས། སྒྲ་ནི་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཅན་གྱི་དགེ་འགོད་དོ། །དེ་ཡང་ཆུན་པོ་ལ་ཉང་རྒྱས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་གཅིག་གོ། །ཡང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་སྔར་ཏོ་ལ། ཁྱབ་འབྲེལ་དང་བསལ་བ་ ཚད་མས་ཤེས་ནས། སྒྲ་རྒྱ་གོ་ཞེས་དམ་བཅའ་ཁར་འབྱིན་པ་ལ། འོ་ན་གང་རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་རྟེས་འགྲོ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བ་དང་། ཡང་ཏོ་ལ་བ་དེ་ལ། འོ་ན་གང་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན། ཞེས་བཟློག་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་

[३९३]

པའི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་མོ། །གལ་ཏེ་འོན་འདི་གཉིས་ཚོས་ཅན། ཐལ་བའི་དགེ་མིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་དང་ཁྱད་པར་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་བ་སྒྲ་རྣག་པའི་དམ་བཅའ་འཇོག ཕྱིར་ཆོས་བྱས་རྣག་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྣག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་བདག་ཏུ་འབྱིན་པའི་ངོར། སོ་སོར་འགོད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཐལ་རང་སོ་སོར་དབྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང། ལྷར་སྒྲ་རྣག་པར་ཁས་ཟློས། ད་ལྟ་དག་ཏུ་མི་འབྱིན་ཞིང། རྣག་ན་མ་བྱས་པའི་ཁྱབ་པ་དང། བྱས་ན་མི་རྣག་པའི་ཁྱབ་པ་ཁར་འབྱིན་བཞིན་པའི་ཆོས་བ་དེ་ལ། འོ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་ཡང་རྣག་པར་ཁས་ཟློས་སོ་ཞེས་སམ། སྒྲ་ནི་རྣག་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ཟློས་སོ། །ཞེས་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་འདྲ་དེ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཀྱང་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་བའོ། །འདི་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱང་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་ནི་མི་བྱ་སྟེ། དེའི་ཚེ། སྒྲ་རྣག་པ་ཕྱོགས་ཚོས་མིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་མཁས་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་ཚུལ་གཅིག་གོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། ཇི་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་དགེ་ལྟ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཚོས་མཐུན་པ་ཅན་དང། མི་མཐུན་པ་ཅན་དང། ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱང་པ་བརྗོད་པ་དང། རྟེས་འགྲོ་ཀྱང་པ། ལྟོག་པ་ཀྱང་པ་བརྗོད་པའོ། །ཇི་བའི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་འགོག་པའི་སྒྲུབ་པའི་དགེ་ཀྱང་ལྟ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཚོས་མཐུན་པ་ཅན་དང། མི་མཐུན་པ་ཅན་དང། གཏན་ཚིགས་ཀྱང་པ་བརྗོད་པ་དང། རྟེས་ཁྱབ་ཀྱང་པ་བརྗོད་པ་དང། བཟློག་ཁྱབ་ཀྱང་པ་བརྗོད་པའོ། །དེ་ལྟར་བཅུའི་ནང་ནས། ཕྱོགས་ཚོས་དང། གཏན་ཚིགས་ཀྱང་པ་བརྗོད་པ་ལ་གཉིས་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་ཡང་

[३९३]

ཞེས་པ་དང་། སྒྲ་ནི་ཞེས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང། ཁས་ཟློང་ས་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་སོགས་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་གྲྭབ་ཏགས་ཡང་དག་ཡོད་ན། ཇི་སྐད་དུ། གསུམ་ལས་ཚུལ་གང་རུང་བ་ཉིད། །མ་བསྟན་མ་ཚང་ཡིན་པར་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེན། མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་དགེ་དགེ་གིས་ཀྱང་གང་རུང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ལ་བསམ་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། འོན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོགས་ཀྱི་དགེ་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཚུལ་གསུམ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་མ་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཀ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཀ་དྲན་ལམ་དུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། ངག་དེས་བསྟན་ན། ངག་དེས་བརྗོད་དགོས་སམ་སྙམ་ན། འོ་ན། མ་ཡིན་དགག་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་ལ་མ་ཁྱབ་ཅིང། གཞན་ཡང་རྟག་ན་མ་བྱས་པའི་ཁྱབ་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་རང་མཚན་ནམ། དེའི་གཞན་སེལ་གང་རུང་དུ་ཐལ། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེའི་དངོས་དང། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་པའི་ངག་ཆོས་ཅན། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པར་ཐལ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། འོ་ན། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ། བྱམ་པ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་པའི་ཚོག་རྒྱང་གྱི། སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་པའི་ངག་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ངག་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་

[३९९]

པའི་སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་གང་ཞེག ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲ་དེ། ཁྱབ་འཇུག་ལས་ཤེས་ཟིན་མ་རྟེད། ཕྱོགས་ཆོས་མི་དྲན་དྲན་རྩང་དུ་ཡོད་པའི་ཆོས་བ་ཁོ་ནའི་ངོར། འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་སྒྲུབ་བཤད་ཏུ་ཐལ་བ་ཟློག་ཏུ་མེད་པ་དང་། ཁྱེད་རང་ལྟར་ན། ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་ཏུཝང་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་དེ་འདྲའི་བཤད་དེ་ཡང་བཤད་ཏུ་མི་འདོད་ན། དེའི་རྒྱུ་གྱི་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པའི་བཤད་དེ་ཡང་། སྒྲུབ་བཤད་ལྟར་སྣང་དུ་འདོད་དགོས་པས། དེ་ལྟ་ན། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ངོར། གང་བྱས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚད་མ་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། སྒྲུབ་བཤད་ལྟར་སྣང་གཉིས་ཆོགས་ཆོགས་པའི་ཆོགས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བ་དེའི་ངོར། སྒ་ཡང་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་པའི་བཤད་དེ་ཆོས་ཅན། སྒ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་བཤད་ཏུ་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བཤད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཡང་བཤད་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་མིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་། ཁྱབ་པ་གང་རུང་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྒ་རྒྱ་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་གང་རུང་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་འདི་མེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། བཤད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་དབྱེ་ལམ་དུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་གཉིས་དང་ལྡན་ནོ། །

[২৫৬]

འཚེན་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཟིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རབས་པ་གང་དག ལྷོག་དགོན་ལྷ་པས། ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་སོགས་བཞེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་སོགས་མི་བཞེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཡང་། ལ་ལ་རིགས་གཏེར་ལས་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ། ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱིས་ཁྱབ་པར་མི་བཞེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཕྱ་པས་བཤད་པའི་སྒྲུབ་ངག་གི་དབྱེ་བ་མང་པོ་དེ་དག་རིགས་གཏེར་མཛད་པས་བཀག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་ནི། མཁས་པ་དེ་དག་གི་གསུང་རབ་ལ་རྟམ་པར་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་དཔྱད་པར། མི་ཤེས་པའི་གཏམ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་པའི་གཏམ་གྱི་ལྷེང་བ་དེ་ཉིད་རང་རང་གི་སྟོབ་མ་དག་ལ་བཟློས་པར་ཟད་དོ། །ཞེས་ཏུ་རྟམ་པར་དཔྱད་ན། ཕྱི་ར་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ཡིན་པས་ཁྱབ། སྟོ་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱིལར་དེ་ཡིན་ན། དེ་སྐོར་གྱི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱང་། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ལས་ཁྱོ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་དང་། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་བཟློག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ནི་དེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་བྱས་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་དེ་དང་གཅིད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དེ། དེ་དང་དེར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་དག་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་དང་། རྗེས་འཕྲོ་རྒྱང་པ་དང་། བཟློག་པ་རྒྱང་པ་

[३९८]

འཇ�eva ལ་ལ་ཁ་ཅད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང། སྒྲུབ་དགེ་དེ་དག་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དགེ་ཡང་ དགེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བའི་ངོར་འགོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་པའི་ཆོས་བའི་ངོར་དགེ་དེ་ལ་འགོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། བྱས་པས་ སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་དགེ་ཡང་དགེ་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་དགེ་ཡང་དགེ་མ་ ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དགེ་དེ་དག ཕྱིར་ཕྱོགས་ཆོས་རྗེང་པ་ཅན་སོགས་ནི་མིན་ཏེ། ཕྱིར་སྒྲུབ་དགེ་ཡང་ དགེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དོན་འདི་ནི། ཆོག་གི་སྦྱར་རིས་ཞིབ་ཏུ་ཟིན་པར་བྱས་ནས་ཁས་ལྷང་བར་ བྱའོ། །བཞི་པ་ཚད་མ་རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་དཔྱད་པ་ལ། ཕལ་ཆེ་བ་དག་ན་རེ། རྒྱན་ལས་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྟེས་ འགྲོ་རྗེ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་དགེ་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། རྒྱན་ལས། གང་གི་ཚེ་ཕྱིར་ཆོས་བས་ལ་ལ་དུ་བ་ མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཞིང་འཐུལ་པ་མེད་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཆོག་གིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ ཏེ། མེ་དང་དུ་བའི་འབྲེལ་པ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཚེ་དུ་བ་མཐོང་དུ་ཟིན་ཀྱང་འཐུལ་པའི་ རྒྱུས་མ་ངེས་པ་དེའི་ཚེ། མཐོང་བའི་དོན་ཡང་ཆོག་གིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་ ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་གྱི། ཁྱེད་ཀྱི་ དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ལྷང་དེའི་དོན་ནི། དུ་བས་ལ་མེ་ལྟན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་ གྱིས་གྲུབ་ཅིང། མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་རྟེད་པའི་ཆོས་ཀྱང་ལ་ལ་ཡོད་ན་མེ་ཡོད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ཚང་ མང་བཞིན། ཞེས་བརྗོད་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་དེ་འདྲའི་དགེ་དེ། ཡན་ལག

[३९८]

གཉིས་ལྡན་གྱི་ངག་ཡིན་ཏེ། ངག་དེའི་བྱེད་པས་ཆོས་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ཆོས་བ་གཞན་གྱི་དབྱེ་ལམ་དུ་གསལ་བར་འཕེན་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱུན་ལས། གལ་ཏེ་རྟེས་སུ་དཔག་པས་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་སྟོན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཚུལ་གསུམ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འགལ་ཞིག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། དུ་བ་ལས་འདིར་མེ་ཡོད་ཅེས། །བྱ་བའི་འབྲེལ་པ་ཙམ་ཞིག་ནི། །བསྟན་པར་འགྱུར་གྱི་དུ་བ་ནི། །མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན། །དུ་བ་ཡོད་པས་མེ་ཡོད་དོ་ཞེས་འབྲེལ་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་རིགས་ཀྱི་ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་བརྗོད་པ་དོན་མེད་དེ། ལ་ལ་དུ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་གཞན་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཆོག་ཀྱན་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། །དེས་ན་དེ་ལ་ཆོག་བརྗོད་ཀྱི། །མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་མཐོང་དེ་ལ། །རྒྱ་ཏུ་ཆོག་གི་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དོན་ནི། དུ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཡང་མ་ངེས་ན་དྲན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཚེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་དགོས་ཤིང་། ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ན་འབྲེལ་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པས་ཚུལ་གསུམ་བསྟོམས་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་འཕེན་པར་བྱེད་ནུས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །མདོར་ན། སྒྲུབ་བཏང་ལ། རྒྱུན་ལས་རང་གིས་མཐོང་བའི་དོན་ནི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་སོ། །རང་གི་རྟོགས་པའི་དོན་འདི། གཞན་ལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་འཕྲོས་ནས། འོ་ན་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པ་ལ་གསུམ་ཀ་སྒྲ་སྟོན་དགོས་སམ་སྙམ་ན། མི་དགོས་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པའི་

[३९५]

དོར་ཁྱབ་པ་རྒྱང་པ་བརྗེད་པས་ཚུལ་གསུམ་ཀ་བསྟན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱབ་པ་ནི་ཚོག་གིས་བསྟན་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཡུལ་མ་རིས་རྟོགས་པ་པོ་མ་ཟློངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་ན་ཚུལ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་ཡང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་སྐབས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །རྟོགས་པ་པོ་ཟློངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚུགས་གསུམ་ཀའི་རྒྱས་སྟོན་པ་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྟེས་སུ་དཔག་པར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ལྟ་བ་ཆོས་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་ཏེ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། རིགས་པའི་ཐེག་པ་ལས། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྟེས་སུ་དཔག་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་མཐུན་པ་ཅན་ཉིད་དང། མི་མཐུན་པ་ཉིད་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གང་ཞིག ངེས་པའི་ཆོས་ཅན་དང། རྩོད་པའི་ཆོས་ཅན་གཉིས། རྟགས་དང་ཆོས་སུ་མཚུངས་པར་སྟོར་བའི་ངག་དང། དེ་གང་ཞིག་དེ་དེར་མི་མཚུངས་པར་སྟོར་བའི་ངག་གོ། །དེའི་དུས་ཀྱི་རྟགས་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཁས་ལྷན་པ་དང། རང་གིས་ཚད་མས་གྲུབ་པའོ། །ཆོས་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བའི་ཆོས་དང། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ། །རྩོད་གཞིའི་ཆོས་ཅན་ལ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་ཆོས་ཅན་དང། ལོག་རྟོག་ཞུགས་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ། །དེའི་ཆོས་ཅན་ལའང་གཉིས་ཏེ། མཐུན་པ་དེའི་ཆོས་ཅན་དང། མི་མཐུན་པ་དེའི་ཆོས་ཅན་ནོ། །མཚུངས་པ་དང་མི་མཚུངས་པར་སྟོར་བའི་ཚུལ་ལའང་གཉིས་ཏེ། རང་རྒྱུད་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པར་

[३९९]

སྦྱོར་བ་དང་། ཐལ་འགྱུར་དུ་འཕངས་པའི་སྨོན་ནས་དོན་ལ་མི་མཚུངས་པ་གཉིས་མཚུངས་པར་སྦྱོར་
བའོ། །གཉིས་པ་མི་མཚུངས་པར་སྦྱོར་བའང་གཉིས་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྨོན་ནས་དོན་ལ་མི་མཚུངས་པ་གཉིས་མི་
མཚུངས་པ་རང་དུ་སྦྱོར་བ་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྨོན་ནས་དོན་ལ་མཚུངས་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་སྦྱོར་
བའོ། །གཉིས་པ་སྒྲ་བཤད་པ་ནི། མཐུན་པོ་ཞེས་པ་བཤད་པའི་གཞི། ལས་སུ་བྱ་བ་གང་མཐུན་ན། ཆོད་གཞིའི་
ཚོས་ཅན་དེ་མཐུན། བྱེད་པ་པོ་གང་དང་མཐུན་ན། དབེའི་ཚོས་ཅན་དང་མཐུན། ལས་སུ་བྱ་བ་གང་དུ་མཐུན་ན།
རྒྱས་དང་ཚོས་སུ་མཐུན། མཐུན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་མཐུན་ན། འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། དོན་ལ་མཐུན་པས་མཐུན་པ་དང་།
དོན་ལ་མི་མཐུན་ཡང་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་སྨོན་ནས་མཐུན་པར་སྒྲུབ་བས་མཐུན་པའོ། །མི་མཐུན་སྦྱོར་ལ་ཡང་སྒྲ
བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བར་བྱའོ། །སྐབས་འདིའི་མཐུན་མི་མཐུན་གཉིས་པོ་ཡུལ་སྟེང་དུ་མཐུན་པ་དང་མི་
མཐུན་པ་ཁོ་ནར་གནས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཅན་གྱི་དགེ་དབྱེ་བས་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པར་སྦྱོར་
བའི་དབྱེ་བས་དེར་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ལ། མཐུན་སྦྱོར་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྒྲུབ་
བྱ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་སྦྱོར་དང་། དགག་བྱ་འགོག་པའི་མཐུན་སྦྱོར་རོ། །ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན
རང་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་སྦྱོར་དང་། ཐལ་བའི་མཐུན་སྦྱོར་གཉིས་དང་། མི་མཐུན་པ་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །མཚན་ཉིད
ནི། དངོས་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་ཏན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་ནུས་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གང་ཞིག་ དངོས་དོན
མཐུན་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་མཐུན་སྦྱོར་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། གང་བྱས་ན་སོགས་ཡོངས་རྫོགས
དང་།

སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་པ་དང། གང་བྱས་ན་སོགས་རྟེས་འགྲོ་རྒྱང་པ་བརྗོད་
པ་དང་གསུམ་མོ། །བཟློག་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་ཏན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་ནུས་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གང་ཞིག
དངོས་དོན་མཐུན་པར་སྒྲུར་བ་དེ་མཐུན་སྟོར་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། གང་རྒྱན་ན་མ་བྱས
པས་ཁྱེད། ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་རྒྱན་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ངག་རྟོགས་པ་དང། སྤར་ཏོལ
ཁྱབ་པ་ཁར་འབྱེན་པ་ལ། སྒྲ་ཡང་རྒྱན་གོ་ཞེས་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་པ་དང། དམ་བཅའ་ཁར་འབྱེན་པ་ལ།
གང་རྒྱན་ན་བྱས་ཞེས་རྟེས་འགྲོ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པ་དང་གསུམ་མོ། །ཡང་དེ་གང་ཞིག དངོས་དོན་མི་མཐུན་
པར་སྒྲུར་བ་དེ། མི་མཐུན་སྟོར་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། གང་རྒྱན་ཞེས་པ་ནས་སྒྲ་ནི་བྱས་སོ་
ཞེས་པའི་བར་བགྱོགས་པ་དང། ཕྱི་ར་ཏོལ་ཁ་ཅིག་བཟློག་ཁྱབ་ཁར་འབྱེན་པ་ལ། སྒྲ་ནི་བྱས་སོ་ཞེས་ཕྱོགས་
ཆོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་པ་དང། ཕྱོགས་ཆོས་ཁར་འབྱེན་པ་ལ། བཟློག་ཁྱབ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པ་དང་གསུམ་མོ། །ཡང
བཟློག་དོན་འཕེན་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གང་ཞིག དངོས་དོན་མི་མཐུན་པར་སྒྲུར་བ་དེ་མི་མཐུན་སྟོར་གཉིས
པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། གང་བྱས་ན་མི་རྟག བྱས་པ་བཞིན། སྒྲ་ནི་རྟག་པར་ཁས་བླངས་སོ། །ཞེས
ངག་རྟོགས་པ་དང། སྤར་ཏོལ་ཐལ་བའི་བཟློག་ཁྱབ་ཁར་འབྱེན་པ་ལ། སྒྲ་ནི་རྟག་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས
གཏན་ཚིགས་རྒྱང་པ་བརྗོད་པ་དང། ཡང་སྤར་ཏོལ་སྒྲ་རྟག་གོ་ཞེས་དམ་བཅའ་ཁར་འབྱེན་པ་ལ། གང་བྱས་ན
མི་རྟག་བྱས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཐལ་བའི་བཟློག་ཁྱབ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པ་དང་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་སྒྲུབ་པ་ལྟར
སྣང་ལ། མཚན་ཉིད་ནི།

སྒྲུབ་པའི་བཤད་ཀྱི་བཀོད་པ་གང་ཞིག། སྐྱོན་གསུམ་པོ་གང་རྩད་དང་བཅས་པའོ། །དབྱེ་ན། དོན་སྐྱོན་ཅན་གྱི་དང། ཚོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་དང། སྒྲ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བཤད་གོ། །དང་པོ་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་གང་རྩད་མ་བསྟན་པའམ། བཤད་ལྡན་པོ་གཞན་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་བཤད་གོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། སྒྲུབ་བཤད་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པའི་རྒྱལ་བས་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་བཤད་དེའོ། །གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། སྒྲུབ་བཤད་ཀྱི་བཀོད་པ་གང་ཞིག བཤད་མི་གསལ་བཤམ། དམ་བཅའ་འཇེན་པའི་བཤད་ཀྱི་སྟོར་བའོ། །རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་བཤད་ལ་ནི། དོན་སྐྱོན་དང་བྱལ་བ་དགོས་ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཀྱི་ཁ་ཏགས་ཀ། རང་རྒྱུད་ལ་རྟེས་དཔག་སྐྱེད་ནུས་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་གྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མང་དུ་ཐོས་ནས་རིགས་པ་ཡིས། །དཔྱད་གང་བདག་ཆོ་ཏའི་རྒྱན། །སྐལ་མཉམ་གཞན་གྱི་ཆ་བར་ཡང། །རྣམ་པར་བརྒྱན་པས་མཏོས་གྱུར་ཅིག །དེང་སང་འདི་ན་ཆེད་པ་དང། །བཀུར་ཤྱེའི་སྨིག་རྒྱ་ལ་དགའ་མ། །དོན་བཟང་ཡིད་བཞིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། །རིང་དུ་ཆུལ་ནས་ཚོག་ཕྱེང་གི། །ལྷུ་བའི་རྒྱ་མ་ལ་སྲེད་པས། །སྲེ་བདུན་མཛོད་པའི་ལུགས་བཟང་དེ། །ཉམས་ནས་རིང་ཞིག་ལོན་པར་གྱུར། །དུས་འདིར་གཞུང་བཏུ་ལ་བརྟགས་ནས། །ཐོས་པའི་མཚོ་ནས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི། །ཁྱབ་འཇུག་རིགས་པས་ལེགས་ལྡུང་བའི། །ལེགས་བཤད་འོད་དཀར་སྟོ་བྱེད་འདི། །བསྟན་པའི་མཁའ་ལ་འཚར་བར་ཤོག ། །གསུང་མཚོག་ཀུན་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ། །སྒྲུབ་པ་དང་ནི་སྲུན་འབྱེན་གྱི། །གནས་རྣམས་ལེགས་པར་སྟོན་མཁས་པའི། །བཅོ་ཆེན་ཁྲོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་མཚོད་པར་བརྗོད་ནས། གཉིས་པ་

[३०१]

ལོག་རྟོག་ཅན་ཚར་བཅད་པའི་ཡན་ལག་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ། སྒྲ་བ་པོ་གང་ཟག་གི་རྣམ་པར་
གཞག་པ། སྤྱི་རང་རྟོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ངག་གི་དབྱེ་བ། ཐལ་འགྱུར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གང་ཟག
གསུམ་པོ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་དབབ་པ། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད
པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། གཞན་ལུགས་དགག་པ། རྟོད་པ་སྒྲུབ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང
པོ་ནི། རྟོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་སྔ་མ་འཛིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་དེ་སྔར་ཆོལ་གྱི་མཚན་ཉིད།
ཕྱོགས་སྔ་མ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ལ་ཡང་གསུམ་སྟེ། དམ་བཅའ་འཛིན་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་དང་། ཚེར་མ
འབྱིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་དམ་བཅའ་འཛིན་པ་དང་། སྐབས་སུ་བབ་པའི་དམ
བཅའ་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོལ་བ་སྟོན་ཅན་ཡིན་ཀྱང་། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མིན་ཏེ། རིགས་པ་མཉམ་
པས། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ལ་གྲངས་ངེས་མཛད་པའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དམ་བཅའ
ལྟར་སྣང་འཛིན་པ་དང་། དེ་ཡང་དག་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོལ་བ་སྟོན་ཅན་ཡིན་ཀྱང་། ཚར་བཅད་ཀྱི
གནས་མ་ཡིན། སྒྲུབ་བྱེད་སྤྱ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་ཚ་བའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་བཞག་ཅམ་ནས། ཚར
བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་རྒྱལ་ཕམ་དུ་སོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས
གང་ཕམ་པ་དེ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་གཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དམ་བཅའ་རྒྱང་པ་འཛིན་པ
དང་། སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱང་པ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཞེན་དོན་ཚད་མས་མ་ངེས་བཞིན་དུ
འཛིན་པ་དང་། ངེས་ནས་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ནི་

〔३०३〕

སྒོ་ན་ཅན་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟོན་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མིན་པ་ནི་སྤྱ་མ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དམ་བཅའ་དེ་བཞག་པའི་ཆ་ནས། རྟེས་སུ་བཟུང་བའི་གནས་ཡིན་ཀྱང་། སྒྲོ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་སྲིད་དེ། ཕྱིར་ཆོས་གྱི་སྒྲན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པ་ལ་ལན་ནོར་བཞམ། ཚེར་མ་འབྱིན་མཁས་པའི་དབང་གིས་ཕམ་ནི། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མ་དཔེས་པར་བརྗོད་པ་དང་། དཔེས་ནས་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཕྱིར་ཆོས་ལས་ཤེས་འདོད་མེད་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་བ་སྒྲོ་ན་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་པ་ནི་སྤྱ་མ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་དག་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཀྱང་། ཇི་སྲིད་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱིས་སྒྲན་འབྱིན་ཡང་དག་བརྗོད་ནས་སྟོབས་པ་མ་བཅོམ་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྲིད་དུ་རྒྱལ་ཕམ་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་ཕྱིར་ཆོས་བ་རྟེས་དཔག་བསྟེད་པར་ངེས་པའི་ཆོས་བ་ཡིན་པས། སྒྲོ་ན་མེད་དང་རྟེས་སུ་བཟུང་བའི་གནས་ཁོ་ནར་ངེས་སོ། །གསུམ་པ་ཚེར་མ་འབྱིན་རྒྱ་མེད་བཞིན་དུ། འབྱིན་པ་དང་། ཡོད་ཀྱང་མི་འབྱིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་འབྱིན་ནས་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཚོགས་ལོངས་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་འབྱིན་པ་དང་། སྤ་མ་ནོར་བའི་སྟེང་དུ་ནོར་པ་གཞན་བཙུགས་ནས་འབྱིན་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་གཞན་དུ་ཁ་དཔར་པའི་སྒོ་ནས་འབྱིན་པའོ། །དེ་གསུམ་གང་རུང་གིས་རེ་ཤེག་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་འཕྲོག་ཏུས་ཀྱང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ལས་མ་འདས་ཏེ། དང་པོར་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱིས་

[३०९]

རང་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་པ་བཅོམ་པ་གང་ཞིག ཕྱིས་རང་ཉིད་རྒྱལ་བར་རྟོགས་ཡང་རྫུན་དང་གཡོ་རྒྱུ་ལས་མ་འདས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མི་འབྱེན་པ་ལ། འབྱེན་མི་ཤེས་ནས་མི་འབྱེན་པ་དང། ཤེས་བཞིན་དུ་ཁྱད་དུ་གསོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི་སྟོན་ཅན་ཡིན་ཀྱང། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ། རྣོལ་བ་གཉིས་རྒྱལ་ཕམ་མེད་པའི་ཕྱིར
རོ། །འོན་ཀྱང་རྣོལ་ཕྱིར་རྣོལ་གཉིས་ཀ་དཔང་པོས་ཕམ་པར་བྱས་ཏེ། ཚར་བཅད་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་ཅིག
སྲིད་པ་དེའི་ཚེ་ན་ནི། དེ་དེར་འགྱུར་བ་སྲིད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་ཡང་རྣོལ་བ་སྟོན་ཅན་ཁོ་ནར་དེས་ལ། ཚར་བཅད
ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་ནི་སྤ་མ་དེ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཕྱིར་རྣོལ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཅོད་པའི་སྐབས་སུ
ཕྱོགས་ཕྱི་མ་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་གོ །དེ་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་འདྲི་བ་དང། སྒྲུབ
འབྱེན་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དམ་བཅའ་འདྲི་བ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་བའོ། །གཉིས་པ་ལ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང
གི་སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་བ་དང། ཡང་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཕྱིར་རྣོལ་སྟོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ
ལྟར་སྣང་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ན་རྒྱལ་ཕམ་གྱི
རྣམ་དབྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་དེའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པ་དང། མ་ངེས
པའོ། །དང་པོ་འདིའི་དུས་སུ་སྤར་རྣོལ་རྟེས་སུ་བཟུང་བའི་གནས་ཡིན་མོད། ཕྱིར་རྣོལ་ཚར་བཅད་པའི་གནས
མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་མཐའ་མ་ནོར་བའི་རྟེས་སུ་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མ་ངེས་པ་ལའང་ཚུལ
གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འདྲི་བ་དང། འདྲི་བའོ། །དང་པོ་ནི་སྟོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ལ་ཤེས་འདོད
ཞུགས་ཀྱང། སྒྲུབ་བྱེད

དབྱིས་ཕྱིན་པར་འདྲ་མཉེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ། སྤར་ཆོལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དོགས་པ་བསླངས་ཏེ་སྒྲུབ་བྱེད་དབྱིས་ཕྱིན་པར་བཀོད་པས་གཉིས་ཀ་སྟོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སྲིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱིར་ཆོལ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་གང་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་དམ་བཅའ་རྟོགས་པའི་ཐབས་གཡོ་རྒྱུ་སྤངས་ཏེ་ཚོལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པ་ལ། སྲུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པ་དང། ཡང་དག་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དམ་བཅའ་ལ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བརྗོད་པ་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང། ཡང་དག་ལ་བརྗོད་པ་དང། ལྟར་སྣང་ལ་བརྗོད་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ལ། དེའི་ཚེ་ཡང་སྤར་ཆོལ་གྱིས་ཚེར་མ་འབྱིན་མ་ཤེས་ནི་རྒྱལ་ཕམ་མེད་པས། ཕྱིར་ཆོལ་ཁོ་ན་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་ལ། ཚེར་མ་འབྱིན་ཤེས་ཤིང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པ་དེའི་ཚེ་ཕྱིར་ཆོལ་ཁོ་ན་ཚར་བཅད་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། དམ་བཅའ་ལ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སྲུན་འབྱིན་ཡང་དག་བརྗོད་པའོ། །དེ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་དབྱེ་བ་མེད་དེ། དམ་བཅའ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ལ་སྲུན་འབྱིན་ཡང་དག་འཇུག་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཚེ་ན་སྤར་ཆོལ་ཁོ་ན་ཚར་བཅད་པའི་གནས་དང། ཕྱིར་ཆོལ་རྟེས་སུ་བཟུང་བའི་གནས་སོ། །གསུམ་པ་དཔང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཕྱོགས་སྤ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕམ་ཤན་འབྱེད་པར་ཁས་ལེན་པ་དེའོ། །ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང། ཤན་འབྱེད་པ་དང། འཇིག་རྟེན་གྱི་ལུགས་ཁས་བླངས་པའི་ཚར་བཅད་དང་རྟེས་སུ་འཇོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་ཕམ་གྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་པར་མི་ནུས་ཀྱང། ཆོལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དགེ་བརྗོད་པར་འཇོག་ནུས་པ་དང་ཡི་གེར་བྲིས་པས་

〔३०६〕

ཀྱང་རྒྱང་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་ལ་རྒྱལ་ཕམ་དགྱོད་ཤེས་ཤེང་དམ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཚར་བཅད་དང་རྟེས་འཛིན་བྱེད་ནུས་པའི་མཁས་པ་དག་གོ །གསུམ་པ་ནི། ཆོག་དོན་ལ་མཁས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱང། འཇིག་རྟེན་ལུགས་ཀྱི་གོ་འཕངས་བསྟོད་པ་དང་དེ་ལས་སྨད་པར་ནུས་པའི་རྒྱལ་པོ་ལ་སོ་གས་པའོ། །འདི་དག་ལ་ཡང་དག་ལྟར་སྨང་གཉིས་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་ཀྱང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །མདོར་ན། སྤར་ཆོས་ལ་ནི། དམ་བཅའ་འཇོག་པ་དང། སྨྲུབ་བྱེད་འགྲོད་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་ཡིན་ལ། ཕྱིར་ཆོས་ལ་ནི་དེ་གཉིས་ལ་སྐྱོན་བཟློད་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བར་མ་ཟད། སྔན་འབྱིན་བཟློད་པ་དང། སྤར་ཆོས་ཀྱི་དམ་བཅའི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་སྨྲུབ་བྱེད་ཀྱང་འགྲོད་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྨྲུབ་བྱེད་མི་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་རྟོད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་བ་གང་ཡིན་པ་དེའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྨྲུབ་བྱེད་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེའོ། །གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། སྨྲུབ་བྱེད་བཟློད་པར་ཁས་ལེན་པ་དེ་སྤར་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་ལེགས་པ་མིན་ཏེ། དམ་བཅའ་རྒྱང་པ་འཇོག་པའི་སྤར་ཆོས་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང། ཕྱིར་ཆོས་ཀྱིས་ཀྱང་དམ་བཅའ་རྒྱང་པའི་སྐྱོན་ལ་སྔན་འབྱིན་བཟློད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང། སྤར་ཆོས་འགལ་ཞིག་རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་སྨྲུབ་བྱེད་མ་མཐོང་ཡང། ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་མཐོང་བའི་སྐྱོན་ནས་དམ་བཅའ་འཇོག་པ་ཡང་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དཔེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པས་མ་བྱས་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་དང། རྒྱང་འཕགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྤ་ཕྱི་མེད་པར་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་སྨྲུབ་བྱེད་མ་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་ཀྱི་

རྒྱས་ཡང་དག་དང་རྟེས་དཔག་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། སྤར་ཆོལ་གྱངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྒྱ་པར་
དམ་བཅས་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་སངས་རྒྱས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འཕངས་པ་དེའི་ཚེ་ན་སངས་
རྒྱས་པ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་སྤར་ཆོལ་དུ་ཐལ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པར་
ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆོལ་བ་
གཞན་གྱི་དབྱེན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་ནུས་པའི་དགེ་རྩམ་དག་འགོད་མཁན་གྱི་ཆོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཞན་
དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་ཆོལ་བ་དེ་སྤར་ཆོལ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཅས་ཟིར་བ་ཡིན་
ཏེ། སྤར་ཆོལ་གྱངས་ཅན་སྒྲ་རྒྱ་པར་བདེན་ཞིན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་སངས་རྒྱས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་
འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འཕངས་པ་དེའི་ཚེ་ན། སངས་རྒྱས་པ་ཚོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་
ཉིད་དེའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག དམ་བཅའ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པ་ཞེས་ཟིར་བ་ཡང་བཟང་པོ་མ་ཡིན་ཏེ།
སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ངོར་སྤར་ཆོལ་སངས་རྒྱས་པས་གང་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་དགེས་
ན་བུམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་སངས་རྒྱས་པ་ཚོས་ཅན། མཚན་ཉིད་ཅེར་ཐལ་
ལོ། །འདོད་ན་དེ་འདྲའི་དག་དེས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འང་འདོད་ན། དེ་
ཚོས་ཅན་མིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དམ་བཅའ་ཡང་མི་འཇོག་ སྒྲུབ་
བྱེད་ཀྱང་མི་འགོད་པར་ཚོར་མ་འབྱིན་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པའི་སྤར་ཆོལ་ཡང་མཐོང་སྟེ། དོན་དམ་ལ་དགྱེད་པའི་
སྐབས་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་དམ་བཅའ་མི་འཇོག་པར་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱང་པ་འགོད་པའི་

[३०९]

སྤར་ཆོས་ཡང་མཐོང་སྟེ། ཕྱིར་ཆོས་སངས་རྒྱས་བས་སྒྲ་རྒྱ་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་ཅིང། སྒྲ་རྒྱ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཏྲིས་པའི་ཚེ། སྤར་ཆོས་གྲངས་ཅན་ལ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་རྒྱུ་མེད་པར། ཁྱེད་རང་སངས་རྒྱས་པ་སྒྲ་རྒྱ་པ་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཁོད་ཅིག་ཅེས་ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་ན་འཐོས་པ་དེའི་ཚེ་ན་སངས་རྒྱས་པ་བཞིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་སྒྲ་རྒྱ་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་སྒྲ་མི་རྒྱ་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྒྲ་རྒྱ་མི་རྒྱ་རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་སངས་རྒྱས་པ་ཚོས་ཅན། དེའི་སྐབས་ཀྱི་སྤར་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཇོག་པའི་ཆོས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་གཉིས་ཀྱིས་རྩོད་གཞི་གཅིག་ལས་བརྩམས་པའི་དམ་བཅའ་གཉིས་ཅིག་ཆར་དུ་འཇོག་པར་ཁས་ལེན་ན་རྩོད་གཞི་གཅིག་ལ་ལྷོས་པའི་ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་ཕན་ཚུན་འཚོལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཡང་སྲུན་འབྱིན་བཟློད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཆོས་བ་དེ། ཕྱིར་ཆོས་ཅམ་དང། དེ་ཡང་དག་བཟློད་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་དེ། དེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡང་མཐའ་མ་ཚོད་པ་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ཏྲིས་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བཀོད་པ་ན་དེ་ལ་སྲུན་འབྱིན་མི་བཟློད་པར་དེའི་ཐེས་སུ་འབྱང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་དམ་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ལན་གྱིས་བཏགས་པར་མི་ནུས་ན། །དེ་ཡི་ཐེས་འབྱང་དམ་པའི་ལུགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན། བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཡང་དག་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་དེ་ལ་སྲུན་འབྱིན་ཡང་དག་བཟློད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཡང་འདོད་ན་ནི་ཅ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་

[३०९]

ཡིན་ན། ཆོས་བ་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དེ་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བ་དེ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་བ་སྟོན་ཅན་གང་ཞིག ཐུར་ཆོས་བྱིས་རང་གི་སྟོབས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང། ཕྱིར་ཆོས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ལས་ཤེས་འདོད་ཞུགས་ནས། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཇུ་བ་པོ་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ལ་སྲན་འབྱིན་བརྗོད་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་ཆོས་མི་སྲིད་པར་འདོད་ན་ནི། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་འོག་རྟོག་བརྟགས་ཟིན་པའི་འོག་རོལ་དུ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཁྱད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཀག་པ་དེ་ཉིད་རིགས་པའི་གཏེར་དུ་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེར་དེ་སྐད་དུ་གསུངས་མོད། དེ་ནི་ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་ཅམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་སྒྲ་བ་པོའི་ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། གཉིས་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་སྒྲ་བ་པོའི་གང་ཟག གསུམ་པ་རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ངག་གི་དབྱེ་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ནི་གཉིས་ཏེ། སྒྲུབ་པ་དང་། སྲུན་འབྱིན་པའོ། །དེ་ཡང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་འགོད་པ་གོར་ཁས་ལེན་པའི་ཆོས་བ་དེ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་སྒྲ་བ་པོའི་སྤང་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པ་གོར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་དེ། གཞན་དོན་རྗེས་

དཔག་སྟ་བ་པོའི་ཕྱིར་ཆོས་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛིག་པ་ནི། རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པས་ཉེས་པ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །ཡང་རྗེ་སྐད་དུ། ཆོས་བ་གཉིས་ལ་སྟོན་ཡོན་གྱིས། །ཚར་བཅད་པ་དང་རྟེས་འཇོན་འཇུག །ཅེས་ཆོས་བ་སྟོན་ཅན་ཡིན་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པ་དང། ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ན་རྟེས་སུ་འཇོན་པའི་གནས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་རྗེ་སྐད་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་ལ་གནོད་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ་དེ་སྐད་གསུངས་པ་དེ་ཡང་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་སྟ་བ་པོའི་ཆོས་བ་དང་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ཅན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རིགས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་སྟ་བ་པོའི་ཆོས་བ་སྟོན་ཅན་ཡིན་ན་སྟྲབ་བྱེད་མི་བཟློད་པཙམ། སྲུན་འབྱིན་མི་བཟློད་པ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ལ། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་སྟ་བ་པོར་ཁས་བླངས་ནས་དེ་གཉིས་གང་རུང་མི་བཟློད་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཀྱང་དུས་དེ་ཉིད་དུ་ཚར་གཅོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་རྣམས་གཞན་གཏན་ལ་དཔབ་པ་ལ། རྣམ་གཞག་སྦྱོར་བསྟན་པ་དང། ས་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཇི་སྐད་དུ། གང་ཟག་གསུམ་ལ་བཟློད་ཚུལ་དྲུག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་བ་ལ་དོན་ཀྱི་དངོས་པོ་འཇོག་པ་དང། སྟྲོན་སྟང་གི་དག་གཉིས། ཕྱིར་ཆོས་ལ་འདོད་པ་འཇི ་བ་དང། སྟྲོན་བཟློད་པའི་དག་གཉིས། དཔང་པོ་ལ་རྟེས་སུ་བཟློད་པ་དང། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་དག་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་དམ་བཅའ་འཇོག་པ་དང། སྟྲོན་བྱེད་འགོད་པའོ། །དེ་ལའང་གཉིས་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་

〔३११〕

སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་འགོད་པའོ། །དེ་ལའང་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་དབྱེ་བས་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལྔ་བཀྲིས་སོ། །གཉིས་པ་སྐྱོན་སྤོང་བ་ལའང། དམ་བཅའི་སྐྱོན་སྤོང་བ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་སྤོང་བའོ། །དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཡང་དག་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་དམ་བཅའ་འདྲི་བ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་བའོ། །དེ་ལའང་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དང། ཁྱབ་པའོ། །དེ་ལའང་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སོ། །འདིར་དམ་བཅའ་འདྲི་བ་ལ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་མེད་ལ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་ན། སྐྱོན་ཅན་དང། ཡང་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་ན་སྐབས་སུ་བབ་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །བཞི་པ་ལ་དམ་བཅའ་ལ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པའོ། །དེ་ལའང་ཕྱོགས་ཆོས་དང། ཁྱབ་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་དང། དེ་ལའང་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ལའང་སྐྱོན་ཅན་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པ་དང། སྐྱོན་མེད་ལ་དེར་བརྗོད་པས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་སོ། །ལྔ་པ་ལ། སྤར་ཆོས་ཀྱི་ངག་རྟེས་སུ་བརྗོད་པ་དང། ཕྱི་ཆོས་ཀྱི་ངག་རྟེས་སུ་བརྗོད་པའོ། །དྲུག་པ་ལ། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་བར་ཤེས་འདྲེད་པ་དང། ཕྱིར་ཆོས་རྒྱལ་བར་དང། རྒྱལ་པམ་མེད་པར་དང། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་ཞིང་ཕྱིར་ཆོས་གང་ཟག་དམ་པར་ཤེས་འདྲེད་པའོ། །དང་པོ་སྤར་ཆོས་རྒྱ་ལ་བའི་དགེ་ནི། སྤར་ཆོས་སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་ཕྱིར་ཆོས་གྲངས་ཅན་པས། སྒྲ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། སངས་རྒྱས་པས། འོ་ན་གཟུགས་སོགས་དེ་ཅི་མ་

[३१३]

ལྟ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་སྣོས་པས། ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་སྦྱོར་པ་བཅོམ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤར་ཆོལ་གྱངས་ཅན་གྱིས་སྣ་ཁྲག་པར་དམ་བཅས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པས་སྣ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། ཁྲག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྣོས་པའི་ཚེ། སྤར་ཆོལ་ན་རེ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་ཤིང་། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་པས་ཕྱོགས་ཁྱབ་སྣྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་བ་འཕངས་ནས། དེའི་རྟེས་སུ་སངས་རྒྱས་པས་གང་ཁྲག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ། དབེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་སྣ་ཡང་ཁྲག་པར་གྱངས་ཅན་གྱིས་ཁས་ལྷན་ཟོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེའི་ཚེ་སྤར་ཆོལ་ཐམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་ཆོལ་རང་གི་དམ་བཅའ་མ་དོར་བཞིན་དུ་བཟློག་ཕྱོགས་སྣྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་བ་འཕངས་ཏེ། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་རང་གི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་གྱི་འགལ་ཟློག་པའི་ཚད་མ་སྐྱེས་པས་རང་གི་སྦྱོར་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤར་ཆོལ་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་སྣྱབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་བཀོད་ཀྱང་། ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་སྒྲུབ་འབྲེན་མ་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་རྒྱལ་ཐམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐན་ཚུན་དུ་སྦྱོར་པ་འཕྲོག་པའི་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཉིས་ཀ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་ཀ་སྐྱོན་ཅན་ཡང་ཡིན་ཏེ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་ཐན་ཚུན་ལྷོས་པའི་རྒྱལ་ཐམ་མེད་ཀྱང་། དཔང་པོས་གཉིས་ཀ་ཐམ་པར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་གཞུང་ན་གསལ་བར་མི་བཞུགས་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པར་སྣང་ངོ་། །བཞི་པ་ནི། ཕྱིར་ཆོལ་གྱངས་ཅན་ལྟ་བུ། སྣ་ཁྲག་འཛིན་ཅན་གྱི་ལོག་རྟོག་བཟློག་ནས། སྣ་མི་ཁྲག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་ཏེ། སྤར་ཆོལ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྣྱབ་བྱེད་དྲིས་པ་ལས། རྟེས་དཔག་སྐྱེས་ཏེ་སྤར་ཆོལ་གྱི་བྱུབ་

། ༣༧༣ །

མཐའ་ལ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་སྤར་ཆོས་ནི་རྒྱལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཕྱིར་ཆོས་ཐམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྟོབས་པ་བཅོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིར་ཆོས་གྱི་ཤེས་འདོད་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་ཆོས་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་དེ་ལ་དཔང་པོ་གྲུབ་མཐའི་མདོར་ལེན་བྱེད་དུ་བཞུགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཕྱིར་ཆོས་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་སྐྱེས་ཀྱང། ངག་ཏུ་དུ་ཡང་སྒྲ་རྟག་པའི་དམ་བཅའ་མི་འདོར་ན་ཕྱིར་ཆོས་ཐམ་པ་དང་ཚར་བཅད་པའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། སྤར་ཆོས་གྱིས་སྟོབས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་དང་། དཔང་པོས་གྲུབ་མཐའི་བླང་དོར་བྱེད་དུ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གོ་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འདིར་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཤད་ན་གོ་བའི་བས། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །འདི་ལ། གང་ཟག་གསུམ་པོ་སོ་སོར་འཇོག་པའི་དུས། སོ་སོར་ངེས་ནས་རྟེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་དུ་རྟེ་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ། དཔང་པོར་རྟེ་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་པ་དང་གྲངས་ཅན་པ་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་རྩོད་པའི་ཚེ། གྲངས་ཅན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་སྤར་ཆོས་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར། གྲངས་ཅན་དེ་ལ་ཤེས་འདོད་མེད་ཅིང་སྒྲ་རྟག་པར་བདེན་ཞིན་གྱིས་འདོད་པ་དེའི་ཚེ། སངས་རྒྱས་པས་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སྒྲུབ་འབྱེད་བཟློག་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་གཉིས་ཀས་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ནས། དཔང་པོར་གསོལ་བ་གཅིག་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཚར་གཅོད་པ་དང་

[३१९]

རྟེས་སུ་འཛིན་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། སྤྱ་ཆོལ་གྱིས་རྟེ་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་རྟེ་ལྟར་བྱ་བ། དགང་པོས་རྟེ་ལྟར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱིས་དེ་ལ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་པ་ན། སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ལ་ནི་ཙ་བའི་གཏན་ཚིགས་འགོད་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། སྒྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འགོད་པ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱིར་ཆོལ་བས་ཆུལ་གསུམ་ཚད་མས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་རྟེས་ལ་ཕྱིར་ཆོལ་བས་བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཆུལ་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འདི་དགོས་ལ། མ་དྲིས་ཀྱང་སྤར་ཆོལ་གྱིས་དོགས་པ་བསུ་ནས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའོ། །འདི་ལ་ཆུལ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང། དེ་བྱུབ་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་སྒྲུབ་པ་དང། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་རྒྱུ་རྫོན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་རྒྱུ་རྫོན་ལས་སྐྱེས་སོ་ཞེས་སོ། །འདིའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། སྒྲ་ཚོས་ཅན་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ་རྒྱུ་རྫོན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་མི་འགྲུབ་སྟེ། འགྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཚོ་གསུམ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་གཞན་དག་སྒྲ་ཚོས་ཅན། བྱས་པར་ཐལ། རྒྱུ་རྫོན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྤར་ཆོལ་གྱིས་སྒྲུབ་ཏུ་ཟན་ལ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་ནི་རྟོག་གེའི་འཇུག་པ་མ་ཤར་བ་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་སྤར་

[३१५]

ཆོས་དུ་ཁས་བླངས་ནས་དམ་བཅའ་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་དགེ་འདུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང། གལ་ཏེ་ སྲིད་ན་ཅོང་གཞི་དེ་ལ་ལྷོས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང། དེ་འདྲ་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་ཏུ་འདོད་ དགོས་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གང་ལ་འཕངས་པ་དེ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཙ་ བའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཕྱིར་ཆོས་གྲོས་རྒྱས་མ་བྱུབ་ཀྱི་ལན་བཏབ་ན་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལྟར་དུ་འཕེན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་མ་བྱུབ་པའི་ལན་བཏབ་པ་ཅམ་གྱིས། སྒྲ་མ་བྱས་པར་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་ པའི་ཕྱིར་དང། ཁས་བླངས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་འོག་ཏུ་སོང་བའི་ཕྱིར། ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་ ཏེ་རྒྱས་མ་བྱུབ་པའི་དོན་ནི་རྒྱས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་མ་འགྲུབ་པ་ལ་བྱ་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ ནས་མ་འགྲུབ་པ་དང། དེ་ལ་མེད་པར་ཚད་མས་འགྲུབ་པ་གཉིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱིན་ཅི་འོག་ཏུ་སོང་བ་ཡང་ ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་རྒྱས་སུ་འགོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་པ་ཞུགས་པས་ ཚོག་མོད་ཁས་བླངས་རྒྱས་སུ་སོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། དེ་འགོད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མ་བྱས་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ ལས་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ་བས་བཟློག་དོན་འཕེན་ལ། དེ་འཕངས་པས། སྒྲ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ སྐབས་ཀྱི་དགོས་པ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་འདོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་ཚུལ་དེས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྟེས་ དཔག་བསྐྱེད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་ནུས་པ་རིགས་པའི་གཞུང་ནས་མ་བཤད་པས་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་ཅིང། ཕྱོགས་ ཚོག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཐལ་བས་གཞོད་བྱེད་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་མཚོན་ནས་ཙ་བར་དམ་བཅའི་སྒྲུབ་བྱེད་

[३१८]

ཏྲི་ས་བ་ནས་སྤར་ཆོས་གྱིས་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་བར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཚེན་པ་ཡང་མི་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཡིན་ན་ནི་ཐལ་ཟེར་བ་མི་འཐད། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་ནི་རང་འཕངས་པ་དེ་ལ་ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་མེད་པས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟེས་འཇུག་བསྒྲུབ་པ་དང་། བཟློག་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་འཇིག་པ་ཕྱིས་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཇིག་ན། རང་གྱུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་རེས་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་གློག་བཞིན་སྒྲ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །འདིའི་ཁྱབ་པ་ནི་དཔེའི་སྟེང་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྱོ་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་བཟློག་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། གང་རིམ་དང་ཅིག་ཆར་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པས་སྟོང་ན། བྱས་སྟོང་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་རྒྱུ་པ་ཡང་དེས་སྟོང་ངོ་ཞེས་པའོ། །འདིའི་རྒྱས་དང་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྱོ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་དམ། ཆོས་བས་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཐལ་འགྱུར་དུ་བྱས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དོ། །འོན་གཡོང་དུ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་མི་འགྱུབ་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ་འདིར་ནི་སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཅིས་འགྱུབ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ལ། སྒྲ་ནི་བྱས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། གལ་ཏེ་མ་བྱས་པར་ཁས་བླངས་ན་རྒྱུ་ཆུན་ལས་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ་བ་ལས། དེ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཆ་བའི་རྒྱས་དང་ཚུལ་གསུམ་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་འོག་རོལ་དུ་སྤར་ཆོས་གྱིས་གང་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་

[३१७]

ཡིན་པས།ཁྱབ་དགེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་སྦྱ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་བའོ། །དུས་འདིར་ནི་སྦྱོར་བྱེད་གཏན་ཚོགས་ཡང་དག་བརྟོད་པར་ཞེས་བྱ་ལ། སྤྱ་མ་རྣམས་སྙེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མ་གྱུར་པ་ཉིད་སྦྱོར་བྱར་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དུས་འདིར་ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་མིན་ཏེ། སྔར་ཆོལ་གྱིས་ནི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་སྒོ་བས་པ་མ་བཅོམ་པས་ཚར་བཅད་པའི་གོ་ཡང་མི་ཚོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིར་ཆོལ་རང་གིས་རང་ཉིད་ཚར་གཅོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་འདོད་ཞུགས་ནས་སྦྱོར་བྱེད་བཀོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལ། དཔང་པོ་མི་དགོས་ཤེང་དགོས་ཀྱང་གནས་འདི་ལ་དཔང་པོས་ཚར་གཅོད་པའི་གོ་སྐབས་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་སྦྱོར་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པའི་རིམ་པའོ། །ལྟར་སྣང་གི་རིམ་པ་ནི། དམ་བཅའི་སྦྱོར་བྱེད་ཏྲིས་པ་ལ་ཆོལ་བས་སྦྱ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རམ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་དངོས་སྐྱོན་བརྗོད་མི་ཤེས་པར་ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བྱེད་ཏྲིས་ཤེད་དེའི་འོག་རོལ་དུ་གཞལ་བྱའི་རྟགས་ལས་སྦ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱིས་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པར་རྟོམ་པ་དེའི་ཚེ། ཆོལ་བ་གཉིས་རྒྱལ་ཕམ་དུ་རྟོམ་ཡང་རྒྱལ་ཕམ་གྱི་རྣམ་བཞག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་རྩོད་རིགས་ལས། ཆོལ་བས་སྦྱོར་པར་བྱེད་པ་སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་པ་ན་ཡང་ཕྱིར་ཆོལ་བས་སྐྱོན་མ་བསྟན་ན་ཕམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་རིགས་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ཕན་ཚུན་ཁྱས་པ་ཉེ་བར་འཇོམས་པ་ལ་ལྷོས་ནས་རྒྱལ་བ་དང་ཕམ་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཉིས་ཀ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ནི་ཡིན་ཏེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་རྒྱལ་ཕམ་ཡོད་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།

[३१५]

ཆོས་བ་གཉིས་པན་ཚུན་ལྡོས་པའི་རྒྱལ་པམ་མེད་ཀྱང། སྤྱི་ར་ཆོས་བ་གཉིས་ཀ་མ་པམ་པ་མིན་ཏེ། དཔང་པོས་ནོར་བའི་གྲངས་སུ་བགྲངས་པས་པམ་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ཚར་གཅོད་པའི་དུས་ཀྱང་དཔང་པོས་པམ་པར་བྱས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ཡིན་གྱི། སྔ་རོལ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་དུས་སུ་ཆོས་བ་གཉིས་པོ་སྲས་ཀྱང་པམ་པར་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་སྔར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་སྔར་ཆོས་ཀྱི་རྟེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་རྟེས་དཔག་སྒྲུས་པ་དེ་ཡང་པམ་པར་ཐལ། རྩོད་རིགས་ལས། གང་གི་ཚེ་ཕྱིར་ཆོས་སྒྲོན་མི་བརྟེད་པ་དེའི་ཚེ་པམ་པར་བརྟེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེ་ན། དེ་ཡང་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་གི་སྒྲ་བ་པོའི་ཕྱིར་ཆོས་ལ་དགོངས་པཧམ། ཡང་ན་སྲན་འབྱིན་བརྟེད་པས་ཁས་ལྷན་ནས་སྲན་འབྱིན་བརྟེད་པའི་སྒོ་བས་པ་མེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྲན་འབྱིན་ཡང་དག་བརྟེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་སྒྲོན་མེད་དེ་ཡང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཉིད་དུ་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བྱས་པའི་རིམ་པ་ནི། སྔ་ཆོས་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་ལ། ས་ངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཐལ་བ་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་ཙ་བའི་ཐལ་ངག་ཡིན་ཅིང། སྤྱི་ར་ཐལ་འགྱུར་ཡང་ངག་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལ། ཐལ་བའི་ངག་སྒྲོན་མེད་འདི་ལྟར་འགོད་དེ། ཞེས་མཚམས་སྦྱར་ནས། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དུ་བ་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན་པས་སོ། །སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་ངག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་གྱིས་དམ་བཅའ་

ཚོགས་ཞིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། དུས་འདིར་སྤར་ཆོལ་གྱིས་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྒྱག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འཕངས་པ་སྤར་ཆོལ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྒྱས་ཁས་བླངས་མོད། ཁྱབ་འཇུག་དང་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། སངས་རྒྱས་པ་ན་རེ་སྒྲ་ནི་བྱས་ པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཏེ། གལ་ཏེ་མ་བྱས་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དམ་བཅའ་བཞག་ནས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་འདྲི་བ་ལ། གང་མ་བྱས་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་མ་སྐྱེས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་མ་བྱས་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་པས་བཟློག་དོན་འཕངས་ཏེ་རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞུགས་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྤྱ་ཆོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྒྲ་ཚོས་ཅན་བྱས་ཏེ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བགོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་ཆོལ་དུ་ཁས་བླངས་ནས་སྤར་ཆོལ་དུ་ན་མ་འགོས་པ་དེ་སྲིད་དུ་རང་རྒྱུད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ནས་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ལ། རྗེས་འཇུག་སྒྲུབ་པ་དང་། བཟློག་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱས་པ་རྣམས་ནི་རང་གྱུབ་ཅམ་ནས་འཇིག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་མིན་ན་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་པ་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་འཇིག་རྟེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དམ་བཅའ་བཞག་ནས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་འདྲི་བ་ལ། གང་དེར་འགྱུར་བ་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་

ལྷོས་པ་དང་བཅས་ནི་དེར་མ་ངེས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ས་བོན་གྱི་སྒྲ་གུ་བཞིན། བྱམ་པ་ཡང་འཇིག་པ་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་ལྷོས་པ་དང་བཅས་པར་ཁས་ཟློས་སོ་ཞེས་པས་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བཟློག་པ་སྒྲུབ་ཅིང། དེའི་སྔ་རོལ་དུ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་སྒྲུབ་པ་ནི། ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པའི་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་བྱས་ན་མི་རྟག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་བཞག་ནས། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་འདི་བ་ལ་གང་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་མངོན་གསལ་གྱི་བྱམ་པ་བཞིན། ནམ་མཁའ་ཡང་བྱས་པར་ཁས་ལྷོས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྗེས་འཇོག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །འདིར་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་འཇུག་པ་ནི་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་དང་ཁྱབ་འབྲེལ་གྱི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པའི་སྐོར་ནས། བཟློག་དོན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་སྤང་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་ཤེས་པར་བྱས་ཟིན་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་སྐྱོན་མེད་འདི ལྟར་འགོད་པར་བྱེད་དེ། གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་སྣ་ཡང་རྟག་པར་སྤང་ཆོལ་གྱིས་ཁས་ཟློས་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །སྲུན་འབྱིན་ཡང་དག་དངོས་ནི་འདི་ཡིན་ལ། སྤ་མ་ནྱམས་རེ་རེ་ནས་སྣ་རྟག་པ་ལ་སྲུན་འབྱིན་དངོས་མིན་ཀྱང། སྲུན་འབྱིན་ཡང་དག་འདིའི་རྟེན་ནམ་སྟེགས་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པའི་བྱེད་པས་སྤང་ཆོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྣ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་སྤང་ཆོལ་ཐམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒོ་བས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་དང། རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་སྲུན་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར། སྤྱ་མ་དང་མི་མཚུངས་ཏེ་འདིར་ནི་ཆོས་བས་སྒྲ་རྒྱག་པའི་དམ་བཅའ་མ་དོར་ཞིང་། སྒྲ་མི་རྒྱག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་དེས་བཞིན་དུ་ཐལ་འགྱུར་གནམ་ལྷགས་ཀྱི་ཕྲེང་བས་ཐེ་ཚོམ་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་གོ་སྐབས་མེད་པར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་གློ་བུར་དུ་བཅོམ་སྟེ་དམ་བཅའ་ཞེན་དོན་གྱི་ལོག་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་རྟེས་དཔག་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་རང་རྒྱུད་གཡུལ་འགྱེད་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་པས། ལོག་རྟོག་དང་ཐེ་ཚོམ་རིམ་གྱིས་བཟློག་སྟེ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ངེས་ཤེས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་དང་འདི་མི་འད�eའོ། །དེ་ལྟར་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཀྱང་དཔང་པོས་ཚར་གཅོད་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། སྤར་ཆོས་དམ་པ་རིགས་པའི་རྟེས་སུ་འབྲང་བ་འགའ་ཞིག་དཔང་པོས་ཤན་ཕྱི་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་ཕྱིར་ཆོས་གྱི་རྟེས་སུ་འཇུག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་སྒྲུབ་འབྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་རིམ་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟེགས་དུས་ཀྱི་གང་ས་ཅན་གྱི་ཕྱིར་ཆོས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲ་རྒྱག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སྤར་ཆོས་སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། རྒྱག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པས་ལོག་རྟོག་མངོན་གྱུར་པ་བཟློག་ནས་ཐེ་ཚོམ་དང་ལྡན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྒྱག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པས་ཚུལ་གསུམ་ཕྱིར་ཆོས་གྱི་དཔེ་ལམ་དུ་འཕངས་ཏེ། རྒྱས་ཅན་རྟེས་དཔག་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་འདི་དག་ལ་ནི། རྟོག་གཞི་འཇུག་པ་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མཁར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡང་ཡང་དུ་བསམ་པར་བྱའོ། །སྒྲུབ་འབྱེད་ལྟར་སྣང་བཟློག་པའི་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་ཀྱིས་དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་གཞལ་བྱ་མ་

ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་པའམ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྗེར་བ་ལ། སྤར་ཏོལ་ཀྱིས་ཚོར་མ་འབྱིན་ཤེས་ན། ཕྱིར་ཏོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་དང་ཐམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། ཚོར་མ་འབྱིན་མ་ཤེས་ན་ཕྱིར་ཏོལ་ཐམ་པར་ནི་མི་འཇོག་ལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་ནི་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚེ་སྤར་ཏོལ་ནི་ཚོར་མ་འབྱིན་མ་ཤེས་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ་བསྟན་པའི་ཡན་ལག་མི་བཟློད་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཚོར་མ་འབྱིན་ཤེས་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་ཏོལ་ཀྱིས་ཐམ་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྟེས་སུ་འཇོན་པའི་གནས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ཚར་བཅད་དང་རྟེས་འཇོན་ནི་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་ལ་ལྷོས་ནས་འཇོག་དགོས་ལ་འདིས་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་མ་ཏོར་བ་ཁས་ཟློང་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་རིམ་པ་གསུམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཀྱང་སྟོང་སྟེ། གྲངས་ཅན་གྱིས་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་ཞེས་རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་དེ་འཕངས་མ་ཐག་ཏུ་སྤར་ཏོལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་ནས། སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེའི་སྐྱོན་བྱེད་དྲིས་པ་དེའི་ཚེ་ཏོལ་བ་ན་འཚོས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། སྤར་ཏོལ་ཐམ་པ་དང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེའི་སྟོབས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་དང། ཕྱོགས་ཕྱི་མའི་གྲྭབ་མཐའ་ལ་འཇུག་པར་རྩམ་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྟེས་སུ་སངས་རྒྱས་པས་དེའི་སྐྱོན་བྱེད་བཀོད་དེ་རྟེས་དཔག་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་ཐམ་པ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། བཏགས་ཟིན་སྐྱར་ཡང་འཐག་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེར་ལ་ཚོར་མ་འབྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྤར་ཏོལ་ཁོ་ནའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། སྤར་ཏོལ་རང་གིས་སྐྱོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་སེལ་བ་དང། ཕྱིར་

[३९३]

ཆོས་གྱིས་འཕངས་པའི་སྲུན་འབྱིན་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཚུལ་གསུམ་སྟེ། རང་གི་ཚ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ སྐྱོན་མེད་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། འགལ་བ་དང་། མ་འོས་པ་དང་། མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་གསུམ་སེལ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་འགལ་བ་དང་། མ་འོས་པ་དང་། མ་གྲུབ་པ་དང་། བསལ་བ་མེད་པའི་ ལན་བཏབ་ནས་དེ་དང་རྟེས་སུ་མཐུན་པའི་རིགས་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པའོ། །མཁས་པ་འཇུག་པའི་ སྒོར། དང་པོར་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་བཀོད་ནས། དེའི་རྟེས་སུ་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚོར་མ་འབྱིན་པ་ཞེས་བྱ་ ཞེང། ཚོར་མ་མི་འབྱིན་ན་ཆོས་བ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་པོ་ཞེས་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་ནི་སྤ་མ་དེ་ ཉིད་ལས་གཞན་དུ་མི་བསམ་མོ། །དེ་ཡང་རྗེ་སྐད་དུ། ཚོས་གྲགས་སྒྲུབ་པའི་ངག་བཀོད་ནས། །གཏན་ཚིགས་ ཚོར་མ་འབྱིན་པར་མཛད། །གཞན་དུ་ཚར་བཅད་གནས་སུ་བཞེད། །ཕྱི་མའི་རིགས་པ་སྣ་བ་འགལ། །སྒྲུབ་བྱེད་ བརྗོད་པ་ཕྱིར་ཆོས་གྱིས། །སྐྱོན་བརྗོད་ནས་ནི་ཚོར་མ་འབྱིན། །བོད་ཆེམས་དེ་དང་མཐུན་པར་རྩོད། །ཚུལ་འདི་ གྲགས་པའི་བཞེད་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་དབང་པོས་རྗེ་ལྟར་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལ། དམ་པའི་ ཚོས་འདུལ་བ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ནས་ཕན་ཚུན་གྱི་དབང་ དུ་བྱས་ཤིང་དེ་ཉིད་འདིར་ཁས་བླངས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་མོད། འདིར་ནི་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ ནས་བཤད་ན། དང་པོ་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་དཔང་པོས་ནི། ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་གྱིས་སྟྲས་པའི་ངག་ཐམས་ཅད་མ་ ཧོར་བར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ཤན་འབྱེད་པའི་དཔང་པོས་ནི། རྒྱལ་ཕམ་ཤན་འབྱེད་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ ལ་གཉིས་ཏེ། ཚ་བའི་དམ་

〔३१९〕

བཅའ་ལ་ལྷོས་པའི་རྒྱལ་ཕམ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཡན་ལག་ལ་ལྷོས་པའི་རྒྱལ་ཕམ་གཉིས་ལས། འདིར་ནི་ དང་པོ་གཅོ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ་རྩོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔང་པོས་བཀག་བརྗོད་ཚུལ་ལ་གཉིས་པོ་དེར་ངེས་ཀྱང་། ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་འཇུག་ཚུལ་ལས་ཕྱེ་བ་གསུམ་པ་ཚར་བཅད་རྟེས་འཛིན་གྱི་དང་པོ་ལ། དམ་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། བླུན་མཐའ་བཟང་ངན་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་དུ་ གཞུག་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལུགས་ཀྱིས་ཚད་པས་གཅོད་པ་དང་། གོ་འཕངས་མཚོག་སྦྱིན་པ་ལ་ སོགས་པའོ། །གསུམ་པ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ཚར་བཅད་པའི་གནས། དེའི་དུས། དེ་ རང་གི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་ལུགས་དགག རང་ལུགས་བཞག ཆོད་པ་སྒྲུབ་བའོ། །དང་པོ་ ལ། གང་ཟན་བའི་ལུགས་དགག ཤང་མེག་པའི་ལུགས་དགག དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ཆོ་ལ་བ་ལ་ནི་གསུམ་ གཉིས་བྱུག །ཕྱིར་ཆོ་ལ་ཡང་གསུམ་གཉིས་བྱུག །དཔང་པོ་ལ་གསུམ་ཀུན་ལ་གཅིག །གང་ཟན་པ་རྣམས་ བཅུ་བྱུག་འདོད། །ཚར་བཅད་ཡིན་ན་སྤ་མར་འདུས། །མིན་ན་ཚར་བཅད་ཉིད་མ་ཡིན། །དཔང་པོ་ལ་ནི་ཚར་ བཅད་མེད། །ཅི་ནས་བྱེད་ནས་ཏ་ཅང་ཐལ། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་། གཉིས་པ་ནི། དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་དམ་ བཅའ་གཞན། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ བཞག་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་སྤ་ཕྱི་གང་རུང་ཁས་ཟློང་ནས། རང་གི་བྱེད་ ཚོས་སྒྲུབ་པའི་ཆུས་པ་མེད་པའི་ཆོ་ལ་བ་དེ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོ་ལ་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་ལ། སྤར་ཆོ་ལ་ཁོ་ན་ཚར་བཅད་པའི་གནས་དང་།

[३२५]

ཕྱི་རྒོལ་ཁོ་ན་དང་། གཞན་ཀ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་སོ། །དང་པོ་ནི། དམ་བཅའ་ཡང་དག་བཞག་ནས་དེའི་ སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་སྔར་རྒོལ་གང་ཞིག ཏེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འགྲོད་པའི་ནུས་པ་མེད་ པའམ། ཡོད་ཀྱང་མི་འགྲོད་པའོ། །དབྱེ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་བརྗོད་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་ པར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱི་ར་སྒྲུབ་བྱེད་མི་བརྗོད་པ་དང་། བརྗོ ད་ཀྱང་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པའོ། །གཞན་པ་ལ། རྒྱས་སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་པ་དང་། དགེ་སྐྱོན་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱི་ར་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ རྒྱས་སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་པ་དང་། སྤྱི་ར་ནུས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་རྒོལ་བས་ཚད་མས་མི་ཤེས་ནས་རྒྱས་ སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བའོ། །དང་པོ་ལ། འགལ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་པའི་དབྱེ་བས་གསུམ་མོ། །གཞན་པ་ནི། བྱས་པའི་ རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱི་ར་རྒྱོལ་གྱི་ངོར། སྔར་རྒྱོལ་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་ སྒྲུབ་མི་ཤེས་པཉམ་ཤེས་ཀྱང་སྒྲུབ་པར་དང་པོ་ནས་སྒྲུབ་པའི་དག་འགྲོད་པའོ། །གཞན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ བརྗོད་པ་ལ། སྒྲུབ་མི་ནུས་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པ་དང་། སྒྲུབ་མི་དགོས་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པའོ། །དང་པོ་ལ། མ་ ཚད་བ་དང་། ལྟག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་ར་བ་སྐོར་ཅིག་གི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་རྗོགས་པར་འགྲོད་ པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོར་ཚུལ་གསུམ་ལས་གང་ཡང་རྙེད་བ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བརྗོད་པའོ། །གཞན་པ་ནི། དེ་འི་ངོར་ དམ་བཅའ་དང་ཉེར་སྤྱི་དང་མཐུན་བསྟུད་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པའོ། །ཡང་གཞན་པ་ནི་དེའི་ངོར། དེ་སྐོར་ ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་པ་ཅན་དང་། མི་མཐུན་པ་ཅན་གྱི་ངག་གཞན་ཀ་འགྲོད་པའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གང་རྙེད་ ཅིག་བརྗོད་པས་ཆོག་གི་གཞན་དོན་མེད་པ་

[३३८]

ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་དེ་ལ་དོགས་པའི་མཐའ་དབྱུད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་ར་དམ་བཅའ་བཞག་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་མ་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་བཞག་མི་ནུས། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་ངེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་འདོད་ན་སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་བཞག་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་བཞག་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་དམ་མ་བཀོད་ཀྱང་སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འཇོག་ན་ནི་ཅི་ལར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ལ་སྲུན་འབྱིན་བཏོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ནི་ཆོལ་ཕྱི་ཆོལ་གྱི་ངག་མ་འདྲེས་པར་ཡང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྤར་ཆོལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྒྱ་པར་དམ་བཅས་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་སངས་རྒྱས་པས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་པ། གྲངས་ཅན་གྱིས་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པའི་ཚེ་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་གང་བཀོད་ཀྱང་སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར། འགྱུར་ན་སྤར་གྱི་མཚན་ཉིད་དེས་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ལ། མི་འགྱུར་ན་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པ་བརྗོད་པས་སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་ན་སྤར་ཆོལ་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་ཆོལ་སངས་རྒྱས་པས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་ཙམ་གྱི་ཚེ་ན་ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་སོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱིར་ཆོལ་སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་རྒྱ་པ་ལ་སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པར་ཁས་བླངས་ནས་དེ་མི་བརྗོད་པར། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

[३३४]

དེས་དེ་ཏྲི་ས་པ་ཅམ་གྱིས་སྤར་ཆོལ་རྒྱལ་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོས་ནི་དམ་བཅའ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པར་ཁས་མ་བླངས་ཀྱི། ཁྱོད་ཀྱིས་ངེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལ་སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འགོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཅམ་གྱིས་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་སྟོབས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། སྤར་ཆོལ་མི་མཁས་པ་དེ་སྐད་ཟེར་བའི་མཐུ་མེད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་བཀོད་པའི་ཚེ་ནི་སྤར་ཆོལ་དང་ཕྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་མོད། དེའི་དུས་ཀྱི་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་གཉིས་ནི་ཕྱོགས་སྤ་ཕྱིའི་རྣམ་གཞག་ལ་མི་མཁས་པ་ཡིན་པས། དབང་པོས་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་གྲངས་སུ་བགྲང་དགོས་པ་ཡིན་ལ། སྤར་བ་ཤད་པའི་སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ནི་ཕྱོགས་སྤ་ཕྱིའི་རྣམ་གཞག་ལ་མཁས་པའི་སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེ་ནས་མཚན་གཞིའི་མཐའ་དབྱུད་པར་བྱ་སྟེ། སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་པོ་དེ་སྤྱི་ར་འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ར་ཕྱི་མ་སྤ་མའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་གཞུང་ལས་སྤ་མ་ཁོ་ན་གསུངས་ལ། དེར་མ་འདུས་པ་ཡང་ཡོད་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དགེ་དང་། ཡང་དགེ་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་གཉིས་ཀས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་སུ་དབྱེ་བར་གཞུང་ལས་གསུངས་པ་དེའི་ཚེ་ན་ཁྱད་པར་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ར་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་གཉིས་ཏེ། སྒ་མི་ཏ་ཀ་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཚེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རྩང་བ་བཀོད་པ་དང་མི་རྩང་བ་བཀོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་བརྗོད་ན་སྒྲུབ་བྱེད་མི་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་གཉིས་ཏེ། གཏན་ཚིགས་མི་བརྗོད་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྤྱི་ར་བ་ཅམ་འགོད་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་མི་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི་སྟོན་པས་མེད་པས་ཚར་

[३१५]

བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འགོད་པ་དངོས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མི་རྟེད་བ་བཀོད་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་མེད་ནས་མི་རྟེད་བ་དང་། དེ་ལ་དེ་ཡོད་ཀྱང་སྤང་རྒྱལ་གྱི་བརྗོད་པ་ལ་སྐྱོན་
ཆགས་ནས་མི་རྟེད་བའོ། །དང་པོ་ལ་འགལ་བ་དང་། མ་འོས་པ་དང་། མ་གྲུབ་པའི་དབྱེ་བས་གསུམ་
མོ། །གཉིས་པ་ལ་མ་ཚང་བ་དང་། ལྷག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པ་
སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར། དེ་སྐོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ལས་གང་ཡང་རྟེད་བ་ཅིག་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། དེའི་ངོར་དེ་སྐོར་གྱི་ངག་ཡན་ལག་ལྟ་ལྟན་དུ་སྒྲ་བཞམ། ཡང་དེའི་ངོར། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་
མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་ངག་གཉིས་ཀ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ཕྱིར་རྒྱལ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ལ། མཚན་
ཉིད་ནི་སྤང་རྒྱལ་གྱིས་བཞག་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་དང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྲན་འབྱིན་པར་ཁས་ཟློས་པའི་ཕྱིར་
རྒྱལ་གང་ཞིག་ དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་སྲན་འབྱིན་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་ནུས་པ་མེད་པཿ ཡོད་ཀྱང་མི་བརྗོད་
པའོ། །དབྱེ་བ་ལ་སྐྱོན་མི་བརྗོད་པ་དང་། སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསྒྲུབ་བྱའི་སྐྱོན་མི་བརྗོད་པ་
དང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་མི་བརྗོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་མི་བརྗོད་པ་དང་། དཔེའི་སྐྱོན་མི་
བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་མི་བརྗོད་པ་དང་། ལྷག་པའི་སྐྱོན་མི་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དོན་མ་
ཚང་བའི་དང་། ཚིག་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་མི་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་མ་ཚང་བ་ལ་སྐྱོན་མི་
བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ལ་འགལ་བ་དང་། མ་འོས་པ་དང་། མ་གྲུབ་པའི་དབྱེ་བས་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་
གསུམ་དོན་ལ་ཚང་ཡང་སྤང་རྒྱལ་གྱིས་བརྗོད་མ་ཤེས་པའི་སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་

དང། ཁྱབ་པ་མ་བརྗེད་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་སྒྲོན་མ་ཡིན་པ་བརྗེད་པ་ལ། སྒྲོན་མེད་ལ་སྒྲོན་དུ་ བརྗེད་པ་སྟེ། ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒྲོན་དུ་བརྗེད་པ་ལྟ་བུ་དང། ལུང་དོན་བསྟན་བྱར་ཁས་ལེན་ དགོས་པའི་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ ཚིགས་སྒྲ་དོན་གཞན་བསྟན་བྱར་བྱ་དགོས་པས་གཏན་ཚིགས་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང། རྩོལ་བྱེད་དེ་རྩོལ་ སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པས། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ་ཞེས་ཟེར་ བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་དེ་ལ་དོགས་པའི་མཐའ་དབྱུད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་ར་སྦར་ཆོལ་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་སྲུན་འབྱིན་ཡང་ དག་མ་བརྗེད་པ་ཅམ་གྱིས། ཕྱི་ར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་བཞག་མི་ནུས་ཏེ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྲུན་ འབྱིན་ཡང་དག་བརྗེད་པར་འདོས་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་ཡང་དེར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང། སྦར་ཆོལ་གྱིས་དམ་བཅའ་ཡང་ དག་བཞག་པ་ལ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་སྲུན་འབྱིན་བརྗེད་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་སྦར་ ཆོལ་གྱིས་དམ་བཅའ་ཡང་དག་བཞག་པའི་ཚེ། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་སྲུན་འབྱིན་བརྗེད་དམ་མ་བརྗེད་ཀྱང་ཚར་ བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ན་ནི་ཅ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ངག་མ་འདྲེས་པར་ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་ བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་སྦར་ཆོལ་གྱིས་དམ་བཅའ་ཡང་དག་བཞག་པ་དེའི་ཚེ། ཕྱིར་ ཆོལ་མི་སྣྲ་བར་འདུག་གམ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་སྔ་ཕྱིའི་རྣམ་གཞག་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ཚེ་སྒྲུབ་ བྱེད་ཏེ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཏྲིས་པ་ལས་སྦར་ཆོལ་གྱི་ཆུན་ཡོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱིར་ཆོལ་ཟླུན་པོ་ཡིན་ ན་ནི་མི་སྣྲ་བར་འདུག་གོ། །དེའི་ཚེ་ཡང་སྦར་ཆོལ་གྱིས་ཐམ་པར་བྱས་པའི་ཚར་བཅད་ཀྱི་

གནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་ཆོལ་གྱིས་སྟོབས་པ་མ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྤར་ཆོལ་སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་མི་
རུག་པར་དམ་བཅས་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་དེ་ལ་སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པར་ཁས་ཟློང་ནས་སྲུན་
འབྱིན་གང་བརྗོད་ཀྱང་ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར། འགྱུར་ན་ནི་སྤར་གྱི་མཚན་
ཉིད་དེས་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མིན་ན་སྲུན་འབྱིན་ཡང་དག་མིན་པ་བརྗོད་པ་ཕྱིར་
ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་ཕྱིར་ཆོལ་ནི་སྤར་ཆོལ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚར་
བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་སྤར་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་ལས་རྒྱལ་བའི་གནས་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤར་ཆོལ་
གྱིས་རང་གི་དམ་བཅའ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིར་ཆོལ་ལ་སྟོན་པར་ནུས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེའི་
ཚེ་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་མཁས་པ་ཡིན་ན། སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པར་འོས་
པའི་རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་འགོད་པར་རང་གི་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ལ་ཕྱིར་ཆོལ་ གྱིས་ཅོད་
པའི་སྐབས་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་དེ་ཡང་འབྱེད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་ཅོད་རིགས་ལས།
ཤེས་པར་འདོད་པའི་དོན་བཀོད་ནས། ཞར་ལས་བྱུང་བ་གཞན་དང་གཞན་བརྗོད་པ་དག་ནི། ཕྱིར་ཆོལ་བ་དང་
རིགས་པ་སྒྲ་བའི་དབང་པོ་དག་གིས་བཟུང་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དང་སྒྲ་བར་རྟམ་པར་ བཅད་པར་བྱ་
བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་མི་རུག་པར་དམ་བཅས་པ་དེའི་ཚེ། ཕྱིར་ཆོལ་
གྲངས་ཅན་ཡང་ཐོགས་སྤ་ཕྱིའི་རྟམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་པ་ལ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འདི་
དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོལ་བ་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་སྒྲ་མི་རུག་པར་སྒྲུབ་པ་དང།

རྒྱ་པ་སྲུན་འབྱིན་པ་སྐབས་སུ་གང་བབ་བརྒྱས་ནས་ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་སྐབས་སུ་བབ་པ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་
ནི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིར་ཆོས་ཡང་འདི་བར་འོས་པ་མི་འདྲི་ན་སྟོན་དང་བཅས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཐོག་ས་ཕྱི་འོ་རྣམ་གཞག་མི་མཁས་པ་ལ་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པ་མེད་མོད་དེ་ནི་དཔང་པོས་
ཀྱང་མི་མཁས་པའི་གྲངས་སུ་བགྲང་དགོས་པས། འདིར་སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཚར་
བཅད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ནི། ཐོག་ས་ཕྱི་འོ་རྣམ་གཞག་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་ཕྱིར་མ་ཁྱབ་པའི་སྟོན་མེད་དོ། །དེ་ནས་མཚན་གཞི་འི་གྲངས་ཀྱི་མཐའ་དབྱུད་པར་བྱ་སྟེ། ཕྱིར་ཆོས་ཚར་
བཅད་པའི་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་པོ་དེ་སྤྱི་ཚགས་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ལྟོག་ནས་ཕྱི་མ་ཕ་མའི་ནང་དུ་འདུ་བའི་
ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་གཞུང་རྩ་བར་ཕ་མ་ཁོ་ན་གསུངས་ལ། ཞེན་མོར་ཕྱེ་ན་དེར་མ་འདུས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཕ་
ར་ཆོས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང་སྨྲན་བྱེད་ལྟར་སྣང་ལ་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱིས་སྟོན་ཡང་བརྗོད། སྟོན་མ་ཡིན་པ་ཡང་བརྗོད་
པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་སུ་དབྱེ་བར་གཞུང་ལས་གསུངས་པ་དེའི་ཚེ། ཁྱད་པར་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཕ་ར་
ཆོས་ཀྱིས་དམ་བཅའ་འཇོག་ལུགས་དང་། སྨྲན་བྱེད་འགོད་ལུགས་ལ་གཉིས་ཏེ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་བཞག
ནས་དེ་ལ་སྨྲན་བྱེད་ལྟར་སྣང་བཀོད་པ་དང་། དམ་བཅའ་ཡང་དག་བཞག་ནས། དེ་ལ་སྨྲན་བྱེད་སྟོན་མེད་འགོད
པར་ཁས་ལེན་པའོ། །དེ་ལའང་གཉིས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཕྱིར་ཆོས་བས་མི་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་ཤེས་པ་ལ་
འགོད་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ཕ་ར་ཆོས་ཀྱི་བརྗོད་ཚུལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ལ་ཕྱིར་ཆོས་བས་སྤྱི་ཚགས་འབྱིན
མི་བརྗོད་པའམ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྲུན་འབྱིན་ཡང་དག

[३३१]

མི་བརྗོད་ན་ཕྱིར་ཆོས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་དང་པོའོ། །སྤར་ཆོས་གྱི་བརྗོད་ཚུལ་གཉིས་པ་ལ་ཕྱིར་ཆོས་བས་འགལ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་གསུམ་པོ་གང་རུང་བརྗོད་ན་ཕྱིར་ཆོས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྤར་ཆོས་གྱི་ཚེར་མ་འབྱིན་པའི་ཚེ་ཕྱིར་ཆོས་ཐམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཆོས་བའི་བརྗོད་ཚུལ་གསུམ་པ་ལ་ནི་ཕྱིར་ཆོས་མཁས་པས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་མི་སྲིད་དེ། ཕྱིར་ཆོས་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཇེས་དཔག་བསྐྱེད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། མི་མཁས་པས་ཇེས་དཔག་སྐྱེས་ནས་ཀྱང་སྐྱོན་བརྗོད་པ་སྲིད་མོད། དེ་འདྲ་དེ་སྟྲིར་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པ་སྲིད་ཀྱང་འདིར་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་མི་གཞག་སྟེ། འདིར་ནི་ཕྱོགས་སྔ་ཕྱིའི་རྣམ་གཞག་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་བཤད་པ་ནི་སྤར་ཆོས་གྱིས་དམ་བཅའ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་སྟྲས་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོས་གྱིས་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པའི་ཚེ་ཕྱིར་ཆོས་ནི་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་ཏེ། སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་སྤར་ཆོས་གྱིས་ཚེར་མ་འབྱིན་མ་ཤེས་ནས་སྤར་ཆོས་ཡང་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ལ་ཚེར་མ་འབྱིན་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྤར་ཆོས་གྱིས་དམ་བཅའ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་ལ། ཕྱིར་ཆོས་གྱིས་སྐྱོན་མི་བརྗོད་ན་ཕྱིར་ཆོས་ནི་སུན་འབྱིན་མ་བརྗོད་པའི་ཆ་ནས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སོ། །སྤར་ཆོས་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་ན་སྤར་ཆོས་ནི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་པས། སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆ་ནས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། འདི་སྐྱེས་དུ་གཉིས་ཀ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཞེས་

བྱ་བ་རྩོད་པའི་རིགས་པར་མ་གསུངས་སོ། སྒོམ་དུ་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། རེ་སྐད་དུ། ཕྱོགས་སྡེ་མའི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྐྱོན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན་ཡང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་གཉིས་ཀ་ལ་གཅིག་ཀྱང་རྒྱལ་བ་དང་ཞམ་པ་དག་མིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱེད་པ་མེད་པར་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། སྐྱོན་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མེད་ཅིང་རང་གི་ཕྱོགས་གྲུབ་པར་བྱས་པ་དག་ནི་རྒྱལ་བ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པར་འདོད་པས་རང་གི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་དང་། གཞན་གྱི་ཕྱོགས་སུན་འབྱིན་པར་བྱའོ་ཞེས་དང་། ཆོས་བས་སྐྱོན་མེད་པའི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་བརྗོད་པ་ལ་ཕྱིར་ཆོས་བས་སྐྱོན་ལྡར་སྣང་བརྗོད་ན་སུན་འབྱིན་པ་ལྡར་སྣང་བ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞམ་པ་དག་ཡིན་གྱི། རྣམ་པ་གཞན་དུ་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བརྗོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུན་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་བ་ཡང་འདིར་རྒྱལ་བར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ལོག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་བོ་ཅག་གིས་རིགས་པ་འདི་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་འདི་སྒྲུབ་དུ་སྤར་ཆོས་དུ་ཁས་བླངས་ནས་དམ་བ་ཅའ་མི་འཇོག་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ནོ་སྒྲུབ་ན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལ་ཕྱིར་ཆོས་གྱི་ངག་མི་འཛུག་པས་རྒྱལ་ཞམ་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩོད་རིགས་སུ་སྤར་ཆོས་གྱིས་དམ་བཅའ་དག་ཏུ་བརྗོད་ན་སྤར་ཆོས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་དགོངས་པ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་སྤར་ཆོས་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཡང་འདི་སྒྲུབ་དུ་དམ་བཅའ་མི་འཇོག་པ་སྤར་ཆོས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་ན། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་སུན་

[३३९]

འབྲེན་མི་བརྗེད་པ་ཡང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་སྲུན་འབྲེན་བརྗེད་པར་ཁས་བླངས་ན། སྲུན་འབྲེན་མ་བརྗེད་པ་དང་། དེ་མ་བླངས་ནས་མ་བརྗེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མ་བརྗེད་པ་ཅམ་གྱིས་ཚར་བཅད་ཀྱིས་གནས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཁས་བླངས་པའི་དོན་ལ་སྒོམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་མ་བརྗེད་པ་ཅམ་གྱིས་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་བ་གཉིས་ཆོད་གཞི་ལ་ཆོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ངག་མ་འདྲེས་པས་རྒྱལ་ཕམ་གྱིས་རྣམ་གཞག་ཅི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་མ་འདིས་ནི། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་ནས་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་ལ་སྲུན་འབྲེན་མི་བརྗེད་ན། དེའི་ཚེ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཆོད་པའི་རིགས་པར། ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་གཉིས་པ་འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པས་དམ་བཅའ་ལ་སྐྱོན་མི་བརྗེད་པ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་མ་གསུངས་སོ། །ཡང་ཕལ་ཆེ་བ་དག་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་རྗེ་སྐད་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྟར་ཆོལ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་མི་བརྗེད་པའི་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ནི། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་ཡང་མི་སྣང་བར་འདུག་པའོ། །སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བརྗེད་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གསུམ་པོ་གང་རུང་བརྗེད་པའོ། །ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་སྐྱོན་མི་བརྗེད་པ་ནི་དམ་བཅའ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་ལ་སྐྱོན་མི་བརྗེད་པའོ། །སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་བརྗེད་པ་ནི། དམ་བཅའ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ལ་སྐྱོན་བརྗེད་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། དེ་ཡང་རྟོག་གེ་ལ་ཐོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་དེ་སྐད་སྨྲས་ན་བདེན་བདེན་ལྟ་བུར་འགྱུར་གྱི་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་གཞུང་མ་ཀླུགས་པར་ཕོ་ཚོད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

〔३३५〕

དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཕྱི་རོལ་གྱིས་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་བྱེད་དེས་ནས་མི་སྣ་ན་སྦར་རྒོལ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་ཀྱང། མ་དེས་པ་མི་སྣ་བ་ནི་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བརྟེན་པ་ཞེས་པའང་རྟོད་རིགས་སུ་ཚུལ་གསུམ་མི་སྒྲུབ་པ་ལ་བཤད་ཀྱི། དམ་བཅའ་མི་སྒྲུབ་པ་ལ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྒྲུབ་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་དེའི་ཡན་ལག་ནི་ཚུལ་གསུམ་དང། དེ་བརྟེན་པ་དང་མི་བརྟེན་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་སྟོན་མི་སྟོན་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང། སྒྲུབ་པ་ནི་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཡན་ལག་གོ །དེ་བརྟེན་པ་ནི་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་བརྟེན་པའོ། །དེ་མི་བརྟེན་པ་ནི་རྒོལ་བ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གཉིས་པའི་ངོས་འཛིན་ཡང་དེ་ཁོ་ནར་འདས་པ་མིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་བརྟེན་ཀྱང་དགེ་ལྟག་པ་དམ་བཅའ་དང་ཉེར་སྦྱོར་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་པ་དང། སྒྲུབ་པའི་དགེ་ཡང་དགེ་ཡིན་ཀྱང་ལན་གཉིས་བརྟེན་པ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དགེ་འཛིག་པའི་ཞར་ལ་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་དོན་གཞན་ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་པ་དེ་ཡང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གཉིས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གསུམ་པའི་ངོས་འཛིན་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོད་པའི་རིགས་པར། སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སྐྱོན་མི་བརྟེན་པ་ཕྱིར་རྒོལ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་སུ་གསུངས་ཀྱི། དམ་བཅའ་ལ་མི་བརྟེན་པ་དེར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། རྒོལ་བས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ། ཕྱོགས་ཕྱི་མས་ཁས་བླངས་པའི་ཡུལ་གང་ལ་གང་གི་ཚེ་ཕྱིར་རྒོལ་བ་སྐྱོན་མི་བརྟེན་པ་དེའི་ཚེ་ཕམ་པར་བརྟེན་པར་བྱའོ། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་སྐྱོན་ཡང་མ་ཚང་

[३३८]

བ་ཉིད་དང་། མ་བྱུབ་པ་དང་། མ་དེས་པ་ཉིད་དང་། བརྟེག་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དཔེའི་སྒོན་དེ་དག་
མི་བརྗོད་པ་སྟེ། ཕྱིར་ཆོས་བ་ནི་ཐམ་པའི་རྟེན་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་སྒོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་
ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་བཞི་པའི་ངོས་འཛིན་ཡང་དེ་ལྟར་དེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་པའི་
རིགས་པར། དམ་བཅའ་སྒྲོན་མེད་ལ་སྒྲོན་བརྗོད་པ་སྒྲོན་མིན་པའི་དཔེར་བརྗོད་དུ་གསུངས་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་
མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤར་ཆོལ་གྱིས་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྒྲོན་མེད་ལ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་སྒྲོན་བརྗོད་པ་དེ་སྒྲོན་ མིན་
བརྗོད་པའི་དཔེར་བརྗོད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོན་མེད་ཀྱི་དོན་ཡང་སྤར་ཆོལ་གྱིས་ཚེར་མ་འབྱིན་ནས་
པ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དུ་སོང་བ་ལ་མི་བྱ་སྟེ། དེའི་དུས་སུ་སྒྲོན་བརྗོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
དང་། ཕྱིར་ཆོལ་དེས་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སྒྲོན་བརྗོད་ན་དེའི་ངོར་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ཚར་བཅད་པའི་དུས་ལ། སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་པའི་དུས། ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་པའི་དུས། གཉིས་ཀ་ཚར་བཅད་པའི་དུས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་སྤར་ཆོལ་ཐམ་པར་བྱས་པའི་དུས་
དེའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་ཕྱིར་ཆོལ་ཐམ་པར་བྱས་པའི་དུས་ནའོ། །གསུམ་པ་ནི། དཔང་པོས་དེ་གཉིས་ཐམ་
པར་བྱས་པའི་དུས་ནའོ། །འོན་ཐམ་པའི་དུས་གང་ཞེ་ན། དེས་དེའི་སྒྲོན་བསྟན་པ་ནའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་
དེའི་ཚེ་ན་སྒྲོན་ཅན་དེ་དང་དེའི་སྲོབས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ན། ཚར་
བཅད་པའི་དུས་ལ་བབ་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོལ་བ་སྒྲོན་ཅན་ཡི ན་ཀྱང་སྒྲོན་མ་བསྟན་ན་ཐམ་པར་མི་འཇོག་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། རྩོད་རིགས་ལས། ཆོལ་བས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྒྲོན་ཅན་

བཤོད་པ་ནི་ཡང་ཕྱིར་ཆོས་བས་སྐྱོན་མ་བསྟན་ན་ཞམ་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་ཀུས་པ་ཉེ་བར་འཇོམས་པ་ལ་ལྷོས་ནས་རྒྱལ་བ་དང་ཞམ་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །འོན་འདིར་ཚར་གཅོད་པ་གོ་ནི་གང་། ཚར་བཅད་པ་ནི་གང་། ཚར་བཅད་པའི་གནས་སུ་སུ་ཞིག་གིས་བཞག་ཅེ་ན། ཕྱིར་ཆོས་ཚར་གཅོད་པ་གོ་ནི་སྤར་ཆོས་དང་དཔང་པོའོ། །སྤར་ཆོས་ནི་ཕྱིར་ཆོས་དང་དཔང་པོའོ། །ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་གཉིས་ཀ་ནི་དཔང་པོ་ས་ཚར་གཅོད་པ་སྲིད་དོ། །གཉིས་པ་བཅད་པ་ནི། གང་ཞམ་པ་དེ་ཉིད་དོ། །གནས་སུ་ནི་དཔང་པོས་བཞག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དཔང་པོ་མི་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སམ་རྟེན་ཡིན་ཟྱང། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་བཞག་པས་མ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཚར་བཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ། སྤར་ཆོས་ཚར་བཅད་པའི་དང་། ཕྱིར་ཆོས་ཚར་བཅད་པའི་དང་། གཉིས་ཀའི་ཚར་བཅད་པའི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་ཆོས་ཀྱིས་དམ་བཅའ་དོར་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱིར་ཆོས་འོག་ཏུ་ཅན་སྤར་ཆོས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལ་ཞུགས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། གཉིས་ཀ་མི་མཁས་པའི་གྲངས་སུ་བཞག་པའོ། །སྤར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་ཤུགས་ལ་དོན་འདི་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་གནས། རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་དུས། རྟེས་འཇུག་རང་གི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ལ། སྤར་ཆོས་དང་། ཕྱིར་ཆོས་དང་། གཉིས་ཀའོ། །དང་པོ་ནི། དམ་བཅའ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་ཟློང་ནས། ཕྱིར་ཆོས་ཀྱིས་དྲིས་པའི་ཚེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་ཅིང། དེ་མ་ཡིན་པ་མི་འགོད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དམ་བཅའ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྲུན་འབྱིན་ཡང་

[३३९]

དགེ་བརྟེན་ཅིང། དེ་མིན་པ་མི་བརྟེན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་བཅད་ཀྱང་སྤང་ཆོས་མཁས་པའི་རྟེས་སུ་འབྲངས་པ་དེའི་ཚེ་ན་དེ་གཉིས་ཀྱིས། །གཉིས་པ་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་དུས་ལ། སྤང་ཆོས་ནི་ཕྱིར་ཆོས་ལས་རྒྱལ་བ་དེའི་ཚེ་ནའོ། །ཕྱིར་ཆོས་ནི་སྤང་ཆོས་ལས་རྒྱལ་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ནའོ། །གཉིས་ཀ་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་དུས་ནི། གཉིས་ཀ་རིགས་པའི་གཞུང་གི་རྟེས་སུ་ཞུགས་པ་དེའི་ཚེའོ། །འདི་ལ་གང་རུང་ཅིག་རྒྱལ་བ་ཡོད་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་ཐམ་པར་མི་འཇོག་གོ། །འདིར་གང་རྒྱལ་བ་ནི། རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་གནས་ཡིན་ལ། དེ་ཡིན་པ་ལ་དེར་བཞག་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔང་པོས་དེར་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་རྟེས་འཇུག་རང་གི་ངོ་བོ་ནི། དཔང་པོས་སྤང་ཆོས་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ཚེ། དམ་བཅའ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཁོད་པའི་གནས་སུ་བཞག་པའི་སྒོ་ནས། མཁས་པ་དང་བདེན་པར་སྒྲོག་ཅིང་གོ་འཕངས་མཚོག་སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཕྱིར་ཆོས་རྟེས་སུ་འཇུག་པ་ནི་དམ་བཅའ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་ལ་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་འཕེན་ཐུབ་པར་བཞག་པའི་སྒོ་ནས། མཁས་པ་དང་བདེན་པར་སྒྲོག་ཅིང་གོ་འཕངས་མཚོག་སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །གཉིས་ཀ་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ངོ་བོ་ནི། ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་གང་རུང་ཅིག་མཁས་པ་དང་བདེན་པར་སྒྲོག་ཅིང་ཅིག་ཤོས་དམ་པ་རིགས་པའི་རྟེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་པོ་ཞེས་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤེས་པ་དང་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་གྲངས་སུ་འཇོག་པ་ཡིན་པོ། །གཉིས་པ་རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ངག་གི་དབྱེ་བ་ལ། རྟེས་དཔག་སྐྱེད་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཚ་ལག་དང་བཅས་པ་དང། ལོག་རྟོག་བཚོག་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་སུན་འབྱིན་པའི་ངག་ཚ་ལག་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤང་ཆོས་ཀྱི་ངག་གཙོ་ཆེ་བས། དམ་བཅའ་འཇོག་པའི་ངག

[३३९]

སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་དགེ། །དང་པོ་ལ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་འཇོག་པའི་དགེ་དང་། ལྷར་སྣང་འཇོག་པའི་དགེ། །དམ་བཅའ་ཡང་དག་བཞག་པའི་ཚེ། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་བས། གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་དགེ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡང་དག་འགོད་པ་དང་། ལྷར་སྣང་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྩ་བའི་རྒྱས་འགོད་པའི་དགེ་དང་། ཚུལ་གསུམ་བསྒྲུབ་པའི་དགེ་དང་། བྱུབ་ཟིན་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པ་སྒྲུབ་པའི་དགེ་རྣམས་སོ། །དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་འབྲས་རང་མ་དགེགས་པའི་རྒྱས་ཀྱི་དབྱེ་བས་གསུམ་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ལྷར་སྣང་འགོད་པ་ལ། འགལ་མ་ངེས་མ་བྱུབ་པའི་དབྱེ་བས་གསུམ་ཁོ་ནའོ། །སྐབས་དེར་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་དགེ་འདུག་ཚུལ་ནི། དང་པོར་དམ་བཅའ་འདྲི། དེ་ནས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འདྲི་བ་ཡིན་གྱི། དེང་སང་གྲགས་པ་ལྷར་རྒྱས་མ་བྱུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་མ་བྱུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལན་མི་འདེབས་སོ། །སྔར་ཆོལ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་ལྷར་སྣང་བཀོད་ན་མ་བྱུབ་པའི་རྒྱས་ལ། གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་བརྗོད། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཁྱབ་པ་འགལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད། སྔར་ཆོལ་གྱིས་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཟེར་འགལ་བའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན། དངོས་སྟོན་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན། ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པས་ཁྱབ་པ་སྒྲུབས་ཤིག ཅེས་བརྗོད། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྒྱས་ལ། རྒྱས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་ཡིན་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་གྱི། དེང་སང་གྲགས་ཚོད་ལྷར་མ་བྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས། རྒྱས་མ་བྱུབ་ཀྱི་ལན་ཁོ་

[३९०]

ན་བཏབ་ནས་རྒྱས་གྱུབ་ན་སྨྱོན་འདི་ཡོད་ཅེས་མི་བརྗོད་པ་དང་། མ་འོས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཁྱབ་པ་མ་འོས་
པའི་ལན་བཏབ་པའི་ཚེ། སྤར་ཆོལ་གྱིས་མཉན་བྱ་ཡིན་ན་མི་རྒྱག་པ་མ་ཡིན་པ་བུད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ཅམ་གྱི་ས
ཚོག་པར་ཆྱོམ་པ་ན་རིགས་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་ནོ། །ཕྱིར་ཆོལ་བས་སྣྲོན་བྱེད་འདི་བའི་ཚུལ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ།
དམ་བཅའ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་ནས་འདི་བ་དང་། དེ་ལ་དེ་མ་ཞུགས་ཀྱང་སྣྲོན་བྱེད་ལ་རྒྱས་ནས་སྲུན་འབྱིན་
པའི་ཕྱིར་དུ་འདི་བའོ། །སྤར་ཆོལ་གྱིས་སྣྲོན་བྱེད་འགོད་པའི་ཚུལ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། དྲིས་པའི་ལན་དུ་འགོད་པ
དང་། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་མ་དྲིས་ཀྱང་སྤར་ཆོལ་རང་གིས་དོགས་པ་བསྲུ་ནས་འགོད་པའོ། །སྣྲོན་པའི་ངག་འགོད་
པའི་ཚེ་ཡང་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་བློའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པ་དང་། ཆུང་བ་རེ་རེ་བརྗོད་
པའོ། །ཡང་སྤར་ཆོལ་གྱི་དམ་བཅའ་དང་སྣྲོན་བྱེད་སྐྱོན་མེད་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་ཀྱི་སྲུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པའི
ཚེ། སྤར་ཆོལ་གྱིས་ཚེར་མ་འབྱིན་པའི་ངག་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། རང་གི་དམ་བཅའ་དང་སྣྲོན་བྱེད་ཀྱི་ཚེར་མ
འབྱིན་པ་དང་། གཞན་གྱི་སྲུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་ལ་ཚེར་མ་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དམ་བཅའ་ལ་དང་
སྣྲོན་བྱེད་ལ་ཚེར་མ་འབྱིན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ལྟའི་དབྱེ་བས
ལྟའོ། །གཉིས་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་བསལ་བྱ་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་བས་གསུམ་མོ། །གཞན་ལ་ཚེར་མ་འཇུག
པའི་ཚུལ་ལ་འགལ་བ་དང་། མ་འོས་པ་དང་། མ་གྲུབ་པ་དང་། བསལ་བ་མེད་པའི་དབྱེ་བས་བཞིའོ། །གཉིས་པ
ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཡན་ལག་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པའི་ངག་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱོགས་སྔ་མ་ལྟར་སྣང
ལ་ཁ

[३९७]

མ་ཡང་དག་ལ་སྲུན་འབྲེན་ལྟར་སྣང་བརྟོད་པའི་བཤད་པ། ཤྲཱ་བཀྲི་མི་འཕེན་པ་དང། འཕེན་པའི་
དབྱེ་བས་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཆུ་བའི་ཐལ་བཤད་བཀོད་པ་དང། དེའི་རྗེས་སུ་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་
པ་ཞུགས་ཚུལ་སྟོན་པའི་བཤད་གཉིས་ཡོད་ལ། འདི་ལ་བསལ་བ་དང་ཁྱབ་འབྲེལ་ཤྲཱ་བཀྲི་ཀྱི་རིགས་པ་བསྟན་
ཟིན་པས་ཐལ་བཤད་དངོས་ནི་མི་འཇུག་གོ། །གལ་ཏེ་འཇུག་ན། ཤྲཱ་བཀྲི་འཕེན་པའི་བཤད་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ལ་ཆུ་བའི་ཐལ་བཤད་ཐལ་བཤད་དེའི་ཁྱབ་པ་ཤྲཱ་བཀྲི་དུ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་
བཤད་ དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་པ་ཞུགས་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཐལ་བཤད་དང། དེའི་རྗེས་སུ་ཤྲཱ་བཀྲི་འཕེན་པའི་
ཐལ་བཤད་དངོས་རྣམས་སོ། །འདིར་ཆུ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལ། སྤར་ཆོལ་གྱིས་ལེན་མ་ཐེབས་པ་ནི། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ
་པ་དང། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་པ་མེད་པར་ཁས་ཟློས་ནི་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཅེས་འདྲི་བ་ཡིན་གྱི། དེང་སང་གྲགས
ཚོད་ལྟར་སྤར་ཆོལ་གྱིས་ཁྱབ་པ་མེད་ཅེས་དང། འདོད་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་དང། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་ཀྱང་ལན
ཐོབ་ཅེས་ཟེར་བ་མ་གཏོགས་ཤྲཱ་བཀྲི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་མི་སྟོན་པ་ནི་རིགས་པའི་གཞུང་མིན་ནོ། །ཤྲཱ
བཀྲི་འཕེན་པའི་ཐལ་བཤད་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། རྒྱས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པ་དང། གང་རུང་རེ་རེ་བརྗོད
པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་ཆོས་མཐུན་པ་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་དང། མི་མཐུན་པ་ཅན་དུ་བརྗོད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྤར
ཆོལ་མཁས་པ་ཡིན་ན། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་སྲུན་འབྲེན་ཡང་དག་གི་འགོར་གསུམ་གང་རུང་ལ་ལན་མི་འདེབས་ཀྱི།
ཐལ་འགྱུར་དེའི་འགོར་གསུམ་ཚང་བའི་རྒྱུ་མཚན་འདྲི་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དྲིས་པའི་ཚེ་ན་ཕྱིར་ཆོལ་དེ་ཡང
ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་ཞིག

[३९३]

ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་མིན་གྱི། འཁོར་གསུམ་མ་ཚང་ན་སྟོན་འདི་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲུན་འབྱིན་ཏྲི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་སྟོན་པའོ། །འཁོར་གསུམ་ཚང་བའི་དོན་ནི། རྒྱས་དང་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སམ་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་དང། དམ་བཅའ་ལ་མཁས་བླངས་སམ་ཚད་མའི་བསལ་པ་ཞུགས་པའོ། །གཉིས་པ་སྒྲུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་གི་དག་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་དེས་ནས་སྟོན་མི་བརྗོད་པའི་ངག་དང། སྟོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པའི་ངག་གོ །གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་དང། རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པའི་གཉིས་སོ། །དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་དང། མ་ངེས་པའི་དང། མ་གྲུབ་པའི་དང། བསལ་པ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་རྣམས་སོ། །དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་སྦར་ཏོལ་གྱི་ངག་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། ཁྱབ་པ་འགལ་བ་དང། མ་ངེས་པ་དང། རྒྱས་མ་གྲུབ་པ་དང། འདོད་པའི་ལན་རྣམས་འཇུག་གོ །མདོར་ན། སྦར་ཏོལ་གྱི་ངག་ནི་དམ་བཅའ་འཛིན་པ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་དང། སྒྲུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་ལ་ལན་འདེབས་པ་དང། སྒྲུན་འབྱིན་ཡང་དག་གི་འཁོར་གསུམ་ཚང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཇུ་བ་རྣམས་སོ། །ཕྱིར་ཏོལ་གྱི་ངག་ནི་དམ་བཅའ་འཇུ་བ་དང། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་སྒྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པ་དང། དམ་བཅའ་ཡང་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་འཇུ་བ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་དེའི་ཡང་ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འཇུ་བ་དང། དེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་ལ་སྒྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་གི་རྟེས་སུ་འཐོལ་བའི་ངག་རྣམས་སོ། །སྒྲུབ་པ་དང་ནི་སྒྲུན་འབྱིན་དག །རྣམ་དབྱེ་འདོད་པ་ཏོལ་བ་དང། །ཕྱིར་ཏོལ་དང་ནི་དཔང་པོ་ཡི། །རྣམ་པར་བཞག་འདི་མཉན་པར་གྱིས། །ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཐལ་འགྱུར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ།

[३९३]

རྣམ་གཞན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་འགྱུར་ཅམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང། ཡང་དག་སོ་
སོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་དང། སྒྲུབ་བྱེད་གང་རུང་སྲུན་འབྱིན་པའི་ངག་ཏུ་བརྗོད་
པ་གང་ཞིག་རང་རྒྱུད་དུ་བཀོད་པ་མེན་པའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་གྱིས་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་པའི་དམ་
བཅའ་སོགས་སྲུན་འབྱིན་པ་དང། དངོས་སུ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་དོགས་པ་བསུ་ནས་སྲུན་འབྱིན་པའོ། །གཞན་
དག་ཐལ་ངག་ཏུ་བཀོད་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་པའི་གཏན་
ཚིགས་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང། ཁྱབ་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཀྱང་མི་
སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་བརྗོད་ཚུལ་ལ་ཐལ་བའི་ངག་དངོས་སུ་བརྗོ ད་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་དང། དེ་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་
འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་པ་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་དང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་གང་རུང་སྲུན་
འབྱིན་པར་ཁས་པའི་ངག་རྣམ་དག་གང་ཞིག ར་ང་རྒྱུད་ཀྱི་ངག་ཏུ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་པའོ། །གཞན་དག ར་ང་གང་
ལ་འཕངས་པའི་ཆོས་བ་ཕ་རོལ་པོས་ལན་དོན་མ་ཐུན་གྱིས་བཟློག་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་ངག་གོ་ཞེས་ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། རིགས་པ་མི་འཐད་པ་དང། ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་
བ་དང། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་མི་ཤེས་ལ། ཁས་ཀྱང་མི་ལེན་ཅིང། སྒྲ་རྟག་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་
པའི་སྤར་ཆོས་ལ། ཕྱིར་ཆོས་པ་མཁས་པས་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་
འགྱུར་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་པ་དེས་དེ་ལ་ལན་

[३९९]

གང་བཏབ་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་དེ་བཟློག་ནུས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། ཁྱབ་པ་མ་འདས་པའི་ལན་ཐེབས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཐབས་མོད། ལན་དེས་ཐལ་འགྱུར་དེ་བཟློག་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཁྱབ་པ་མ་འདས་པའི་ལན་བཏབ་པའི་འོག་ཏུ། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་ལན་གྱིས་བཟློག་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང། ཁྱེད་རང་ལྟར་ན། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་བྱས་ན་མི་རྟག་པ་མིན་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟུད་པས། སྤར་ཆོལ་ལ་ཟེར་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤར་ཆོལ་གྱིས་བཟློག་པར་ནུས་པ་མིན་ནོ། །རྩ་བར་འདོད་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བསལ་པ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་གང་ལ་འཕངས་པའི་ཆོལ་བ་དེས་ཁས་ཀྱང་མི་ལེན། ཚད་མས་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་ནི། འདི་ལྟར། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེས་པ་ན། སྤར་ཆོལ་གྱིས་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་དགེ་བའི་ཡང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟགས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གིས་རྩ་བའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། རྟགས་དང་ཁྱབ་པ་ལ་ནི་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་ལ་འདོད་པ་དེའི་ཆེ་ན་ནི། སྤར་ཆོལ་གྱི་འདོད་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། སྤར་ཆོལ་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར། བཟློག་པར་ནུས་པའི་དོན་མེད་དོ། །ཡང་གང་དག་ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་སྤྱན་འབྱིན་ཡང་དག་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པར་སྤྱན་འབྱིན་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ན་ཐལ་འགྱུར་དུ་བརྗོད་པ་དང། ནུལ་མར་བརྗོད་པ་གཉིས་བཤད་ཅིང། ནུལ་མའི་དོན་ཡང་རྒྱང་རྒྱུད་ལ་འཆད་

[३९५]

དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྲུན་འབྲེན་ཡང་དག་དང་། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པོའི་ཁྱད་པར་ཡང་། སྒྲོན་ལ་སྒྲོན་དུ་བརྗོད་པས་སྒྲོན་ཅན་གོ་བ་སྲུན་འབྲེན་ཡང་དག་གི་
མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་རྒྱས་ལས། མི་འདོད་པའི་
བསྟན་བྱ་འཚེན་པ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། འོན་སྲུན་
འབྲེན་བརྗོད་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤར་ཏོལ་གྱིས་སྒྲ་རྒྱ་པར་དམ་བཅས་པ་ལ། ཕྱིར་ཏོལ་གྱིས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་
རྒྱ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་སྲུན་འབྲེན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། སྲུན་འབྲེན་
ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲོན་ལ་སྒྲོན་དུ་བརྗོད་པས་སྒྲོན་ཅན་གོ་བའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་དེར་མི་གོ་ན་མ་
བྱས་པར་ཐལ་བས་ཀྱང་མི་གོ་བར་མཚུངས་སོ། །འོན་སྒྲུབ་པ་དང་སྲུན་འབྲེན་པའི་རྣམ་དབྱེ་འཆོལ་བར་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། གཞན་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྲུན་འབྲེན་པའི་བསམ་པས། དེ་ལ་གཞོན་བྱེད་
དུ་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་ན་སྲུན་འབྲེན་ཡིན་དགོས་ལ། རང་གི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པའི་བསམ་པ་ཁོ་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་
དུ་བཀོད་པའི་ངག་ཡིན་ན་ནི། སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། བཤད་མ་ཐག་པའི་ངག་དེ་ཡང་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྒྲུབ་པར་འདོད་ན། སྒྲུབ་པ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ངག་
གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཚོགས་ཟིན་ལ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆ་བའི་གཏན་ཚིགས་འགོད་པའི་ངག་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར
རོ། །མ་ཡིན་ཏེ། ཆ་བའི་གཏན་ཚིགས་ནི་ཏོལ་བ་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ལ་

[३९६]

ཤེས་འདོད་ཞུགས་པ་ཤེག་ལ་བརྟོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ལ་བརྟོད་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པར་བསམས་ནས། རྒྱས་དང་
ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སམ། ཚད་མ་གང་རུང་གིས་གྲུབ་ཅིང། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཐབས་ཅན་
ཟེར་བ་ཡང། དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན་རྒྱ་བར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
པ་འདི་ཡང། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་སྐབས་ཅིག་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་རིགས་པ་མིན་ཏེ། ཐལ་
འགྱུར་ཡང་དག་ལ། འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པ་བསྟན་
བཅོས་དེའི་དགོངས་པ་ལ་ཡོད་ལ། ཐལ་འགྱུར་དེ་འདྲ་དེ་ཏ་གསུམ་གང་རུང་དུ་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་དེ་
དོན་གང་ཡང་རྒྱ་བར་སྣྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་འདྲ་དེ་ཡིན་
ན། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་ལ་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དབྱེ་བ་
འཆད་པའི་སྐབས་སུ། མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
མདོར་ན་རིགས་གཏེར་རྩ་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཐམས་ཅད། སྒྲུབ་བྱེད་འཚེན་མི་
འཚེན་གཉིས་སུ་འདུ། དེ་ནས་བཤད་པའི་ཡང་དག་གི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པོ་དེ་གང་རུང་ཡིན་ན། ཁྱབ་པ་ཚད་
མས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་སྟོན་རྒྱ་ཡོད་ན་བློ་བདང་ལྡན་པས་སྟོན་པར་བྱོས་
ཤིག ཡང་སྔར་གྱི་ལན་དོན་མ་ཐུན་གྱིས་ཞེས་སོགས་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་
པར་འདོད་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་སོ་ན་འདུག་གོ། །ཡང་སྲུན་འབྱིན་ཡང་དག་དང། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དོན་

[३९४]

གཅིག་པ་གཞུང་དེའི་དགོངས་པར་འདོད་པས་ནི། གཞུང་དེར་རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དགེ་བྱེ་བ་འཛིན་པའི་ སྐབས་སུ་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་སྣྲོན་པ་དང་། སྲུན་འབྱིན་པའི་དགེ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ རང་རྒྱུད་དང་། ཐལ་འགྱུར་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དགོངས་པ་མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྣྲོན་པ་ལ་ཡང་། རང་ རྒྱུད་དང་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཡོད་ལ། སྲུན་འབྱིན་པ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་། རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྣྲོན་པ་དང་ སྲུན་འབྱིན་པ་གཉིས་ཡོད། ཐལ་འགྱུར་ལ་ཡང་སྣྲོན་པ་དང་སྲུན་འབྱིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས། དབྱེ་བའི་སྒོ་ གཉིས་པོ་མི་བཟློས་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པ་སྣྲོན་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ། སྣྲོན་བྱེད་ཡང་དག་ འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། སྣྲོན་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ ཉིད་ཚོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྣྲོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་རོ། །ཚོས་གསུམ་ནི་རྟགས་ཕྱིར་རྫོལ་གྱིས་བདེན་ཞེན་གྱིས་ ཁས་ལྷུངས་པ། བཟློག་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་པ། གཞི་གྲུབ་ཅིང་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མ ས་བསལ་པ་ཞུགས་ པའོ། །རྟགས་ཁས་ལྷུངས་པ་ཞེས་པས་རང་རྒྱུད་ལ་མཁས་འདོད་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་བྱ་ ལ་གྲུབ་བསལ་མེད་པར་འཕངས་པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ཅིང་ཞེས་པས་ཚོས་ཅན་གྱིས་ངོ་བོར་གྲུབ་པར་བསྟན། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པ་ཞེས་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་མཁས་འདོད་ཚོས ་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ གྲུབ་པ་དགོས་པར་བསྟན། ཕྱི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་ལ་རྗེས་སུ་འཐོལ་ལྟོག་ གཉིས་ཀ་ཚང་བ་དང་། རྗེས་འཐོལ་ཙམ་ཡོད་ལ་བཟློག་པ་མེད་པ་དང་། བློག་པ་གྲུབ་ལ་རྗེས་འཐོལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས། རང་རྒྱུད་ལའང་རྗེས་སུ་འཐོལ་ལྟོག་གཉིས་ཀ་ཚང་བ་དང་། བཟློག་པ་ཚང་ལ་རྗེས་འཐོལ་མ ཚང་བ་དང་།

{༣༥༨}
ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྗེས་འགྲོ་ཚང་བ་ལ་བཟློག་པ་མ་ཚང་བ་དང་གསུམ་མོ། །འདིའི་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དུ་འགྱུར་བ་ལ། རྗེས་འགྲོ་གྲུབ་པ་ངེས་པར་མི་དགོས་ཏེ། སྣང་རུང་གི་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཚད་མས་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེད་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་སྲིད་ཅིང་དེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་བཟློག་ཁྱབ་མ་གྲུབ་ན་རྗེས་འགྲོ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་སྐབས་འདིའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་གོ་མི་ཆོད་དེ། རྟག་པ་ལ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ངེས་པའི་གྲོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། རྗེས་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་གཅིག་སྲིད་ཀྱང་། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བཟློག་དོན་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་པར་བཟློག་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞེས་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའི་དགོངས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཅིང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པའི་འགལ་བ་སེལ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཅུང་ཟད་མ་དག་པར་མངོན་ཏེ། ཚིག་སྔ་མ་ནུས་མེད་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་མི་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། བདག་ཚད་མས་དམིགས་པར་ཐལ། བདག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ན། རྗེས་འགྲོ་གྲུབ་ན་ལྡོག་པ་གྲུབ་དགོས་སོ་སྙམ་པ་ནི་རིགས་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བཟློག་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང་། ཡོད་པ་གཉིས་ལ་རྗེས་འགྲོ་གྲུབ་ཀྱང་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་སྙམ་པས། །ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་

[३९६]

ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྦྱོར་སྐོར་གཅིག་གི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ཤེས་རྒྱས་བའི་འོག་རོལ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་
ནོ། །འོན་ཚོས་གསུམ་པོ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་རྣམས་ལ་ཡང་ཚང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་
ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ནི་ཆོས་བས་རྒྱས་བདེན་ཞེན་གྱི་ཁས་བླངས་པའི་ཚེ། དམ་བཅའ་
ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་པ་མི་འབྱུང། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་པའི་ཚེ་ན་ནི། རྒྱས་
བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དགེར་ན། རྗེ་སྲིད་ཚོས་དེ་ནོག་ལྷོག་ཤལ་དང་མི་
ལྡན་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་དེ་སྲིད་དུ། བ་ལང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མི་འབྱུང། ཚོས་དེ་བ་ལང་དུ་
ཚད་མས་གྲུབ་པ་ན། ནོག་ལྷོག་ཤལ་དང་ལྡན་པར་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པས། བ་ལང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནོག་ལྷོག་
ཤལ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྒྱུ་གོང་ལ། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་
ནོ། །ཡང་གཞན་དག་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་
ཞིག་ནོན་བརྒྱུ་ན་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཞེས་དང། ཡང་གཞན་དག་ དེ་གང་ཞིག་ རང་གི་ཚོས་ལོག་ཏུ་གཟུང་
བ་དེ། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དུ་གཟུང་བ་དེའི་སྟེང་དུ། ཐལ་འགྱུར་རང་གི་རྒྱས་ལོག་ཏུ་གཟུང་བ་དེ་
སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྒྱ་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་ཅིང།
སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང། བྱས་མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ཤེས་པའི་ཆོས་བའི་ངོར། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མ་བྱས་པར་
ཐལ་རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ། ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱས་
ནི་ཁས་ཀྱང་ལེགས་པར་བླངས་པར་སྣང་ཞིང། ཚད་མས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པའི་རྟེས་ཐོགས་དེ་
མ་ཐག་ཏུ་བྱས་པ་དེ་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་

བའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་འདོད་ན་སྒྲུབ་པའི་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཐལ་དག་འདི་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་དག་གཉིས་ཀས་ཚུལ་གསུམ་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བའི་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་ནུས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་མོད། ཆོས་བ་དེའི་ངོར་སྒྲུབ་དག་རྣམ་དག་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། འདི་ནི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་དག་ཡིན་ལ། ཅིག་ཤོས་དེ་ནི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་དག་སྟོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ཤེས་ཤིང་མ་དྲན་པའི་ཆོས་བའི་ངོར། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྒྱ་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། གང་བྱས་ན་སོགས་བརྗོད་པ་གཉིས་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པར་ནུས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་དག་དེ་ཡང་དག་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཚོས་ཅན་ལ། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡང་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འཛིན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་དེའི་ཚེ། ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཛིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་ཞེག བཟློག་ན་ཚུལ་གསུམ་ཚང་རྩང་གི་གཏན་ཚིགས་འཛིན་མི་ནུས་པའོ། །རིགས་གཏེར་དུ་འདི་ལ་སྤྱན་འབྱེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། སྤ་མ་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་དགོངས་པ་ནི་གཉིས་ཀ་སྤྱན་འབྱེན་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། སྤ་མ་སྒྲུབ་པའི་དག་ཡིན་ཞིང་། ཕྱི་མ་སྤྱན་འབྱེན་རྒྱང་པ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། སྤྱི་ར་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་སྤྱན་འབྱེན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྤྱན་འབྱེན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྤྱི ར་སྒྲུབ་པ་ དང་སྤྱན་འབྱེན་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་འཛིན་པའི་ཐལ་

[३५७]

འགྲུར་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ན། སྒྲུབ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ་ནི། མི་འདོད་པའི་ཚོས་ཐལ་བར་འཕེན་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་ལ། འཕེན་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚོག་ཟིན་ལ་འཕེན་པ་དང་། དོན་གྱི་འཕེན་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཐལ་ངག་ཏུ་བཀོད་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་རྣམས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ཟུན་འབྲེལ་པར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཆོལ་བའི་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འཕེན་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱ་བའི་རྒྱས་སམ། སྒྲུབ་བྱེད་ཆོལ་བའི་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་ཆོལ་བའི་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྒྱ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན། གཉིས་པ་ནི། གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་དགེ་རང་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་རྟག་པར་ཁས་ཟློས་ཞེས་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གིས། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་དགེ་རང་བཅོམ་པ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ཟུན་འབྲེལ་པ་ཙམ་བྱེད་ཀྱི། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །བཞི་པ་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ནི། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཚོད། དང་པོ་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཙམ་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་

[३५९]

དགེ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གོ། །འདིར་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཤད་པ་ནི་གཉིས་པ་ཁོ་ནའོ། །མི་འཚེན་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་ར་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཚེན་པ་དང་། སྤྱི་ར་འཚེན་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་རྒྱན་ལམ་དུ་མི་འཚེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་སོགས་པ་འོག་ནས་འཆད་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཚེན་པའི་རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཤད་པའོ། །ཡང་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱས་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་དུ་འདུས་སོ། །ཡང་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ལ་དབྱེ་ན། འགལ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ་དང་། བསལ་པ་ཡེ་མེད་དང་བཞིར་གྱུར་པ་ངེས། འདི་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འཚེན་མི་འཚེན་གྱི་དབྱེ་བ་ནི་མེད་དེ། སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་འཚེན་པ་ཅམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱེད་འཚེན་པའི་གོ་མི་ཚོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱ་པ་ཇེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་བཞིར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ། གཏན་ཚིགས་འབའི་ཞིག་མ་གྲུབ་པ། ཁྱབ་པ་འབའི་ཞིག་མ་གྲུབ་པ། གཉིས་ཀ་གྲུབ་པའོ། །བཞི་པ་ལ་བཞི་སྟེ། གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྲུབ་པ། གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། རྒྱས་ཚད་མ་དང་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། རྒྱས་ཁས་བླངས་དང་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའོ། །ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་པ་ཞུགས་པ། ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་པ། བསལ་པ་ཡེ་མེད་གསུམ་གསུམ་སྟེ་དགུ། གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ།

[३५३]

བསལ་བ་ཡེ་མེད་གཅིག་བུར་བཞེད་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། དམ་བཅའ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ། ཁས་ཟློས་ཀྱིས་བསལ་བ་མི་འཇུག་པས། ཞེས་གསུངས། རྗེས་འབྲང་རྣམས། འདི་ལ་ཡང་ཁས་ཟློས་ཀྱི་བསལ་བ་དང། བསལ་བ་ཡེ་མེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་བཅུ་གཅིག ཆ་གྲུབ་གསུམ་དང་བཅུ་བཞིའོ་ཞེས་འདོད། དེ་ལྟར་བཅུ་བཞིའི་ནང་ནས་བསལ་བ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་བཞི་དང། ཆ་གྲུབ་པ་གསུམ་སྟེ་བདུན་གྱི་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་གོ། །དེའི་ལྟག་མ་བདུན་གྱི་ཡང་དག་ཡིན་ལ། བདུན་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྱེད་དང་བདུན་གྱི། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐེན་པ་ཡིན་ལ། བདུན་པའི་ཕྱེད་རྣམས་ཁས་ལྷན་པ་ཚད་མས་གཞི་གྲུབ་ཅིང་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མ་བསལ་བ་ཞུགས་པ་དེས་སྒྲུབ་བྱེད་འཐེན་པ་ཡིན་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་སྙན་དབྱང་བ་ལ་རིགས་པའི་གཏེར་དུ་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ། དེའི་དགོངས་པ་བཤད། དེར་དངོས་བསྟན་ལ་མ་གསུངས་པའི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། རང་རྒྱུད་ལའང་མཚུངས་ཕྱིར་དང། ཁྱགས་མེད་ཁྱབ་པ་འགལ་ཕྱིར་དང། ལྟག་ཚོད་དེས་པ་མི་རུང་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་བཞིར་དབྱེ་མི་འཐད་དོ། ཁ་གྲུབ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་ལྟག ཁབལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་འཆད། ཁྱགས་མེད་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་འཆྱལ། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞི་མིན། ཞེས་གསུངས་སོ། ཁགཉིས་པ་ལ། ཆ་བའི་དབྱེ་བ་བཞིར་མི་འཐད་པ་དང། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་བཅུ་བཞིར་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་རང་རྒྱུད་དུ་བཀོད་ཚད་ལ་བཞིར་གྱུར་པེས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་འདོད་ན་ཉེས་པ་གཉིས་ཏེ། རང་རྒྱུད་ལྟར་སྣང་གི་གྱུར་པེས་མི་འཐད་པ་དང། ཡང་དག་གི་གྱུར་པེས་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ལ་རྟགས་

[३५९]

འབའ་ཞིག་མ་གྱུར་པ་དང་། ཁྱོད་པ་འབའ་ཞིག་མ་གྱུར་པ་དང་། རྒྱས་ཁྱོད་གཉིས་ཀ་མ་གྱུར་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་མ་གྱུར་པ་ནི། མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་དོན་གཅིག ཁྱོད་པ་འབའ་ཞིག་མ་གྱུར་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་དུ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་དང་། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་འདུས་པས། དེ་ལྟར་དབྱེ་བ་རིགས་སུ་ཚུགས་ཀྱང་། རྒྱས་ཁྱོད་གཉིས་ཀ་མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཞེས། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་ལོག་པར་འཆད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱས་མ་གྱུར་ན། ཁྱོད་པ་གྱུར་ཀྱང་རྩད་མ་གྱུར་ཀྱང་རྩད་སྟེ། མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འཇོག་པ་རིགས་པ་མཁྱེན་པས་གཞུང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་མཁྱེན་པས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ན། རྒྱས་མ་གྱུར་ལ། ཁྱོད་པ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བ་ཞིག་མ་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུའམ། །དེའི་རིགས་པས་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཡང། འགལ་མ་ངེས་མ་གྱུར་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གསུམ་པོ་གང་རྩད་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་འབའ་ཞིག་མ་གྱུར་ལ། ཁྱོད་པ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་ལོག་པ་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་ཡང། རྒྱས་ཁྱོད་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྱུར་པ་དང། ཁས་ཟློང་ཀྱིས་གྱུར་པ་སོགས་བཞིར་འབྱེད་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་བཞིར་འབྱེད་པ་དང་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

〔३५५〕

དེ་དག་གིས་ནི་རིགས་པ་དང་པོའི་དགོངས་པ་བཤད་དོ། །རིགས་པ་གཉིས་པའི་དགོངས་པ་ནི། སྒྲོ་རུགས་མ་གྱུབ་ན་ཁྱབ་པ་མ་གྱུབ་ཅེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཁས་ཟློང་ན་རང་ཉིད་ལ་ལུང་དང་འགལ་བ་དང་། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། ཁས་ཟློང་དང་འགལ་བ་དུ་མ་ཅིག་ཚར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་རུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་ན། ཁྱབ་པ་མ་གྱུབ་དགོས་ཞེས་པ་ཡང་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་ཀྱང་། བཟློག་པ་གྱུབ་པ་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་འདྲ་མེད་དུ་ཚུ་ག་ཀྱང་ཕྱོགས་སྔ་མ་འགོག་ཚུལ་དགྱེས་མི་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དགོངས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གི་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། མ་གྱུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཐམས་ཅད། རུགས་མ་གྱུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཅིག་ཏུར་འདུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རང་རྒྱུད་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྱུབ་ན། ཁྱབ་པ་གྱུབ་ཀྱང་མ་གྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །ཅི་སྟེ། ཁྱབ་པ་ཁས་ཟློང་སམ་ཚད་མ་གང་རུང་གིས་གྱུབ་ན། རུགས་མ་གྱུབ་པ་ཅམ་གྱིས་མ་གྱུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་དུ་འཇོག་མི་ནུས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་ཟེར་བ་དེ་ནི་སྲོག་ཆད་ཀྱང་དབང་པོ་གཞན་ཡོད་པས་མཁེ་བར་འཇོག་གོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྱུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྱུབ་པ་ཅམ་གྱིས་མ་གྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འཇོག་མི་ནུས་སོ་ཞེས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རུགས་མ་གྱུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་མ་གྱུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ་ཞེས་བོད་ཐུན་གསུང་བ་ནི། སྲོག་ཆད་པ་ལ་དབང་པོ་གཞན་ཚང་མ་ཚང་གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་མཚུངས་ཤིང་། ཕྱོགས་ཆོས་

[३५६]

མ་གྱོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མ་གྱོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་
མཚུངས་སོ་ཞེས་པ་ཉིད་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཡང་རྒྱས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་གྱོན་པཉང་མི་
འཐད་དེ། རྒྱས་མ་གྱོན་ན་ཕྱོགས་ལ་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གྱོན་མ་གྱོན་སྟོད་པ་ཐུན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཏེ།
སྟོག་ཚད་པ་ལ་དབང་པོ་ཡོད་མེད་སྟོད་པ་བཞིན་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་རྒྱས་དང་ཁྱབ་པ་མ་གྱོན་
པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་དུ་བྱེད་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱས་དང་། ཁྱབ་པ་མ་གྱོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ཐམས་ཅད་
རྒྱས་མ་གྱོན་པ་དང་། རྒྱས་གྱོན་ཀྱང་ཁྱབ་པ་མ་གྱོན་པ་དང་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའོ། །རིགས་པ་གསུམ་པའི་དགོངས་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ལ་བདུན་གྱིས་གྲངས་ངེས་བྱེད་པ་མི་འཐད་
དེ། ལྷག་ཚོད་ཀྱིས་གྲངས་ངེས་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་
བ་བཅུ་བཞི་མི་འཐད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀོད་ཚད་བཅུ་བཞིའི་གྲངས་ངེས་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་བྱེད་
པ་དེ་ལ་ལྷག་པ་དང་། ཆད་པ་དང་། འཕྲལ་པ་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། མ་གྱོན་པའི་
ཐལ་འགྱུར་ལ། རྒྱས་མ་གྱོན་པ་དང་། རྒྱས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་མ་གྱོན་པ་དང་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་ལྷག ཁྱབ་པ་
འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ཆད། རྒྱས་མ་གྱོན་ཀྱང་ཁྱབ་པ་གྱོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་རྣམ་གཞན་འཕྲལ་པའི་
ཕྱིར། ཇི་ལྟར་འཕྲལ་ཞེ་ན། རྒྱས་རྒྱང་པ་མ་གྱོན་པས་མ་གྱོན་པའི་གོ་ཆོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་གྱོན་མ་གྱོན་དབྱེད་པ་ལ་
དགོས་ཆུས་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ར་ན་སྟོག་ཚད་པས་ཤེ་བའི་གོ་ཆོད་ཀྱི། སྟོག་ཚད་ཀྱང་དབང་པོ་གཞན་ཚང
ངམ་མ་ཚང་ཞེས་དབྱེད་པ་ལ་དགོས་ཆུས་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་

[३५७]

པ་དེར་དངོས་སྲུ་མ་གསུངས་པའི་རིགས་པ་གཞན་བཤད་པ་ལ། རིགས་པའི་གཏེར་དུ། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གི་གྲངས་ཅེས་ལ་དགག་པ་མཛད་ཀྱང་། ཡང་དག་གི་གྲངས་ཅེས་ལ་དགག་པ་མ་མཛད་པས་དེ་དབྱུད་པ་ལ་དགག་པ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་གཞིར་བཞག་ནས་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་རྒྱས་ཁྲོད་གྱུར་ཚུལ་ལ་བརྒྱས་ནས་དགག་ དམ་བཅའ་ལ་བསལ་པ་ཞུགས་ཚུལ་ལ་བརྒྱས་ཏེ་དགག་པའོ། ।དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ། རྒྱས་ཁྲོད་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྱུར་པ་དང་། རྒྱས་འབར་འ་ཞིག་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྱུར་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས། གཞན་མི་འདོད་པའི་ཚོས་ཐལ་བར་འཕེན་མི་ནུས་ན་ནི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དེ་ནུས་ན་ཁྲོད་པ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྱུར་མ་གྱུར་ལ་ཁྲོད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒོག་མ་ཚད་ན་གསོན་པོར་འཇོག་པས་དབང་པོ་གཞན་ཚང་མ་ཚང་ལ་དགོས་ནུས་མེད་པ་བཞིན་ནོ། ।ཡང་ཁྲོད་པ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྱུར་པ་ཙམ་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་ཁྲོད་པ་གྱུར་པར་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ། གལ་ཏེ་ནུས་ན། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་ཀའི་རྒྱས་ཚོས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འཇྱལ་པ་གྱུར་དགོས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྲོད་པ་ཚད་མས་འགལ་བ་དང་། ཁྲོད་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གཉིས་ཀ་ལ་འདང་ཁྲོད་པ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྱུར་པ་སྒྲིད་པས། དེ་གཉིས་ལ་ཡང་ཁྲོད་པ་གྱུར་པ་གཅིག་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། ।གཉིས་པ་བསལ་པ་ཞུགས་ཚུལ་ལ་བརྒྱས་ནས་དགག་པ་ནི། དམ་བཅའ་ཁས་བླངས་དང་འགལ་བ་

ཅ་མ་གྱིས་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་འཛིག་མི་ནུས་ཏེ། གལ་ཏེ་ནུས་པ་དེ་ལྟ་ན་སྔར་ཆོལ་སྣ་ཏྲག་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་བས་སྣ་ཆོས་ཅན་མི་ཏྲག་པར་ཐལ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ་ན་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཏྲག་ས་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་དམ་བཅའ་ཁས་ཟློས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ནི་མི་ནུས་ཏེ། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བསལ་བ་ཡོད་ན། སྣ་ཏྲག་པར་ཁས་ཟློས་པ་ཅི་ལྟ་ཡིན། ཕ་ཏྲ་ཁ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་སེལ་ནུས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕ་ལ་ཆད་མ་ཡིད་ཀྱི་ཤུན་སེལ་ལས། ཐལ་འགྱུར་ལ་བཅུ་གཟུམ་གྱི་གྲངས་ངེས་མཛད་པས་ཀྱང་ཁྱེད་ལ་གནོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། སྔར་ཆོལ་གྱིས་གཞལ་བྱ་ལ་ཏྲག་པས་ཁྱབ་པ་དང་། སྣ་མི་ཏྲག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་བས་སྣ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ། ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། ཏྲག་ས་ཚད་མ། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདོད་ན། སྔར་ཆོལ་གྱི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་སྲུན་འབྱིན་ནུས་པར་ཐལ། སྔར་ཆོལ་གྱི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ། སྲུན་འབྱིན་དུ་བཟློད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། སྣ་ཏྲག་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་སྲུན་འབྱིན་ནུས་པ་བཞད་གད་ཀྱིས་གནས་སོ། །འོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཏྲག་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་སྲུན་འབྱིན་ནུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། སྔ་མ་ལྟར་སྣ་མི་ཏྲག་པར་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཆོལ་བ་ལ་ནི། གཞལ་བྱ་ལ་ཏྲག་པ་ས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྣ་མི་

[३५९]

རྒྱ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པས་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་དང། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱོལ་བ་ལ་ནི། འོན་སྒྲ་ཡང་རྒྱ་པར་ཐལ། གཞན་བྱ་ལ་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པས་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཏེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཚང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྦ་རབས་པ་དག་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་འདི་ལྟར་སྟོང་ངོ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་བདུན་ལ་དང་པོ་དྲུག་པོ་དེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐེན་པ་དང། བདུན་པ་ལ་བྱེད་ཀྱིས་འཐེན་བྱེད་ཀྱིས་མི་འཐེན་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་དང། ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ནི། སྦ་མ་དྲུག་པོ་ཡི་མི་འདྲེན་པར་བདུན་པའི་ཕྱིར་པོ་ལ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཕྱེ་ནས། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྗེ་ལྟར་བཤད་ནི། ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མྱ་ས་ལ་ལས། བཟློག་པ་རང་རིགས་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གསུམ། གཞན་རིགས་འཐེན་པ་བཅུ། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐེན་པ་ལྟ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་དེས་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ནི། རིགས་པའི་གཏེར་ཀྱི་གཞུང་འདི་ལྟར་ཁས་བསྐང་བར་བྱ་སྟེ། རང་རྒྱུད་གྲངས་དང་མི་མཚུངས་དང། །རྒྱས་བྱུབ་ཁྱབ་མེད་འགལ་བ་དང། །ཁས་བླངས་ཅམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་ཕྱིར། །ཡང་དག་དབྱེ་བ་བཞི་མི་འཐད། །བྱུབ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་ལྟག །འབྲས་རང་མ་དམིགས་ཐལ་འགྱུར་ཆད། །རྒྱས་བྱུབ་ཁྱབ་པ་མེད་པ་འཁྱལ། །དེས་ན་ཡང་དག་བདུན་མི་འཐད། །ཅེས་ཀྱང་སྒྲུར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་ཞིག རྒྱས་བ་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་བྱུབ་དགོས་ཞེས་པ་དང། ཐལ་འགྱུ་ར་ལྟར་

སྣང་གང་ཞིག་རྟགས་མ་བྱུབ་ན་ཁྱབ་པ་བྱུབ་ཀྱང་མ་བྱུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་འཇོག་གོ། །དེ་ཡང་རྟགས་རྒྱང་པ་མ་
བྱུབ་པས་མ་བྱུབ་པའི་རྟགས་དང་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཞག་ནས་ལ། ཁྱབ་པ་རྒྱང་པ་མ་བྱུབ་པས་དེ་དང་དེར་བཞག
མི་ནུས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རིགས་པའི་གཏེར་གྱིས་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་བཀག་པར་མཛད་པའི་དགོངས་པ
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང། ལྟར་སྣང་དང།
དེ་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་འོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། སྤར་བཤད་པ་ལས། ཡང་ན་ཁས་བླངས་ཀྱི་རྟགས
ལས་ཚད་མས་བསལ་དུ་རུང་བའི་མི་འདོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་དགོ། །དབྱེ་ན་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ
འགྱུར་ཡང་དག་དང། མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང། དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་དཔེར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན
ཉིད་དང། དགེ་འགོད་པའི་ཚུལ་དང། སྒྲུབ་པའི་དགེ་ཏུ་འགྱུར་བའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་སུ་ཐལ་བ
འཕངས་པས་རང་གི་འདོད་པ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་དགོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་ཀྱང
སྒྲུབ་པའི་དགེ་མ་ཡིན་པ་དང། ཡིན་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོའི་མཚན་ཉིད། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང
དག་གང་ཞིག སྒྲུབ་པའི་དགེ་ཏུ་མ་བཀོད་པའོ། །དེ་ནི་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ
བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་གང་ཞིག་དེར་བཀོད་པའོ། །དེ་ནི་དཔེར་ན། གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས
ཁྱབ་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་རྟག་པ་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཁས་བླངས་ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས
པ་དགེ་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཇོག་ལོ་ཆེན་པོ། གྲངས་ཅན་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས
ཁྱབ་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་རྟག་པར་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཁས་བླངས་སོ་

[३६७]

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་མ་ཐུན་པ་ཅན་དང་། གང་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་དགེ་རང་ནུམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ནི་ རྒྱ་པའི་ཕྱིར་མ་བྱས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པ་ཆོས་མི་མ་ཐུན་པ་ཅན་གྱིས་སྟོར་ཚུལ་དུ་བཞེད་དོ། །དར་འབག་པ་ དང་། སྟོབ་དཔོན་འཇམ་པའི་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པ་ནི། གང་རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་དགེ་ནས་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་རྒྱ་པར་ཁས་ཟློང་ས་པ་བྱས་པར་ཐལ་བ་ལས་བྱས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པས་བསལ་ལོ་ཞེས་ བཞེད་ལ། དེ་གཉིས་ལ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་པར་དགག་པ་རིམ་པ་བཞིན་མཛད་དོ། །སྟོབ་དཔོན་ རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱི་པ་ནི། གྲངས་ཅན་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ལ། གང་རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་དགེ་ ནས་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་རྒྱ་པར་ཁས་ཟློང་སོ་ཞེས་པ་ཅམ་ཞིག་འགོད་པར་བཞེད་ཅིང་། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་ པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་སྒྲུབ་དགག་གིས་ཁྱབ་པར་བཞེད་དོ། །རིགས་གཏེར་ལས་ནི། ཕལ་ཆེར་འདི་དང་མ་ཐུན་པར་ བཞེད་ལ། ཆུང་ཟད་མི་མ་ཐུན་པའི་ཁྱད་པར་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཐལ་བའི་ངག་ སྟྲོན་མེད་འདི་ལྟར་འགོད་དེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་རྒྱ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཐོག་མར་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་ བཅའ་བཀོད་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་འདྲི་བ་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་སྟྲོན་མེད་འདི་ལྟར་འགོད་དེ། གང་རྒྱ་ན་མ་ བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་མཁའ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་འགོད་པར་གསུངས་ སོ། །དེའི་དགོངས་པ་ཡང་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཐོག་མར་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་དམ་བཅའ་བཀོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་འདྲི་ བ་ལ་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབས། དེ་བྱབ་ཆིན་པའི་འོག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་བཀོད་པས་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ ལམ་དུ་འཕེན་པའོ། །འཕེན་པའི་ཚུལ་ཡང་དག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་

[३७३]

ཡང་མ་བྱས་པར་ཐལ་བ་ལས། བྱས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་གོ་སྙམ་པའི་བློ་འཛིན་པ་ཡིན་
ནོ། །འདིར་ཁྱབ་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དངོས་དོན་བཟློག་པས་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ནི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་
རྟགས་བརྗོད་པ་དང་། ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་གཉིས་ཀའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་བློ་བཤད་མ
ཐག་པ་ལྟར་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་དངོས་དོན་བཟློག་པས་ཕྱོགས་ཆོས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད
དུ། ཐལ་བའི་དགེ་གོས་རང་རྒྱུད་ཀྱི། །ཕྱོགས་ཆོས་འཛིན་ནས་ཕྱོ་ར་བ་འཇིག །ཐལ་བས་དགེ་ལས་རང་རྒྱུད
ཀྱི། །དོན་འཛིན་ཇི་ལྟར་བཟློག་བཞིན་མིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས
གསུམ་ལྡན་གྱིས་དངོས་དོན་བཟློག་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་འཛིན་ཀྱང། དངོས་དོན་བཟློག་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི
ཕྱོགས་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་དགེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་འཇིག་པའི
ཕྱིར། ཇི་ལྟར་འཇིག་ཅེ་ན། ཐལ་འགྱུར་གྱི་དངོས་དོན་བཟློག་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡིན། སྒྲུབ་པའི་ཐལ
འགྱུར་ཡང་དགེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ནི་མེད། ཁྱབ་པའི་དངོས་དོན་བཟློག་པས་ནི
ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་གྱི་ཁྱབ་པ་དེ་ཉིད
དེས་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱིའང་ཁྱབ་པ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དངོས་དོན་བཟློག
པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་འཕེན་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་སྐད་ཟེར་བ་དེ་ནི་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ
བའི་དོགས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་རྣམ་བཅད་མེད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། ཕྱར་བཤད་པ་ལྟར། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར
རྟེས་སུ་འཐོལ་ལྟོག་གཉིས་ཀ་ཚང་བ་རྣམས་ལ་དངོས་དོན་བཟློག་མ་བཟློག་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་རྟེས་འཐོལ་མེད
པའི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་

[३७३]

འབབ་ཞིག་ལ། དངོས་དོན་ངེས་པར་བརྟགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་འདི་དག་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་བྱེད་འཕེན་
པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་བཞག་པའི་ཐལ་ངག་དེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མིན་པར་ནི་ མི་རིགས་ཏེ། རིགས་
པའི་གཏེར་དུ་གསུངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ཚང་བའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པར་ཡང་
མི་རིགས་ཏེ། རིགས་པའི་གཏེར་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བར་མ་བཤད་ཅིང། སྒྲུབ་བྱེད་
འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཉེ་ཡུ་པོའི་མཚན་གཞི་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ། དམ་བཅའ་ཐལ་ངག་ཉེ་ཡུ་པོ་ཁོ་ན་
ངོས་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དང། དེ་ལས་གཞན་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་ན། སྲུན་འབྱིན་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་ངག་ཏུ་འགྱུར་
ལ། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་ན། ཐལ་འགྱུར་རང་གི་ཚོས་ལོག་ཏུ་གཟུང་བྱ་དེས་རང་གི་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ། རྒྱས་ལོག་ཏུ་
གཟུང་བྱ་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་སྐབས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་བཟློག་ན་སྒྲུབ་པའི་ངག
ཏུ་འགྱུར་བའི་འཐད་པ་ནི། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་མཚན་གཞིར་བཟུང་མ་ཐག་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ཕྱི་ར་སྒྲུབ་པའི་
ངག་ཡང་དག་དང། བྱ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། ཆོས་པ་རང་གི་ཚད་མས་
མཐོང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་ནུས་པའི་སྐབས་སུ་བབ་
པའི་ཆོས་པ་གཞན་གྱི་ངོར་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངག་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དངོས་སུ་
སྒྲུབ་པའི་ངག་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ཟིན་གྱི་རྟགས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྒྲུབ་པའི་
ངག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒྲུབ་པའི་ངག་དུ་བཀོད་པའི་ཚིག་སྟྲོན་མེད་གང་ཞིག བཟློག་ན
ཚུལ་གསུམ་ཆོལ་བའི་བློ་

ཡུལ་དུ་ཚང་བའི་ཕྱིར། རྟེ་ལྟར་ཚང་ཞེ་ན། བཟློག་ན་ཁྱབ་པ་ཚང་ཚུལ་ནི་རྟོགས་པར་སྣ་ལ། རྒྱས་བཟློག་ན་ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་ཚུལ་ནི། རྒྱས་ཀྱི་དངོས་དོན་བཟློག་པས་མི་འཕེན་ཡང་རྒྱས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་དོན་གཉིས་པ་བཟློག་པས་ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། སྒྲ་ཡང་རྒྱ་བར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པས། སྒྲ་མ་བྱས་པར་ཐལ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས། དེ་བཟློག་པས་བྱས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་དེར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོལ་བའི་བློ་ཡུལ་དུ་འཕངས་པའོ། །འོན་ཀྱང་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ཞེས་ནི་མི་བྱ་སྟེ། སྒྲ་མ་བྱས་པ་དང་དེའི་བཟློག་དོན་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཤུགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན། ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་བློས་བསྒྲུབ་བྱ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དོན་དེ་དག་ནི་རྟེ་སྐད་དུ། དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ངག་མིན་ཡང། །བཟློག་ན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད། །ཅེས་དང་། རྟེ་ལྟར་བཟློག་གཞན་མིན། །ཞེས་པའི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད་ངག་འགོད་པའི་ཚུལ། དེ་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་འཐད་པའོ། །ངང་པོ་ནི་ཆོལ་བ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྲུན་འབྱིན་པར་ཆུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་ཞིག ངང་གི་འདོད་པ་སྒྲུབ་ཆུས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་འཕེན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐུང་ཆོལ་གྱངས་ཅན་སྒྲ་མི་འཇིག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། སྒྲ་ཚོས་ཅན་རྒྱ་བར་ཐལ། མི་འཇིག་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཐོག་མར་ཐལ་བ་འཕངས་ནས། རྟེས་སུ་ཁྱབ་འབྲེལ་སྒྲུབ་པའམ། ཡང་ན་ཁྱབ་འབྲེལ་ངེས་ཟིན་པའི་འོག་ནོལ་བུ། ཐལ་བའི་ངག་དེ་ལྟར་

[३७५]

དུ་བཀོད་པས་ཆོག་གོ། །ཐལ་ངག་འདི་ནི་ལོག་རྟོག་གི་ཞེན་ཡུལ་སྲུན་འབྱིན་པར་ནུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ཏེ། ལོག་རྟོག་མངོན་གྱུར་བ་བཟློག་ནས། དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་པ་བསྟྱེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་དེས་པ་ནི་ཐེ་ཚོམ་ལས་མ་འདས་ལ། རྗེས་དཔག་འཇུག་ནུས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། སྒྲུབ་པའི་ངག་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། རང་སྒྲ་བོས། རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་བསམ་པ་སྟོན་དུ་མ་བཏང་བར་སྒྲས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐལ་འགྱུར་རང་གི་དོན་བཟློག་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་སྐབས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་བཟློག་པ་ལ་ནི་ཐལ་ངག་ཏུ་བཀོད་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ལ། རང་གི་ཕྱོགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ནི་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཏུ་བཀོད་ཀྱང་བསྟྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་རྣམས་ལ་ནི། དེ་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་བསྒྲུབ་ངག་གི་འགོད་ཚུལ་གཉིས་པ་དེ་དོན་མེད་དོ། །དེ་ལ་འདི་སྙམ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་མཚན་གཞིར་བཀོད་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ངག་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ཐལ་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེ་སྐད་དུ། སྒྲུབ་པའི་ངག་ལྟར་འདིར་ཡང་དམ་བཅའ་བརྗོད་ན། ལྟག་པས་ཚར་བཅད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་དེ་ནི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་དགོངས་ནས་གསུང་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ལ་དམ་བཅའ་བརྗོད་ན། ངག་ལྟག་པའི་སྐྱོན་བཅད་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །སྒྲོ་རང་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་

[३६६]

ཐལ་འགྱུར་སྒྲོན་ཅན་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་རང་རྒྱུད་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་རང་རྒྱུད་སྒྲོན་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ཡང་སྒྲོན་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་ན་ནི། སྔར་ཆོས་གྱིས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་སྔར་ཆོས་དེ་ཚོས་ཅན། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་གང་ཞིག སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་མོད། དམ་བཅའ་དག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཚ་ནས། ངག་སྒྲོན་ཅན་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་སྒྲོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དམ་བཅའ་འཇུག་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཚེ་དམ་བཅའ་མ་བཞག་ན་སྔར་ཆོས་ཚར་བཅད་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ངག་དེས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད། ཕྱི་ཁྱབ་མ་བརྗོད་པས། སྒྲུབ་པའི་ངག་སྒྲོན་ཅན་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོ་ཕྱོ་ངག་སྒྲོན་ཅན་དུ་འཇུག་པ་མིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ། དེ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། རང་བཞིན་འབྲས་བུ་མཚན་ཉིད་དེ། །མི་དམིགས་གསུམ་གྱིས་སྒྲུབ་མི་འཕེན། །ཞེས་དང་ཇི་བསྟན་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་ཁོ་ན་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ནི་བུམ་པ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་དེར་བུམ་པ་མ་དམིགས་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། ས་ཕྱོགས་དེར་ཚོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་པར་ཐལ། བུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ཚར་

[३६७]

མང་དུ་དུ་བ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། དེ་ཚོས་ཅན། དུ་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་མེད་པར་ཐལ། དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འབྲས་བུ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ཧོ་གཟྱོག་ཀལ་དཀར་ཟལ་ལྡ་བུ། ཧོ་གཟྱོག་ཀལ་དང་མི་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། དེ་ཚོས་ཅན། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རྒྱང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཧོ་གཟྱོག་ཀལ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་གསུམ་མོ། །གསུམ་པོ་ཡང་རིགས་བསྡུ་ན་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པ་ལས་དེའི། །རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཤེས་སྒྲུབ། །ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པར་ནི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་ཞེས་གསུངས་པས་དེ་ལྟར་ཡང་འགལ་བ་མེད་དོ། །གང་ལྟར་ཡང་། མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རིགས་འོག་གས་པ་མི་བཞག་སྟེ། མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྟགས་རིགས་འོག་གས་པ་མི་འཇོག་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་འདིར་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང་། གོང་དུ། ནུས་པ་ཐོགས་མེད་མེ་མིན་ཞེང་། །རྒྱུན་མེད་ཕྱིར་ན་འགོག་མི་ནུས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་ཐོན་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། མེ་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དང་ལྡན་པའི་གཞིར་གྱང་རེག་སྟོན་ཆེན་དང་། གྱང་འབྲས་སྣ་ལོང་རྒྱུན་ཆགས་པ་དང་། བ་མོའི་རེག་པ་སྟོན་ཆེན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། དེར་ཚོས་ཅན། མེ་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ། གྱང་རེག་སྟོན་ཆེན་པས་ཁྱབ་པར་ཁོན་པའི་ཕྱིར་དང་། གྱང་འབྲས་

[३६६]

སྤྱི་ལོང་བྱེད་སྟོབས་ཆེན་པས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར་དང་། བ་མོའི་རེག་པ་སྟོབས་ཆེན་པས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །ཡང་མིང་རིས་གསུམ་པོ་དེར་འདུས་ཀྱང་རྣམ་གསལ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་འཛིན་ལུགས་སྤྱ་མ་ལས་ཐ་དད་པ་གཞན་གསུམ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་གྲང་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞིར་དེ་དང་དེ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། དེར་ཚོས་ཅན། གྲང་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་མེད་པར་ཐལ། མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར་དང་། དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་བས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅཏྟན་གྱི་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་གཉིས། གོང་ནས་ཐོན་པ་གསུམ་མམ་དྲུག་སྟེ། ལྟར་ཆ་བརྒྱད་དོ། །འོན་བརྒྱད་པོ་དག་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་འཚེན་པའི་ཤེས་བྱེད་ནི་གང་ཞེ་ན། དེ་དག་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ནི་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཁས་བླངས། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ། གཞན་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འཚེན་ནུས་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཚེན་པའི་ཚུལ་ལ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མི་འཚེན་པའི་ཚུལ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་མམ་དྲུག་གིས་མི་འཚེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེས་དེ་མི་འཚེན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ན། དམིགས་པར་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པས་བརྟགས་དོན་ལ་ཤེས་འདོད་མེད། དེ་དེར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན། བརྟགས་དོན་གྱི་རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་འདི་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པོ་འདིའི་

[३६९]

རྒྱས་པ་རོལ་པོས་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་དེ་སྲིད་དུ། དམ་བཅའ་གཉིས་པོ་དེ་ཚད་མས་བསལ་རྒྱང་ཙམ་ཡིན་ཀྱང། དེ་ལ་པ་རོལ་པོས་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞུགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཞུགས་ན་རྒྱས་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པས། རྒྱས་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཥེས་པར་བྱས་ནས་འགྲེལ་པའི་དོན་ལ་ཞེབ་མོར་རྟོམ་པར་དཔྱད་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་མམ་བྱུག་པོ་དེས་སྣྲོན་བྱེད་མི་འཚེན་པ་ཡིན་ཏེ། བཟློག་དོན་ལ་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མེ་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར། གྲང་རེག་སྨོར་གསུམ་འགོག་མི་ནུས། གྲང་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རང་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པའི་གཞིར། ཚ་རེག་སྨོར་གསུམ་འགོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ནུས་པ་ཐོགས་མེད་མེ་མིན་ཞིང་། །རྒྱུན་མེད་ཕྱིར་ན་འགོག་མི་ནུས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་སྣྲོན་བྱེད་འཚེན་པའི་དབྱེ་བ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ལྷག་མ་ཡང་དག་གཏན་ཚིགས་ཀྱན། །སྣྲོན་བྱེད་འཚེན་པར་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ཏུ། སྔར་བཤད་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཉིད་ཤུ་ལས། སྣྲོན་བྱེད་མི་འཚེན་པ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱི་ལྷག་མ། ཕྱེད་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྣྲོན་བྱེད་འཚེན་པའི་ཚུལ་དང་། ཡང་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ཏུ། ལྷག་མ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཉིད་ཤུ་བོ་ཀྱན་གྱིས་གྲུབ་བྱེད་འཚེན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་སྣྲོན་བྱེད་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཉིད་ཤུར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གཞུང་འགྲེལ་དག་མ་དག་གི་དབྱེ་བ། འཐད་པའི་ཚངས་བཟློང་

[३४०]

བདོ། །དང་པོ་ནི། གཞུང་ཁ་ཅིག་ཏུ། བཟློག་པ་རང་རིག་འཛིན་པ་ལྟ། །གཞན་རིག་འཛིན་པ་བཅུ་དྲུག་
ཡོད། །ཅེས་སྨྲྭ་བྱེད་འཛིན་པ་ཉི་ཤུ་རྒྱ་ཅིག་ཏུ་གསུངས། འདི་ཡང་ཆུང་ཞིག་མ་དག་པར་མངོན་ཏེ། གོང་དུ་
སྨྲྭ་བྱེད་འཛིན་པ་ཉི་ཤུའི་གྲངས་ངེས་བཤད་པ་འགལ་བ་དང་། བཟློག་པ་རང་རིག་འཛིན་པ་ལྟ་མི་རྟེད་པ་དང་
རྟེད་ན་དྲུག་ཏུ་ཡང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ནི། བཟློག་པ་རང་རིགས་འཛིན་པ་སྤར་བཤད་པའི་འགྲེ ལ་པ་དེ་
ཉིད་དུ། སྨྲྭ་བྱེད་འཛིན་པ་ཉི་ཤུའི་གྲངས་ངེས་ཀྱང་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རང་རིགས་འཛིན་པ་ལྟ་མི་
རྟེད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་ཉི་ཤུ་ལས་ལྷག་པ་མ་བཤད་པས། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་ཡང་
དེ་བས་ལྷག་པ་མི་རྟེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་རྟེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཅཏྟ་ནི་ཏ་ཀ་ཁ་བའི་འབྲས་བུ་སྤྱ
ལོང་འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་རང་རིགས་འཛིན་པ་དྲུག་ཏུ་ཡང་འགྱུར་ཏེ།
ཁ་བའི་སྤྱ་ལོང་བྱེད་ཀྱི་ཅཏྟ་ནི་ཏ་འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རིགས་
གཅིག་པས་གཅིག་ཏུ་བགྲང་པ་ཡིན་མོ་སྟམ་ན། དེ་ལྟ་ན། ཁྱེད་ཀྱིས་གཞན་རིགས་འཛིན་པ་བཅུ་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་
ཡང་རྟེད་པ་མིན་མོ། །ཡང་གཞུང་ཁ་ཅིག་ཏུ། བཟློག་པ་རང་རིག་འཛིན་པ་བཞི། །གཞན་རིགས་འཛིན་པ་བཅུ
བཞི་ཡོད། །ཅེས་བྱུང་བ་འདི་ཡང་མ་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆ་བའི་གྲངས་འཛིན་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པ་དང་། འགྲེལ
པའི་མཚན་གཞི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ནི། རང་རིགས་འཛིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ
བཞི་དང་། གཞན་རིགས་འཛིན་པ་བཅུ་བཞི་ཡོད། བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་གྲངས་འཛིན་པ་དེ་ནི་སྟོན་དགོས་ལ
སྨྲྭ་བྱེད་འཛིན་པ་དང་མི་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བསྡུས་པ་ལ་འཕྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་ལུགས་

[३४१]

ལ། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཚེན་པ་གསུམ་གྱིས་ལྷག་མ་བདུན་ནམ་ཡང་ཕྱེད་དང་བཅོ་བརྒྱད་ལས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ དང་། གཞན་རིགས་འཚེན་པ་ལ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་ན་ནི་བཅུ་བཞི་བཀྲང་རྒྱ་མེད། རྣམ་གསལ་གྱིས་དབྱེ་ བ་བྱེད་ན་ནི་བཅུ་བཞི་ལས་ལྷག་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རང་རིགས་འཚེན་པའི་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་མི་ འཐད་པ་དང་། གཞན་རིགས་འཚེན་པའི་གྲངས་བཀྲང་ཚུལ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲེལ་པ་དེར། རང་ རིགས་འཚེན་པ་གསུམ་གྱི་གྲངས་བཀྲང་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་མེད་ལ། བཞི་པ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྟོས་བཅས་ ཡིན་པས་མ་ངེས་པར་ཐལ་ཞེས་ཕན་ཚུན་སྦྱངས་པའི་འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པས། ལྟོས་མེད་ཀྱིས་མ་ངེས་པ་ འགོག་པ་དེ་ཉིད་འཚེན་པའོ་ཞེས་བྱེས་ལ། དེ་ནི་ཐུན་ཁྱབ་ཀྱི་འཚེན་ཚུལ་ཡིན་ལ། ཐུན་ཁྱབ་ལ་བརྟེག་དོན་ འཕངས་པས་དེ་འཕངས་པའི་གོ་ཆོད་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་གཞན་རིགས་འཚེན་པའི་ཐལ་ འགྱུར་བཅུའི་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་ཆེར་མ་ཆགས་ལ། བཞིའི་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་ཆེར་ཆགས་པ་ ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། མེས་གྲང་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་འགོག་པ་དང་། དུ་བས་གྲང་རེག་གི་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་ མེད་འགོག་པ་དང་། ཅ་ཆུན་གྱི་མེས་གྲང་རྒྱ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་ འཚེན་པར་དེས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གང་རེག་སྐོར་བཞིས་རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར། ཚ་རེག་སྐོར་བཞི་ འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་ན། ཚ་རེག་སྐོར་བཞིས་ཀྱང་དེར་དེ་ འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་ཁས་ལེན་ན། ཇི་སྐད་དུ། ཚ་རེག་ སྐོར་བཞིས་གྲང་རེག་བཞི། །བཀག་པའི་སྟོར་བ་བཅུ་དྲུག་ཟེར། །

[३८३]

ཞེས་སོགས་རྒྱལ་གྱི་དོན་དང་འགལ་བས། འཕོར་གསུམ་དངོས་འགལ་བྱ་ཕྱོགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕན་ཚུན་སྐྱངས་པའི་སྐོར་ནས། བྱས་པས་རྒྱ་དངོས་འགོག་པ་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བ་
དམིགས་པས། མ་བྱས་པས་མི་རྒྱ་པ་འགོག་པའི་འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པ་འཕེན་པའི་ཞེས་བྱིས་པ་ཡང་འཐུལ་
པ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་ལྷར་ཞེ་ན། བྱས་པས་རྒྱ་དངོས་འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བཟློག་དོན་འཕེན་ན། རང་
ལུགས་ལ་རྒྱ་དངོས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱེད་ཀྱི་འཕེན་ཚུལ་དེ་ནི་སྟྲི་ར་ཐུར་ཁྱབ་ཀྱི་འཕེན་ཚུལ་
དང་། ཐུར་ཁྱབ་ཀྱང་འཐུལ་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུར་ཁྱབ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་
འགྱུར་གྱིས་མ་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་ཐུར་ཁྱབ་ལས་གཞན་ལ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
འཐུལ་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། བྱས་པས་རྒྱ་དངོས་འགོག་པའི་ཐུར་ཁྱབ་དྲང་པོ་ནི། མ་བྱས་པས་རྒྱ་དངོས་མིན་པ་
འགོག་པ་ལ་འཚད་དགོས་པའི་ཕྱིར། མངོར་ན་ཕན་ཚུན་སྐྱངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་གཞན་
རིགས་འཕེན་པ་ནི། རིགས་གཏེར་མཛོད་པའི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དགོངས་པ་ལ་ཕན་ཚུན་
སྐྱངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགག་དང་། གཏན་ཚིགས་ཡང་དགག་ཡིན་ཡང་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བ་
དམིགས་པའི་ནང་དུ་འདུས་ལ། ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་ཀྱི་
རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་ལ། གཞན་རིགས་འཕེན་པ་འོངས་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དུ་བས་གྲང་རེག་འགོག་པ་
མེས་སྤྱ་ལོང་འགོག་པ་དང་མཚུངས་ཤིང་། ཅ་ཆུན་གྱི་མེས་གྲང་རེག་འགོག་པ་མེས་བ་རེག་འགོག་པ་དང་འདྲ།
ཅ་ཆུན་གྱི་མེས་སྤྱ་ལོང་འགོག་པ་དུ་བས་བ་མོའི་རེག་པ་འགོག་པ་དང་མཚུངས་པ་སྟེ་གསུམ་

དང་ཞེས་བྱིས་པ་དེ་ཡང་ཤེན་ཏུ་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མཚུངས་པ་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། མཚུངས་ཞེས་བྱིས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དགོས་པ་ཡོད་ན་གསུམ་པོ་དེ། འཕེན་ཚུལ་སྤྱ་མ་དག་གི་ནང་དུ་འདུས་ཞེས་པར་སོང་བས། གཞན་རིགས་འཕེན་པ་བཅུ་བཞི་མི་རྟེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཕེན་ཚུལ་སྤྱ་མར་འདུས་ཀྱང་གྲངས་ལོགས་པ་བགྲངས་པས་ཚོག་ན། རང་རིགས་འཕེན་པ་བརྒྱད་དུ་ཐལ་བ་ལས། དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་མི་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གྲང་རེག་གིས་དུ་བ་འགོག་པ་དང་། གྲང་རེག་གིས་ཅ་ཆྭན་གྱི་མེ་འགོག་པ་དང་། སྤྱ་ལོང་བྱེད་པས་ཅ་ཆྭན་གྱི་མེ་འགོག་པ་རྣམས་ཏེ། ཁྱེད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་དེ་ལས་བཟློག་པ་ཁྱེད་རང་གིས་མཚུངས་སོ་ཞེས་སྨྲས་པ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་སྨྲང་གི ཁྱེད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་དེ་རྣམས་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གང་དང་མཚུངས་ཀྱང་རུང་སྟེ། མཚུངས་པ་དེ་རྣམས་གཞན་རིགས་འཕེན་པ་བཅུ་བཞིའི་གྲངས་སུ་བགྲངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་བཅུ་བཞིའི་གྲངས་ངེས་ཉམས་ཏེ། ཁྱེད་རང་གི་བཅུ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་དུ་བགྲངས་པའི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བཏེན་པའི་འགལ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དགུ་པོ་དེ་དང་མིང་རིས་མཚུངས་པ་གྲང་རེག་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་དགུ་འབྱུང་བས་བཅོ་བརྒྱད། ཕན་ཚུན་སྦྱངས་འགལ་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་གཉིས་འབྱུང་བས་ཉི་ཤུ། སྤྱ་མ་བཞི་དང་གཞན་རིགས་འཕེན་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལས་དེ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན། ལྟག་མ་ཡང་དག་གཏན་ཚིགས་ཀྱན། །ཞེས་པ་མན་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བ་ལས། ཧོར་པར་དུ་ཆོས་པ་ཅིག་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མ་

[३४९]

དགེ་བས་དོར་བར་བྱ་ལ། ཅིག་ཤོས་དང་དུ་ཆྱང་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡང་མ་དག་པའི་ཆ་ཤས་ཅམ་ཡོད་དམ་མེད་ཞེས་ཏུ་དཔྱད་པ་ལས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་འཕད་པའི་ཆ་བཞག་པ་ལ། འཇམ་དབྱངས་ཚོས་ཀྱི་རྒྱས། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་ཉིན་ལྷུར་བསྡུ་བ་མཛད་དེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་དང་། འབྲེལ་ཆ་མ་དམིགས་པ་བཞི་དང་། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་རྣམས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཡང་འབྲས་རང་གི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། འབྲེལ་ཆ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་སོགས་པ། ཉེ་ཤུ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཉེ་ཤུ་པོ་དེ་འང་མིང་རེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ནི་བཅོ་བརྒྱད་ཁོ་ནར་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་པོ་ལ། སྤ་མ་གཞན་དུ་མ་འདུས་པའི་མིང་རེས་ཟུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པ་དང་། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་དུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དངོས་འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་གིས་བྱས་ཡོད་འགོག་པའི་རྒྱས་དང་། ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་དོན་འདྲ་བས། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐད་པའི་ནང་དུ་འདུས་སོ། །འཐད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བྱས་

པས་མ་བྱས་པའི་ཁྱབ་བྱ་རྒྱུ་པ་འགོག་ཀུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ནི། དེས་གྱུར་
དང་ལྡོན་བཅས་བཞིན་ནོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་རྟོགས་པར་སྣོད། །དེ་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་ཉེ་ལྷའི་ནང་ནས། བཟློག
ཕྱོགས་ལ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་རྩད་བ་དང་མི་རྩད་བ་དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། བཟློག་ཕྱོགས་ལ་ཐལ་འགྱུར་ཡང
དག་ཏུ་མི་རྩད་བ་ལྟ་སྟེ། ལྟ་པོ་གང་ཞེ་ན་སྣུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཤད་པ་རྣམས་སོ། །ཅིག་ཤོས
ཕྱོགས་ལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་རྩད་བ་ནི་ལྷག་མ་བཅུ་བཞི་པོ་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྣུབ་བྱེད་འཕེན་པའི
ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་ལ། མཚན་གཞི་མི་འདྲ་བ་ངོས་འཛིན་རྒྱུ་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ
བཞི་ལས་ལྷག་པ་མེད་དེ། འབྲས་བུའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ དེའི་བཟློག་དོན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ རྒྱུ་མ
དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ དེའི་བཟློག་དོན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་སྟེ་བཞི་པོ་ལ་མཚན་གཞི་སོ་སོ་བ
འཛིན་རྒྱུ་གཉིས་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང། རང་བཞིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་དངོས་བཟློག་གཉིས་དང
ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་དངོས་བཟློག་གཉིས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་བཞི་པོ་ལ
མཚན་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཟུང་རྒྱུ་གཉིས་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ལས། རང་རིགས་འཕེན
པ་ནི་དྲུ། གཞན་རིགས་འཕེན་པ་ནི་དྲུ་ཞེ་ན། རང་རིགས་འཕེན་པ་ནི་བརྒྱད་དོ། །གཞན་རིགས་འཕེན་པ་ནི་བཅུ
དྲུག་གོ། །བརྒྱད་པོ་བཞིར་བསྡུས་ནས་གཞུང་རྩ་བར། བཟློག་པ་རང་རིགས་འཕེན་པ་བཞི། །གཞན་རིགས
འཕེན་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད། །ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཁོ་ན་རྩ་བའི་གཞུང་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བརྒྱད་པོ་བཞིར་བསྡུ་ནས་ན། བཅུ
དྲུག་པོ་ཡང་བཅུར་བསྡུ་ནས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བསྡུ་བར་ནས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད་ཀྱི། མ་བསྡུས་པ་ནི
རིགས་གཏེར

[३४६]

ཙ་འགྲེལ་གྱི་སྒྲ་སོར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། རང་རིགས་འཕེན་པའི་དབྱེ་བ་ངོས་འཛིན་པ་ནི་བཞི་ཁོ་ནའམ། ཇི་ལྟར་མངའ་ཡང་ལྷ་ལས་ལྟག་པ་མེད་ལ། གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་དབྱེ་བ་བཟང་བ་ནི། བཅུ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ནས་བཟང་ས་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཉི་ཤུ་བཞི་པོ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་སོ་སོའི་དབྱེ་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་། ཐལ་ངག་འགོད་ཚུལ་ལ་རྟོད་པ་སྟེ་བཡི། །དང་པོ་ལ་རང་རིགས་འཕེན་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དབྱེ་བ་བཞི་བཤད། དེས་དོན་ཐོབ་བཞི་ཡང་མཚོན་པར་བསྟན་པའི། །དང་པོ་ནི། མེ་ཡོད་ཀྱི་ཚང་མང་ལྟ་བུ། གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། དེ་ཚོས་ཅན། མེ་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་པར་ཐལ། གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་པར་ཁྱབ་པར་མོན་པའི་ཕྱིར་ཞེས། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པས། མེ་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དོ་ཞེས། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་ཉིད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་ཅ་ཧ্ནན་གྱི་མེ་སྟོབས་ཆེན་པས་ཁྱབ་པར་མོན་པའི་གཞིར། དེ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། དེ་ཚོས་ཅན་ཅ་ཧ্ནན་གྱི་མེ་རྒྱུན་ཆགས་པས་ཁྱབ་པར་མོན་པ་མིན་པར་ཐལ། བ་མོའི་རེག་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པས། དེ་ཚོས་ཅན། བ་མོའི་རེག་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། ཅ་ཧ্ནན་གྱི་མེ་རྒྱུན་ཆགས་པས་ཁྱབ་པར་མོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་ཉིད་ཁས་ལེན་པ་ལ་ལ་དེ་ཚོས་ཅན། དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་པར་ཐལ། གྲང་འབྲས་སྒྲ་ལོང་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པས། དེ་ཚོས་ཅན་གྲང་འབྲས་སྒྲ་ལོང་

[३४४]

བྱེད་མེད་དེ། དུ་བ་དག་འཕྱར་བ་རྒྱུན་ཆགས་པས་ཁྱབ་པར་མོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་
དམིགས་པ་ཉིད་འཛིན་པ་དང་གསུམ་མོ། །གསུམ་པོ་འདི་ལ་སོགས་པ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་
རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཕྱི་ར་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱས་ཡང་དང། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་
འགྱུར་བ་ལ། རྒྱས་ལ་དེ་དང་དེའི་རྒྱུན་ཆགས་པས་ཁྱབ་པར་མོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲོ་རགས་ཏེ། གཞོད་བྱེད་
རྒྱུན་ལྷན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྐྱབ་བྱེད་འཛིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ནི་ཐལ་ཚོས་ལ་རྒྱུན་ལྷན་མེད་པར་ཐལ་ཞེ ས་
སྨྲོ་རགས་ཏེ། བཟློག་དོན་གྱི་རྒྱས་ལ་རྒྱུན་ལྷན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདིར་དགག་གཞི་མེའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་
ཟད་དེ་དགྱེད་པའི་སྐབས་སུ། ཐལ་ཚོས་སྐྱབ་ཚོས་གཉིས་ཀ་ལ། དེས་ཁྱབ་པར་མོད་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ་
བ་དང་། གཞི་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དང། རྒྱས་ལ་ཡང། དེ་རྒྱུན་ཆགས་པས་ཁྱབ་པར་མོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་སྨྲོ་རོ། །བཞི་པ་ནི། གང་དེ་དང་དེར་འགྱུར་བ་རྒྱུན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན། དེ་དང་དེར་
འགྱུར་བར་མ་ངེས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། གོས་དཀར་པོ་ཚོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན། བུམ་པའང་འཇིག་པ་
ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཁྱབ་དམིགས་
པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། གང་དེ་དང་དེར་འགྱུར་ངེས་ཡིན་ན། དེ་དང་དེར་འགྱུར་བ་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་
པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་འབྲས་བུའི་ལས་ལ་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ཐ་མ་བཞིན། བུམ་པ་ཡང་
འཇིག་པར་ངེས་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཐེན་
པའོ། །གཉིས་པ་དོན་གྱིས་ཐོབ་པ་བཞི་ནི། མེས་གྲང་རེགས་འགོག་པའི་ཐལ་བ་དང། ཚ་ཆུན་གྱི་མེས་བ་

མོའི་རེག་པ་འགོག་པའི་ཐལ་བ་དང་། དུ་བས་གང་འབྲས་སྤྱི་ལོང་བྱེད་འགོག་པ་དང་། ངེས་པས་ལྟོས་པ་འགོག་
པ་རྣམས་སོ། །འདི་ཡང་། དགྱེད་དུས་ཀྱི་ཞིང་ཆོས་ཅན། སྤྱ་ཀུ་སྐྱེད་པ་རྒྱ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། སྤྱ་ཀུ་
སྐྱེ་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་བས། དེ་ཆོས་ཅན་སྤྱ་ཀུ་སྐྱེད་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེད་པ་རྒྱ་གཞན་ལ་
ལྟོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པོ་གཞུང་འགྲེལ་དུ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་ནི་དོན་
གྱི་གོ་བ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །གོ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་སྤ་མ་བཞི་དང་རིམ་པ་བཞིན་རེ་རེ་ནས་མིང་རིས་གཅིག་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་དུ་བཞི་ཞེས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་ཕྱི་མ་བཞི་པོ་འདི་སྒྲུབ་བྱེད་
འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་ན་ནི་འགྲེལ་པར། སྤར་བཤད་པའི་ཡང་དག་གི་
རྟགས་ཉི་ཤུ་ལས། གསུམ་གྱི་ལྷག་མ་ཀུན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པར་མཚན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་
འགལ་ཏེ། འདིར་བསྟན་གྱི་དོན་བཞི་པོ་དེ། སྤར་བཤད་པ་ཉི་ཤུའི་ནང་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གཞན་
རིགས་འཕེན་པ་བཅུ་དྲུག་ནི། འབྲས་བུའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གིས་རང་རྒྱུད་ལ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་འཕེན་པ་དང་། རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གིས། རང་རྒྱུད་ལ་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་
ཡང་དག་འཕེན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འགལ་ཞིག་གིས། རང་རྒྱུད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཕེན་པ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འགལ་
ཞིག་གིས་རང་རྒྱུད་ལ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཕེན་པ་སྟེ་བཞི་དང་། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་བཅུ་གཉིས་ལས་གསུམ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་

[३४९]

མི་འགེན། གསུམ་གྱིས་རང་རིགས་འགེན། དེའི་ལྷག་མ་རྣམ་དང། རྣམ་པོ་དེའི་དངོས་དོན་བརྗོག་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་རྣམ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་རིགས་འགེན་པར་བྱེད་དོ། །བཅུ་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། མེ་དང་བ་མོའི་རིག་པ་ཕན་ཚུན་འགྲོག་པ། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པས། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་འགེན་པ་དང། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་འགེན་པ་སྟེ་གཉིས་དང། མེ་དང་གྲང་འབྲས་སྣུ་ལོང་བྱེད་ཕན་ཚུན་འགྲོག་པ། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་འགེན་པ་དང། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁ་ན་དག་འཕྲུར་བ་དང། གྲང་རིགས་ཕན་ཚུན་འགྲོག་པ། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། རང་རྒྱུད་ལ་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་འགེན་པ་དང། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་འགེན་པ་དང། ཡང་དུ་བ་དང་བ་མོའི་རིག་པ་ཕན་ཚུན་འགྲོག་པ། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་ལ་འགེན་པ་དང། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུའི་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། རྒྱུ་དང་

འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་འཕེན་པ་སྟེ་གཉིས་དང། ཡང་ཅ་ཆུན་གྱི་མེ་དང་གྲང་རེག་ཕན་ཚུན་འགོག་པ། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་འཕེན་པ་དང། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་འཕེན་པ་སྟེ་གཉིས་དང། ཡང་ཅ་ཆུན་གྱི་མེ་དང་གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་ཕན་ཚུན་འགོག་པ་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་འཕེན་པ་དང། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་འཕེན་པ་སྟེ་གཉིས་དང། དེ་ལྟར་ན་བཅུ་དྲུག་གོ །གཉིས་པ་ཐལ་བགོད་ཚུལ་ལ་ཆོད་པ་སྦྱང་བ་ནི། དེ་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ལྟན་པ་དག་འདི་སྙམ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཉི་ཤུ་པོ་དག་གིས་མཚན་གཞི་ངོས་འཛིན་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། འགྲེལ་པར། མེ་མེད་པའི་ཕྱི་ར་དུ་བ་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་བས། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱི་ར་མེ་ཡོད་ཅེས་འབྲས་རྟགས་འཕེན་ཡང་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱི་ར་མེ་ཡོད་པར་ཐལ་ཞེས་འབྲས་བུའི་ཐལ་བས། མེ་མེད་པའི་ཕྱི་ར་དུ་བ་མེད་ཅེས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་འཕེན་ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་དང། གོང་དུ། ཕྱོགས་ཆོས་འཕེན་ན་སྟོང་བ་འཇིག །ཅེས་པའི་འགྲེལ་པར། དུ་བ་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ངག་ལྟག་པས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་། ཇི་ལྟར་ན་བརྗོད་དགོས་ཤེ་ན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཕྱི་ར་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་གཉིས་ཏེ། སྒྲུབ་པའི་ངག་

[३५७]

ཏུ་མ་བཀོད་པ་དང་། བཀོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་མེ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་པར་ཐལ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའོ། །འདིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཚེན་པ་ཡིན་ཏེ། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དོན་གྱིས་འཕངས་པས་སོ། །འདིར་བསྒྲུབ་བྱ་ཆོག་ཟིན་ལ་བརྗོད་པས། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་བརྗོད་དོ་སྙམ་དུ་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དང་ སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པ་གཉིས་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཏྲགས་ཆོགས་ནམ་དག་གི་མཇུག་ བསྡུད་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་ཆོག་ཟིན་ལ་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་ཆོག་ཟིན་ལ་བརྗོད་ན་སྒྲུབ་དག་ ཡང་དག་ཏུ་འགལ་བ་ལ་བསམས་ནས། སྔར་དེ་སྐད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་དེས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཚེན་ ན། དེས་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་དྲན་ལམ་དུ་འཚེན་པར་ནུས་སམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ནུས་པ་མ་ ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་འཚེན་པར་ནུས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་མ་ཚང་། ཡུལ་ཅན་དག་གི་ཁྱད་པར་ཡང་མ་ཚང་ བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཚང་བ་ཡིན་ཏེ། ཆ་བའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ཆ་བའི་གཏན་ཚིགས་འགོད་པ་སྐབས་སུ་ བབ་པ་དེའི་ཚེ། ཡུལ་གྱི་ཆོས་བས་ཐལ་ཆེར་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐབས་དེར་ཁྱབ་ པ་བརྗོད་པའི་དགེ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་གསུམ་ཆོས་བའི་བློ་དེ་ལ་མ་ཚང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན། སྒྲུབ་ བྱེད་ལྟར་སྣང་ཡིན་དགོས་སོ་སྙམ་དུ་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་གཞན་གྱི་ བློ་ངོར་མ་ཚང་ཡང་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་ཚང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་

[३५३]

ཡིན་ན་ནི་ཚུལ་གསུམ་རྣོལ་བའི་བློ་ངོར་ཡང་ཚང་དགོས་པས་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པའི་རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་འདི། སྤྱི་ར་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ཀྱང། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྣོལ་བའི་ངོར། དེ་བཀོད་ན་དག་སྟོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་ཉིད་ཐུགས་ལ་ཉེ་བར་བཞག་ནས། འགྲེལ་པར། དུ་བ་མེད་པར་ཐལ་བ་ཤུགས་ལ་གོ་བས་དངོས་སུ་མི་བརྗོད་ཅེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་སྒྲུབ་པའི་དག་ཏུ་བཀོད་པ་ནི། རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས། དེའི་འོག་ཏུ་ཚུལ་གསུམ་བསྒྲུབས་ནས། ཚུལ་གསུམ་ཤེས་ཤིང་མ་དྲན་པའི་སྤང་རྣོལ་གྱི་ངོར། ཕྱིར་རྣོལ་བས་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་གསུམ་ལྟན་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འཕེན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ན། དུ་བ་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་འཕེན་པ་དག་ལྟག་པས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། སྤྱི་ར་སྤང་རྣོལ་གྱིས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་བཞག་པ་ལ། གཞི་དེར་དུ་བ་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་ དག་ཉེ་བོ་སྤྱི་ར་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པ་ལ་དགོངས་ནས། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཉེ་ཉེ་བའི་ངོས་འཛིན་མཛད་པ་ན། རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་རྒྱང་པའི་སྒོ་ནས་ངོས་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཉེ་ཉེ་བོ་དེ་ཡང་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་ངོས་བཟུང་བ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ན་ངོས་འཛིན་པའི་ཚུལ་ནི། སྤར་བཤད་པ་ལས་དཔལཀ་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར། ཇོག་ལོ་ཆེན་པོ་ཇེས་འབྲངས་དང་བཅས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་ དག་ཡིན་ན། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་ཀྱང། རིགས་གཏེར་དུ་དེ་མི་རྟང་སྟེ་གལ་ཏེ་རྟང་ ན་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་རྒྱུ་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་དགོས་པཧམ་

[३५३]

ཡང་ན། ཚ་བའི་ཐལ་བགེ་དེ་སྐྱོན་ཅན་ཁོ་ནར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་འགོད་པའི་ཚུལ་ལ་རྟམ་པ་ལྔ་སྟེ། ཆོས་མཐུན་པ་ཅན་དང་། ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཅན་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱང་པ་བརྗོད་པ་དང་། རྟེས་འཇོག་ཀྱང་པ་བརྗོད་པ་དང་། བཟློག་པ་ཀྱང་པ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ཤེས་ཤིང་། སྒྲ་བྱས་པར་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་ལ། ད་དུང་སྒྲ་རྟག་པར་བདེན་ཞིན་གྱིས་འདོད་པའི་སྤར་ཏོལ་གྱི་ངོར་ཕྱིར་ཏོལ་བས། གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་དགེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་རྟག་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཏོ་ལ་བདེ་ངོར། །ཕྱིར་ཏོལ་བས་གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དགེར་ན། བུམ་པ་བཞིན་སྒྲ་ནི་རྟག་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡང་དེ་འདྲའི་སྤར་ཏོལ་གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་དགེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་ཁར་འབྱིན་པ་ལ་ཕྱིར་ཏོལ་བས། འོ་ན་སྒྲ་ཡང་རྟག་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །བཞི་པ་ནི། ཡང་དེ་འདྲའི་སྤར་ཏོལ་སྒྲ་རྟག་གོ་ཞེས་བཤད་ཏུ་འབྱིན་པ་ལ། འོ་ན་གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་དགེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །ལྔ་པ་ནི། ཡང་དེ་འདྲའི་སྤར་ཏོལ། དམ་བཅའ་ཁར་འབྱིན་པ་ལ། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་དགེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་བརྗོད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་རྟམ་པ་ལྔའོ། །དེའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། དམ་བཅས་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་གཉིས་ཡིན་ལ་སྤྱ་མ་ལ་ཡང་རྟེས་སུ་འཇོ་ལྟོག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་དོ། །དེ་ནི་དེ་ལ་དོགས་པ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་འདི་

སྙན་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་དང། རྟེས་འགྲོ་དང། བཟློག་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་ འདོད་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག རིགས་གཏེར་མཛད་པས་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཏু་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་བཞེད་ པར་རིགས་གཏེར་ཆ་འགྲེལ་ལས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་ངག་ཡིན་པར་བཞེད་དུ་ཆུག་ཀྱང། ཐལ་འགྱུར་ དུ་མི་བཞེད་དེ། ཐལ་ངག་དུ་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པར་བཞེད་དུ་ཆུག་ཀྱང། ཁྱབ་པ་ རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་རང་རྒྱུད་དེ་དང་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ལ། ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་མི་རྟེད་དེ། ཐལ་འགྱུར་དང་ དེས་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ ནི་མི་བཞེད་པའི་དོགས་པ་བཀོད་པའོ། །བཞེད་པ་ལ་ཡང་དོགས་པ་འདི་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་མཐུན་པ་ཅན་དང། མི་མཐུན་པ་ཅན་གྱི་ཐལ་བའི་སྒྲུབ་ངག་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དག སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་ པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཆོས་མཐུན་པ་ཅན་གྱི་ཐལ་ངག་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་འགྲོ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དང། བཟློག་པ་ཤུགས་ལ་བརྗོད་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་ པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཅིག་ཤོས་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་ པའི་བཟློག་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་ཅིང། རྟེས་འགྲོ་ཤུགས་ལ་བརྗོད་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་ སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙན་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྦྱང་ བར་བྱ་སྟེ། དང་པོ་ནི། དེ་དག་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཏু་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་

[३५५]

བཞེད་པ་སྟོན་མི་ནུས་པར་སྣྲོན་ཟིན་ལ། དེ་ལྟར་སྣྲོན་པས་ན། སྣྲོན་ངག་ཡང་དག་གི་འགོད་པའི་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ཆུན་པོ་ལ་ནི་ཁ་རྒྱས་སྣྲར། །མཁས་པ་ལ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་རྒྱ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་པ་ན་དེ་དང་དེ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་དགོས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་དང་དེ་དག་ལ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཚང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཁས་ཟློང་པའི་རྟགས་ལས། མི་འདོད་པའི་བསྟན་བྱ་འཚེན་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤར་ཚོལ་རྟགས་དང་ཁྱབ་པ་གང་རུང་དག་ཏུ་འབྱིན་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་བས་འོན་ནས་སྣྲ་ཡང་རྟག་པར་ཁས་ཟློང་པ་ནི། འོན་གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་དགེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་བརྗོད་པ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་སྣྲ་མ་བྱས་པར་ཐལ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་དག་གི་ཁྱད་པར་སྐབས་སྟོབས་ལས་སོ་སོར་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྣ་མི་རྟག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་སྣ་བྱས་སོ་ཞེས་དག་ཏུ་འབྱིན་པ་ལ། སྤར་ཚོལ་གྱིས་འོན་ཀང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་དགེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེའི་ཚེ་ན་ནི་ཁྱབ་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྣྲོན་དག་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། ཡང་སྣ་རྟག་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་ཕྱར་ཚོལ་སྣ་རྟག་གོ་ཞེས་དག་ཏུ་འབྱིན་པ་དེ་ལ་ནི། འོན་བྱས་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་དགེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་ན། ངག་དེ་ཁྱབ་པ་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་ཐལ་ངག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་ཁས་བླངས་པའི་རྟགས་ལས་གཞན་མི་འདོད་པའི་གྲུབ་བྱ་འཚེན་ནུས་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོགས་པ་བཞི་པ་དེ་ཡང་སྒང་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། སྣ་རྟག་པ་སྲུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་མཐུན་སྟོར་གྱི་ '''''' ངག་གང་ཡིན་

[३५६]

པ་དེ། སྒྲ་རྒྱ་པ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ནི་དངོས་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པར་ནུས་པའི་ཚོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་དངོས་ཡིན་ཀྱང། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་ཚོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་དོ། །གསུམ་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ལ། ཏེ་བ་དང་། དེའི་ལན་གོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་པོ་དེར་མ་འདུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གཞན་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་གཞན་གྱི་ལུགས་རྣམ་པར་བཤད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་གཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱུ་པ་ནི། །ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེར་མ་འདུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། རྒྱས་ཁས་བླངས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་རྒྱས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེ་གསུམ་པོ་ལ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་པ་དང་། ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་པ་ཞུགས་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་དྲུག་ཏུ། ཏུ་ཁ་ཁ་ནང་ནས། རྒྱས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་རྒྱས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་གཉིས་ལས་ཕྱེ་པའི་བཞི་པོ་དེ། བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་ནང་དུ་མི་འདུ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་དགོན་དེས། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་གཉིས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་མཛད་ཅིང། བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཡང་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་འདིར་ཕྱ་པ་ལ་ནང་འགལ་བ་ཡང་འདི་སྟོང་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་དང་ཚད་མས་བསལ་པ་གང་རུང་ཞུགས་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པ་

། རིས།

དང། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བོ་དག་གིས་སྟྲོབ་བྱེད་མི་འཚེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་དང་ནང་འགལ་ལོ། །རྗེ་ལྟར་འགལ་ཞེ་ན། འོ་ན་བྱམ་པ་ཡོད་པའི་གཞིར་བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། དེར་ཚོས་ཅན། བྱམ་པ་མེད་པར་ཐལ་བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱོར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། ཐལ་བཤད་དེ་སྟྲོབ་བྱེད་མི་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་བཞེད་པས། དེའི་དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་པ་ཞུགས་སམ། ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས། དང་པོ་ལྟར་ན། དེས་དེར་བྱམ་པ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ས་དེར་བྱམ་པ་དམིགས་པར་ཡང་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྒྱས་བཏེན་ཞིན་ཁས་བླངས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེས་དེར་བྱམ་པ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་ཁས་བླངས་ཀྱང། དོན་ཁས་མ་བླངས་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཐ་སྙད་བྱེད་ལ་དོན་མ་གྱུར་པ་ནི་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མི་སྲིད་དོ། །ཅི་སྟེ་ཐ་སྙད་མ་དེས་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་པ་ཞུགས་པར་མི་འགྱུབ་སྟེ། རྟེན་གྱི་ཚོགས་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྟར་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དེས་དེར་བྱམ་པ་ཡོད་པར་ཚད་མས་བྱུབ་པར་གྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེས་དེར་བྱམ་པ་དམིགས་པར་གྱུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། རྟགས་དེ་གཞན་ཞིས་ཁས་བླངས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གྲགས་པའི་དབང་ཕྱུག་རྩང་ནག་པ་དང། གྱུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་འཇམ་པའི་རྗོ་རྗེ་ལ་སོགས་པ་ནི། ཕྱ་པ་བཞེད་པའི་ཕན་ཚུན་སྟངས་འགལ་མ་བགྲངས་པའི་བཅོ་བརྒྱད་དང། རིགས་གཏེར་དུ་དེ་བགྲངས་པའི་ཉེ་ཤུར་བཤད་པ་དེར་མ་འདུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་དུ་མ་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར།

[३५५]

ཕན་ཚུན་སྦྱངས་འགལ་ལ་ཡང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་བ་བཞིན་དུ་དགག་བྱ་མེ་མེད་དང། མེ་མེད་འཇོན་པའི་ཤེས་པ་དང། མེ་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དང། ཁྱབ་བྱ་མེ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟེ་བཞི་ལ། འགྲོག་བྱེད་མེ་དང། མེ་ཡོད་འཇོན་པའི་ཤེས་པ་དང། མེ་ཡོད་ཀྱི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དང། ཁྱབ་བྱ་མེ་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟེ་བཞི་པོ་ཕན་ཚུན་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དུ་སྟྲར་བས་བཅུ་གཅིག་ཡིན་མོད། ཡང་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་འགྲོག་མི་ནུས་པས་བཅུ་གཉིས་ཡིན་ཅིང། དེའི་ནང་ནས་དངོས་འགལ་ལ་རྒྱས་དང་རྒྱས་ཅན་མི་རྟོང་བས། ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་པོ་ལ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དགག་བྱའི་ཚོས་སུ་སྟྲར་བ་གསུམ་གྱིས་སྟྲོབ་བྱེད་མི་འཚེན་པ་དང། ལྷག་མ་བཅུ་ཅིག་པོ་ལ་རང་རིགས་འཚེན་པ་གསུམ་དང། གཞན་རིགས་འཚེན་པ་ལྔར་ཕྱེ་ནས། སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་ཏུ་མ་འདུས་པ་མང་པོ་དག་བཞེད་དོ། །དེ་དག་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱི་བཞིན་ཡར་ས་ཚོང་སྟེ་ཚད་མ་རྣམ་པར་དེས་པའི་ཏེ་གཟུགས་ལ་ལོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་གཞན་པ་ལ། དངོས་དང། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྟྲང་བཞི། །དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྔར་བཤད་པའི་ཉེ་ཤུ་པོ་གང་རྟོང་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གསུམ་པོ་གང་རྟོང་ཡིན་དགོས། མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་དང། འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་གང་རྟོང་ཡིན་དགོས། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་བཞི་པོ་གང་རྟོང་ཡིན་པས་ཁྱབ། ཡང་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཕན་ཚུན་སྦྱངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་དང། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་གང་རྟོང་ཡིན་པས་ཁྱབ། ཕན་ཚུན་སྦྱངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག

[३५९]

ཡིན་ན་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དང། ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རྒྱས་ཡང་དག་གི་གྲང་ངེས་འཇོག་ཚུལ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། འོན་དེར་མ་འདུས་པའི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་འགལ་ཞིག་ཏུ་འདྲེས་ཀ་ཟའི་བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། གཞི་དེར་ཆོས་ཅན། ཀ་ཟའི་བྱམ་པ་ཡོད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་པར་ཐལ་ཞེས་འཕེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་འཕངས་པ་དེ་ལ་ནི་བསལ་བ་ཡོད་མི་སྲིད་དེ། གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡིན་ཀྱང་རུང། གཞི་དེར་བསྒྲུབ་པའི་དོན་ལ་གཞི་དེར་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཞེར་ལ་རིགས་པའི་གཏེར་དུ་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་འཛིན་པའི་སྒྲུབ་སྦྱོ་མི་སྣང་བ་མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མི་གསུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྗེ་ལྟར་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་རྗེ་ལྟ་བཞིན་དུ་མི་འགྲུབ་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་མི་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། རྗེ་སྐད་དུ། འབྲས་བུ་དེས་མེད་ཅན་འདིས་ནི། །ཕྱོགས་པ་སྒྲུབ་པར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་གཏན་ཚིགས་དེས་སྒྲུབ་བྱ་མི་འགྲུབ་པར་བཤད་ལ། དེ་མི་བསྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་རྣམས་ལ་སྒྲུབ་བྱ་མེད་ལ། དེ་མེད་པ་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ལ་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། རང་གི་ལུགས་

[३९०]

གཞན་པ་དང་རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ། མཚན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་མི་འདོད་པའི་ཚོས་ཐམས་བར་འཕེན་པའི་བསམ་པས་འཕངས་པའི་ངག་གང་ཞིག ངེ་འཕེན་མི་ནུས་པའོ། །ཡང་ན་འཁོར་གསུམ་མ་ཚང་བའི་ཐལ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་མི་འདོད་པའི་ཚོས་ཐམས་བར་འཕེན་པའི་ངག་ལྟར་སྣང་ཡང་དེའི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱི་རྒྱ ངེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། ངེ་ལ་དབྱེ་ན། འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པ་དང་། མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་སྟེ་གསུམ་དང་། གསུམ་པོ་མ་འདུས་པའི་བསལ་བ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་དང་བཞིའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རྒྱས་ཁས་ཟློག་ཤེས་ཤིང་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་འདོད་ལན་ཐེབས་པ་དང་། མི་ཐེབས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ནམ་མཁའ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་བར་ཐལ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི་སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་བར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད། རྒྱས་ཁས་ཟློག་ཤེས་ཤིང་ཁྱབ་པ་རྣལ་འོག་གང་དུ་ཡང་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་འདོད་ལན་ཐེབས་པ་དང་། མི་ཐེབས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་བར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་ནམ་མཁའ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་བར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་ནས་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་ངག་གོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན་རྒྱ་བར་ཐལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ལྟ་བུའི་ཁྱབ་པ་འགལ་བ་དང་། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་བར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

[३९७]

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་དང་། རི་བོང་གི་རྩ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་པར་ཐལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་སྟེ་གསུམ་ཡོད་ལ། གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་འདོད་ལན་ཐེབས་པ་དང་། མི་ཐེབས་པ་གཉིས་གཉིས་སོ། །བཞི་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རྒྱས་ཁས་བླངས་པའི་སྟེང་དུ། རྒྱས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། ཐལ་ཚོས་ལ་བསལ་པ་མེད་པའོ། །མཚན་གཞི་ནི། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་དང་ཚད་མ་གཉིས་ཀས་གྲུབ་ཅིང་། བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ཤེས་པའི་ཆོས་བཞི་ངོས། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྒྱ་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་མ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཁྱབ་པ་རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་ཆོས་བས་ཚད་མས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་ཆོས་བཞི་ཚད་མས་ཤེས་ཤིང་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་མི་འདོད་པའི་ཆོས་ཐལ་བར་མ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་འདི་ན་གང་དག ཕྱིར་ཆོས་གྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པའི་ཤེས་བྱེད་ཏེས་པ་ན། ཆོས་བས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྒྱ་པར་ཐལ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ཅིར་ཡང་མི་རུང་སྟེ། རང་རྒྱུད་དུ་ནི་མ་བཀོད། ཐལ་འགྱུར་ནི་ལྟར་སྣང་ཁོ་ན་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། ཡང་གང་དག ད་ལྟ་ཆོས་བ་ལ་ཁས་བླངས་པ་མེད་ཀྱང་། མ་འོངས་པ་ན་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་འོང་བ་ལ་རེ་ནས། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་རྒྱས་སོང་ངོ་། །བསལ་པ་སོང་ངོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་སྒྲ་ཚང་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་དུ་ཁས་བླངས་ནས། ཆོས་བ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པའི་སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁས་བླངས་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་མ་ངེས་པའམ། མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་

[३९३]

སྣང་གང་རུང་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་དང་ཚོས་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱས་ཚོས་གཉིས་ལ་ དངོས་དང་བཏགས་པ་གང་རུང་གི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་འདྲའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་སྒྲ་རྒྱ་གར་མི་རྒྱ་ཅེས་འདྲི་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱས་ཚོས་ཐ་དད་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་པ་ནི་རིགས་པའི་གཞུང་གི་ལུགས་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན། འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ལན་འདེབས་ཀྱང་། ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ལན་ཐེབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་འགལ་ཞིག་ལ་ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན་ཡང་ མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་འགལ་ཞིག་ལ། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང། རྒྱས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ཐེབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་ འགྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང། འདོད་ལན་ཐེབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། བསལ་བ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུ ར་ཡིན་ཁྱབ་པ་ཡིན་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། རྒྱས་མ་གྲུབ་པས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འཇོག་ནུས་ལ། ཁྱབ་པ་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པ་ཅམ་གྱིས་འགལ་བ་དང། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འཇོག་མི་ནུས་པ་ལ་ ཐུག་པ་ཡིན་རོ། །འོ་ན་གྲངས་ཅན་སྒྲ་རྒྱ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ས་ངངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་འདི་ཡང། བསལ་བ་ཡེ་མེད་དུ་ཐལ། གྲངས་ཅན་གྱིས་དེ་ལ་འདོད་ལན་ཐེབས་ པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་ར་སྒྲ་རྒྱ་ པ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་ཀྱང། གྲངས་ཅན་ལ་དེ་ལྟར་འཕངས་པའི་ཚེ། གྲངས་

ཅན་ལ་ལྷོས་ཏེ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་དུ་བཞག་དགོས་ཏེ། གང་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྒྱ་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ན་ནི། རྒྱས་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་མི་ལེན། དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་ནི། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར། འདི་ན་ཡང་གང་དག ཆོས་བ་སྒྲ་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་རྒྱན་ལས་སྐྱེས་པར་ཚད་མས་མི་ཤེས་ཤིང་། སྒྲ་རྒྱ་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་ལ་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཐལ་བ་འཕངས་ནས། དེ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་བའི་ཚེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་བྱས་པར་ཐལ། རྒྱ་རྒྱན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གཏན་ཚིགས་སུ་འགོད་པ་ནི་ཆོས་བ་བདེན་ཞིག་ཀས་ཀྱང་རྟོད་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ལེགས་པར་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །མི་ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྔར་ཆོས་གྱིས་ལན་འདེབས་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མ་བྱས་པར་ཁས་བླངས་ན་ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་ཞེས་འདི་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལན་བཏབ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ལན་འདེབས་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མ་བྱས་པ་ཡིན་པ་ཆོས་བ་དེའི་ཚ་བའི་གྲུབ་མཐའ་མ་ཡིན་ཞིང་། གསར་དུ་རིགས་པས་ཤེས་པས་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་ན་ནི་མ་བྱས་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་དེ་གསར་དུ་རིགས་པས་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ནི་ཐལ་འགྱུར་དེས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཕྱིར་ཆོས་བས་མ་ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། མ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་གྲུབ་པ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་རྒྱ་རྒྱན་ལས་སྐྱེས་པར་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། བཟློག་དོན་མི་འཕེན་ཅིང་། དངོས་དོན་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པས་སྒྲ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་ཚད་མ་འཇུག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དངོས་དོན་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པ་ཡིན་

{३९८}

ཏེ། རང་གི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་སྣྲོན་བྱ་དེ་ཚོགས་ཆེན་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འོན་རྟེ་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། སྔར་ཆོས་མཁས་པས་དྲིས་སམ་མི་མཁས་པས་འདོད་ལན་བཏབ་ཀྱང་རྩད། ཕྱིར་ཆོས་བས་སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་ཀྱེན་ལས་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ། མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སམ། དྲིས་པ་ལ་དེ་མ་བྱས་ན་དེ་དེར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཅེས་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འཕེན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཆོས་བ་དེས་དེ་དེ་ལས་སྐྱེས་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ་པ་སྣྲོན་བྱེད་དུ་བཀོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་ཐལ་ཚོས་སུ་འཕངས་ན་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འཕེན་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀྱི་སྒྲ་བྱས་པར་སྣྲོན་འདོད་ནས་བྱས་པ་ཐལ་ཚོས་སུ་འཕངས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་ཐལ་ཚོས་སུ་འཕངས་པ་གཉིས་ལ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་སྣྲོན་བྱ་ཚོགས་ཆེན་ལ་བརྟེན་མ་བརྟེན་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ངག་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོན་ཅན་དང་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་བདེ་བླག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞར་ལ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་འཁོར་གསུམ་ཞེས་བོད་སྤྱ་མ་དག་གིས་ཐ་སྙད་དུ་བཏགས་པ་དེ་ཡང་ངོས་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། རྒྱས་ཁས་བླངས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ། ཐལ་ཚོས་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་པའམ་འཇུག་ཏུ་རུང་བའོ། །བོད་ཕྱི་མ་དག་ཐལ་ཚོས་དང་བསལ་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་གང་ཡང་མ་ཡིན་པས་ཅིར་ཡང་མི་རུང་ངེ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་འདི་ལྟར་བཤད་ན་ཡང་རུང་སྟེ། གསུམ་གྱི་རྒྱས་དང་ཁྱབ་པ་དང་ཐལ་ཚོས་སོ། །དེ་ལ་རྒྱས་ཚོས་གཉིས་ནི་ཚོས་ཡན་གར་བ་རེ་རེ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཁྱབ་པ་ནི་རྒྱས་ཚོས་ཀྱིས་འབྲེལ་པ་ལ་བྱའོ། །འབྲེལ་པ་ཡང་གཉིས་ཏེ། དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང་། བཏགས་པའི་འབྲེལ་པའོ། །ཁྱབ་པ་འགྱུར་བ་ལ་འདི་

གཉིས་གང་ཡང་རྩང་བ་ཞིག་དགོས་ལ། གཉིས་ཀ་དགོས་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་དོ། །ཁྱབ་པཉང་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་
གཉིས་ལས་གང་ཡང་རྩང་བ་གཅིག་གྱུབ་པས་ཆོག་པ་ཡིན་གྱི། གཉིས་ཀ་ངེས་པར་གྱུབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཚད་མས་མ་དམིགས་པར་ཐལ། མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་རྟེས་འགྲོ་མེད་ལ།
བཟློག་པ་ནི་ངེས་པར་གྱུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཚད་མས་དམིགས་པ་ནི་ཡོད་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་
ལྟོག་མི་འཐུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། མེད་པ་ནི་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་
མི་འཐུལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་དེ་དེ་ལ་འབྲེལ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ཅིག་
ཤོས་དེ་ལས་བཟློག་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་།
གང་ལས་བཟློག་པ་པོ་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ་གཞི་གྱུབ་ལ། རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པ་པོ་ཚད་མས་མ་
དམིགས་པ་དེ་གཞི་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ཆོས་གཉིས་པོ་ཡན་གར་བ་རེ་རེ་ཁོ་ན་ཡིན་ཀྱང་རྒྱས་གྱུབ་མ་
གྱུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། རྒྱས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་གྱུབ་མ་གྱུབ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཆོས་སུ་མ་གྱུབ་པ་ལ་རྒྱས་མ་གྱུབ་ཅེས། བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་
བ་ཡོད་མེད་ཀྱང་ཐལ་ཆོས་དེ་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་མེད་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་
མས་བསལ་པ་ཞེག་པ་དང་། དེས་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་གྱུབ་པ་ནི་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་
ཕྱིར། ཡང་བསལ་པ་འགོར་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་དུ་བཀྲང་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། བསལ་པ་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་
ཆོགས་པའི་སྟེང་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི་

[३९८]

ཐལ་ཚོས་ཡན་གར་བ་དེའི་སྟེང་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་འབྱུང་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ་ཞེས་པ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་པ་མི་འབྱུང་བ་ཐལ་བ་དང་། རི་བོང་གི་རྭ་ཚོས་ཅན་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་པ་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པས་སོ། །གཞན་ཡང་བསལ་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་དུ་བགྲང་ན་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱང་དེའི་ཡ་གྱལ་དུ་བགྲང་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་རྟག་པ་ལ་སྒྲ་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་འང་འདོད་ན་ཐལ་འགྱུར་སྤ་མ་ལ་རྗེས་འཇུག་མེད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་ཕྱི་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་དུས་སུ་སྒྲུབ་བྱ་བྱུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་བསལ་པ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་འགལ་ཞིག་ལ་འཁོར་གསུམ་མ་ཚང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཡང་འདོད་ན་རྟགས་ཚོས་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མེད་ན་ཁྱབ་པ་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པས་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་དུ་ཇི་ལྟར་འཇོག་ཅེ་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་ན་གཞན་བྱ་ལ་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེ ན་དགོས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ནི་བྱིས་པ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གི་ཁྱབ་པ་ངོས་འཛིན་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་ཁྱབ་པ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཚིག་གི་སྟོན་མཚམས་སོ་སོར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། ལན་གྱིས་བཏོགས་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། རྟགས་ཀྱི་འགྲུབ་ཚུལ་ལ་དང་། ཁྱབ་པའི་འགྲུབ་ཚུལ་ལ་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང་། ལན་གོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་

། ༣།

དགོས་ན་ཆོས་བས་གཞལ་བྱ་ལ་རྒྱ་བས་ཁྱབ་པ་ཁས་ཟློང་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོས་བས། སྒྲ་ཚོས་ཅན་རྒྱ་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ་ན་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་ན་རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་ཆོས་བས་ལན་གྱིས་བཟློག་ནུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོར་དེ་ལྟར་འཕངས་པའི་ཚེ་ན་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་ཆོས་བ་དེའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱན་འབྲེན་ནུས་པའི་ངག་ཡིན་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་ནུས་མ་ཡིན་ཏེ། མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་གཞན་ངོར་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག ཐལ་འགྱུར་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟེས་སུ་འཇོ་ལྡོག་གིས་ཁྱབ་པ་རྟགས་ལོག་གང་དུ་ཡང་གང་ལ་འཕངས་པའི་ཆོས་བའི་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཐལ་འགྱུར་དེས་དེ་སྤྱན་འབྲེན་པར་ནུས་ན་དེས་གཞལ་བྱ་ལ་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་སྤྱན་འབྲེན་ནུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དེ་སྤྱན་འབྲེན་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང། གཞལ་བྱ་ལ་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དང། སྒྲ་གཞལ་བྱ་དང་མི་རྒྱ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་ཆོས་བས་ལན་གྱིས་བཟློག་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཡང་འདོད་ན། གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ཞེན་དོན་སྤྱན་འབྲེན་ནུས་པར་འགྱུར། དེ་ཡང་འདོད་ན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཞེན་དོན་སྤྱན་

[३९५]

འབྲེན་ནུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་གི་ཞེན་དོན་སྲུན་འབྲེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་གཞལ་བྱ་ལ་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་སྲུན་འབྲེན་པའི་ཚུལ་རྗེ་ལ། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། འོན་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཚོས་ཅན། སྒྲ་ཡང་རྟག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ལ་རྟག་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། ཞེས་འཕེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། ངག་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཁས་བླངས། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོན་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཅམ་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པར་འཇོག་མི་ནུས་ན། རྟགས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ། ཁྱབ་པ་ནི་ཆོས་བ་གཞན་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླངས་པ་ཡང་སྲིད། མ་བླངས་པ་ཡང་སྲིད། དོན་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ལ། རྟགས་ནི་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པོས་པོས་ངེས་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་གཞན་གྱིས་ཁས་མ་བླངས་པ་དང་། རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མི་འཇུག་ཅིང་། ཞེན་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ཡང་། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འཇུག་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་ཁྱབ་པ་ནི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག

[३९९]

དང་དེས་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་གཉིས་ཀ་ཁྱབ་པ་འགྱུར་ཚུལ་གནད་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཙམ་གྱིས་གྱུར་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་རྟེས་དཔག་བསྟྱུད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཙམ་གྱིས་གྱུར་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཀྱང་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེས་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་བཟློག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་ཚོས་ནི་རྟོད་གཞི་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་བསལ་རྗེད་པ་གཅིག་དགོས་ལ། རང་རྒྱུད་ཡང་དག་གི་ཚོས་ནི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་གྱུབ་པ་ཞིག་དགོས་པས། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱབ་རྒྱས་ཚོས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེར་ལ་དོན་འདི་ཡང་བརྒྱས་པར་བྱ་སྟེ། བོད་སྡེ་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་དག ཐལ་ཚོས་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་པ་ཞུགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཐལ་ཚོས་ལ་བསལ་པ་ཞུགས་པའི་གོ་ཚོད་པར་བཞེད་དོ། །འདི་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པར་རང་གྱུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འཇིག་པ་དང་། རྒྱ་བའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ། བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་བར་ཐལ། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། དགེ་བ་ཚོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱས་ཁས་ཁ་ཁ་ཅིག ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྱུབ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཚད་མས་གྱུབ་པའི་དོན་ཐལ་བར་འཕངས་པའི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་དག་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ཡིན་ན་མི་རིགས་ཤེང་ཚད་མས་མ་གྱུབ་པའི་དོན་ཞིག་ཐལ་བར་འཕེན་པའི་དག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

〔๓๐๐〕

འོ་ན་ཅི་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་ལ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་དགོས་ས་མ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དགོས་ན་བསྒྲུབ་བྱེད་མི་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་རྣམས་ལ་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། རྒྱས་ཁས་བླངས་པ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་རྩོད་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲུབ་བྱེད་འཚེན་པར་འཇོག་པ་ལ། དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱིས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་མོ། །ཡང་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཞུགས་ཟིན་པ་གཅིག་དགོས་ན་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་རྣམས་ལ་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལ། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་ རང་གི་ལུགས་བཞག་ དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ཐལ་འགྱུར་ལ་ནི་སྐོ་གསུམ་ཞེས། །ཁ་བ་ཅན་པ་དེ་སྐད་སྨྲ། །འགལ་དང་མ་ངེས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། །འདོད་ན་ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་འགྱུར། །དེ་མཐར་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཀུན། །མ་གྲུབ་གཅིག་ཏུ་འདུ་བར་འགྱུར། །མ་གྲུབ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ན་མཚུངས། །ཡང་ན་འགལ་ལ་དེ་འཕྲལ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་པར་སླ་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེར་མ་གསུངས་པ་གཞན་ཡང་ཁ་བསྐང་བར་བྱ་སྟེ། བོད་སྤ་མ་ཆུམས་དང་། དེང་སང་གི་གྲགས་ཚོད་ཐལ་ཆེ་བ་ལ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་དོ། །འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྒྱ་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་ཅིང་། བྱས་མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་

[๓๐๗]

མི་ཤེས་ལ། སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་ཤེས་ནས་ཁས་ལེན་པའི་སྔར་ཆོལ་གྱི་ངོར། ཕྱིར་ཆོལ་བས་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། དེ་འདྲའི་དགེ་སློང་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་ཡིན་ཀྱང། གང་ལ་འཕངས་པའི་ཆོལ་བ་དེས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་འགས་པའི་ལན་དོན་མ་ཐུན་དུ་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོལ་བ་དེས་དེའི་ཁྱབ་པ་ཁས་མ་བླངས་ཤིང། ཚད་མས་ཀྱང་མ་འགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་པའི་རྟགས་ལས་ཚད་མས་བསལ་རྒྱང་གི་མི་འདོད་པའི་སྒྲུབ་བྱ་འཐེན་ནུས་པའི་དགེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། ཁྱད་རང་ལྟར་ན་ཡང་སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་མི་ཤེས་ཤིང། སྒྲ་རྟག་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། དེ་འདྲའི་དགེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་ཡིན་པར་ཁྱད་རང་གིས་འདོད་ཅིང། རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་ཆོལ་བ་དེས་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་དོན་མ་ཐུན་དུ་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་གོ་དོན་ནི། རྟགས་རྩོད་གཞིའི་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཆོལ་བས་ཚད་མས་མ་འགས་པ་ལ་བྱས་ལ། དེ་ཡང་འདི་ལ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ན། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལེན་བཏབ་པ་ཅམ་གྱིས། སྒྲ་མ་བྱས་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་མི་ཤེས་པ་དང། དེར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལ་ཡང་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་བཏབ་པ་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན་བྱས་པར་ཐལ། རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་

[๔๐๑]

བ་དེའི་ཚེ། ཆོས་བ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁས་བླངས་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པས་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་གོ །འོན་དེ་ལ་རྟེ་ལྟར་དུ་བྱ་ཞེ་ན། སྒྲ་མ་བྱས་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་ནས། སྒྲ་བྱས་པ་ལ་རྒྱས་མ་གྱུར་ཏེ་ལན་འདེབས་པ་དེ་ལ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྱུར་པ་དེ་ལ་ནི། ཕྱིར་ཆོས་བས་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲ་ནི་བྱས་པར་ཚད་མས་གྱུར་སྟེ། གལ་ཏེ་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པས་བཟློག་དོན་འཕངས་ཏེ། སྒྲ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྐབས་འདི་དག་ཏུ། ཤིན་ཏུ་གཅེས་པའི་དོན་འདི་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཆོས་བས་སྒྲ་མ་བྱས་པར་ཡང་ཁས་བླངས། སྒྲ་རྒྱ་རྒྱན་ལས་སྐྱེས་པར་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོས་བས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་བྱས་པར་ཐལ་རྒྱ་རྒྱན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕེན་པ་ནི་རྟོག་གེ་ལ་མཁས་པ་དག་གི་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཕངས་པ་དེའི་ཚེ། ཕྱིར་ཆོས་བས་སྐྱོན་མ་བརྗོད་པ་དང་། སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པས་ཕྱིར་ཆོས་ཚར་བཅད་པའི་གནས་སུ་སོང་བའི་ཕྱིར། སྐྱོན་མ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་བས་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་དེའི་ཚེ། ཕྱིར་ཆོས་བས་ཚོས་གསུམ་ལྟན་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པས་ཆོས་བའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་ཅིང་། བཟློག་དོན་ལ་ཚུལ་གསུམ་འཕངས་པས། དམ་བཅའི་ལོག་ཕྱོགས་ངས་པའི་རྟེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་བའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་བྱར་ཡོད་པ་ལ་ཕྱིར་ཆོས་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱེད་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ།

།ཅ་ཅ།

ཐལ་བ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་རྒྱུ་ཡོད་བཞིན་དུ། དེ་མི་འཕེན་པར་ཁས་ཟློང་གི་ བསལ་བ་ཙམ་སྟོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་པའི་ཕྱིར། ཁས་ཟློང་གི་བསལ་བ་ཙམ་གྱིས་བསལ་པའི་གོ་ཆོད་ པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་མ་བྱས་པར་ཁས་ཟློང་པ་ནི་ལོག་ཤེས་ཁས་ཟློང་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་སྒྲ་བྱས་པར་ཐལ་བ་ ལ་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ན། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ཁས་ཟློང་པ་ཡིན་པས། དོན་དེ་སྤྱ་མ་ལོག་ཤེས་ཀྱིས་སེལ་མི་ ནུས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འདི་ལ་ཐལ་བ་ཇི་ལྟར་དུ་འཕེན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་རྒྱན་ལས་མ་སྐྱེས་པར་ ཐལ། མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན་པར་བྱེད་པ་རྟོག་གེའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཕངས་པས་ སྒྲ་མ་བྱས་པར་ འཇོན་པའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་ཅིང། བཟློག་དོན་ལ་ཚུལ་གསུམ་འཕངས་པས་སྒྲ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་རྟེས་ དཔག་ཚད་མ་སྐྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འཕངས་པ་དེའི་ཚེ་ན་བསལ་པ་ཡང་གོ་ཆོད་པོ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་སྒྲ་རྒྱ་རྒྱན་ལས་སྐྱེས་པར་ཁས་ཟློང་པ་དེ་ནི། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ཁས་ཟློང་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་མ་ སྐྱེས་པར་ཐལ་བ་ལ་འདོད་ན། ལོག་ཤེས་ཀྱི་འཇོན་སྟངས་ཀྱི་གཟུང་བྱར་སོང་བས། དེ་ནི་ཚད་མས་བསལ་བའི་ ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཁས་ཟློང་ཀྱི་བསལ་པ་རྒྱང་པ་ཙམ་གྱིས་བསལ་པ་ཞུགས་པའི་གོ་མི་ཆོད་ཀྱང། ཐལ་བ་ གཅིག་ལ་བསལ་པ་གཉིས་ཀ་ཞུགས་པ་ལ་ནི་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པ་འདི་ནི་སྒྲ་བྱས་པ་དང་ རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་སོགས་ལ་ཡང་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཡང་སྤར་གྱི་ཁས་ལེན་ཚུལ་དེ་ལས་ ལོག་སྟེ། སྒྲ་རྒྱ་རྒྱན་ལས་མ་སྐྱེས་པ་དང་བྱས་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། སྐྱེས་པར་

[๔๐๔]

ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན་པ་དང་། མ་བྱས་པར་ཐལ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན་པ་གཉིས་ཀ་སྤྱིན་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་སྤྱ་མ་ནི་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བརྗོད་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་པ་མེད་པས་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན། འཕེན་ཚུལ་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་འཇུག་ཏུ་རུང་བས། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གྲུབ་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པས་མ་ཁྱབ། ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་ན་ལན་དོན་མཐུན་གྱིས་བཟློག་པར་ནུས་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ། ལན་དོན་མཐུན་གྱིས་བཟློག་པར་ནུས་ཀྱང། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤར་ཏོ་ལ་གྱི་ས་སྣ་ཏྲག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། བྱས་པ་དང་མི་ཏྲག་གི་འབྲེལ་པ་དང་། སྣ་བྱས་པར་ཚད་མས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏོ་ལ་གྱིས། སྣ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་ཏྲག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་ལ། སྤར་ཏོ་ལ་གྱི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་དེས་ཤེད། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་པ་མེད་ཅེས་ལན་བཏབ་པའི་ཚེ། ཐལ་འགྱུར་དེ་བཟློག་པར་ནུས་པ་ཡི ན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་སྤྱན་མཁེས་པས་ཕྱིར་ཏོ་སྟོབས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤར་ཏོ་ལ་གྱི་ཆུད་ལ་ཏྲོགས་པ་སྐྱེད་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྤྱན་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན་ལན་གྱིས་བཟློག་པར་མི་ནུས་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་ཚུལ་གསུམ་ཏོ་ལ་བའི་རྒན་ལམ་དུ་འཕེན་པར་ནུས་པའི་ངག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གནམ་ལྟགས་ཀྱི་ཐེང་བ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་ར་སྤྱན་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པ་ཅམ་ལ་

[๔๐๔]

དེར་མ་ངེས་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཚེན་པའི་རྩ་བའི་ཐལ་འགྱུར་འཚེན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་དེའི་ཚེ་ན་ནི། དཔའ་བོ་གཡུལ་འཁྱེད་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང། རང་གང་ལ་འཕང་པའི་རྒོལ་བ་མཁས་པས། ལན་དོན་མ་ཐུན་མི་ཐེབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། དེས་བརྗོག་པར་མི་ནུས་པ་ཅམ་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་དོར། སྤར་རྒོལ་གྱིས་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། དེ་དེར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་རྒོལ་བས་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཕྱིར་རྒོལ་བས་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། དེ་འདྲའི་དག་དེ་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ནི་ཡིན་ལ། རྒོལ་བས་ལན་དོན་མ་ཐུན་ཐེབས་ཀྱང་དེས་བརྗོག་པར་ནུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། དེ་ལ་ལན་བཏབ་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དེ་བརྗོག་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཡང་རྒོལ་བས་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཕྱིར་རྒོལ་བས་སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྟག་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་དག་དེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒོལ་བས་ལན་དོན་མ་ཐུན་མི་ཐེབས་པའི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་གནོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ནི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་ལན་དོན་མ་ཐུན་ཐེབས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། རྟག་པ་ཚོས་ཅན། རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བར་ཐལ། དེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་མི་འཐུལ་བའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་

[๔๐๗]

ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་ཀྱང་། ཁྱབ་པ་དེ་ལ་དངོས་སྐྱོན་འཕེན་རྒྱུ་ཡོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་དང་། ལྷག་ལྡན་གྱིས་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཞིན་ནོ། །ཡང་འདི་སྐྱེས་དུ། གཞལ་བྱ་
ལ་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་བས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་རྟག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་དེ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་ཅིང་། སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པར
ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཚེ་ན་དེ་འདྲ་དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་མི
འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོལ་བས་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར
གལ་ཏེ་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་དོན་མཐུན་དུ་ཐེབས་ན་ནི། སྤར་ཆོལ་གྱིས་དངོས་འགལ་ལ་ལན་བཏབ
པས། སྤར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་ཐལ་ལོ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་དོགས
པ་དེ་ཡང་རྟོག་གེའི་གཞུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་པར་མི་ཤེས་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་ལྡན་གྱི
རྟོག་གེའི་གཞུང་དུ་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། དེ་ལ་དེ་ལྟར་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། ཐལ་འགྱུར
ཡང་དག་ཡིན་པ་ལྟ་ཞོག་ཏུ། ལྟར་འཕངས་པའི་ཆ་ནས་ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོལ
བས་གཞལ་བྱ་ལ་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྐྱོན་མ་བརྗོད་ཅིང་། སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད
པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་མ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པའི་སྐོ
ནས། ཆོལ་བའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྒྲུབ་པར་བྱར་ཡོད་པ་ལ་དེ་མི་འཕེན་པར་མ་ངེས
པའི་རྟགས་ལ་

བཏེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཅམ་ཞིག་འཕངས་པས། སྔར་ཆོས་རང་གི་ས་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཞིག་འཇེན་
པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ཐལ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྣྲོན་བྱེད་འཕངས་སོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ནི་མི་
རྒྱ་པ་དེ་སྣྲ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་སྣྲོན་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱོད་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་
ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ལ་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དང་། སྣ་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་།
དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་འཇུག་རྩང་གི་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་རྒྱུ་ཡོད་བཞིན་དུ། སྣ་ཆོས་ཅན་མི་རྒྱ་པར་
ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞིག་ཐལ་བར་
འཕངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་འདི་ལ་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་ལན་དོན་མ་ཐུན་དུ་
ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་པས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་བརྒྱ་
པར་བྱ་སྟེ། སྒྲོ་ར་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་ཏེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཚུལ། དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་པ་ཅམ་གྱིས་ཚར་
བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་མ་ཐག་པ་འདི་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་ཀྱང་མེད་པར་བསྟན་པ།
རྒྱས་ཁས་བླངས་ཀྱི་གྲུབ་པ་དང་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པའི་སྐོན་གས་མཐུ་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
ཆོས་བས་སྔར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞིག་དམ་བཅས་ནས། དམ་བཅའ་དེ་མ་དོར་བར་ཕྱིས་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་
དམ་བཅས་ན་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དགེར་ན་སྟྲི་ན་སོགས་དཀར་ཚོས་སྤྱད་པ་ལས་མ་
འོངས་པ་ན་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བར་དམ་བཅས་པ་དང་། ངའི་མ་མོ་གཤགས་

[๔๐๑]

མོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤར་ཚད་མས་མ་གྱུབ་པའི་དོན་ཞིག་ལོག་ཤེས་སམ་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་དམ་བཅས་ནས། ཕྱིས་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ཚད་མས་གྱུབ་པའི་སྒོ་ནས་དམ་བཅས་པ་དེའི་ཚེ་ན་ནི། ཁས་བླངས་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་སྒྲུབ་པ་དང་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་གཉིས་པོས་བཅོམ་ཟིན་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅི་སྟེ་ཁས་བླངས་སྤྱ་མ་བཏང་ཟིན་ནས། དེ་དང་འགལ་བ་ཕྱི་མ་ཁས་བླངས་པའི་ཚེ། དངོས་གལ་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་ན་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ཚད་མས་མ་གྱུབ་པར་མཚུངས་པའི་དམ་བཅའ་འགལ་བ་གཉིས་ཅིག་ཚར་དུ་ཁས་བླངས་དེའི་ཚེ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བའི་སྒྲོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པས། ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་ཙམ་ཡིན་གྱི་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཚད་མ་ཕྱི་མས། དེའི་འགལ་ཟླར་གྱུར་པའི་ལོག་ཤེས་དང་ཐེ་ཚོམ་སྤྱ་མ་ལ་མི་གནོད་ན། བློའི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཏེ་ལྟར་དུ་འབྱུང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྨྲས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་སྤྱ་རོལ་དུ་སྐྱེས་ཟིན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྐྱེ་འདོད་ཉེས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་དང་། ངེས་པ་བསྐྱེད་པས་སྨྲོ་འདོགས་ཕྱིས། །མི་སྐྱེ་བ་ནི་བློ་ཡི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཕྱིས་ཀྱི་ཚད་མས་སྤར་གྱི་འགལ་ཟླ་ལ་གནོད་པ་ཚད་མས་བསལ་པའི་དོན་དུ་འཇོག་ན། སྤར་ཆོལ་བས་སྒྲ་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཕྱིས་ཆོལ་

[๔๐๔]

བས་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྒྱ་བར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་པ་དེའི་ཚེ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པ་དང་ཐལ་བ་གང་ཡིན་ཀྱང་འདི་སྟེ། ཁས་བླངས་སྤ་མས་ཕྱི་མའི་དོན་ལ་གཞོད་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་མས་སྤ་མའི་དོན་ལ་གཞོད་པ་ལ་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་པ་ཅམ་གྱིས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ། ངེད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་པས་ཀྱང་དེར་མི་འགྱུར། ཁྱེད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་པས་ཀྱང་དེར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་ཕྱོད་པའི་སྐབས་མ་ཕྱེ་བའི་གོང་རོལ་དུ། སྤར་ཆོལ་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་དངོས་འགལ་ཞུགས་ཀྱང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁོང་རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་དངོས་འགལ་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་སྟོབས་པ་བཅོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། དངོས་འགལ་ལ་ལན་བཏབ་པ་དེ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གང་དུའང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་སྤར་སྒྲ་རྒྱ་བར་ཁས་བླངས་ནས། ཕྱིས་རྗེས་དཔག་སྟེས་པའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་ཁས་བླངས་ན་ཡང། དངོས་འགལ་དུ་སོང་བས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང། སྤར་ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་པའི་ཚེ་བྱས་པ་ལ་མི་རྒྱ་བས་མ་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས། ཕྱིས་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཤེས་པའི་འོག་རོལ་དུ། དེ་ལ་དེས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ན་ཡང། དངོས་འགལ་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང། གང་ཟག་སྟོམ་མིན་ཅན་གྱིས་སྟོམ་པ་ཁས་བླངས་པའི་ཚེ་ཡང་དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་པས་

ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་རོལ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཆོ་ཡང་དངོས་འགལ་ཁས་བླངས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དངོས་འགལ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཁས་བླངས་འགལ་བ་གཉིས་གཅིག་མངོར་བར་ཅིག་ཤོས་ཁས་བླངས་པ་ལ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁྱེད་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྨྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་ལོག་ཤེས་ཀྱིས་སྨྲ་རྒྱ་པར་སྨྲས་པ་དང་། ཕྱིས་སྨྲ་མི་རྒྱ་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་ཁས་བླངས་པ་གཉིས་ལ་སྤྱ་མ་མ་དོར་བར། ཕྱི་མ་ཁས་བླངས་པ་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ཆོ་ཡང་ཁས་བླངས་སྤྱ་མ་མ་དོར་བར་འདོད་ན་ནི་ཚད་མ་སྒྲུས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་སྤར་སྨྲ་མི་རྒྱ་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་སྨྲས་པ་དང་། ཕྱིས་སྨྲ་རྒྱ་པར་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བྱུང་བ་དེའི་ཆེ་སྤྱ་མ་མ་དོར་བཞིན་དུ་ཕྱི་མ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱ་མ་མ་དོར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱ་མ་བརྗོད་པ་ཡང་མེད། ཆོག་གི་སྒོ་ནས་དོར་བ་ཡང་མེད། དོན་ལ་འདོར་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་སྐྱེས་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་འདི་ལ་དངོས་འགལ་ལྟ་ཞོག ཁས་བླངས་འགལ་བ་ཅམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ལ་རྒྱ་པའི་ཁྱད་པ་ཁས་བླངས་དེའི་ཆེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་རྒྱ་པར་ཐལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ་ཁྱད་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་བཏབ་པ་དེའི་ཆེ་ནི་དེ་ལ་དེས་ཁྱད་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དེས་ཁྱད་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་པ་དང་། དེ་ལ་དེས་ཁྱད་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གཉིས་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་བྱས་པའི་རྒྱས་ལས་སྨྲ་མི་རྒྱ་པར་ཐལ་བ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་པ་དང་། སྤར་སྨྲ་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་པ་གཉིས་ལ་དངོས་འགལ་ལྟ་ཞོག

[ཅ]

འགལ་བ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁས་བླངས་པྱི་མ་དེའི་དངོས་རྒྱུའི་དུས་སུ་ཁས་བླངས་སྔ་མ་འདས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་བ་འགལ་ཟླ་དེའི་དུས་སུ་ཅིག་ཤོས་འདས་ཟིན་པ་ཅམ་གྱིས་མི་འགལ་བར་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ་སྣང་བ་དང་སྲུན་པ་བཞིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྔར་ཆོས་གྱིས་གཞལ་བྱ་ལ་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོས་བས་དེར་ཐལ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པ་ལ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་དེས་པའི་ལན་དོན་མ་ཐུན་ཕེབས་ན། གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ས་ངས་རྒྱས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། གྲངས་ཅན་གྱིས་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་དོན་མ་ཐུན་ཕེབས་པར་མཚུངས་སོ། །དེ་ཡང་དེ་ལྟ་ན་ནི་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རྟགས་དངོས་འགལ་བ་ཁས་བླངས་པས། རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་མི་ཕེབས་པར་འདོད་ན་ནི། སྒྲ་རྟག་པར་ལོག་ཤེས་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁྱེད་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྨྲས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་གི་འདོད་པ་དང་མ་ཐུན་པར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེ་ལྟར་ཞེ་ན་དེའི་ཚེ་ཆོས་བས་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་ཕེབས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དེའི་ཚེ་ཐལ་འགྱུར་དེ་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སྔ་མ་ལ་ཡང་ཁྱབ་པ་མ་དེས་པའི་ལན་མི་ཕེབས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཕེབས་ན། ཐལ་འགྱུར་དེ་མ་དེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྔ་མ་ལ་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཕྱི་མ་ལ་ཡང་དེར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྔ་མ་ལ་ཡང་དེའོ་ཞེ་ན། མི་

[ཅ]

མཚུངས་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར། གང་རྒྱན་ནས་ཞོགས་འཕངས་པའི་ཚེ། དེ་འདྲའི་ཐལ་བག་ཆོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་འདི་ལྟར། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འཕངས་པའི་རྒྱས་ནི་ཤར་རོལ་བོས་ཁས་བླངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཞེག་དེས་པར་དགོས་ཏེ། རྒྱས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ་ནི་སྐབས་དེར་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཚད་མས་གྲུབ་ན་འགོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་ཁྱབ་པ་ནི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང། ཐལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འོག་ཕྱོགས་ཀྱང་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྤྱི་ར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞེག་དགོས་ཏེ། ཁྱབ་པ་དང་ཐལ་བའི་འོག་ཕྱོགས་གཉིས་ནི་དགག་བྱ་དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ནི། རྗེ་ལྟར་བསྟན་དགོས་པའི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་པ་ཅམ་གྱིས་དགག་བྱ་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པའི་ཁས་བླངས་འགལ་བ་ཅམ་དེ། ཙ་བའི་དམ་བཅའ་ལ་གེགས་བྱེད་ཅམ་ཡིན་གྱི། གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེ་སྐད་དུ། དེ་ལ་བརྟེན་མིན་དངོས་པོ་ལ། །བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བཟློག་ན་ཡང། །གཞོན་པ་མ་ཡིན་གཉིས་པོ་དག །ནུས་པ་མཚུངས་ཕྱིར་གེགས་བྱེད་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ཆོལ་བའི་རྒྱུད་ལ་རྟེས་དཔག་སྒྲུབ་པ་དེའི་ཚེ། སྒྲ་རྒྱ་པར་མ་ཡིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ལ་རྒྱས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་ཐེབས་པས་ལན་གྱི་གོ་ཆོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་མ་བཟློག་པའི་དགེ་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་རྟེས་

ཁ་ཅ།

དཔལ་སྒྲོས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟེས་དཔལ་མ་སྒྲོས་པའི་འོག་རོལ་དུ་ལན་ཐེབས་ན་ལན་གྱི་གོ་ཚོད་ལ་རྟེས་ དཔལ་སྒྲོས་ནས་གཞན་གྱི་འདོད་ཐོག་ཏུ་སོང་ངོ་། ཁེའི་རྒྱས་གླུབ་པར་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པ་ མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱས་མ་གླུབ་ཀྱི་ལན་མི་ཐེབས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཡང་རྒྱས་དངོས་འགལ་དུ་སོང་ བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་གྱི། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པས་རང་གི་ལོག་རྟོག་བཟློག་ཟིན་པས་ལན་ བཏབ་ཀྱང་གཞན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་བཟློག་མ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚད་མ་རིགས་པའི་ གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་རྒྱས་ནི་ཚད་མས་མ་གླུབ་ཅིང་། ཁས་བླངས་ཀ་མ་ཞིག་ངེས་ པར་དགོས་ལ། ཁྱོད་པ་ནི་ཚད་མས་མ་གླུབ་ན། ཁས་བླངས་པ་ཀ་མ་གྱིས་གླུབ་པ་དང་། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་ བསལ་བ་འཇུག་རྩང་མ་ཞུགས་པར་ཁས་བླངས་པ་ཀ་མ་གྱིས་བསལ་བ་ནི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ལས་མ་འདས་ སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་དངོས་འགལ་གྱི་ས་མཚམས་གང་འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་དུ་སོང་ བ་མི་སྲིད་དམ་ཞེ་ན། སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་གླུབ་ཅིང་གླུབ་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་ནས། སྒྲ་ཆོས་ཅན་བྱས་པའི་ ཕྱིར་ལ་རྒྱས་མ་གླུབ་ཀྱི་ལན་བཏབ་པས་རྒྱས་དངོས་འགལ་ལ་འཕྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །བྱས་པ་ལ་མི་རྒྱ་བས་ཁྱོད་ པ་ཚད་མས་ངེས་ཤེད། ངེས་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་ནས། མི་རྒྱ་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ལ་ཁྱོད་པ་མེད་ཀྱི་ལན་ བཏབ་པ་ན་ཁྱོད་པ་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་ཚད་མས་གླུབ་ཅིང་གླུབ་པ་ལྟར་ཁས་ བླངས་ནས། སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྒྱ་པར་ཐལ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་པ་དེའི་ཚེ་ཐལ་ཆོས་དངོས་འགལ་ལ་སོང་

[๔๗๔]

བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་ཚར་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བ་ནི་མི་སྲིད་དེ། རྒྱས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་ཐལ་
བའི་ལོག་ཕྱོགས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞན་པ་ལ། ཕྱིར་རྐོལ་གྱིས་
སྤར་རྐོལ་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་དང་། སྤར་རྐོལ་གྱིས་ཕྱིར་རྐོལ་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
རྒྱས་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་དང་། ཁྱབ་པ་ལ་དེའི་ཚུལ་ལོ། །དེའི་ཚེ་དམ་བཅའ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ནི་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྤར་རྐོལ་སྒྲུབ་ཚུལ་མི་ཤེས་པའི་དོར་ནི་སྲིད་དོ། །དང་པོ་ལ་རྒྱས་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ལན་འདེབས་པ་དང་། དོན་ལ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་བློ་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་ལེན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་
ནི། ཕྱིར་རྐོལ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་པ་ན། སྤར་རྐོལ་གྱིས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ་མི་གཤིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། ཕྱིར་རྐོལ་གྱིས་རྒྱས་མ་གྲུབ་ཅེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་
རྟག་སྟེ། ཤྲོད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། རྒྱས་མ་གྲུབ་ཅེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །འདི ས་ནི་སྒྲ་མི་འཇིག་
པར་ཁས་བླངས་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། འཇིག་མི་འཇིག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་མ་གྲུབ་ཀྱི་
ལན་བཏབ་ནས་ལོག་ཕྱོགས་ཁས་མི་ལེན་པ་འདི་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཁྱོད་རང་གིས་
ལེགས་པར་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་པ་ལ་རྐོལ་བས། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ་སྒྲ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། སྒྲ་ཚོས་ཅན། ཚད་མས་དམིགས་ཏེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟགས་ལ་ཕྱིར་རྐོལ་བས་
གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དོན་མ་ཐུན་དུ་ཕེབས་པ་ཡང་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བཏབ་པའི་ཚེ་ན་དེ་དང་དེའི་ལོག
ཕྱོགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་

[๔๗๕]

ཏེ། གལ་ཏེ་དགོས་ན་དེ་དང་དེ་དག་མ་བྱས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཁས་ལྷན་པས་ཀྱང་སྒྲ་སྒྲ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཕྱོགས་ཆོས་མ་བྱས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ལ། ཕྱིར་ཆོལ་བས་རྟགས་མ་བྱས་ཀྱི་ལན་ཐེབས་པས་ཁྱབ་བམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་སྟར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་གཏན་ཚིགས་མ་བྱས་པའི་ལན་མི་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་འདི་ནི་རྟེས་འཇོག་དང་། བཟློག་པ་གཉིས་པོ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་དེའི་ཚེ་ན་དོགས་པ་འདི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་སྟར་ཆོལ་གྱིས་ཚད་མས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་ཤེས་ལ་མ་དྲན་པའི་ངོར། སྟར་ཆོལ་གྱིས་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་ལས་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཕངས་ཏེ་རྟགས་ཅན་རྟེས་དཔག་སྐྱེད་པ་གཅིག་སྲིད་དམ་མི་སྲིད། སྲིད་ན་ནི་རྟེས་དཔག་དེའི་རྗེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །མི་སྲིད་ན་ནི་སྲིད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱེ་བ་དང་འགལ་ལོ་སྙམ་པའི་ངོས་པ་འདི་སེལ་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ཡང་རང་གི་མཐོང་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་ངོས་པ་དེ་བས་ལ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད་ཀྱང་། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེས་དཔག་ཁ་ཅིག་ཁས་ལེན་དགོས་སམ། ཚུལ་གསུམ་སྟར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་བྱས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཅིག་ཁས་ལེན་དགོས་པ་གང་རུང་ལས་མ་འདས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་དང་། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོལ་བས་སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་ནི་སྒྲ་ཟིན་གྱི་ཁྱབ་

[ཅ]

པ་འགལ་ཞེས་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་གྲུང་གྱི་ནམ་མཁའ་ཚོས་ཅན། རྒྱུ་སྟེ་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་འགལ་བ་དང་། སྒྲ་ཟིན་གྱི་རྒྱུས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་དངོས་གྲུང་གྱི་ནམ་མཁའ་འདུས་བྱས་སུ་ཁས་བླངས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ལ་ནི་རྟེས་འཇྲོལ་མེད་པའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྷོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐུན་མོང་གི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་དང་ཡང་དག་ལྟག་ལྟན་ལ་རྟེས་འཇྲོལ་གྱུབ་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ནི་རྟེས་སུ་འཇྲོལ་ལྷོག་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དང་། འགལ་བ་ལྟག་ལྟན་ལ་རྟེས་འཇྲོལ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡང་སྲིད་དོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་ཕྱིར་རྐྱོལ་བས་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་བཏབ་པའི་ཚེ། བྱས་ཡོད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་གཏིས་ཀྱིས་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཉན་བྱ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་ཕྱད་པས་ཚོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་རྐྱོལ་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མི་ཤེས་ནས་ཁྱབ་པ་མ་དེས་པའི་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་སྟོན་འཕང་རྒྱུ་ཡོད་ནས་ཁྱབ་པ་མ་དེས་པའི་ལན་བཏབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་ཀྱི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱིར་རྐྱོལ་གྱིས་དངོས་སྟོན་འཕངས་དགོས་ཏེ། མ་འཕངས་ན་ཕྱིར་རྐྱོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟག་ལྟན་གཉིས་ལ་ཡང་དངོས་སྟོན་འཕེན་རྒྱུ་མེད་ཀྱང། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་དེས་པའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །སྟར་རྐྱོལ་གྱིས་རྒྱས་ཡང་དག

[ཀ]

གི་རྩ་བའི་སྨྲོ་ར་བ་བཀོད་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་མཁས་པའི་ཕྱིར་རྣོལ་བས། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་པ་དང་། རྒྱས་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲ་མ་གྱུབ་པའི་ལན་ཐེབས་ཤིང་འདེབས་དགོས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ཤེས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་སྦྱར་རྣོལ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མའི་ལམ་ནས་སྒྲུབ་ཤེས་ན་ནི་ལན་གྱིས་བཟློག་པར་མ་ནུས་ལ། མཁས་ན་ནི་ལན་གྱིས་བཟློག་པར་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱར་རྣོལ་གྱིས་སྟོབས་བ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རེ་ཤིག་ཕྱིར་རྣོལ་བས་སྦྱར་རྣོལ་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ཙམ་མོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་དང་། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱས་མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་མི་ཤེས་པའི་སྦྱར་རྣོལ་གྱངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྒྱ་པར་ཁས་ཟློངས་པ་ལ། ཕྱིར་རྣོལ་ཕངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་ལ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་ལན་དང་། ཐལ་ཆོས་ལ་བསལ་པ་མེད་པའི་ལན་དོན་མ་ཐུན་དུ་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཡང་ཁྱབ་བསལ་ཕྱིར་རྣོལ་གྱིས་སྒྲུབ་མཁས་ན་ལན་གྱིས་བཟློག་པར་ནུས་པ་ཡིན་ལ། ཁྱབ་བསལ་ཚད་མའི་ལམ་ནས་སྒྲུབ་ཤེས་ན་བཟློག་པར་མ་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་འདོད་ལན་ནི་ཐེབས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་བཏབ་ཀྱང་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཚེར་མ་འབྱིན་རྒྱ་ཡོད་པ་ལ་འབྱིན་མཁས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲ་མ་བྱས་པར་ཁས་བླངས་པས་ཁས་བླངས་ཉེས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཁྱེད་ལྟར་ན་འདི་ལ་རྒྱས་མ་གྱུབ་ཀྱི་ལན་ཐེབས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་མི་འདོད་དེ། རྩ་བའི་ཁས་

། ཅ།

ཟླངས་རྒྱས་སྒྲ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཕྱིར་ཆོས་གང་ཡིན་ཀྱང་རྩེ་ལོག་རྟོག་མ་ལོག་པའི་གོང་དུ་རྫ་བའི་དམ་བཅའ་དེའི་འགལ་ཟླ་ཁས་ཟླངས་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱས་ཁས་ཟླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་དང་། ཁྱབ་པ་ཁས་ཟླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་དང་། མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་དང་། མ་གྲུབ་པའི་དང་། བསལ་པ་ཡེ་མེད་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ས་ངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་བྱས་པར་ཁས་ཟླངས་པ་ལ། ཕྱིར་ཆོས་བས་སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྒྱ་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། སྤར་ཆོས་བྱས་མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་པ་ཤེས་པ་ཞིག་ན་ནི་ཁྱབ་པ་འགལ་ལོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚེ་ཕྱིར་ཆོས་བས་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དྲིས་པའི་ཚེ། སྤར་ཆོས་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་བསྟན་ཏེ། ཕྱིར་ཆོས་ལ་རྟེས་དཔག་སྟྲོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྤར་ཆོས་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་མི་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཤེ་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ལས་འོས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྒྲ་མཉན་བྱར་ཁས་ཟླངས་པ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྒྱ་པར་ཐལ་མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། སྤར་ཆོས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་གྲུབ་ཟིན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཏབ་པ་དེའི་ཚེ། ཕྱིར་ཆོས་གྱིས་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དྲིས་པ་ན། སྤར་ཆོས་གྱིས་མཉན་བྱ་མི་རྒྱ་པར་བསྟན་ཏེ། ཕྱིར་ཆོས་ལ་རྟེས་དཔག་སྟྲོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་ཚད་མས་མི་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི།

།ཅ།

ཁྱབ་པ་མ་དེས་པའི་ལན་འདེབས་པ་ལས་འོས་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། ཡང་སངས་རྒྱས་པས་ནམ་མཁའ་འདྲེས་མ་བྱས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། བྱ་བྲག་པས་དེ་དངོས་པོར་ཐལ་བ་འཕེན་འདོད་ནས། དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཚོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ་འདྲེས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་དེའི་ཚེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སངས་རྒྱས་པས་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་འདྲེས་ཤིང་བསགས་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཞེ་འདོད་ལ། བདག་དོན་བྱེད་པར་ཐལ་བར་འཕེན་འདོད་ནས། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་པར་ཐལ། འདྲེས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་ལ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་དེ་དག་ཞེ་འདོད་ལ་འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་འགལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་ཤིང་བཤད་པས། ཕྱིར་ཆོས་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྟེས་དཔག་སྒྲུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་རྟེས་འགྲོ་ལ་འགལ་བའི་ལན་ཐེབས་ཤིང་བཟློག་པ་ལ་མ་དེས་པའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། རྟག་པ་ལ་དངོས་མེད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་དེས་ཤིང་། སྒྲ་རྟག་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་སྤང་ཆོས་ལ། ཕྱིར་ཆོས་བས་སྒྲ་ཆོས་ཅན། སྒྲའི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་བ་དེས་འདིའི་རྟེས་འགྲོའི་འགལ་བར་ཚད་མས་དེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་ར་རྟག་པ་ལ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། རྟག་པ་ལ་སྒྲའི་དངོས་མེད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཡང་དེས་པའི་ཕྱིར། དེའི་བཟློག་ཁྱབ་ནི་རྟག་ཏུ་ཡང་ཚད་མས་མ་དེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང། རྟག་

པས་ཁྱབ་པ་གང་ཡང་ཚད་མས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་དེས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་དངོས་པོ་ལ་ཡང་དེས་ཁྱབ་པར་དེས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྐབས་གཞན་དུ་དེ་འདྲ་ཅིག་ཡོད་མོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་ནི་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བ་དེས་ཁྱད་གཞི་སྒྲུབ་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པར་དོགས་ཤེང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ལྷོག་པ་ལ་འགལ་བ་དང་། རྗེས་འགྲོ་ལ་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། རྟག་པ་ལ་མ་བྱས་པ་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ངེས་ཤིང་། སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཆོས་བའི་ངོར་སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། སྒྲའི་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཚེ་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་ནི་ཆོས་བས་རྟག་ལོག་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་གཞི་སྒྲའི་བྱས་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ལྷོག་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་བ་དེས་རྟག་པ་བྱས་པ་ལས་ལོག་པར་ངེས་ཤིང་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་པ་སྒྲའི་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་ལོག་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྗེས་འགྲོ་ཚད་མས་ངེས་ནས། ལྷོག་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་པ་དང་། ཡང་བརྗོད་པ་ཚད་མས་ངེས་ནས། རྗེས་འགྲོ་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་རིམ་པ་བཞིན་བྱ། ཡོད་པར་ཐལ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། ཚད་མས་མ་དམིགས་པར་ཐལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མེད་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དེ་མེད་ན་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་དགོས་ལ། དེའི་ལྷོག་ཁྱབ་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་མི་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །འོན་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། ཚད་མས་

[ཅ૩૭]

དམིགས་པ་དེ་ཡོད་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཤེས་ནི་འཕྲལ་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་བུམ་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བར་འཇོག་པའི་དུས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇུག་ཅེ་ལྟགས་དེ་དང་། ཐལ་འགྱུར་དང་དེས་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇུག་ཅེ་ལྟགས་དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཚད་མ་དམིགས་པ་དེ་ཡོད་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་མི་འཕྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་པ་ལ་རྟེས་འཇུག་མེད་པ་ལས་ལྷོག་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཡོད་པར་ཐལ། ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ལྷོག་པའི་ཁྱབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་མ་དམིགས་པར་ཐལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟེས་འཇུག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མངོན་སུམ་ནི་མེད། དེའི་རྟེས་དཔག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟེས་འཇུག་ཤེས་ལ་ལྷ་བ་ལ། རྟེས་ཁྱབ་བྱེད་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། ལྷོག་པའི་ཚུལ་གྱུབ་ན། ལྷོག་ཁྱབ་བྱེད་པས་མ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ། ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་མཉན་བྱར་ཁས་བླངས་ཤིང་། མི་རྟག་པར་མ་ངེས་པའི་རྩོལ་བ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ་མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། རྩོལ་བས་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྷོག་གཉིས་ཀ་

[๔๓๓]

མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་ཤིང་འདེབས་དགོས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་ནི་ཁས་བླངས། འདོད་ལན་བཏབ་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་འདི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་སོང་བའི་རྐོལ་བ་དེས་འདི་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་པའི་ཚེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱུ་པ་ཡིན་ཞེས་ཁས་བླངས་པར་སོང་བས་མ་ངེས་པའི་རྒྱས་ལ་རྟེན་པའི་ཐེ་ཚོམ་ལས་མ་འདས་སོ། །ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ ལན་བཏབ་པ་དེའི་ཚེ་ན་ཕྱིར་རྐོལ་གྱིས་མཉན་བྱ་མི་རྒྱུ་པར་སྒྲུབ་པ་ལས། རང་རྒྱུད་ལ་རྟེས་དཔག་སྒྲུབ་པའི་ ཐབས་བླ་ན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ལན་དོན་མ་ཐུན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་འདི་སྙམ་དུ་དོགས་པར་ འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་པར་ཐལ་མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ་ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ལན་མི་འདེབས་པར། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ པའི་ལན་བཏབ་ན། མཉན་བྱ་དང་རྒྱུ་པའི་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པར་ཤུགས་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཡང་ན་འགལ་ལ་དེས་འཐུལ་འགྱུར། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཤེས་སོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི་འདི་ཡིན་ནོ། །འདིར་ རྐོལ་བ་ལ་རིགས་གཉིས་ཏེ། མཉན་བྱ་ལ་མི་རྒྱུ་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ཤེས་པ་དང་མི་ཤེས་པས་སོ། །དང་ པོའི་ངོར་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱས་གྲུབ་ཅིང་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་འོག་ཏུ་ཚད་མས་དེས་པས་འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་སོང་བས་སོ། །རྐོལ་བ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐལ་ འགྱུར་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་རྐོལ་བ་དེས། མཉན་བྱ་དང་རྒྱུ་པའི་ གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་དེ། དེ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱས་ཡང་ དག་ལ་མ་བརྟེན་པར་ལྷོག་གྱུར་གྱི་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

[๔๑๓]

གཉིས་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་དང་། ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་གཞལ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྟག་པཉམ་མི་རྟག་པར་ཐལ་བ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་བཏབ་ནས་དངོས་སྨྲོན་གཏོང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ནི། རྗེས་འགྲོ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་ལྷོག་པ་མེད། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་ཚུལ་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་དངོས་མ་ངེས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲོ་བའི་ཆོལ་བ་ནི། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་གཞལ་བྱས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་ཡིན་གྱི། ཐེ་ཚོམ་དང་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཆོལ་བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདིར་མི་རྟག་པར་ཐལ་བ་ལ་འདོད་པའི་ལན་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་ཆོལ་བས་གང་བར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བཏབ་ན་ཚེར་མ་འབྱིན་མི་ཤེས་པས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་མི་རྟག་ཅེས་པར་སོང་བས་ཐེ་ཚོམ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་བཟློག་ནུས་པའི་ལན་འདེབས་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ལོག་རྟོག་ནི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་འཛིན་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བཟློག་པའི་ཚུལ་ཡང་སྤང་བར་ཤད་ལྟར་ཡིན་གྱི། གྲགས་ཚོད་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ་དང་། འགལ་བ་ལྷག་ལྷན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། ངག་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་ཅིང་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངག་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་རྗེས་འགྲོ་ཙམ་གྱུབ་ཀྱང་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་

ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁྱབ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ལན་འདེབས་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་ལན་འདེབས་པ་དང་། ཁྱབ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ལན་འདེབས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ། གཏན་ཚིགས་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་དང་། དེ་བློ་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་འོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་བྱར་ཁས་ལྡན་པ་ལ། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་སོང་བ་གཅིག་སྟེད་པའི་ཚེ། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་གང་གི་ཚེ་ཡང་འདི་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་སྤྱ་མ་བཞིན་ནོ། །ཡང་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལྡན་པ་ལ་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་གཉིས་ཀ་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་འདི་ལ་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་མི་ཐེབས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་སྒྲ་ཡིན་པར་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཚད་མས་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སྙམ་ན། དེ་ལ་དེ་ཐེབས་པ་ཡིན་ཏེ་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་ནི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དགོས་པས། ཚོས་ཅན་དང་རྟགས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་དགོས་ལ། ཐལ་འགྱུར་ལ་ནི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ལ་གཞིས་ཏེ། གཞན་གྱི་ཁས་ལྡན་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་མ་བཀོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ་ཐལ་

འགྲུར་གྱི་རྒྱས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་རྒྱས་གྲུབ་པའི་གོ་ཚོད་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི། དེ་གཉིས་ཐ་དད་མེད་པས་མ་གྲུབ་པར་འཇོག་ཀྱས་ཏེ། རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚད་གྲུབ་ཏུ་
བྱས་པའི་སྒོ་ནས། གཞན་མི་འདོད་པའི་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་ཏེ་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ།
ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་ཐ་དད་ཕྱིར། །ཚོས་ཅན་གཏན་ཚིགས་དངོས་གྲུར་ནི། །ཤེས་བྱེད་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་
ཕྱིར། །ཚོས་ཅན་རང་སྒྲུབ་བྱེད་མ་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱས་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་
རྒྱས་འགོད་ཚུལ་གཉིས་ལས། ཁས་བླངས་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཇི་སྟེད་
བརྗེ་བར་མི་བྱ་ཞེང། ཁས་བླངས་མ་བཀོད་པར་ཕྱིར་ཟོལ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་རྣམས་ལ་
ནི་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱོན་ཇི་སྟེད་བརྗེ་བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། ཟོལ་བ་སྒྲ་མཉན་བྱར་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་སྒྲ་
ཚོས་ཅན། མཉན་བྱར་ཐལ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ལ། དེ་སྒྲ་ཁས་ལེན་
པ་ལ་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མཉན་བྱར་ཐལ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་མི་འགྱུར་བ་
བཞིན་ནོ། །རྒྱས་སུ་འགོད་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་ལ་ཡང་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐལ་
བ་དེའི་དོན་ཟོལ་བ་རང་ཉིད་སྒྲུབ་མི་འདོད་པར། ཟོལ་བ་གཞན་ལ་ནང་འགལ་དུ་འཕེན་པ་ཁོ་ན་དང་། གཞན་ལ་
ནང་འགལ་དུ་འཕངས་པར་མ་ཟད། ཐལ་ཚོས་དེ་རང་ཉིད་ཀྱང་སྒྲུབ་པར་འདོད་པའོ། །དཔེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ།
གྲངས་ཅན་སྒྲ་དེ་བྱས་པ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་སངས་རྒྱ་ས་པས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མ་བྱས་
པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་དང་། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་

[๔๨๗]

འཕངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་སྟ་མ་དེ་ལྟ་བུ་དམ་བཅའ་ཚད་བསལ་ཁོ་ནར་བྱེད་ཅིང་སྨྲྭ་འདོད་མེད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་ཁོ་ན་བརྗེ་བར་བྱ་ཡི། རྒྱས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗེ་བར་མི་བྱ་ལ། ཕྱི་མ་དེ་ལྟ་བུ་ཐལ་ཆོས་དེ་རང་རྒྱུད་དུ་ཡང་སྨྲྭ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ནི། འགལ་མ་ངེས་མ་གྱུབ་པའི་སྐྱོན་གསུམ་བརྗེ་བར་བྱ་བ་ནི་རང་རྒྱུད་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྨྲྭ་བྱ་སྨྲྭ་ནུས་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་གསུམ་ཀ་དང་བྲལ་བ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་སྣོམ་དུ་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་བློ་ངོར་མ་གྱུབ་པ་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ནི། སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་མི་ཤེས་ཤིང་ཁས་ཀྱང་མི་ལེན་ལ། རྒྱ་པར་བདེན་ཞིན་གྱིས་འདོད་པའི་ཆོལ་བ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྒྱ་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པ་ལ། རྒྱས་མ་གྱུབ་ཀྱི་ལན་དོན་མ་ཐུན་དུ་ཐེབས་ཤིང་། འདི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཁས་ཟློས་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་གྱུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ཆོལ་བ་སྟ་མ་དེ་ཉིད་ལ་ཕྱིར་ཆོལ་བས་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་ན་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་ཁས་ཟློས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྱུབ། ཐལ་ཆོས་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་འཇུག་ཏུ་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཆོལ་བའི་དམ་བཅའ་གཅིག་བྱ་དེ་ཉིད་ལ་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་ཚུལ་རིགས་མི་གཅིག་པ་གཉིས་པོ་དེ་གནད་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྣོམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་ནི་ལེགས་པར་མ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་བསལ་པ་ཡི་མེད་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལ། རྒྱས་ཁས་ཟློས་པའི་བསལ་པ་ཡི་མེད་དང་། ཁས་མ་ཟློས་པའི་བསལ་པ་ཡི་མེད་དོ། །དང་པོ་ལ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་གྱུབ་པ་དང་། གྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་གཞལ་བྱར་ཁས་ལེན་པ་ལ་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྒྱ་པར་

ཁ་ཅན།

ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་འདོད་པའི་ལན་དོན་མཐུན་དུ་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ཡང་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་མ་བཏབ་པར་འདོད་ལན་བཏབ་ན། ཚེར་མ་འབྱིན་མཁས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་བྱས་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལ་ནི་ཏོལ་བས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚེ་སྤར་ཏོལ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་ཤེས་པ་དང་། མི་ཤེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ནི། བྱེད་ཅིན་ཐལ་བར་འཕངས་པ་ཡིན་པས་འདོད་ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། རྟག་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་པ་དང་། མི་ཤེས་པའོ། །དང་པོའི་ངོར་དེ་ལྟར་འཕངས་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་པ་དེའི་ཚེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་འདོད་ལན་དོན་མཐུན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པའི་ངོར་ཡང་དེ་ལྟར་འཕངས་པ་དེའི་ཚེ། འདོད་ལན་བཏབ་པས་ཡིད་དགྱོད་དང་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་དེར་ངེས་པའི་ཤེས་པ་དོན་མཐུན་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ལན་དོན་མཐུན་ནི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་རྟེས་དཔག་ཚད་མ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་པ་དང་། མི་ཤེས་པའོ། །དང་པོའི་ངོར་དེ་ལྟར་འཕངས་པ་དེའི་ཚེ་འདོད་ལན་ཁོ་ན་ཐེབས་ཤིང་། དེ་དོན་དང་མཐུན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ལ་ཚད་མ་སྐྱེས་པའི་ལན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་སྤྱི་ལན་མི་ཐེབས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་འདི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་ཞིག་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཁྱེད་ལ་ཡང་དེར་ཐལ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ངག་ལྟར་སྨྲང་གིས་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པ་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དམ་བཅའ་ཚིག་ཟིན་ལ་བརྟེད་པའི་སྤྱོར་

ངག་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཐལ་འགྱུར་འདི་ལ་འདོད་ལན་ཐེབས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁས་བླངས་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བས་སོ་སྐྱེས་ནི་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་ཚད་མ་སྐྱེས་པས་ཚད་མ་དེའི་དངོས་རྒྱུའི་དུས་སྒྲུབས་བླངས་སྔ་མ་བཏང་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདི་ལ་ལན་གཉིས་བཟློག་མ་ནུས་པ་ཞེས་ནི་མི་བྱ་སྟེ། གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྟེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་སྟོང་རྟགས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཁྱབ་པ་སྟོང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་། མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལ་འདོད་པ་དང་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་གཉིས་ཀ་འདེབས་དགོས། འདི་ལ་དང་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ལན་མ་བཏབ་པར། འདོད་ལན་བཏབ་ནི་ཚེར་མ་འབྱིན་མ་ཤེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། སྒྲ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མི་རྟག་ཅེས་ཁས་བླངས་པར་སོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་འགལ་བ་དང་། འདོད་པའི་ལན་གསུམ་ཀ་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །ལན་དང་པོ་གཉིས་མ་བཏབ་པར་འདོད་ལན་ཁོ་ན་བཏབ་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་སྤྱ་མ་དང་མཚུངས་ལ། འདོད་ལན་མ་བཏབ་པར་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པའི་ལན་གང་རུང་རེ་རེ་ཁོ་ན་བཏབ་པ་ལ་ནི་སྐྱོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། འདོད་ལན་དོན་མཐུན་དུ་ཐེབས་ལ། འདོད་ལན་མ་བཏབ་པར་མ་ངེས་པའི་ལན་བཏབ་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་

རྒྱ་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལན་ཐེབས་པ་ཡིན་ནོ། །དེང་སང་གྲགས་ཚོད་ལ་ཐལ་འགྱུར་འདི་འདྲའི་རིགས་ཅན་ཕྱིར་བཟློག་པས་ཚང་བཟློག་འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་དུ་འགྱོ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་འཁོར་གསུམ་ཁ་རོལ་པོས་དངོས་འགལ་དུ་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁས་བླངས་པ་ཡོད་ཀྱང་འཕེན་ཚུལ་འདི་འདྲ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་བོ་བདེ་གཤེགས་བསལ་པ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་བ་འཕངས་པ་དེའི་ཚེ་ན་ནི། རྟོག་དཔྱོད་མ་བཏང་བར་སྒྲ་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་འདོད་ལན་བཏབ་པ་དེའི་ཚེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མཐོང་ནས་འདོད་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་པས་ཁས་བླངས་སྤ་མ་བཏང་ནས་རིང་པོ་ལོན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་ལན་བཏབ་པ་དེའི་ཚེ་ཡང་རྒྱས་ཁྱབ་དངོས་འགལ་ལ་སོང་བའི་ངེས་པ་མེད་དེ། སྤར་རྒྱས་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་ཁས་བླངས་ན་དེར་སོང་ཡང་། དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་གཞིས་པ་ནི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་སྤར་ཆོལ་ལ་ཁས་བླངས་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་མོད། ཆོལ་བ་གཞིས་པས་དེ་ཉིད་བཟློག་པའི་ཚེ། གཞན་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་ནི་ཡང་དེ་ཉིད་བཟློག་པས་འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་དུ་འགྱུར་བར་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་འདོད་དམ། ཁས་ལེན་ཡོད་ན་གང་ཡིན། སྒྲ་བྱས་པ་དེ་འམ་བྱས་ན་མི་རྒྱ་པས་ཁྱབ་པ་དེ་འམ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ཐལ་བར་འཕངས་པས་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་དོན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་དེ་འམ། ཡང་ན་

[๓๨๓๐]

གསུམ་ཀ་ཡིན། དང་པོ་གཉིས་དང་བཞི་པ་ལྟར་ན་ཚང་བརྒྱ་ཐལ་འགྱུར་འཚེན་པ་པོའི་ཆོས་བ་གཉིས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ཆོས་བ་སྒྲོན་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་ལ་སྲུན་འབྱིན་འཚེན་པའི་ཆོས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟར་ན། ཡང་ཆོས་བ་དེ་ཉིད་ཚོས་ཅན། ཆོས་བ་སྒྲོན་ཅན་དུ་ཐལ། ཕ་རོལ་པོས་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཚེན་རྒྱུ་ཡོད་བཞིན་དུ། དེ་མི་འཚེན་པར་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་འཚེན་པའི་ཆོས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཆོས་བ་གཞན་གྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཆོས་བ་གཉིས་པས་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཏེ། རང་གང་ལ་འཕང་བའི་ཆོས་བ་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་མ་བླངས་ཤིང་། དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་རྒྱང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བསལ་པ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ། གང་ལ་ལན་འདེབས་པ་དེ་ལ་ལན་བཏབ་པར་བྱ་བཞམ། འགོར་གསུམ་གང་ལ་ཡང་ཁས་བླངས་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཉིད་ལན་དོན་མཐུན་ཡིན་གྱི། དེ་བཟློག་སྟེ་གང་རྒྱངས་སྒྲོག་པ་ནི་རིགས་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་གྲུབ་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤར་ཆོས་གྱིས་རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བཀོད་ནས། ཕྱིར་ཆོས་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྟེས་དཔག་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་སྤར་ཆོས་རྒྱལ་བའི་ཚད་ཡིན་ལ། ཕྱིར་ཆོས་གྱིས་ནི་སྤར་ཆོས་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་སྲུན་འབྱིན་རྒྱང་པ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་འོག་ཏུ་བཟློག་པཞམ། ཡང་ན་སྒྲུབ་བྱེད་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པའི་སྒོ་ནས་ སྤར་ཆོས་གྱིས་མི་འདོད་པའི་དོན་ལ་ཚད་མ་སྐྱེས་པ་

[๔๓]

དེ་ཉིད། ཕྱིར་ཆོས་རྒྱལ་བའི་ཚད་དུ་གསུངས་ཀྱི། འགོར་གསུམ་དངོས་འཛིན་དུ་སོང་བ། ཞེས་བྱ་བ་དེ་རྒྱལ་
བའི་ཚད་དུ་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས་གསུངས་པ་མེད་དོ། །འོན་འགོར་གསུམ་དངོས་འཛིན་དུ་སོང་
བས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། བཅཱད་པར་བྱ་སྟེ། སྤར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ཁས་ཟློང་ནས། ཕྱིས་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་
ཁས་ཟློང་པ་ན་ཁས་ཟློང་ཕྱི་མའི་ཞེན་དོན་དེ། ཁས་ཟློང་སྤ་མའི་ཞེན་དོན་དེའི་བཀེགས་བྱེད་ཙམ་དུ་
འགྱུར་ཞིང་། ཁས་ཟློང་སྤ་མའི་ཞེན་དོན་དེ་ཕྱི་མའི་ཞེན་དོན་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་
འཛིན་ཁས་ཟློང་པའི་དོན་ནི། སྤར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞིག་དམ་བཅས་ནས་ཕྱིས་དེ་མ་དོར་བཞིན་དུ་
དེའི་འཛིན་ཟླ་ཁས་ཟློང་པ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འགོར་གསུམ་དངོས་འཛིན་དུ་སོང་བས་དགག་
བྱ་འགོག་ནུས་པ་དང་། བསྟན་བྱ་ལ་ཚད་མ་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་འོན།
སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁས་ཟློང་ཤིང་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་
ཟློང་པ་དེའི་ཚེ། ཆོས་བས་འགོར་གསུམ་དངོས་འཛིན་དུ་ཁས་ཟློང་ཤིང། དེ་ལ་ཕྱིར་ཆོས་གྲོས་ཐལ་བ་
འཕངས་པའི་ཚེ། དགག་བྱ་འགོག་པ་དང་། བསྟན་བྱ་འགྲུབ་པའི་ཚད་མ་སྟྲེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བཤད་
པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་གཉིས་ལས། གཅིག་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་པ་ཡིན་ལ། གཅིག་ནི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་དེ་ནི་
དངོས་འཛིན་སོང་ངམ་མ་སོང་ཀྱང་རུང་། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྟན་བྱ་

ཚོགས་ཞིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཐལ་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ལན་བཏབ་ཀྱང་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བ་མེད་དེ། སྔར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་མ་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་འགེན་ཚུལ་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཕངས་ཏེ་ཚད་མ་སྒྲུས་པའི་འོག་རོལ་དུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་བཏབ་ཀྱང་དངོས་འགལ་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར། མདོར་ན་སྐབས་འདིར་འགལ་བ་ཁས་བླངས་སུ་ཆུག་ཀྱང་ཚད་མ་སྒྲུས་རྟེས་སུ་འགལ་བ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་བ་ཁས་བླངས་པའི་སྟོབས་ལས་ཚད་མ་སྒྲུས་པ་མ་ཡིན་པས། སྔར་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་གྲུབ་པ་ཡིན་མོ། །ཚད་བཟློག་འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་གྱི་ཉེས་པ་དེ་ནི་དིང་སང་གི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཀུན་ལ་འཇུག་པར་སྣང་སྟེ། འདི་ལྟར་ཕྱིད་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲོས་པ་ན། ཕྱིད་ཀྱིས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲས་པས་སོ། །འདི་ལ་ཚད་བཟློག་མི་འཇུག་སྟེ། བསལ་བ་ཁས་བླངས་པས་སོ་ཞེ་ན། ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་པའམ། ཚད་མའི་བསལ་བ་གང་འཇུག་ཅེས་བརྟགས་ན་འཇིག་པ་ཡིན་མོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྨྲང་བ་ལ། མཁས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་ན་རེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ལན་འདེབས་ཚུལ་བཞི་པོ་དེར་མ་ངེས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ལན་ཀྱང་ངེས་པར་འདེབས་དགོས་པའི་སྐབས་སྲིད་ལ། དེ་ཡང་དེར་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ནི། རི་བོང་གི་རྭ་ཚོས་ཅན། མེད་པར་ཐལ། ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་དེ་ཚོས་ཅན་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་འཇུག་ཤའི་བྱེ་བྲག་པ་ཚོས་ཅན། ཡོད་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་ཕྱིར།

[๔๓๓]

མེད་པར་ཐལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ལན་འདི་བས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ལན་གཅིག་འདི་བས་ནི་དགོས་ལ། གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། མེད་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱས་མ་གྱུར་ཀྱི་ལན་བཏབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པས་འགོར་གསུམ་དངོས་གལ་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་རྟག་མའི་ལན་དང་། མགོ་མཚུངས་ཀྱི་ལན། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་དོན་མ་ཐུན་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ཡང་རྟེ་སྐད་བཤད་པའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་མ་གྱུར་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་དང་། ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། ཤེས་འདོད་མེད་པ་དང་། རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་དང་། རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། གཞི་རྒྱས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་ཐོག་ངོར་མ་གྱུར་པ་ལ་སོགས་མ་གྱུར་པའི་རྒྱས་དབྱེ་བར་བཤད་པ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་གཏན་ཚིགས་མ་གྱུར་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཚོས་ཅན་མ་གྱུར་པ་དང་། རྒྱས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཞི་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འབྱེད་དེ། དེ་མ་གྱུར་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་སོ་སྙམ་ན། འོ་ན་སྤ་མཉང་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གྱུར་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་མ་འདུས། མ་གྱུར ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་རྒྱས་མ་གྱུར་ཀྱི་ལན་མི་ཐེབས་པ་སྲིད་ན། མ་ངེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལཉང་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་མི་ཐེབས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྲིད་ཅེས་བྱའོ། །དེས་ན་རྒྱས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། རྒྱས་མ་གྱུར་པ་གཉིས་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་

[๑๓๑]

རྒྱས་མ་གྱོན་པའི་དོན་ནི་རྒྱས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་སྣང་བས་ཀྱི་རྣོལ་བས་ཚད་མས་མ་གྱོན་པ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡང་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་འོག་གས་པ་མི་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དོན་གྱི་མགོ་མཚུངས་དང་། ཚིག་གི་མགོ་མཚུངས་སོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཁྱབ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་འོག་གས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཁས་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་རམ། ཅི་སྟེ་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་འདྲའི་ལན་མེད་པའམ། ཡོད་ཀྱང་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ནང་དུ་འདུས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཡོད་པའི་དོན་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་ལྟར་ཞེ་ན་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་འདེབས་པ་དེ་ནི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེ་སྐད་དུ། དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་རྒྱ་ཡིན་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། མ་གྱོན་སྟྲུར་བ་བརྗོད་བྱ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། འོ་ན་སྔ་མ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་མ་གྱོན་པའི་ནང་དུ་མ་འདུས་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྔར་ བཤད་པ་ལྟར་ཕྱིར་རྣོལ་བས་སྒྲ་རྒྱ་པར་ཁས་བླངས་པའམ་མི་རྒྱ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་པ་ན་རྣོལ་བས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྒྱ་པར་ཐལ་བའམ་ཡིན་ཏེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། གཞན་གྱིས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་བཏབ་པའི་ཚེ་མཉན་བྱ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པ་བུད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་སྔར་རྣོལ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་ཏེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་བཞིན་དུ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་ཕྱད་པས་ཆོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་མི་འབྱུད་པར་དེ་ལ་དེས་ཁྱབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་ན། ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་

〔ཅ་ཟ〕

ཏེ། སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོན་ཀཱ་ཐ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བའི་རྣོལ་བའི་ངོར། ཡོད་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ཀཱ་ཐ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བྱེད་པཱན་ཌི་ཏ་ལ་ནི་འདྲའི་རྣོལ་བ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ནི་ཀཱ་ཐའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་ཡོད་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ཀཱ་ཐ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ནི་ཆོས་ཅན། ཏེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏེ་ཡོད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཏེའི་ངོར་མེད་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ཏེ་ཏེ་ར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བྱེད་བམ་མ་བྱུབ། བྱུབ་ན་མེད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀ་ཐའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཀ་ཐ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཐ་འི་རྣོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ། ཏེ་ཁྱོད་དེའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ནི་ཆོས་ཅན། ཏེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏེ་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཀཱ་ཐ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བའི་རྣོལ་བའི་ངོར་ཀཱ་ཐ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པར་ཐལ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་རང་ལྟར་ན་ཚུལ་གསུམ་ཅར་དངོས་འགལ་དུ་ཁས་ལྡན་ས། ། ཅི་སྟེ། ཡོད་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་ཏེ་ཏེ་ར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་བྱུབ་པར་ཁས་ལྡན་ཀྱི་ཏེའི་ངོར་ཏེ་མེད་པར་ཁས་མ་ལྡན་ས། ། ཡང་མེད་པའི་རྒྱས་ཏེ་ར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་བྱུབ་པར་ཁས་ལྡན་ཀྱི། ཏེའི་ངོར་ཏེ་ཡོད་པར་ཁས་མ་ལྡན་ས་ཞེ་ན། ཏེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྨྲས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤ་མ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལ་རྒྱས་མ་བྱུབ་ཀྱི་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་གྱི། མེད་པར་ཁས་མ་ལྡན་ས། མེད་

[๓๖๖]

པའི་ཕྱི་ལ་རྒྱས་མ་གྱུར་ཀྱི་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་གྱི། ཡོད་པར་ཁས་མ་བླངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པས་མཚུངས་ཤིང་དོན་ལ་གནས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་རྣལ་ལན་ལ་རྩོད་པ་སྤྱོང་བ་ལ། འོ་ན་རྒྱས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། ཁྱབ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་དོན་མཐུན་ཡོད་ན། ཐལ་ཚོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་དོན་མཐུན་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་འདོད་ལན་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ལན་དང་འདོད་ལན་གྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་བསྟན། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་དུ་འདོད་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པ་ཡོད་པར་བསྟན། དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་ཐལ་ཚོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟའི་ཞེས་བརྗོད་པས་འདོད་ལན་གྱི་ནང་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་དེ། དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་དེ་ནི་རྒྱས་མ་གྱུར་པ་དང་། ཁྱབ་པ་མ་གྱུར་པ་གང་རུང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། སྒྲུབ་བྱེད་རྟེ་ཅམ་བཀོད་ཀྱང་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི་ཚུལ་གསུམ་བློ་ངོར་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ན་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚོས་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་དེར་འདོད་ཅེས་ཟེར་བ་དང་། དེ་དེར་ཐེ་ཚོམ་ཟའོ་ཞེས་ཟེར་བ་གཉིས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐལ་ཚོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་འདོད་ལན་གྱི་གཞི་མཐུན་མེད་ན། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་དུ་འདོད་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡོད་དེ། དགེར་ན། གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་མི་འཇིག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་ཚོས་ཅན་རྟག་པར་ཐལ་མི་འཇིག་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། གྲངས་ཅན་གྱིས་འདོད་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ་དང། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཚོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་

ཡིན་པར་ཐལ། ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་ཀྱི་སྒྲོས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ། ས་བོན་རྒྱས་པའི་རྟོག་གེ་པ་དག་གིས་འདོད་ལན་དོན་མཐུན་དུ་ཐེབས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་སྨྲས་པ་དང་སྲུན་འབྲེན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལྟར་སྨྲས་དང་སྲུན་འབྲེན་གྱི། །རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་གིས་ཤེས། །མཁས་པ་དེ་ནི་རྟོག་པ་ཡི། །ས་བོན་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན། །ཞེས་གང་གསུངས་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་བརྟོད་པར་བྱ་སྟེ། མང་ཐོས་གསེར་གྱི་ཁྱམས་ཆེན་ཉམས་དགའ་བར། །ཆོས་དང་ཕྱིར་ཆོས་དབང་པོའི་ཁྲི་བཤམས་ནས། །འབེལ་གཏམ་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེན་མྱོང་བྱའི་ཕྱིར། །སྒྲུབ་དང་སྲུན་འབྲེན་རིགས་པའི་གཞུང་བཞིན་དུ། །གོལ་བར་སྣ་བའི་འཇིགས་མེད་དཔའ་བོ་དེ། །ཐུབ་བསྟན་གང་ར་བསྲུང་བའི་སེང་ཆེན་ཡིན། །རང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་ཚེ་རྩ་བའི་རྒྱས་བཀོད་ལ། །འགལ་དང་མ་དེས་མ་བྱུབ་སྐྱོན་སྤངས་ཏེ། །ཚུལ་གསུམ་ཤེས་ཚེ་སྒྲུབ་པའི་ངག་བཀོད་པས། །རྟེས་དཔག་བསྐྱེད་པ་མཁས་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། །གཞན་ཕྱོགས་འགོག་ཚེ་ཁས་བླངས་རྒྱས་བཀོད་ནས། །བསལ་པ་འཇུག་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པ་ལས། །ལྷོག་ཁྱབ་བསལ་པའི་འཇུག་ཚུལ་ཤེས་པ་ནི། །སྲུན་འབྲེན་འཕེན་པ་རྩོད་པའི་ཁྱུ་མཚོག་ཡིན། །རང་ཕྱོགས་ཇི་བཞིན་སྒྲུབ་པར་མ་ནུས་ནི། །གཞན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་ལ་བརྟགས་ནས། །འབྲེལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསལ་པའི་འཇུག་ཚུལ་དག །ཇིས་ནས་ལེན་པ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། །གཞན་ཕྱོགས་ཇི་བཞིན་འགོག་པར་མ་ནུས་ནི། །སྒྲུབ་བྱེད་ཇིས་ཏེ་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་ནི། །ཚུལ་གསུམ་ཇིས་ནས་ཚད་མས་ལེན་པ་ནི། །ཕྱིར་ཆོས་མཁས་པའི་རྣམ་ཐར་དམ་པ་ཡིན། །

ཤ།

དང་ཕྱོགས་སྒྲོན་དང་གཞན་ཕྱོགས་སུན་འབྱིན་པ། ཁྱོག་གེའི་གཞུང་གི་རྩ་བར་སྣང་གྱུར་ཀྱང། ཚུལ་དེ་བྱགས་པའི་གཞུང་བཞིན་མི་ཤེས་པར། ཐོ་ངན་དུ་མས་ཉིན་དང་མཚན་ལ་ནི། ལན་བརྒྱར་བསམས་པའི་ཚོག་གི་སྟོར་བ་གང་། ཐལ་མོའི་རྣམ་འགྱུར་དབུས་ནས་དྲངས་པ་ཡི། ཁོ་ཚ་སྣང་བས་པའི་གད་རྒྱངས་འཚེར་བ་ལ། རྩོད་པ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་གང་མོའི་གནས། ཁྱུ་འགྲེལ་མིང་ཅན་ཉིག་པོའི་ཚིག་ཕྲེང་ཅན། ཁེ་དག་ཀུན་ཀྱིས་ཚོས་ཀྱི་བྱགས་པ་ཡི། ཁགག་སྒྲོན་ཚུལ་དེ་གསལ་བར་སྟོན་མ་ནུས། ཚོས་ཀྱི་སྒྲུན་ལྡན་ས་རྗོག་ལོ་ཐུ་གཉིས། ཁེགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དཔལ་ལྡན་ཕྱ་པ་ཡིས། སྟེ་བདུན་རིགས་པའི་ཉིང་ཁུང་སྒྲོན་པ་དང་། སྲུན་འབྱིན་ཚུལ་གང་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལ། ཁི་མཐུན་མེད་དེ་དེང་འདིར་སྣུས་པ་ཡིན། ཁངས་པོའི་ལས་ཅན་མང་པོའི་འཁོར་ནང་བུ། ཚངས་པ་རྗེ་བཞིན་ཆེན་པོར་ཆོས་དེ་རྟུག། ཁལ་ཏེ་བདེན་ན་འདི་དང་མཉམ་པ་ཡི། ཁགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་གཞན་ནས་མི་འབྱུང་ཅི། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མཁས་པ་འཇུག་པའི་སྐོ་ཡིན་ནོ།། ཥ །།དེ་ནི་བྱིས་པ་འཇུག་པའི་སྐོ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ལན་གྱིས་བཟློག་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་ངག་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལ། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཡོད། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཥ་བར་འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་དོན་མཐུན་དུ་ཐེབས་པའི་ཕྱིར།

མ་བྱུབ་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་རྒྱ་བའི་ཕྱིར། རྒྱས་དངོས་འགལ་ལོ། །ཡང་ཁ་ཅིག མཚན་ཉིད་ལ་རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་རྟོག་བ་དེས་ཞེས་སྨྲོ་ར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྒྱ་བར་ཐལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་གང་ལ་འཕངས་པའི་རྟོག་བ་ཡོད། རྟོག་བ་དེ་ཡིན་ན། གཞལ་བྱ་ལ་རྒྱ་བས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་རྟོག་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ། རྟོག་བ་དེས་ཁྱོད་ལ་ལན་དོན་མ་ཐུན་མི་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག མཚན་མཚོན་གཉིས་ཀ་ལ་རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་རྟོག་བ་དེས་ཞེས་སྨྲོ་ར་ན། སྒྲ་རྒྱ་བར་ཁས་ལེན་པའི་རྟོག་བའི་ངོར། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མ་བྱས་པར་ཐལ། སྒྲ་རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཏེ་ཡིན་ན་ཏེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་བྱས་པ་དེ་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་གཞི་འདིར་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་བྱས་པ་དང་སྒྲ་མི་རྒྱ་པའི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་ཤེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་ཚད་མས་ཤེས་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་ཚད་མས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདིའི་རྒྱས་གང་ཡིན།

ཤ།

ཁྱབ་པ་གང་ལ་བྱ། བསལ་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཏི་བ་དེ་ལ། རྒྱ་པ་དེ་དེའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་དེའི་གཏན་ཚིགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱུབ་པར་ཐལ། རྒྱས་དེ་ཡོད་རྒྱ་པ་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དངོས་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་ལ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྒྱས་གང་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བར་བྱའོ། །འདི་ལ་ལ་ལ་ན་རེ། སྒྲ་རྒྱ་པ་དེའོ་ཞེས་ཟེར། ལ་ལ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྒྱས་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར། དང་པོ་ལ། འོ་ན་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མེད་པར་ཐལ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་རྒྱ་པ་དེ་དེའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཐལ་འགྱུར་དེའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱུབ་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ་ཡོད། དེ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བུམ་པ་ཆོས་ཅན་མེད་པར་ཐལ། ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དངོས་གལ་ལོ། །ཡང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་པར་ཐལ། རྒྱ་པ་གང་ཡིན་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྒྱས་གྱུབ་བམ་མ་གྱུབ། མ་གྱུ་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྒྱ་པ་གང་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་པ་གང་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དངོས་འགལ་ལོ། །གྱུབ་ན་སྒྲ་ཆོས་ཅན་རྒྱ་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར་རྒྱས་དངོས་འགལ་ལོ། །ཡང་སྒྲ་བྱས་པ་དེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྒྱ་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་རྒྱ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྒྱས་སུ་གཟུང་བ་

[๙๙๗]

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་འདོད་པ་གཉིས་པ་དེ་ལ། འོན་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྒྱས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་པ་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་པ་བུད་དོ། །ཡང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་ཏེ། རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་རྒྱ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པའོ་ཞེ་ན། ཁྱབ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱ་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡང་ཁས་ལྷན་ནས་སོ། །འདོད་ན་ཇ་ཐེང་ངོ་། །ཡང་ཁྱོད་རྒྱ་ན་ཁྱོད་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མ་བྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། ཁྱོད་རྒྱ་ན་ཁྱོད་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲ་ཆོས་ཅན་གྱིས་མ་ངེས་སོ། །དེ་འང་འདོད་ན་ཁྱབ་པ་ཆོས་ཅན་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ་བ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མ་ངེས་སོ། །གཞན་ཡང་ཁྱོད་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་ཁྱོད་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་རྒྱ་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ།

[๙๙๩]

ཚ་དམ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་ན་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན་གྱིས་མ་ངེས་སོ། །གཞན་ཡང་ཡོད་ན་སྒྲ་ཚོས་ཅན་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་མིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཁས་ལྷན་ནས། འདོད་ན། ཁས་ལྷན་ཕལ་བ། ཡོད་ན། བྱས་ན་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་མིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ དེ་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཕེས་བྱ་ཚོས་ཅན་གྱིས་མ་ངེས་སོ། །འདོད་ན་འབྲུད་དོ། །གཞན་ཡང་རྟག་ན་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ། སྒྲ་ཚོས་ཅན་རྟག་པར་ཐལ་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚ་བའི་དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། །འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྗེས་ཁྱབ་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བརྗོག་ཁྱབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། རྟག་པ་ཚོས་ཅན་ཁྱོད་རྟག་པ་ལ་རྗེས་སུ་འཐོལ་ལྟོག་མི་འཐུལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པ་ཐལ་བའི་རྗེས་སུ་འཐོལ་ལྟོག་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ཚོས་ཅན་དེ་ལ་འབྲེལ་བར་ཐལ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འཐོལ་ལྟོག་མི་འཐུལ་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ་རྟག་ན་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ལྷན་ནས། མ་གྲུབ་ན། རྟག་པ་ཡིན་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན་རྟག་ན་རྟག་པའི་རྗེས་ཁྱབ་གྲུབ་བར་ཐལ། གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་འབྲུད་དོ། །

[๙๙๓]

འདོད་ན། རྒྱ་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་རྒྱ་བར་སྐྱེས་པའི་རྟེས་ཁྱབ་གྱུར་པར་ཐལ། རྒྱ་པའི་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་
རྒྱ་པར་ཐལ་བའི་རྟེས་ཁྱབ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་དེ་ལ་འབྲེལ་བར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་མཉན་བྱ་སྐྱ་མི་
རྒྱ་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བའི་ངོར། མཉན་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྒྱ་པར་སྐྱེས་
པའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་གྱུར་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། རྒྱ་ན་
མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། རྒྱས་ཁྱེད་རང་ལྟར་ན་མཉན་བྱ་ཡིན་ན། མི་
རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་དོ། །འདོད་ན་མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། དེའི་ངོར་དེ་སྐྱེས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེའི་ངོར་དེ་བསྐྱེས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཚད་མས་མ་
དམིགས་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པ་དེ། རི་བོང་གི་རྭ་ཆོས་ཅན་མེད་པར་ཐལ། ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཇ་བའི་དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་དེའི་རྟེས་ཁྱབ་ཏུ་ཐལ། དེ་
ཡང་འདོད་ན། དེ་དེའི་རྟེས་འགྲོ་ཁྱབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འང་འདོད་ན་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན།
མེད་པ་ལ་འབྲེལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་རི་བོང་གི་རྭ་མེད་པར་ཐལ་བའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཀ་མི་
འཐུལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཚད་མས་མ་དམིགས་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་
གྱུར་ན་འབྱུང་བོ་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱས་ཀྱི་དེ་དེར་ཐལ་བའི་རྟེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་གྱུར་བར་ཐལ། གྱུར་པའི་ཕྱིར། མ་
གྱུར་

[ཀ]

ན་འབྱུང་བོ། །འདོད་ན་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་དེར་ཐལ་བའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གཞིས་ཀ་གྱུར་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་དེར་ཐལ་བའི་བརྗོག་ཁྱབ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྱུར་ན། ཁྱོད་རང་ལྟར་ན། ཡོད་ན་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་བྱུད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་རྟེས་འགྲོ་མ་གྱུར་པར། རྟེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་གྱུར་པ་དང་། དེ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ན། ཡོད་མི་དགོས་པ་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་ནི་ཡོད་དེ། དེ་དང་དེའི་བརྗོག་ཁྱབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚད་མས་མ་དམིགས་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པ་དེ་དེ་དང་དེའི་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཁྱབ་པ་གཞིས་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཚད་མས་མ་དམིགས་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པ་ཡོད་ཅེས་ཁས་བླངས་ཀྱང་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེའི་རྟེས་ཁྱབ་ཡོད་དམ་བརྗོག་ཁྱབ་ཡོད་ཅེ་ན། བརྗོག་ཁྱབ་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །བྱུམ་པ་ཡིན་ན་བྱུམ་པ་ཡིན་དགོས་ཀྱང་དེ་ཡིན་ན་དེའི་ཁྱབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་བསལ་བའི་ངོས་འཛིན་དབྱུད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མ་བྱས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བསལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །མ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བསལ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེ་གང་ལ་འཕངས་པའི་ཆོས་བ་དེས། ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་པའི་བསལ་པ་ཡང་མ་ཡིན། དེས་ཚད་མས་བསལ་པའི་བསལ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

[૯૯૫]

ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བསལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཐལ་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མ་བྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེ་གང་ལ་འཕངས་པའི་རྒྱོལ་བ་དེས་དོན་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་མི་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱོལ་བ་དེས་ཁྱོད་དང་རྒྱ་པའི་འབྲེལ་པ་དོན་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་ནུས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲ་མ་བྱས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོན་དེ་ཚོས་ཅན་ཁྱོད་དང་རྒྱ་པ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་གྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྒྱས་བསལ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་གྱུབ། དེའི་བསལ་བ་མངོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ་ཁྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྒྲ་རྒྱ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དང་མ་བྱས་པ་ལ་འབྲེལ་པ་གྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྒྲ་རྒྱ་པ་ཡིན་ན་སྒྲ་མ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་རྒྱས་ཡིན། དེ་དེའི་བསལ་བ་ཡིན། དེ་གཉིས་ལ་མཚན་གཞི་རེ་རེ་ལས་གཟུང་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱབ་པ་ཚོས་ཅན་ལ་ལྷོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་བར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་ལ་ལ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་འདིའི་རྒྱས་མ་གྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཡང་མ་གྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལས། རྒྱས་

[๙๙๔]

མེད་ཁྱབ་པ་གྱུབ་པ་འཐུལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོན་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་ལུང་ཁས་ལེན་པ་ལ་འགོར་གསུམ་དངོས་འགལ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་སྐྱབས་དེར་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བརྗོག་ཁྱབ་གྱུབ་པར་ཁས་བླངས་ཀྱི། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཁས་མ་བླངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལས་མི་རིགས་པ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར། ཐལ་འགྱུར་དེའི་བརྗོག་ཁྱབ་ཡོད་ན་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དེའི་བརྗོག་ཚུལ་ཡོད་ན། དེའི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཁྱོད་ལྟར་ན། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་རྟག་ན་སྒྲ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་ཞེས་སོགས་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཆོལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་བྱས་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་ཚད་མས་དེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་དེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སོ། །གཞན་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་དང་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་

བྱ་གླིང་ཟིན་པར་ཐལ་བ་བརྒྱོག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དགེར་ན། མེ་དུ་འབྲེལ་བར་ཚད་མས་དེས་ན། མེ་དུ་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་དེས་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་དངོས་འགལ། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཚར་དངོས་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང། ཁྱོད་ལྟར་ན་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲ་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་དེའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། རི་བོང་རྭ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེའི་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེའི་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་གསུམ་ཚར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་ན། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་དགོས་པ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་གཞུང་དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རྟགས་སུ་གཟུང་བྱ་མེད་ན་དེ་སྐོར་གྱི་ཁྱབ་པ་མེད་དགོས་པ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇོད་ལན་གྱི་སྐབས་དེར་དེ་སྐད་ཅེས་ཟེར་བ་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་ཅིང། ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་མི་རིགས་

[๑๑๑]

པ་འདི་ལྟར། སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར། ཕྱིར་ཆོས་བས་བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། ཚད་མས་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་མ་གྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་སྒྲ་ཟླུང་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྷོག་ཁྱབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་གྱུབ་པར་ཐལ། ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར། བྱམ་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག ཁྱབ་པའི་དོན་ནི་འཇྲེལ་པ་ཡིན་པས་རྒྱས་སྒྲ་ཟླུང་བྱ་གང་དང་གང་ཡིན་དེ། ཚོས་སྒྲ་ཟླུང་བྱ་དེ་དང་དེ་ལ་འཇྲེལ་བ་དེ་སྐོར་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། སྒྲོ་ར་ཁྱབ་པ་འཇྲེལ་བའི་རྩ་བ་ལ་རག་ལས་མོད། དེས་དེ་ལ་ཁྱབ་ན་དེ་དེ་ལ་འཇྲེལ་མི་དགོས་ཏེ་བདག་ཡོད་ན་བདག་ཚད་མས་སྟོང་བས་ཁྱབ་ཀྱང་། དེ་དེ་ལ་མ་འཇྲེལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། དེ་དེ་ལ་མ་འཇྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །ཉེར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་གྱུབ། །ཅེས་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་རྒྱས་སྒྲ་བཀོད་ནས། ཤེས་པར་བསྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་སྐད་ཅེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་འཇྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེ་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། བྱམ་པ་མ་ཡིན་ན་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང། བདག་མེད་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ

[๔๔๙]

ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དང་དེ་དེ་དང་
དེ་ལ་འཇྲེལ་བར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་མཉན་བྱ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ
པ་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ། དེ་དེ་ལ་འཇྲེལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར
རོ། །གལ་ཏེ་བདག་མེད་དང་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་རྟག་པ་ལ་འཇྲེལ་བར་མི་འདོད་དེ། ཕྱི་བྱ་བག་ལ་འཇྲེལ་པ
ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་གསེར་བུམ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བའི་བུམ་པའི་སྒྲ་འཇིན་རྟོག་ཏུ་བྱེད་གསེར
བུམ་དང་རྒྱུད་ནས་མ་འཇྲེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་འདི་དབྱུད་པར་བྱ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད
ཀྱི་རྒྱར་དུ་གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། གཞན་མི་འདོད་པའི་ཚོས་ཐལ་བར་འཕེན་པ་ཞེས་རྡེར
བ་ལ། འོ་ན་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཀྱང་ཡིན། གང་ལ
འཕངས་པའི་རྩོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། ཐལ་འགྱུར
དེའི་ཐལ་ཚོས་ཀྱང་ཡིན། འཕངས་པའི་རྩོལ་བ་དེའི་མི་འདོད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་གཅིག་ཁས་ལེན
དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་སྒྲ་རྟག་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་དང་། སྒྲ་མ་བྱས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི
ཐལ་ཚོས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཉེས་པ་སྤང་བཞིན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། རྟག་པ་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་མ་ཐུན་དང་། མ
བྱས་པ་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་འཕེན་པ་སོ
རང་ཉིད་ལ་འཁོར་གསུམ་བརྗོག་པར་ཐལ། ཁས་བླངས་ཐུན་མོང་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཁྱབ་པ་ཚད་གྲུབ་པ
དང་།

[๔๕๐]

ཐལ་བ་ཚད་བསལ་དུ་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་རྒྱ་པ་ཡིན་པ་
རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་
པ་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མ་བྱས་པ་ཐལ་བར་
འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་མི་འདོད་པའི་ཆོས་ཐལ་བར་འཕངས་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་ཡིན་
ན་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། རྩོད་གཞིའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་རྒྱས་སུ་བཀོད་
ནས། རྩོད་གཞིའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེངས་སུ་མི་འདོད་པའི་ཆོས་ཐལ་བར་འཕེན་པ་ཞེས་སྨྲར་ན་ལེགས་པ་ཡིན་
གོ། །ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ། དོན་བརྗོག་ན་ཚུལ་གསུམ་ཚང་
བ་ཞེས་ཟེར་ན། སྒྲ་རྒྱ་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། བྱས་མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པའི་རྟོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་
ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ་རྒྱ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་མི་རྒྱ་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ཤེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་
ངོར་བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་བར་མ་གྲུབ་ན། རྟོལ་བ་
དེའི་ངོར་བྱས་པ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཚེ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་
སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཁྱོད་དེ་བསྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
སྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་དེ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་སྤྱི་ར་ཚད་མའི་
ལམ་

[๒๗]

དུ་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཡང་བཤད་མ་ཐག་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་ཟེར་བ་དེ་ལ། འོ་ན་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་ཅིང་། སྒྲ་བྱས་པ་དང་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ཤེས་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྒྱལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་དེ་ལྟར་འཕངས་པའི་ཚེ། དེ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཇི་བར་འདོད་ན། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲུབ་པའི་དགེ་ཏུ་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། དེ་འཐེ ན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལ་ཡང་རྒོལ་བ་སྤྱ་མ་དེའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལན་གཉིས་འཕངས་པའི་ཚེ་ཐལ་འགྱུར་དེ་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ལོག་ཏུ་གཟུང་བྱ་དེ། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ ཅན་དུ་གཟུང་བྱ་དེའི་ཤྱེད་དུ། རང་གི་རྟགས་ལོག་ཏུ་གཟུང་བྱ་དེ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཇི་བར་འདོད་ན་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངག་ལྟག་པའི་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཐེན་པར་ཀྱས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྒྲུབ་བྱེད་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལ། སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་ཅིང་། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་

[๔๑๒]

ཚད་མས་ཤེས་པའི་རྒྱལ་བའི་དོར་སྣ་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་ཞིག བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྣ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་རྒྱལ་བའི་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྤ་མ་དེར་ཐལ། རང་གང་ལ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་བས་ལན་དོན་མཐུན་ཀྱིས་བཟློག་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་རྒྱལ་བ་སྤ་མ་དེའི་དོར། སྣ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་མ་ངེས་སོ། །ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྒྱལ་བ་དེའི་དོར། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བ་བའི་རྒྱལ་བ་དེའི་དོར་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྣ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གང་ཞིག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤ་མ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཚོས་ལོག་ཏུ་གཟུང་བ་བྱས་པ་དེ་སྣའི་སྟེང་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལོག་ཏུ་གཟུང་བ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཇི་བ་འདོད་ན་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲུབ་པའི་དག་ཏུ་མ་བཀོད་པར་ཐལ་དག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་

[๔๑๓]

ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱོད་གཞིའི་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཐལ་ཚོས་ཆོག་ཟིན་ལ་བརྟེད་པའི་དགེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེར་ནས་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་ཆོག་ཟིན་ལ་བརྟེད་པའི་དགེ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་ཡང་དགེ་མིན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ཚུལ་གསུམ་རྣོལ་བའི་རྟན་ལམ་དུ་འཚེན་པར་ཁྱེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་བྱེད་འཚེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། སྒྲ་བྱས་པ་དང་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ་དེ་གང་ཞིག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། རྒྱོད་གཞིའི་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཁས་བླངས་ཀྱི་རྟགས་ལས། མི་འདོད་པའི་སྒྲུབ་བྱ་འཚེན་པའི་དགེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ་བཟློག་དོན་ལ་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། འདིར་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དགེ་དང། སྒྲུབ་དགེ་ཡང་དགེ་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལ། གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་དགེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་རྟག་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས་སྐབས་བབ་ཀྱི་རྣོལ་བ་ལ་འཕངས་པའི་ཚེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁས་བླངས་ཀྱི་རྟགས་ལས་མི་འདོད་པའི་སྒྲུབ་བྱ་འཚེན་པའི་ཐལ་དགེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཁྱབ་པ་རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་པས་བྱུབ་པོ། །ཡང་དེ་ཚོས་ཅན་དེར་ཐལ། གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། སྒྲ་མ་བྱས་པར་ཐལ་བ་གྲངས་ཅན་གྱི་དབྱེ་ལམ་དུ་འཚེན་པར་ནུས་པའི་དགེ་རྩམ་དགེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ། །ལྷང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། དེ་ཚོས་ཅན།

[๔๙๙]

དེར་ཐལ། གཞན་གྱིས་བརྡུབ་པ་ཡི། ཐལ་བ་བསྣུབ་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་གིས་བསྟན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་གྱིས་ཁས་ཟློང་རྡུགས་སུ་བཀོད་ནས། ཇོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་མི་འདོད་པའི་ཚོས་ཐལ་བར་འཕངས་པས་ཇོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་གཞན་གྱིས་ཁས་ཟློང་པའི་ལོག་ཕྱོགས་བསྣུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་བསྟན་བྱར་འཕེན་པའི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྣུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྣུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་གསུམ་ལྡན། ཞེས་པའི་གཞུང་གིས་བསྟན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཅིག་ཡོད། སྣ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྡུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ། སྣུ་བ་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་སོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དེར་སོང་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྣུབ་བྱ་སྣུབ་བྱེད་ཀྱི་དག་རྣམ་དག་ཏུ་སོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཇ་བར་འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། སྣུབ་དག་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཆོས་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་ བྱས་རྡུགས་ཀྱིས་སྣ་མི་རྡུ་བར་བསྣུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོས་བ་གཞན་གྱི་དབྱ་ལམ་དུ་འཕེན་ནུས་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་བྱས་རྡུགས་ཀྱིས་སྣ་མི་རྡུ་བར་སྣུབ་པའི་ཚུལ་གསུམཝེས་ཝེད། མ་དྲན་པའི་སྔར་ཆོས་ཀྱི་ངོར་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དག་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། སྣུ་བ་དག་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། སྣུ་བ་དག་ཏུ་བཀོད། རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་སྐབས་བབ་ཀྱི་བསྣུབ་བྱ་སྣུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་ལྡན་ཀྱི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བའི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང། སྣུ་བ་དག་གི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པར་ཐལ།

[๔๕๖]

རྡེ་སྐད་དུ། ཐལ་བ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་འདྲེལ། ཞེས་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་གསུམ་ལྟན། ཞེས་དང་། བརྗོད་པའི་ཚུལ་ལ་རང་རྒྱུད་དང་། །ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཡིན། ཞེས་དང་། བཟློག་ན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གལ་ཏེ། ཁོ་ན་རེ། ལུང་དང་པོའི་དོན་གཞན་མི་འདོད་པའི་ཚོས་ཐལ་བར་བསྒྲུབ་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྒྲུབ་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ན། ཐལ་བར་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་འདི་ཡང་བརྡགས་ན་སྟེང་པོ་ཅེ་ཡང་མེད་དེ། སྒྲུབ་བྱེད་པའི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཐལ་བར་འཕེན་རྒྱའི་ཚོས་དེ་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་པའི་ཚོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞུང་འདིའི་བསྟན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། རྡེ་སྐད་དུ། གཞན་གྱིས་ཀུན་ཏུ་བརྡགས་པ་ལ། །ཐལ་བས་སྒྲུབ་པ་སྐྱོན་ཡོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ནི་སྤྱིར་རྟོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ངག་གི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་ངག་གི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་ལ་རྟོག་པའི་སྐབས་སུ་དབྱེ་བས་དུ་མར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས། སྦར་ཆོལ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག ཕྱིར་ཆོལ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་གཉིས་སོ། །དགོས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་དང་སུན་འབྱིན་པའི་ངག་གོ། །བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། རང་རྒྱུད་དང་

[๓๫๖]

ཐལ་འགྱུར་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ཡིན་མོ། །འོན། སྒྲུབ་པ་དང་སྒྲུབ་འབྱེད་མི་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་གེའི་ཚོགས་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་འདས་འཇིག་གོ་ཞེས། དེ་ཡང་མི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེས་དཔག་ཡང་དག་ལྟར་སྣང་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་དང། མངོན་སུམ་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་རྟེས་དཔག་ལྟར་སྣང་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། རྟེས་དཔག་དང་ནི་དེར་སྣང་དག །ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་དེར་སྣང་དེ་མངོན་སུམ་ལ་བྱ་བར་ཚད་མ་རྣམ་དེས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བསྒྲུབ་པ་དང་སྒྲུན་འབྱེད་པའི་ཁྱབ་བར་ནི། ཀུན་སློང་གི་བསམ་པས་འབྱེད་པ་ཡིན་མོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་དང་སྒྲུན་འབྱེད་ཡང་དག་འགལ་ན། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་ཡི། །ཐལ་བ་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། སྒྲུབ་པའི་དགེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བ་ལང་གི་སྤྱི་རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་འཕྲོད་འདུའི་མ་འབྲེལ་བར་རྟོགས་པའི་རྟགས་ཅན་རྟེས་དཔག་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། རྟགས་ཚིག་རྣམ་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་རང་གི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་དགེ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། གཅིག་མེད་ན་གཞན་དགག་ཕྱིར་ཡིན། །ཞེས་པའི་གཞུང་གི་བསྟན་དོན་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཙ་བར་འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན་སྒྲུན་འབྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚོས་གསུམ་ལྟན་གྱི་མཚན་གཞི་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། བསྒྲུབ་པ་དང་སྒྲུན་

[๔๗]

འབྲེན་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ངག་མིན་ཡང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་གཞུང་དེའི་དོན་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ཀུས་པའི་ངག་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནམ། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དངོས་མིན་བྱ་བའི་དོན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་དོན་དེ་ཉིད་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་བསྟན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་དང། དངོས་བསྟན་གྱི་ཆོས་དེ་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྒྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་མཚན་གཞི་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། བཟློག་ན་བསྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་དེའི་དོན་ཐལ་འགྱུར་དེ་འཐད་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་མོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དེ་ཚང་བར་གོང་དུ་བསྟན་ཟིན་པས་འདིར་བསྟན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང། འདི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྐབས་ཡིན་པས་དེ་ལ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་བསྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་དང། གོང་དུ་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ལ་རང་རྒྱུད་དང། ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ལ། འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་སྒྲུབ་པའི་ངག་ཏུ་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་ངག་མིན་ཡང། ། བཟློག་ན་བསྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན། རང་རྒྱུད་

[๒๕๑]

ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས་ལ་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པའི་ངག་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ། སྤྱི་བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དངོས་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་པའི་ངག་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་རྟེས་སུ་ཞུགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་སྒྲུབ་པ་དང་། །སུན་འབྱིན་གནས་རྣམས་ལེགས་གོ་བ། །དེ་ཕྱིར་བྱིས་པ་བས་ཀྱང་ནི། །མཁས་པཉང་འཇུག་པའི་སྨོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཐལ་བའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། བྱིས་པ་དང་མཁས་པ་མཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པའི་སྨོ་ཐ་མར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་དང་ཕྱིར་ཆོས་དགའ་བོ་དང་། །ཚར་བཅད་པ་དང་རྟེས་འཇོག་དང་། །བསྒྲུབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྱིན་དང་། །ཏེ་བ་དང་ནི་ལན་གྱི་གནས། །དེང་སང་ཕལ་ཆེར་མ་གྲགས་ཤིང་། །ཆུང་ཟད་གྲགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་། །གཞུང་དང་འགལ་བར་ལེགས་མཐོང་ནས། །རྗེ་བཞིན་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན། །སྟེ་བདུན་སྟེང་བོ་འདི་ཡིན་ཞེས། །ཕྱི་རབས་གཞན་གྱི་ལུགས་སྨངས་ཏེ། །སྔ་རབས་མཁས་པའི་ལུགས་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བཤད་འདི་བསྟན་པའི་རྒྱུ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་བསྒྲུབ་པ་དང་སུན་འབྱིན་པའི་གནས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།། །।གཞོན་ནུའི་སྒྲ་ཅན་ཚེམས་དཀར་ཕྱིང་བ་ཅན། །མཁྱེན་པའི་སྤྱན་ལྟན་ཐུགས་རྗེའི་སྨིན་ལེགས་ལྟན། །རྣམ་དབྱོད་གཞུ་མངའ་རིགས་པའི་མདའ་མངའ་བས། །ཀུན་ལས་རྒྱལ་ཁྱོད་སྲོ་བོའི་གཙུག་ཏུ་རྒྱལ། །ཞེས་དེ་ལྟར་མཚོད་པར་བརྗོད་ནས། གསུམ་པ་གཏན་ཚིགས་དང། བསྒྲུབ་

ཁ་૯૫

པ་དང་སྲུན་འབྲེན་པ་མི་འཚུལ་བའི་རྒྱུ། དགེ་སློང་དང་འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བཤད་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། དགེ་སློང་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐབས་སུ་བབ་པའི་དགེ་སློང་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། གྲྭ་ངན་དགེ་སློང་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་། རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། གྲྭ་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་སྣང་བ་དང་མེལ་བ་གཉིས་སུ་འདུས། སྣང་བ་ཇི་སྙེད་པ་ནི་སྲུན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འཛིན་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མེལ་བ་ཇི་སྙེད་པ་ནི། གྲྭ་ཤེས་ཡ་ལ་ཅན་གྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མེལ་བའི་དགེ་བ་དང་། མེལ་བའི་སྲུན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྣང་བ་དངོས་པོའི་ཡུན་ཅན་ཡིན། །མེལ་བ་ལ་ནི་དགེ་སློང་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་ནི་མེལ་བའི་དགེ་སློང་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་འཆད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བྱ་དགེ་བ་དང་། བསྲུན་བྱ་བསྲུན་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་འཆད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སྣང་བའི་སྲུན་པ་དང་། མེལ་བའི་སྲུན་པ་གཉིས་ལ་ས། དང་པོ་ནི། ཕྱི་ར་སྲུན་པ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། ཁྱད་པར་སྲུན་འཇུག་དང་མེལ་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱེད་པའི་དུས་ཀྱི་སྲུན་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་། དགེ་བ་སྲུན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཕྱེ་བའི་བསྲུན་པ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

[๔๖๐]

སྣང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་དགེ་སྦྱོང་དོར་སུ་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང་། སྣང་བ་རང་མཚན་དགེ་སྦྱོང་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ཕྱིར་རོལ་རྟེན་མིན་སྒྲོ་དོན་ལ། །བཏེན་ནས་འདིར་ནི་བསྟན་པ་དང་། །དགེ་བ་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བས་ན་འདིར་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དགེ་སྦྱོང་གཉིས་ངེས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གང་། གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་དམ་མི་སྲིད་ཅེ་ན། བཤད་པ། མེད་པར་དགེ་བའི་མཚན་གཞི་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་སེལ་བའི་དགེ་བ་ཡིན་ལ། མ་ཡིན་པར་དགེ་བའི་མཚན་གཞི་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་སེལ་བའི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ལ་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མིན་དགེ་དང་མེད་དགེ་གི་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོ་ང་དགེ་བ་དང་སྦྱོན་པ་ལ་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། སེལ་བའི་སྦྱོན་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་དགེ་བ་ཡིན་པ་ལ། དགེ་སྦྱོན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་བྱམ་པ་མེད་པ་དང་། ས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་དེ་སེལ་ངོར། བྱམ་པ་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཏོག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དགེ་བ་དང་། སེལ་ངོར་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སྦྱོན་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ནམ་བཅད་དུ་ཏོག་པ་བྱ་དང་། ཡོངས་གཅོད་དུ་ཏོག་པ་བྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་སེལ་ངོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་རང་མཚན་གྱི་ཕྱོགས་ནི་དགེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སེལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྣང་སེལ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་ཕྱེ་བའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྣང་སེལ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་ཕྱེ་བའི་དགེ་བ་

[๔๖๗]

ལ་ནི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། སྣང་འཛིན་དང་སེལ་འཛིན་གྱི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་འདི་སྙམ་དུ། འོ་ན་དགག་རྒྱས་ཡང་དག་དང་སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་གི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ཏེ། གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱེད་པའི་དུས་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་གཞན་སེལ་གྱི་སྟེངས་ནས་འཇོག་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང་ལྡན་པས་བཤད་པར་བྱའོ། །འདིར་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དགག་པ་རྒྱུང་པ་དང་། དགག་སྒྲུབ་ཚོགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། མེད་པར་དགག་པ་མཐའ་དག་དང་། མིན་པར་དགག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་གོ། །དེ་ལྟར་གསུམ་ལས། སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན། དགག་སྒྲུབ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པ་དང་གཞན་སེལ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགག་རྒྱས་ཡང་དག་གི་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་དགག་པ་རྒྱུང་པ་ཅན་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མེད་དགག་གིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་དགག་ལ་དགག་པ་གོ་ཆོད་པོ་མེད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ཡིན་གྱི། རང་གི་ལུགས་ལ་མི་རྟེན་སྟེ། རང་གི་ལུགས་ལ་མ་ཡིན་པར་དགག་པས་དགག་པའི་གོ་ཆོད་ཅིང་། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དགག་པ་རྒྱུང་པ་ཅན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། བུམ་པ་མིན་པ་དང་། བུམ་པ་མེད་པ་དང་། རྒྱ་ལ་རིགས་མིན་པ་དང་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡང་སྲིད། མེད་དགག་ཏུ་འགྱུར་

བ་ཡང་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་འོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཚང་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་
དབབ་པ་ལ། མཚན་ཉིད། མཆོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་
སྒྲ་དང་རྟོག་པས་རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་བྱ་གང་ཞིག རང་སྟང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པ་དེ་
སེལ་བཞམ་དགག་པའི་མཚན་ཉིད། ཐོས་ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་བྱ་དེ་སྤྱི་ར་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། བྱེ་
བྲག་ཏུ་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་ཡོངས་གཅོད་དང་རྣམ་བཅད་གཉིས་ཀྱི་ སྐོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་
ཞིག རང་སྟང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པ་དེ། འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་གཞན་སེལ་གྱི་
སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་བློ་ཡུལ་དུ་འཚར་བ་ལོག་ཕྱོགས་རྣམ་པར་སེལ་བ་དང་
དགག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ན་སེལ་བ་དང་དགག་པ་ཞེས་བྱ། རང་གི་ལོག་ཕྱོགས་བསལ་ཤུལ་ལམ་དགག་བྱ་
བ་ཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མེད་པར་དགག་པ་ཞེས་བྱ། དེའི་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་ཞིག
འཕེན་པར་བྱེད་པའམ། རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། སྒྲུབ་པ་ཞེས
ཀྱང་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ། སེལ་བའི་དབྱེ་བ་ནི་གཉིས་ཏེ། དགག་པ་དང་། སྒྲུབ་པའོ། །དགག་པའི་དབྱེ་བ་ཡང
གཉིས་ཏེ། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དང་། མེད་པར་དགག་པའོ། །ཡང་དགག་པ་རྒྱང་པ་དང་། དགག་སྒྲུབ་ཚོགས
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མེད་པར་དགག་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག
མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱམ་ཟེ་སྐོམ་ཞེང་ཚང་མི་འཐུང་བ

[๔๖๓]

ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱམ་པ་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་ལྟ་བུའོ། །འདིར། ས་ལ་བའི་སྣྲོན་པ་དང་མ་ཡིན་དགག་དོན་གཅིག་པར་གསུངས་ཀྱང་། དགོངས་པ་ནི་སྣྲོན་པ་དང་མ་ཡིན་དགག་ལ་མི་བཞེ་སྟེ། སྣྲོན་པ་ཡིན་ལ་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་སྔོན་བའི་སྣྲོན་པ་ཇི་སྟེད་པའོ། །དེ་ཡིན་པ་ཅིག་ཤོས་མ་ཡིན་པ་ནི་བྱམ་ཟེ་སྐོམ་པ་ཚང་མི་འཐུང་བ་དང་། མདུན་གྱི་སྐྱེས་བུ་མིར་སྣྲོན་པར་འདོད་ནས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལ་ནོག་ལྷོག་ཤལ་དང་མི་ལྟན་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་བ་ལང་མིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཚོན་པ་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་པ་གང་ཞིག རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་གཞན་མདུན་གྱི་སྐྱེས་བུ་མི་ཡིན་པ་དེ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཞེ་འདོད་ལ་བདག་མེད་དུ་སྣྲོན་པར་འདོད་ནས་རྒྱ་བ་མ་ཡིན་པར་སྣྲོན་པ་ལ་སྐད་ཅིག་མ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ནི། རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི་བྱམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ལྟ་བུའམ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་བདག་མེད་ཀྱི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུ་དགག་སྣྲོན་ཚོགས་པ་རྣམས་སོ། །སྐབས་འདིར་མ་ཡིན་དགག་ལ་སྣྲོན་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེར་ཚད་མ་རྣམ་པར་དེས་པའི་ལུང་དྲངས་ནས། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ལ་དགག་པ་མཚན་ཉིད་པའི་ཆ་ཤས་ཅིག་ཡོད་པར་སྣྲོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན་སེལ་བའི་སྣྲོན་པ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་ཡང་དགོངས་པ་མ་ཡིན་

[๔๙๔]

ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མ་ཡིན་དགག་སྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སེམས་ཅམ་པས་མདོ་སྡེ་པའི་ངོར་ཀུན་རྫས་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་བལ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་བྱ་དེ་ཡིན་ན་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་ཟློང་། མ་གྲུབ་ན། བདེན་པར་མེད་པ་ཚོས་ཅན། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་པ་གང་ཞིག རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ལྷལ་དུ་ཚོས་གཞན་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རྣམ་བདེན་པས་མདོ་སྡེ་པའི་ངོར། སྟོང་སྙང་དབང་ཤེས་དང་དེ་ལ་སྟོན་པོར་སྙང་བ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་ནས། དེ་གཉིས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པེས་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། དེ་ཡང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །མདོ་ར་ན་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཚོགས་ཡིན་པས། དངོས་པོའི་ཆ་གཅོ་ཆེ་ན་སྒྲུབ་པ་དང་སེལ་བའི་ཆ་གཅོ་ཆེ་ན་དགག་པར་འདོགས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཡིན་དགག་ལ་སྒྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་ནི་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་མ་ཡིན་པར་རེས་སོ། །དེར་མ་ཟད་དེ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཚོགས་སུ་བཤད་པ་ཡང་གཅོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དགག་ཀྱང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པ་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་དང་། ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱོན་མེད་པ་དང་། འཆི་བ་མེད་པ་དང་། ཐོགས་མེད་དང་།

[๔๖๔]

ཚོ་དཔག་མེད་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པར། སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་དང་དབྱ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་
གསལ་བར་གསུངས་ལ། དེ་དག་རྣམས་དགག་སྒྲུབ་ཚོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤུགས་ལ་སྒྲུབ་པ་
འཕངས་པ་དགག་སྒྲུབ་ཚོགས་པར་འཇོག་ཅས་ན་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དགག་སྒྲུབ་ཚོགས་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཤུགས་ལ་དགག་པ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་འཕངས་ཞེ་ན། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་འཕངས། མ་རིག་པ་
ཞེས་པའི་མིང་གིས་འཕངས་སོ་ཞེ་ན། འདིར་ཡང་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་འཕངས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡང། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ལོག་ཕྱོགས་རྣམ་པར་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དགག་
བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་འཕངས་པ་མ་ཡིན་པས་མ་ཡིན་དགག་དང་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །དེས་ན་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་
སོགས་སུ་གསུངས་པ་ནི་བྱམ་པ་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་། རྒྱ་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་མེ་དང་། འདོད་ཆགས་
མེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་འདི་ལྟ་
བུའི་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱས་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་རྣམས་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ལ་ས
གང་ཡིན་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའི་ཤེས་འདོད་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། དུ་ལྟན་ལའི་སྟེང་
དུ་མེ་རྒྱ་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ། དཔག་འདོད་དང་ཤེས་འདོད་གཙོ་བོར་ཞུགས་པ་དེའི་ཚེ། དག་པ་པའི་གཏན
ཚིགས་དང་། དེར་མེ་ཙམ་ལ་དཔག་འདོད་དང་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པ་དེའི་ཚེ། དེར་རྒྱ་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི
མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་དེའི་ཚེ་ན། སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན
ནོ། །དོན་དེ་ཉིད་ནི། ཇི་སྐད་དུ། བདོས་པོའི་ཆ་གཙོ་ཆེ་ན་སྒྲུབ་པར་མིང་འདོགས་ཏེ་ཞེས་དང། ས་ལ་བའི

[๔๖๖]

ཆ་གཅོ་ཆེ་ན་དགག་པར་ཡང་མིང་འདོགས་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དགག་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། རང་ཚོགས་གིས་ཟིན་པར་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལ་དགག་ཚོག་ཡོད་པ་དང་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི་བདག་མེད་
པ་དང། བྱམ་པ་མེད་པ་དང། མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་ཡང་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དང། མེད་
པར་དགག་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་སྐབས་སྟོན་ཀྱིས་སོ་སོར་འབྱེད་དགོས་
པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་དང། གཞལ་བྱ་དང། འཐལ་འབྱེལ་དང། དགག་སྒྲུབ་དང། མཚན་མཚོན་
དང། གཅིག་དང་ཐ་དད་སོགས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞན་སེལ་དུ་བཞག་ནས་པ་རྣམས་དང། བྱས་པ་དང། མི་
རྟག་པ་དང། ཀ་བ་དང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྣང་སེལ་གྱི་ཚ་གཉིས་གཉིས་སུ་འབྱེད་དགོས་པ་རྣམས་ལ་སེལ་
བར་འཇོག་པའི་ཚ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་རྣམས་ཀྱང་སྟོན་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། རང་གི་
ཡུལ་ཅན་གྱིས་རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་པ་གང་ཞིག་མེད་པར་དགག་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་གཉིས་ཀྱི་
སྐོན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་
རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་གཉིས་ཀའི་སྐོན་ནས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་ཏེ། རང་མིང་སེལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲ་དང། རྟོག་
པས་རང་མིན་རྣམ་པར་བསལ་ཅམ་གྱི་ཚ་ལ། རང་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་རང་དུ་སྒྲོ་
བཏགས་པའི་བཏགས་ཚ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་ལ་ཡང་མཚོན་པར་བྱ་ཞིང། རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་
གཅོད་གཉིས་ཀྱི་གོ་བ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་ཕྱིར་དགག་པ་དང་བྱ་བྱག་ཏུ་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པ་
དེའི་ཚེ།

སྤྱི་ར་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དགག་པ་དང་། སེལ་བའི་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྒྲུབ་པར་འཇོག་
པ་ཡིན་མོ། །ཅི་སྟེ་དགག་པ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཆ
ནས་དགག་པ་དང་། ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སྒྲུབ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཆོས་
ཉིད་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སོགས་ཀྱིས་མ་ངེས་ཤིང་། དེ་དག་ཆོས་ཅན། དགག་པ་ཡིན་ཏེ། བློ་ཡུལ་དུ་བྱ་
རུང་གང་ཞིག ངང་གི་ལོག་ཕྱོགས་བསལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་སེལ་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། གཞན་སེལ་གང་ཞིག་མེད་པར་དགག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཡིན་ཏེ།
རང་མིང་གིས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཤུལ་དུ་གཉིས་སྟོང་གི་
སེམས་རིག་ཅིང་གསལ་ཙམ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་
ཡིན་མོ། །གཞན་ཡང་སེལ་བའི་ངོའི་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློ་ལ་སྣང་བའི་སྤྱི་དང་བློའི་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ལ་རང་དུ་སྤྲོ་བཏགས་པའི་བཏགས་
ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཆོས་གཅིག་གི་སྟེང་ན་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་ལྡོག་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་མི་
འགལ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་གཅིག་པོ་དེ་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་
མི་འགལ་བ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་པ་ཡིན་མོ། །ཡང་སེལ་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན། སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་འགལ་ལོ་ཞེས་ཀྱང་
བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་གི་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་

[ཅ૬૧]

པ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀཱེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་དགག་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། གཞི་གྲུབ་ན་དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྣང་སེལ་ གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་སྣང་བ་དེ་ཡིན་ན་དགག་པ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་མེད་ཀཱེས་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་དགག་པ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་དོན་རང་མཚན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་དུ་རུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་སེར་པོ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ་དེའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སེར་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། དོན་རང་མཚན་གྱི་སེར་པོ་དང་། གཞན་སེལ་གྱི་སེར་པོའོ། །དང་པོ་ནི་སེར་འཛིན་མིག་ཀཱེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སེར་པོ་དེའོ། །གཉིས་པ་ནི་སེར་པོ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སེར་པོར་སྣང་བ་ལ་སེར་པོར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་ལ་སེར་པོ་ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་མོ། །དེ་ལས། དང་པོ་ནི། དོན་རང་མཚན་ཡིན་གྱི་སེལ་བ་མ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི་སེལ་བ་ཡིན་གྱི་དོན་རང་མཚན་མ་ཡིན་མོ། །ཕྱི་གསལ་མ་བྱས་པའི་སེར་པོ་ཙམ་དེ་ཡང་གཞན་སེལ་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱིར་ཟླ་བ་ཕྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་ནི་དགག་པའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་མོ། །གཉིས་པ་སྒྲུབ་པའི་དབྱེ་བ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། དོན་དངོས་པ་མ་ཡིན་དང་། །ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་བཞི། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཡང་ན་སྣང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་སེལ་བའི་སྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་བཤད་མ་མཐའ་པ་བཞི་པོ་དེ་ཡིན་མོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་དེ་ཡིན་མོ། །ཡང་ན། སྒྲུབ་པ་རྒྱང་པ་དང་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཚོགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྣང་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་

[๔๖๙]

ཟིན་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ན་སེལ་བའི་དགེ་བཤེས་ཀྱང་ཡོད་ལ། སེལ་བའི་སྒྲུབ་པ་ནི་ དགེ་སྒྲུབ་གཉིས་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་ཆོས་ལ་ཡང་གསུམ་སྟེ། ས་ཕྱོགས་དང་བྱམ་མེ་ ཀྱི་ཆོས་དོན་ལྟ་བ་དགེ་སྒྲུབ་ཆ་མཉམ་པ་དང་། བྱམ་པ་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་ལྟ་བ་སྒྲུབ་པ་གཅོ་ཆེ་བ་དང་། ས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱམ་མེད་ལྟ་བ་དགེ་བ་གཅོ་ཆེ་བ་རྣམས་སོ། །དེས་ན་འདི་སྙམ་བ་སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དགེ་གི་ བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཟད་བྱ་ཡིན་ན་དགེ་བ་ཡིན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་དགེ་ སྒྲུབ་གཉིས་ཆོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རྒྱས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་འཆོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཟད་བྱ་ཡིན་ན་དགེ་ཀྱང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། དགེ་སྒྲུབ་གཉིས་ཆོས་ཡིན་པས་ ཁྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་འདི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱའི་ ཆོས་སུ་ཟད་བྱ་ལ་དངོས་ དང་ཞེ་འདོད་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། གཏན་ཚིགས་གཉིས་པོ་ལ་ཡང་དངོས་དང་ཞེ་འདོད་ཀྱི་དགེ་རྒྱས་ དང་སྒྲུབ་རྒྱས་གཉིས་གཉིས་འབྱུང་བར་གདོན་མི་ཟ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཞེ་འདོད་ལ་སྒྲ་བདག་མེད་ དུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་ནས། དངོས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་དང་། ཞེ་འདོད་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་ པར་སྒྲུབ་པར་འདོད་ནས་དངོས་སུ་སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། གོ་རིམ་ ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་དགེ་རྒྱས་དང་སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། དངོས་ཀྱི་སྒྲུབ་ རྒྱས་དང་དགེ་རྒྱས་ཡང་དག་གཉིས་སུ་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །བཞེ་པ་དགེ་སྒྲུབ་ ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་

པ་ནི། སྣང་བའི་སྣྲོན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སེར་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སེར་པོར་གྲུབ་པ་
བཞིན་ནོ། །སེལ་བའི་སྣྲོན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་སྣྲོན་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེས་
དཔག་གིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སེར་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་ནས་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་
གཞན་སེལ་གྱི་སེར་པོ་ངེས་པ་དང་། སྒྲ་མི་རྒྱ་རྟོགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་གིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་བསྒྲུབ་པ་བཞིན་
ནོ། །འདིར་རྟགས་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་དང་གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱས་ཡང་དག་གི་
བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བ་མི་སྲིད་ཅིང་། གཞན་སེལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྣྲོན་པའི་གཞན་སེལ་དུ་གཅིག་འགྱུར། གཉིས་
པ་དགག་པ་ལ་སྣང་བའི་དགག་པ་མི་སྲིད་ཅིང་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དང་། མེད་པར་དགག་པ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་དེ། མངོན་སུམ་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་སྣྲོན་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེས་དཔག་གིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་ནི་སྦ་མ
སེལ་བའི་སྣྲོན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་མེད་པར་དགག་པ་ནི་དགག་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེས་དཔག
གིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་གིས་དེ་དེར་རྟོགས
པ་བཞིན་ནོ། །མ་ཡིན་པར་དགག་པ་འགལ་ཞིག་ཀྱང་དགག་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེས་དཔག་གིས་གྲུབ་དགོས
པ་ཡོད་དེ། དགག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་འདིས་ནི་དགག་སྒྲུབ
དེ་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་ཅེས་པ་རྒྱ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ།

[ཅ།]

དགེགས་སྦྱོར་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་རྗེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཚུལ། སྒྲའི་
བསྟན་བཅོས་ལས་རྗེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཚུལ། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ལས་རྗེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
དགེགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ་དགེགས་པའི་མཚན་ཉིད། སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་
དེ་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། ལུགས་འདི་ལ་ཡང་ལྷོག་པའི་ཆ་གཉིས་པོ་འགལ་ཡང་སྤྱི་ར་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མ
ཀུ་དང་བདེན་མེད་ཀྱི་ཚོགས་དོན་དེ་དགེགས་སྒྲུབ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པར་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྒྲུབ་པ
ལ་དབྱེ་བ་མ་བཤད་ལ། དགེགས་པ་ལ་མེད་པར་དགེགས་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་དགེགས་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ
མཚན་ཉིད་ནི། དགེགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་བྱ་གང་ཞིག ར་ཅི་དགེགས་བྱ་བཀགས།ལུལ་དུ་ཚོས་གཞན་མི་འཚེན
པ། གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་གང་ཞིག་དེ་འཚེན་པའོ། །དེ་སྐད་ན་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། མ་ཡིན་པར
དགེགས་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀགས་པས་དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་པར
བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཀགས་པས་བྲམ་ཟེ་འདྲ་བ། དེ་ལས་གཞན་པ་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན
པ། དཀའ་ཐུབ་དང་ལོངས་པ་ལ་སོགས་པ་དམན་པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་དང་
མེད་པར་དགེགས་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཙམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི
དངོས་པོ་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བྲམ་ཟེ་ཚང་བཏུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཙམ་ཞིག་འགོག་པར
ཟད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏུང་བ་བཏུང་ངོ་ཞེས་སམ་མི་བཏུང་ངོ་ཞེས་མི་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་

[ཅ]

སོ། །མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ལ་དབྱེ་བ་བཞི་སྟེ། རྟེ་རྐང་དུ་ཤེས་རབ་སྦྱོན་མའི་འགྲེལ་བར་ཤད་དུ། དགག་པ་དོན་
གྱིས་བསྟན་པ་དང་། ཚིགས་གཅིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཁེ་ལྟན་རང་ཚིག་མི་སྟོན་པ། །མ་ཡིན་གཞན་པ་
གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་བཞིར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་དང་པོ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ནི། ལྟ་
སྟྲིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཆོས་གཞན་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚིག་གཅིག་གིས་
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི། བདག་ལ་མ་སྐྱེས་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དགག་པ་འགོག་པ་དང་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་གཉིས་
ཀ་ཚིགས་གཅིག་གིས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཆོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་དགག་སྒྲུབ་
གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་དང་། དགག་བྱ་དགག་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་
ཀ་ཚིག་གཅིག་གིས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་ལྟན་ནི་མཆོད་སྟྲིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་མི་ཟ་བ་རིད་པ་མ་ཡིན་
པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་ཆོས་གཞན་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་
ལྟན་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་ཚིག་གཅིག་གིས་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟན་ཞེས་
བྱའོ། །འདི་ཡང་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པའོ། །བཞི་པ་ཚིག་གིས་མི་སྟོན་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་གཅིག་རྒྱལ་
རིགས་དང་བྲམ་ཟེ་གང་རུང་དུ་རིས་ཤིང་། ཁྱད་པར་མ་ངེས་པའི་སྐབས་སུ་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་
ཚེ་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་ཆོས་གཞན་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྔ་ཕྱི་གཉིས་པོ་
འདི་ནི་དགག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེང། འདི་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པ་ན་དགག་
པའི་གཏན་ཚིགས་དང། བར་

[૯૪૩]

པ་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱས་པའི་ཆེ་ན་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་ཐ་སྙད་ལ་སྤྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་ལ་སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མ་ཡིན་དགག་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་བཟུང་བ་མི་སྲིད་དེ། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ངོར་གྱུབ་པའི་ཚོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དཔེར་ན། གཅིག་དང་དུ་བལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་མྱ་ཀུ་བདེན་ཡོད་བཀག་པ་དེའི་ཚེ་ན། མྱ་ཀུའི་སྟེང་དུ་བདེན་ཡོད་བཀག་ཅམ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། བདེན་པར་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་གཞན་གང་ཡང་མི་སྒྲུབ་སྟེ། གཞན་དུ་ན། མྱ་ཀུ་བདེན་པར་མེད་ཅེས་པའི་ཆོག་གིས་མྱ་ཀུའི་སྟེང་དུ་བདེན་བྱེད་བཀག་པའི་ཕྱལ་དུ་བདེན་མེད་འཕངས་པར་སོང་ལ། དེ་ལྟར་ན་མྱ་ཀུ་བདེན་པར་མེད་པ་ཚོས་ཅན། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དགག་པ་གང་ཞིག བདེ་མེད་གྱིས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཕྱལ་དུ་ཚོས་གཞན་འཕངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདོད་ན་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། གཅིག་དང་དུ་བལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་མ་ཡིན་དགག་སྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་མི་བྱེད་པར་དབུ་མ་བ་ཀུན་གྱིས་བཅད་པ་དང་འགལ་ལོ། །དོན་དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པས། འདིར་ནི་ཡོད་ཉིད་འགོག་པ་སྟེ། །མེད་ཉིད་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མིན། །ཤག་པོ་མིན་ཞེས་སྨྲས་པ་ན། །དཀར་པོ་ཡིན་ཞེས་མ་བརྗོད་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་ཚོས་གཞན་འཕངས་ཚུལ་རྟོག་གེའི་སྐབས་དང་རྩིར་ཞིབ་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེའི་སྐབས་སུ་མྱ་ཀུ་བདེན་པར་མེད་ཅེས་པའི་ཆོག་གིས་མྱ་ཀུ་བདེན་མེད་འཕངས་ཀྱང་ཚོས་གཞན་འཕངས་པར་མི་འཇོག་ལ། ལུགས་འདི་ལ་ནི་དེ་ཅམ་གྱིས་དེར་འཇོག་

[๔๗๔]

ནུས་ཏེ། འདིར་ནི་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་འགོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ཡིན་དགག་བཞི་པོ་འདིའི་ངོས་འཛིན་དུ་གཞན་དག་འདི་བྱམ་ཟེ་མིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མ་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་དེའི་སྟེང་ནས་འཇོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མེད་དགག་ནི། གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པས་བསྟན། འདི་ལ་གཞུང་འགྲེལ་ལས་དབྱེ་བ་གསལ་བར་གསུངས་པ་མེད་དོ། །འོན་དབྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཚོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་མངོན་ཏེ། དགག་བྱ་སྒྲས་སེལ་བའི་ཚུལ་དང་། བློས་སེལ་བའི་ཚུལ་འོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། བདེན་པར་མེད་པ་སོགས་ཏེ། རང་བཞྱོད་པའི་སྒྲས་ཚོས་གཞན་བསལ་ནས་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་གང་ཡང་མ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་དབུ་མ་པས་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་གྱི། གནས་སྐབས་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བདེན་པར་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་ཆོས་པར་ཤེས་པ་བདེན་གྱུབ་ཏུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ན། གཟུང་འཛིན་རྣམ་གཞན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་གྱུབ་ཏུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚོས་ཉིད་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། གནས་ལུགས་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་དག་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཚོས་གཞན་ཚོགས་ཟིན་ལ་མ་གསལ་ཀྱང་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ལ་འཆར་བ་ནི་ སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་གསལ་ཅམ་དུ་འཆར་གྱི། ཚོས་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་རྣམ་པ་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཚོགས་གིས་ཟིན་པའི་མེད་དགག་དང་བློ་ལ་འཆར་བའི་མེད་དགག་

[ཅ]

གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདི་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན། དབུ་མའི་ལུགས་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ཟླ་མའི་ལུགས་ནི་ལོགས་སུ་བཤད་པར་བྱ་ཞིང་། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལྟར་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། ཚོས་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་མེད་དགག་གིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཅིང་། དངོས་སྟོ་བ་ལྟར་ན་དེ་དང་དེ་ལ་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དང་། སྟྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་སྟྲའི་བསྟན་བཅོས་ལས་རྗེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལ། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་བཅུ་བཞི་དང་། མེད་དགག་བཅུ་གཅིག་གི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སློབ་དཔོ། སྟྲ་བའི་སྨོ་མཚོན་ཆ་ལས། མཚན་ཉིད་དབང་གིས་དབྱེ་བ་ཡིས། །མ་ཡིན་དགག་ལ་བཅུ་བཞི་དང་། །མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་མེད་མོད་ཀྱི། །ཡུལ་དང་དུས་ཀྱི་ཕྱེ་བ་ཡིས། །མེད་པར་དགག་པ་བཅུ་གཅིག་དང་། །གང་ལྟར་དགག་པར་འདོད་པ་འོ། །གཞན་དང་མི་མཐུན་གཉིས་པོ་དང་། །ཆུང་དང་ཐུ་དང་ཉུང་བ་དང་། །ཡུན་ཐུང་ལྟག་མ་མེད་པ་དང་། །མཐའ་དག་མིན་དང་བྲལ་བ་དང་། །དམན་དང་ཞན་དང་ཞུམ་པ་དང་། །འདྲ་བ་དག་ལ་དགག་པ་ནི། །མ་ཡིན་དགག་པར་འདོད་པ་འོ། །རྒྱུན་འདྲ་བ་དང་རང་བཞིན་དང་། །སྐྱབས་དང་རྟེན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། །སྟ་དང་ཞིག་ནས་མེད་པ་ལ། །དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ཏེ། །ཕན་ཚུན་དག་ལ་རང་བཞིན་དང་། །རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་གཉིས་དབྱེ་བས། །ཤིན་ཏུ་མེད་པ་བཅུ་གཅིག་ནི། །མེད་པར་དགག་པར་འདོད་པ་འོ། །ཀུན་ཏུ་ལོག་ཕྱིར་དགག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་དབྱེ་བ་དང་། མེད་པར་དགག་པ་ཡུལ་དུས་ཀྱིས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི་བཅུ་བཞི་འདི་ལྟར། གཞན་ཞེས་བྱ་བའི་མ་ཡིན་དགག་ནི། རྒྱལ་པོ་བྲམ་ཟེ་མིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། མི་མཐུན་པའི་མ་ཡིན་དགག་ནི་མ་རིག་པ་དང་། ལྟ་མ་ཡིན་ལྟ་བུ་དང་། གཉིན་པོ་མ་ཡིན་དགག་ནི་མ་ཚགས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་མེད་

པ་ལྟ་བུ་དང་། ཚུང་བ་ནི་གཟུགས་ཚུང་བ་ལ་གཟུགས་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་ཕྱ་བ་ལ་འདུ་ཤེས་
མེད་པ་དང་། རྣམ་ཤུང་བ་ལ་རྣམ་མེད་པ་དང་། ཡུན་ཐུང་བ་ལ་བསམ་ནས་ཡུན་མེད་པ་དང་། གྲངས་ཀྱི་གནས་
གཞན་དུག་ཅུ་ལས་རྒྱལ་བ་ལ་བསམས་ནས་གྲངས་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་མཐའ་དག་ནི་འབྲས་བུ་མཐའ་དག་ལ་ཏེས་
པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡང་ན་མང་པོའི་དཀྱིལ་ནས་གཅིག་གིས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་བསམས་ནས་མཐའ་དག་གིས་
བྱ་བ་མི་བྱེད་པ་དང་། དེ་མ་དང་བྲལ་བ་ལ་བསམས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། བུ་དམན་པ་ལ་བུ་མེད་པ་
དང་། འཕྲོས་ཞན་པ་ལ་འཕྲོས་མེད་པ་དང་། སྟོབས་ཞུམ་པ་ལ་སྟོབས་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་འཇ
བ་མིན་པ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པ་དང་བཅུ་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡུལ་དུས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་དང་། གཅིག
ལ་གཅིག་མེད་པའི་དབྱེ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་མེད་པའི་དབྱེ་བས་ཕྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་གོ། །དེ་ཡང་རྟེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
སེམས་ཅན་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱུན་འདུ་བ་སྤྱན་མེད་པ་དང་། ས་བོན་ལས་སྨྱ་གུ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་སྤྱན་
མེད་པ་དང་། གསེར་ལ་རྣ་རྒྱན་ལྟ་བུ་གནས་སྐབས་སྤྱན་མེད་པ་དང་། ས་ཕྱོགས་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་རྟེན་ལ་སྤྱན་
མེད་པ་སྟེ་སྤྱན་མེད་པའི་དབྱེ་བ་བཞི་དང་། སེམས་ཅན་ཤི་བ་ལྟ་བུ་རྒྱུན་འདུ་བ་ཞིག་ནས་མེད་པ་དང་། སྨྱ་གུ
ལ་ས་བོན་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་ཞིག་ནས་མེད་པ་དང་། ཤ་རྒྱུན་ལ་གསེར་ཕྱེ་ལྟ་བུ་གནས་སྐབས་ཞིག་ནས་མེད་པ
དང་། བུམ་པ་ཡུལ་གཞན་དུ་འཕོས་པ་ལྟ་བུ་བརྟེན་ལ་ཞིག་ནས་མེད་པ་སྟེ། ཞིག་ནས་མེད་པའི་དབྱེ་བ
བཞིའོ། །ཕན་ཚུན་གཉིས་ལ་གཅིག་མེད་པའི་དབྱེ་བ་ནི། རྟ་དང་བ་ལང་ལྟ་བུ་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་གི་རང
བཞིན་མེད་པའོ། ཤིན་ཏུ་མེད་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ནི། ནམ་མཁའ་ལ་མེ་ཏོག་གི་རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་མེད
པའོ། །དེ་ལྟར་བཅུ་གཅིག་སྟེ་དགག་པའི་དབྱེ་བ་ཉི་ཚ་ལྟ་གསུངས་སོ། །

ལུགས་འདི་ལ་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་འདི་ཡིན་པར་མངོན་ཏེ། ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་ལ་དགག་པའི་མིང་བརྡགས་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དང་། དོན་དགག་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ལ་མིང་ཡང་དགག་པར་བཏགས་པ་ནི་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚོས་གཞན་འཕེན་མི་འཕེན་གྱི་བཤད་པ་དང་། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཚོགས་ལ་མིན་དགག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པའི་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་མེད་ཅིང་། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ལ་དགག་རྒྱང་གིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་སྟེ་བདུན་ནས་གསུངས་པའི་རྣམ་གཞག་ལ། གཞུང་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དང་། དགོངས་པ་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ་ཚད་མའི་མདོར། མ་ཡིན་དགག་ཅིང་དགག་པ་དང་། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་དུ། སྟ་མ་ནི་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ལ། ཕྱི་མ་ནི་མེད་དགག་གི་དགག་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཞིང་དེ་གཉིས་དབེར་བརྗོད་ཀྱང་རྒྱས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་གཉིས་ལ་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ལུགས་འདི་ལ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་རང་མིང་ཏུ་དགག་ཚོག་ཡོད་མི་དགོས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་དུ། འདིས་ནི་དངོས་ལ་དངོས་པོའི་ཚ། །ཁས་བླངས་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད། །སྒྲུབ་བྱེད་སྟ་མ་དག་གིས་ནི། །མ་ཡིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སམ། འགྱུར་གཅིག་ཏུ། མ་ཡིན་དགག་པ་སྒྲུབ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་པར་དེས་པ་ལས། དེ་དག་ཇི་ལྟར་མེད་པའི་རྣམ་པ། དེ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཕེན་པའི་དགག་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ལ་རྣམ་པར་བརྟགས་ན། རྣམ་འགྲེལ་ལྟར་ན། དངོས་པོའི་ཚ་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་དགག་པ་དང་། དེ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་དགག་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་ན་ལེགས་ལ།

ཁ་ཅོལ།

རྒྱམ་ཏེས་ལྷར་ན། དངོས་པོ་མེད་པའི་དགེ་བ་དང་། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཚེན་པའི་དགེ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་ན་ལེགས་ཤིང་། མ་ཡིན་པར་དགེ་བ་དང་མེད་པར་དགེ་བའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་གཞུང་དེར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། མ་ཡིན་པར་དགེ་བ་གཅིག་པུ་ནི་དགེ་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཅི་ཞེ་ན། མེད་པར་དགེ་བ་ཡང་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས། ལུགས་འདི་ལ་གཉིས་པོའི་ཁྱད་པར་སྣྲོན་ཚོས་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་དགེ་བ་དང་། དེ་ཁས་བླངས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་དགེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཚོས་གཞན་འཚེན་པའི་དགེ་བ་ཡང་འདི་ནས་གསུངས་པའི་མ་ཡིན་དགེ་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་མོད། སྟེ་བདུན་ནས་འབྱུང་བའི་མ་ཡིན་དགེ་ཡིན་ན་རང་གི་དགེ་བྱ་བ་ཀུན་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་འཚེན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་བྱ། གཞལ་བྱ། གཞན་སེལ་གྱི་བྱས་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པར་དགེ་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་དགེ་བྱ་བ་ཀུན་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་འཚེན་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་དགེ་བྱ་བ་ཀུན་ཤུལ་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་ཅམ་འཚེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཅམ་གྱིས་དེར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་མེད་པར་དགེ་བ་མཐའ་དག་ཀྱང་མིན་པར་དགེ་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དགེ་བ་གང་ཞིག་རང་གི་དགེ་བྱ་བ་ཀུན་ཤུལ་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་ཅམ་ཞིག་འཕངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཅམ་འཕངས་པ་ལ་ཚོས་གཞན་འཕངས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་དེ་དག་མ་ཡིན་པར་དགེ་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཆོ་ལ་སྣང་བའི་སྒྲ་དང་ལྷོག་པ་མེད་དགེ་གི་སྒྲ་གང་རུང་གང་ཞིག ལྷོག་པ་མེད་དགེ་གི་སྒྲ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་རུང་ཡིན་ཏེ། རི་གས་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོ་ལ་སྣང་བའི་སྒྲ་ལ་མ་ཡིན་དགེ་གི་ས་ཁྱབ་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དངོས་རྒྱམ་པར་ངོ་བོ་འགལ་ཞིག་གིས། །ཐ་དད་མིན་པ་ལྟ་

བྱང་སྟང། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དེས། ཆོ་ལ་སྟང་བའི་སྤྱི་དང། ཆོའི་སེལ་བ་ངོས་འཛིན། གལ་ཏེ་འདི་ལ་རྣམ་གཅོད་ཡོད། །ཅེས་སོགས་སྒྲ་ལྷོག་པ་མེད་དགག་གིས་སེལ་བ་དང་སྒྲའི་སེལ་བ་ངོས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་དང་དེ་དག་ཚོས་ཅན། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་སེལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་མེད་དགག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི། ལྷོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཕྱིར། །ཅེས་པར་གཞན་སེལ་ལ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པ་ལེགས་པར་བཤད་ཅིང། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་དགག་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་སྒོམ་དགོས་ཤུགས་ཆོས། ཐམས་ཅད་ལ་དགག་པ་ཙམ་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞི་བ་འཚོས། འདིར་ནི་སེལ་བ་རྣམས་གཉིས་ཏེ། །མ་ཡིན་པ་དང་མེད་པའོ། །ཞེས་དང། དེའི་འགྲེལ་པར་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱི་ལས། མ་ཡིན་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་དགག་པའོ། །མེད་པ་ནི་མེད་པར་དགག་པའོ། །ཞེས་བཤད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་གསུང་རབ་ལས། མ་ཡིན་པར་དགག་པའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་བ་ནི་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་ཕྱེད་དགོས་ཏེ། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས། དགག་པ་གང་ཞིག་རང་མིང་གིས་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ལས་གཞན། དེ་མ་ཡིན་པ་ཞིག རང་གང་གིས་འཕེན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དང། སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་ལས། རང་གི་ངོ་བོ་སྣྲོན་པ་ཡིན་པ་ལ་དགག་པའི་མིང་གིས་འདོགས་སུ་རུང་ཞིང་དེར་མིང་བཏགས་ཟིན་པ་ཞིག་ལ་མ་ཡིན་པར་དགག་དང། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སུ། དགག་པ་གང་ཞིག་རང་མིང་གིས་སྣྲོན་པ་མི་སྲོང་བ་དེ་མ་ཡིན་དགག་གི་གོ་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དགོངས་པ་དབྱུད་པ་ལ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཇི་ལྟར་བཞེད་པའི་ཚུལ། ཕྱི་རབས་པ་གཞན་ཇི་ལྟར་ཟེར་བའི་ཚུལ། རིགས་པའི་གཏེར་ཀྱི་

དགོངས་པ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་སྟོབ་དཔོན་དེའི་གཞུང་ལས། སྒྲུབ་ཆོས་དོར་བ་དེ་
དག་པ་པའི་མཚན་ཉིད། མ་དོར་བ་དེ་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དག་པ་པ་ལ་མེད་དག་པ་གོས་ཁྱབ་པ་
དང་། མ་ཡིན་དག་པ་ཡིན་ན་དག་པ་མ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་དག་པ་པ་དང་སྒྲུབ་པ་དོན་གཅིག་ལ་
འདུ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །འདི་ལ་རིགས་པའི་གཉེར་དུ་དག་པ་པ་རྟེ་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་
བཤད་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྔོང་སེལ་འཚོལ་པར་
ཐལ་བ་དང་། སྔོང་འཇུག་དང་སེལ་འཇུག་མི་འགལ་བར་ཐལ་བ་དང་། མ་ཡིན་དག་ལ་དག་པ་པའི་ཆ་མི་སྲིད་
པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི་མངོན་སུམ་དང་དེའི་སྔོང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་རང་མཚན་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པ་དང་མ་
ཡིན་དག་ཏུ་ཐལ། སྒྲུབ་ཆོས་མ་དོར་བའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན། དོན་རང་མཚན་དག་བ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་རྟེར
བར་ཐལ་བ་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་དག་སྒྲུབ་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་གཉིས་ཀ་འདོད་ན་དག་པ་སྒྲུབ་གཅིག
ཆར་དུ་ཇོགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་དེ་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན། སེལ་བར་ཐལ། མ་ཡིན་པར་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་གཞན་སེལ་རྣམས་ཀྱང་སྒྲུབ་པར་ཐལ། སྒྲུབ་ཆོས་མ་དོར་བའི་ཕྱིར།
ཐལ་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་ཤིང་། འདོད་ན། སྔོང་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲུབ་པ་གང་ཞིག
སེལ་བའི་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་འདོད་ན། སྔོང་སེལ་འཚོལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི།
སྔོང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་སེལ་བ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ཕྱི་ར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྔོང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་སེལ་
བའི་སྒྲུབ་པ་གཉིས་སུ་མི་འདྲེད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་མ་ཡིན་པར་དག་པ་ཡིན་

[ཅ།]

པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་སྣང་འཇུག་དང་སེལ་འཇུག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་
ནི། བྱམ་པ་མེད་པ་དང་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་དང་། རྒྱས་དངོས་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་མེའི་ཚོགས་དོན་ཚོས་
ཅན། དགག་སྒྲུབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་དོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྒྲུབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ཁས་བླང་མཁན་འདོད་ན་དེར་ཐལ། དགག་ཚོས་དང་སྒྲུབ་ཚོས་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པའི་
ཚོགས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་དགག་ཚོས་དོར་དགོས་པར་ཐལ། དགག་པ་ཡིན་ན་
སྒྲུབ་ཚོས་དོར་དགོས་པ་གང་ཞིག ཆུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཚོད་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་
མི་ཟ་བ་དང་རྒྱ་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་མེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ་དེའི་ཕྱིར། འགོར་གསུམ་ཁས་བླང་
སོ། །གསུམ་པ་ལུང་དང་འགལ་བ་ནི། སེལ་བའི་སྒྲུབ་པ་ལ་མ་ཡིན་དགག་གིས་ཁྱབ་ཀྱང་། སྣང་བའི་སྒྲུབ་པ་ལ་
མ་ཡིན་དགག་གིས་ཁྱབ་པ་ནི་སྒྲ་དང་། དབྱ་མ་དང་། ཚད་མའི་གཞུང་ལུགས་གསུམ་ཀ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ།
འདི་ལྟར་སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་ལྟར་ན་མ་རིག་པ་དང་། ལྟ་མེན་ལྟ་བྱ་དོན་རང་མཚན་དང་མ་ཡིན་པར་དགག་པའི་
གཞི་མཐུན་སྲིད་མོད། དོན་རང་མཚན་གང་ཡིན་ལ་མ་ཡིན་དགག་གིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དོན་རང་མཚན་རྣམས་ལ་
དགག་པའི་སྒྲ་སྟོར་དུ་རྩད་མི་རྩད་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་ཚུང་དུ་ལ་མ་ཡིན་པར་
དགག་པའི་སྒྲ་སྟོར་དུ་རྩད་ལ། གཟུགས་ཆེན་པོ་ལ་དགག་པའི་སྒྲ་སྟོར་དུ་མི་རྩད་བ་བཞིན་ནོ། །དབྱ་མའི་
གཞུང་ལུགས་དང་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུགས་དེ་ལ་མ་ཡིན་དགག་པ་ཡིན་ན་རང་བཙོད་པའི་སྒྲ་ལ་དགག་
ཚོག་དངོས་སུ་འབྱར་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ། གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྤར་བཤད་པའི་མ་
ཡིན་དགག་གི་ཚུལ་བཞི་པོ་གང་རྩད་དང་མི་ལྡན་ན། སྒྲུབ་པའམ་མེད་དགག་གང་རྩད་ཡིན་དགོས་པར་བཤད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་སྒྲ་དང་དབྱ་མའི་

གཞུང་ལུགས་ལས། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་ན་དགག་སྒྲ་དངོས་སུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་དོ། །ཡང་ཚད་མའི་གཞུང་ལུགས་དང་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུགས་དེ་ལ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ཟློས་ཕྱེ་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན། སེལ་བ་ཡིན་དགོས་ཀྱི། སྣང་བ་རང་མཚན་དུ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང། ཡོད་པ་རྣམས་ལ་དགག་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་ན་དགག་པ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་བཤད་པ་ནི། གཞུང་ལུགས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ནས་ཀྱང་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཡང་ལུགས་གསུམ་ཀ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། སྒྲའི་གཞུང་ལུགས་ལྟར་ན་བུ་མེད་པ་དང། ཐུང་མེད་པ་དང། ཤྲོལས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང། དབུ་མ་ལྟར་ན། རྒྱལ་རིགས་མིན་པ་དང། ཚོན་པོ་ཉིན་པར་མི་ཟ་བ་སོགས་དང། ཚད་མ་ལྟར་ན་ཤེས་མིན་ལས་ལྡོག་པ་དང། བུམ་མ་ཡིན་མིན་པ་དང། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བཟློག་པ་སོགས་ཚོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུགས་སྤྱ་མ་གཉིས་ལ་རྒྱགས་ལུང་གིས་གྲུབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲུབ་ཚོག་གི་མཐར་དགག་ཚོག་འབྱུར་བའི་མིང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུགས་གསུམ་པ་ལ་རྒྱགས་བྱེད་སྟེ། དགག་པ་གང་ཞིག་རང་མིང་གིས་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་སྒྲུབ་པ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། རྫ་བར་འདོད་ན་ཁྱེད་ལ་ཁས་བླངས་འགལ་ཏེ། ཁྱེད་ཀྱིས་བུམ་མིན་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་ཤེས་མིན་ཀྱིས་སྟོང་པ་སོགས་མེད་དགག་ཏུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཕྱི་རབས་པའི་འདོད་ལུགས་ལ། བློས་རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་བྱ་དེ་དགག་པའི་མཚན་ཉིད། ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་བྱ་དེ་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཅིང། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཚོད་ཅིང། རང་གི་དངོས་མིང་ལ་དགག་ཚོག་དང་བྲལ་བའི་སྒྲུབ་ཚོག

ཁ་ཅན།

འབྲུར་བའི་དོན་ཡིན་ན་སྣྲོན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། རང་མིང་ལ་དགག་ཚོག་འབྱུར་བའི་དོན་ཡིན་ན་དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། སྣྲོན་པ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་མཐར་དགག་ཚོག་འབྱུར་བ་ཐམས་ཅད་མེད་དགག་དང་། དགག་པ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་སྣྲོན་ཚོག་འབྱུར་བ་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྣྲོན་བྱེད་ཀྱང་ཁྱོད་མིན་པཧམ་མེད་པ་ཡོད་ཅིང་། ཁྱོད་སྣྲོན་པ་ཡིན་པ་དེ་ཁྱོད་མིན་པཧམ་མེད་པ་དེ་མེད་དགག་ཡིན་པའི་སྣྲོན་བྱེད་དུ་འགོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། དགག་སྣྲོན་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་གཉིས་པོ་དེའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཤེང་དང་། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་འཛིན་དང་། ཕུང་པོ་དང་བདག་མེད་ཀྱི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུ་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཙོད་པའི་སྒྲས་དགག་སྣྲོན་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཙོད་ཅིང་། རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་དགག་སྣྲོན་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྣྲོན་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་རྒྱུ་པོ་ཆོས་ཅན། དགག་སྣྲོན་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དུ་ཐལ། རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཅིག་ལ་མཚོན་ན་ངོ་བོའི་དོན་དེར་ཐལ། ངོ་བོས་ཞེས་པའི་ཚོག་གི་རྣམ་བཅད་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་བས་གྲུབ་ཟིན་བསལ་ནས་ཡོངས་གཅོད་ལ་དེས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཞིག་ཏུ་ཡུལ་དུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་གང་མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ཡིན་ན་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་གཉིས་

ཁ་ཅ

གཉིས་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་ལྷོག་པའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ནི་ཁྱོད་རང་འདོད་ལ། བློས་རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པར་ནི། དེ་ནས་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚོག །ཐ་སྙད་དུ་ནི་འཇོག་རྣམས་ལ། །རྣམ་པར་གཅོད་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་དང་། བློ་དོན་འགའ་ལས་རྣམ་བཞྱོག་ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། དགག་པ་ཡིན་ན་རང་མིང་ལ་དགག་པའི་སྒྲ་ཡོད་དགོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྒྲ་གཉིས་བྱེད་པཉང་མ་ཡིན་ཏེ། །ཕན་ཚུན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དང་། འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སོ་གས་ཀྱང་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་མིང་གི་རྒྱུར་ན་དགག་ཚོག་མ་འབྱར་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་ཟློང་སོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང། གནད་ཀྱི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དགག་པ་ཡིན་དགོས་ཏེ། རྟོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཡིན་ན། དེའི་སྟེང་དུ་རང་རང་གི་དགག་བྱ་དགག་པ་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡིན་པ་དགག་པ་ཡིན་ན་སེལ་ངོའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་བཀག་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱ་མ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མེད་དགག་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་དགག་བྱ་བཀག་ན་སྒྲུབ་བྱ་མ་སྒྲུབ་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ཆོས་ཅན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་

གཏན་ཚིགས་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དེས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་མོ་གཱཡས་ཀྱི་བུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ཐུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དགག་པ་འབའ་ཞིག་པར་གནས་སོ། །གཞན་ཡང་བདག་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་བདག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་བཏགས་པ་བ་ཡིན་གྱི། མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་བདག་མེད་པ་ཚོས་ཅན། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དགག་པ་གང་ཞིག་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཕྱལ་དུ་སྒྲུབ་པ་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཕྱལ་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་དང་སྒྲུབ་པ་དོན་གཅིག་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ་སྙམ་ན། ཐལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པའི་མིང་དང་ངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་གཞི་ནི་དགག་བྱ་དགག་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་རྫས་གྱི་དགག་སྒྲུབ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐད་དོད་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཕ་ཏེ་ཁ་ཏ་ཞེས་དང་། སྣ་ཏ་ཞེས་པ་ལས་གཞན་པའི་སྐད་དོད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དགག་བྱ་དང་དགག་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་པ་དོན་གཅིག་པ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཕུང་པོ་བདག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་དང་། མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་དུ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་བདེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མི་སྲིད་པ་སྲིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཐོས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཐོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བདག་འགོག་པ་དང་དུ་བ་འགོག་པ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་། བདག་མེད་སྒྲུབ་པ་དང་དུ་མེད་སྒྲུབ་པ་སོགས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་གྱི། དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་

[ཅ་ཤ]

མེད་དང་དུ་མེད་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས། དགག་བྱ་འགོག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་། ཁེས་གསུངས་སོ། ཁོན་ཀྱང་དུ་བ་མེད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་སོང་བ་གཅིག་སྲིད་པ་དེའི་ཚེ་ན་ནི། སྟྲན་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་པར་བཤད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དོ། ཁེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་མེད་དང་། དུ་མེད་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བྱའི་ཚོས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དང་། ཕུང་པོ་བདག་མེད་དང་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་དུ་མེད་ལྟ་བུ་བསྟན་བྱ་མཚན་ཉིད་པར་མི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་སྟྲན་པ་མཚན་ཉིད་པ་མིང་དོན་གྱི་སྐབས་གཉིས་ཀ་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དགག་བྱ་དགག་པ་ཞེས་དང་། བསྟན་བྱ་སྟྲན་པ་ཞེས་འཚད་པ་དེའི་ཚེ་ཚིག་སྡུ་མས་མཚོན་པའི་དོན་དགག་སྟྲན་དངོས་མ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མས་མཚོན་པའི་དོན་རེ་རེ་ནས་དགག་པ་དང་སྟྲན་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འདི་ཕྱེད་པ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་མོ། །གཞན་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་གོ་དོན་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟར། མ་འོངས་པ་དང་ལྟ་མིན་དང་། མི་མ་ཡིན་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། བག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྟེ་སྟེད་པ་རྣམས་དང་། ཐུར་བཤད་མ་ཐག་པའི་སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་བའི་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་རྟེ་སྟེད་པ་དེ་དག་ཚོས་ཅན། མེ ད་ དགག་ཏུ་ཐལ། ཕྱོགས་ཐུ་མ་ཁས་བླངས་པའི་མེད་དགག་གི་སྟྲན་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཐལ་ཆེ་བ་དག རྣམ་པར་ངེས་པ་ལས་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་མ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཅམ་ཞིག་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། བུམ་པ་མིན་པ་མིན་པ་དང་། བུམ་པ་མེད་པ་མེད་པ་སོགས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྟྲན་པ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་འདི་ཡང་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེའི་གནས་སྐབས་སུ་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ དང་། དབུ་མ་དོན་

། ༡ ། །

དམ་ལ་དགྱོད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཤིན་ཏུ་མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། བུམ་པ་མིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ཀ་བ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་མི་མཐུན་མཐའ་དག་ཚོགས་ཟིན་ལ་བསལ་ནས། གསེར་བུམ་ལྟ་བུའི་སྣུབ་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་གཉིས་པ་བྱུབ་སྟེ། སྐབས་དེར་ནི་སྦྱོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་བཀའ་ནས། ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་ཅི་ཡང་འཕངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་བཤད་པ་ནི། འདི་ལྟར། སྣུབ་པ་དང་སེལ་བའི་ཟླས་ཕྱེ་བའི་སྣུབ་པ་ནི། སྟོང་བ་རང་མཚན་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ལ་དུས་དེར་དེ་སྣུབ་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་དགག་སྣུབ་གཉིས་ཀྱི་ཟླས་དབྱེ་བའི་ཚེ་དགག་སྣུབ་གཉིས་ཀ་གཞན་སེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། སྟོང་བ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །སེལ་བ་ལ་ནི་དགག་བསྣུབ་གཉིས། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། སྟོང་བ་རང་མཚན་རྣམ། སྣུབ་པ་བཏགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། །སྣུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བློ་ཚོས་སོ། །འདི་ལ་མ་ཡིན་དགག་གིས་ཁྱབ་ཀྱང་མ་ཡིན་དགག་ལ་འདོས་མ་ཁྱབ་པོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། སེལ་ངོར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་དང་ཡིན་པ། སེལ་ངོར་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་བཞིའོ། །ཡང་བུམ་པ་ཡོད་པར་སྣུབ་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྣུབ་པ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། བུམ་པ་མེད་པར་སྣུབ་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྣུབ་པ་ལྟ་བུ་བཏགས་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །འདི་སྣུབ་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་ནི་དགག་རྟགས་དང་སྣུབ་རྟགས་འཚོལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་དགག་པ་རྒྱུ་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་བཅད་ཁོ་ནར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཏེ་དགག་པའི་མཚན་ཉིད། འོན་འདིས་དགག་སྣུབ་

[๔๑๑]

གཉིས་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་མ་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་གོང་གི་སྒྲུབ་པ་དང་དོན་གཅིག་པས་དགེ་
པ་འདིའི་ནང་དུ་མ་འདུས་སོ། །དགེ་བ་འདི་ལ་དབྱེ་ན། མ་ཡིན་པར་དགེ་བ་དང་། མེད་པར་དགེ་པ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་བཅད་ཁོ་ནར་རྟོགས་བྱ་གང་ཞིག་དགེ་བྱ་བཀག་ཕྱལ་དུ་ཚོས་གཞན་
འཕེན་པ་དེ་སེལ་བའི་དགེ་བ་ལས་ཕྱི་བའི་མ་ཡིན་དགེ་གི་མཚན་ཉིད། སེལ་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་དོན་གཅིག
པའི་མ་ཡིན་དགེ་ནི་འདིར་མ་འདུས་ཏེ། དེ་ནི་ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་བྱ་དང
གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་སེལ་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་། མ་ཡིན་དགེ་པ་དངོས་ཡིན་ཀྱང་དགེ་བྱ་བཀག་ཕྱལ་དུ་ཚོས
གཞན་འཕེན་རྒྱུ་མེད་ཀྱི། རང་ཉིད་འཕེན་པ་དང་གཅིག་པུར་ཟད་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པར་མ་ཡིན་དགེ་གི
མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་དེ་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སེལ་བ་ལ་དགེ་སྒྲུབ
གཉིས་སུ་མ་ཕྱེ་བར། མ་ཡིན་དགེ་དང་མེད་དགེ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ཡང་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྒྲུབ་པ་རྗེ
ལྷན་པ་མ་ཡིན་དགེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་དེའི་ཚེ། མ་ཡིན་དགེ་གི་མཚན་ཉིད། དགེ་པའམ་སེལ
བ་གང་ཞིག སྒྲུབ་པ་མི་སྲོང་བའམ་སྒྲུབ་ཚོས་མ་དོར་བའོ། །གཉིས་པ་མེད་དགེ་གི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག
སྒྲུབ་པ་སྲོང་བའམ་སྒྲུབ་ཚོས་དོར་བའོ། །རྗེ་སྐད་དུ་ཡང། དགེ་པ་སྲོང་བ་དང། མི་སྲོང་བ་སྟེ་རྣམ་པ་གཉིས
ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་གཞན་སེལ་ལ་ཡོད་པ་གཞན་སེལ་དང་མེད་པ་གཞན་སེལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་འདི
དང་དགེ་པ་ལ་མ་ཡིན་དགེ་དང་མེད་དགེ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། སེལ་བ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ
བ། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་དགེ་བྱ་འགོག་ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་བར་འགྲེལ་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ། དགེ་པ་གཉིས
སུ་ཕྱེ་བ་

[ཅ]

ཡང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རིགས་པའི་ཕྱིར། སྨོས་པ་ལྟག་མ་ནི་གཞན་སེལ་གྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ལུགས་འདི་ལ། མ་ཡིན་དགག་པ་ལ་དགག་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་དགག་པ་ལ་དགག་རྒྱང་དང་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཚོགས་དང་གཉིས་སུ་རེས་ལ། དང་པོ་ནི། དགག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཅིང། གཉིས་པ་ལ་ཡང་དགག་པའི་ཆ་ནས་དགག་པར་འཇོག་པ་ལས་འོས་མེད་ལ། སྒྲུབ་ཆ་ནས་ཀྱང་གཞན་སེལ་ཡིན་པས་དགག་པའི་ནང་དུ་འདུ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན། སྒྲུབ་པ་ལ་དགག་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་དེ་ནི་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འཕངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དང་མེད་པར་དགག་པའི་གཞི་མཐུན་ནི་རེ་བོང་གི་རྭ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲུབ་པ་ལ་མ་ཡིན་དགག་གིས་ཁྱབ་པ་ནི་གཞུང་གཞན་ནས་མི་འབྱུང་ཞིང། རྣམ་འགྲེལ་མཛོད་པའི་གཞུང་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། མ་ཡིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་བྱ་ལ་མ་ཡིན་དགག་གིས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྗེ་བ་ཡང་སྒྲ ་བ་ལ་གཞན་སེལ་གྱིས་ཁྱབ་པ་ལ་ཐུག་གོ། །མ་ཡིན་དགག་པ་ལ་སྒྲུབ་པས་ཁྱབ་པའམ་མ་ཁྱབ་པའམ་འགལ་ཡང་རུང་སྟེ། མ་ཡིན་པར་མ་དགག་པ་ཡིན་ན་དགག་པ་ཡིན་པར་འགལ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཞུང་ལུགས་གང་ནས་ཀྱང་མི་འབྱུང་རོ། །དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ལ་ཕན་དུ་རེ་བའི་ལུང་འགལ་ཞིག་འདྲེན་པར་སྣང་ཡང། ཕུགས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་སེལ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་གནད་མ་གོ་བ་ལ་བརྟེན་པས་ཤིན་ཏུ་ཧོར་བ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་དགག་པ་ཡིན་ན་

སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་མི་འགལ་བ་ངོ་མཚར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ན། འོན་ཕྱོད་ལའང་དགག་བྱ་དགག་པ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་
པར་མི་འགལ་བ་ངོ་མཚར་ཏེ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གཏན་ཚིགས་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དགག་བྱ་དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་སྤྱ་མ་ཡང་མ་གྲུབ་བོ། །དེ་ཆོས་ཅན་དེར་ཐལ།
དགག་བྱ་སྒྲ་རྟག་པ་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་མིང་གི་འགལ་ཟླ་རྟག་པ་
དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་སྤྱ་མ་ཡང་མ་ཁྱབ་བོ། །ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་གི་དགག་བྱ་སྒྲ་རྟག་པ་བཀག
ན། རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ཡང་ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་མིང་གི་རང་གི་འགལ་ཟླ
དགག་པ་ཡིན་ན་དགག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་ལུགས་ལའང་སྒ ར་དགག་བྱ་དགག་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱ
སྒྲུབ་པ་ཅམ་མི་འགལ་ཡང། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ
དགག་བྱ་འགོག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དགག་བྱ་ཁེགས་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱ
གྲུབ་པ་དང། དེ་གྲུབ་པ་ན་དགག་བྱ་ཁེགས་པར་འཇོག་པ་ནི་མི་འགལ་ལོ། །དེ་ནས་འདི་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་རང་ལྡོག་ནས་སྒྲུབ་པཉམ་དགག་པ་གང་དུ་འཇོག་ཅེ་ན། སྟོབ་དཔོན་རིགས་པའི་དབང
ཕྱུག་ཕྱ་གཙང་གཉིས་ནི་གཉིས་ཀའི་རང་ལྡོག་ནས་སྒྲུབ་པར་བཞེད་ལ། འཇམ་དབྱངས་ཚོས་ཀྱི་རྗེའི་བཞེད་པ
ནི་གཉིས་ཀའི་རང་ལྡོག་ནས་དགག་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་ཆྱས་པར་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རང་ལྡོག
ནས་ཀྱང་དགག་པར་བཞེད་ན། དགག་པའི་རང་ལྡོག་ནས་དགག་པར་བཞེད་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི
ཕྱིར། དགག་པའི

[๓๙]

རང་ལྷོག་ནས་སྒྲུབ་པར་བཞེད་པའི་སྨོན་དགོན་དག་གིས་བསམ་པ་ནི་དགག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལ། དགག་ཚིག་མ་འབྱར་བས་སོ་སྣམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ནི་མ་ངེས་པ་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་ཅིང། མ་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བཀག་པ་དང་བསལ་བ་དང། ཁེགས་པ་དང། ཕྱོགས་སྔ་མ་དགག་པ་དང། དགག་བྱ་དགག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཟིན་ལ་ཡང་དགག་ཚིག་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལས་ཀྱང་མེད་པར་དགག་པ་ནི་མེད་དགག་དང། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཁོ་ནར་ངེས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། དགག་པ་གཉིས་ཀ་ཚོས་ཅན། དགག་པ་ཡིན་ཏེ། སེལ་བ་ཡིན་པ་ཕྱིར། བློས་རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། རང་སྟང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་མི་སྲིད་ཅིང། རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་ནི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་སྨོན་ལུགས་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་དུ་མེད་དགག་ཚོས་ཅན། མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་སེལ་གང་ཞིག རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ནི། རང་གི་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བསལ་ཏམ་དུ་འཆར་གྱི། ཚོས་གཞན་གང་དུ་ཡང་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ། །ཡང་དེ་ཚོས་ཅན་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་གཅིག་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་ན་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་ཟློང་ངས་ཏེ། དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་མི་འཕེན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མེད་དགག་ཏུ་ཁས་ཟློང་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་མེད་དགག་ལ་མཚོན་བྱ་སྒྲུབ་པ་འབྱུང་བ་ནི་ཆེས་ཕྱི་མཚར་བའི་གནས་སོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་འདི་ལྟར། མཚོན་བྱ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེའི་དོན་སྟེ་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་དེ་དང་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྟེ་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ལ་རག

ལས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མེད་དགག་མེད་དགག་ཏུ་འཇ�ᠬ་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཚིག་གིས་ཀྱང་འགྲུབ་སྟེ། མེད་དགག་ཆོས་ཅན། མེད་དགག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་འཇོན་རྟོག་པ་ལ་མེ་དགག་གི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་འཇོན་རྟོག་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དགག་པ་འཇོན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། དགག་རྟོག་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཇོན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཆོས་ཅན་ཡན་གར་བ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མེད་པ་དང་། མ་ཡིན་པ་དང་། དགག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚིག་གསུམ་ཀ་དགག་ཆོག་ཡིན་བཞིན་དུ་དགག་ཆོག་མ་འབྱར་བར་འདོད་པ་ནི་མངོན་སུམ་ལ་བསྟོན་པར་ཟད་དོ། །དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཇི་སྐད་དུ། མེད་དགག་ཐ་སྙད་མེད་དགག་དང་། །སྒྲ་ལྡོག་ཕུང་གསུམ་ཡིན་ཕྱིར་འཐད། །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་སོ་སོར་རྟགས་འགོག་དང་། རྟག་པའི་རང་ལྡོག་ནས་ཀྱང་མེད་དགག་ཏུ་བཞེད་པར་སྣང་ཞིང་། རིགས་པ ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་མངོན་པ་གོང་མ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་བརྟགས་པ་ན། དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཤེས་ཏུ་བས་ལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་གཞན་སེལ་གྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དགག་པ་དང་ནི་སྒྲུབ་པ་ཡི། །མིང་ཙམ་ཤེས་ཀྱང་དོན་དག་ལ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཤེས་པ་དེ་བས་ལ་བས། །ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མཐོང་བར་ཤོག །ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །དགག་སྒྲུབ་སྐལ་ལྡན་ཤིང་རྟའི་རྒྱུ། ། བློ་ངན་འཕྲོག་བྱེད་ཀྱང་པའི་དུ་བ། ། ཕ་ལུས་བཀྲས་པ་བས་ཀྱང་ནི། །

[๙๔๓]

གཞན་བློའི་མི་ཤེས་བྱེད་ཤེང་ནི། །མ་ལུས་བསྲེག་པ་ངོ་མཚར་ཏོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་
གནས་ལེགས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།། ། །ཐུགས་རྗེའི་རྒྱར་མིག་ཉག་གཅིག་གིས། །རྒྱ་པར་གཟིགས་ཤིང་
དགེས་པ་ཡི། །འཇུམ་དཀར་ཕྲེང་བའི་དོ་ཤལ་གྱི། །སྐེག་ལྡན་ཁྲོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་མཆོད་པར་བརྗོད་
ནས། འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བཤད་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲེལ་བའི་རྣམ་པར་
གཞག་པ་དང་། འགལ་བའི་རྣམ་པར་གཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་དོན་ལ་འབྲེལ་པ་དགག ཆོས་ངོར་འབྲེལ་པ་སྒྲུག
འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི།
དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་སྟེང་ཡང་དོན་དམ་པར་མེད། དངོས་མེད་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡང་དེ་
ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མེད་དེ། དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྟས་གཅིག་དང་རྟས་ཐ་དད་གཉིས་
སུ་དེས། གང་རྟས་གཅིག་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་མ་འབྲེལ་བས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་གཅིག་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྟས་སུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་བཞིན་ནོ། །རྟས་ཐ་དད་ལ་ཡང་དུས་
མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་དེས། གང་དུས་མཉམ་རྟས་གཞན་ན་སྲིད་ཡང་འགྲེལ་བ་མེད་པས་
ཁྱབ་སྟེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འཁྱལ་པའི་ཕྱིར། ཏ་དང་བ་ལང་བཞིན་ནོ། དུས་སྔ་ཕྱི་བར་གྱུར་པའི་རྟས་གཞན་
ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། གང་རྒྱང་གཅིག་གྱུབ་དུས་སུ་ཅིག་ཤོས་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཐུབ་པ་དང་རིང་ཕུར་བཞིན་ནོ། །གང་དངོས་པོར་མེད་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་འབྲེལ་པ་མེད་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་
ཡིན་ན་ངོ་བོ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཤར་ཕྱོགས་དང་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་

[๙๙]

བཞིན་ནོ། །འདི་ཡང་འབྲེལ་པ་རྣམ་ཀྱི་སྟེང་ན་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ལྷོག་པ་ལ་མེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དགག་བྱ་འགོག་པ་དང་སྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེ་རྒྱད་བཅཱད་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་སེལ་བའི་ངོར་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། སེལ་ངོར་ནི་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡང་འགྲུབ་སྟེ། སེལ་ངོའི་བྱས་མི་རྟག་བཞིན་ནོ། །སེལ་ངོའི་དངོས་མེད་ལ་ཡང་འབྲེལ་པ་གྲུབ་སྟེ། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དང་ དངོས་མེད་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་གཉིས་ལ་དངོས་འབྲེལ་གྲུབ་བམ་ལྷོག་པ་ལ་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ཅེ་ན། དངོས་ཀྱི་ འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་མེད་ན་འབྲེལ་པ་ དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས། དེས་གྲུབ་ན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ ན། སྒྲ་དང་གཞི་མཐུན། གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་སོགས་པ་ལྷོག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་ དམ་པར་གྲུབ་པར་ འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རྣམ་ཆོས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །མ་ གྲུབ་ན་ནི་དེ་དག་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་ཅིང། གྲགས་ཡིད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ནི་དེ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང། གཞན་ཡང། གཞན་སེལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ གྲགས་པའི་རིགས་པ་མཐའ་དག་ལ་སྒྲུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་ མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ ངེས་པ་དང། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་འགྲུབ་ པར་འདོག་ནས་

[๔๙๓]

འཚང་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་པ་མཁྱེན་པས། རང་དོན་རྟེས་དཔག་ཏུ་འབྲེལ་པ་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་ རང་ལུགས་བཞག་ དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། འབྲེལ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དགག་ དེས་ཁྱབ་བྱ་ཁྱབ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པཱལ་ཁེགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྗོག་ལོ་ཆེན་པོ་དཔོན་སློབ་ཀྱི་རྟེས་སུ་འབྲང་ཞིང་། དེའི་ལུགས་མི་ཤེས་པ་དག་ན་རེ། ཐ་དད་བཀག་ན་ཁེགས་པ་དེ་འབྲེལ་པའི་མཚན་ཉིད། དེའི་ཁྱབ་བྱ་གང་ཞིག་དེ་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པ་དེ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་གང་ཞིག་དེ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་དེ་དེ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། རྒྱ་མི་རྒྱ་དང་སྦྱང་ཕུན་ལ་སོགས་པ་འབྲེལ་པར་འདོད་དོ། །འདི་མི་འཐད་པར་སྟོན་པ་ལ་རིགས་པ་དང་། ལུང་དང་ཁས་ཟློས་པ་དང་འགལ་བ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་པ་དང་འབྲེལ་པར་ཐལ། མི་རྒྱ་པ་ལས་ཐ་དད་དེ་བཀག་ན་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་རྒྱས་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་ཟློས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་རྒྱས་མ་གྱུར་ཀྱི་ལན་བཏབ་པའི་ཚེ། རྒྱ་པ་མེད་ན་གཞལ་བྱ་ཡོད་པ་བྱད་དོ་ཞེས་ཕྱད་པས་ཚོག་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་ཟློས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་སྐབས་ཅིག་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་གྱུར་ཅིང་། ཁྱོད་དང་རྒྱ་པ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་འབྲེལ་ན་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཐུལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་མ་ངེས་པ་

དང་པོ་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བའོ། །རིགས་པ་དེ་ལས་མ་འདས་པ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་རྣམས་ཀྱང་ གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སྒོད་པར་འགྱུར་ཏེ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེ་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ། མི་རྟག་པ་དེ་རྩོལ་བྱེད་དང་རྩོལ་མ་བྱེད་ལ་འབྲེལ། དེ་རྣམས་སྒྲ་དེ་དང་དེར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ ཚིགས་སུ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ནི་དངོས་ཀྱི་མ་འདས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ ཏུ་ཐལ་བའོ། །གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་ནི། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ ཆོས་ཅན་དུ་སོང་ཞེང་། མཉན་བྱ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་བ་ཡོད་པར་ཁྱེད་ ཀྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་པ་ལ་མཉན་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་མཉན་བྱ་ཆོས་ ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ རྒྱལ་བ་དེས། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྟེས་སུ་འཇུག་གི་ཚུལ་གཉིས་ཚད་མས་དེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས་ཏེ། རྟེས་སུ་འཇུག་པ་དང་བཟློག་པ་མི་འཐུལ་པའི་ཚུལ་མ་དེས་པར་འབྲེལ་བ་དེས་པ་མི་སྲིད་ པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཁྱེད་ལ་དེར་ཐལ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མཉན་བྱ་དང་མི་རྟག་པའི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་དེས་པ་ དེའི་ཚེ་ན་ནི། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་མི་སྲིད། དེ་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་རྒྱལ་བ་ ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་དེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ངེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ཉེས་པ་དེ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ ནོ། །གསུམ་པ་ལྷག་ལྷན་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་ནི། ངག་སྒྲ་བ་དེ་ཚོས་ཅན། ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པ་དང་ཡང་འབྲེལ། ཡིན་པ་དང་ཡང་འབྲེལ་བར་ཐལ། དེ་དང་དེ་ལས་ཐ་དད་དེ་དང་དེ་ཁེགས་ན། ཁྱོད་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚོས་ཅན།

དགེ་སྦྱོ་བའི་སྐྱེས་བུ་དེ་འམ་དེར་སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་སྐབས་གཅིག་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །བཞི་པ་འགལ་བ་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་ནི། བྱས་པ་དང་རྟག་པའི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་དེས་པའི་རྒྱལ་བ་གཅིག་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་དེས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་དེས་ཤེད། བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་རྒྱལ་བའི་ངོར་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་ རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དང་རྟག་པ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་སྐབས་བཞས་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་ཚད་མས་དེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྔ་པ་ཡང་དག་དང་འགལ་བའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ནི། བྱས་པ་དང་རྟག་པ་འི་ འབྲེལ་པ་ཡང་ཚད་མས་དེས། དེ་དང་མི་རྟག་པའི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་དེས་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར། བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་ སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་དེའི་ཚེ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་ འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཡང་ཐལ། དེ་གང་ཞིག་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྟལ་མར་ཡང་དེས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ ཡང་དེས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་ཡང་དག་འགལ་བར་ཐལ་བ་ཡང་མཚོན་ནུས་ཏེ། འདི་ལྟར། བྱས་པ་ཆོས་ ཅན། མི་རྟག་པ་དང་རྟེས་སུ་འཇོ་ལྡོག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཚད་མས་དེས་པར་ཐལ། རྟག་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོ་ལྡོག་མི་ འཐུལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས་ཏེ། འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ ཉིད་འཚང་བའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལས་གཞན་མ་ གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་ཐལ་བ་འཕངས་ནས། གཉིས་པ་དེའི་ཉེས་སྤོང་དགག་པ་ནི། བཀག་

[๓๙๔]

ན་ཁེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མ་དད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ལྷོག་པ་མི་འཚལ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཁྱེད་འདོད་པ་ལྟར་བཀག་ཁེགས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ས་བོན་ཡང་སྐྱ་གུ་ལ་འབྲེལ་བར་ཐལ། དེ་ལས་ཐ་དད། སྐྱ་གུ་བཀག་ནས་ས་བོན་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང། ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡང་ཤེས་པ་ལ་འབྲེལ་བར་ཐལ་བ་དང། དུས་མཉམ་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་འབྲེལ་བར་ཐལ་བ་དང། ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་རྒྱལ་རྫས་བརྒྱད་འབྲེལ་བར་ཐལ་བ་དང། གཙོ་བོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྡ་འབྲེལ་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་འབྲེལ་བ་དང་དུས་མཉམ་རྫས་གཞན་ལ་འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་པ་ནི་སྟེ་བདུན་མཛད་པའི་གཞུང་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་སྟོང་དང་པོའི་ལན་ནོ། །ཉེས་སྟོང་གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་འབྲེལ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་འཚལ་བས་ཁྱབ་པ་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཀྱི། འབྲེལ་པ་ཅམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལས་གཞན་པའི་འབྲེལ་པ་གོ་ཆོད་པོ་ཁས་ལེན་པ་ནི་སྟེ་བདུན་མཛད་པའི་གཞུང་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ནི་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་བརྗོག་ཁྱབ་གྱུབ་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེས་སྟོང་གསུམ་པ་ནི། འདི་སྐད་དུ། རྟགས་པ་ཡིན་པ་དང་མི་རྟགས་པ་མ་འབྲེལ་ཀྱང་དེ་ཡོད་པ་དང་མི་རྟགས་ཡོད་པ་འབྲེལ་བ་དང། གཞལ་བྱ་ཡོད་པ་དང། རྟགས་ཡོད་པ་སོགས་འབྲེལ་བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པས། མ་ངེས་པ་འགལ་བར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཡང་

[๙๙]

ཉེས་པ་སོ་ན་འདུག་སྟེ། བྱས་པ་ཡོད་པ་དང་གཞལ་བྱ་ཡོད་པ་སོགས་སྒྲ་རྒྱ་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་ཅིང། རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལས་ཐ་དད། དེ་ཁོགས་ན་ཁྱོད་ཁོགས་དགོས་པ་དེ་ཁྱོད་དེའི་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་དང། དེ་ཁྱོད་ལས་ཐ་དད། ཁྱོད་ཁོགས་ན་དེ་ཁོགས་དགོས་དེ་ཁྱོད་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་དང། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད། གཅིག་ཡོད་པ་ལ་གཅིག་ཙོས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཡོད་ཁྱབ་མཉམ་དང། གཅིག་ཡིན་ན་ཅིག་ཙོས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ། ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཐྱོན་གཅིག་ཏུ་ཟེར་བ་འདི་དག་ཀྱང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་སྟེ། ཁྱབ་བྱ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་ཁྱབ་བྱེད་དེ་དང་དེ་ལ་འབྲེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང། ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། བྱས་པ་དང། རྒྱ་པ་དང། མི་རྒྱ་པ་སོགས་ཕན་ཚུན་ཁྱབ་བྱ་ཁྱབ་བྱེད་དང་ཁྱབ་མཉམ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མཚན་ཉིད་དེ་དག་རྟེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང། འདོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པ་ལ་དེའི་ཁྱབ་བྱ་དང། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་དུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་གཞུང་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང། གཞལ་བྱ་ཆོས་ཅན། ཚད་མའི་ཁྱབ་བྱར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཚད་མ་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཐལ་ཞིང། འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། ཚད་མས་མ་ཁྱབ་པའི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་གཞལ་བྱའི་བྱ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱའི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞལ་བྱ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་དེ་ཁྱོད་ལ་

〔५००〕

རྟེས་འགྲོ་འཚུལ་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང། གོ་བྱ་ལ་ཁྱབ་ཡོད་མིན་ཏེ། །རྒྱུ་ནི་འཚུལ་པ་སྟོད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་མི་རྟག་པ་དེ། རིག་སྒྲ་རྩོལ་མ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་རྩོལ་མ་བྱུང་གི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་བྱེད་དང། དེ་ཁོད་ཀྱི་ཁྱབ་བྱར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་དག་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེད་པ་ཚོས་ཅན། གཞལ་བྱར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་གཞལ་བྱས་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྟ་ཡང་བ་ལང་གི་ཁྱབ་བྱར་ཁས་བླངས་ན་ཉེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །མདོར་བསྡུ་ན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན་ཕན་ཚུན་དུ་ཁྱབ་བྱ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དང་ཁྱབ་མཉམ་གསུམ་ཀ་ཡིན་དགོས་ན། ཁྱབ་མཉམ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་བྱ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཕན་ཚུན་དུ་ཡིན་པར་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལྟ་བུ་རྒྱ་ཆེ་བ་དེ་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་རྒྱ་ཆུང་བ་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་ཆུང་བ་དེ་རྒྱ་ཆེ་བ་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་དེ། རྒྱ་ཆུང་བ་དེ་རྒྱ་ཆེ་བ་མི་ལྟན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང། དངོས་པོ་བཀག་ནས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་གཞལ་བྱ་ལྟ་བུ་འགོག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལུང་དང་འགལ་བ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་དང། འདུས་བྱས་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་དང། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལ་འབྲེ ལ་པ་གྱུབ་པར་ཐལ། འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་རྣམས་དངོས་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ཉིད་མེད་ཕྱིར། །དེ་ལ་དོན་གྱུབ་མིན་ཅེས་དང། །དེ་ཡོད་པས་ནི་དོན་གྱུབ་ན། །ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་ཐམས་ཅད་གྱུབ། །ཅེས་སོགས་

[५०१]

དང་འགལ། ཡང་འཇེལ་བ་གྱུབ་ནཿཏེས་སུ་འགྲོ་ལྕོག་མི་འཚུལ་དགོས་ཏེ། གང་དང་གང་འཇེལ་བ་གྱུབ་ན། དེ་
དང་དེ་ལ་འཇེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུབ་པས་ཁྱབ། འཇེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ནཿཏེས་སུ་འགྲོ་
ལྕོག་མི་འཚུལ་བར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་འཆད་པའི་
སྐབས་སུ་ཏེས་སུ་འགྲོ་ལྕོག་མི་འཚུལ་བར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་བཤད་ཅིང། དེ་ལས་གཞན་པའི་འཇེལ་བ་
ངེས་བྱེད་བཀག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱས་དང་པོ་གྱུབ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། མེད་ན་མི་འབྱུང་དེ་ཡང་ནི། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་
ལ་ལྕོས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ।རྒྱས་གཉིས་པ་གྱུབ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་
འམ། ।རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལས། ।མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པ་སྟེ། ।མ་མཐོང་ལས་མིན་མཐོང་ལས་
མིན། ।ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ।ཡང་གང་དང་གང་ལ་འཇེལ་བ་གྱུབ་ན། དེ་དང་དེ་ལ་ཏེས་སུ་འགྲོ་ལྕོག་མི་
འཚུལ་དགོས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་འཇེལ་བ་ཡི། ।ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད། ।བཟློག་པར་འགྱུར་ཞེས་
དང་། འཇེལ་བ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་། ।གཏན་ཚིགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྒྲ་རྒྱ་འཛིན་གྱི་སྒྲ་
འདོགས་དང་སྒྲ་མི་རྒྱ་རྒྱགས་ཀྱི་ཏེས་དཔག་གཉིས། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་སྒྲ་ལ་འཇེལ་མ་འཇེལ་གྱི་ཁྱད་པར་
མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་སྒྲ་ལ་འཇེལ་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཇི་སྐད་དུ། ཏེས་དཔག་དང་ནི་དེར་
སྣང་དག ।དོན་བྱེད་པ་དང་ཏེས་འཇེལ་བས། ।ཚད་མ་ཉིད་དུ་རྟོམ་པར་བཞག ।ཅེས་གསུངས་པ་དང་
འགལ། ।ཡང་སྒྲ་རྒྱ་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལ་མི་བསྟུ་བར་ཐལ། སྒྲ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་གང་ཞིག
སྒྲ་ལ་རྒྱུ་ནས་འཇེལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུ་པ་ཡིས་ནི་དངོས་པོ་ལ། ।འཇེལ་ཕྱིར་དེར་སྣང་བ་ཡིས་
ནི། ।སྟོང་ཡང་བསྟུ་བྱེད་ཉིད་མ་ཡིན། ।ཞེས་གསུངས་པས་

[५०१]

སོ། །འདི་ཡང་རྟོག་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། སྤྱི་ར་བཏང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་རང་ལུགས་ལ་ཡང་རྒྱ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ དབང་ཤེས་ལ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་དངོས་པོ་རྣམ་འཇོག་གྲོ་ཁ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ལ་མི་བསྟུ་ བར་ཐལ། དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་གང་ཞིག ད་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྗེ་སྐད་དུ། དངོས་པོ་ཐ་ དད་བསྟེན་ཅན་ཕྱིར། ཁོན་ལ་མི་བསྟུ་ཡོད་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཡང་རྒྱ་རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་འབྲེལ་ བར་ཁས་ལེན་པ། གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། རིགས་རྣམས་འབྲས་བུ་མིན་ཕྱིར་ན། །མ་ འབྲེལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དུས་མཉམ་རྫས་གཞན་ལ་འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་གཞུང་གི་ དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་འབྲེལ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །བདག་གཅིག་ དང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་གང་རུང་ལས་མ་གཏོགས་པའི་འབྲེལ་པ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་གཞུང་གི་ དགོངས་པ་མ་ ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། འདི་ལས་རྣམ་པར་བཟློག་པས་ཀྱང། །འཐུལ་པ་མེད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་ སོ། །གཉིས་པ་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་ནི། ཁྱེད་ཅག་གི་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་སྐད་དུ་འདོད་པ་དེ་ནི་ ཇོག་ལོ་ཆེན་པོ་དཔོན་སློབ་ཀྱི་ལུང་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལོ་ཆེན་གྱི་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཏྭེ་ཀཱ་ལས། འབྲེལ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་འཐུལ་བས་ཁྱབ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེའི་ བཞེད་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་ བ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་ངེས་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟེས་སུ་ འགྲོ་ལྟོག་ངེས་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་ཅིང་། དེའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཀྱང་། རྗེ་སྐད་དུ། འགལ་ཞིག་ཚོ་ནས་ བསམས་རྒྱུན་ལ། །ཥན་འདོགས་

[५०३]

བྱེད་པ་ཡིན་སྟེ། །དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་ལྷོག་པ་མིན། །ཞེས་ཁྱད་པར་ཆོས་ཅན་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང་། རྒྱས་དང་ཆོས་ཅན་ལ་རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་པར་བཞེད་ལ། གནས་སྐབས་དང་རང་བཞིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་རེ་རེའི་ནང་དུ་གཉིས་ཀ་མ་ཚང་བ་དང་ཚང་བ་ལ་མཛད་པ་དང་། ཁྱེད་ཀྱིས་ནི་ཕྱི་བསལ་མེད་པར་སྨྲས་པས་ལུགས་དེ་ལེགས་པར་མཁེས་པ་ཡིན་ནོ། །སྨོན་དགོས་ཕྱི་བའི་ལུགས་ཁས་ལེན་པར་འདོད་བཞིན་དུ། དེ་དང་ཡང་འགལ་བ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མྱུན་སེལ་ལས། འགལ་ན་འགོག་པ་དང་། འབྲེལ་ན་སྐྱོན་བའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ལ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་མཛད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་རང་གི་ཚིག་དང་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་རྒྱ་བར་སྐྱོན་པའི་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་གྱུར་བམ་མ་གྱུར། མ་གྱུར་ན་བྱས་པ་དང་རྒྱ་པ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་གྱུར་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། ཚིག་ལྟར་ན། དེ་གྱུར་ཀྱི་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་ཅིང་། གཅིག་ཁེགས་ན་གཅིག་ཅོས་ཁེགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཉིས་པོ་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རྒྱས་ཁྱབ་ཁས་བླངས་སོ། །གྱུར་ན་ཁྱེད་ཅག་གི་རྒྱས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་དེ། རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། རང་ལུགས་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་ལུགས་སུ་འཐུལ་པ་དགག རང་ལུགས་འཐུལ་མེད་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་གཏེར་གྱི་རྟེས་འབྲངས་ཐལ་ཆེ་བ་དག་ན་རེ། ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་དེ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

[५०९]

དེ་སྐད་དུ་གསུངས་པ་དེ་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་སྐབས་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་ཁས་ཟློང་པ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་དགོངས་པ་གཞན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པའི་རྟོག་གེ་བ་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དག་ན་རེ། ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡོད་ཅིང་། དེ་འབྲེལ་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པའི་སྒྲ་བཤད་ལས་དེ་ལྟར་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བ་དེ་འགོག་པ་ལ། ཆོས་གང་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ། །འབྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་དེ། །དངོས་པོ་འཇུ་བ་མེད་ཕྱིར་དང་། །དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་ཕྱིར་མེད། །ཅེས་གསུངས། དེའི་དོན་ཡང་དངོས་མེད་ལ་རྟོག་ཀྱི་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་དེ་མེད་དེ། དངོས་མེད་ལ་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ལ་རྟོག་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་རྟོག་ཀྱི་ཆོས་གཞན་མེད། གཉིས་པ་ལ་དུས་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་གཅིག་གིས་གཅིག་དོར་ཞིན་པ་ཡིན་པས་རྟོག་ཀྱི་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་མེད། གཉིས་པ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་མ་འབྲེས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་ཀྱི་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་དེ་མེད་དོ། །ཞེས་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རིགས་པས་མི་འཐད་པ་ནི། འདི་སངས་རྒྱས་པ་དང་ཕྱི་རོལ་པ་གཉིས་ཀ་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་འབྲེལ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། འབྲེལ་པའི་སྒྲ་བཤད་འཆད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་འདི་ལྟར། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ཆོས་ཅན། ནས་སྡུག་དང་འབྲེལ་བར་ཐལ། ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་ནས་སྡུག་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ནས་སྡུག་དེ་ཁྱོད་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་མི་འཐུལ་བའི་ཕྱིར་དང་། མི་དོར་བའི་དོན་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་མི་འདོར་བ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་

[५०५]

བློངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོང་བར་བྱ་ཞིང། འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་བུ་ལ་འདྲེལ་བ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཡང་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལ་འདྲེལ་བར་ཐལ། ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་སྒྲ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་མི་ལྟན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྟོ་དང་བྱེ་བྲག་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོང་བར་བྱ་ཞིང་འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། སྟོ་བྱེ་བྲག་ལ་འདྲེལ་བར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་བཤད་པའི་འདྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་བླངས་ན་དུ་བ་མེ་ལ་འདྲེལ་བ་བཞིན་དུ་མེ་ཡང་དུ་བ་ལ་འདྲེལ་བ་དང། བུམ་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འདྲེལ་བ་བཞིན་དུ་དེ་ཡང་ཚུར་འདྲེལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། ས་སོར་བཅིངས་ཤིང་ཕན་ཚུན་མི་སྟོང་པ་དེ་འདྲེལ་བའི་སྒྲ་བཤད་དང་མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་དང། རྟེ་ཁོལ་དང། ཁྱོ་ཤུག་དང། གཟུགས་ལ་ལྟ་བཞིན་པའི་མིག་གཟུགས་དང། འཁར་གཞོང་ལ་གནས་བཞིན་པའི་རྒྱ་ཤུག་དང་འཁར་གཞོང་སོགས་ཀྱང་འདྲེལ་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཕྱི་རོལ་པས་འདྲེལ་བར་འདོད་པ་གང་ཞིག བཤད་མ་ཐག་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་འདྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་བར་འགྱེ ལ་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དགོངས་པ་གཞན་དུ་མི་གནས་པ་ནི། རིགས་པ་མཁྱེན་པས་འདྲེལ་པ་བརྟག་པར་འདྲེལ་པ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ན་འདྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། འདྲེལ་བ་དོན་ལ་བསྒྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་དང། འཇིག་རྟེན་པ་དང། དངོས་སྟོབ་པ་གཞན་དག་གིས་འདྲེལ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཆོས་གཉིས་

[५०८]

ཕན་ཚུན་དུ་མི་སྟོང་བ་དེ་རྣམ་ཀྱི་སྟེང་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། འགལ་ཡང་འཇྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། །གཉིས་དང་གནས་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོར་བསྡུ་ན། ཆོས་གང་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ། །ཞེས་པའི་གཞུང་གིས་ནི་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་མི་སྟོང་ཞིང་མི་འདོར་བ་དེ་འཇྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྟྲ་ཞིན་ལ་བསྟན་ཞིང། དེ་རང་ལུགས་ལ་འཇྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་བ་དང། གཞུང་འདིས་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་པ་འཇྲེལ་པ་དོན་ལ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཀུན་ལ་གྲགས་པའི་འཇྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། དོན་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་མཉེས་པས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཁྱེད་ཅག་ལྟར་ན་ཆོས་གཞན་ཕར་མི་འདོར་བཞམ་ཚུར་མི་འདོར་བ་གང་ཡིན་བརྟགས་ན་འཇིག་ལ། གཞུང་དེའི་དགོངས་པ་ནི་གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་མི་འདོར་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མི་འཐུལ་བའི་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི། ཆོས་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱོགས་མི་འཐུལ་བ་དེ་ཆོས་དེ་ལ་འཇྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཅིང་ཕྱོགས་པ་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱོགས་མི་འཐུལ་བ་དེ་ཆོས་དེ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འཇྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱོགས་མི་འཐུལ་བ་དེ་ཆོས་དེ་ལ་དེ་བྱང་འཇྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཕན་ཚུན་འཇྲེལ་པ་ལ། དང་ཞེས་བྱ་བ་བསྡུད་པའི་སྒྲ་དང། ཕར་འཇྲེལ་བ་ལ། ལ་ཞེས་བྱ་བ་བདུན་པའི་སྒྲ་ཡིན་ནོ། །འདིར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཐ་དད་ཅེས་མ་སྨྲ་ཀྱང་ཆོག་མོད། གཞུང་ནས་བཤད་པའི་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱོགས་གཅིག་དོན། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་དང། མི་ མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཕྱོགས་པ་གཅིག་ལ་ཡང་ཚད་བ་སྲིད་པ་ལ་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ན་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་མི་འཐུལ་བ་ཞེས་སྨོས་པས་ཆོག་མོད། གཉིས་ཀ་སྨོས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། རྟེས་འགྲོ་མ་འཐུལ་བ་ཙམ་གྱིས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་བཞག་མི་ནུས་ཏེ། རྟེས་འགྲོ་ཙམ་ནི་གཞལ་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣྲ་མི་རྒྱ་པར་སྣྲབ་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ལྟོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ངེས་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། འཐུལ་བ་ཅན་མ་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་བརྗོག་པ་ལ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པས་སོ། །ཡང་ཕྱི་རོལ་བ་དང་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་འབྲེལ་བ་ ཙམ་པོ་ལ་རྟེས་འགྲོ་མི་འཐུལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཀྱང། རང་ལུགས་ཀྱི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འགྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་བཏོག་པ་མི་འཐུལ་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་དུ་བ་མེ་ལས་སྐྱེ་བར་ཚད་མས་ཤེས་ཀྱང། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་མི་སྐྱེ་བར་མཁྱེས་ན་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་མི་ངེས་པ་བཞིན་ནོ། །མདོར་ན་རྟེས་འགྲོ་ཙམ་པོ་འཐུལ། རྟེས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ནང་དུ་བཏོག་པ་འདུས་པས་འབྲེལ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གཉིས་ཀ་མི་འཐུལ་བ་དགོས་ཞེས་པའོ། །འདི་ན་བཏོག་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་འགལ་ཞིག་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་བཏོག་ཀྱང། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ལས་ལྟོག་ཀྱང་ཚད་མས་དམིགས་པ་ལ་རྟེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་པའི་སྟེང་དུ་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྟོག་པར་འདོད་ཀྱང། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་འགྲོ་མ་འདོད་པ་ཡོད་དེ། མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་དེ་རྒྱ་པ་ལས་ལྟོག་པར་འདོད་ཀྱང། མི་རྒྱ་པ་ལ་ཡོད་པར་མ་འདོད་པ་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ། །རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་འཐུལ་བར་ཅེས་པ་ཡང་སེལ་ངོར་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་གྲུབ་པ་

[५०५]

མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ནམ་རྟོག་ཡུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི། །ཐ་སྙད་བཞིན་དུ་དབྱེ་བསྡུ་དང་། །སྤྱ་ཕྱི་བཟུང་ནས་
སྟྲོལ་བ་ཡིས། །འཇུག་ཡུལ་སྣྲོན་ཕྱིར་འབྲེལ་པར་འཐད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་
གསུམ་སྟེ། མཚན་མཚོན་གོ་རིམ་ལྟོག་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། མ་ཁྱབ་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། ཁྱབ་ཆེས་པའི་རྩོད་པ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི་མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་དེ། ནམ་པར་རིས་པ་ལས། འབྲེལ་པ་རིས་པ་མེད་པར་ནི་རྟེས་སུ་
འགྲོ་བ་དང་ལྟོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་དང་།
འབྲེལ་ཤེས་ན་ཞེས་སོགས་དང་། རིགས་པའི་གཏེར་ལས་ཀྱང་། ཏྲགས་དང་བསྣྲན་བྱ་འབྲེལ་སྟོབས་
ཀྱིས། །ཡོད་མེད་རིས་པའི་རྟེས་འགྲོ་ལྟོག །ཅེས་འབྲེལ་པ་རིས་པའི་འོག་ཏུ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་རེ ས་དགོས་པར་
བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་ཉེས་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་འབྲེལ་པ་རིས་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། མི་ཤེས་པ་
ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་ཟིན་བྱན་ལམ་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་ཚད་མས་
ཤེས་པ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་འབྲེལ་པ་རིས་པར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟེ་བདུན་དུ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་རིས་བྱེད་
ཀྱི་ཚད་མ་ལས་གཞན་པའི་འབྲེལ་པ་རིས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་པ་
ཤེས་ཤིང་མ་དྲན་པའི་ཆོལ་བ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གཉིས་ལས་གང་རུང་ཅིག་སྟྲས་པས་གཉིས་ཀ་དྲན་ལམ་དུ་
འཕངས་པའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་པ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ནུས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་གང་ཚང་སྟོན་
དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ན་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་རེ ས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་
དགོས། ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཕེན་པ་ལ་འབྲེལ་པ་རིས་པ་

[५०९]

སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འབྲེལ་པ་འགོད་པ་ནི་སྐབས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་རང་མཚན་དུ་འཕེན་པ་དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་ངེས་པའི་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཀྱང་དེ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པ་བཞེན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་དང། བདེན་པ་གཉིས་དང། ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་འཐུལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་གཅིག་ཅིང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་ངོ་བོ་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡང་ངོ་བོ་མི་གཅིག ཏོག་ངའི་ངོ་བོ་གཅིག་པས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་གོ་མི་ཚོད་ཅིང། ཚོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་དེ་དག་ཏོག་ངའི་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཇི་ཀྱི་སྟེང་ན་དངོས་མེད་ལ་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཏོག་ངོར་དེ་གཉིས་འགལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེས་མཚོན་ནས། བྱམ་པའི་སྨྲྱ་བང། གཞན་སེལ་དང། ལྟོག་པ་རྣམས་ཀྱང་བྱམ་པ་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏོག་ངོར་བྱམ་པ་མིན་པ་རྣམ་པར་བསལ་ཅམ་དེ་བྱམ་པ་རང་མཚན་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་འབྲེལ། དེ་བྱང་དུ་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། བང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བྱམ་པ་བང་ངོ་བོ་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ངོ་བོ་མི་གཅིག་ཅིང། ཏོག་ངོར་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ན་ཏོག་ངོར་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་མེད། དེ་མེད་ན་ཏོག་ངོར་དེ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་བྱམ་པ་རང་མཚན་དང། བྱམ་པ་གཞན་སེལ་གྱི་རང་ལྟོག་ནས་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་པ་དང་ཏོག་པས་ཐ་དད་

[५७०]

དུ་འབྲེད་པའི་རྟོག་པའི་ངོར་ནི། ཆོས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་སྟོ་དང། རང་གི་ལྷོག་པའི་ཆོས་དེ་ལ་འབྲེལ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། སྟོ་བྱེ་བྲག་ལ་འབྲེལ་བ་དང། ལྷོག་པའི་ཆོས་རང་གི་རྒྱས་ལ་འབྲེལ་བར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་བརྟགས་ན་རྒྱས་ཀྱི་སྟེང་གི་ལྷོག་པ་རྣམས་རྒྱས་དང་ངོ་བོ་མི་གཅིག་པར་བཞེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། བུ་རམ་གྱི་ངོ་གཟུགས་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་རྟེས་འཇོག་མི་འཐུལ་བའི་ཕྱིར་དང། བུ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དེ་ཡང་བུ་བ་ལ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྷོག་མི་འཐུལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ནས་མྱུག་གི་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚང་ཡང་ནས་མྱུག་ལ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྷོག་མི་འཐུལ་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་ཉེས་པ་དང་པོ་མེད་དེ། བུ་རམ་གྱི་ངོ་གཟུགས་བ་ལྟར་བ་གཉིས་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྷོག་མི་འཐུལ་བ་མིན་ཏྲང། བུ་རམ་གྱི་ངོ་བ་ལྟར་བ་དེ་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་སྤ་མ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྷོག་མི་འཐུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། བུ་རམ་གྱི་ངོ་བ་ལྟར་བའི་རྟགས་ཀྱི་བུ་རམ་གྱི་གོང་བུ་བ་ལྟར་བའི་སྟེང་དུ་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་བ་ལྟར་བ་སྣྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་མི་འཐུལ་བར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་འཇོག་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྷོག་མི་འཐུལ་བར་གྱུར་པ་ནི། དེ་དེའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་གང་ཞིག་ དེ་གྱུར་པ་ན་བུ་རམ་གྱི་ངོ་བ་ལྟར་བ་དང། དེའི་གཟུགས་བ་ལྟ་བ་གཉིས་ཚོགས་པ་གཅིག་ན་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྱུར་སྟེ། བུ་རམ་གྱི་ངོ་བ་ལྟར་བ་དེ་བུར་གཟུགས་སྤ་མའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ནི། བུ་རམ་གྱི་ངོ་གཟུགས་བ་ལྟ་བ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རགས་ལས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་བུར་ངོ་བ་ལྟར་བ་ཆོས་

[५११]

ཅན། ཁོང་བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འབྲེལ་ཡང་དེ་བྱུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་བྱུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྱུབ་ཅིང་བུར་གཟུགས་སྤྱ་མ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་མི་འཚལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་དེར་བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་དང་བུར་གཟུགས་སྤྱ་མ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་གཞན་ཀྱི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འདས་དུས་གཅིག་རྒྱམས་རྟོགས། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བུ་རམ་གྱི་ཇོ་གཟུགས་ད་ལྟ་བ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་གཞི་གང་ན་དེ་གཉིས་གཅིག་ཡོད་ལ་གཅིག་ཡོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་བྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། བུར་ཇོ་ད་ལྟར་བ་དེ་བུར་གཟུགས་སྤྱ་མའི་འབྲས་བུ་དང་། བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་དེ་བུར་ཇོ་སྤྱ་མའི་འབྲས་བུར་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དུ་བ་དང་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང་། དུ་བ་མེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་མི་འཚལ་བར་བྱུབ་པ་ན། དུ་བའི་རྒྱས་ཀྱིས་ལ་ལ་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་སྣྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་མི་འཚལ་བར་འཇོག་ཏུས་པ་བཞིན་ནོ། །ཉེས་པ་གཉིས་པས་མི་གནོད་པའི་ཚུལ་ལ་རྒྱས་འདི་གང་ལ་འགོད་དགོས་པའི་ཡུལ་དང་རྒྱུ་མཚན་ངོས་བ་ཟུང་། དེས་ན་ཉེས་པ་དེ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མེ་དུ་འབྲེལ་བ་ངེས་ཤིང་དུ་བ་འདུས་བྱས་སུ་མ་ངེས་པའི་ཆོ་ལ་བ་འགལ་ཞིག་གི་ངོར། དུ་བའི་རྒྱུ་ཏུས་པ་ཐོགས་མེད་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས་དུ་བ་འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་ཆོ་ལ་གྱི་ངོར། དུ་བ་ཡོད་པར་སྣྲུབ་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་འདི་འགོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་དེས་དཀའ་བ་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས། དེས་སྣ་བ་དེ་སྣྲུབ་པར་རིགས་

[५७३]

པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་འདུས་བྱས་ཡིན་ཏེ། མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ན་སྐྱེ་བཞིན་པའི་དུ་བ་དང་འདུས་བྱས་ཀྱི་དུ་བ་གཉིས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེས་དུ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ལས། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པར་སྣྲུབ་པའི་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གོ། །གཉིས་པ་ནི། བཀོད་ཚོད་ལ་དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་ཡོད་དེ་དུ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ཀྱང་སོང་ཚོད་ལ་དུ་བ་སྐྱེ་བཞིན་པ་རྒྱས་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་དུ་བ་ཆོས་དང་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཚང་མང་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་གོ། །དེ་ལྟར་ན་དུ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དེ་དུ་བ་ལ་དངོས་སུ་མ་འབྲེལ་ཡང་། དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་མི་འཐུལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་སོང་ཚོད་དུ་བ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་སམ་སོང་ཚོད་འདུས་བྱས་ཀྱི་དུ་བ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེ ལ་བའི་ཕྱིར། རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་པར། དུ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དུ་བ་ལ་དེ་བྱང་དུ་འབྲེལ་བར་བཤད་པའི་འཁྱུལ་གཞི་ཅུང་ཟད་སྣང་ཡང། དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ཕྱིར་ཐ་དད་སྟོན་མི་འགོག །ཅེས་པའི་འགྲེལ་པར་བཤད་མ་ཐག་པའི་དོན་འདི་ཉིད་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་དུ་བའི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་སྐད་ཅིག་གཅིག་པོ་དེ་ངེས་མི་ནུས་པས་དུ་བ་སྐྱེ་བཞིན་པར་མཐོང་བའི་ཚེ་དེའི་སྤྱ་ལོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ལ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡིན་གོ། །ཉེས་པ་གསུམ་པས་ཀྱང་མི་གཞོད་དེ། རྒྱུ་ཚོགས་བྱངས་ཚང་དེ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་རྒྱང་ལ་རྟེས་སུ་འཇོ་ལྟོག་མི་འཐུལ་བ་ཡིན་

[५७३]

གྱི། འབྲས་བུ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་འཁྱལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ཁྱབ་ཆེས་པའི་དོགས་པ་འདི་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། མེ་མེད་པ་དེ་དུ་བ་མེད་པ་ལ་འབྲེལ་བར་ཐལ། དེ་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་འཁྱལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོར་དུ་བ་མེད་པར་སྣྲོན་པའི་རྒྱགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་འབྲེལ། དེ་བྱང་དུ་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ན་དེ་གཉིས་ལ་བདག་གི་འབྲེལ་པ་འགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང། དེ་འང་དེ་ལྟ་ན་དུ་བའི་རྒྱགས་ཀྱིས་དུ་ལྟན་གྱི་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྣྲོན་པའི་རྒྱགས་ཆོས་ཀྱི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་འགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཡིན་ན། བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་འགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པར་མི་འཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མེ་མེད་ཀྱི་རྒྱགས་ཀྱིས་དེ་དེར་སྣྲོན་པའི་འབྲེལ་པ་འགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན། དེར་མི་འཐལ་བའི་ཕྱིར་སྟེམ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ལན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། མེ་མེད་ཀྱི་རྒྱགས་ཀྱིས་དེར་བསྣྲོན་པའི་རྟགས་འགྲོ་གྱུར་ཀྱང། མེ་མེད་དེ་དུ་མེད་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་མི་དགོས་ཏེ། དེར་དེ་ལ་དངོས་འབྲེལ་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་མེ་མེད་དང་དུ་མེད་ཀྱི་ངེས་རྒྱའི་རྟེས་འགྲོ་དེ་ཡིན་ན། དེ་འབྱུང་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ངེས་རྒྱའི་རྟེས་འགྲོ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ནི་རྒྱ་འབྲས་མིན་པ་ལ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པའི་དུས་ཀྱི་རྟེས་འགྲོ་དེ་དང་འབྲེལ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྟེས་འགྲོ་གཉིས་པོ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཅིག་ཀྱང་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་དེ་མེ་མེད་ཀྱི་རྒྱགས་ཀྱིས་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོར་དུ་བ་མེད་པར་སྣྲོན་པའི་སྣྲོན་དགག་གིས་དྲན་ལམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟེས་འགྲོ་

[५७९]

ཡིན་ཀྱང། དེ་སྐོར་གྱི་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱིས་ངེས་རྒྱའི་རྟེས་འཇོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། ཡང་བྱམ་པ་མེད་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པར་ཐལ་བའི་དགེ་དེའི་ངེས་རྒྱའི་རྟེས་འཇོག་མ་གྱུར་ཀྱང་ཐལ་བ་དེའི་ཁྱབ་འབྲེལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇོག་ཡོད་གཉིས་ཀ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མེ་མེད་དེ་དུ་བ་མེད་ལ་མ་འབྲེལ་ན་དེ་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང། རྗེ་སྐད་དུ། ཕྱོགས་ཆོས་གྱུར་ཅིང་འབྲེལ་པ་ངེས། །གཏན་ཚིགས་མཚན་ཉིད་སྒྲོན་མེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། དང་པོ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་དེ། དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང། མེ་སྟོབས་ཆེན་པས་ཁྱབ་པར་ཞོན་པ་དེ་ལ་ཕྱའི་གཞིར་གྱངས་རེག་མེད་པར་སྣྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང། མེ་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་དུ་མེད་དུ་སྣྲུབ་པའི་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང། དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་གཅིག་ཆར་དུ་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱ་ཆོས་རྟེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱས་མ་གྱུར་ན་ནི་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཟློས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཐལ་བ་གཉིས་པ་ལ་རྒྱས་མ་གྱུར་ན་དེ་དེ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ལམ་དེ་བྱང་དུ་འབྲེལ། དང་པོ་ལྟར་ན། གང་གིས་གཞོད་བྱས་ནུས་མེད་དུ། །སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྗེ་སྐད་དུ། དངོས་འབྲེལ་བཀག་ཟིན་ལྟན་ཅིག་ན། །མི་གནས་ཚོགས་པས་བསྐྱེད་པ་འགྲུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཡང་ཉེས་པ་གཉིས་པས་ཀྱང་མི་གཞོད་དེ། ཕྱོགས་ཆོས་གྱུར་ཅིང་རྒྱས་

[५७५]

ཆོས་གཉིས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འཇིག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུབ་པ་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་དེ་གཉིས་ལ་འཇིག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུབ་ན་དེ་གཉིས་འཇིག་དགོས་སོ་ཞེ་ན་དེ་ཡང་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་ལ་བརྟེག་འཇིག་ངོས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གྱུབ་པའི་ཕྱིར་དང། མེ་མེད་དང་དུ་མེད་ལ་དེ་འབྱུང་འཇིག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར་དང། དུ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དང་དུ་བ་གཉིས་ལ་བདག་གཅིག་འཇིག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར་དང། འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་བར་ཚད་མེད་ལམ་ལ་ཡང་དེ་བྱུང་འཇིག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར་དང། དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་མེ་ཡོད་པ་ལ་དེ་བྱུང་དུ་མ་འཇིག་ཀྱང་དེ་གཉིས་ལ་དེ་བྱུང་འཇིག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་དང་དུ་བ་དང་བུད་ཤིང་གི་འགྲུར་བ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་གཉིས་ལ་འཇིག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྱུབ་པ་ཡིན་གྱི། ཁོང་རང་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དེ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ་ལ། འཇིག་བ་དང། སྟོམ་པ་དང། བཅིངས་པ་དང། འཆིང་བ་དང། འདུས་པ་དང། ཚོགས་པ་རྣམས་སྐད་དོད་དང་སྒྲ་བཤད་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། འཇིག་པའི་སྐད་དོད་ཐ་ཀི་ཐུན་ཞེས་དང། སྟོམ་པའི་སྐད་དོད་ས་ལྷ་ར་ཞེས་དང། བཅིངས་པའི་སྐད་དོད་བཏྱེ་དང། འཆིང་བའི་སྐད་དོད་བཏྱ། འདུས་པའམ་ཚོགས་པའི་སྐད་དོད་ས་མ་ཐ་ར་ཞེས་པ་རྣམས་སྐད་དོད་གཅིག་ལ་ལོ་ཙྭ་བའི་འགྲུར་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་སྒྲ་བཤད་པ་ཡང་དེ་དག་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་པ་རང་སྟེ་གཞན་དག་ནི་འཇིག་པའི་སྒྲ་ཡངས་པར་བྱེད་ཅིང། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་བཞིན་དུ་སྒྲ་བཤད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཚན་ཉིད་འཛིག་པར་བྱེད་དོ། །སྟེ་བདུན་མཛད་པའི་རང་ལུགས་ལ་ནི་འཇིག་པའི་སྒྲ་དོག་པར་མཛད་ནས། བདག་གཅིག་གི་

[५७८]

དང་དེ་བྱང་ལས་གཞན་པའི་འབྲེལ་པ་མི་བཞེད་དོ། །དེ་བྱང་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་ལས། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ལ་ཡང་བཞེད་མོད། འདིར་ནི་དུས་མཉམ་རྫས་གཞན་ལ་དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་པ་མི་བཞེད་ཅིང། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་ཡང་པན་ཚུན་འབྲེལ་པས་ཁྱབ་པར་མི་བཞེད་དོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ལ། འབྲེལ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང། སྒྲ་བཏགས་པའི་འབྲེལ་པའོ། །འདི་གཉིས་གཅོ་ཐལ་དུ་ལེགས་ལ། ཡང་ན། དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་པ་དང། དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་ཡུལ་དང་འབྲེལ་ཆོས་གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང། གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང། ཕྱོགས་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང། རྒྱུད་པའི་འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟ་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི་དུ་བ་ཡོད་པ་དང། མེ་ཡོད་པ་གཉིས་རང་ཕྱོགས་ནས་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་འབྲེལ་མེད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་མེ་དུ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང། བུ་རམ་གྱི་ཏོ་ད་ལྟར་བ་དང་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་གཉིས་ལ་དངོས་འབྲེལ་མེད་ཀྱང་ཏོ་ད་ལྟར་བ་དེ་གཟུགས་ད་ལྟར་བའི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་གཟུགས་སྣ་མ་ལ་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་བཟློག་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཡང། བཟློག་ཕྱོགས་ལ་དངོས་འབྲེལ་གྱུབ་པ་དང། ཕྱོག་ཕྱོགས་ལ་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟག་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་དང། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དང། དངོས་མེད་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི་མེ་མེད་དང་དུ་མེད་ལྟ་བུ་དང། ཤིང་མེད་དང་ཤ་པ་མེད་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ལ་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་པོ་དང་བཟློག་པ་གང་རུང་ལ་རྫ་བ་དངོས་འབྲེལ་སྣུབ་བྱེད་ཀྱི་

[ཀ]

དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མ་རེ་རེ་ཡོད་ཅིང། ཚད་མ་དེས་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་གི་ཁྱབ་པ་མི་འཚལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་གཉིས་ཀ་དངོས་མེད་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཤེས་བྱ་དང། གཞལ་བྱའི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ་དང། ཚད་མས་དམིགས་པ་དང། ཡོད་པའི་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་དག་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དངོས་འབྲེལ་དང་ལྡོག་འབྲེལ་གང་ཡང་རྩི་རྒྱ་མེད་པར་འབྲེལ་ཡུལ་དང་འབྲེལ་ཚོས་གཉིས་ཀཱའམ། གང་རུང་གཅིག་རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་དངོས་འབྲེལ་མེད་དེ། ཡོད་ན་གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ལྡོག་འབྲེལ་ཡང་མེད་དེ། ལྡོག་འབྲེལ་གྱི་ཅ་བ་ཡང་དངོས་འབྲེལ་ལ་ཐུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དང་སྔ་མ་གཉིས་ཀའི་འབྲེལ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོ་བཏགས་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང། རྟེན་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང། རྟེན་དེས་མ་གྲུབ་པར་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཁྱད་པར་ལས་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང་སྒྲོ་བཏགས་པའི་འབྲེལ་པ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་གཞལ་བྱ་ལ་འབྲེལ་པར་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྡོག་མི་འཐུལ་བར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ར་འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་གྲགས་ཡིད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་ཡིད་ཀྱི་རྟགས་འགལ་ཞིག་གི་རྟགས་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ཡང་མཐར་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

[५७९]

ཡང་འབྲེལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དོན་ལ་རྫས་གཅིག་ཏུ་གནས་ཤིང་། རྟོག་པས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་བཟུང་བ་རྣམས་སོ། །འདི་དག་ལ་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོན་ལ་རྫས་ཐ་དད་དང་ཐ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་གྱུབ་པའི་ས་མྱུག་དང་། མེ་དུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །འདི་དག་ལ་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་གྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་མཚོན་དང་། སྨྲ་བྱ་བཤད་དང་། མིང་དོན་གྱིས་འབྲེལ་བ་རྣམས་སོ། །འདི་དག་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་དག་དོན་ལ་རྫས་གཅིག་ཏུ་མེད་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་བས་གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རེས་འགའ་རྟོག་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཀྱང་རེས་འགའ་རྟོག་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་མེད་པས། དངོས་པོའི་སྟོངས་ཀྱིས་འབྲེལ་པར་བཞག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དོན་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་ལ་བ་ལང་ཞེས་བྱའི་ཐ་སྙད་དོན་ལ་གནས་པ་མེད་ཀྱང་། བརྡལ་སྟོར་ཆགས་པོས་ཐ་སྙད་སྟར་ཞིང་ཐ་བ་ལྟར་འདི་ནི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པས་བས་གཅིག་ཏུ་བརྡལ་ཚད་བྱས་ཤིང་། དེ་གཉིས་མཚན་མཚོན་དང་མིང་དོན་ཞན་པའི་རྟོག་པས་ཐ་དད་དུ་ཕྱེ་བ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤིང་བས་ལ་རྣམས་དང་། དེ་ལ་རྡེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཤིང་ཙམ་དེ་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་

[५७९]

པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་ཅམ་རྫས་སུ་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཤ་བ་འདི་ནི་ཤེས་བོ་སྣྲེ་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པས་པས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ཅིང། དེ་གཉིས་སྤྱི་བང་བྱེ་རྒྱ་ཏུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པས་ཐ་བདད་དུ་ཞེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ངོ་བོ་གཅིག་བང་ལྡོག་པ་ཐ་བདད་པ་གཉིས་ཀ་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཐ་བདད་པ་རྣམས་ལ། སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་བང་ལྡོག་པ་ཐ་བདད་རྟོག་པས་པས་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཀྱང། ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་དོན་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་བདེས་པོ་སྟོན་པས་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ནི་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་དོན་རྣམས་ལ། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ལ་ཡང་སྒྲུར་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། འགྲོག་པའི་བདེན་པ་བདང་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་བར་ཚད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ་བང། བཟློག་པ་གསུམ་གྱིས་བཏགས་པའི་ལུང་བང། དེའི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལྟ་བུ་དོན་ལ་རྒྱུ་འབྲས་བང་རྫས་ཀཱུན་དུ་མ་གྱུར་ཀྱང་རྟོག་པས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མཐོང་སྒང་ས་ལ་ཞེ་ལ་ནི། མཐོང་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིག་ཤོས་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ཡང་དེའི་སྟོན་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ལ་དེ་ལས་དེ་སྐྱེས་སོ། །དེ་ལས་དེ་བྱུང་ངོ་ཞེས་རྟོག་པས་སྟེལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པར་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྱི་ནས་སོགས་སྤྱད་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་བང། དེ་ལས་དེ་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་སྐྱེས་བྱའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་སྒྲ་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི། དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལྟར་བདོས་པའི་སྟོན་

[५३०]

ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་ལ་གཞན་དུ་ན་སྒྲ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་དང། སྒྲུབ་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པ་དེ་སྟོན་པོཏཱས་སྒྲུབ་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མིང་དེ་དང་དེ་དོན་དེ་དང་དེ་ལ་འཇུག་པར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ས་བོན་མེད་པས་མྱ་ཀུ་མ་སྐྱེས་པ་དང། ཆར་པ་མ་བབ་པས་ལོ་ཉིས་པ་དང། ཟས་མེད་པས་བུ་ཤི་བ་དང། རྒྱ་མ་འགགས་པས་འབྲས་བུ་མ་སྐྱེས་པ་དང། འབྲས་བུ་སྐྱེས་པས་རྒྱ་འགགས་པ་དང། ཚ་རེག་གིས་གང་རེག་ནུས་མེད་བསྐྱེད་པ་དང། གང་རེག་གིས་ཚ་རེག་ནུས་མེད་བསྐྱེད་པ་དང། སྐྱེ་བའི་རྒྱན་གྱིས་ཆུ་ཤི་འབྱུང་བ་སོགས་རྒྱ་འབྲས་ཟས་གཞན་བུ་མེད་ཀྱང། རྟེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཏོག་པས་དེ་ལས་དེ་བྱུང་ངོ་ཞེས་སྒྲོལ་བའི་ཕྱིར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་འཇྲེལ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དངོས་འབྲེལ་མེད་མོད། རྩ་བ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་པ་ལ་ཐུག་པའི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རེ་རེ་ཡོད་པས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྒྲུར་བུ་རྩང་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་དག་ནི་ཇི་སྐད་བཤད། མཚན་ཉིད་དང་ནི་མཚོན་བྱ་དང། །སྒྲོ་དང་བྱེ་བྲག་འབྲེལ་པ་ཡང། །འཁྲུལ་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་བཤད། །བཏགས་པས་འགྲུབ་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་དང། ཁས་ཟློང་པ་དང་གྲགས་པ་གཉིས། །སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཕྱིར་ཁོང་སུ་བསྡུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང། གྲགས་ཡིད་ཀྱི་རྟགས་གཉིས་ཀྱིས་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་དེས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དབྱེ་བ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།

[५३]

འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
དང་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་རྣམས་ནི་ཙ་བ་དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ། རང་བཞིན་དང་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཐལ་འགྱུར་
ཡང་དག་རྣམས་ནི་ཙ་བ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་
པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་ཚོས་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱི་པ། དངོས་འབྲེལ་དང་ཁྱད་
པར་དུ་དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་མ་གྱུབ་པར་བཞེད་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པས་མི་འཐད་པ་དང་། ཁས་
ཟློང་ནང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ནི། དགག་བའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ལ་དངོས་འབྲེལ་གྱུབ་པ་རིགས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གྱུབ་ན་སྣུབ་པའི་གཞི་ལྟོག་ནས་དངོས་པོར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྣུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འོན་གྱང་རེག་སྐོར་བཞི་མེད་པ་ཚོས་ཅན། མ་ཡིན་དགག་ཏུ་ཐལ། དགག་པ་གང་
ཞིག ས་སོ་ན་ཚ་རེག་སྐོར་བཞིའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་གཏན་ཚིགས་དེ་དག་ཚོས་ཅན། སྣུབ་པའི་གཏན་
ཚིགས་སུ་ཐལ། ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྣུབ་བྱའི་ཚོས་མ་ཡིན་དགག་སྣུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར།
འཁོར་གསུམ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་འགོག་པ་ལ་རིགས་གཏེར་ལས་ནི། དངོས་འབྲེལ་བཀག
ཟིན་ལྟན་ཅིག་ན། །མི་གནས་ཚོགས་པས་བསྟེད་པ་འཐུལ། ཞེས་གསུངས་ལ། འདིའི་འགྲེལ་པར། རེག་བྱ་
བཏང་སྙོམས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ལུགས་འདི་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་འཇུག་ཅིང། ཚ་རེག་སྐོར་བཞི་
རྒྱུ་དང་གང་རེག་ནུས་མེད་སོགས་འབྲས་བུར་འདོད་པ་ལ་འཇུག་པར་སྣང་བས་དགྱེ་དགོས་པར་སྣང་ངོ། །ཇི་
ལྟར་འཇུག

[५२२]

ཅེ་ན། འདི་ལྟར། གྲང་རིག་ནུས་མེད་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་གཞིར་ཚ་རིག་སྣྲོན་པ་ལ་ཁྱབ་པ་མི་འཐུལ་བར་ཐལ། དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རིག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་དང་ལྡན་པའི་གཞིས་མ་དེས་སོ། །ཡང་དེར་མ་ཟད་ཀྱི་ཚ་རིག་སྐོར་བཞི་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་གཞིར་གྲང་རིག་སྐོར་བཞི་འགོག་པ་ལ་ཁྱབ་པ་འཐུལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་གྲང་རིག་ནུས་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རྟེ་སྐད་དུ། འབྲས་བུ་ན་ཡང་གལ་ཏེས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ་སྐྱེ་པའི་དོགས་པ་དེ་རྟོག་ལྡན་ལ་ཏེས་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་སོ། །དོགས་པ་དེ་བསལ་ནས། རང་ལུགས་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྱུར་ཚུལ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཚ་རིག་སྐོར་བཞིས་གཞི་འགལ་ཞིག་ཏུ་གྲང་རིག་མེད་པར་སྐྱུར་པའི་ཁྱབ་པ་མི་འཐུལ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲང་རིག་ལོག་དུས་ཀྱི་ཚ་རིག་དེ་རང་གི་གནོད་བྱ་གྲང་རིག་མེད་པ་དེ་དང་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་གི་གནོད་བྱ་གྲང་རིག་ནུས་མེད་དང། དུས་མཉམ་པའི་ཚ་རིག་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན། དེ་ཡང་གནོད་བྱ་གྲང་རིག་དང་ཕྱད་དུས་ཀྱི་ཚ་རིག་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུ་དང་མེ་ཡང་བུད་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དུ་བས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་བུད་ཤིང་གིས་འགྱུར་བ་དཔོག་པའི་ཁྱབ་པ་མི་འཐུལ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྟོང་དང་མི་སྟོང་མ་གཏོགས་པ། །འགལ་མ་དེས་བྱེད་གཞན་ཡོད་མིན། །ཞེས་དང། དེས་ན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་གཉིས། །རྒྱུ་འབྲས་བཞིན་དུ་ཐ་དད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ལ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་རྟེས་སུ་འཇོལ་ལྡོག་མི་འཐུལ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཚ་རིག་སྐོར་བཞི་ཆོས་ཅན། རང་གི་གནོད་བྱ་གྲང

[५१३]

རེག་རྐོར་བཞི་མེད་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཤོག་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོད་ཀྱི་སྤྱི་དང་། གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་གྱུར་སྟེ། རྐྱབས་དེར་མེད་དགག་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བ་ཡིན་གྱི། མ་ཡིན་དགག་གི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་པ་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་གཉིས་པོ་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐལ་བ་བཚློག་པར་དཀའོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ 'ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཐན་ཚུན་སྦྱང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་དང་། དེ་ཡང་སེལ་ངོར་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ། སྒྲུབ་རྒྱས་ཡང་དག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་ན། དགག་རྒྱས་ཡང་དག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཞར་ལ་རྟོགས་ཆུས་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་རྒྱས་ཡང་དག་རྣམས་ནི་ཐལ་ཆེར་ལྷོག་འབྲེལ་ལ་ལྷོས་པའི་ཕྱིར་དང་། བཟློག་པ་ལ་དངོས་འབྲེལ་མེད་པ་དེ་དག་ཀྱང་། བཟློག་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟེས་འཇུག་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་སྟེ་བདུན་མཇད་པའི་གཞུང་དུ་དགག་རྒྱས་ཡང་དག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་འོག་ལ་ས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར། འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། འབྲས་བུའི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་འགྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་དང་། དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། བརྡའ་སྦྱར་རྒྱང་གི་མཐའ་སྟེང་འབའ་ཞིག་སྦྱོར་བ་དང་། བརྡའ་སྦྱར་ཟིན་ཀྱི་ཐ་སྟེང་འབའ་ཞིག་སྦྱོར་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་དོན་ཐམས་ཅད་ཟློ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྒྱང་དུ་སྒྲོག་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་འབྲེལ་པ་སྒྲོག་བྱེད་ནི་དེ་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱོགས་མི་འཐུལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ལ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་དེས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཐམས་ཅད་དེར་རྒྱང་བ་དེ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན་སྒྲ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་པར་མ་བཞག་པར་དོན་གྱི་དབང་གིས་ཚུར་བཞག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ནས་སྐྱེ་གསུམ་རྒྱ་རྒྱང་སོགས་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་བཞག་པ་མ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོའི་སྟོབས་ལས་འོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་བསྟན་བྱ་གྲགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོན་བྱེད་ཀྱང་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་དང་། སྒྲ་དང་བྱ་བྲག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་བུམ་པ་དངོས་པོའི་ཐ་སྟེང་བྱ་རྒྱང་དུ་སྒྲོག་པ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས་མཚོན་བྱ་སྒྲོག་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །དེའི་ཚེ་ན་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱོགས་མི་འཐུལ་བ་ཡིན་ཞིང་། རང་བ་ལྟར་བརྗོད་རྒྱུ་ཁྱད་པོས་བརྗོད་པའི་འོག་རོལ་དུ་རྒྱུ་ལས་ཐ་ཕན་ཆད་དགོས་ནུས་ཡོད། །ཅེས་གསུང་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

[५३५]

གཉིས་པ་ནི། ཅ་ཆུན་དམར་པོའི་ལྟོན་པ་ཚོས་ཅན། ཤིང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རྒྱང་བ་ཡིན་ཏེ། ཅ་ཆུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཚེ་ཡང་ཅ་ཆུན་ཚོས་ཅན། ཤིང་ལ་རྟེས་སུ་འཛིན་ལྟོག་མི་འཐུལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་དོན་མ་ཐུན་གྱི་ངོར་ཤིང་མིན་མཐའ་དག་ལས་བཟློག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ཡང་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །དེ་ཡང་རྟེ་སྐད་དུ། དངོས་རྣམས་ལ་ཡོད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དངོས་ལ་མཉན་པ་དེ་མཐའ་ཅན། །ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། །འདི་དག་གི་རྩ་བའི་བསྟན་བྱ་དང་ཁྱད་འབྲེལ་ནི་གྲགས་པས་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་གྲགས་པས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེ་སྐད་དུ། བརྡལ་སྟོད་པ་དག་སྒྲ་དོན་ལ། །དངོས་འབྲེལ་འདོད་པ་སྤང་བཀག་ཟིན། །བརྗོད་འདོད་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡང། །བསྒྲུབས་ཟིན་དེས་ན་གྲགས་པའང་འགྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་མི་འཇུག་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱིས་གཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དོན་གྱུབ་ལ། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱགས་ཡང་དག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་དང། འབྲས་བུའི་རྒྱགས་ཡང་དག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་པ་དངོས་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་དང། རྟེས་མ་ཐུན་པ་སྟོ་བཏགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པའམ་ཡོད་པའི་རྒྱགས་ཡང་དག་གིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པ་དང། བྱས་པའམ་ཡོད་པའི་རྒྱགས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་མི་རྒྱ་བར་ཐལ་བ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་རྟེས་འཛིན་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང། བཟློག་པ་སྒྲུབ་བྱེད་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ལ་སྟོན་དགོས་

[५२८]

ཆོས་མཆོག་ན་རེ། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་ནི་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། ལྷོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་དེའི་ལམ་སྟོང་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ལྷོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་རྒྱང་པས་ཆོག་གི། གཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་དེར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཀ་དགོས་ཀྱང་དགོས་པ་སོ་སོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེ་ལྡན་གྱི་ཆོས་འགལ་ཞིག་ནི་རང་གྲུབ་ཅམ་ནས་འཇིག་པ་ཡོད་ཀྱང་། སྐྱེ་ལྡན་གྱི་དངོས་པོ་གཞན་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞན་གྱིས་འཇིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ། ལྷོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལས་འོག་གས་སུ་བཟློག་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་དགོས་ཏེ། བྱས་པ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་འདོད་པའི་རང་གཞན་གྱི་སྟེ་པ་ཁྱངས་ཐུབ་སུ་ཡང་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་གཉིས་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ལྷོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འཇུག་ཚུལ་ནི་སྤྱ་མ་དང་འདྲ་ལ། དེ་ལས་འོག་གས་སུ་བཟློག་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འཆད་དགོས་ཏེ། དངོས་པོ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་འདོད་པའི་རང་གཞན་གྱི་སྟེ་པ་ཁྱངས་ཐུབ་ཏུ་མ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དོན་དེ་དག་ནི་རྟེན་སྐད་དུ། རྟེ་ལྟར་སྐྱེ་ལྡན་འགལ་ཞིག་ནི། །ཐོག་མར་ཁམས་ཉིད་འདོད་པ་བཞིན་དུ། །ཡོད་རྣམས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན། །སྐྱེ་ལྡན་མིན་པ་མིན་ཞེ་ན། །ཞེས་སོགས་ཕྱོགས་ལྔ་ཕྱིའི་དགོངས་པ་ལས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དང་ཏྲི་ཀ་པ་སོགས་རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་རིམ་དང་། གཅིག་ཆར་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཁྱུས་པས་སྟོང་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་ནི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ན་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟེས་འགྲོ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་

[५३४]

པ་གཙོ་ཆེ་ཞིང་། ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣ་མི་རྒྱ་པར་སྣུབ་པ་ལ་བརྟོག་པ་སྣུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཙོ་ཆེ་
བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་ཆོས་བས་དངོས་པོ་ལ་རྒྱ་མི་རྒྱ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཚོད་པར་འདོད་པས་རྒྱ་དངོས་བཀག
པ་ན། དངོས་པོ་ལ་མི་རྒྱ་པའི་ཁྱབ་པ་དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ལྷོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱི་རྟེས་འགྲོ
སྣུབ་མི་དགོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ལ་རགས་པའི་མི་རྒྱ་པ་གྲུབ་ཀྱང་སྐད་ཅིག་གི་མི་རྒྱ་པ་སྣུབ་དགོས
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཀུམ་པ་ཤེས་བྱར་སྣུབ་པ་ལ་གཞན་བྱ་རྒྱས་སུ་འགོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་དེ་དེར་སྣུབ
པ་ལ་དངོས་པོ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཅིག་དུ་བྱལ་གྱི་རྒྱས་ཀྱིས་རགས་པ་བདེན་མེད་དུ་སྣུབ་པ་ལྟ
བུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་དངོས་འབྲེལ་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་གིས་ཁྱབ་འཇུག་སྣུབ་བྱེད་ནི
འདི་ལྟར། གང་གཞན་བྱ་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་བློ་ཡི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཡིན་པའི
ཕྱིར་ཞེས་དང་། བཟློག་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ནས་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྣུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་སྣུབ
པར་འདོད་སོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་པ་དངོས་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རྟེས་མཐུན་པ་སྨྲ་བཏགས་ཀྱི་འབྲེལ
པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྨྲོབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློ་ན་རེ། ཕྱི་ར་རྒྱ་འབྲས་འདོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་གསུམ་ཚན
གཉིས་ཏེ། མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཐུགས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི
ཐུགས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་ནོ། །དེ་གཉིས་ལས་གང་རུང་གཅིག་གིས་ཆོག་པ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་གི་ནང་དུ
གཅིག་ཤོས་འདུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་པོ་གཅིག་གི་ནང
དུ་ཅིག་ཤོས་འདུས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་རྗོག་ལོ་ཆེན་པོས་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི། དེ་མི
འཐད་དེ། ཅི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱེད

[५३५]

དམ། དེ་ཁྱོད་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་མར་མེ་ཤེ་བ་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཐལ། ཁྱེད་འདོད་པའི་ལྷུགས་གསུམ་གཉིས་ལས་གང་རུང་གཅིག་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཚན་ཏན་གྱི་མེ་དང་དུ་ཙམ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཐལ། མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ལྷུགས་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཡང་མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་འགྱུར་སྟེ། དེར་འགྱུར་པ་ལ་མ་སྐྱེས་པ་དང། རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེས་པ་དང། རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེས་པའི་དོགས་པ་གསུམ་བཀག་དགོས་པ་ལས། དེས་ནི་མི་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་ཁེགས་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་དང། རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་མ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་མི་འགྱུར་སྟེ། དེས་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་པ་དང། རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་ཙམ་ནི་སྒྲ་དང་འོད་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཚད་མ་གསུམ་ཁོ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་འགྱུར་སྟེ། མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་ཚད་མ་གཉིས་ལ་བཟློག་པ་མི་སྣང། དམིགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་ཚད་མ་གཉིས་ལ་རྟེས་འཇུག་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་ནི་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇུག་བཟློག་ངེ ས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་གི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་ཕྱུགས་ལྟ་པ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཐོག་མར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་ནས་མེ་དམིགས། དེ་ནས་དུ་བ་དམིགས། དེ་ནས་མེ་མ་དམིགས། དེ་ནས་དུ་བ་མ་དམིགས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་མ་ལྟས་རྒྱུ་འབྲས་མིན་པའི་ལོག་རྟོག་གསུམ་པོ་དེ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་གཉིས་དང་མ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་པ་སྟོམ་པས། རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་དང་

རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུང་བོ། །དེ་ལ་ཕྱི་པས་དགག་པ་མཛད་པ་ནི། དེ་མི་འཐད་དེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྟོག་གི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ནི་ཅ་ཆུན་གྱི་མེ་དང་དུ་བ་ལ་ཡང་ཡོད་ལ། རང་བཞིན་གྱི་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྟོག་གི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ཐུག་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་དགག་པ་བརྗོད་ནས། ཁོང་རང་གི་ལུགས་ལ་མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་སྟར་གྱི་ལོག་རྟོག་གསུམ་ཀ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་མ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་མི་འགྱུར་སྟེ། དེས་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་གཞན་ལ་སྐྱེ་བའི་ལོག་རྟོག་ཁེགས་ཀྱང་གཏན་མ་སྐྱེས་པའི་ལོག་རྟོག་མ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུང་བོ། །དེ་ལྟར་ལུགས་གཉིས་ལས། ལུགས་དང་པོ་ལ་རིགས་གཏེར་ལས་དགག་པ་མཛད་པ་ནི། ཕྱུགས་ལྟའི་གྲངས་ཅེས་མི་འཐད་དེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྟོག་གི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ཕྱུགས་གསུམ་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ལུགས་གཉིས་པ་ལ་མཛད་པ་ནི། བཟློག་པ་ཅེས་པའི་ཕྱུགས་གསུམ་གྱིས་དུ་བ་སྤྱི་ར་སྐྱེ་བ་ཙམ་འགྱུར་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་དུ་བ་མེ་མ་ཡིན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ལ། དེ་ཁེགས་པ་ནི་དུ་བ་མེ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དུ་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དགག་པ་མཛད་ནས། རང་གི་ལུགས་ཆུམ་པར་བཞག་པ་ནི། ཕྱུགས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་ཆུམ་པ་གཉིས་གང་ཡང་རུང་བ་རེ་རེ་ཁོ་ནས་ཀྱང་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྟེས་སུ་འཇོག་བཟློག་གཉིས་ཀ་ཚང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ལ་གཉིས་ཀ་ཚང་དགོས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། རྒྱ་ལ་བཟློག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཆུས་པ་ཉིད་ཀྱང་རྟོགས་པར་དཀའ། །ཞེས།

[५३०]

བཟློག་པ་མ་གྱུབ་ན་རྟེས་འགྲོ་ཙམ་གྱིས་རྒྱུ་འབྲས་སྤུ་མི་འགྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་རྟེས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱོགས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་ཁོ་ནས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་གསུམ་ཀ་ཁེགས་པ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་མེ་ལས་སྐྱེ་བར་མཐོང་བས་གཏན་མི་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་ཁེགས། མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བས་རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བཟློག་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱོགས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་ཁོ་ནས་ཀྱང་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སྤུ་འགྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ཀ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུ་བ་མེའི་རྒྱུ་ཅན་དུ་འགྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ལུགས་རྣམ་པ་བཞི་སྟང་ཡང་། ཕུགས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལ་མི་འདྲ་བ་ཆེར་མི་སྟང་བས་འདྲེལ་པ་སྤྱིད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། དུ་བ་ཚོས་ཅན་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། མེ་ལས་རྫས་གཞན་དེ་ལས་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་འགྱུལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། མེ་ལས་སྐྱེ་བར་མཐོང་། མེ་མིན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་མཐོང་ཞིང་། དེ་ནས་མེ་ལས་སྐྱེ་བར་མཐོང་བ་གཉིས་ཀའི་བྱེད་པ་སྟོམ་པས་རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས། མེ་ལས་སྐྱེ་བར་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཕུགས་གསུམ་དང་པོས་འགྲུབ་ཚུལ་ལོ། །གཉིས་པས་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་མཐོང་བའི་ཚད་མ་དང་། མེ་མ་མཐོང་བ་ན་དུ་བ་མ་མཐོང་བའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀའི་བྱེད་པ་སྟོམ་པས་དུ་བ་སྤྱོ་མི་སྐྱེ་བ་དང་མེ་མིན་ལས་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་ཁེགས། དེ་ཁེགས་པ་ན་མེ་ལས་སྐྱེ་བར་གྱུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྒྱགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་པ་

〔५३७〕

ངེས་པར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་བླུང་འབྲེལ་རྟེས་མཐུན་པའི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ནི་གཉིས་ཏེ། འགོག་བདེན་དང་
བར་ཚད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཐུལ་ཡང་འབྲེལ་པ་དངོས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཆོག་དང་རང་གི་
བརྗོད་བྱའི་དོན་ལྟ་བུ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་རེས་འགའ་འཐུལ་ཞིང་། སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་མི་འཐུལ་བའི་འབྲེལ་པ་
ངེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ་རྩ་བའི་སྦྱོར་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཚོས་ཅན། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་བར་ཚད་
མེད་ལམ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། འགོག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ཁྱབ་འབྲེལ་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། འགོག་
བདེན་ཚོས་ཅན། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་བར་ཚད་མེད་ལམ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཐུལ་
བའི་ཕྱིར། ཞེས་སྔར་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཚེ་ན་རྒྱུ་འབྲས་
དངོས་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་དང་། དེའི་རྒྱུ་བར་ཚད་མེད་ལམ་གཉིས་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་
དང་འགོག་པ་གཉིས་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དེ་ལ་དེ་བླུང་དུ་འབྲེལ་བར་བཞག་པ་ཅམ་སྟེ།
དགེར་ན་དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་ཀྱང་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་མེ་ལ་
འབྲེལ་བར་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་རྩ་བའི་སྦྱོར་བ་ནི། སྒྲིན་སོགས་ཚོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་ལས་བདེ་བ་
འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་དེ་འབྱུང་བར་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པའོ། །དེའི་འབྲེལ་
པ་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། སྒྲིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྱིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་ཚོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་
མི་བསྒྲུ་བ་ཡིན་ཏེ། དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་
མས་ངེས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་

[५३९]

འབྲེལ་བའི་གནས་ལེགས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཐུ་རྩི་གཱ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་མི་ཤེས་པར། །རིགས་བའི་
གཏེར་གཞུང་འཛིན་པ་གང་མོའི་གནས། །གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ་ལྟ་ཅི་འཚལ། །རང་གཞུང་སྒྲུབ་
པའི་ཚུལ་ཡང་དེ་ལ་གསལ། །དེང་སང་ཀུན་ལ་གྲགས་པའི་རྟོག་གེ་འདི། །ཐུ་རྩི་ལུགས་མིན་པཏ་ཆེན་ལུགས་
མ་ཡིན། །གཏམ་འཆོལ་སྣ་ཚོགས་རྣ་བར་གྲག་མ་ཐག །ཟླ་ཚུང་འགའ་ཡི་རི་མོར་བྲིས་དེ་ཡིན། །གཉིས་པ་
འགལ་བ་བརྟག་པ་ལ། དོན་ལ་འགལ་བ་དགག ཟླ་ངོར་འགལ་བ་བསྟན། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འགལ་བ་ཡང་དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གནོད་བྱེད་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ན་གནོད་བྱ་
མ་སྐྱེས་ནས་དངོས་པོར་མེད། གནོད་བྱ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ན་དེའི་གནོད་བྱེད་འགགས་ནས་དངོས་པོར་མེད།
དུས་མཉམ་པའི་ཚ་གྲང་གཉིས་པོ་ནི་འགལ་བ་དང་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོན་མཉམ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་
དོན་ལ་མེད་དོ། །ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བ་ཡང་དོན་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགལ་བ། ཟླ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་
མེད་པ་བྱས་པ་དང་གཅིག་དང་རྟག་པ་ལྟ་བུཙམ་རྟག་པ་དང་བྱས་པ་ལྟ་བུ་དང། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་བུམ་པ་
ལྟ་བུ། འགལ་ཟླ་གང་རུང་དངོས་པོར་མ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་དོན་ཀྱི་སྟེང་ན་འགལ་བ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང།
དུས་མཉམ་རྫས་གཞན་ལ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡང་མེད་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་ཕྱིར
དེ། །གཉིས་པ་ཟླ་ངོར་འགལ་བ་བསྟན་པ་ལ། གཞན་ལུགས་དགག རང་ལུགས་བཞག ཅོད་པ་སྤང་བ་དང
གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ། རྫོགས་ཆོན་པོ་འདི་ལྟར་དུ་བཞེད་དེ། འགལ་བ་ཅམ་དང་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དོན
གཅིག་པས་མཚན་ཉིད་ནི་

[५३३]

ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པའོ། །དེའི་དོན་ཡང་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པ་ཅམ་ཡིན་པས་ཕན་ཚུན་དབེན་པའོ། །དེ་ལ་ཡང་ གཉིས་ཀྱི། བདོས་སྣ་དབེན་པ་དང་། དེས་ཁྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདོས་འགལ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་རྒྱུད་ འགལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་དོན་དམ་པར་གྱུབ་ལ། གཉིས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་མ་གྱུབ་སྟེ། རང་ཉིད་མི་འགལ་བར་ གཞན་དང་འབྲེལ་བས་འགལ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ནར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་དོ། །བདོས་འགལ་བང་རྒྱུད་ འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་སློབ་དཔོན་ཐུ་པ་ནི། ལྷོག་པ་བཀག་པའི་བཟློག་པ་དེ་ཉིད་དུ་དེས་པར་བྱ་བ་དངོས་འགལ་ གྱི་མཚན་ཉིད། བཟློག་པ་བཀག་པའི་ཁྱབ་བྱར་དེས་པར་བྱ་བ་དེ་རྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། །སྔ་མ་ནི་རྟག་མི་ རྟག་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུད་འགལ་ལ་དབྱེ་ན་བདོས་འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ པ་དང་མ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐོན་པོ་དང་། ཐོན་མེན་གྱི་རྟག་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་ཐོན་པོ་དང་རྟག་པ་ལྟ་ བུའོ། །དགག་བྱ་འགོག་པའི་ཚེ་ཡང་བདོས་འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་རྣམས་ཁེགས་པ་ཡིན་གྱི། མ་བྱས་པ་ མི་ཁེགས་ཏེ། མེར་ངེས་པ་ན་མེ་མ་ཡིན་གྱི་རྟག་པ་འཇོན་པ་ཁེགས་ཀྱང་དེས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པ་མི་ཁེགས་ ཏེ། མེར་ངེས་པ་ན་རྟག་པ་ཅམ་མི་ཁེགས་པ་ལྟ་བུའོ། །འོན་ཐོན་པོར་ངེས་པའི་ཚེ་ན་སེར་པོ་མི་ཁེགས་པར་ འགྱུར་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྒྱུད་འགལ་ངེས་པའི་ཚད་མས་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདོས་འགལ་ངེས་པའི་ཚད་མས་ འགོག་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཐོན་པོ་མཐོང་བའི་ཚད་མས་ཐོན་པོའི་སྟེང་གི་སེར་པོས་སྟོང་པའི་མེད་དགག་ རྣམ་ལྟན་དེ་ངེས་པའི་ཕྱིར་སེར་པོ་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །མདོར་ན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་གཉིས་ ཀྱིས་ནི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཀྱང་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞེད་ཅིང། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ ཆོས་མཆོག་གི་དགོངས་པར་འཚད་ལ། འབྲེ་ཆེན་པོ་ནི་དེ་ལ་དེ་འཕེན་པ་གང་

[५३९]

ཞེག་དགག་བྱའི་རྒྱུན་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་དང་མི་བྱེད་པ་དེ་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བཞེད་དོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་ཇོག་ལོ་ཆེན་པོ་ནི། མཚན་ཉིད། གཞོད་བྱ་བཚོག་པའི་དུས། འགལ་བ་གནས་པའི་ཡུལ། ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་བཞིའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་གཞོད་བྱ་དང་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །གཞོད་པའི་དོན་ཡང་གེགས་བྱེད་པའོ། །དེའི་དོན་ཡང་ངོ་བོས་གེགས་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་ནི་གེགས་བྱ་བར་མི་ནུས་ལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ནི་རང་གི་ངང་གིས་འཇིག་པས་དེར་གནས་པ་ལ་གེགས་བྱ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཞེ་ན་རྒྱུའི་གེགས་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་རྒྱུ་སྐྱེས་ཟིན་ལ་གེགས་བྱ་བར་མི་ནུས་པས་མ་སྐྱེས་པའི་གེགས་བྱེད་པའོ། །དེའི་དོན་ཡང་དེ་མེད་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་མེད་པར་དགག་པ་ནི་བྱས་པར་མི་འཐད་པས། དེའི་རྒྱུ་དང་མི་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དང་། རྟེན་བརྟེན་པ་དང་། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཞན་མེད་ན། གཞོན་མི་ཟ་བར་སྐྱེ་བའི་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱུ་དང་མི་མཐུན་པར་གྱུབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གྱུབ་པ་ན་ནུས་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ན་ཉེར་ལེན་པ་སྟ་མ་ཡང་གཞོད་བྱེད་དུ་ཐལ་འོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ས་བོན་ཡང་འོད་ཀྱི་གཞོད་བྱེད་དུ་ཐལ་ཞེས་པའི་ཉེས་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉེར་ལེན་སྟ་མ་ནི་གང་རེག་ནུས་མེད་ཀྱི་སྟེང་གི་གང་རེག་གི་ངོ་བོ་ཙམ་བསྟེད་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། ནུས་མེད་ཀྱི་ཚའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་གྱི། ནུས་མེད་ཀྱི་ཚ་ནི་རྒྱུན་ཚ་རེག་གིས་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་བོན་ལས་འོད་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་ནུས་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་རྒྱུན་གྱིས་གསར་དུ་བྱས་པའི་ནུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གལ་ཏེ་སྔོན་བ་དང་མྱུན་

[५३५]

པ་ཡང་གཙོ་བྱ་གཙོ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྣང་བ་དེ་མུན་པ་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྣང་བ་སྐྱེས་པའི་དུས་སུ་མུན་པ་འགལ་ཞིང་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལ་ལན་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ནི། སྣང་བའི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་སྣྲོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་གང་ཡིན་པ་དེ་མུན་པའི་གཙོ་བྱེད་དངོས་ཡིན་ལ། སྣང་བ་ཉིད་ནི་རང་དུས་སུ་འགལ་ཞིང་པའི་མུན་པ་དེ་ལ་གཙོ་བྱེད་མིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ན་སྣང་བ་ཉིད་མུན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པར་གྲགས་པས་དེར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྣང་བ་མུན་པའི་གཙོ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། མུན་པ་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་མི་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བྱ་བཟློག་པའི་དུས་ནི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཐུན། གཉིས་པ་ལ་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར། གསུམ་པ་ལ་བཟློག་གོ། །འོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུན་ལ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་ཐལ་འོ་ཞེ་ན། དེར་མི་ཐལ་ཏེ། རྟེན་ཐུག་ཡུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། ཉེ་བར་གནས་པ་ནི་འདོད་པ་ཁོ་ནའོ། །འཚོལ་བར་གནས་པར་ཡང་མི་ཐལ་ཏེ། ནུས་པ་ལ་ལྷོས་ནས་མཐར་ཡུལ་གཅོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགལ་བ་གནས་པའི་ཡུལ་ནི། རྒྱུན་ཡིན་གྱི། སྐད་ཅིག་མ་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་ལ་ཐ་སྙད་བྱ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཐུགས་ལྟས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཕྱི་པས་དགག་པ་མཇུག་པ་མི་ནི་མཚོན་བྱ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་གཙོ་བྱེད་མེ་སྟོབས་ལྟན་དང། གཙོ་བྱ་གང་རེག་སྟོབས་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ཚོས་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་གཉིས་ལ་གནས་པའི་ཚོས་གཙོ་བྱ་གཙོ་བྱེད་དེ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དངོས་པོའི་ཚོས་ཞེས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་དེ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་གཙོ་བྱ་གཙོ་བྱེད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་

[५३७]

ཡང་ཚ་བ་དང་གཤེར་བ་མེ་དང་ཆུའི་ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ནས་པ་ཅི་ཡོད། རེ་རེས་རེ་རེ་ལ་མ་ཁྱབ་ཅིང། གཉིས་ཀ་ཚོགས་པའི་སྒྲ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤྱ་མཉང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དགག་པ་བརྗོད་ནས། རང་ལུགས་ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཞེས་པ་གཞོད་བྱེད་མེ་སྟོབས་ལྷན་ལྡན་བུའི་ཚོས་ཡིན་གྱི། གཞོད་བྱ་གྲངས་རེག་སྟོབས་ལྷན་ལྡན་བུའི་ཚོས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་ལུགས་བཞག་ནས། ཅོད་པ་སྦྱང་བ་ལའང་གསུམ་སྟེ། མི་སྲིད་པ་སྦྱང་བ་དང། མ་ཁྱབ་པ་སྦྱང་བ་དང། ཁྱབ་ཆེས་པ་སྦྱང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞོད་བྱ་ནུས་མེད་ནི་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐྱེད་བྱེད་མི་སྲིད་དོ། །ཞེ་ན། གཞོད་བྱ་ནུས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ། །མ་ཁྱབ་པ་དང་ཁྱབ་ཆེས་པ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ནི་ལོ་ཆེན་དང་མཐུན་ནོ། །གཞོད་བྱ་བཟློག་པའི་དུས་ནི་ངོ་བོས་གཞོད་བྱ་བཟློག་པའི་དུས་དང། རྒྱུའི་གཞོད་བྱ་བཟློག་པའི་དུས་སོ། །དང་པོ་ནི། གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྷན་དང། གཞོད་བྱ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཚོགས་ནས་གཉིས་པ་ལ་ནུས་པ་མེད་པར་བྱ་སྟེ་གསུམ་པ་ལ་བཟློག་པ་དང། གསུམ་པ་ལ་ནུས་པ་མེད་པར་བྱས་ནས་བཞི་པ་ལ་བཟློག་པ་དང། དེ་ལ་ནུས་པ་མེད་པར་བྱས་ནས་ལྔ་པ་ལ་བཟློག་པ་དང། ཤེན་ཏུ་རིང་བར་འགྲོགས་ཏེ་དུས་ནམ་ཞིག་གི་ཚེ་བཟློག་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །དཔེར་ན་གཉེན་པོ་དང་སྦྱང་བ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་དུ་མར་འགྲོགས་ཏེ་ནམ་ཞིག་ན་སེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་དངོས་རྒྱུའི་གཞོད་པ་ནི། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་བཟློག་སྟེ། མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུ་ཚོས་མཆོག་གིས་གཞོད་པ་བྱས་པའི་མཐོང་སྦྱངས་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་བཟློག་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུད་པའི་རྒྱུས་གཞོད་པ་བྱས་པ་ནི་དང་པོ་ནས་

བཟློག་སྟེ། སྣང་བ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཐུན་པ་བཟློག་པ་ལྟ་བུའོ། །འོན་ཏོ་བོས་གཞོད་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་གཉིས་ལ་མི་བཟློག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་རྒྱ་ཡིས་ཀྱང། །དངོས་པོར་མེད་ལ་སྣྲོར་དུ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དངོས་མེད་བྱ་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པས། ངོ་བོ་ཞིག་ནས་མེད་པ་གཏན་བསྐྱེད་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་ཚན་མའི་ནུས་པ་མེད་པ་དེ་བསྐྱེད་བྱ་ཡིན་ན། དང་པོར་བཟློག་པ་ལ་མེའི་སྤུ་རོལ་གྱིས་གང་རེག་ནུས་མེད་སྲོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་མེའི་འབྲས་བུར་མི་རུང་སྟེ། མེའི་སྤུ་རོལ་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱི་བུས་གཞིས་པར་བཟློག་ན་གཞོད་བྱ་གང་རེག་ནུས་མེད་དང་གཞོད་བྱེད་མ་སྟོངས་ལྟན་གཞིས་དུས་མཉམ་དགོས་པས། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱིས་འབྱུང་དང་། དུས་མཉམ་རྒྱུར་མི་རུང་བས། ཤིན་ཏུ་སྟུར་ན་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པ་ལ་བཟློག་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོར་སྣ་བའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པོ། །གལ་ཏེ་གཞོད་བྱ་དང་གཞོད་བྱེད་ཡུན་རིང་པོར་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་ན། མེ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གང་རེག་འགོག་པ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མེ་ཙམ་བཀོད་ན་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཡང་། དེ་སྟོངས་ལྟན་རྟགས་སུ་བཀོད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞོད་པ་བྱས་པའི་དུས་ལ་མི་འཕྲལ་བའི་མེ་རྟགས་སུ་འགོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འོན་གང་རེག་སྣང་རུང་ཡིན་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་ལ། སྣང་དུ་མི་རུང་ན་སྟོངས་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། མེ་བས་སྟོངས་ཆེ་བ་དང་། སྟོངས་མཉམ་པའི་གང་རེག་ནི་སྣང་རུང་མ་ དམིགས་པས་ཁེགས་ཤིང་། དེ་ཁེགས་པ་ན་གཉིན་པོ་མེད་དེ་སྟོངས་ལྟན་གྱི་མེར་ཡང་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་སྟོངས་ལྟན་གྱི་མེ་དེ་དག་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་གང་རེག་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་

[५३८]

ཚང་བ་ཡིན་ནོ། །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་བཞིན་དུ་མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །དེ་དག་ལ་རིགས་གཏེར་ལས་དགག་སྒྲུབ་ཇི་ལྟར་མངོད་པའི་ཚུལ་ལ། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ཅམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ། བྱེ་བྲག་དངོས་འགལ་དང་རྒྱུད་འགལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཕལ་ཆེར་
མཐུན་པའི་ཚུལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་འདོར་ལེན་ཇི་ལྟར་མངོད་
པའི་ཚུལ་འོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཕན་ཚུན་ཐ་ཅམ་འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་པ་ལ། འོ་ན་བྱས་པ་
དང་མི་རྟག་པ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་དངོས་པོ་སོགས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཐ་དད་པའི་དོན་ཕན་
ཚུན་དབེན་པ་ལ་འཚད་ན། མེ་དུ་དང་། བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་དང་། ཚུ་སྣུར་གྱི་
ལུས་ཁྲད་པར་ཅན་དང་། ཚུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན། དེ་དང་དེ་ཚོས་ཅན། རང་
བྱོགས་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར། དེ་དང་དེར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་
དེ། རྣམ་པར་ངེས་པ་ལས། དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །བྱམས་པ་དང་མ་རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ།
མཚན་ཉིད་དེ་རྟེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། བྱམས་སོགས་རྟོངས་དང་འགལ་མེད་
ཕྱིར། །འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ཕན་ཚུན་དག །ཐ་དད་ན་ཡང་གཏོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །བདེན་པ་
གཉིས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མཚན་ཉིད་དེ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བདེན་གཉིས་འགལ་

[५३९]

བར་འཇོན་པ་ལོག་རྟོག་ཏུ་འཚད་པ་དང་འགལ། གཞན་ཡང་འགལ་ན་འགོག་པ་དང་། འབྲེལ་ན་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་
གཞག་ཁས་ལེན་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །གལ་ཏེ་མི་འགལ་ཏེ། དུ་བ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མེ་ཡིན་པ་དང་།
སྟོན་པོ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སེར་པོ་ཡིན་པར་འགོག་ནུས་ལ། དེ་ཡང་འགལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པས་སོ་
ཞེ་ན། འོ་ན་དེས་དེ་འགོག་པ་དེ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་
ཚིགས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་འདོད་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅ་ཆུན་གྱི་དུ་བ་དེ་དུ་བར་འདས་ནས་མེའི་དོན་ལ་ཟློར་པ་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། བཅ་ཏུ་ཆའི་སྟོན་པོ་དེ་སྟོན་པོར་འདས་ནས་སེར་པོའི་དོན་ལ་ཟློར་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་སྣང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཅ་ཆུན་ཀྱི་དུ་
བ་མེ་ཡིན་པ་དང་། བཅ་ཏུ་ཆའི་སྟོན་པོ་སེར་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
འཇུག་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྣང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ནི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དངོས་མེད་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྟོན་པོ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སེར་པོ་ཡི ན་པ་འགོག་མི་ནུས་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། གཞི་དེ་སྟོན་པོར་འདས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེར་པོ་ཡིན་པའི་དོན་ཁེགས་ལ། དེ་
ལྟར་ཁེགས་པ་དེ་ནི་སྟོ་སེར་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་གྱི། སྟོ་སེར་གཉིས་འགལ་བའི་
རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་འགལ་བར་འདས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་ཡང་དེ་དར་འདས་པ་ཅམ་
གྱིས་དེ་ལ་དེ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། གཞི་དེ་ལ་སེར་པོའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་འགོག་པ་ལ་ནི་སྣང་རྒྱུ་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། སྟོན་པོ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་འཇུག་སྟེ། གཏན་ཚིགས་དེས་

[५९०]

བསྒྲུབ་བྱ་དེ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྡོ་རྗེ་བཤད་པ་འགལ་ན་འགོག་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་ཡང། རྒྱུད་འགལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ཞལ་འཛམ་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་བ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་འགལ་ལ་དེ་མི་རུང་བར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་སྙམ་དུ། སྟོ་སེར་འགལ་བར་ཐལ། སྟོན་པོ་ཡིན་ན་སེར་པོ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱོགས་ཕྱིན་ཅི་འོག་ཏུ་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་པོ་ཡིན་ན་སེར་པོ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་མཉན་བྱ་སྒྲ་རྣག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བའི་ངོར། མཉན་བྱ་དང་རྣག་པ་འགལ་བར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དེས་མེད་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་ཕྱིན་ཅི་འོག་ཏུ་ངེས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དེར་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་དེར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ་འོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྔར་བཤད་པའི་སྟོ་སེར་མི་འགལ་བའི་ཤེས་བྱེད་དེ་དག་ནི་སྟོན་པོ་ཡིན་པའི་རྣམས་ཀྱིས་སེར་པོ་མི ན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཤཱཀ་ཏ་སྟོང་གི ཁྱབ་པ་མི་འགལ་བའི་ཤེས་བྱེད་མ་བཀོད་པས་དེ་འགོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི་འདི་ལྟར། སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སེར་པོ་ལ་གཞོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་སེར་པོ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་གྱུར། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན། སེར་པོ་དང་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་ཐལ། ཁྱེད་གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་གཉིས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་ཐལ། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདག་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གཞོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་རྣམ། ཁྱོད་དེ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།

[५९]

དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ཡང་སྣང་རོ། །འདིར་འདི་དབྱུང་དགོས་ཏེ། རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རང་ལུགས་ལ། ཆོས་
དེ་དང་འགལ་ན་ཆོས་དེ་དང་གཅིག་བྱ་གཅིག་བྱེད་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་དག་མང་བར་སྣང་རོ། །དེ་
ནི་དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་གཉིས་ཀྱང་དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར།
འདོད་ན་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཐལ། གཅིག་བྱེད་ཡིན་ནམ་གཅིག་བྱ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་ཆོས་ཅན་རང་གི་གཅིག་བྱ་
ནུས་མེད་དུ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཐལ། གཅིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྒྱུ་མ་གཏུགས་པར་འབྱུང་བ་ཅན་
གཞན་ཡོད་ན་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ། གཅིག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་དག་ནི་ཇི་སྐད་བྱ། དེས་ན་གཅིག་བྱ་
གཅིག་བྱེད་གཉིས། །རྒྱུ་འབྲས་བཞིན་དུ་ཐ་དད་ཡིན། །གང་གི་གཅིག་བྱ་ནུས་མེད་དེ། །སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་གཅིག་
བྱེད་ཟེར། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ལ་བྱུབ་པ་ལ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ཁྱེད་ལ་དྲིའོ། །ཅི་སྟེ་དེ་དག་ལྟན་ཅིག
མི་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའང་སྲིད་མོད། ལུགས་དེ་ལེགས་
པར་མི་ཤེས་པ་ཁྱོད་ལ་འདི་ལྟར། འོ་ན་སྣང་སྲུན་གཉིས་ཆོས་ཅན། གཅིག་བྱ་དང་གཅིག་བྱེད་དུ་ཐལ། འགལ་
བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཐལ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་གྱུར་པའི་གཅིག་བྱ་གཅིག་བྱེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྣང་སྲུན་འགལ་བར་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་འདོད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། ཆོས་གང་གང་ལ་གཅིག་བྱེད་
པ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་འགལ་ཟླ་ཡིན། །ཞེས་འགལ་བ་སྟྲི་ཞི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་འདི་ལས་བརྒལ་བར་ནུས་སམ་
ཞེ་ན། འོ་ན་གཅིག་བྱེད་ཚ་རེག་ཆོས་ཅན། རང་གི་གཅིག་བྱ་ནུས་མེད་ཀྱི་གྲང་རེག་དེ་ལ་གཅིག་པ་ བྱེད་པར་
ཐལ། དེ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱགས་མ་བྱུབ་ན། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་ཇི་སྟེད་པ། །དངོས་པོ་གཅིག་བྱེད་གཉིས་
ལ་འཇུག །

[५९३]

ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེས་བྱེད་ལ་རྟེས་སོ། །དེ་ལ་མི་གཙོ་བ་དེ། དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞུང་གི་དགོངས་པ་འཕྲོས་ལ་བརྟགས་ནས། བྱེད་འདོད་པ་ལ་གཞན་དུ་བཅལ་དགོས་ཏེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ན། འོ་ན་མེ་ཚོས་ཅན། དུ་བ་ལ་འཇེལ་བར་ཐལ། དུ་བ་ལས་ཐ་དད། དུ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི། རྗེ་སྐད་དུ། ཐ་དད་ཕན་གཙོ་འཇེལ་དང་འགལ། །ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་བྱེད་ལ་རྟེས་སོ། །གཞན་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་ལས། གཙོ་པ་བྱ་རྩང་ཅམ་ལ་ཡང་དངོས་པོས་ཁྱབ་པར་བཤད་ན། གཙོ་བྱེད་ལ་ལྷ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དེར་མ་ཟད་ཀྱི་དངོས་མེད་ལ་གཙོ་བྱ་གཙོ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཚན་ཉིད་པ་འཇོག་ན། དེ་ལ་གཙོ་བྱ་བཟློག་པའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྟེས་སུ་འབྲངས་ཞིང་དེའི་ལུགས་མི་ཤེས་པ་དེ་དག་ལ་དེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྔོན་བ་ཚོས་ཅན། རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་ཆུན་པ་དེ་ལ་གཙོ་བྱེད་དུ་ཐལ། དེ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ནི་འགལ་བ་ཀུན་ཀྱང་རྫས་གཅིག་ཅེས་པར་དངོས་འགལ། འདོད་ན། སྔོན་བ་ཚོས་ཅན། དེ་ནུས་མེད་དུ་བསྟྲོད་བྱེད་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་གཙོ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི། གཙོ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་སམ། འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ནུས་མེད་ཁྱེད་ཀྱི་སྟོན་དུ་བྱུང་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ། རྟགས་ནི་ཆུན་པ་ནུས་མེད་འགགས་པ་དང་སྔོན་བ་སྟྲོས་པ་སྲང་གི་མདའི་མཐོ་དམན་བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ། གཞན་ཡང་གང་རིག་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཚ་རིག་ཚོས་ཅན། གང་རིག་དང་འགལ་བར་ཐལ། དེ་ལ་གཙོ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདོད་ན། དེ་གཉིས་འགལ་འབྲེལ་གང་ཡང་མིན་

[५९३]

པར་འགྲེལ་པ་ལས་མ་གསུངས་སམ། རྒྱས་མ་བྱས་ན་དེར་ཐལ། རྒྱུ་མ་གཏུགས་པར་འབྱུང་བ་ཅན་གྱི་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་གང་རེག་ནུས་མེད་དུ་བསྟྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི། འགྲེལ་པར་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཐལ་བ་འཕངས་ན་ཁྱོད་ཅག་གིས་ལན་བསམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་འགལ་གྱི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ནི། ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་མི་མཐུན་པ་མི་སྣང་ལ། རྒྱུ་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། སྟོན་དགོན་ལྷ་བས། རང་མིན་གྱི་ཁྱབ་བྱ་འགོག་པར་གསུངས་ལ། རིགས་གཏེར་ལས་ནི། རྒྱུད་འགལ་རང་མིན་ཁྱབ་བྱེད་འགོག །ཅེས་གསུངས་སོ། །རྒྱུད་འགལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ། ལྷ་པ་དངོས་འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་གཉིས་བཞེད་ཅིང། དངོས་འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་རྒྱུད་འགལ་གྱིས་རང་གི་འགལ་ཟློག་མི་ནུས་པར་བཞེད་དེ། རིགས་གཏེར་ལས། དངོས་འགལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྒྱུད་འགལ་གཅིག་པོ་བཞེད་ཀྱི། གཉིས་པ་མི་བཞེད་དོ། །གསུམ་པ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་འདོར་ལེན་སོ་སོར་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི། མཚན་ཉིད་ཇོག་ལོའི་བཞེད་པ་བཀག་ནས། ལྷ་པ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པའི་ཚུལ། གནོད་བྱ་བཟློག་ཚུལ་ལྷ་པའི་ལུགས་བཀག་ནས། ཇོག་ལོ་དང་མཐུན་པར་བཞག་པའི་ཚུལ། གནོད་བྱ་བཟློག་དུས་ལ་ཆོད་པ་སྟོང་བའི་རྣམ་གཞག ལུགས་དེ་གཉིས་ཀ་དང་མཐུན་པའི་ཚུལ། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ་དེ་རྣམ་བཞིའི་སྐོར་ནས་རིགས་པའི་གཏེར་དུ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། གཞུང་དང་སྟོར་བ་ནི་རྒྱས་པར་སྣ་ཞིང། དོན་གྱི་གོ་བ་ནི། གོང་དུ་སྤྱར་བཤད་པའི་བཞེད་པ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་བཀོད་པ་ལས་བདེ་བླག་ཏུ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་བཞག་པ། རིགས་གཏེར་རྩ་འགྲེལ་

[५९९]

ཀྱི་དགོངས་པ་སྟོར་བཤད། སྒྲ་ཟིན་ཀྱི་དགོངས་དོན་སོ་སོར་ཕྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་དེ་ལས་ཐ་དད་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བཟློག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་གི་བདུན་བ་བཟློག་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་སྟེ། ལོག་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་དང་། དབྱེ་བ། འགལ་བ་གནས་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ། གནོད་བྱ་བཟློག་པའི་དུས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཚོས་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཁྱོད་དང་ཚོས་དེའི་རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བ་དེ། ཁྱོད་ཚོས་དེའི་རྒྱུན་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །འདིར་གནོད་བྱའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་རིགས་འདྲ་སྤྱ་མས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་བྱས་ཤིང་། རང་གི་གནོད་བྱེད་དེས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོའི་རྒྱུན་ནོ། །གནོད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་གནོད་བྱ་ནུས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོར་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །འདིར་ནུས་མེད་ཀྱི་རང་ལྡོག་ནས་འབྲས་བུར་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པར་མི་བསམ་སྟེ། འདི་མ་ཡིན་པར་དགག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པས་སོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ནི། གནོད་བྱེད་ཚ་རེག་དེ་རང་གི་གནོད་བྱ་གྲང་རེག་ཅམ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱད་ནས་གནོད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ཏེ། གནོད་བྱེད་དེས་གནོད་བྱའི་རྒྱུན་ལ་གནོད་པ་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས། དེའི་རྒྱུན་གཉིས་པོ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྟོན་པས་ཆེ་ཆུང་ཡོད་ན་གང་སྟོན་པས་ཆེ་བ་དེ་གནོད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེས་གཅིག་ཤོས་ནུས་མེད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པས་

[५९५]

མཉམ་ན་གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་ལ་གཙོ་བ་བྱེད་ནུས་ཡིན་ཏེ། ཞན་ཚུན་དུ་གཅིག་གིས་གཅིག་ཤོས་ལ་གཙོ་
བ་བྱས་པའི་སྟོན་ནས། མཐར་གཉིས་ཀའི་རྒྱུན་བཟློག་པའི་ཕྱིར། སྟོབས་ཆུང་བ་ནི་གཙོ་བྱ་ཁོ་ནར་རིགས་པ་
ཡིན་གྱི། གཙོ་བྱེད་མ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་གཞིར་མི་བཟུང་
ངོ། །འདིར་གཙོ་བྱ་གཙོ་བྱེད་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་པ་དང་བཏགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཙོ་བྱེད་ནི། ཚ་
རེག་གམ་གྲང་རེག་གོ། །གཙོ་བྱ་ནི་ཚ་རེག་གམ་གྲང་རེག་ནུས་མེད་ཀྱི་རྒྱུན་དེའོ། །གཙོ་བྱ་གཙོ་བྱེད་དུ་
འཇོག་པའི་དུས་ནི་གཙོ་བྱ་ནུས་མེད་དུ་བྱས་པའི་དུས་དེ་ཡིན་ཏེ། སྤ་རོལ་དུ་གཙོ་བྱ་གཙོ་བྱེད་ཡིན་པར་
མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་དུས་དེར་གཙོ་བྱ་གཙོ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་གྱི། སྤ་རོལ་དུ་ནི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་
བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བྱ་ནུས་མེད་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཚ་རེག ལ་གཙོ་བྱེད་དང། གཙོ་བྱ་
ནུས་མེད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་གྲང་རེག་ལ་གཙོ་བྱའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཚ་རེག་དེ་གྲང་རེག་ཅམ་
དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ནམ། ནུས་མེད་ཀྱི་གྲང་རེག་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་
ལྟར་ཕྱེ་བ་དེ་ནི་སྐད་ཅིག་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་ཀ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་
ཁས་ལེན་གྱི། ཕྱིར་གྲང་རེག་ཅམ་གྱི་རྒྱུན་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ཡང་རྒྱུན་
ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་གྱུབ་པ་ན་ཕལ་ཆེ་བ་དག་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་
དངོས་པོར་གྱུར་པའི་གཙོ་བྱ་གཙོ་བྱེད་ཅེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་པར་གྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཞེས་པ་ལ་རྣམ་
བཅད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང། གྲང་རེག་ནུས་མེད་དུ་བྱས་དུས་ཀྱི་ཚ་གྲང་གཉིས་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
འགལ་དུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་ཚང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། མ་གྱུབ་
ན། གཙོ་བྱ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་བཟློག་པ་དང་གཉིས་

[५९८]

པ་ལ་བརྨོག་པ་གང་རུང་དུ་ཐལ་ལོ། །ཡང་གཞོན་བྱ་གྲང་རེག་ནུས་མེད་ཚོས་ཅན། རང་གི་གཞོན་བྱེད་དང་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་ཚང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་དང་མ་འབྲེལ་བར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། སྣང་སྲིད་ལྟ་བུ་གཞོན་བྱ་དང་གཞོན་བྱེད་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བ་དང་ཉེ་བའི་རྒྱུས་སྲིད་པ་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པ་ལ་སྣང་བས་གཞོན་པ་བྱས་པར་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐོང་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་མཐོང་སྒོམ་རྣོག་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་གཞོན་བྱ་དང་གཞོན་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ནི་ཚ་གྲང་དང་སྣང་སྲིད་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་གཞོན་བྱེད་ནི་ད་ལྟར་བ། གཞོན་པ་བྱས་པའི་མ་འོངས་པའོ། །གཞོན་པ་བྱས་པའི་དུས་ནི་དེ་ནུས་མེད་དུ་བྱས་པའི་དུས་དེར་རོ། །དུས་ཀྱང་ཚ་གྲང་ལྟ་བུ་ལ་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་སོགས་དང། སྣང་སྲིད་ལྟ་བུ་ལ་གཞོན་བྱེད་སྐྱེས་པའི་དུས་དེ་ཉིད་དོ། །དེ་དང་དེ་འགལ་བའི་ཤེས་བྱེད་ནི་གཞོན་བྱ་ནུས་མེད་དེ་དང་དེ་གཞོན་བྱ་དེ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལ་ཐུག་གོ། །ཡང་དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཚ་གྲང་གཉིས་འགལ་འབྲེལ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ནི་རང་དུས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ལ་དགོངས་པའོ། །ཡང་རྒྱ་མི་རྒྱ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་མི་རྒྱ་པ་གཞོན་བྱེད་དངོས་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་པ་གཞོན་བྱ་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་པ་དང། བར་ཚད་མེད་ལམ་གཞོན་བྱེད་དངོས་ཡིན་ཀྱང། སྒངས་བྱ་མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་གཞོན་བྱ་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་པ་དང། བྱས་པ་དེ་གཞོན་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་པ་གཞོན་བྱ་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞོན་བྱེད་ལ་དངོས་པོས་ཁྱབ་ཅིང། མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་གཞོན་བྱར་འཇོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞོན་བྱ་ལ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་བྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དུས་མཉམ་པའི་ཚ་གྲང་དང་སྣང་སྲིད་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་འཇིག་རྟེན་ན་

[५९४]

གྲགས་པ་ལྟར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པས་རྣམ་པར་བྱེ་བ་ན་འགལ་བ་དང་
འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྩད་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྣང་བ་
དང་མྱུན་པ་མ་ཁོངས་པ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་ནི། མཁས་པ་སྤྱ་མ་དག
བཞེད་པའི་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དེས་ཐུང་ཞིག་མ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་འོག་ནས་འབྱུང
ངོ་། །གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ། སྤྱི་ར་འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང། བཏགས་པ་བ་ཕན
ཚུན་སྤང་འགལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་འགལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དོན་ལ་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད
དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་འགལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དོན་ལ་དེར་མི་གནས་ཀྱང་སེལ་ངོར
གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས
འགལ་ལ་བྱ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འགལ་ཟླ་གང་རྩད་ཅིག་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་ལ་ཕན་ཚུན
སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་ཡོད་ལ། དེ་ལ་འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་བཞག་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གཉིས
ཀྱི་ནང་ནས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་དོན་གྱི་དང་བློའི་འོ། །དང་པོ་ལ་ངོ་བོས་གཅོད་པ་བྱེད་པ་ཚ་གང་ལྟ་བུ
དང། རྒྱུ་གཅོད་པ་བྱེད་པ་སྣང་སྲུན་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ངོ་བོས་གཅོད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་ནི་གཅོད་བྱ་གཅོད
བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་དང། འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་པ་འབྱུང། རྒྱུན་གཅོད་པ་བྱེད་པ
སྣང་སྲུན་ལྟ་བུ་ལ་ནི་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཀྱང། འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མཚན
ཉིད་པ་འབྱུང། གང་རེག་དང། དེའི་འགལ་ཟླ་ཚ་རེག་གཉིས་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དངོས་ཡིན་ཀྱང་འགལ
དམིགས་ཀྱི་སྟོང་བ་མཚན་ཉིད་པ་མི་འབྱུང་སྟེ། གལ་ཏེ་འབྱུང་ན་ཚ་གང

[५९१]

ཐད་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོས་མ་ངེས་པའི་ཕྱི་ར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་གྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་པོའི་
སྐབས་སུ་ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་གི་རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ཞེས་ཁས་བླངས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཀྱང།
དོན་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་སྣང་བ་དང་མུན་པའི་རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
ཡིན་ཞེས་ནི་མི་སྨྲ་ར་ལ། སྣང་བའི་ཉེར་རྒྱ་དང་པོ་དང་མུན་པའི་རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་དོན་
ལ་གནས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྣང་བའི་ཉེར་རྒྱ་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པས་སྣང་
མུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་སྨྲ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་དང་པོ་ལ་ཚ་རེག་སྐྲོར་
གསུམ་པོ་རེ་རེ་ཡང་གྲང་རེག་སྐྲོར་བཞི་པོའི་རྒྱུན་བཞི་ཀ་དང། རེ་རེ་ནས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་ཕྱེ་
བས་དབྱེ་བ་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཡང་ན་འདི་ལྟར། སྣང་བ་དང་ལྟར་བ་ནི་གཅིག་བྱེད་དོ། །དེའི་འགལ་ཟླར་གྱུར་བའི་
མུན་པ་མ་འོངས་པ་ནི་གཅིག་བྱ་མཚན་ཉིད་པའོ། །རང་གི་རིགས་རྒྱུན་མ་ཉམས་པ་དེ་སྲིད་དུ་གཅིག་བྱ་དེའི་
རྒྱུན་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་མེད་པར་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ནི་དེའི་འབྲས་བུའོ། །དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཀྱིས་སྤ་མ་གཉིས་འགལ་བར་རེས་སོ། །སྣང་བའི་དངོས་རྒྱ་དང་མུན་པ་འགལ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ནི་
ཚ་གྲང་གཉིས་དང་འདྲའོ་ཞེས་བརྗོད་ནས་འཇུག་པ་བདེའོ། །བཞི་པ་འགལ་བ་གནས་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་
ནི། དངོས་མེད་ལ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མི་གཞག་སྟེ། གཅིག་བྱ་དང་གཅིག་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་མི་རྙེད་
པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ལ་ཡང་སྐད་ཅིག་དང་རྒྱུན་གཉིས་ལས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་དེ་མི་བཞག་སྟེ། སྐད་ཅིག
མ་གཅིག་ལ་གཅིག་པ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཅིག་བྱ་དང་གཅིག་བྱེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱུན་དང་ལྡན
པ་དགོས་ཏེ། གཅིག་པ་བྱེད་ཚུལ་ལ་ངོ་བོས་གཅིག་པ་བྱེད་པ་དང། རྒྱུས་གཅིག་པ་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་གཞན
མེད་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་

[५९६]

རྒྱུན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གྱུབ་པ་ན་གྱུབ་དོན་འདི་ལྟར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་འགལ་ཟློ་གང་རྟུང་ཡིན་ན་རྫས་སུ་གྱུབ་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་འདི་ཡང་ཁེགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་ཡིན་ན་རྫས་སུ་གྱུབ་དགོས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་གཞོད་བྱ་གྲང་རེགས་གྱི་རྒྱུན་དེ་གཞོད་བྱེད་ཚ་རེགས་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་མི་འཐད་པ་གྱུབ་སྟེ། གལ་ཏེ་འཐད་ན་རྗོག་ལོ་བཞེད་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེད་པའི་སྒྲོན་དེ་རང་ལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་ལྟར་མཚུངས་ཞེ་ན། ཡ་གྱལ་འགོད་ན་མ་ཁྱབ་པའི་སྒྲོན་ཡོད་ཅེས་འཁྱལ་པར་གསུངས་པ་དེའི་དོན་གང་ཡིན་བཏགས་ན་འཇིག་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཚོགས་པའི་སྒྲ་མི་སྲིད་ཅེས་འཁྱལ་པར་གསུངས་ཀྱང་། དེ་ཚོགས་པའི་སྒྲ་རང་ལུགས་ལ་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྗེ་ལྟར་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་གཉིས་ལ་གནས་པའི་ཆོས་གཞོད་བྱེད་ཅེས་སམ། ཡང་ན་གཞོད་བྱ་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་ན། འོ་ན་གཞོད་བྱ་གང་རེགས་ཆོས་ཅན། གཞོད་བྱེད་ཚ་རེགས་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་གཞོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཐེན་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ཉིད་རང་ལ་བརྟེག་པའི་ཕྱིར། གཞན་འདིའི་དོན་ཡང་གཞན་དག་གིས་ནི་ལེགས་པར་མ་བཤད་མོད། འོན་ཀྱང་སྤར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར། ཕྱ་བས་ལོ་ཆེན་བཀག་པའི་རིགས་པ་དེ་ཉིད་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཐལ་ཆེ་བ་དག་ རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡང་ཡིན། ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་རིགས་པ་མིན་པར་བྱུས་སྟེ། བུད་ཤིང་གི་སྟེང་གི་ཚ་གྲང་གི་རྟུལ་གཉིས་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། བདག་མེད་མངོན་

[५५०]

སྲུས་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང། ས་མས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང། ཚགས་སོགས་དེ་མ་རྣམས་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་འདོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་ཀྱི་གཞོད་བྱ་བཟློག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་གཞོད་པ་བཟློག་པའི་དུས་ལ་དོན་གྱི་དང། བློའི་ཡོ། །དང་པོ་ལ། ཚ་གྲང་ལྟ་བུ་ངོ་བོས་གཞོད་པ་བྱས་པའི་དང། སྣང་སྲིད་ལྟ་བུས་རྒྱུས་གཞོད་པ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ནི། ཚ་གྲང་གཉིས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཐུན་གཉིས་པ་གཞོད་བྱ་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེས། གསུམ་པ་ལ་གཞོད་བྱ་བཟློག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གཞོད་བྱ་བཟློག་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞོད་བྱེད་དེ་མིང་ཇི་ལྟར་བཏགས་ཀྱང་རུང། དོན་ལ་སྟོབས་ལྟན་ཡིན་ཏེ། གཞོད་བྱ་བས་སྟོབས་ཆེ་བར་གྱུར་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་གཞོད་བྱེད་དེ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ཅིང། གཞོད་བྱ་ལོག་རྗེས་སུ་གཞོད་བྱ་གང་རེག་གི་རྒྱུན་དང་མི་ལྡན་པ་དེ་བསྟུན་བྱའི་ཆོས་སུ་སོང་ཚོད་དང། གཞོད་བྱ་ལོག་རྗེས་སུ་མེས་ཁྱབ་པར་མོན་པའི་གཞི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ལ་རྒྱུན་དང་མི་ལྡན་པ་སྟོར་ཞིང། རྟགས་ལ་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཞེས་མི་སྟོར་བ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་མི་འབྱུང་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་རྟགས་ཀྱིས་སྟྲུབ་དགོས་ན་ཐུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ཤོས་ལ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། གཞོད་བྱེད་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གཞོད་བྱའི་རྒྱུན་མི་འབྱུང་བར་ཚུ་རོལ་མཐོང་བས་ཀྱང་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་ན་གྲུབ་དོན་གསུམ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་སྐྱོན་མེད་པའི་ཚུལ། གཞན་ལུགས་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པའི་ཚུལ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁོང་དུ་ཆུད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་ལུགས་ཀྱི་འཇོག

[५५७]

ཚུལ་འདི་ལྟར་ཁོང་དུ་མ་ཚུད་ན། མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། སྟོང་མི་ནུས་པའི་ཉེས་པ་གསུམ་མཐོང་སྟེ། རྒྱུ་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེས་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱས་པ་དང། གཞོད་བྱེད་དང་གཞོད་བྱ་ནུས་མེད་གཉིས་པོ་འབྲེལ་ཡང་འབྲེལ་འགལ་ཡང་འགལ་བར་ཁས་ཟློར་པའི་ཉེས་པ་དང། གཞོད་བྱེད་ཚ་རེག་དང་གཞོད་བྱ་གྲང་རེག་ནུས་མེད་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ཟློར་པས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་འགལ་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཁས་ཟློར་པའི་ཉེས་པ་གསུམ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ལུགས་འདི་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ལ་ཉེས་པ་དེ་གསུམ་མི་འཇུག་ཏེ། འདིར་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་དང། གཞོད་བྱེད་ཚ་རེག་དང། གཞོད་བྱ་གྲང་རེག་ནུས་མེད་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཁས་ལེན་ཀྱང། དེ་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་ཁས་མི་ལེན། ནུས་མེད་ཀྱི་རྒྱུན་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་ཁས་ལེན་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གྲང་རེག་གི་རྒྱུ་ནི་གྲང་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཡིན་ལ། ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་ནུས་མེད་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ན། ཚ་རེག་ཡོད་པའི་གཞིར་གྲང་རེག་གི་ རྒྱུ་མེད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང། ཚ་གྲང་འགལ་བར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་ནུས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱུ་པའི་ལུགས་ལ་འགལ་བ་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་གཞི་འཆད་པ་ན་གཞོད་བྱེད་ཚ་རེག་དང། གཞོད་བྱ་གྲང་རེག་ནུས་མེད་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བཞེད་པ་དང། འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སྟོར་བ་ན་རྒྱས་ཆོས་གཉིས་ལ་དེ་བྱུང་གི་ འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་ནི་ནང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། མེས་ཁྱབ་

[५५३]

པའི་ཤར་གྱི་གཞི་ཆོས་ཅན། གང་རེག་རྒྱུན་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། མེས་ཁྱབ་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩ་བའི་སྨྲོར་བའོ། །ཕྱོགས་ཆོས་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ། ཁྱབ་འབྲེལ་ནི་དེའི་གཞིར་དེ་མེད་དགོས་ཏེ། དེའི་གཞིར་དེ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་གང་རེག་ནུས་བཅས་ལོག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། གཞོན་བྱ་གང་རེག་ནུས་མེད་དང་། དེའི་གཞོན་བྱེད་ཚ་རེག་རྒྱུ་འབྲས་སུ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བཀོད་ཚོད་ལ་མེ་ཅམ་དང་། སྣྲོ་ཚོད་ལ་སྟོར་གང་རེག་རྒྱུན་ལྡན་དུ་མེད་པ་ཅམ་སྣྲོ་བས་ཀྱང་། ས་ཚོད་ལ་གཞོན་བྱ་ལོག་རྟེས་ཀྱི་མེ་ཅམ་རྟགས་དང་། གཞོན་བྱ་ལོག་རྟེས་སུ་གང་རེག་རྒྱུན་ལྡན་དུ་མི་འབྱུང་བ་སྣྲོ་བྱའི་ཚོས་སུ་སོང་བ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། སྔོ་བས་ཁྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྲུན་པ་འགོག་པ་དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་བདག་འཛིན་འགོག་པ་ལྟ་བུ་ཡང་། གཞོན་བྱ་ལོག་རྟེས་ཀྱི་གཉན་པོ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་སྔོ་བའི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་དང་། དེའི་གཞོན་བྱར་གྱུར་པའི་སྲུན་པ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་ཕྱད། གཉིས་པ་ལ་གཞོན་བྱ་ནུས་མེད་དུ་བྱས། གསུམ་པ་ལ་སྲུན་པ་འགགས་པ་དང་སྔོ་བ་རྒྱས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚེ་སྔོ་བ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྔོ་བ་དེའི་འགལ་ཟླར་གྱུར་པའི་སྲུན་པ་དེ་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་གི་རྟོག་གེ་དང་། འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་ན། བསལ་ཟིན་པའི་སྲུན་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་སྟོང་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་རྟོག་གེ་ལྟར་ན་སྲུན་པ་མ་འོངས་པ་དེ་ཉིད་སྔོ་བས་བསལ་བྱ་ཡིན་ལ། རྗེ་སྲིད་སྔོ་བའི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པ་དེ་སྲིད་དུ་སྲུན་པ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མ་རྟོགས་པ་ལ་དེས་དེ་བསལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །

[५५३]

དེ་བཞིན་དུ་ཚ་གྲང་དང། ངེས་ཤེས་དང། སྒྲོ་འདོགས་དང། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ དང། དེའི་བསལ་བྱ་བདག་འཛིན་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྣང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན། དོན་འདི་འབྱུང་བར་ འགྱུར་ཏེ། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་གཞོད་བྱ་བཟློག་པའི་དུས་འཚད་པ་ན། འགལ་ཡུལ་དང་འགལ་ ཟློའི་རྣམ་གཞག་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་ཞེལ་གྱིས་བཞེས་ལ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྒྱགས་དང་བསྟུན་བྱའི་ ཚོས་སུ་སྟོར་བ་ན་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ཞེལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་གོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཁྱབ་འཇུག་གཏན་ལ་ འབེབས་པ་ན་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་ནས་རྟོགས་པར་སྣང་ལ། བསྟུན་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་ གང་དོན་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་དགོས་པས་སོ། །དེས་ན་སྐབས་སོ་སོར་ཕྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཁས་ལེན་པའི་ ཚུལ་མ་གོར་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་རྒྱུའི་རྒྱུ་དང། དེའི་བསལ་བྱ་ སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཕྱད། གཉིས་པ་ལ་དེ་ནུས་མེད་དུ་བྱ། གསུམ་པ་ལ་དེ་འགགས་པ་དང་རྗེས་དཔག་ དེ་སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་གོ། །དེ་སྐྱེས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ཇི་སྲིད་གཉིན་པོ་དེ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ། སྒང་བྱ་དེ་ སྐྱེ་མ་ནུས་པ་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་དོན་འདི་ འབྱུང་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བྱ་བཏགས་པ་བ་ནི་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་འགགས་ ཟིན་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། བསལ་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་གོ། །དེ་ གཞོད་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་གཞོད་པ་བྱས་པ་ནི་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། མ་སྐྱེས་པ་ལ་གཞོད་པ་བྱར་མེད་ པའི་ཕྱིར། དེ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞོད་བྱ་མ་འོངས་པ་དེ་མ་སྐྱེས་པའི་ དངོས་པོ་ནི། དེའི་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་དེ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཉིན་པོ་འགལ་བར་བཤད་ པ་ཡིན་གོ། །འདི་དང་སྤར་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་འགལ་བར་མི་བསམ་སྟེ། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་དགེ་ཀྱི་ སྐབས་སོ་སོར་ཕྱེད་དགོས་པའི་

{༥༥༨}

ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ས་བོན་སྤྱངས་པའི་གཉེན་པོ་འང་ཡོད། །ཅེས་དང་། ཡུན་རིང་འགྲོགས་པའི་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །མི་གནས་པ་དེ་ངོ་མཚར་ཆེ། །ཞེས་པའི་དགོངས་པ་བཅའ་ལ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་མཆོག་ཐ་མའི་དངོས་རྒྱུ་དང་། མཐོང་སྤྱངས་རྟོག་པ་ནུས་མེད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་ཐྲད། ནུས་མེད་དང་ཆོས་མཆོག་ཐ་མ་དུས་མཉམ། རྟོག་པ་འགག་པ་དང་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་དེའི་གནོད་བྱ་མཐོང་སྤྱངས་ཀྱི་ས་བོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཐྲད། གཉིས་པ་ལ་ནུས་མེད་དུ་བྱས། གསུམ་པ་ལ་དེ་འགགས་པ་དང་། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ཡང་སྦྱར་བས་སྤང་གཉེན་ཡུན་རིང་པོར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་མཐོང་སྤྱངས་རྟོག་པ་ནི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གནོད་བྱ་བཏགས་པ་བ་དང་། གནོད་པ་བྱས་པ་ཡང་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུས་གནོད་པ་བྱས་པ་ལ་དེས་གནོད་པ་བྱས་པར་བཏགས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་མཆོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་དུས་མཉམ་པའི་མཐོང་སྤྱངས་རྟོག་པ་སྤོང་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། དུས་མི་མཉམ་པ་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་མཐོང་སྤྱངས་རྟོག་པ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མི་སྦྱོར་ཏེ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཐྲད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་རྟག་པའི་དངོས་པོར་ཐལ་ལོ། །མཐོང་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ སྔ་མ་དེའི་རྒྱུན་སྐྱེ་མ་ནུས་པ་ཉིད་ལ་དེས་དེ་སྤྱངས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །མཐོང་སྤྱངས་ཀྱི་ས་བོན་ནི་དེའི་གནོད་བྱ་དང་གནོད་པ་བྱས་པ་གཉིས་ཀ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་នོ། །དེའི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མཐོང་སྤྱངས་མ་འོངས་པ་ནི་དེའི་གནོད་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་། གནོད་པ་བྱས་པ་ནི་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ལ་དེ་ལ་གནོད་པ་བྱས་པར་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱངས་བྱ་མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནོད་བྱ་བཟློག་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དེ། ལོ་ཙྪ་བ་དང་ཕྱྭ་པ་བྱ་རྗོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བཞེད། རིགས་གཏེར་ལས་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བཞེད། འོ་ན་ཆ་གྲང་

[๕๕๕]

གཉིས་མཉམ་དུ་འགྲོགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་མི་བཟློག་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེས་མི་གནོད་དེ། ཚ་རེག་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་། གང་རེག་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་མཉམ་དུ་འགྲོགས་ནས་གནོད་པ་བྱེད་པའི་ཚེ། ཚ་རེག་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ངོ་སྐལ་གྱི་གནོད་བྱ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དེ་དང་དུས་མཐས་བཏང་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པ་ལ་བཟློག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། གང་རེག་གི་རྒྱུན་ཡོངས་རྫོགས་བཟློག་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་དེའི་གནོད་བྱ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྣང་རོ། །གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྦྱངས་འགལ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། འགལ་བ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་དགྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་དེ་དང་འགལ་བ་གང་ཞིག་ཆོས་དེའི་རྒྱུན་བཟློག་པར་མི་ནུས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་དངོས་འགལ་དང། རྒྱུད་འགལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟོག་དོར་རང་མིན་བཀག་ཅམ་གྱི་ཆོས་དེ། ཕན་ཚུན་སྦྱངས་པའི་དངོས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་རྟག་མི་རྟག་དང། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་མིན་ལྟ་བུའོ། །སེལ་དོར་རང་བཀག་ཅམ་དེ་ཆོས་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཞེན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཆོས་དེ་འགོག་ནུས་པ་དེ་ཆོས་དེ་དང་རྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །རྟ་བར་རང་མིན་ཁྱབ་བྱེད་འགོག །ཅེས་གསུངས་པ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པས་རང་མིན་མ་བྱས་པའི་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱང་འགོག་མི་ནུས། རྟག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱང་འགོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་ནི། རྒྱུད་འགལ་རང་མིན་ཁྱབ་བྱ་འགོག །ཅེས་པ་སྟེ་རང་གང་ལ་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བའི་དོན་དེའི་ཁྱབ་བྱ་འགོག་ནུས་པའོ། །འདིར་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་འཇུག་སྟེ། རང་མིན་གྱི་ཁྱབ་བྱ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་འགལ་ཡིན་མིན་དབྱེ་བ། རྒྱུད་འགལ་ལ་ཕན་ཚུན་སྦྱངས་འགལ་གྱིས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་དབྱེ་བ། རྒྱུད་འགལ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དགོས་མི་དགོས་དབྱེ་བའོ། །

[५५८]

དང་པོ་ནི། འོ་ན། རང་མིན་འགོག་པ་དངོས་འགལ་ཡིན། །རྒྱུད་འགལ་རང་མིན་ཁྱབ་བྱ་འགོག །ཅེས་གསུངས་
པའི་དོན་ལ་དགྱེད་ན་སྤྱི་རྟེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རང་མིན་དང་དངོས་འགལ་དུ་ཁས་ལེན་ནུས་པ་བཞིན་དུ། རང་
མིན་དང་ཁྱབ་བྱ་གང་ཡིན་དང་། རྒྱུད་འགལ་དུ་ཁས་ལེན་ནུས་ཤམ་མི་ནུས། ནུས་ན་ནི་སྟོ་ས་འགལ་བར་
ཐལ། ས་པོ་དེ་སྟོན་པོ་མིན་པའི་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་ནུས་ན་གཞུང་གི་སྒྲ་ཟིན་དང་འགལ་ཞིང་། རྒྱུད་
འགལ་དུ་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གང་ཡིན་བརྟགས་ན་འཇིག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ལན་བཤད་པ། དེ་དང་དངོས་འགལ་
ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེའི་ཁྱབ་བྱ་དང་རྒྱུད་འགལ་ཡིན་ཞེས་འདོད་ན་ཁྱེད་བདེན་ཡང་། རྒྱུད་འགལ་དུ་
འཛིག་པའི་རིགས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་རྟག་པ་དང་དངོས་སུ་མི་འགལ་ཡང་བྱས་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་
མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དང་རྒྱུད་འགལ་དུ་
བཞག་པ་ཡིན་ལ། རིགས་པ་དེ་ཡང་བྱས་པ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པ་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ཏེ།
བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མི་རྟག་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྟོ་ས་ལ་ནི་དེ་མི་མཚུངས་སྟེ། སྟོན་པོ་ས་པོ་མ་ཡིན་
པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་རིགས་
པ་དེ་སྟོན་པོ་སྟོ་མིན་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པ་ལ་མི་ཐུག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཐུག་ན་སྟོན་པོའི་རྟགས་ཀྱིས་བཟོ་
ཏུ་ཆུའི་སྟོན་པོ་ས་པོ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན་མི་ནུས་ཏེ། དེས་དོན་དང་ཐ་སྙད་གང་
ཡང་མི་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་དོན་འདི་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་ཡིན་པ་ན་རྟག་
པ་དེའི་ནང་ཚན་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་རྒྱུད་འགལ་དུ་གྱུར་ལ། མི་རྟག་པའི་ནང་ཚན་གང་ཡིན་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟག་པ་དང་རྒྱུད་འགལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འགལ་བར་དེས་ཁྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་

[५५४]

སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་མ་ཡིན་དངོས་འགལ་དུ་གྱུར་ཀྱང། སྟོ་མ་ཡིན་གྱི་ནང་ཚན་ཐམས་ཅད་སྟོན་པོ་དང་རྒྱུད་འགལ་དུ་མི་འགྱུར་ཅིང། སྟོན་པོའི་ནང་ཚན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟོ་མིན་དང་རྒྱུད་འགལ་དུ་མི་འགྱུར་སྟེ། དེ་དང་དེ་འགལ་བར་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་མེ་དང་མེ་མིན་དངོས་འགལ་དུ་གྱུར་ཀྱང་མེ་མིན་ཐམས་ཅད་མེ་དང་རྒྱུད་འགལ་དུ་མི་འགྱུར་སྟེ། མེ་མིན་ལ་མེ་དང་རྒྱུད་འགལ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མེ་མིན་གྱི་རྟགས་པ་དེ་མེ་དང་རྒྱུད་འགལ་ཡིན་ཀྱང། དུ་བ་མེ་དང་རྒྱུ་འགལ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུ་བ་མེ་མིན་པར་སྣྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྟོ་སེར་དང་མེ་དུ་སོགས་འགལ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁོ་པོ་ཅག་གི་སྣྲུབ་བྱེད་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། སེར་པོ་གང་ཡིན་སྟོན་པོ་མ་ཡིན་པར་ཆུ་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ན། དེ་སྟོན་པོ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་སྣྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མེད་པར་གྲུབ། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ན་འགལ་བར་དེས་པ། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་མིན་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། སྟོ་སེར་གཉིས་རྒྱུད་འགལ་ཡིན་པའི་སྣྲུབ་བྱེད་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོ་སེར་དང་ཀ་བུམ་སོགས་ལ་ཕན་ཚུན་སྤངས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། ཕན་ཚུན་སྤངས་བའི་འགལ་བ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། ཕན་ཚུན་སྤངས་པར་ནི་མངོན་ སུམ་གྱིས་གྲུབ། འགལ་བར་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་འགལ་དུ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་མེད། རྒྱུད་འགལ་དུ་དེས་བྱེད་ཚད་མ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་ཕལ་ཆེ་བ་དག ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱུད་འགལ་གྱི་ནང་ཚན་དུ་བཞེད་མོད། དེ་ནི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་

བ་ལ་དངོས་དང་རྒྱུ་འགལ་གཉིས་འབྱེད་དགོས་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པར་གསལ་བ་དང་། དངོས་འགལ་ལ་
ཕྱུང་གསུམ་མི་སྲིད་པར་འཆད་པ་དེ་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པ་དངོས་ལ་ཡིན་གྱི། གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་དངོས་
འགལ་ཅམ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཕྱི་པ་སོགས་སྤྱར་རབས་པ་རྣམས་རྒྱུ་འགལ་
ལ་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་མ་བྱས་གཉིས་བཞེད་ཀྱང་། རིགས་པའི་གཏེར་ལས་ནི་དེ་ལྟར་མི་
བཞེད་ཅིང་། རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་དེ་དངོས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མིན་ན་དེ་དང་དེ་རྒྱུ་འགལ་
དུ་འཇོག་པའི་ཤེས་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྟོ་སེར་རྒྱུ་འགལ་དུ་ཐལ། དེ་གཉིས་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་དུ་བྱས་མོད་དེ་ཅམ་གྱིས་སྟོ་སེར་འགལ་བར་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་
པོ་སེར་པོ་མ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ཡིན་ན་དེར་འགལ་ལོ་ཞེས་བཞག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་ལྟོས་ནས་འགལ་བར་བཞག་པ་དང་།
མ་ལྟོས་པར་འགལ་བའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་རྒྱུ་འགལ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཇོག་བྱེད
ཡིན་ནོ། །སྒྲ་དང་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་རྒྱུ་འགལ་དུ་འཇོག་དགོས་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་
མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པས། རྟག་མི་རྟག་གི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས།
རྒྱུ་འགལ་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོག་མཚུངས་ཀྱང་དོན་མི་མཚུངས་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན
ནོ། །དེ་ལྟར་གྱུབ་པ་ན་འཇིག་རྟེན་པ་དེ་འཇིག་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་བཅས་དང་རྒྱུ་འགལ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་པ་དང་མི་
འཇིག་པ་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དེར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཅ་ཆ་ན་གྱི་མེ་ཡོད་པ་དེ་མེ་མེད་པ
དང་རྒྱུ་འགལ་ཡིན་ཏེ། ཁྱབ་བྱེད་མེ་ཡོད་མེད་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེར་བཞག་པའི
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་མེ་མེད་པ་དང་རྒྱུ་འགལ་ཡིན་ཏེ། བ་ཡོད་པའི་ཁྱབ་བྱེད་མེ་ཡོད་དེ་མེ

[५५९]

མེད་པ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཡང་གྲུབ་དོན་ལས་གྲུབ་དོན་གཉིས་པ་འདི་འབྱུང་སྟེ། གང་རྒྱུད་འགལ་ཡིན་ན་རང་གི་ཁྱབ་བྱེད་དེ་རང་གི་འགལ་ཟླ་དངོས་དེ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དང་རྒྱུད་འགལ་དུ་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་རྒྱུ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དང། འབྲས་བུ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དང། འབྲས་བུ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལ་ཁགས་ནས། དེའི་ཁྱབ་བྱར་བྱས་པ་ནི། ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པར་འདུས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལྟར་ཡང་བཤད་ནས་ཀ། གཞུང་ལས་འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པ་ཁོ་ན་ལ་བཤད་ཀྱི། ཕན་ཚུན་སྤངས་པ་ལ་ནི། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་ཞེས་མ་བཤད་དོ། །དེས་འགྲུར་ལྟོས་བཅས་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནད་པ་ཞེས་བཤད་ཀྱི་དངོས་འགལ་དང། རྒྱུད་འགལ་གང་དུ་ཡང་བཤད་པ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཀ་བུམ་དང་སྲོ་སེར་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་འགལ་དུ་འཇོག་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་རང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱུ་པ་ནི་འདི་ལྟར་བཞེད་དེ། སྒྲོ་ར་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དབྱེ་བ། དེ་ལ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སྒྲོ་ར་དུ་རྡུང་བ་དང་མི་རྡུང་བའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འགལ་ཟླ་མེ་མེད་དང་མེ་མེད་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང། མེ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་དང། མེ་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དང་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་འགོག་བྱེད་མེ་ཡོད་དང། མེ་ཡོད་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང། མེ་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟེ་གསུམ་གསུམ་སྦྱར་བས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཡང་མེ་དང་ཚན་ཏན་གྱི་མེ་དང། དུ་བ་དང་མེ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་བཞི་ལ་འགོག་བྱེད། མེ་མེད་དང། དེའི་དངོས་པོ་སོགས་གསུམ་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་རྣམས་སུ་སྦྱར་ན་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི། འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི། འགལ་བའི་ཁྱབ་

[५६०]

བྱ་དམིགས་པ་བཞི་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སོ། །བཅུ་གཉིས་པོ་དེའི་ནང་ནས་བྱག་ལ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འབྱུང་ལ། ལྷག་མ་བྱག་ལ་དེ་མི་འབྱུང་སྟེ། འགའ་ཞིག་ནི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ། འགའ་ཞིག་ནི་འཇིལ་ཟློ་མ་དམིགས་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་དང་རྒྱས་ཅན་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་ལ་འགལ་དམིགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། རྒྱུ་མ་དམིགས་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་ཡང་དེར་མི་རུང་། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་གཅིག་བུ་རྒྱས་སུ་རུང་བ་ནི་སྒྲ་རྒྱ་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞིའི་ནང་ནས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་ནི་དེར་མི་རུང་སྟེ། དེ་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། འདི་མེ་ཡོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་བ་ལྟ་བུའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །ལྷག་མ་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་གསུམ་འགལ་དམིགས་སུ་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་བཞིའི་ནང་ནས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་ དམིགས་པ་གཉིས་འགལ་དམིགས་ལོག་པར་མི་རུང་སྟེ། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ལྷག་མ་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་དང་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་ དམིགས་པ་གཉིས་ཀ་བྱུག་གོ། །མདོར་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་བྱུག ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་ བརྟེན་པ་

[५६१]

བཅུ་གཉིས། རྒྱ་མ་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་མ་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་གསུམ་སྟེ་རྣམས་དང་ཐལ་
འགྱུར་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ལ་བརྟེག་འབྱེལ་དེ་བྱང་འབྱེལ་ལ་བརྒྱན་པ་བཅོ་ལྔ་སྟེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་
བརྒྱན་པ་བཅུ་གཉིས། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་བཅུ་གསུམ། ཕན་ཚུན་སྦྱར་ནས་འགལ་བའི་མེ་མེ་ད་ཀྱི་དངོས་པོས་
དུ་བ་འགོག་པ་དང། དུ་བ་ཡོད་པས་མེ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་འཇོན་པའི་མིག་གི་རྣམཤེས་མེད་པར་སྣང་བ་གཉིས་
ཏེ་བཅོ་ལྔའོ། །བརྟེག་པ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་ལ་བརྒྱན་པ་དྲུག་སྟེ། ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་བསྐོར་གསུམ། འབྲས་
བུའི་བསྐོར་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང། ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་
དང། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་
དང། དུ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་དུ་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་འགོག་པ། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ།
དུ་བ་ཡོད་པས་མེ་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཅེས་པ་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་དང་
གསུམ་མོ། །དེ་ལྟར་ཉེར་གཅིག་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་འབྲས་རང་གཉིས་དང། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་སྟེ་ཉེར་
བཞིའོ། །དེ་དག་གི་ནང་ནས་དོན་འགལ་ཞིག་སྦྱར་པ་བཅོ་བརྒྱད་དེ། འབྲས་བུའི་རྣམས་དང། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་
དང། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བཅུ་གཉིས་དང། ཕན་ཚུན་སྦྱར་པའི་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་
དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། རྒྱ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་རྣམས་
སོ། །ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྦྱར་པ་གཅིག་སྟེ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའོ། །གཉིས་ཀར་འགྱུར་བ་ལྔ་སྟེ། རང་
བཞིན་གྱི་རྣམས་དང། འབྲས་བུ་མ་དམིགས་པ་དང། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང། ཕན་ཚུན་སྦྱར་པའི་ཁྱབ་
བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་དང། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་

[५६३]

པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་རང་བཞིན་ལས་ཤེས་ཤིང་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པའོ། །ཡོད་པས་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་དོན་བསྒྲུབ་པའོ། །འབྲས་བུ་མ་དམིགས་པ་ལ་ཡང་དུ་བ་བཀག་པས་དུ་རྒྱ་ནས་པ་ཐོགས་མེད་འགོག་པ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པའོ། །མི་རྟག་པའི་དུ་བ་བཀག་པས་དེ་འགོག་པ་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པཉིད་ཤིད་བཀག་པས་ཤ་པ་འགོག་པ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པའོ། །མི་རྟག་པ་བཀག་པས་ཡོད་པ་འགོག་པ་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བ་ལ་ཡང་ཤ་ཡིན་པས་ཤིད་མིན་གྱི་དངོས་པོ་ར་འགོག་པ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པའོ། །རྩོལ་བྱུང་གི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་འགོག་པ་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་ལ་ཡང་དུ་བ་མེད་པའི་དངོས་པོ་དུ་རྒྱ་ནས་པ་ཐོགས་མེད་འགོག་པ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པའོ། །མི་རྟག་པའི་དུ་བ་མེད་པའི་དངོས་པོ་དུ་རྒྱ་ནས་པ་ཐོགས་མེད་འགོག་པ་ན་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པོ། །ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ལས་ནི། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དབྱེ་བ་འདི་དག་མི་བཞེད་དེ། ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་ལྷང་དང་རིགས་པའོ། །དེའི་ཚེ་ན་ལྷང་རིགས་དེ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་བ་ཅུ་གཉིས་པོའི་ནང་མཚན་འགའ་ཞིག་ལའང་མཚུངས་པར་མཐོང་བས། དེ་མི་མཚུངས་པའི་ཚུལ་བསམ་དགོས་སོ། །རྗེ་ལྟར་མི་མཚུངས་ཤེ་ན་ཅ་ཧ་ན་གྱི་མེས་གྲང་རིག་སྐོར་བཞི་འགོག་པ་ནི་གཞུང་ལས་མ་བཤད་ཅིང། མེ་ཅམ་གྱིས་གྲང་རིག་སྐོར་བཞི་འགོག་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་འགལ་བ་དངོས་བཏགས་ལ་དབྱེ་བ་ནི། ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བ་རྣམས་ནི་འགལ་བ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་ནི་ཐ་དད་ཀྱང་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ན་འགལ་བ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་བྱང་སྟེ། དེ་དག་ཐ་དད་དུ་དོན་གྱི་སྟེང་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱའི་

[५७३]

ཐ་དད་པ་བཞིན་ནོ། །དངོས་འགལ་ཡང་ཕྱང་གསུམ་ཁེགས་པ་ཅམ་ལ་དེར་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་བ་
མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགལ་ཟླ་ཅིག་ཤོས་དེ་དང་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་ཏུ་
འགལ་ཟླ་ཅིག་ཤོས་མེད་པ་ཆུམས་ལ་ནི་འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ལྟ་ཞོག་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བ་ཅམ་
ཡང་མཚན་ཉིད་པར་མི་རུང་སྟེ། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྒྱུད་འགལ་དུ་བཞག
པ་དེ་དག་ཀྱང་འགལ་བ་བཏགས་པ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྟྲི་ར་འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་ཚ་གྲང་ལྟ་བུ
སྟེ། ཇས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཐ་དད་དུ་གནས་ནས་ཕན་ཚུན་གཅོད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་དུ་དངོས་འགལ་མཚན
ཉིད་པ་ནི། མེ་དང་གྲང་བའི་རེག་པ་དངོས་ལྟ་བུ་སྟེ། ཇས་ཀྱི་སྟེང་ནས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུད་འགལ
མཚན་ཉིད་པ་ནི་དུ་བ་དང་གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཚ་གྲང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཀྱིས་དེ
གཉིས་ཀྱང་འགལ་བར་བཞག་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྣང་ངོའི་ཆུམ་བཞག་དེ་ལྟར་མིན་མོད། རིགས་པ་མཁྱེན
པས། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆུམ་གཞག་མཛད་པའི་ཚེ། གཞན་སེལ་གྱི་ཆུམ་གཞག་གཅོ་བོར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས།
ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཆུམས་ཀྱང་འགལ་བ་གོ་ཚོད་པོ་དང། དངོས་མེད་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་པ་ཆུམས
ཀྱང་འབྲེལ་པ་གོ་ཚོད་པོར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །གཉིས་པ་སྒྲ་ཟིན་གྱི་དགོངས་པ་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང
འགལ་འཁྲེལ་གྱི་བསྡུ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་གཞུང་དུ། འགལ་བ་གཉིས་ཀའི་མཚན
གཞི་དངོས་པོའི་སྟེང་ནས་བརྗོད་བ་ཡིན་ཏེ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཀྱང་དེར་བརྗོད། ཕན་ཚུན་སྤངས
འགལ་ཀྱང་དེར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུས་སྟེ། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཅིག་པ་བཀག །ཅེས་གསུངས
ལ། དེར་འཇོག་པ་ལ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་ཆོས་དེ་ལ་གནོད་པ
བྱེད་

པ་དེ་ཚོས་དེ་དང་འགལ་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་ཚོས་དེ་ལ་གཞོད་བྱེད་
གང་ཞིག ཚོས་དེ་དངོས་པོར་གྱུར་པའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་ཚོས་དངོས་པོ་ར་མ་གྱུར་
པའོ། །དབྱེ་ན་དངོས་འགལ་དང་རྒྱུད་འགལ་ལོ། །མཚན་ཉིད་ནི། དེ་གང་ཞིག་ཕུང་གསུམ་ཁེགས་པ་དང་མི་
ཁེགས་པཧམ་རང་གི་འགལ་ཟླ་དེ་བཀག་ཅམ་མམ། རང་གི་འགལ་ཟླར་བཞག་པ་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་ལ་གཞོད་བྱེད་
ཅེས་བྱའོ། །མཚན་གཞི་ནི་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དང་། བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །རྟག་པ ནི་མི་རྟག་པ
དང་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྟག་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་མི་རྟག་པ་ལ
གཞོད་བྱར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན་དེས་ཁྱོད་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པར་ཐལ། དེ
ཁྱོད་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤ་མ་ལ་སྣང་བས་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱོགས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྣང་བས
གཞོད་བྱར་ཐལ། སྣང་བ་དེ་ཁྱོད་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཁས་ལྷན་ནས་ཏེ། དེ་ཁྱོད་དང་འགལ་བར
ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཆ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤ་རོལ་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་གང་རེག
ཚོས་ཅན་དེར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེའི་འབྲས་བུར་ཐལ་ལོ། །ཚ་རེག་གི
སྟོབས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་གང་རེག་གི་རྒྱུན་མ་འོངས་པ་ཚོས་ཅན། དེའི་གཞོད་བྱར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ལ་གཞོད་བྱེད
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེའི་འབྲས་བུར་ཐལ་ལོ། །ཡང་གཞོད་བྱ་གང་རེག་ནུས་མེད་ཚོས་ཅན། དེས་ཁྱོད་ལ
གཞོད་པ་བྱས་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་ན། དངོས་པོ་རྣམས་གཞོད་བྱེད་མཚན་ཉིད་པར་རྩད་ཡང། དངོས་མེད་ལ་གཞོད་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་མི
རྩད་ཞིང། གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ན་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང། གཅིག་པ་བཀག
པའི་ཐ་དད་ཀྱི་འགལ་བ་ལ་གཞོད་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་མེད་ཀྱང་གཞོད་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པ་འདི་ནི་གཞུང་

[५७५]

གེ་དགོངས་པར་གྱུར་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། ངེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་འདི། །གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །འདི་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དབེན་པ་ལ། །འཇུག་ཅེས་བྱ་བར་ཤེས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང། དོན་ལ་གཞོད་བྱེད་ངོ་བོ་སྟེ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲོ་རྣམ་ཤེས་བྱ་ལ་རྫས་དང་ལྡོག་པ་གཉིས་སུ་ངེས། དང་པོ་ལ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་སུ་ངེས། དང་པོ་ལ་འགལ་བ་མི་སྲིད་ཅིང། འབྲེལ་པ་འཇོག་པའི་ཚེ་ལྡོག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་སུ་ངེས། དང་པོ་ལ་འབྲེལ་པ་ཡང་མི་སྲིད་ཅིང། གཉིས་པ་ཡང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་ཆོས་ལ་ཡང་བྱས་མི་རྒྱ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་མཉམ་པ་དང། བྱས་པ་དང་མེས་བྱ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་མི་མཉམ་པའི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་གཉིས་དང། གཉིས་པ་ཆོས་ཅན་ལ་སྒྲ་དང་སྒྲའི་སྟེང་གི་མི་རྒྱ་པ་དང་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པའོ། །གཉིས་པ་རྫས་ཐ་དད་ལ་ཕན་འདོགས་བྱ་བྱེད་དང། གཞོད་པ་བྱ་བྱེད་དང། གཉིས་ཀ་མིན་པ་དང་གསུམ་དུ་ངེས་སོ། །དང་པོ་ལས་དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །གཉིས་པ་ལས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །གསུམ་པ་ལས་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པ་ཅམ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །འདི་ལ་མཚན་ཉིད་པ་དོན་གྱི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པ་དང། རྟེས་མཐུན་པ་བློ་ངོར་ཕན་ཚུན་སྤངས་པ་གཉིས་ལས་འདིར་བཤད་པ་ནི་དང་པོ་སྟེ་སྟོ་ས་ཝང་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལྡོག་པ་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། དང་པོ་ལ་འབྲེལ་པ་དང་འགལ་བ་གང་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐོ་ངོར་ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་དུ་སྣང་བ་དང། གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་སྣང་བ་དང། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་སྣང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བྱས་མི་རྒྱ་ལྟ་བུ་རྫས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པའི་ལྡོག་པ་དང། མ་བྱས་པ་དང་རྒྱ་པ་ལྟ་བུ་ལྡོག་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པའི་ལྡོག་པ་དང། ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྡོག་པ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལས་ནི་བདག་གཅིག་གི་

[५६६]

འབྲེལ་པ་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །གཉིས་པ་ལས་ནི་དེ་རྗེས་མ་ཐུན་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །གསུམ་པ་ལས་ནི་ཆོས་ཅན་རྫས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། ཆོས་ཅན་ལྷོག་པའི་སྟེང་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །འོན་དུ་བའི་གཞན་སེལ་དང་། མེའི་གཞན་སེལ་ཡང་རྟོག་པ་ལ་ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མེ་དུ་གཉིས་ནི་རྟོག་པ་ལ་དེར་སྣང་བར་མ་ཟད། དོན་ལའང་ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། སྒ་མ་རྫས་ཆོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་དེ་བྱང་འབྲེལ་པར་བཞག་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཕན་འདོགས་གང་ཡིན་བསྟེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའང་དོན་དེ་ཉིད་ལ་དགོངས་སོ། །ཡང་རྟོག་པ་ལ་ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་དུ་སྣང་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། སྒ་ཕྱི་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྒ་ཕྱིར་གྱུར་པའི་ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་དུ་སྣང་བའོ། །དང་པོ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་གོ། །གཉིས་པ་ནི་བར་ཚད་མེད་པའི་ལམ་དང་འགྲོག་པའི་བདེན་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་ཡང་སྒྲོ་བཏགས་པའི་དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །གཉིས་པ་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་སྣང་བ་ལ། རྒྱུད་པ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དངོས་སུ་དེར་སྣང་བ་དང་། ཆོས་གཞན་རྒྱུད་ནས་དེར་སྣང་བའོ། །དང་པོ་ནི་རྟག་མི་རྟག་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པའི་ཕན་ཚུན་སྐྱབས་པའི་དངོས་འགལ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དངོས་འགལ་རྗེས་མ་ཐུན་པ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་མི་རྟག་པ་དེ་རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་། རྟག་པའི་ཤེས་བྱ་སོགས་དང་རྒྱུད་འགལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ནམ་མཁའ་དང་འགྲོག་པའི་བདེན་པ་ལྟ་བུ་དང་། རི་བོང་གི་རྭའི་དོན་སྟེ་དང་། མོ་གཤམ་བུའི་དོན་སྟེ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་གིས་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པ། རྒྱུ་དང་ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་ཡི། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་བཞག་བྱེད། །ཐ་དད་ཕན་གནོད་འབྲེལ་དང་འགལ། །གཉིས་ཀ་མིན་ན་ཐ་དད་ཙམ། །ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་འགྲེལ་མཇུད་པའི་གཞུང་

[५८४]

གི་དངོས་བསྟན་ལ་འདི་ལྟར་བཤད་ནས་ཏེ། འགལ་བ་ལ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་ཚད་མས་གཞོད་
འགལ་གཉིས་བཤད་ལ། ཕན་ཚུན་སྤངས་པ་ལ་འགལ་བར་བཤད་པ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་
རྒྱས་སུ་སྤྱར་བའི་འགལ་དམིགས་མ་བཤད་དོ། །ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་དངོས་པོ་
དང་མི་རྒྱ་བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་རྟོག་པ་སྤང་བ་ལ་འདི་སྐྱེ་དུ་དོགས་པར་གྱུར་ཏེ། ཤྲ་སེར་
དང་། ཀ་ཏུམ་དང་། ཏ་དང་བ་གླང་སོགས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལས་ཐ་དད་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤྲ་ན་པོ་སེར་པོས་ཤྲ་ངར་སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་། སེར་པོ་མེན་པ་
ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བར་སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་བསྟན་པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་
སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་གྱི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་པོ་གཉིས། །ཡིན་པ་
སྟོང་རྩད་མེད་པས་ཁེགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ཤྲ་ན་པོ་ཆོས་ཅན། སེར་པོ་དང་འགལ་བར་ཐལ། སེར་པོ་
མ་ཡིན་པ་ལ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེར་པོ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱོད་སེར་པོ་
མ་ཡིན་པའི་བྱ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཡང་དུས་མཉམ་པའི་ཚ་གྲང་གཉིས་དང་། སྟོང་བ་དང་དེས་
བསལ་ཟིན་པའི་ཆུན་པ་གཉིས་དང་། སྟོང་བ་དང་ཆུན་པ་མ་འོངས་པ་ཆོས་ཅན། འགལ་བར་ཐལ། རྟེས་སུ་འགྲོ་
ལྡོག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་སྟེ་པའི་དོགས་པ་འདི་ངེས་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ལན་ལ་གཉིས་ཏེ།
མགོ་མཚུངས་དང་། རྣལ་མའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དུ་བ་ཆོས་ཅན། མེ་ལ་རྟེས་ སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
ངེས་པར་ཐལ། མེས་སྟོང་པ་དང་མེ་མིན་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བར་སྣྲོན་པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྣྲོན་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་
ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེ་སྐད་དུ། ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་པོ་

[५६९]

གཉིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བར་འདོད་ན། འགལ་བ་ལ་མི་འཐུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། དུ་བ་མེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྟོག་མི་འཐུལ་བར་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། རྟེས་སུ་འཇོག་ལྟོག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོ་ལ་བ་དེས་ཁྱོད་རྟག་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྟོག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དེས་པར་ཐལ། དེའི་ངོར་ཁྱོད་རྟགས་པས་སྟོང་པ་དང་། མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བར་འདོད་ན་ཁྱོད་དེའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་འགལ་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་འདྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱེད་རང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་འགལ་བར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ལ་འདྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱོད་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྟོལ་མའི་ལན་ལ་ཐལ་བ་དང་པོའི་རྟོལ་ལན་དང་། གཉིས་པའི་རྟོལ་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཐོན་པོ་སེར་པོ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྟོག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། སེར་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྟོག་མི་འཐུལ་བར་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། དེའི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོན་པོ་སེར་པོས་ཐོང་བར་བསྒྲུབ་པའི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་དོན་གྱི་སྟེང་ནས་དོན་དེ་དང་དེ་འགལ་བས་འགལ་བར་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་དེ་དང་དེ་འགལ་བ་ཅམ་གྱིས་འཇོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་ལས་གཞན་དུ་ནུམ་པའི་ཐ་སྙད་བྱ་རྒྱང་དང་། ནུམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་བྱ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །མདོར་ན་ཐོ་སེར་འགལ་བར་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་

[५६९]

ཡང་མེད། རྟེས་དཔག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་མེད་དེ། དེའི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱང་མེད། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མེད་དེ། ཆོས་ཅན་སྟོན་པོ་ཚད་མས་ངེས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་སེར་པོ་མ་ཡིན་པའི་དོན་བྱུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མེད་དེ། སྟོན་པོ་སེར་པོ་མིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་སྟོ་སེར་འགལ་བར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་ནུས་ན་མཚན་ཉིད་དེ་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྟོག་དང་འགལ་བར་ཐལ་བ་དང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་དེའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོ་སེར་འགལ་བར་འདས་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་མེད་དེ། དེ་གཉིས་གཅིད་བྱ་གཅིད་བྱེད་དུ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་འགལ་འབྲེལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། རྒྱུ་འབྲས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོ་སེར་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གཉིས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་མ་མཐོང་བ་དེ་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་གྱི། འགལ་བར་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། དུས་མཉམ་པའི་ཚ་གྲང་དང་། སྣང་བ་དང་འགགས་ཟིན་པའི་མྱུན་པ་གཉིས་ལ་ནི་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གང་རུང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི། དེ་དག་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དང་པོ་མེད་དེ། དེ་དག་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་

ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྣང་བ་དང་དེའི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་ཐུན་པ་མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དང། མཐོང་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང། མཐོང་སྒོམས་མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གཉིས་འགལ་བར་ནི་འདོད་ལ། འདིར་བསྟན་གྱི་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་ཚེ། པན་ཚུན་སྒྲུབས་འགལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཚང་བ་ལྟར་སྣང་ཡང། དོན་ལྟར་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལས་མ་འདས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ངས་པ་སྐྱེས་པས་སྲོ་འདོགས་ཕྱིས། ।མི་སྐྱེ་བ་ནི་བློ་ཡི་ཡིན། ।ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། གཉིན་པོ་ཡོད་པ་ན་སྒྲུབ་བྱ་སྐྱེ་མ་ནུས་པ་ཉིད་ལ་ལྟར་ཅིག་མི་གནས་པ་ཞེས་བརྗོད། ཅེས་གསུངས་པས་སོ། ।དེ་དག་གི་གཞོད་བྱ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ཀྱང། ལྟར་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་དག་གི་ཉེ་བའི་རྒྱུ་གཉིས་པོ་ལྟར་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དངོས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། ।ཞེས་བཤད་ཟིན་ཅིང། འཚད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། ।འདི་ལྟར་ཡང་བཤད་ནུས་ཏེ། དངོས་འགལ་དང། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྒྱུད་འགལ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་ལྟར་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཉིད་ལ་ཡིན་གྱི་དངོས་འགལ་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིག་ཤོས་ལ་དངོས་འགལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྒྱུད་འགལ་ངེས་བྱེད་མེད་པས་སོ། ।ངེས་འགྱུར་དང་ལྷོས་བཅས་འགལ་བར་འཇོག་པ་ནི་པན་ཚུན་སྒྲུབས་འགལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དེར་བཞག་པ་མིན་གྱི། ཚད་མས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ལས་དེར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། ।དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན་སྐད་ཅིག་མ་དང་མི་རྟག་པའི་འགྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་ཚར་ཤས་ནི། རྟག་པ་ལ་འཇིག་པ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མའོ། ।དེ་ལྟར་ན་སྟོན་པོ་དང་སེར་པོ་མིན་པ་གཉིས་ལ་འགྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་ཕྱིར། སྟོ་སེར་གཉིས་ལ་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་མེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང། རིགས་གཏེར་ལས་དངོས་འགལ་དང་རྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དེ་ནི་ལྟར་ཅིག་མི་གནས་འགལ་

[५७१]

ཀྱི་བོ། །གསུམ་པ་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཁྱབ་འབྲེལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དངོས་དང་། དེས་རྒྱས་དང་ཆོས་ལོག་གི་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱང་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུས་མཉམ་པའི་ཚ་གྲང་དང་། སྣང་བ་དང་མུན་པ་ནུས་མེད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་དང་། སྣང་བའི་དངོས་རྒྱུའི་རྒྱུ་ཚོགས་དང་། སྒྲ་རྒྱ་འཛིན་རྟོག་པ་ནུས་མེད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་དང་། སྒྲ་མི་རྒྱ་རྟོགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་གི་དངོས་རྒྱུའི་རྒྱུ་ཚོགས་དང་། མཐོང་སྤངས་རྟོག་པ་ནུས་མེད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་དང་། ཆོས་མཆོག་ཐ་མའི་དངོས་རྒྱུ་རྣམས་ལས་གཉིས་ཚན་ས་ས་བ་རྣམས་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས། དང་པོར་གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དང་གནོད་བྱ་ནུས་མེད་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་ནས་གནོད་བྱེད་ནུས་ལྡན་དམིགས། དེ་རྟེས་སུ་གནོད་བྱ་ནུས་མེད་དམིགས་པའི་ཚད་མ་སྟེ་རྟེས་འཇྲོད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཐུགས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་ནམ། ཡང་ན་ལྷོག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཐུགས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་གནོད་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེའི་གནོད་བྱ་ནུས་མེད་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་དེ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན། མ་དམིགས་པ་གཅིག་དང་མངོན་སུམ་གཉིས་ཏེ་གསུམ་མམ་ཡང་ན་མངོན་སུམ་གཅིག་དང་མ་དམིགས་པ་གཉིས་ཏེ་གསུམ་ཚན་གཉིས་པོ་དེ་གང་རུང་ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྣང་དང་མི་སྣང་མ་གཏོགས་པ། །འགལ་བ་ངེས་བྱེད་གནོད་བྱེད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་གནོད་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་དེ་དང་། དེའི་གནོད་བྱའི་རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་གྲུབ་པ་ན། འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚ་རེག་དེ་དེའི་ཆོས་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་གྲུབ་རེག་གི་རྒྱུན་དེ་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤ་མ་དང་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་

ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། གང་མེས་ཁྱབ་པའི་གཞི་ཡིན་ན་གང་རིག་རྒྱུན་ལྡན་དུ་མི་གནས་པས་ཁྱབ། དགེར་ན། དང་པོ་གང་རིག་གིས་ཁྱབ་པའི་གཞི་གཅིག་ཏུ་མེ་དང་གང་རིག་ནུས་མེད་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་ནས་མེ་དམིགས། དེ་ནས་གང་རིག་ནུས་མེད་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་གང་རིག་ལོག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དགེར་ན་ཚང་མང་དུ་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་རེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ལ་རྒྱབ་ཀྱི་མེ་དང། དུ་བའི་འབྲེལ་པ་རེས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་རེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་འདི་དག་ཏུ་ཏོས་ཏེ། ཚ་རེག་གིས་ཁྱབ་པའི་གཞིར་གང་རིག་མེད་པར་སྣྲུབ་པ་ལ། དེ་སྔོང་རྩད་མ་དམིགས་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པས་ཆོག་མོད། འགལ་ཟླ་རྟགས་འགོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རིག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་དང་ལྡན་པའི་གཞིར་ནི་དེ་མེད་པར་སྣྲུབ་པ་ལ་སྔོང་རྩད་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་ཆོག་པ་ཡིན་ཏེ། གཞི་དེར་གང་རིག་ཡོད་ན་སྔོང་རྩད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མེས་ཁྱབ་པའི་གཞིར་ནི་དེ་བཀོད་པས་ཆོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་གང་རིག་ཡོད་ཀྱང་སྔོང་རྩད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། ཡང་དེས་ཁྱབ་པའི་གཞིར་གང་རིག་གི་རྒྱུན་ལོག་རྗེས་སུ་དཏུང་སྔོང་མི་རྩད་གི་གང་རིག་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་འདི་མི་སྔོང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་ལོ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ནི་ཕྱར་བཟློག་རིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྐྱེས་འགལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཤད་པར་དཀའ་ལ། ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ངེས་བྱེད་ནི། བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་

[५ཀ]

མི་རྒྱ་པ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་འཚལ་བར་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པ་རྒྱ་པ་དང་འགལ་བར་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ། །ཕན་ཚུན་སྣང་བའི་དངོས་འགལ་ལ་ནི་འགལ་བ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་དེས་བྱེད་མངོན་སུམ་ཡང་མེད། རྟེས་དཔག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མེད་དེ། སྟོན་པོ་སྟོ་མིན་དང་ཕན་ཚུན་སྣང་འགལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འགྲུབ་ན་སྟོན་པོ་རྒྱང་པ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པཪམ། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་མིན་གཉིས་ཀ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ། དང་པོ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་རྒྱང་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་བྱ་དང། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཕན་ཚུན་སྣང་འགལ་དུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཤེས་བྱ་དང་ཕན་ཚུན་སྣང་འགལ་བ་ཉལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་ཀ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་འཛིན་པ་ཚད་མས་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཕན་ཚུན་སྣང་འགལ་དུ་དེས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་སྟོན་པོ་མ་ཡིན་པ་རང་ལྟོག་ནས་རྟགས་མེད་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྣང་ཞིང། དེའི་ནང་ཚན་སེར་པོ་ལྟ་བུ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་ནི་དེ་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་དེས་པས་བྱེད་པ་མེད་དོ། །རྟགས་གཉིས་པ་རྟེས་དཔག་ཀྱང་མེད་དེ། སྟོན་པོ་སྟོ་མིན་གྱི་སྟོང་པ་དང། དེ་སྟོན་པོ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བར་སྣྲུབ་པའི་སྒྲུབ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང། བྱ་བྲག་ཏུ་དོན་གྱུབ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཤེས་བྱ་དེ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་ཀྱང་ཕན་ཚུན་སྣང་འགལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཞར་ལ་ཤེས་དགོས་སོ། གཞན་ཡང་དངོས་འགལ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་ན་དངོས་འགལ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཤེན་ཏུ་ཤེས་པར་དཀའ་བ་འགལ་བའི་གནས་ལེགས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །འགལ་བ་དང་ནི་འབྲེལ་བའི་གནས། །རྗེ་བཞིན་ལེགས་པར་མ་ཤེས་ན། །རྟགས་ཀྱི་རྣམ་

[५७९]

དབྱེ་མི་ཤེས་པས། །དེ་ཕྱིར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ།། །།གཞུང་ལུགས་ཏུ་རི་ཙཏ་ཀ། ། །ལྷོ་ན་པའི་ངོས་ལས་ལེགས་བཤད་ཀྱི། །ཐང་ཆུ་དཀར་པོ་འདེན་བྱེད་ཀྱི། །ལྷུག་པའི་ལྷ་དེར་ཕྱག་བྱེད་ཀྱིས། །དགེ་གི་དབང་ཕྱུག་མཐོན་པ་དབྱངས། །ཀུན་དགའི་དཔལ་དུ་དེང་འདིར་བྱིན། །ཞེས་མཚོད་པར་བརྗོད་ནས། གསུམ་པ་རྒྱས་དང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་བསྟན་བྱ་ཉིད་ཧཱུཾ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱའི་སྒྲ་བཤད་པ། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ། གཞན་དོན་གྱི་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྡ་ཚང་བ་དེ་བསྟན་བྱ་ཅམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི་སྣ་ཆུ་ན་ཞེས་པ་སྟྲན་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱིས་བསྟན་བྱར་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་སམ། པཏྲ་ཞེས་པ་ཕྱོགས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ན་ཕྱོགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། བྱ་ཏེ་ལྷ་ཞེས་པ་རབ་ཏུ་བཟུང་བའི་དོན་གྱིས་ན་དམ་བཅའ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཀླུ་ས་ན་ཞེས་པ་གཞན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཙ་ནྱ་མ་ན་ཡེ་ཞེས་པ་རྒྱས་ཀྱི་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་ན་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཕྱོགས་ལྔར་སྣང་རྣམས་ལ་ནི་སྒྲ་བཤད་པ་འདི་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐུར་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་གང་ཟག་གི་སྐོན་ནས་དབྱེ་ན། ཆོས་པ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པ་རང་དོན་སྒྲུབས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་དང་། དེ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་གཞན་དོན་སྒྲུབས་ཀྱི་བསྟན་བྱའོ། །སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐོན་ནས་ཕྱེ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བའོ། །ཕྱོགས་ཐུ་ཕྱིའི་སྐོན་ནས་དབྱེ་ན། ཕྱོགས་ཐུ་མ་དང་ཕྱི་མའོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ལ་རྗོག་ལོ་ཆེན་པོ་ནི། སྒྲ་དང་མི་རྒྱ་བའི་ཚོགས་དོན་རང་མཚན་སྒྲུབ་བྱའི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་བསྟན་བྱར་མཚོན་པ་མི་འཐད། གྲུབ་ཟིན་ན་བསྟན་བྱའི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞིར་མི་འཐད་དོ། །ཡང་སྒྲ་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ན་ཡང། དེ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་

[५ཀ५]

དོན་རང་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་ཆོས་དོན་ལ་ཆོས་དོན་རང་མཚན་དུ་ཞེན་པའི་གཞན་
སེལ་བསྟན་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུང་། སྟོབ་དཔོན་ཕྱ་པ་ནི་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དང་ལ་མེ་ལྟར་དུ་དཔོག་
པ་ལྟ་བུ་ལ་ཆོས་དོན་རང་མཚན་མཚན་གཞི་ཡིན་ཅེང། རེ་བོང་ཅན་གྱི་དོན་སྤྱི་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་
བརྗོད་བྱར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ། དོན་སྤྱི་ཁོ་ན་མཚན་གཞི་དང། ཤེས་བྱ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་
རང་མཚན་དང་དོན་སྤྱི་གང་ཡང་རུང་བ་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བ་མི་འགལ་བོ་གསུང། རིགས་པའི་གཏེར་ལས། ཕྱ་
པའི་ལུགས་འགོག་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་གཞི་དངོས་པོ་འམ། །བཏགས་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྒྲུབ་པ་འཁྱལ། །ཞེས་
གསུང། རང་ལུགས་རྟོག་པོ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བ་ནི། སྒྲ་ཡི་དོན་ལ་རང་མཚན་དུ། །འཁྱལ་བ་བསྒྲུབ་བྱའི་
མཚན་གཞི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ། །དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འཚད་ཚེ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་ལ། སྒྲ
དང་མི་རྟག་པའི་ཆོས་དོན་རང་མཚན་དེ། ཆོས་ཚོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གམ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་དེ་ཡང་དག་ཡིན
ལ། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཆོས་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ལམ་རྟོག་པོར་སྒྲ་རྟག་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་དེ། སོང་ཚོད
དང་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་བཞག་གོ། །འཇུག་པའི་ཚེ་ནི་སྒྲ་དོན་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར
དགག་སྒྲུབ་བྱས་པས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་མི་བསྟུ་བ་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཆོས་ཚོད
དང། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་མེད་ཀྱང། སོང་ཚོད་དང་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ།
སྒྲ་དང་རྟག་པའི་ཆོས་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་ལྟ་ཀ་ཚང་བའི་སྐབས་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ
ན་ཡང་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་མ་བཞག་གོ། །ཅི་སྟེ།
རྟགས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་མིན་ན་བསྒྲུབ་བྱར་འགལ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་དང།
རྟགས་ཡང་དག་གིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།

[५४७]

རྒྱས་ཡང་དག་གིས་སྣྲོན་མི་ནུས་པ་དེ་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྗེ་ཤྲཱ་དྷ། བདག་གིས་དོན་བཞིན་བསྣྲོན་བྱར་འདོད། །ཅེས་དང་། འདིས་ནི་གཉིས་བཅས་སྟོར་བ་ལ། །ཞེས་སོགས་དང་། སྣ་དོན་ལ། བརྟེན་ནས་འདིར་ནི་བསྣྲོན་པ་དང་། །དགག་པ་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ལུགས་འདི་ལ་རྒྱས་ཀྱིས་དཔག་བྱེ་བསྣྲོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཉིད་འགྲེལ་པ་ལས་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདི་སྙམ་དུ། སྣ་རྒྱ་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེར་སྣྲོན་པའི་བསྣྲོན་བྱ་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྣྲོན་བྱ་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྗེ་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། རྟོག་ངོར་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཏདོས་ཀྱི་བསྣྲོན་བྱ་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྗེ་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཏོག་ངོར་མིག་སོགས་བདག་དོན་མི་བྱེད་པ་རྣམ་པར་བསལ་ཏམ་དེ་ཚོས་ཅན། བསྣྲོན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་བསལ་མེད་ཅིང་ཆོལ་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚད་མས་བསལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དབང་ཕྱུག་རྒྱ་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དབང་ཕྱུག་རྒྱ་པ་དངོས་མེད་དུ་སྣྲོན་པའི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་སྐྱོན་མེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་ཤྲཱ་དྷ། ཚོས་ཅན་རྒྱ་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་སྣ་རྒྱ་པར་སྣྲོན་པ་ལ་གཞལ་བྱ་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བ་དེའི་ཚེ་ན་སྣ་དང་རྒྱ་པའི་ཚོགས་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ཚོས་ཅན། སྣ་རྒྱ་པར་སྣྲོན་པའི་བསྣྲོན་བྱ་ལྟར་སྣང་དུ་ཐལ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་བསྣྲོན་བྱ་གང་ཞིག་ཏུ། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་བསྣྲོན་བྱ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དང་པོ་བྱས་ལ། ཐ་བར་འདོད་ན། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྟ་གང་རུང་གིས་ལོག་ཕྱོགས་ལྟ་པོ་གང་རུང་ཞུགས་པར་ཐལ། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྣྲོན་བྱ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ་སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་བས་བྱེད་ཟིན་པ་ཡང་

[ཀ]

མ་ཡིན། དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་ཡང་མ་ཡིན། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བས་བསྟུན་བྱར་ཁས་མ་ཟྭངས་པ་ཡང་མ་ཡིན། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མས་བསལ་བ་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་འདི་ལྟར། སྒྲ་རྒྱག་པར་སྟྲན་པ་ལ་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། རྟོག་ངོར་སྒྲ་མི་རྒྱ་བ་ཆུམ་པར་བསལ་ཅམ་དེ་ཚོས་ཅན། སྟྲན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མས་བྱུབ་བསལ་མེད་ཅིང། དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱུབ་པ་ནི། བསྟྲན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ནི། རྒྱས་ཡང་དག་གི་དཔག་བྱ་ཡིན་དགོས་སྟྲམ་དུ་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་གཞུང་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང། རྒྱས་ཡང་དག་གི་དཔག་བྱ་དེ་བསྟྲན་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནི། བསྟྲན་བྱ་ཡང་དག་གོ་བྱེད་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་ན་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། རི་བོང་གི་རྭ་མེད་པ་དང། བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རྒྱས་ཡང་དག་གི་གོ་བྱ་དང། ཚོས་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། བསྟྲན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་བྱུད་པའི་སྒྲ་དེ། བསྟྲན་བྱ་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན་དེ་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། བསྟྲན་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རང་གི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། བསྟྲན་བྱ་བརྗོད་པར་དམ་བཅས་ཀྱང། །སྒྲ་དེ་ལ་སྐྱོན་འཐད་མིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་སྒྲ་མི་རྒྱ་བ་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བས་ཤེས་འདོད་དང། དཔག་འདོད་གཉིས་ཀ་ཞུགས་ནས། དེ་སྟྲན་ལ་གཞལ་བྱ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། སྒྲ་དང་མི་རྒྱ་པའི་ཚོགས་དོན་ཚོས་ཅན། རྒྱས་ཡང་དག་གི་བསྟྲན་བྱར་ཐལ། བསྟྲན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྟྲན་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྡ་ཚང་བའི་

[५७५]

ཕྱི་ར། ཚ་བར་འདོད་ན། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །མདོར་ན་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ནུས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་གི་ བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་རྒྱས་ཡང་དག་གི་ནུས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གཞུང་ན་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྟོར་ཡོད་མི་དགོས་ཤིང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་དོན་ལ་གནས་པའི་ཚོགས་དོན་ཡིན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གིས་ནི་ བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་གཞི་ལ་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ནས། གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། འདི་ལ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་དུ། །སྒྲུབ་ལ་རྩོད་པའི་གོ་སྐབས་ མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དོན་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་མཚོན་པ་མི་འཐད་ དེ། དེ་མ་གྱུར་པའི་ཚེ་མཚོན་རྒྱུ་མེད། གྱུར་པའི་ཚེ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། ཆོས་ཅན་ ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་དེའི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་དགོས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲ་རྟག་ པ་ལྟ་བུ་བསྒྲུབ་བྱར་མཚོན་པ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་དང་རྟག་པས་སོ་སོར་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཚོགས་པ་མི་སྲི ད་ པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཉེས་པ་མེད་དེ། སྒྲ་རྟག་པ་ལ་དཔག་འདོད་ཁང་ཤེས་འདོད་ཞུགས་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པའི་ དཔེ་ཀྱི་སྒྲ་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པ་ལ། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྟ་ཚང་བ་ མཚན་ཉིད་དུ་རྟོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་སྐད་དུ། ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ མེད་ནས་མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་སེལ་ལ་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛིག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ལ་རྟློམ་ཚོད་ཀྱི་རྒྱས་

[५७९]

དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་ལ། དེ་དང་དེར་འཇ�pa་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་རྟེ་སྐད་དུ། ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ནི་བསལ་བའི་ཕྱིར། །ཚོགས་པ་བསྡུད་བྱར་མི་འགྱུར་ལ། །ཞེས་བཤད་པས་ཁྱེད་ལ་གཉིད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྣྲོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་དེས། གཙོ་བོ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་སྒྲོར་བ་དེའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཆོས་ཅན། ཏྲ་པའི་མེ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱུག་གིས་བྱས་པའི་ཚང་མང་བཞིན། ཞེས་པའི་སྒྲོར་བ་དེའི་ཏྲ་པ་ཆོས་དོན་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་རྟེ་སྐད་དུ། དེ་ལྟའི་ཏྲ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་མེད། །ཅེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྟོག་ཚོད་ཀྱི་ཏྲ་པ་དང་ཆོས་ཅན་མེད་པ་ཡིན་གྱི། གྲུབ་ཚོད་ཀྱི་ཏྲ་པ་དང་ཆོས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གྲུབ་ལ་ཏྲ་པ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད། ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་གྱངས་ཅན་གྱི་ངར་གཙོ་བོའི་སྒྲོན་ནམ་འགྱུར་ཀུན་གྱི་ཉེར་ལེན་དུ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་རྟོག་ཚོད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཙོ་བོ་ལ་དེར་རྟོག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་གཙོ་བོ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དུ་ཐལ། རྟོག་ཚོད་ཀྱི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཏྲ་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དེའི་ཚེ། གཙོ་བོའི་སྒྲ་དོན་ཁོ་ན་རྟོག་ཚོད་དང་སོང་ཚོད་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གྱངས་ཅན་གཙོ་བོའི་སྒྲ་དོན་ཞེས་པ་གཙོ་བོ་དང་མཚན་ཉིད་ལ་རྟོག་པ་མ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཡིན་མོད། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་དང་གྱངས་ཅན་གཙོ་བོའི་སྒྲ་དོན་གྱི་ངོས་འཛིན་མི་མཐུན་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་ནང་དུ་གྲུབ་པའི་སྒྲ་དོན་དེ་ཉིད་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་གཅིག་ན་མཐུན་ནང་དུ་རྟེ་ལྟར་གྲུབ་ཅེ་ན། དེ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་སྒྲའི་ངོས་འཛིན་

[५८०]

མི་མཐུན་ཡང། །སྒྲ་ཅམ་མཐུན་ནང་དུ་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་
རྣམས་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཚད་དོ། །བཞི་པ་གཞན་དོན་གྱི་བསྟན་བྱ་བྱེ་
བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རབས་པ་
ཕལ་ཆེ་བ་དག་ན་རེ། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་དེ་གཞན་དོན་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་
གྱི། སྒྲོ་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཅམ་གྱི་མཚན་ཉིད་མིན་ཏེ། རང་དོན་སྐབས་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་མཐུན་
པར་སྨྲའོ། །འདི་མི་འཐད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལུང་དང་འགལ་བ་དང། རིགས་པས་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྒྲོ་ར
བཤད་པ་དང། བྱ་བྲག་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་མིན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྐད་དུ་ཟེར་བ
དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དང་རིགས་པའི་སྒོ་དང། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཐམས་ཅད་བྱ། བསྟན་བྱའི་མཚན
ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གཞན་དོན་དང་རང་དོན་སོ་སོར་བྱེ་བ་ཐུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང། རྒྱ་བོད་ཀྱི
འགྲེལ་བྱེད་ཚད་ལྡན་སུས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་དེ་གཞན་དོན་སྟྲན་བྱ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་པ་མེད་པའི
ཕྱིར། ཅི་སྟེ་འདི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་འཚད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། གཞན་དོན་གྱི་བསྟན་བྱ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ
བྱས་སོ་སྙམ་ན། འོ་ན་རིགས་སྒོ་ནས་གསུངས་པ་དེ་ཡང་དེ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ
བ་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་འཚད་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཐམས
ཅད་ཀྱང་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཁོ་ནར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྗེ་སྐད་དུ
འདི་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་དང། །རྟགས་ལ་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་མེད། །ཅེས་པའི་འགྲེལ་པར། ཐོག་བུར་ བའི
རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྟན་བྱ་ལ་ཡང། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་དེར་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི
ཕྱིར་དང། ཡང་འགྲེལ་པར། རྟགས་དེར་རྩོགས་པའི་བསྟན་བྱ་ལ་གསུམ་

[५८१]

སྟེ་ཞེས་རྒྱས་ཡང་དག་གི་བསྟན་བྱ་ཅམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཤེན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དོན་
བསྟན་བྱ་ཞེས་པའི་ཚོགས་གྲོ་ཅམ་ཡང་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་ཀྱང་སྟོན་དགོས་ལྟ་བ་ནི། ཐོ་བུར་བའི་
རྒྱས་ཡང་དག་གི་བསྟན་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བསྟན་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་མིན་པར་བཞེད་ཅིང་། བསྟན་
བྱར་བློས་བཟུང་རུང་ཅམ་རྟོགས་པ་ལ་བསྟན་བྱ་རྟོགས་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པར་བཞེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་
སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་དེའི་ཚེ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པའི་ཚོགས་
དོན་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞན་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྡན་ཚང་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོལ་བས་ཚད་མས་གྲུབ་བས་ལ་མེད་ཅིང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་དཔག་
འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཚོགས་དོན་གང་ཞིག ཐུན་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་
ཆོས་ལྡན་ལས་གང་ཞིག་མ་ཚང་བ་ཡིན་ཞེས་དྲྭོ། །བསྟན་བྱར་ཁས་ཟློས་པ་དེ་མ་ཚང་ངོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་ལ་
ཐུན་བྱེད་མ་བཀོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་ཆོལ་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་མ་ཚང་ངོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མཁས་
པ་མིན་པ་ཁྱེད་ཅག རང་དོན་རྒྱས་ཡང་དག་གི་དཔག་བྱར་བཟུང་བ་དེ་རང་དོན་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་དུ་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་དེ་གཞན་དོན་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་
དུ་ཁས་བླངས་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད། རང་དོན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཁྱབ་ཆེས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱ་མ་ཡང་རང་དོན་གྱི་
བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ལ་ཁྱབ་ཆེས་སོ། །སྤྱ་མ་ལ་ཆོལ་བས་བསྟན་བྱར་ཁས་བླངས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་འདི་ལ་
ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་ངེས་པ་མེད་དོ། །དེ་ཡོད་དེ་ཚུལ་གསུམ་ཆོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མས་
ངེས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱ་མ་ཡང་ཆོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་བྱར་ཁས་བླངས་སོ། །འོ་ན་རང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་
བྱེད་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེས། བསྟན་བྱ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་འགྲུབ་

པར་ཚད་མས་ཤེས་སམ་མི་ཤེས། ཤེས་ན་ནི་གྲུབ་ཟིན་པས་བྱར་མི་རུང་ལ། མི་ཤེས་ན་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། བརྡུག་པ་དེ་ནི་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཁས་ལེན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མཚུངས་པས་རང་གཞན་གཉིས་ཀས་དོགས་པ་དེ་སེལ་དགོས་སོ། །འོན་རྗེ་ལྟར་སེལ་ཞེ་ན། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གཉིས་ཏེ། གྲོལ་བྱེད་བ་དང། དེ་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་གྲོལ་བྱེད་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་གྲོལ་བྱེད་བ་ཡིན་པས། སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་ཟློས་པ་དུས་མཉམ་པར་རིགས་གཏེར་ལས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཏེ། དང་པོར་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཞུགས་པས་ཤེས་འདོད་ཚང། དེའི་རྟེས་སུ་རྟགས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ཤེས་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པར་འདོད་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་དཔག་འདོད་ཞུགས་ནས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་ཟློས་པ་ཚང་བ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་རང་དོན་སྐབས་སུ། ཚུལ་གསུམཤེས་པའི་འོག་ཏུ་གཏན་ཚིགས་འགོད་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རང་དོན་སྐབས་སུ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ཤེས་པ་དང་རྟེས་དཔག་སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན་ནི་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཚུལ་གསུམཤེས་ནས་དེ། དེའི་འོག་ཏུ་རྟེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཤེས་པ་དང་དྲན་པའི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན། གཏན་ཚིགས་འགོད་པས་དྲན་པར་བྱེད་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་གི་འདོད་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དངོས་དང། དེའི་རྣམ་བཅད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལྟར་ན། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྡ་ཚང་བ་དང། རིགས་སྦྱོ་ལྟར་ན། གྲུབ་བསལ་མེད་ཅིང་ཆོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་ལྡན་པ་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏམ་དང། ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །འདིར་བསྒྲུབ་བྱར་འོས་ཤིང་ཞེས་དང། ཆོལ་བ་རྟོག་ལྡན་གྱིས་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མཁས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་གིས་དུས་ཕྱིས་སྒྲུར་བའི་

[५८३]

ཚོགས་ཡིན་པས་ཡིད་བརྟན་པར་མི་བྱེད། །དབྱེ་ན། རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་གཉིས་སོ། །མཚན་ཉིད་ནི། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྣོལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚོས་ལྡ་ཚང་བ་དང་། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྣོལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚོས་ལྡ་ཚང་བའོ། །ཚོས་ལྡ་ནི་ཇི་སྐད་བྱ། ངོ་བོ་ཁོ་ན་རང་ཉིད་དང་། ། འདོད་ཅིང་མ་བསལ་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པོ། ། འདིར་བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་པས་མཚོན་བྱ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་བྱ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ་ཞེས་རྟོག་ལོ་ཆེན་པོ་བཞེད་དོ། ། བསྟན་བྱ་བ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཕྱོད་ལན། རྣམ་པར་དེས་པ་ལས་འབྱུང་བ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བྱ་ལ་བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བསྟན་བྱ་ངག་ཏু་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོག་སྟྲན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏু་མི་འདོད་པས་སོ་ཞེ་ན། བསྟན་བྱ་ངག་ཏু་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་མོད། ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་། སྐབས་ཀྱི་རྣོལ་ བའི་ཚད་མས་བསལ་བ་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་ཚོས་ལྡ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕྱི་རབས་པ་གཞན་དག་ན་རེ། རིགས་པ་ཅན་པ་ཁ་དང་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་བྱ་ལ་ཡང་བསྟན་བྱ་བའི་སྒྲ་སྟོས་པ་ཡིན་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ནི་མཁས་པའོ། ། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་མདོར། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ནི་འབྲེལ་པ་དང་། ། བསྟན་བྱ་བརྗོད་བྱ་གཞན་རྣམས་སྦྱང་། ། ཞེས། རྣོལ་བ་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་བསྟན་བྱ་རྟོགས་པའི་རྟེས་དཔག་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏু་ཕྱོགས་ཆོས་དང་འབྲེལ་པ་ དང་བསྟན་བྱ་གསུམ་དག་ཏু་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ལྔ་མ་གཞན་ཉེར་སྤྱོར་དང་མཐུན་བསྡུད་ བརྗོད་པ་སྦྱང་དགོས་པར་གསུངས་སོ། ། དེའི་དགོངས་པ་ལ་རིགས་གཏེར་ལས། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ནི་འབྲེལ་པ་ ཡིས། ། བསྟན་བྱ་བརྗོད་བྱ་ཞེས་དེའི་སྒྲུས་བྱས་བསྡུ་བར་འཆད་དགོས་པར་གསུང་ལ། ཡང་ན། དང་པོ་ཕྱོགས་ སྡུ་མ་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཆ

བའི་གཏན་ཚིགས་འགོད་པའི་དུས་སུ་བསྟན་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་དགོས་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་སྟྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འགོད་པའི་ཚེ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་བརྗོད་དགོས་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྦྱར་ཚོལ་གྱིས། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ། བསྟན་བྱ་བ་དང་། སྟྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པོ། །དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོར་ངག་དེས་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་བྱས་ན་སོགས་སྟྲུབ་པའི་ངག་བཀོད་པ་དེའི་ཚེ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་བསྟྲུབ་བྱ་ཡིན་ཀྱང་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཕྱོགས་ཆོག་སྟྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་འདིར་གཞུང་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ལ་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ནི། བྱུབ་པའི་མཐའ་གཉིས་པ་ཞེག་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྟ་ཚང་བ་དེ། ཕྱི་རབྱུད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའམ། ཡང་ན་དེ་བསྟྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་དེའི་ཚེ། སྒྲ་རྟག་པ་དང་། བྱམ་པ་ཝེས་བྱ་མིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སྲིད་པའོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ན། འདི་ལ་ལུགས་དང་པོ་བསྟྲུབ་པ་དང་། གཉིས་པ་བསྟྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར། དེ་དེ་ཡིན་ཏེ། ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་མཐའ་དག་ལས། དེ་འདྲ་བ་བསྟྲུབ་བྱ་ཅམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་ཀྱི། གཞན་དོན་དང་རང་དོན་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་ལྟ་ཞོག ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྣང་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་བསྟྲུབ་བྱ་ལྟར་སྣང་རྣམས་བསྟྲུབ་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ལྟར་སྣང་བཞིན་གོ། །དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ན། གཞུང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་བསྟྲུབ་བྱ་ལྟར་སྣང་གི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བས་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་ཡིན་ལ། དང་པོ་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་ནི་ བསྟྲུབ་པར་བྱ་བའི་མིང་དོན་གཉིས་ཀ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་སྟྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་ཡིན་ན་ བསྟྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་དགོས་པར། སྟྲུབ་བྱེད་དབང་དུ་བྱས་

〔५८९〕

ཉིད་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་ལས་ཤེན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་ན་བསྟན་བྱ་ཅམ་དུའང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་མི་འགལ་ན། ཡོད་ན་བསྟན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་ཉེས་པས་མི་གོས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བ་དེའི་ཚད་མས་བསལ་ན་ཆོས་བ་དེའི་ངོར་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྟན་བྱ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་གཞི་ཡང་ལྟ་བོ་དེ་ཅམ་དུ་དེས་པའི་ཕྱིར། དེས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ལ་ལྟ་བོ་དེ་བྱེད་པ་དེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་འདི་ལྟར། སྒྲ་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པར་བསྟན་པ་གང་རུང་ལ་གཞལ་བྱའམ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པ་དེའི་ཚེ་ན། གཉིས་ཀ་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར། གཞལ་བྱ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བ་དེའི་ཚེ་ན། སྒྲ་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་བ་དེའི་ངོར་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། ཆོས་བ་དེའི་ཚད་མས་གྲུབ་བསལ་མེད་ཅིང་། ཆོས་བ་དེ་ལ་ལྷོས་པའི་སྤང་ཆོས་བར་ཉམས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ཆོས་བ་དེའི་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་བ་དེའི་ངོར་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕུགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཁྱས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་བཤད། ཕུགས་ཏེ། ཕུགས་ཐེ་ཆོས་ལ་བརྟེན་ཕྱིར། ཆོས་ལ་ཕུགས་ཆོས་ཅན་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་བ་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་རྟག་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་འདི་སྐྱེས་དུ་སེམས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཚེ་ན་དེ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བྱ་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་ཚད་མས་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཏུགས་ཡང་དག་གི་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། མ་

[५८७]

བྱུབ་པ་ལ་ཡོད་ཚོས་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལས་དེའི་ཁྱབ་པ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲྭ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་
གསུམ་དང་། ཡང་འགལ་བ་ལ་མི་འཐུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་དེ་སྒྲ་རྟག་པར་སྨྲྭ་པ་དང་མི་
རྟག་པར་སྨྲྭ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བ་དེའི་ཚེ། དེ་གཉིས་ཀ་བསྨྲྭ་བྱ་
ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་ཏེ། ཉེས་པ་བཞི་སེལ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །རྗེ་
ལྟར་སེལ་ཞེ་ན། རིམ་པ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟར། སྒྲ་རྟག་པ་ཚོས་ཅན་སྟོང་བསྨྲྭ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་མ་ས་
བསལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤྱ་མ་ལ་ཡང་མེད་དོ། །ཡོད་དེ། བསྨྲྭ་བྱ་ཡང་དག་ལ་ཚད་མས་
མ་བསལ་བ་དགོས་པར་དེའི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་སྒྲབས་ལས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཕྱི་མ་ལ་ཡང་ཡོད་
པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་དགོས་པར་བསྨྲྭ་བྱ་ཅམ་གྱི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་སྒྲབས་ལས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེའི་
མཚན་ཉིད་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤྱ་མ་ལ་ཡང་མེད་དོ། །སྤྱ་མ་ལ་ཚོགས་ལ་མེད་ཀྱང་དོན་གྱིས་
ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་འཛིན་པའི་སྒྲབས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཕྱི་མ་ལ་ཚོགས་དོན་གཉིས་
ཀ་ལས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་ནི་བདོས་སུ་གསལ་ཞིང་། དོན་ནི་གཞན་དོན་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བར་བཤད་པའི་
བསྨྲྭ་བྱ་དེ་སྨྲྭ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འཛིན་པ་ན། མདོ་དང་རྒྱམ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལས། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་
ཚིགས་ཐམས་ཅད་ལ། བསྨྲྭ་བྱ་ཡང་དག་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །མ་གྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་
ཀྱང་འགལ་ཞིག་ལ་ནི་བསྨྲྭ་བྱ་ཡང་དག་སྲིད་ལ། ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྱུབ་པ་རྒྱམས་ལ་ནི་རྒྱམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་དེ་ཡང་དག་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པ་གཉིས་པ་ཡང་འཐུལ་བ་ཡིན་ཏེ། བསྨྲྭ་བྱ་ཡང་དག་ལ་ཚོས་
དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གཞུང་འགྲེལ་ན་མི་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚོགས་
དོན་ནི་དོན་གྱི་ཚོས་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། བསྨྲྭ་བྱ་ནི་གཞན་སེལ་གྱི་སྒོ་

[५२]

ནས་འཇ�eg་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱས་དང་པོ་གྱུར་སྟེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་རྒྱང་པ་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཉིད་དེར་སོང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཙམ་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་ཙམ་དེར་སོང་བ་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་ནམ་མཁའ་རྒྱ་བར་སྣྲོན་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཆོགས་དོན་མཚན་ཉིད་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁའ་དང་རྒྱ་པ་ཆོགས་པའི་ཆོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་གཉིས་པ་གྱུར་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་ཅན་ལ་ནི་ཆོགས་པ་དག །བསལ་བས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་དང་། ཆོགས་པ་བསྟན་བྱ་ཉིད་ཡིན་ནའང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་གསུམ་པས་ཀྱང་མི་གནོད་དེ། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ་རྒྱས་ཡང་དག་གི་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅི་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས། ཁོ་ན་ལ་འདོད་དོ་ཞེས། གཞུང་གི་དོན་མ་གོ་བར་ཟད་དེ། ཆོ་ལ་བས་བདག་ཏུ་མ་བཟོད་ཀྱང་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་དཔེར་བཟོད་དུ་བདག་གི་དོན་བཞིན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འདི་ཙམ་ཅིག་ཅེས་ཅན་གྱི་བསྟན་བྱར་འདོད་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས། དེའི་སྐབས་ཀྱི་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཁྱད་ཅན་གྱི་རང་ལུགས་ལ་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ས་ངས་རྒྱས་པ་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟ་བོ་གང་རྙེད་གྱི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། དེའི་རྒྱུ་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོའི་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་བ་དེ་ཡིན་ན་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གཞན་དོན་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ལ་མ་ཁྱབ་པ་སེལ་ནུས་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གྱངས་ཅན་གྱིས་ཞེ་འདོད་ལ་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྣྲོན་འདོད་ནས་བདག་ཏུ་དེ་གཞན་དོན་བྱེད་པར་བསྟན་པ་ལ་འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྟན་

[५५५]

བྱ་ཅམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ དེའི་རྒྱུ་གྱི་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེས་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ངོས་ཤེས་པ་ གཅིག་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་སེལ་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚིག་དེས་ མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་གང་རུང་ཅན་གྱི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་གྱི། སྒྲ་བསྟན་བྱ་ཡང་ དག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པས། ཚིག་དེས་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ལ་མ་ཁྱབ་པ་རྟེ་ལྟར་དུ་སེལ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་ བསམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་དེ་རྣམ་གསལ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་དམ་མཚོན་བྱེད་ཅམ་ཡིན་ལ། དེས་མཚོན་ ནས་དག་ཏུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་ཐམས་ཅད་ བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དོན་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད། ཁྱེད་ལ་མི་རྟོང་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་དེའི་རྣམ་ གསལ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་དམ་མཚོན་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་གསལ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་དུ་སྣོས་པ་དེ་བསྟན་བྱ་ ཡང་དག་དངོས་མིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ལྟར་ན་བདག་གི་དོན་བཞིན་བསྟན་བྱར་འདོད་ཅེས་དང། འདོད་ ཟླས་མ་ཁྱབ་སེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་པའི་གཞུང་གཉིས་ནང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །མ་བྱས་པ་ལ་ཡོད་ཚོས་ཞེས་ ས་གས་ཀྱི་དོན་ནི་གང་རུང་ཅན་གྱིས་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་སྟྲུབ་པ་ལ། གཏན་ཚིགས་རྣམ་པ་ལྔ་བཀོད་དེའི་ཚེ་ན། གཙོ་བོ་ངང་མཚན་དུ་ཡོད་པ་དེ་བསྟན་བྱར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། དེ་རྣགས་ཀྱིས་སྟྲུབ་མི་ནུས་པའི་ ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་བསྟན་བྱར་བཟུང་ན་འདིར། །གཏན་ཚིགས་རྟེས་འཛིན་མེད་ཅན་ འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ཡིན་པར་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལས་འདོད་འཁྲུགས་ཤིང། སྒྲ་ མི་རྟག་པར་སྟྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཡང་རྙེད་བ་གཅིག་ཅམ་དང། ཡང་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འཇལ་པ་མི་ཤེས་ པའི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ངོར། ཐུར་ཆོལ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་སྟྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ ཚོས་ཅན་ཁྱོད་ཆོལ་བ་དེའི་ངོར་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོལ་བ་དེའི་ངོར་ཁྱོད་སྟྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ ཚིགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་ལྟ་ལས་གང་ཞིག་མ་ཚང་ བ་ཡིན་ཞེས་རྗེའོ། །དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀྱི་ཆོལ་བ་དང་ཕྱིར་ཆོལ་བར་ཁས་བླངས་ནས། ཕྱིར་ཆོལ་བས་ཚུལ་ གསུམ་མི་ཤེས་པའི་ཐུར་ཆོལ་

[५८९]

གྱིས་ཙ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་ཅམ་གྱི་ཚེ་ན། སྟོང་བ་དེ་སྐོར་གྱི་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན། བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ། བསྟན་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་ལ་ལྷོས་པར་འདོད་པ་འདི་ནི་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་མ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །མ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་ལ་ལྟ་ལས་མ་གསུངས་ལ། ལྟ་བོ་དེས་ནི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་པ་སེལ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འགལ་བའི་ཚུལ་ནི། སྒྲ་རྟག་པ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཡང་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཀྱིས་བསྟན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི། གལ་ཏེ་ཚོས་ཅན་བསྟན་བྱར་བྱས། །དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་དེ་མི་ནུས། །ཅི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཀག་པ་དེ་ཉིད་སྟར་འོངས་པ་ཡིན་པས་མི་མཛེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་བསྟན་བྱར་བཟུང་བ། འདིར། །གཏན་ཚིགས་རྟེས་འཇྲོལ་མེད་ཅན་འགྱུར། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་ལེགས་པར་བསམ་དགོས་ཏེ། དེ་མ་བསམས་པར། ཡོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དཔེ་ལ་རྟེས་འཇྲོལ་མེད་པས། བསྟན་བྱ་ཡིན་པ་ལས་ཉམས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་གིས་ནི། རྟགས་རྟེས་འཇྲོལ་མེད་ཕྱིར། འདི་དེ་དག་གི་སྐྱོན་མིན་ནམ་ཞེས་པའི་དོན་དང་འགལ་བར་ཁས་བླངས་སོ། །གཞོན་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཞི་པ་ཡང་སྒང་མི་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། འོ་ན་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཡང་འགལ་བ་ལ་མི་འཐུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དང། བསྟན་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་དོན་མ་ཐུན་པར་སྐྱེས་ཀྱི་ཆོས་བས་ཚད་མས་ངེས་པ་ཡོད། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཡང་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྟགས་ནི་ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྒྱས་སུ་འབྱང་ཞིང་དེའི་ལུགས་དབྱིས་ཕྱིན་པར་མི་ཤེས་པ་དག་གིས་ཁས་བླངས་སོ། །གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་འདི་ལྟར། འགལ་བ་ལ་མི་འཐུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེ་ཡང་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡོད། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེ་ཡང་དེའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ཡང་དག་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡང་

དགེ་ཀུང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མཐུན་དགེ་ཡང་དགེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འང་འདོད་ན། དེ་སྣྲོན་ཀྱི་རྟེས་འཇོག་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །རྩ་བར་མ་ཁྱབ་ན་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཡང་འདི་སྐད་དུ། བསྟན་བྱ་ཡང་དགེ་ཡིན་ན་ཡོད་མི་དགོས་པ་ངོ་མཚར་བའི་གནས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བསྟན་བྱ་ཡིན་ན་ཡོད་མི་དགོས་པ་ཡང་ངོ་མཚར་བའི་གནས་སོ། །དེ་ལ་དེ་དགོས་པར་མ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱ་མ་ཡང་མ་བཤད་དོ། །བཤད་དེ་མ་བསལ་བ་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འདི་ལ་ཡང་བཤད་དེ། མ་བསལ་བ་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤྱ་མ་ཡང་དེ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དོ། །འོ་ན་སྒྲ་རྒྱ་གོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆོག་དེ་བསྟན་བྱ་ཡང་དགེ་བརྗོད་པའི་ཆོག་ཏུ་ཐལ། དེ་བསྟན་བྱ་ཡང་ཏུ་འགྱུར་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དམ་བཅའ་ཡང་དགེ་ཏུ་ཐལ། བསྟན་བྱ་ཡང་དགེ་བརྗོད་པའི་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། རང་གི་ཞེན་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི་འདི་ལྟར། ཕྱིར་ཆོས་དབྱྲོད་པ་པས་སྤར་ཆོས་སངས་རྒྱས་པ་དང་གྲངས་ཅན་གཉིས་ལ་སྒྲ་རྒྱ་གམ་མི་རྒྱ་ཅེས་དྲིས་པ་ན། སངས་རྒྱས་པས་མི་རྒྱ་པར་དམ་བཅས་པ་དང་། གྲངས་ཅན་གྱིས་རྒྱ་པར་དམ་བཅས་པ་དེའི་ཚེ་ན། གཉིས་ཀ་དམ་བཅའ་བ་ཡོ་རང་ལ་ལྷོས་པའི་དམ་བཅའ་ཡང་དགེ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉི ས་ཀ་ལྷོག་གྱུར་གྱི་དོན་དམ་བཅའི་དམ་བཅའ་གང་ཞིག་ དམ་བཅའ་བ་ཡོ་རང་གི་ཚད་མ་དང་ཁས་ལྡན་ས་ལོག་ཀྱིས་རང་གི་ཞེན་དོན་ལ་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྒྲ་རྒྱ་པ་ལ་སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པའི་སངས་རྒྱས་པ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་པ་རང་ལ་ལྷོས་པའི་དམ་བཅའ་ཡང་དགེ་ལ་དེ་བརྗོད་ན་ དེར་འགྱུར་ཡང། དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟོན་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་མིན་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲ་རྒྱ་པར་དམ་བཅས་པ་ དེའི་ཚེ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་ཏེ། སྤར་ཆོས་དུ་ཁས་ལྡན་ནས་དམ་བཅའ་བ་ཡོ་རང་ལ་ལྷོས་པའི་ དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཕྱིར་ཆོས་གྱིས་ཀྱང་བསལ་བ་མ་ཞུགས་པ་ དེའི་ཚེ་ནི་ཆོས་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ལྷོས་ནས་དམ་བཅའ་ཡང་དགེ་ཏེ། དམ་བཅའི་སྟོན་ལྟ་ཡོ་གང་དང་ཡང་མི་ལྟན་པའི་ཕྱིར་ དང་། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དམ་བཅའ་བ། །

ཅམ་དང་འབྲེལ་བ་ཕྱོགས་སྒྲོན་ཡིན། །ཞེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་གྱི་འཇོག་ཚུལ་གཅིག་པར་བཤད་པའོ། །མདོར་ན། གྲངས་ཅན་གྱིས་སྤར་ཆོལ་བྱས་པའི་ཚེ། བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ན་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སྲིད་པས་ཁྱབ་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྒྲ་རྒྱ་པ་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་དང་། དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་དེའི་ཚེ་ཕྱིར་ཆོལ་བས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་ནས་སྲུན་འབྱིན་པར་རིགས་པ་ཡིན་གྱི། དམ་བཅའ་ལ་སྒྲོན་བཏོད་ན་ཕྱིར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ། །སྒྲ་རྒྱ་པ་ལ་ཕྱིར་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཚེ་ནི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྒྲོང་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་ན། དམ་བཅའ་ལ་སྒྲོན་མ་བཏོད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་ན་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ལ་ཞེན་དོན་སྤྱི་ར་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཆོལ་བ་དང་དམ་བཅའ་བ་པོའི་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུང་ན་མེད་པར་མ་ཟད་ཀྱི། གཞུང་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་ན་གྲུབ་པ་གྲུབ་པ་ཉིད། །ཅེས་བཤད་པས་གྲུབ་བྱ་བཏོད་པའི་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་འདིར་བསྟན་བྱ་ལ་བསྟན་བྱས་ཁྱད་པར་ཁས་ཟློང་པའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་ཟློང་སོ་ཞེས་བྱ་བས་མ་ངེས་སོ། །གཉིས་པ་དེའི་རྣམ་བཅད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་སོ་སོས་བསལ་བྱ་སོ་སོ་སེལ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་འཕྲོས་ནས་ཕྱོགས་སྒྲོན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། འོ་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟ་པོས་བསལ་བྱ་ཅི་ཞིག་སེལ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ནི་གཉིས་ཏེ། རིགས་མི་མཐུན་པ་དང་། འོག་པར་རྟོག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཆོལ་བས་ཕྱོགས་སུ་མ་བཟུང་བ་དང་། ཆོལ་བས་བཟུང་ཡང་ཆོལ་བ་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་ཉེས་པ་དང་འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོལ་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ནི་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་དང་དོན་གྱིས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་པས་བསྟན་བྱ་མིན་པ་དང་། བསལ་བ་ཞུགས་

[५९३]

པས་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ངོ་བོ་ཞེས་པའི་ཚོག་དང་དོན་གྱིས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བའི་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་མ་བསལ་བ་ཞེས་པའི་ཚོག་དང་དོན་གྱིས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །རིགས་མི་མཐུན་ནི་གསུམ་པོ་དེ་ཙམ་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་དེར་ངེས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཕེས་འདོད་མེད་པ་གང་གིས་སེལ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྒྱས་སྒྲོན་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་སྒྲོན་མ་ཡིན་པས་འདིར་སེལ་མི་དགོས་སོ། །འོ་ན་ཅི་བ་ཆེན་པོ། སྒྲུབ་མི་དགོས་པ་དང་། སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱའི་རིགས་མི་མཐུན་དུ་བཞེད་པ་ལའང་རྒྱས་སྒྲོན་དང་། ཕྱོགས་སྒྲོན་མི་འགལ་བར་ཐལ་བས་མི་རིགས་སོ། །འོ་ན་སྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་མི་ལྡན་པ་གང་གིས་སེལ་ཞེ་ན། གྲུབ་བསལ་མེད་པར་བསྟན་པ་ན་ཐེ་ཚོམ་དང་ལྡན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་དང་། དཔེ་རྒྱས་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་གང་གིས་སེལ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཀ་འདོད་པ་གཅིག་བུས་སེལ་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་རྒོལ་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་རྗེ་སྐད་དུ། གཞན་འདོད་ཐམས་ཅད་བཟློག་ན་ཡང་། ཞེས་བཟུང་དོན་ནི་རྟོགས་ན་ཡང་། ཅེས་གསུངས་པོ། །གལ་ཏེ་དེས་དེ་སེལ་བར་མི་ནུས་ཏེ། འདི་ལྟར། དཔེ་རྒྱས་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་གཞི་ནི་རིག་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ། རིག་སྒྲ་མི་རྒྱ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཏིས་པ་ན། སངས་རྒྱས་པས་ཐོག་མར་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས། དེའི་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་འཇི་ན། སྒྲ་ལྟར་རྒྱས་སུ་བཀོད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། སྒྲ་ཚོས་ཅན་མི་རྒྱ་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་རྒྱས་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྦྱར་ཚོལ་སངས་རྒྱས་པས་བསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པར་དགྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་དོགས་པ་ཡིན་པས་ལན་འདི་ལྟར། རང་དོན་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟ་བུའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་འགོད་པ་མི་སྲིད་ལ། གཞན་དོན་

[५९३]

གྱི་སྐབས་སུ་ནི་ཇི་སྲིད་ཆོས་བས་སྣྲུབ་བྱེད་མ་བཀོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཆོས་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པར་ འཇོག་མི་ནུས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་ཅན་ཆོས་སོགས་སྣྲུབ་བྱེད་ཀྱིས། །ཅི་སྟེ་ཆོས་འདོད་ཡིན་བརྗོད་ ན། །གནས་སྐབས་འགའ་ཡི་འདོད་འགྱུར་ཞེང། །དེ་ཇོགས་པ་ཡང་དེ་དག་གིས། །ནན་གྱིས་ཁྱོད་འདི་འདོད་ ཅེས་པ། །གསལ་བར་དབང་ཕྱུག་སྟོད་པ་ཡིན། །ཅེས་པའི་ལུང་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བའི་ཚུལ་ལ། འོ་ན་བསྟན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་ ཀྱི་རྒྱར་གསུམ་པོ་དེས་སེལ་ནུས་ན། རང་ཉིད་དང་ཁོ་ན་བདོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་ ཏེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་ནི། འདོད་པ་ཞེས་ པའི་ཚིག་གི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་ལོག་པར་རྟོག་ཅེ་ན། ཆོས་བས་དག་ཏུ་མ་བརྗོད་ཀྱང། དཔག་འདོད་ ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ཅམ་བསྟན་བྱ་ཡིན་ན་ཁས་ཟློང་ས་པའི་བསྟན་ཆོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཡང་བསྟན་བྱར་ འགྱུར་རོ་སྙམ་པ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་པོའོ། །ཡང་འདོད་པ་དང་བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་སུ་ འབྲེལ་བར་བཤད་པ་ལས། ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ཞེག་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ན་ཆོས་བས་དཔག་ འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཤིང། ད་ལྟར་སྣྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་དགེ་རྒྱས་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་གཞིར་ བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་བསྟན་བྱ་ཡིན་ཏེ། དག་ཏུ་བསྟན་བྱར་མ་བརྗོད་ཀྱང་ཞེ་པས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་ བྱས་པའི་ཕྱིར་དང། བསྟན་བྱར་བསྟན་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཡང་སྐྱ་ཚོས་ཅན། བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་ལྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྩ་བའི་གཏན་ཚིགས་འགོད་པ་ལ་བསམས་པའོ། །དེ་ལ་ལོག་ རྟོག་དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་དེས་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ བ་ལ། སྐྱེ་བྱེད་འགོད་མཁན་གྱི་ཆོས་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ཞེག་དགོས་

[५९०]

པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། རང་ཉིད་འདོད་པ་བསྟུན་བྱ་ཞེས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རང་ཉིད་འདོད་པའི་ཁྱད་ཆོས་སྒྲ་སྒྲར་ནས་འཚད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་དེས་བསྟུན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། བསྟུན་བྱ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཁོ་ན་བ་ངོ་བོའི་ཁྱད་ཆོས་སྒྲ་སྒྲར་ནས་འཚད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཕྱི་རབས་པ་དག ཁོ་ན་བའི་རྣམ་བཅད་ལ་དེ་སྐོར་གྱི་སྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་དེ་སྐོར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་དང་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་རྣམ་བཅད་ལ་ཁས་ལྷན་པའི་ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་སྨྲོ་རྩ་ཏེ་སྐོར་གྱི་བསྟུན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་སེལ། ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་རེ་བ་ཡིན་ཡང་ཕུགས་ཀྱི་དོན་མ་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོལ་བ་དེས་ཁས་ལྷན་པའི་ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་སྨྲོ་རྩ་ཏེའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྟུན་བྱར་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་པ་ཕྱོགས་སྔ་མ་ལ་སྣང་གི ཕྱོ་བ་དེ་སྐོར་གྱི་བསྟུན་བྱར་བྱེད་དགོས་ཅེས་པ་ཕྱོགས་སྔ་མ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་མིན་ན་གཞུང་གི་རྩོད་ལན་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱི་ར་དོ། །འབྲེལ་མེད་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཅེ་ན་འདི་ལྟར། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཏི་སཱའི་ཡོན་ཏན་བཟློག་པའི་ཕྱིར། །གཏན་ཚིགས་འགལ་འགྱུར། ཞེས་ཅི་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་སྔ་མས་ཏི་རྟག་པ་སཱའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྟུན་བྱར་ཁས་ལྷན་ཟིན་པའི་ཕྱི་ར། ཡང་དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འདྲུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བྱ་བྲག་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྟུན་བྱ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་སྔ་མས་ནི། བྱ་བྲག་པས་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དེ་བྱས་པའི་

[५९५]

རྒྱས་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་དོ་ཞེས་ཁས་ཟློང་ཀྱི་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་། དགེ་དང་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། ।དམ་བཅའ་བར་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར། ।ཞེས་ཆ་ཅང་ཐལ་བར་འཚེན་པ་ཡང་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་སྔ་མས་ལུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་དགེ་རྒྱས་མ་གྲུབ་པ་དེ། སྟོང་བ་སྐོར་ཅིག་པོ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བསྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། དགྱོད་པ་བ་ན་རེ། སྒྲ་རྒྱ་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་བྱེ་བྲག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དགོས་ཏེ། བྱེ་བྲག་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྟོན་པའི་གཟུགས་ཟན་གྱི་ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ན། བྱས་པ་དེ་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་འགོད་མཁན་གྱི་ཆོས་བ་རང་གི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་རྒྱ་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཁས་བླངས་པའི་ལུང་གིས་གནོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་ཕྱོགས་སྔའི་བསམ་པའོ། ।དེ་འགྲོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། བྱས་པས་ཏི་རྒྱ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་ལ་གནོད་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ། བྱས་པས་ཏི་རྒྱ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་ལ་གནོད་པའི་ཆ་ནས། ཆོས་བ་རང་གི་འདོད་ཡུལ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དང་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཏི་རྒྱ་པ་དེ་བྱེ་བྲག་པས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་འདོད་ཕུགས་ཀྱི་ལས་མ་ཡིན། ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་མ་ཡིན་དམ་བཅའ་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཡང་སྒྲ་རྒྱ་སྟོན་ཀྱི་ལུང་ཁས་བླངས་ཀྱང་། དེས་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་ནུས་པ་དང་། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་དགྱོད་པའི་ཚེ་ལུང་གནོད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་བྱེ་བྲག་པས་ཁས་བླངས་པའི་ཏི་རྒྱ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་

[५९८]

དུ་སྟོན་པའི་ལུང་གིས། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་གཞོན་པར་ཐལ། སྒྲ་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་ སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་གཞོན་པ་གང་ཞིག ལུང་དོན་དེ་གཉིས་ཀ་ཆོལ་བ་དེའི་སྤྱི་ར་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྟན་བྱ་ཡིན་པར་ནི་ མཚུངས། གཉིས་ཀ་དེ་སྐོར་གྱི་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ནི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་ བསྟན་ཆོས་ལས། །ཞེས་དང་། ཆོས་ཅན་ཆོས་སོགས་ཞེས་པའི་ཀུས་པས་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དེ། སྤྱི་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་བསྟན་བྱ་ཡིན་པར་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་ཀྱི། ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་དེར་ཁས་བླངས་པ་ མེད་དོ། །ཡང་ཐམས་ཅད་བཟུང་ཞེས་དང་། བསྟན་ཆོས་མཐོང་བ་མ་ལུས་སྒྲུབ་ཅེས་པའི་ཀུས་པས་ཁས་བླངས་ པའི་ལུང་དོན་ཐམས་ཅད། ཆོལ་བ་དེའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྟན་བྱ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་སོ་ཞེས། སྒྲ་མི་ནས། མཚུངས་ཀྱི་བར་རོ། །གལ་ཏེ་མི་མཚུངས་ཏེ། རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དེ་སྐོར་གྱི་བསྟན་བྱ་ཡིན་ལ། ཅིག་ ཤོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲ་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཆོས་ཅན། དེ་སྐོར་གྱི་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ སྐོར་གྱི་ཆོལ་བས་ཁྱོད་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཆོས་ཅན་ཆོས་སོགས་ནས། དབང་ཕྱུག་སྤྱོད་པ་ ཡིན་གྱི་བར་རོ། །ཡང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅའ་ཐལ་བའི་ཚུལ་ནི། སྒྲ་བྱས་པར་སྟོན་པའི་ལུང་དོན་ཁས་ བླངས་ནས། རིག་བྱེད་པའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ ཅན། བསྟན་བྱར་ཐལ། ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཚོག་ཆོས་ཅན། དམ་བཅར་ཐལ། བསྟན་བྱ་བརྗོད་པའི་ཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཞར་ལས་བྱུང་བའི་ དོན་བརྗོད་ནས། དགྱེས་མ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱིས་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་ གསུམ་གྱི་རྣམ་བཅད་འཆད་པ་ན། སྤྱོད་པ་དེ་སྐོར་གྱི་ཞེས་སམ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞེས་སྒྲར་བ་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅིང་ ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རིགས་སྐོ་ནས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་འཆད་ཚུལ་ ལྟར་ན་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་མེད་པས།

[५९४]

དེ་སེལ་མི་དགོས་ལ། ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་སྐྱེ་བའི་གཞི་ཡོད་ཀྱང། དེ་སེལ་བྱེད་རང་སྒྲ་མི་སྣོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་འདི་གཉིས་སྐྱེ་བ་རྟོགས་ལྟན་ལ་འབྱུང་བས་སེལ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སེལ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། རིགས་པའི་སྒོར་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་རང་སྒྲ་མ་སྣོས་ཀྱང། མཚན་ཉིད་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་འཚང་པ་ན་ངོ་བོ་དང། འདོད་པ་དང་མ་བསལ་བ་གསུམ་གསུངས་དེས་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རིགས་མི་མ་ཐུན་མཐའ་དག་སེལ་བར་ནུས་ཤིང། དེ་ཙམ་གྱིས་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོན་རིགས་སྒྲོར་ཡང། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་གྱུར་པ་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་མ་བསལ་བ་དེ་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁོ་ན་བའི་དོན་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེར་ཉིད་ཅེས་པ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚིག་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དགེར་ན། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། །ཞེས་དང། འཇིག་ལ་འབྲས་དང་ཡོད་ཉིད་བཞིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟ་ལྟན་དུ་བཤད་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལྟར་ན། རང་ཉིད་དང། ཚིག་ཕྲད་དང། ངོ་བོ་དང། མ་བསལ་བ་དང། འདོད་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་ཕྱེད་དང་ལྡན། ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་འདོད་པ་ལ་སྒྲ་བས་ལུང་དོན་དང་ངོ་བོས་གྲུབ་ཟིན་པ་དང། ཁོ་ན་བས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་དང། མ་བསལ་བས་བསལ་བ་ཞུགས་པ་རྣམས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་ནི་མ་ཁྱབ་པ་སེལ་བར་བྱེད་དེ། ཏོལ་བས་ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ན་ཡང། ཞེས་པ་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཤིང། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་པ་འགལ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ་ལྟན་དུ་བཤད་པ་རིགས་པའི་སྐྱོ་ལྟ་ན། ངོ་བོ་དང་མ་བསལ་བས་ནི་ཁྱབ་ཆེས་པ་ཁོ་ན་སེལ། འདོད་སྒྲས་ནི་མ་ཁྱབ་པ་དང་ཁྱབ་ཆེས་པ་གཉིས་ཀ་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་རྣམས་

བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཤིང་དགེ་ཏུ་མ་བརྟོད་པའི་དོན་འགལ་ཞིག་སྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་རང་ཉིད་དང་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་གྲུབ་སྟེ། འདོད་སྒྲ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རང་སྒྲ་རྒྱང་པས་འདིར་ཉེ་བར་འཁོར་བའི་བརྟོད་བྱའི་དོན་མི་སྟོན་ལ། འདོད་སྒྲ་དང་སྒྲེལ་བའི་ཚེ་ན་ཁྱབ་ཆེས་པ་ཁོ་ན་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར། རང་སྒྲ་དང་འབྲེལ་ལམ་མ་འབྲེལ་ཀྱང་རུང་འདོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ནི་མ་ཁྱབ་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེ་རྒྱ་དེ། འདོད་སྒྲས་མ་ཁྱབ་སེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ནི་རང་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བའི་འདོད་སྒྲས་མ་ཁྱབ་པ་སེལ། འདོད་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བའི་རང་སྒྲས་ཁྱབ་ཆེས་པ་སེལ་ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་དག་གིས་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་ནས། ད་ནི་སྐབས་འདིར་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དོན་གཉིས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དགེ་རྒྱས་མ་གྱུར་པའི་མཚན་གཞི་དང་། འདོད་རྒྱུན་ཡན་ལག་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཕྱི་རབས་པ་དག་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཐོ་བཞིན་ཞེས་པ་སྐབས་འདིའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྱུར་པའི་མཚན་གཞིར་བྱེད་པ་ནི་མི་རུང་སྟེ། འདི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྱུར་པ་དེ་ལ་ནི། མ་འོངས་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་གཅིག་དགོས་ལ། སྒྲ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པ་སོགས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་ཤིང། སྒྲ་བྱམ་གཉིས་ཀ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་རིག་བྱེད་པ་དང། གྲངས་ཅན་ལྟ་བྱའི་ངོར་དེ་གཉིས་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་ཕྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་སྟམ་དུ་བསམས་ནས།

[५९९]

ཐོག་མར་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྒྱ་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དགེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། སྒྲས་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་རིག་བྱེད་པའི་ངོར་རྒྱས་མ་གྱུར་པའི་མཚན་གཞི་དང་། བུམ་པ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་དགེ་མ་གྱུར་པའི་མཚན་གཞིར་སྟོབ་དགོན་ཆོས་མཆོག་གིས་གསུངས་སོ། །མདོའི་རང་འགྲེལ་དུ། སྒྲ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པ་དང་། ཆོ་རྒྱ་པ་ཡིན་པ་དེ་དགེ་རྒྱས་མ་གྱུར་མཚན་གཞི་དང་བསྟུན་བྱར་བསྟན་བྱ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ན། འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་བསྟུན་བྱར་བསྟན་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་མ་འོངས་པ་ན་བསྟུན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་རུང་ཞེ་ན། སྒྲ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱར་སྒྲུབ་པ་ལ། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་དང་། ཆོ་རྒྱ་པར་གྱུར་པ་ལ་གཞལ་བྱ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆོལ་བའི་ངོར། ཆོ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་སྟེ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྒྱས་ སྲུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། སྒྲ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་བྱ་ཡིན་པ་དང་། ཆོ་རྒྱ་པ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན་གཞན་དོན་གྱི་བསྟུན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཆོལ་བ་དེ་དང་དེའི་ངོར། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྡ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་དགོས་པ་ཡིན་མོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལུང་དང་རིགས་པ་འདིས་ཀྱང་། སྤ་ར་བཤད་པའི་རང་གི་འདོད་པ་དེ་ལེགས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་མོ། །འཆད་ཚུལ་འདི་ལས་གཞན་དུ་ན། །བྱ་བ་དུས་གསུམ་ཡུལ་ཅན་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་གཞུང་གི་དོན་ཇི་ལྟར་འཆད་བསམ་དགོས་པ་ཡིན་མོ། །ཅི་སྟེ་ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པས་ཆོག་པ་ཡིན་མོ། །སྐྱེས་ན་དེ་ལྟར་གཞི་མ་གྱུར་པ་ལ་བློ་ཅི་གཏད་པར་སོང་བས་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་རེ་

བོང་ལ་རྡ་ལ་སོགས། །མ་གྱོན་ཀུན་ཀྱང་བསྟོན་བྱར་འགྱུར། །ཅེས་པའི་གཞུང་གི་ཕྱོགས་སྔ་མ་ཁས་བླངས་པར་ འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ནས་ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མ་གྱོན་པ་ཞེས་པ་ནི། དོན་གང་ལ་སྟོན་བྱེད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་ བབ་ཅིང་ཆོལ་བ་དེའི་ཐོ་ངོར་མ་གྱོན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལའང་གཉིས་ཏེ། བསྟོན་བྱར་གཟུང་ བཞིན་པ་གཅིག་དང། སྟོན་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་གཅིག་གོ །དང་པོ་ནི། བསྟོན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ལ། གཉིས་ པ་ནི། དེ་ལྟ་བསྟོན་བྱ་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཡང། ཕྱིར་ཆོལ་བས་དགེ་རྒྱས་མ་གྱོན་པར་སྟོས་པ་ནི། སྔར་ཆོལ་ ཀྱིས་དགེ་དང་རྒྱས་མ་གྱོན་པ་བསྟོན་བྱར་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། སྟོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ བཀོད་པ་དེའི་ཚེ་ན་བསྟོན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་ལ་བསམས་ནས་མ་འོངས་པ་ན་བསྟོན་ བྱར་འགྱུར་དུ་རང་གི་དགེ་རྒྱས་མ་གྱོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་འདོད་ཆྱེན་ཡན་ལག་ཡིན་མིན་བཤད་པ་ལ། འོ་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་འདོད་ཆྱེན་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ལ། རིགས་སྒོར་འདོད་ཆྱེན་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ གསུངས་པ་དེའི་ཁྱད་པར་གང་ཞེ་ན། གཞུང་དུ་ནི་བསྟན་བྱ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་ དགོངས་པ་གང་ཡིན་དཔྱད་ན། འདི་ལ་དོན་གོ་བའི་བར་བཤད་པ་དང། ཚིག་སྒྲ་དང་མཐུན་པར་བཤད་ པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གཞུང་གཉིས་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཟུར་གྱི་འདོད་པ་ ཞེས་པའི་ཚིག་གཉིས་པོ་དེ་ལ་དང་པོ་རྒྱས་མ་གྱོན་པ་བསྟན་བྱ་ཡིན་པ་གཅོད་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཀུན་ ལས་བཏུས་ཀྱི་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་དོན་གང་ལ་ཆོལ་བས་བསམས་པས་དཔག་འདོད་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ ཅམ་ཞིག་བསྟན་གྱི། དོན་གང་ལ་ཆོལ་བའི་སྒྲོར་བས་སྟྲན་བྱེད་མ་བཀོད་པ་དེ་མཚོན་མི་ནུས། རིགས་སྒོའི་ འདོད་པ་

{৬০৯}

ཞེས་པའི་ཚོགས་གིས་དེ་མཚོན་ནུས་པའི་ཕྱིར། དང་པོས་དེ་མི་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲིར་བཏང་
གི་ཚོགས་ལ་བསྟན་པར་བྱ་ཞེས་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚོགས་བྱང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པས་དེ་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལ་བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚོགས་དང་མ་འབྲེལ་བས་མ་འོངས་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པས་
ཆོག་སྟམ་པའི་དོགས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་གཞུང་དེ་གཉིས་སུ་བསྟན་བྱ་བ་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་ཁྱད་པར་
འོང་བ་ཅི་ཞེ་ན། བསྟན་བྱ་བ་དང་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་
པར་བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་པ་མཚོན་བྱ་དང་། རིགས་སྨོར་མ་བསལ་བ་ནི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲས་
མཚོན་བྱ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མོད། བསྟན་
བྱ་བ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་དཔེ་རྣམས་
མ་གྲུབ་པས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འཁྱལ་གཞི་དེ་ལྟར་ཡོད་བཞིན་དུ་བསྟན་བྱ་བའི་མིང་གིས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཅི་ཞེ་ན། ཇི་སྐད་དུ་མདོར། དེ་ལ་དཔག་བྱ་བསྟན་པ་ནི། །གཏན་ཚིགས་དོན་གྱི་ཡུལ་དུ་འདོད། །ཅེས་
ཕྱོགས་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བཤད་ནས། ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་དུ་ཚུག་ན་ཡང། མ་བསལ་ལ་སོགས་
པའི་ཚོས་ལྡ་ཚང་བ་ཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བསྟན་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་ངེས་པ་ལས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ཚོགས་སྒྲ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ལ། བདག་ཉིད་ཆེན་
པོའི་གཞུང་གཉིས་སུ།

[૬૦૩]

འདོད་ཆྱེན་ཡན་ལག་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ནི་ཆྱེན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་བྱ་བ་ནི་ཡིན་ཏེ། གཞུང་གཉིས་ཅར་བྱ། བསྟན་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་བྱུང་བའི་འདོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱིངས་ལ། ཆྱེན་བྱིན་ནས་མིང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་། མིང་དུ་གྱུར་ཟིན་ནས་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། བྱིངས་ནི་གང་། དེ་ལ་ཆྱེན་དུ་ཅི་ཞེག་སྟེར། དེ་ལས་མིང་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་གང་། དེས་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ཁྱད་པར་ནི་རྟེ་ལྟ་བུ། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ན་ཡན་གལ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅི་ལ་བྱ་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི། ཨེ་ཁ། ཞེས་པ་སྟེ། བྱིངས་ཀྱི་མདོ་ལས། ཨེ་ཁ་འདོད་པ་ལའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཏེ་སོགས་ཀྱི་ཆྱེན་གྱི་ནང་ན། སྤྱི་མིང་། ནཱ་ཐ་ཞེས་པ་ལ། བྱ་བྲག ཀླུ་ཏ་དང་། ཀླུ་ཏ་ལཱཥ་ཞེས་བྱ་བ་ཆུམ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་འདིར་དང་པོ་ཆྱེན་དུ་སྟེར་བ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པར་གྱུར་ཟིན་པ་ཞེས་པའི་མིང་སྒྲུབ་པའི་ཆྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བྱིངས་དང་ཆྱེན་དེ་ལ་ཡི་གེ་ཕྱིས་བསྣན་གྱི་དབང་གིས། ཨེ་ཁ་ཞེས་བྱ་བ་གྱུར་ལ། དེ་ནི་བོད་སྐད་དུ། འདོད་པར་གྱུར་ཟིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། ཚིག་དེས་ཆོས་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་བསྟན་བྱ་ཡིན་པ་སེལ་བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསམས་པ་ཆུང་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དང་། སྟོང་བས་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའོ། །སྐབས་འདིར་གཉིས་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྲིད་སྒྲུབ་བྱེད་མ་བཀོད་པ་དེ་སྲིད་དུ།

[601]

དཔག་འདོད་ཡོད་པ་ངེས་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་རྐྱེད་དུ། གནས་སྐབས་འགའི་འདོད་འཇུར་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་དཔག་འདོད་ངོས་ནི་སྤྱ་མ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། འདིར་འབྲས་བུ་ལ་དེའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །འོན་ཀྱང་རྟེན་སྲིད་དུ་བ་ཡོད་པར་མཉེས་པ་དེ་སྲིད་གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་མེ་ཡོད་པར་བཞག་མི་ནུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་དོན་གང་ལ་སྣྲོན་བྱེད་མ་བཀོད་པ་དེ་སྲིད་དུ། དོན་དེ་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་པར་མི་ཤེས་ཤིང་། དེ་མ་ཤེས་པ་དེ་སྲིད་དུ་དོན་དེ་བསྟན་བྱར་བཞག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཀྱང་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་མ་འོངས་པ་ན་བསྟན་བྱར་འགྱུར་དུ་རུང་གི་དགེ་རྩལ་རྣམས་མ་གྱུབ་པ་བསྟན་བྱ་ཡིན་པ་སེལ་ནུས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །ལྟ་བ་ནི། འོན་ཏོ་ན་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན་འདི་ལ་རང་གི་བསམ་པ་བརྗོད་པ་དང་། སྨོན་དགོས་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་མི་འཛད་པར་བསྟན་པ། རྗོག་ལོངས་བཞེད་པ་རིགས་གཏེར་དང་མཐུན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ཀུན་ལས་བཏུས་པར། འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་དེ་ལྟ་བུ་དེ་དོན་ལ་བསྟན་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་ཀྱང་། དེ་བསྟན་བྱ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་འདོད་པ་དང་བསྟན་བྱ་བ་གཉིས་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཚོས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་དང་དེ་འབྲེལ་བ་ནི། སྟེབ་སྦྱོར་གྱི་དབང་གིས་བྱུར་པ་ཞེས་པའི་སྐྱོན་དོད། ཀླ་ཏུ་ལ་ཞེས་པ་དེ་ཕྱིས་ནས་མི་མངོན་པར་བྱས་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་པའི་ཚེ་ན། ཨེཏ་ཞེས་པས་འདོད་པ་ཅམ་ལས་མི་གོ་ལ། དེ་ནི་མ་འོངས་པ་ན་བསྟན་བྱར་འགྱུར་རུང་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཟིན་པར་འཇོག་པ་ལ། དོན་དེ་

[૬૦૯]

ལ་སྒྲོབ་བྱེད་བཀོད་པ་གཅིག་དགོས་ཀྱང། དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལ། དེ་མི་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་མོ། །དཔེར་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དུ། ཚོས་ཉིད་སྒྲུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་འོང་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ་སྟེ་སྟོང་གྱི་དབང་གིས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲུབ་ཏོ། ཇ་མི་མངོན་པར་བྱས་པ་ཡིན་མོ་ཞེས་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་བཞིན་མོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་ཌ་བདུན་པ་ཚོས་མཚོག་ནི། བསྟན་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ན་འདོད་གྱུར་གྱི་ནུས་པ་བཅོམ་ནས། འདོད་འགྱུར་དུ་སོང། དེར་སོང་བ་ན་དཔེ་རྣམས་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་ནི་དོགས་པ་སྐྱེ་བས་དེ་བས་ལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཁོ་ན་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྟོས་པ་ཡིན་མོ་ཞེས་གསུང། འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དེས་ཁོ་ན་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པ་ཡང་འཇོམས་ནུས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་བསྟན་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་ལྟར་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ནར་བསྟན་བྱ་བ་ཡིན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཐོག་མར་སྐྱེ་ལྟན་གྱི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་བྱས་པར་བསྒྲུབས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པར་བསམ་པ་དེའི་ཚེ། སྒྲ་དང་བྱ་ས་པའི་ཚོགས་དོན་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བསྟན་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗོག་ལོ་ཆེན་པོས་ཚོས་མཚོག་ལ་བརྗོད་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། རིགས་པའི་གཏེར་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་རྒྱུན་ནེ་ཚོས་ཅན། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཁྱོད་དགེ་རྒྱས་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་གཅོད་ནུས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་རུང་གི་དེ་མ་གྲུབ་པ་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲ་དེ་

[૬૦૫]

བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པའི་སྒོར་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་གཅོད་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རིགས་
སྒོར་བསྟན་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། རྒྱས་བྱུས་སྟེ། དེ་འདྲ་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ནར་བསྟན་བྱ་བ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཕྱོགས་སྒྲོན་གྱི་རྣམ་གཞན་ལ། ཕྱོགས་སྒྲོན་སྤྱི་བར་བསྟན་པ་དང་། བསལ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། དེ་ལ་འཕྲོས་ནས་རྒྱས་སྒྲོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། མཚན་
གཞིའི་དབྱེ་བ། བསལ་བྱ་སེལ་བའི་ཚུལ། དེ་ཉིད་གཞུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་དེ་ཕྱོགས་སྒྲོན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་ལྟ་ཡོད་པའི་དབྱེ་
བས་ལྟའོ། །སྐབས་ཀྱི་རྣོལ་བས་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་བཞིན་པ་དང་། ད་པག་འདོད་ཀྱི་
ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་ཁས་ཟློས་པའི་ལུང་དོན་ཡིན་པའི་ཆ་དང་། སྐབས་ཀྱི་རྣོལ་བའི་ཚད་མས་
བསལ་བ་རྣམས་སོ། །ཡང་ན་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་སྒྲོན་གསུམ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པའི་སྒྲོན་གཉིས་
སོ། །གཉིས་པ་གཉིས་ནི་ལུང་དོན་སྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན
པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང། དངོས་ཀྱི་བསལ་བྱ་དང། རྒྱུད་པའི
བསལ་བྱ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚེ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་ལ

[604]

སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལོག་ཕྱོགས་ལྟ་བ་གང་རུང་ཞུགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་པའམ། མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚེ། དེ་དང་དེ་གྲུབ་ཟིན་པ་དང་། ཚད་མས་བསལ་བ་སོགས་ལ་རོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྟ་ཚང་བའོ། །དང་པོ་དངོས་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འཇོག་པ་དེའི་ཚེ། དེ་ལ་རོ་བོའི་དོན་ཚང་བས་དེ་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བས་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་དེ་སེལ། དེ་ལ་ཁོ་ན་བའི་དོན་ཚང་བས། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་ཡིན་པ་དེ་སེལ། དེ་ལ་རང་ཉིད་དང་འདྲ་བའི་དོན་ཚང་བས། དེ་དཔག་འདྲ་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་དང་། དེར་བྱས་པའི་ལྷན་དོན་ཡིན་པ་དེ་སེལ། དེ་ལ་མ་བསལ་བའི་དོན་ཚང་བས། དེ་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མ་བཞི་པོ་གང་རུང་གི་བསལ་བ་ཞུགས་པ་དེ་སེལ། དེ་དག་ལ་དངོས་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བས་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་དང་། སྒྲ་རྟག་པ་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མས་བསལ་ཟིན་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་དེའོ། །དེ་དང་དེ་དག་སྟྲིན་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་མ་བསལ་ན་མཚན་ཉིད་དེས་ཕྱོགས་ཡང་དག་མིན་པ་ཡིན་པར་ཟློར་བ་སེལ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་བའི་བསལ་བྱ་ཡང་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་ལྟ་ཚང་དགོས་པར་བསྟན་པས། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་

ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་སྒྲ་རྒྱ་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་བྱ་ལྟར་སྣང་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་དེས། སྒྲ་རྒྱ་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་རྒྱུད་ནས་སེལ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དོ། །མདོར་ན་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་སྐབས་ཀྱི་རྣོལ་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་དང། གྲུབ་ཟིན་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྒྲོན་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་བ་ལྟ། ལུང་དོན་རྒྱ་པ་ནམ་ཡོན་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་བསྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་གི་བསལ་བྱ་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་དག་ནི་ཇི་སྐད་བཤད། གྲུབ་དང་བསྒྲུབ་པའི་ངོ་བོར་ནི། །བསྟན་པ་དག་ནི་ཡོད་ཡིན་ན། །བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས། །བྱ་བ་འདི་ནི་འབྲས་ལྡན་འགྱུར། །ཞེས་དང། དོགས་པའི་གནས་ནི་ཟློག་པ་སྟེ། །དུས་གཞན་བཅད་ཕྱིར་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཕྱོགས་སྒྲོན་ལ་དབྱེ་ན། རིགས་མི་མཐུན་པའི་སྒྲོན་དང། ལོག་པར་རྟོག་པའི་སྒྲོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གྲུབ་ཟིན་ལ་སོགས་པ་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང། དཔེ་རྒྱས་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །གསུམ་པ་བསལ་བྱ་སེལ་བའི་ཚུལ་ལ། བསལ་བྱ། སེལ་བྱེད། སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣོལ་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་སོགས་ལྟ་དང། དེ་ལྟ་པོ་གང་རུང་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་དེའོ། །གཉིས་པ་ནི། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྟ་པོ་དེའོ། །གསུམ་པ་ནི་དེ་དག་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལུང་དང་སྒྲུར་བ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་དང། ཕྱོགས་

[૬૦૬]

སྒྲོན་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བ། །ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོན་འདོད་གཞན་མིན་ཏེ། །མངོན་སུམ་ལ་སོགས་འགལ་བ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདིའི་སོགས་ཁོངས་ནས་གྲུབ་ཟིན་སོགས་བཞི་འདོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱོགས་སྒྲོན་སྟེ་བདུན་དུ་བཤད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཕྱོགས་སྒྲོན་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་དང་། དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་དེའི་སྒྲོན་དུ་འདོད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་སོགས་མཚན་ཉིད་བསལ་བྱ་ལ། །ལྷོས་པ་མེད་པར་མ་ཁྱབ་དང་། །ལྷོག་པ་དག་ནི་སྦྱང་བའི་ཕྱིར། །ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་རྣམས་སྒྲོན་དང་། ཕྱོགས་སྒྲོན་འགལ་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཚད་མ་རྣམ་པར་འཇམ་པ་ལས་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། འདི་དེ་དག་གི་སྒྲོན་མ་ཡིན་ནམ། ཡན་ལག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་འཕྲོས་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར། རྗེ་ལྟར་གསལ་ཞེ་ན་གོང་དུ་རང་སྟེ་དག་ན་རེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་སྦྱ་སྨོས་པ་དེ་མ་གྲུབ་པའི་ཚོས་ཅན་ཡན་གར་བ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་བསལ་བའི་ཚད་ཡིན་ཞེས་རྟེར་བ་ལ། དེ་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་ན་སྒྲོན་ཅི་ཡོད། རྒྱས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་མི་ནུས་སོ་ཞེ་ན། དེ་དེས་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ཕྱོགས་སྒྲོན་མིན་ཏེ། རྒྱས་སྒྲོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲོལ་དགོས་པས་སོ། །དེའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ལ། རང་གི་ཕྱོགས་སྒྲོན་མིན་ཞེས་བསྒྲུབས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱར་ལྟ་ལྟན་དུ་བཤད་པ་དེའི་ཚེ། ཕྱོགས་སྒྲོན་ཀྱང་ལྟ་ཁོ་ནར་དེས་ལ། གསུམ་དུ་བཤད་པ་དེའི་ཚེ་སྒྲོན་ཀྱང་གསུམ་དུ་དེས་སོ། །འོན་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གང་གི་སྒྲོན་ཡིན། དེ་གཉིས་གང་ལ་ལྟན་ཞེ་ན། ཡང་དག་གི་སྒྲོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་བསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།

[૬૦૯]

དེའི་བསལ་བྱ་དང་དེའི་སྒྲོན་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་སྒྲོན་ཡིན་ན་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་སྒྲོན་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསལ་པ་གཅོད་དང་ལྡོག་མ་ལ། །མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཕྱོགས་ལྡར་སྣང་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོན་དེ་དག་གང་ལ་ལྡན་པ་ནི་ལྡར་སྣང་ཁོ་ན་ལ་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་སྒྲོན་ཅན་ཡིན་ན་ཕྱོགས་ལྡར་སྣང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བསལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་གི་བསལ་བྱ་དང་། དེ་དག་ལ་ལྡན་པ་དེ་ལྡར་སྣང་ཁོ་ནར་བཤད་པས་ཀྱང་དོན་འདི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྣམས་སྒྲོན་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ། བསལ་བྱ་སེལ་བའི་ཚུལ། ལྷང་དང་སྦྱར་བ། ཡང་དག་དང་ལྡར་སྣང་གང་གི་སྒྲོན་ཡིན་དབྱུང་བ། སྒྲོན་ཡོན་འགལ་བའི་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་སྤངས་ཏེ་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་དེ་སྤྱི་རྣམས་སྒྲོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང། དེ་སྐོར་དང། དེ་སྤྱན་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། རྣམས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་གསུམ་ཡོད་ལ། ཚུལ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང། བསལ་བྱ་བཞི་བཞི་ཡོད་པར་ཚོས་མཚོག་གིས་བཤད་པ་ལྟར། རྣམས་ཀྱི་སྒྲོན་བཅུ་གཉིས་དང། དེ་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན་མ་ཁྱབ་པའི་སྒྲོན་དང། ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྒྲོན་གཉིས་སྣ་འདུ་ལ། ཡང་ན་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་སྒྲོན་དང། ལོག་པར་རྟོག་པའི་དེ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་པར་སླ་ལ། གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཐུན་མོང་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་བམ་སྟམ་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ནི་ཉིད་ཡོད་པའི་རྟེས་སུ་སྨོས་པས་མེད་ལོ། །ཡང་དཔེར་ཀྱི་

བསལ་བྱ་དང་། རྒྱུ་བའི་བསལ་བྱ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲིར་ཚུལ་གསུམ་ཀའམ་རེ་རེ་ནས་མ་ཚང་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་པའི་དེ་དང་དེ་མ་ཚང་བར་འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ལྟ་བུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པ་དང་། གཞལ་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བཟློག་པ་བྱེད་པ་དང་། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་གྱུར་པའི་རྗེས་འཇུག་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟགས་སྟོན་ཡིན་ཏེ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན་སྒྲིར་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ་ནི། དེ་ཚང་བའི་དངོས་ཀྱི་བསལ་བྱ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱས་པ་སྒྲུབ་སྟེང་དུ་མ་གྱུར་པ་དང་། དེ་གྱུར་པར་ཞེན་པའི་ཆོ་དང་། དེ་མ་གྱུར་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་རྣམས་དེར་གྱུར་པ་དང་། དེར་ཅེས་པ་དེར་བརྗོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་སུ་སེལ་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་བས་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་མེད་པ་སོགས་གསུམ་དང་། རྟག་པ་ལ་ཡོད་པ་སོགས་གསུམ་དང་དེའི་འོག་ཕྱོགས་གསུམ་གྱིས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དངོས་སུ་སེལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་རྒྱུ་བའི་བསལ་བྱར་བཤད་པ་དེ་དག་ཀྱང་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བྱེད་པ་སེལ། རྗེས་འཇུག་ལ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པས་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་འཇུག་བྱེད་པ་སེལ། ལྷག་པ་ལ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པས་གཞལ་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་ཁྱབ་བྱེད་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དེ་དག་ནི་ཇི་སྐད་དུ། དེ་ཡིས་མ་བྱེད་ལྷག་དོན་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལས་གསལ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཀྱི་སྟོན་

[609]

དེ་དག་རྣམ་སྣང་བཤད་པ་དེ་ཙམ་དུ་གྱུར་མེད་ཅེས་དེ། རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་མཐའ་དག་དེ་ཙམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་བྱ། གང་ཙན་གྱི་ཕྱི་རབས་པ་དག་འདོད་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྣའི་སྟེང་དུ་མ་གྱུར་པ་དང་། བྱས་པ་མི་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་མེད་པ་དང་། གཞལ་བྱ་རྒྱ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་སོགས་རྒྱས་སྐྱོན་གྱི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ནི་ཧོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སེལ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། སེལ་བར་མི་ནུས་པའི་རྒྱས་སྐྱོན་ཡོད་ན་རྒྱས་ཡང་དག་མེད་དགོས་ཏེ། སེལ་བར་མི་ནུས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་ན་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་མེད་མི་སྲིད་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་དེ་དག་གི་རྒྱས་སྐྱོན་ཡིན་ན་ཡང་དག་གམ་ལྟར་སྣང་གང་གི་སྐྱོན་ཡིན། དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཅག་མི་འདོད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྣའི་སྟེང་དུ་མ་གྱུར་པ་དེ་མིག་ཤེ ས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་སྐྱོན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་སྣའི་སྟེང་དུ་གྱུར་པ་དེ་དེའི་ཡོན་ཏན་དུ་ཅ་ཙང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །བྱས་པ་རྒྱ་པའི་སྟེང་དུ་མ་གྱུར་པ་དེ་ཡང་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བ་དང་ཡོད་པར་རི་བོང་གི་རྭའི་སྟེང་དུ་མ་གྱུར་པ་སོགས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྣའི་སྟེང་དུ་མ་གྱུར་པ་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་དེ་སྐད་དུ་མ་སྨྲས་ཀྱི་དེ་སྣ་མི་རྒྱ་པར་སྣྲུབ་པའི་རྒྱས་སྐྱོན་དུ་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྒྱས་སྐྱོན་དང་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཙམ་གྱི་དབེ་བརྗོད་འཛིན་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་ན་རྗེ་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། དེ་དག་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་སྐྱོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་སྐྱོན་མི་སྲིད་ལ། ལྟར་སྣང་གིས་དེར་སྣྲུབ་པའི་སྐྱོན་ནི་མ་ཡིན་པའི་

[૬૭૩]

ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྱུར་ན། དེ་འདྲ་དེ་མ་གྱུར་པའི་རྒྱས་སྦྱོར་དུ་འདོད་དགོས་པས། འོ་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་
དང་ཕོ་བའི་སྦྱོར་དུ་ཁས་ཟློས་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད། དེ་ཚོས་ཅན་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེར་མ་གྱུར་པ་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་སྐོར་གྱི་མ་གྱུར་པའི་རྒྱས་སྦྱོར་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐོར་གྱི་མ་གྱུར་པའི་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདི་སྙམ་དུ། མིག་ཤེས་ཀྱི་
གཟུང་བྱ་དེ་སྣུར་ཀྱི་རྒྱས་སྦྱོར་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྣུར་ཀྱི་རྒྱས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སམ། དེ་
སྣུར་ཀྱི་རྒྱས་སྦྱོར་དོས་འཛིན་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱས་གཉིས་ཀ་མ་གྱུར་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་
སྣའི་སྟེང་དུ་གྱུར་བམ་སྙམ་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་དེའི་སྦྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྣ་མི་
རྒྱ་པར་སྣུར་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བ་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣ་
མི་རྒྱ་པར་སྣུར་པའི་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱོར་ཡིན་པོ་ཞེས་དོས་འཛིན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་རྣ་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན།
དེ་དང་དེ་གཉིས་སོ། །མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣ་མི་རྒྱ་པར་བསྣུར་པའི་རྒྱས་ཡིན་ཏེ། དེ་
སྐོར་གྱིས་མ་གྱུར་པའི་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་སྐོར་གྱི་མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་དེ་
སྐོར་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཆ་བའི་རྒྱས་གྱུར་སྟེ། དེ་སྐོར་གྱི་མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྣའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་མ་
གྱུར་པ་དེས་ཁྱོད་སེལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་པ་འདི་ནི་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པའི་རྒྱས་འཛིག་ཚུལ་ལ་
ཡང་རྒྱ་ཆེར་སྣུར་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་བསལ་བྱ་སེལ་བའི་ཚུལ་ལ། བསལ་བྱ། སེལ་བྱེད། སེལ་ནུས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་

[૬૭૩]

ནི། བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣ་མི་རྒྱ་བར་སྣྱུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་། རྟེས་འགྲོ་དང་ལྡོག་པ་གསུམ་མ་གྲུབ་པ་
དང་། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དང་། བྱས་པ་དང་། གཞལ་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྣ་རྒྱ་བར་བསྣུ ན་པའི་རིམ་པ་
བཞིན་དུ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྟེས་འགྲོ་དང་བཟློག་པ་གྲུབ་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་སེལ་བྱེད་ལ། དང་པོ་གསུམ་
ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སེལ་བྱེད་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་གསུམ་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་གསུམ་ཀྱི་
དངོས་ཀྱི་སེལ་བྱེད་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སོགས་གསུམ་པོས་དེ་ལྟར་སྣྱུབ་པའི་ཕྱོགས་
ཆོས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་མ་གྲུབ་པ་དེའོ། །རྒྱུད་པའི་སེལ་བྱེད་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །སེལ་ནུས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་དག་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ལུང་དང་སྦྱར་བ་ནི། རྒྱས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་དང་། རྒྱས་སྒྲོན་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་སོགས་མཚན་ཉིད་བསལ་བྱ་
ལ། །ཞེས་སོགས་རྒྱས་སྒྲོན་དང་ཕྱོགས་སྒྲོན་འགལ་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ། བསལ་བྱ་གཉིས་པོ་འགལ་བར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། འགལ་བ་འདོད་དང་འབྲེལ་མེད་དེ། །ཞེས་དང་། སྣྱུབ་བྱེད་སྒྲོན་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཞེས་
པ་དང་། རྟེན་སོགས་མ་གྲུབ་ཅེས་སོགས་རྒྱས་སྒྲོན་འཆད་པའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ། རྒྱས་ཡང་དག་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཁོ་ན་བཤད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྟེ་སྐད་དུ། རྒྱས་ཀུན་དང་
གི་བསྣུབ་བྱ་ལ། །སྒྲོན་དང་ཡོན་ཏན་དབྱད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེས་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་
གཞོན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་དེས་ནི་རང་གི་སྣྱུབ་བྱ་སྣྱུབ་མི་ནུས་པའི་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྒྲོན་ཅན་དང་།
དེ་ལྟར་ནུས་པའི་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཡོན་ཏན་

[৬৭৮]

ཅན་དུ་འཇོག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེ་སྐོར་གྱི་བསྟན་བྱ་བསྟན་མི་ནུས་པའི་ཚ་དེ། དེ་སྐོར་གྱི་རྒྱས་སྐྱོན་དང་། དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཚ་དེ་དེ་སྐོར་གྱི་རྒྱས་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འདི་སོ་སོར་དབྱེ་དགོས་ཏེ། བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྣྲུབ་པའི་བསྟན་བྱ་བསྟན་མི་ནུས་པའི་ཚ་དེ་དེ་སྐོར་གྱི་རྒྱས་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་བསྟན་པའི་བསྟན་བྱ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཚ་ནས་དེ་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་སྐྱོན་ཅན་དུ་བཞག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེས་དེ་ལྟར་ནུས་པ་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྣྲ ་ནུས་པ་ དེ་དེ་སྐོར་གྱི་རྒྱས་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྔ་པ་ནི། འོ་ན་ སྐྱོན་དེ་དག་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གང་གི་སྐྱོན་ཡིན་ཞེ་ན། འགལ་མ་ངེས་མ་གྱུར་པ་གསུམ་ནི་ཡང་དག་གི་ སྐྱོན་ཡིན་ལ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གསུམ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་སོགས་གྱུར་པ་ནི། རྒྱས་ལྟར་སྣང་གི་སྐྱོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཉིས་པོ་འགལ་བ་མིན་ཏེ། ལྟར་སྣང་གི་སྐྱོན་རྣམས་ཀྱང་ཡང་དག་གི་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟན་པ་ནི་ལྟར་སྣང་ཁོ་ན་ལ་ལྟན་པར་ངེས་ཏེ། རྒྱས་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ན་རྒྱས་ལྟར་སྣང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་བསྟན་བྱའི་སྐྱོན་ལ་ཡང། ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གི་སྐྱོན་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་ཅིང་ཡོད་པའི་ཚུལ་ཡང་སྤྱ་མ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། དེའི་ཚེ་ན་བསྟན་བྱ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་ པ་དང་། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་

[613]

གང་ཡིན་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་ནི་སྐབས་འདིའི་མི་འཇུ་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་རྒྱས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱར་བཤད་པ་དེ་དང་དེ་དག་ནི། རྒྱས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ཡིན་ལ། སྒྲོན་དེ་དང་དེ་དག་གང་ལ་ཡོད་པར་ཞེན་པའི་རྒྱས་སུ་གཟུང་བ་དེ་དང་ཕྱོགས་སུ་གཟུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྒྱས་ཕྱོགས་སྒྲོན་ཅན་ནོ། །དྲུག་པ་ལ་རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་དེ་དག་གི་སྒྲོན་ཡིན་ནམ། ཞེས་སོགས་སུ་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྒྱས་སྒྲོན་དང་ཕྱོགས་སྒྲོན་འགལ་བར་གསུངས་པ་ནི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རབས་པ་དག་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་རྒྱས་ཡང་དག་གིས་སྟན་ནས་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་འདི་ཏི་བར་བྱ་སྟེ། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཚད་མས་བསལ་བ་དང་། ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་རྣམས་ཚོས་ཅན། སྦྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་སྒྲོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱས་སྒྲོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་གང་རྙེད་གྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་མེད་པ་དང་། གྲུབ་ཟིན་སྟྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་བྱུབ་པ་བསལ། རྟེས་འཇྲོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བསྟྲུབ་བྱའི་ཚོས་མེད་པ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་རྒྱས་བསྟྲུབ་བྱའི་ཚོས་ལ་རྟེས་སུ་འཇྲོ་བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཆ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གསུམ་གང་རྙེད་ཡིན་ན། ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་

[614]

མཚན་ཉིད་དེ་མ་ཞུགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་ཁྱེད་ཅག་གིས་ལན་ལྔོན་མི་ཤེས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀྱི། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྟེས་སུ་འབྲང་ཞིང། དེའི་ལུགས་ལེགས་པར་མི་ཤེས་
པ་དག་གིས། ཆོག་དེས་བསྟན་བྱ་མི་འགྲུབ་པའི་ཆ་ནས་སྟོན་དུ་འཇུག་པ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡང་བསམ་
དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལྟར་ན་འདི་ལྟར་ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་མེད་པ་ནི་ཕྱོགས་སྟོན་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་
སྟོན་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། ཕྱོགས་སྟོན་གྱི་སྒྲབས་སུ་དེ་འདྲ་བཤད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང། རྒྱས་སྟོན་གྱི་
སྒྲབས་སུ་དེ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ན་རི་བོང་གི་རྭ་མེད་པ་དང། རྒྱ་པའི་དངོས་པོ་
གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་སོགས་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྒྲབས་སྲིད་དོ། །བསྟན་བྱ་གྱུབ་ཟིན་པ་དེ་ཕྱོགས་
ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིས་སྟྲི་རྦད་ལེས་འདོད་ཚོས་ཅན་མེད་
པ་དེ་བསལ་བ་ཡིན་ལ། ངོ་བོ་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་ནི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡོད་མེད་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་སྟེ།
དེའི་སྟེང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚོས་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་གྱུབ་ཟིན་པ་དེ་བསལ་བ་ཡིན་པས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་ཡོད་
དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྒྲ་མི་རྒྱ་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཚེ། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་
སྒྲའི་སྟེང་དུ་རྒྱ་པ་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་གྱུབ་ཟིན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིགས་གྱུབ་ཟིན་བསྟུན་པ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འགྱུབ་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་བ་ད་དུང་བཟློག་པར་དཀའ་བས་ལན་རྟེ་ལྟར་འདེ་བས་ཤེ་ན།

[ཤ།]

ཙ་བར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་ནི། སྒྲོ་ར་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཆོས་དེ་ཆོལ་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དེ་གྲུབ་པ་མ་སེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོ་ར་བ་སྐོར་གཅིག་པོ་དེའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡོད་པར་གྲུབ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཀྱང་ཡོད་པར་གྲུབ་ཟིན་པས། ངོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གིས་བསལ་བྱ་སེལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་ཅན་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སོགས་སྐྱོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱོན་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཞེས་པ་ནས། རྟེན་སོགས་མ་གྲུབ་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འཚད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་རྗེ་སྲིད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་རྣམས་མ་བསལ་བ་དེ་སྲིད་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་བཞག་མ་ཐུས། དེ་མ་ཐུས་པ་དེ་སྲིད་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་པ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་མིན་པར་འཚད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ལ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡོད་མི་དགོས་ན། ཀུན་ཏུ་ཆོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་སུ་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་རྣམ་བཅད་འཚད་པ་ན་རྟེན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཚད་མས་གཞོད་ན། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཚད་མས་གཞོད་དགོས་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འདིར་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཞེས་པ་ནི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེའི་རྟེན་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གཞོད་ན་ སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་ཡིན་མོད། དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་ཅན་ཡོད་དགོས་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་རི་བོང་གི་རྭ་དེ་ཤེས་བྱ་མིན་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མས་གཞོད་ན། དེ་ཤེས་

བྱ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཚད་མས་གཞོད་དགོས་པ་བཞེན་ནོ། །སྒྲུབས་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་
གཞོད་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གཞོད་ཅེས་པའང་། ཆོས་ཅན་དེས་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་མི་བྱེད་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། དེའི་
དོན་ཡང་དེའི་སྟེང་དུ་དེ་སྒྲུབས་ཀྱི་ཆོས་པའི་ཚད་མས་བསལ་བ་ལ་འཛིན་དགོས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན།
རང་རྟེན་ལའོ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་ལྷ་པོ་དེས་མ་བསལ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་
ཡང་དག་གི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྟེན་ཤེས་འདོད་མེད་པ་ཆུམས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་
བསལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་ལྷ་ལས་ལྷག་པ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་རྟེན་
ལའོ་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་ཆུམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱི་རང་ཉིད་
ཅེས་པའི་ཆོག་གིས་བསྟན་ཟིན་པའི་དོན་ལས་ལོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དོན་འདི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་རྟོག་ཀྱང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་ནི། ཆོས་ཅན་གཞན་གྱི་ཆོས་དང་། ཆོས་གཞན་
གྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་པས་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་གཞོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ལ་
ཆོས་ཅན་ཡོད་དགོས་པར་བསྟན་པ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་པས་ཀྱང་། རྟེན་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་
བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཚད་མ་བཞིས་བསལ་བ་གཅིག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། མངོན་སུམ་དོན་
དང་རྗེས་དཔག་དང་། ཡིད་ཚེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལ། །མ་བསལ་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཇི་སྐད་
དུ། རྟེན་ནི་འགལ་བར་གྱུར་པ་ཡིས། །དེ་རྟེན་པ་ནི་འགལ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་
ཡང་ཆོས་ཅན་དེ་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ལ་ཚད་མས་གཞོད་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གཞོད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཆོས་
ཅན་

[617]

རྒྱང་པ་ལ་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན། གཞན་དུ་དེ་ལྟའི་རྣམ་ཅན་ཚོས། ཞེས་པ་ཡང་བསྟན་བྱའི་ཚོས་ རྒྱང་པ་ལ་འཚང་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། བསྟན་བྱ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་མི་ འཐད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རྟེན་སོགས་མ་གྱུར་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན། ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་ལྟར་བཤད་ པ་ན་དེ་སྐོར་གྱི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་མེད་པ་དང་། བསྟན་བྱའི་ཚོས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ སྐྱོན་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན་ཚོས་ཅན་མེད་པ་དང་བསྟན་བྱའི་ཚོས་མེད་པའི་དཔེ་ རོང་གི་ཀུ་མེད་ལྟ་བུ་བསྟན་བྱར་བྱས་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད། རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལས་ གཞན་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ནི། གལ་ཏེ་ཚོས་ཅན་བསྟན་བྱར་བྱས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྣར་འདོས་པ་ ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གལ་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ། དེར་ནི་འདོད་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན། ཞེས་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ བསྟན་བྱ་ཡང་དག་མིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་རྒྱས་འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྟན་བྱ་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་པ་མ་ ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་མི་ནུས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཡིན་གྱི། བསྟན་བྱ་ཡང་ དག་མིན་པའི་ཤེས་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ། །བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་མི་ནུས་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ ན། དེ་ལྟར་ན། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ལ་བསྟན་བྱེད་ལྟར་སྣང་འགོད་པའི་ཆོལ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ འདོད་ན་ནི། སྔར་ཆོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། གལ་ཏེ་སྲིད་ན་ནི་སྒྲ་མི་རྒྱ་བསྟན་ལ་ གཞལ་བྱ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་དེའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་དེ་བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ལ་ སྒྲ་བྱེད་ལྟར་སྣང་བཀོད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཚེ་དེ་ཚོས་

[૬૨૦]

ཅན། རྒྱས་ཀྱིས་སྦྱོར་ནས་པར་ཕལ། བསྟན་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེ་སྦྱོར་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་ཤེས་པ་ན། གཞན་གྱི་ལུགས་ཇི་ལྟར་འགོག་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པས། གཉིས་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་ལ་དར་ཏྲི་ཀ་པ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་དག་མཐུན་པར། དེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱས་སུ་བཟུང་བྱ་དེ་རྒྱས་སྒྲོན་ཅན་དུ་འཇོག་པར་ནུས་པའི་ཚོས་དེ་རྒྱས་སྒྲོན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་དགེར་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྦྱོར་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྱོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་དེ་སྦྱོར་གྱི་ཕྱོགས་སུ་གཟུང་བྱ་དེ་ཕྱོགས་སྒྲོན་ཅན་དུ་འཇོག་ནུས་པའི་ཚོས་དེ། དེ་སྦྱོར་གྱི་ཕྱོགས་སྒྲོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དགེ་ནི་སྒྲ་རྒྱ་པ་ཚད་མས་བསལ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལ་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པ་དང། མཚན་གཞི་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྦྱོར་པའི་བསྟན་བྱ་ཚད་མས་བསལ་བ་དང། བསྟན་བྱ་ལས་ཤེས་འདོད་མེད་པ་དང་བསྟན་བྱ་གྱོད་ཟིན་པ་སོགས་ཚོས་ཅན། དེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱས་སྒྲོན་དུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཡང་བདག་རྒྱ་པར་བསྟན་པའི་ཚོས་ཅན་མེད་པ་དང། བུམ་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཚོས་མེད་པ་དང། སྒྲ་རྒྱ་པ་རྒྱས་ཀྱིས་སྦྱོར་མི་ནུས་པ་སོགས་ཚོས་ཅན། དེ་དང་དེར་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་སྒྲོན་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་རྟེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱས་སྒྲོན་གྱི་མཚན་གཞི་དེ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་སྤར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ལ། སྒྲ་རྒྱ་པ་ཚད་མས་བསལ་བ་དེ་ཕྱོགས་སྒྲོན་ཡིན་ན་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་བསལ་མེད་པར་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟར་ན་སྤྱ་མ་དེ་ཚོས་ཅན། ཕྱོགས་སྒྲོན་མ་ཡིན་

བར་ཐལ། ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྤ་མ་དེ་ཕྱོགས་སྒྲོན་གྱི་མཚན་གཞི་མི་འཛད་དེ། དེ་སྒྲ་རྒྱ་
བར་སྒྲུབ་པའི་ཡང་མིན། མི་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་དེ་
ཡང་སྒྲ་རྒྱ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྒྲོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཕྱིད་ཀྱང་རྒྱ་པ་ལ་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་
བཤད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སྒྲོན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཡིན་
ཏེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། སྒ་རྒྱ་པ་གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་
ཆོས་བ་དེའི་ངོར་སྒ་རྒྱ་པ་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞུགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དག་གི་འདོད་པ་
ལྟར་ན་དེ་ལ་དེའི་བསལ་བ་མ་ཞུགས་པ་མི་སྲིད་པས། དེ་སེལ་ནུས་པ་མི་སྲིད་ལ། སེལ་མི་ནུས་པའི་ཕྱོགས་
སྒྲོན་ཡོད་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །རང་གི་ཕྱོགས་ལྟར་ན་ནི་དེ་ལ་
དེའི་བསལ་བ་ཞུགས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སྒྲོན་དང་། ཡང་སྒ་རྒྱ་པ་ལ་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་བཤད་མས་
བསལ་བ་མ་ཞུགས་པ་དེས་དེ་ལ་དེ་ཞུགས་པ་སེལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤང་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེར་ལ་
དཔེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱར་བཞག་པ་དེ་དཔེའི་སྒྲོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
བསལ་བྱ་དེ་དཔེ་ཡང་དག་གི་སྒྲོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་དེ་དཔེ་ལྟར་སྣང་
གི་སྒྲོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དང་པོ་ལ་རྒྱས་ཡང་དག་གི་རྒྱས་དཔེ་ལ་རྟེས་སུ་མི་འཐོལ་བ་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས
དེ་ལ་རྟེས་སུ་མི་འཐོལ་བའི་དབྱེ་བས་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ལལང་རྒྱས་ལྟར་སྣང་གི་གཏན་ཚིགས་དཔེ་ལ་རྟེས
སུ་འཐོལ་བ་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ལ་རྟེས་སུ་མི་འཐོལ་བའི་དབྱེ་བས་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ལལང་རྒྱས་ལྟར
སྣང་གི་གཏན་ཚིགས་དཔེ་ལ་རྟེས་སུ་འཐོལ་བ་དང་། ལྟར་སྣང་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྟེས་སུ་འཐོལ་བའི

དབྱེ་བས་གཉིས་སོ། །ཡང་དགེ་ཡང་དགེ་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསལ་བྱ་དང་། རྒྱུ་བའི་བསལ་བྱ་
གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། །བྱས་པ་བྱས་པ་ལ་རྟེས་སུ་མི་འཐོ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐོག་མེད་ཀཱལ་ཀྱི་གཟུང་
བྱའི་རྣམས་ཀྱིས་སྣྲ་མེ་རྣ་བར་སྣྲོན་པའི་མཐུན་དགེ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ཚད་མས་བསལ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ
བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ཟླ་དངོས་སོ། །གཉིས
པ་ནི། སེལ་བྱེད་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི། བསལ་བྱ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་
ནས་དབྱེ་ན། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་བསལ་བ། ཁྱད་པར་བསལ་བ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར
ཚད་མས་བསལ་བའོ། །བསལ་བ་དེ་དག་ཞུགས་པའི་དམ་བཅའ་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཚད་མས་གཏོད་པའི
དམ་བཅའ་ལ་སོགས་པ་བཞིའོ། །འདི་ལ་དམ་བཅའ་དང་པོའི་ཞེན་དོན་ལ་བསལ་བ་བཞི་ཞུགས་ཚུལ་རྒྱས་པར
བཤད། ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ཞེན་དོན་ལ་དེ་ཞུགས་ཚུལ་བསྟན་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཡིད
ཆེས་པའི་ཚད་མས་གཏོད་པའི་ཚུལ། དེ་ལ་གྲགས་པས་གཏོད་པའི་ཚུལ། དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཏོད་པའི
ཚུལ། དེ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག་གིས་གཏོད་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡིད་ཆེས་བསལ་བའི
མཚན་ཉིད་ནི། །ཡིད་ཆེས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ཟླ་དངོས། འདི་ལ། སེལ་བྱེད་བསལ་བྱ་སེལ
ཏུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་མངོར་བསྟན། དེ་ཉིད་རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་ལུང་དང་སྦྱར་ནས
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སེལ་བྱེད་བཏགས་པ་བ་དང་། ཡིད་ཆེས་མཚན་ཉིད་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡིད
ཆེས་དང་། སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་བཏགས་པ་བ་ཡུལ

[৬২২]

ཀྱི་ཡིད་ཆེས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་རང་ཚོགས་དང་། ལུང་ཚོགས་གོ །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་ཤེས་ཏུ་སྣོག་གྱུར་སྟོན་པ་ལ་མི་བསླུ་བའི་རང་གི་ཚོགས་སྟེ། དཔེར་ན། སྨྲེན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་དེ་གླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ལ་ལྷོས་པའི་རང་ཚོགས་གོ །གཉིས་པ་ནི། ཆོས་བ་རང་གི་ཚད་མར་ཁས་ཟློང་པའི་ཤེས་ཕྱོག་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་སྟེ། དཔེར་ན་སྨྲེན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་ངོ་ཞེས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དེ་གླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ལ་ལྷོས་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ཚོགས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །མདོར་གྱུར་དང་ཆུང་ཟད་ཕྱོག་གྱུར་སྟོན་པའི་ལུང་རྣམས་ནི་སྨྲེ་ར་ཆོས་བ་རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་ཟློང་པའི་ལུང་ཡིན་ཀྱང་སྐབས་འདིའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ཚོགས་ཏུ་མི་འཇོག་སྟེ། དེ་དང་དེའི་བསྟན་བྱའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་མདོར་སྡུམ་དང། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་དང་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་གང་ཡིན་པ་དེ། དེ་དང་དེའི་བསལ་བར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་ཚོགས་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེའི་བསྟན་བྱའི་དོན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེའོ། །དེ་སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་འགལ་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚོགས་དང་འགལ་བར་བཏགས་པ་ཅམ་མོ། །བསྟན་བྱའི་དོན་དེས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་སེལ་བྱེད་གཉིས་ཀ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚད་མ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། ཚད་མ་དེས་བསལ་བྱ་དངོས་སུ་སེལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བསལ་བྱ་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ཟླ་དངོས་ཏེ། དབྱེ་ན། སྨྲེན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་སུ་ཚད་མས་

{৬২৮}

དེས་ཟིན་པའི་ཆོས་བས། སྒྲིན་སོགས་དཀར་ཚོས་སྦྱང་པ་ལས་མ་འོངས་པ་ན་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བར་དམ་
བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུ་ཡིད་ཆེས་པས་རང་ཚོག་གི་བསལ་བ་དང་། སྒྲིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་
བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་དབྱུང་པ་གསུམ་གྱིས་དགེ་བའི་ལུང་དུ་སྦར་ཁས་བླངས་ནས་ཕྱིས་དེ་སྦྱང་པ་ལས་བདེ་བ་
མི་འབྱུང་བར་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུ་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ཚོག་གི་བསལ་བ་གཉིས་པོས་གཞལ་བྱའི་
དོན་ཅན་ཚད་མ་མེད་པ་དང་། ངའི་མ་མོ་གསལ་མོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་ཚོག་དང་། དེའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གང་
ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྒྲིར་རང་ཚོག་དངོས་ཀྱགས་འགལ་བའི་རྣམ་གསལ་གྱི་དགེ་ཡིན་གྱི། འདིར་བཤད་པའི་ཡིད་
ཆེས་པའི་རང་ཚོག་དང་དེའི་བསལ་བར་མི་རུང་སྟེ། དེའི་འོག་ཕྱོ་གས་ཚུར་རོལ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་སྟོན་པས་
ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སེལ་བྱེད་དངོས་བཏགས་ཅི་
རིགས་སུ་བཤད་པ་དེ་དང་དེས། བསལ་བྱ་དེ་དག་དངོས་སམ་རྒྱུད་པ་གང་རུང་གི་སྐོ་ནས་སེལ་ནུས་པ་ཡིན་
ཏེ། ཤེན་ལྟོག་སྟོན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚོག་ཏུ་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་
བའི་ཕྱིར། སེལ་བའི་ཚུལ་ལ་གེགས་བྱེད་དང་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་བཤད་ཀྱང་། རང་ལུགས་གནོད་བྱེད་
ཁོ་ནས་ཏེ། ཚད་མས་གནོད་པ་འཚང་བའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སེལ་བྱེད་ཡིད་
ཆེས་པའི་ཚོག་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚོ་ག་ཏུ་འགྱུར་བའི་དུས་བཤད་པ། དེས་རང་གི་བསལ་
བྱ་སེལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། འདིར་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚོག་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་ཚོག་དང་། ལུང་ཚོག
གོ །གཉིས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལ་ཁས་བླངས་རང་ཚོག་གཉིས། །གཞན་དག་ལུང་དང་རང་ཚོག
ཟེར། །

[৬২৫]

སློབ་དཔོན་དགེ་གི་དབྱེ་བར་བཞེད། །ཀུན་ལས་བ་ཏུས་སུ་གཉིས་ཀ་ཡང། །དབེ་གཅིག་གིས་བསྟན་རིགས་
པའི་སྐོར། །ལུང་ལ་དཔེར་བརྗོད་གཞན་དུ་གསུངས། །ཞེས་རྗེ་བཙུན་ཀྱིས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་མ་ལུས་པ་ལེགས་པར་
བསྡུས་པས་དེའི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲུ་ར་ཚད་མར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རང་ཚོགས་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ།
མངོན་ཕྱོགས་སྟོན་པའི་རང་ཚོགས་དང་། ཤིན་ཕྱོགས་སྟོན་པའི་རང་ཚོགས་གོ །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། བདག་གཞན་
ཡིད་ཆེས་མཚུངས་པ་ཡི། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་གང་དང་མཚུངས་རྒྱུའི་རང་ཚོགས་དེ་ཡིན་པ།
གཉིས་པ་ནི། གང་མཚུངས་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚོགས་ཏུ་བཞག་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ཚོགས་
དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རང་དམ་བཅའ་བ་པོས་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་དོན་ཚོགས་གྲུ་ནས་སྒྲུས་པ་དང། ཡིད་
ཆེས་ལུང་ཚོགས་ཐད་སོར་བཞག་ནས་ཤིན་ཏུ་ཕྱོགས་གྱུར་གྱི་དོན་དམ་བཅས་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་
འགྱུར་ཏེ། ཡིད་ཆེས་སོ། །གང་ནས་ཤིན་ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ལུང་དང་རང་ཚོགས་གོ །གང་ལ་ན་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ཕྱོགས་
གྱུར་གྱི་གནས་ཚུལ་སྟོན་པ་ལའོ། །གང་གིས་ན་གཞལ་བྱ་མངོན་ཕྱོགས་གཉིས་བསྟན་པའི་ཆ་ལ་མི་བསླུ་བར་
མཐོང་བ་དང་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིད་ཆེས་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་སུ་འཇོག་བྱེད་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ།
ཡིད་ཆེས་ཚོགས་ནི་མི་བསླུ་བའི། །སྒྲུ་ལས་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡིད་ཆེས་སུ་འཇོག་བྱེད་གཉིས་པ་ནི། ཡིད་
ཆེས་པའི་རང་ཚོགས་ལ་སྔ་ཕྱི་མི་འགལ་ཞིང། ཐུན་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་གིས་ཀྱང་མི་གནོད་པའོ། །ཡིད་ཆེས་
པའི་ལུང་ལ་ནི་ལུང་དེ་ཉིད་ལ་དངོས་ཀྱི་གས་འགལ་བ་མེད་ཅིང། ཡིད་ཆེས་

པའི་ལུང་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གྲུབ་པའོ། །སྐབས་འདི་དག་ཏུ་སྤྱི་བྱེ་དང། དངོས་ཀྱི་གས་ཞེས་པ་རང་ཚོག་དང་ལུང་ཚོག་ལ་སོ་སོར་སྦྱར་ཀྱང་གཉིས་ཀ་ལ་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ཚང་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཡིད་ཆེས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་བྱེར་རོ། །འོ་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་རང་ཚོག་དང་ལུང་ཚོག་གཉིས་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་དམ་ཞེ་ན། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ལྷོ་གཡས་བྱེ་བ་ཡིན་གྱི། གཉིས་པོ་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དམ་བཅས་པའི་ཆ་ནས་ལུང་ཚོག་དང། ལུང་དོན་ཡིན་ཀྱང་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལྷན་པ་ལ་མ་ལྷོས་པར་རང་གིས་དམ་བཅས་པའི་ཆ་ནས་རང་ཚོག་ཏུ་འཇོག་པའི་བྱེར་རོ། །གཉིས་པ་ཡིད་ཆེས་སུ་འགྱུར་བའི་དུས་བཤད་པ་ལ། འོ་ན་ཁས་ལྷན་དང། བསྟན་ཚོས་དང། ལུང་ཚོག་ཅེས་བྱ་བ་གསུམ་པོ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པ་དེ་དང། རང་ཚོག་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་ཡིད་ཆེས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱི་ལུང་ཚོག་དང་རང་ཚོག་གཉིས་ཀ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཏེ། གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་པའི་དང། གནས་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་ལུང་ཚོག་དང་རང་ཚོག་གོ། །དང་པོ་གཉིས་སྤྱི་ཚོག་ཚད་མར་སོང་བའི་དུས་དེར་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚོག་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་སྤྱི་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མར་མི་འཇོག་པའི་བྱེར། དེ་ལྟར་ན་དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་ན་སྤྱི་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་ཀྱང། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པས་མ་ཁྱབ་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་འདི་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞིང། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ལུང་དུ་གྲགས་ཚད་ཚད་མ་མིན། །ཚད་མ་གྱུབ་པ་དེ་ལུང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་གཞུང་གི་དོན་ལ་ངེས་པ་རྟོག་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ཤེས་ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ལུང་དང་རང་ཚོག་ཀྱང་ཇི་སྲིད་དབྱད་པ་

གསུམ་གྱིས་རྣམ་པར་མ་དག་པ་དེ་སྲིད་དུ་ནི་གཞོད་བསྟན་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་ལ། དེར་རྣམ་པར་དག་
ནས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཁས་བླངས་ནས་ནི་དགྱེད་པ་ཟླུག། ।དགྱེད་ནས་ཁས་ལེན་
མཛད་པའི་ལུགས། ।ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ।འདི་ཡང་ཞེབ་མོར་དགྱེད་ན་རང་ཚོགས་དང་ལུང་ཚོགས་གང་ཡིན་
ཀྱང་རུང་། བཟློད་བྱའི་དོན་ཚད་མས་དེས་སམ་མ་དེས་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཚོགས་གི་རང་ལྷོག་ནས་གེགས་བྱེད་ཁོ་
ནར་དེས་ལ། བཟློད་བྱའི་དོན་དེ་ཚད་མས་དེས་པའི་ཚེ་ནི། དོན་དེ་གཞོད་བྱེད་ཁོ་ནའོ། ।དེ་ཡང་ཚོགས་དེས་
བསྟན་བྱ་ལ་གེགས་བྱས་པའི་ཆ་ནས། སྒྲ་སྒྱོན་དུ་སོང་པ་ཡིན་གྱི་དོན་སྒྱོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་སྒྱོན་གྱི་ལྟ་བོ་
ཁོ་ནར་དེས་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་སྒྱོན་དེ་ཡང་སྟྲོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྱོན་ཡིན་གྱི། བསྟན་བྱའི་སྒྱོན་མིན་ཏེ། སྒྲའི་སྒྱོན་གྱི་སྟྲོད་
པའི་ངག་ལ་ཆེ་བར་བྱེད་ཀྱི། བསྟན་བྱ་ལ་ཆེ་བའི་བཤད་པ་གཅིག་ཀྱང་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་དེས་པར་བྱེད་
པས་སོ། ।དེས་ན་ལུང་དོན་གྱི་བསལ་པ་ལ་ལུང་གི་བསལ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། ཇི་སྐད་དུ། མངོན་སུམ་
སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལའང་། ।འཇལ་བྱེད་སྒྲས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད། ।ཅེས་གསུངས་སོ། ।འོ་ན་དགྱེད་པ་
གསུམ་པོ་དེ་གང་། དེས་རྣམ་པར་དག་པའི་དུས་དེ་ཅི། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་པོ་གང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་
ལེན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་རྣམ་འགྲེལ་ལྟ་བུའི་མངོན་བྱུར་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་མངོན་སུམ་ཀྱིས་
གཞོད་པ་ཡོད་མེད་དགྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་ཐུང་ཟད་ལྷོག་གྱུར་སྟོན་པའི་ཆ་ལ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟེས་
དཔག་ཚད་མས་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་དགྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་ཤིན་ལྷོག་སྟོན་པའི་ཆ་ལ། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་རང་
གི་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་དང་། རང་གི་ཚིག་སྡུ་ཕྱི་འགལ་བ་ཡོད་མེད་དགྱེད་

པར་བྱེད་པ་ནི་དབྱངས་པ་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་དབྱངས་པ་ན་གཞལ་བྱའི་གནས་དེ་དང་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོད་པ་མེད་ཅིང་གྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་ན་དབྱངས་པས་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་པ་ཁོ་ནའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ན་བསྟན་བཅོས་རྣམ་འགྲེལ་ལྟ་བུ་ནས་བཤད་པའི་གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་ཟིན་པས་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་མངོན་སྒྲོག་གཉིས་སྟོན་པའི་ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པས་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་དགོས་ཤེ་ན། བསྟན་བཅོས་རྣམ་འགྲེལ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ས་ཤིན་སྒྲོག་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་མི་བསླུ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ས་མངོན་སྒྲོག་གཉིས་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་མི་བསླུ་བ་གང་ཞིག ཤིན་སྒྲོག་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་ཁས་བླངས་དང་རང་ཚོག་གི་ས་མི་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་པའི་ལུང་ནི། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཏོག་ཏུ་ལུང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ་ཤིན་སྒྲོག་སྟོན་པའི་ལུང་ནི། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་མ་ངེས་པའི་སྤྱོད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་སྤང་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ནི་ལུང་ཁོ་ནར་ངེས་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ཀ་སྟོན་པའི་ལུང་ནི་ཤིན་སྒྲོག་གཅིག་པུའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་བསལ་བྱ་སེལ་བའི་ཚུལ་ནི།

[৬২৫]

འོ་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་དང་རང་ཚོགས་གྱིས་རང་གི་བསལ་བྱ་སེལ་བའི་ཚུལ་རྗེ་ནི། འདི་ལ་སྤྱ་རབས་པ་དག་སྟེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་སྨོན་དགོན་རྣམས་ལ་ལུང་གེགས་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུང་མོད། གཞུང་ལས་གེགས་བྱེད་དང་གཞོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་བཤད་ཀྱང། སྐབས་འདིའི་བསལ་བྱ་སེལ་བ་ལ་ནི་གཞོད་བྱེད་ཁོ་ན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་བསལ་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་དུ་ཡང། གཞལ་བྱ་གཉིས་ལ་ཚད་མ་གཉིས། །སྐལ་བའི་དོན་ལ་རང་ཚོགས་གྱིས། །མི་གཞོད་གསུང་རབ་ཉིད་ཀྱི་ལུང། །རྟེས་སུ་དཔག་པར་བསྟན་ཏེ་གསུངས། །དེས་ན་རིགས་པས་བྱུབ་པའི་ལུང། །ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་མ་བྱུབ་ན། །རང་གི་ཚོགས་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །གེགས་བྱེད་ཉིད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་རྒྱས་པར་བཤད་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། རང་ཚོགས་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའོ། །ཡོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་ལྐོག་སྟོན་པ་དང་ཤེན་ལྐོག་སྟོན་པའོ། །དང་པོ་གསུམ་ནི། རང་འགལ་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གེགས་བྱེད་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། གང་རུང་གང་ཞིག་གཞོད་པ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། མི་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཤེན་ལྐོག་སྟོན་པའི་རང་ཚོགས་ནི། འོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། དེ་དག་གང་ལ་ཚད་མ་ཡོད། །དེ་ནི་གཞན་ལ་གཞོད་བྱེད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་ཚོགས་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པ་དང་ཡོད་པའོ། །ཡོད་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། མངོན་ལྐོག་སྟོན་པ་དང་ཤེན་ལྐོག་སྟོན་པའོ། །དང་པོ་གསུམ་ནི། གེགས་བྱེད་ཁོ་

ན་སྟེ་སྒྲོན་བྱེད་སྤ་མ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྟེ་སྐད་དུ། དེ་ལ་བརྟེན་མིན་དངོས་པོ་ལ། །བསྟན་བཅོས་
དང་འགལ་བརྗོད་ན་ཡང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཙོད་བྱེད་ཁོ་ན་སྟེ། གནས་གསུམ་
པ་ལ་ལུང་གཙོད་སྒྲོན་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པ་སྤར་གེགས་བྱེད་
པར་བཤད་པ་དེ་ལས་གཞན་གཅིག་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་གལ་ཆེ་བའི་དོན་འདི་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཡིད་ཆེས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཙོད་པ་དང་། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱིས་གཙོད་པ་སོ་སོར་ཤེས་དགོས་སོ། །རྟེ ''ལྟར་ཞེ'' ན། དེ་ལྟ་མིན་ན་རིགས་བླལ་གྱི། །དམ་བཅའ་རྟེ་བཞིན་དོན་ཅན་གྱི། །རྟེས་དཔག་ལ་ནི་རྟེ་ལྟར་གཙོད། །ཅེས་
པར་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་སྒྲ་རྒྱ་པ་ལ་གཙོད་པར་བཤད་པ་དེ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་
གཙོད་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དེའི་དོན་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེས་དེ་ལ་
གཙོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ལུང་གིས་གཙོད་པ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། རྟེ་སྲིད་ལུང་དེའི་དོན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་
དེ་སྲིད་དུ་ནི་ལུང་དེ་ཚད་མར་མི་འགྱུར་ལ། གྲུབ་ནས་ནི་ཚད་མ་སྤ་མས་གཙོད་པ་བྱས་ཟིན་པའི་དོན་ལ་ལུང་གི་
གཙོད་པ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་སྤ་མ་གྲུབ་སྟེ། གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་གང་རུང་སྟོན་པའི་ལུང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གལ་ཆེ་བའི་དོན་འདི་ཤེས་དགོས་ཏེ། སྤར་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་ཁས་ཟློས་ནས་ཕྱིས་སྒྲ་རྒྱ་
བར་ཁས་ཟློས་པ་དེའི་ཚེ། སྤ་མ་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཡོད་པ་དེའི་ཚེ་ཁས་ཟློས་དངོས་འགལ་དང་གཙོད་
བྱེད་ཡིན་ལ། མེད་ན་ནི་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་ཙམ་ལ་རང་ཚོགས་འགལ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་བ་
མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྤར་སྒྲ་རྒྱ་བར་ཁས་

[629]

ཐུན་ནས་ཕྱིས་མི་རྒྱ་བར་ཁས་ཐུན་པ་དེའི་ཚེ། ཕྱི་མ་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཡོད་ན་ནི་དངོས་འགལ་ལྟ་ཞོག་རང་ཚོག་འགལ་བ་ཅམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁས་ཐུན་སྔ་མ་བོར་ནས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ཕྱི་མ་ཁས་ཐུན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་དེའི་ཚེ། རང་ཚོག་འགལ་བ་ཡོད་ན་ནི་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྟེས་དཔག་ཚད་མ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ། བསྟན་བྱ་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དེའི་ཞེན་དོན་དེ་རང་ཚོག་སྔ་ཕྱི་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་ནི་སེལ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་བསལ་བྱ་ལ། སྤྱི་རང་ཚོག་དང་ཁས་ཐུན་ཅམ་གྱི་བསལ་བ་དང་། སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་རང་ཚོག་དང་ཁས་ཐུན་གྱི་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཁས་ཐུན་གྱི་དང་། རང་ཚོག་གིའོ། །དང་པོ་ལ། མངོན་གྱུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆུང་ཟད་ཡོད་གྱུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཁས་ཐུན་གྱི་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ངའི་མ་མོ་གཡས་མོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུ་དང་། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའམ་རྟག་པར་སྟོན་པའི་ལུང་ཚད་མར་ཁས་ཐུན་ནས། དེ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་། མངོན་གྱུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆུང་ཟད་ཡོད་གྱུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངག་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་ནི། སྤར་བཤད་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ཕྱི་ནས་ཆོས་ཅན་མངོན་གྱུར་གྱི་སྟེང་དུ་ཆོས་ཤེན་ཏུ་སྐྱོག་གྱུར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་འགལ་བའི་

བསལ་བ་དང་། ཆོས་ཅན་ཤེས་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་གྱི་སྟེང་དུ་ཆོས་མངོན་གྱུར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་འགལ་བའི་
བསལ་བ་དང་། ཆོས་ཅན་ཤེས་ལྷོག་གི་སྟེང་དུ་ཆོས་ཀྱང་ཤེས་ལྷོག་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་འགལ་བའི་བསལ་བ་
རྣམས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྨྲ་བ་བཏང་བ་ལས་འོངས་སྤྱོད་མི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་མེད་
པ་དང་རྒྱུ་བ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཤླཀ་ཐུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་
ལྟ་བུའོ། །མངོར་ན་ཆོས་ཅན་ཤེས་ལྷོག་གི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་གང་དམ་བཅས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་
བསལ་བ་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེག་ཕྱོགས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚད་མ་ཁོ་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཆོས་
ཅན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྟེང་དུ་ཆོས་ཤེས་ཏུ་ལྷོག་གང་དམ་བཅས་ཀྱང། སྨྲ་ར་ཚད་མའི་བསལ་བ་དང།
བྱེ་བྲག་ཡིད་ཆེས་པའི་བསལ་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དབང་ཕྱུག་རྒྱ་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མར་དམ་བཅས་པའི་
ཞེན་དོན་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རང་རེའི་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བལྟོས་ནས་ཚད་
མར་འཐྱངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་ཚད་མའི་མངོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་
མས་སེལ་ཏེ། སྟོན་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཡིན་པ་དངོས་སུ་སེལ་ལ། སྨྲ་ར་རྒྱ་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཡོད་པ་
རྒྱུད་ནས་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ཉེ་བར་མཚོན་ནས་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྟེང་དུ་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱི་
གྲུབ་པའི་དོན་དམ་བཅས་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་པ་དང། ཡང་ཆོས་ཅན་དེའི་སྟེང་དུ་དངོས་སྟོབས་ཚད་
མས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་བཅས་ན་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་པ་དང། ཡང་དེའི་སྟེང་དུ་གྲགས་པ་གྲུབ་པའི་དོན་དམ
བཅས་ན་གྲགས་པའི་

བསལ་བར་བཞག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ཚད་མ་དེ་དང་དེས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ དགེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། རི་བོང་གི་རྭ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པ་དང་། རི་བོང་གི་རྭ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ པ་ དང་། དེ་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྫུང་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུའོ། །འོན་ཚོས་ཅན་མེད་པ་ལ་ བརྗོག་ཕྱོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་རྗེ་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། དཔག་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ལ་ནི། །ཚོས་ཅན་རྟག་པའི་ གཞན་མེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་མོ། །དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་བསལ་པ་འཚད་པའི་སྐབས་ སུ། །རང་རྒྱུན་ལའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་གཅིག་གི་སྟེང་ཏུ་ཚོས་གཞི་གྲུབ་པ་ཞིག་ དམ་བཅས་ན། དེའི་ཞེན་དོན་ཚད་མས་བསལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་མིན་དགོས་སོ་ཞེས་ བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ན། རྟེན་ཚོས་ཅན་མེད་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་མིན་དགོས་སོ་ཞེ ས་པ་རང་རྟེན་ ལ་སྟོས་པའི་དགོས་པ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན། རྟེན་སོགས་མ་གྲུབ་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན། །ཞེས་བཤད་པ་དང་ འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་དོགས་པ་འདི་དགྱུད་པར་བྱ་སྟེ། རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་དང་ འགལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ། མཚན་ཉིད་པ་གཞོད་བྱེད་དུ་སོང་བ་དང་། བཏགས་པ་བ་གེགས་བྱེད་དུ་སོང་ བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་སྐྱོན་དངོས་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཚིག་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གེགས་ བྱས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གེགས་ ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ་ཡི། །སྒོ་ནས་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་རྟགས་སྟོན་གྱི་ བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་

[৬২৫]

ལེན་བཞིན་དུ་སྒྲ་མི་རྒྱག་པར་དམ་བཅས་པ་དེའི་ཚེ་ན། གེགས་བྱེད་ཅམ་དུ་གྱུར་པའི་རང་ཚོགས་འགལ་བ་ཡོད་ཀྱང་བསྟན་བྱ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྡན་ཚང་བའི་ཕྱིར། འོན་རྗེ་སྐད་དུ། ཚིག་དེས་བསྟན་བྱ་མི་འགྱུར་བའི། །སྨོ་ནས་སྐྱོན་དུ་འཇོག་པ་ཡིན། །ཞེས་རང་ཚོགས་འགལ་བའི་གེགས་བྱེད་དེ་ཕྱོགས་སྐྱོན་དུ་བཤད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་སྐད་དུ་གསུངས་པ་དེ་ནི་བཟློད་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བཟློད་པ་སྐྱོན་ཅན་དང་། འགལ་བ་འདུས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཆོལ་བ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། དམ་བཅའ་སྐྱོན་ཅན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དམ་བཅའ་རང་གི་བསལ་བ་སྟོན། །འགལ་བ་འདུས་ན་དམ་བཅའ་འཇིག །དེས་ན་བཟློད་པ་སྐྱོན་ཅན་གྱིས། །ཅོད་པའི་སྐབས་སུ་ཞམ་པ་བསྟེད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་བསྟན་བྱ་མི་འགྱུར་བ་ཕྱོགས་སྐྱོན་དུ་བཞག་ན་རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་གཞུང་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་དེ་མི་ནུས། །ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱས་ཀྱན་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་འགལ་བ་འདུས་ན་དམ་བཅའ་འཇིག་པར་བཤད་པས་ཕྱོགས་སྐྱོན་དུ་སོང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་འདོད་ན་ཡང་རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་གཞུང་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཁས་བླངས་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་རང་སྒྲ་སྟོས་པའི་རྟོམ་བཅད་ཀྱིས་བཀག་པ་དེ་ཉིད་སྟོན་འདོར་ལ། ཏོ་ཡང། ཇི་སྐད་དུ་རྟོམ་པར་ངེས་པ་ལས། གེགས་བྱེད་པ་དེ་ལས་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནར་ཟད་ལ། དེ་ནི་ཕྱོགས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཚོགས་ལས་ངེས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཚོགས་

[633]

སྒྲོན་ཚགས་པ་ནི་མ་ཡིན་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ། དེའི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་པའི་དོན་ཏེ་འོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པར་ཚོག་གི་སྒྲོན་ཡོན་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །འོན་ལོག་ཕྱོགས་བསལ་པ་འཚང་བའི་སྐབས་སུ། རང་ཚོག་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གེགས་བྱེད་པའི་ཚུལ་གཞུང་ལས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་དེ་ཅི་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞེན། དེ་ནི་སྒྲ་སྒྲོན་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་སྒྲོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ལས། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་ནི་ཚོག་གི་སྒྲོན་ཡོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དོན་གྱི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པས་སྒྲ་བ་པོ་ལ་གླུན་གར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དོན་འདི་དག་ནི་ཚད་མ་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ལས་རྒྱས་པར་འབྱུང་སྟེ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ནི་ཡི་གེ་མངས་པས་མ་བྲིས་སོ། །འོན་གཞུང་དེ་ལས་ལུང་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་གསལ་བར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་སྔར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་ཆུང་ཟད་ཞིག་ཏུ་ཕྱེ་ན། ཁས་བླངས་དང་རང་ཚོག་གཉིས་ལ་གེགས་གཅོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཀྱི། ངག་གི་དབྱེ་བ་ཁོ་ནའོ། །རྗེ་ལྟར་ཞེ་ན། ཤིན་ལྷོག་སྟོན་པའི་ཚིག་ཏུ་ཁྱོད་པར་མེད་ཀྱང་སྤྱི་དང་དངོས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་ལས་དེར་བཞག་པ་ཡིན་པོ། །དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་ཤིན་ལྷོག་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ལ། དེའི་སྟེང་གི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་གེགས་བྱེད་ཁོ་ན་དང་། དེ་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཆོ་ན་གཅོད་བྱེད་ཁོ་ན་དང་། གཞི་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་ནི་གེགས་བྱེད་དང་གཅོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་གེགས་གཅོད་སྒྲུབ་འཇུག་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅམ་ཞིག་བཤད་པས། འདི་དང་གོང་གི་རང་རྟེན་

འཚང་པའི་སྐབས་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་དབྱུད་པར་བྱའོ། །དར་ཏེ་ཀ་པ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་སྒྲ་རྒྱ་པ་ལ་མི་གནོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལུང་གེགས་བྱེད་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་པར་འགྲེལ་པའི་དོན་རགས་པ་ཅམ་ཞིག་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་མོད། ཞིབ་ཏུ་མ་དབྱུད་པ་དང་། གནས་གསུམ་པར་ནི་འཐོ་བ་ན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་མ་མཁྱེན་པ་དང་། སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྟོན་པའི་ལུང་སྒྲ་རྒྱ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་མཁྱེན་མི་རྒྱ་པར་སྟོན་པའི་ལུང་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་གཞུང་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཀྱང་མ་མཁྱེན་པར་ཟད་དོ། །ཞིབ་ཏུ་དབྱུད་ན་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དབྱུད་ནས་གེགས་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་ཅམ་བསྐྱེད་པ་དེ་ནི་རང་ཚོ་གཤམ་བ་བཟློད་པའི་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཟློད་པ་ཡང་གཞན་དོན་རྟེས་དཔག་གི་སྐྱོན་ཡིན་པས་འདིར་འཚད་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་སྐྱོན་མིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ། སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། སེལ་བྱེད་སྟོན་པ་སྦྱང་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་མི་རྒྱ་པ་དེས་བསལ་བྱ་དེ་དང་དེའི་དངོས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་དེ་སེལ་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་དེ་ཚད་མས་གྲུབ། ཅིག་ཤོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་ཅེ་ན། རྟེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་སོ། །འོ་ན་རྟེས་དཔག་དེའི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཆ་བའི་སྟོར་བ་ནི། སྟོན་སོགས་ཚོས་ཅན། སྦྱང་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་སྟེ། དེ་འབྱུང་བར་དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ནས། ཕྱོགས་ཚོས་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ། ཁྱབ་པ་ནི། སྟོན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཅེས་པའི་འཕགས་ཆེན་གྱུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ཚོས་

ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བ་ཡིན་ཏེ། དབྱངས་པ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཤེས་རྒྱུ་ལ་
པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སམ། ཡང་ན་དེ་ཚོས་ཅན་དེ་ལ་མི་བསླུ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་གཏམ་བྱ་
རིན་ཆེན་ལྷེང་བ་དེ་དབྱངས་པ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་དེའི་ཁྱབ་བྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་
རྒྱུ་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བསྟྲབས་ནས་གཏན་ཚིགས་འདི་ལྟར་འགོད་དེ། སྤྱད་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་
བར་རིན་ཆེན་ལྷེང་བ་ལས་གསུངས་པ་ན། དེ་ལས་དེ་འབྱུང་བས་ཁྱབ། དཔེར་ན་གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་
གཉིས་སྟོན་པའི་རིན་ཆེན་ལྷེང་བའི་ལུང་བཞིན། སྨྲྀན་སོགས་ཀྱང་སྤྱད་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་རིན་ཆེན་
ལྷེང་བ་ལས་གསུངས་སོ་ཞེས་པའི་རྒྱས་ལས་ཚུལ་གསུམ་བྱན་ལམ་དུ་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྒྲ་ཚོས་ཅན་
མི་རྟག་སྟེ། མི་རྟག་པར་དེ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ། ཁྱབ་པ་ནི། དེ་དེར་
སྟོན་པའི་ལུང་ཚོས་ཅན། རང་གི་དེ་ལ་མི་བསླུ་བ་ཡིན་ཏེ། དབྱངས་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་པའི་རྒྱས་ལས་དེ་དེར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྟྲིད་པར་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་མི་
མཚུངས་པའི་ཚུལ་ནི། ཡོངས་རྒྱས་ཡོངས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་ལ། ཚིག་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་
དུ་ནི་ཤེས་ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཚད་མ་སྤྱ་མས་དམ་བཅའ་ཕྱི་མའི་
ཞེན་དོན་སེལ་བ་ཡིན་ནམ། ཕྱི་མས་སྤ་མའི་ཞེན་དོན་སེལ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། དང་པོ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། ངེས་པ་
སྐྱེས་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཕྱིས། །མི་སྐྱེ་བ་ནི་བློ་ཡི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕྱི་མ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ཕྱི་མ་ནི་
དམ་བཅའ་

སྤ་མའི་ཞེན་དོན་དང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཤེན་ཏུ་ཤེས་པར་དཀའ་བ་ཡིད་ཆེས་པའི་བསལ་བ་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།། །།གཉིས་པ་གྲགས་པའི་བསལ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གྲགས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ཟླ་དངོས་སོ། །གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་ལ། སེལ་བྱེད་བསལ་བྱ་སེལ་ཀུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གྲགས་བསལ་གྱི་རང་བཞིན་མངོར་བསྟན་པ་དང། དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུང་དང་སྦྱར་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཅིང། སེལ་བྱེད་བཏགས་པར་གྱུར་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གྲགས་པ་དང། གྲགས་པ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཞིང། སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པར་གྱུར་པ་ཡུལ་གྱི་གྲགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ཐམས་ཅད་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྒྱང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང། དེར་བརྗོད་པའི་སྒྲའོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་ཐམས་ཅད་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རྒྱང་བ་དེའོ། །དང་པོ་ནི། གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པ་དག་ཀྱང་མི་རྣམས་ཚོགས །ཅེས་དང། ཚོས་མཚོག་གིས། གྲགས་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཏེང་ཚུགས་པའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་སེལ་བྱེད་ནི་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་བསལ་བ་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་བསལ་པར་བཏགས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། འཇལ་བྱེད་སྒྲ་སྒྲོགས་བཏགས་ནས་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གྲགས་པ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཐ་སྙད་ལས་ནི་སྐྱེས་པ་ཡི། །ཚོས་དེ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། བསལ་བྱ་དེའི་དངོས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་གང་ཞིག་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན།

བཟློག་རྩང་གི་གྲགས་པ་དང་། སྒྲ་བྱང་གི་གྲགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ཐམས་ཅད་ཟློ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བཟློག་ཏུ་རྩང་བ་དེའོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་གོང་ཅན་ལྟ་བུ་འཇིག་རྟེན་ན་ཟློ་བར་གྲགས་ཟིན་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ཟློ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བཟློག་ཏུ་རྩང་བ་དེའོ། །གྲགས་པ་འདི་གཉིས་ལ་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ནི་རིགས་གཏེར་མཛད་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། ཇོག་ལོ་ཆེན་པོ་ནི། བཟའི་རྩང་བ་དང་སྐྱེས་བུའི་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་མཛད་དོ། །ཡང་ན་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། དོན་ཐམས་ཅད་དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་བྱ་རྩང་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་བཟློ་དུས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཁོ་ན་དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་བྱ་རྩང་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་དུས་ཀྱི་གྲགས་པ་གཉིས་སོ། །འདི་ནི་རིགས་གཏེར་མཛད་པས་བཀག་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྒྲའི་དོན་ལ་གཅིག་ཉིད་དུ། །འཕྲལ་པས་ཐ་སྙད་སྟོར་བ་ནི། །འཇིག་རྟེན་དོན་ལ་མི་བསྟུའི་ཕྱིར། །གྲགས་པའི་རྟེས་དཔག་གཅ་ལ་འགལ། །ཞེས་མཚན་ཉིད་རྒྱས་སུ་བཀོད་ནས་མཚོན་བྱ་སྒྲུབ་པ་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བསལ་བྱ་ནི། རྒྱ་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་དམ་རི་གོང་ཅན་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བཟློ་དུ་མི་རྩང་བ་ལྟ་བུ་དང་། བྱམ་པ་དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་བྱ་རྩང་མིན་པ་དང་། ཡང་བྱམ་པ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཚད་མས་དེས་ནས། བྱམ་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུའོ། །དེ་དང་། གྲགས་བསལ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ཟློ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རི་གོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པར་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་དོན་ནམས་ཟློ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བཟློ་དུ་རྩང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་གྲགས་པའི་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཏེན་ཚོས་ཅན་གྲགས་པས་

[৬৩০]

བསལ་ན་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བསྒྲུབ་པའི་ཚོས་ཀྱང་གྲགས་པས་བསལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཚོས་ཅན་ དབང་ཕྱུག་རྒྱ་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚད་མས་བསལ་ན། དེ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་དེས་བསལ་དགོས་ པ་བཞིན་ནོ། །དོན་དེ་དག་ནི་ཇི་སྐད་དུ། ཚོས་ཅན་ལ་ནི་གཞོད་པས་ཀྱང་། །གཞོད་འགྱུར་ཞེས་ནི་གྲུབ་དོན་ ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་དེ་སེལ་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་སྐྱེས་ བུའི་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་པས་དོན་གང་ལ་བརྟེན་སྒྲ་ཡང་འཇུག་ཏུ་རུང་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། འདོད་ པས་འཇུག་ཕྱིར་དགག་མེད་པ། །ཞེས་དང་། རིགས་པའི་གཏེར་ལས། བཟློག་འདོད་དབང་གིས་འཇུག་པ་ ཡང་། །བསྒྲུབས་ཟིན་དེས་ན་གྲགས་པའང་འགྱུར། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་བཞིན་རི་བོང་གི་རྭ་ཚད་མས་ བསལ་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་རྭ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚེ་ཡང་ཚོས་ཅན་ཚད་མས་བསལ་བའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་ ལ་བསལ་པ་ཞུགས་པར་བཞག་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རིག་པ་མཉྫེན་པའི་ལུང་ དང་སྦྱར་བ་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ལུང་སྦྱར་བ། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་དབྱུད་པའོ། །དང་པོ་ནི། །སེལ་བྱེད་ བཟློད་རྩང་གི་གྲགས་པ། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་གྲགས་བསལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེས་དེ་སེལ་ནུས་པའི་ཚུལ་ དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི་རིགས་པ་མཉྫེན་པའི་གཞུང་ཁོ་ན་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དང་རྟེས་འབྲེལ་བ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་དེ་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དོན་དེ་དག་ གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སེལ་བྱེད་སྒྲ་བྱང་གི་གྲགས་པ། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་གྲགས་བསལ་ ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་དེ་སེལ་

[৬৩৯]

ནུས་པའི་ཚུལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལས་རྗེ་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་རིགས་པ་
མཁྱེན་པས་བཀྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། སྒྲ་དོན་ལ་དབང་འཇུག་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། རྒྱང་བ་ཡུལ་ཅན་
གྱིས་གཞོད་བྱེད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་དོན་དེ་དག་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡང་གྲགས་པ་སྤྱ་མ་སེལ་
བྱེད་དང་བཅས་པ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་མིན་ནོ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འགོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས།
གཞན་དུ་འདིར་ནི་གཞོད་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་ཐུན་མོང་ཉིད་མི་འགྱུར། །ཞེས་པའི་ཤུང་པ་གཉིས་གསུངས་
སོ། །འདི་དག་གི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་བསལ་བྱ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སེལ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།
སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་གྱགས་པའི་བསལ་བ་ཁས་ལེན་པའི་རྣོལ་བ་
ཇི་ལྟ་བུ། དེས་ཁས་བླངས་པའི་གྲགས་བསལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་དང་། དེས་གཞན་
ཡང་མཚོན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གྲགས་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་བརྫུས་པ་དག་ན་རེ། རི་བོང་ཅན་
ཚོས་ཅན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་སྐད་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡང་། མིང་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་མིང་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་
གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། རི་བོང་ཅན་ལ་རྒྱུ་སྐར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་དང་། བསེལ་ཟེར་ཅན་དང་། མཚན་མོའི་མགོན་
ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ཤིང་། འཇིགས་རྟེན་ན་གྲགས་པ་དེ་ནི་གྲགས་པ་དོན་མཐུན་དང་དེའི་ལོག
ཕྱོགས་གྲགས་པའི་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། མིང་དེ་དག་དོན་དེ་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མིང
དོན་ལ་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བཤད་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་

[৬৩২]

ཀྱི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེར་ན། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བརླ་ལ་མཚོ་སྐྱེས་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། རི་དྭགས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་ལ་སེང་གེ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། གླང་པོ་ཆེ་ལ་ལག་ལྟན་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ཉིན་མོར་བྱེད་པ་ལ་ཚ་ཟེར་
ཅན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་
གོང་བུ་ལ་བ་ལང་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ཡལ་གা་ལོ་འདབ་དང་ལྟན་པའི་ལྷོན་པ་ལ་ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། མི་
ཟླུན་པོ་ལ་བ་གླང་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། མཁས་པ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ཁྱེ་ནག་པོ་ལ་དུང་
ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ་སྐྱར་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ཁྱིམ་བདག་ལ་སེང་གེ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་།
འཇིག་རྟེན་ཐུན་པོ་ལ་གཙོ་བོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་སྣང་ཞིང་། སྣང་བ་
ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་དེ་དག་ནི་གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྣ་དོན་ལ་དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། སྣ་དེ་དག་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། བཅད་པ་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྣ་མིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ལོག་ཕྱོགས་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་གྲགས་པའི་བསལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་ཕྱོགས་
ཀྱི་དོན་དེ་དག་སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེས་དཔག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རྗེ་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་ཆོས་ཅན། བ་གླང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཁྱེ་ནག་པོ་ཆོས་ཅན། དུང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཁྱོད་དང་དེ་ལ་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་
སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡང། རིག་བྱེད་པ་དག ཆོག་རྣམས་དོན་གཅིག་ལ་

[৬৮২]

ངེས་ནི། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་རྣམས་བརྗོད་བྱའི་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་དང་། འཇྲེལ་པ་གྱུར་ཅིང་དོན་གཅིག་པུ་དེ་ལ་གྲགས་པས་གྱུར་པ་དང་། ལོག་ཕྱོགས་གྲགས་པས་བསལ་བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཨན་ཌེ་ཥ་ཞེས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་དེ་སྟེན་སྲིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་ཞིང་། ཁྱི་ཥ་ཟ་བ་ལ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་དེ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། འཇིག་རྟེན་ཚིག་རབ་གྲགས་ཥེ་ན། །ཞེས་སོགས་དང་། གལ་ཏེ་གྲགས་པ་ལས་ཆལ་བའི། །རྟོག་ལ་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་ཅེ་ན། །ཞེས་བཤད་པ་ལས་ཥེས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་དག་ནི་གྲགས་བསལ་འཚད་སྐབས་སུ། འདིས་ནི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་སྒྲ་ཡི། །དོན་ནམ་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན། །དོན་དམ་པ་ཉིད་འགོག་པ་ལ། །གནོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ཥེས་པ་ཡིན་ཏེ། བརྡལ་སྦྱོང་པ་བཤད་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲའི་དོན་དོན་དམ་པ་ཡིན་པ་ལ་གྲགས་པས་མི་གནོད་པ་དང་། འཇུག་པ་རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྒྲའི་དོན་དོན་དམ་པ་ཡིན་པ་ལ་གྲགས་པས་གནོད་པའི་ཁྱད་པར་ཁས་ཟློང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཞུང་དེ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱམ་པ་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ནི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་ལྟ་ཞོག་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་དེ་མེད་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱམ་པ་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་པ་ལྟ་ཞོག་འཇུག་པ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་དག་ཁོང་དུ་མ་ཚུད་པར་ཕྱི་རབས་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་མཁས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་ བརྡལ་པའི་ངོར། རི་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན་བརྡའི་དབང་གིས་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་བྱ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྒྲུབ་

པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། དེ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོའི་དབང་གིས་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱེད་ཀྱིས་རྗེ་སྐད་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་པས། ལུང་ལས་མ་བཤད་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་ལ་ལར་དེ་གྱུར་ན་ཞེས་སོགས་བརྡའ་སྦྱོར་པའི་འདོད་པ་འགོག་པའི་གཞུང་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། །རི་བོང་ཅན་བརྡའི་དབང་གིས་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མིན་པ་གཉིས་པོ་ཡང་གྲགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་གྱི། བསྒྲུབ་བྱ་གྲགས་པ་དངོས་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལོག་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་ཡང་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་བསལ་བ་ཡིན་གྱི། གྲགས་པའི་བསལ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་གཞུང་དང་རྗེ་ལྟར་འགལ་ཞེ་ན། བརྡའ་སྦྱོར་པས། གལ་ཏེ་ལ་ལར་དེ་གྱུར་ན། །ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། དེ་ནི་དངོས་སྟོན་བས་ལས་གྱུར་ཡིན། །ཞེས་དང་། རི་བོང་ཅན་ལའང་བཟློག་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་པ། ཁྱེད་ལྟར་ན་དེ་སྐད་འཕངས་པ་དེ་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འཕངས་པ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གྲགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་རྗེ་ལྟར་ཞེ་ན། རྗེ་སྐད་དུ། འདོད་པས་འཇུག་ཕྱིར་དགག་མེད་པ། །གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཤད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཞོར་ལས་བྱུང་བ་བརྗོད་ནས། སྐབས་སུ་བབ་པ་བསལ་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་ངོས་བཟུང་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་སྟེ་པ་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་འདོད་པའི་གྲགས་བསལ་དང། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པའི་གྲགས་བསལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རི་བོང་ཅན་རྒྱ་སྐར་གྱི་རྒྱལ་པོ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པ་དང། རི་དྭགས་ཀྱི་

[૬૯૫]

རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྩང་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུ་དང། མེ་ཏོག་བརྒྱ་དེ་མཚོ་སྐྱེས་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྩང་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བ་དང། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དེ་ལས་བྱུང་བ། དེས་གཞན་ཡང་མཚོན་པར་ནུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ཐམས་ཅད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་ཅན་རྣྲ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བ་དང། ལྷོ་ལྷོར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བ་དང། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དངོས་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ལོག་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཡང་ན། རྗོད་རྩང་གི་གྲགས་པ་དེ་ལ། གང་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཕྱི་བ། །ཞེས་པའི་གཞུང་གིས་བསྟན་པའི་གྲགས་པ་དང། སྒྲ་བྱེད་གིས་གྲགས་པ་ལ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང། ཞེས་གཞུང་གིས་བསྟན་པའི་གྲགས་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱ་ཞིང། གྲགས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བསལ་པ་དེ་གཉིས་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་དེ་བཞིན་སྒྲུར་བར་བྱའོ། །གྲགས་པ་གཉིས་པོའི་ཁྱད་པར་གྲགས་རྩང་དང་གྲགས་ཟིན་ལ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་རི་སྐད་དུ། གྲགས་རྩང་དོན་ལ་གྱུར་ན་ཡང། །བརྡའ་དང་བརྗོད་འདོད་ལ་བརྟེན་པའི། །སྒྲ་གྱུར་ན་ནི་གྱུར་པོ་ཞེས། །བསྟན་ཕྱིར་སྒྲ་བྱེད་གྲགས་པ་གསུངས། །ཞེས་བཤད་པ་ལས་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་གྲགས་པ་དང་གྲགས་བསལ་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། གཅིག་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྟོད་གཞི་ཡིན་ལ། གཅིག་ནི་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སོ། །དེ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་བརྡའ་སྟོད་པ་ན་རེ། རི་བོང་ཅན་ལ་རྣྲ་བར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཟིན་མོད། དེ་དེས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་དམ་

[૬૯૬]

བཅས་པ་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དེས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། དེ་ལ་དེས་ བརྗོད་དུ་མི་རུང་བར་དམ་བཅས་པ་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཀྱང་ དེས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་ཐམས་ཅད་དེས་བརྗོད་དུ་རུང་ པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གྲགས་པ་དང་། གྲགས་བསལ་སྤ་མ་གསུངས་ལ། ཡང་རི་བོང་ཅན་ དེར་དམ་བཅས་པ་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་དེ། དེ་ལ་དེར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཆེན་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ནི་བརྟའ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གྲགས་བསལ་ཕྱི་ མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་གཉིས་པོ་གྲགས་བསལ་དུ་འཇོག་པའི་དུས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་ པའི་ཚུལ་འདི་ལྟར། ཀ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྩོད་མེན་པ་ གྲགས་བསལ་དུ་འཇོག་པའི་དུས་ནི། ལྷོ་ཕྱོགས་བཅོན་ལ་བྱམ་པའི་བརྟའ་མ་སྣང་བའི་གོང་རོལ་དུ་ཡིན་ཏེ། དུས་དེར་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་དང་། གྲགས་མ་གྲགས་ཀྱི་ ཁྱད་པར་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དུས་དེར་དེ་འདྲ་དེ་བརྗོད་རྩོད་གྲགས་པའི་བསལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། སྒྲ་བྱང་གི་ གྲགས་པའི་བསལ་བ་གཏན་མ་ཡིན་པས་རེས་སོ། །གྲགས་བསལ་གཉིས་པ་ནི། ལྷོ་ཕྱོགས་བཅོན་ལ་བྱམ་པ་ ཞེས་པའི་བརྟའ་སྣང་ཟིན་པའི་འོག་རོལ་དུ་ལྷོ་ཕྱོགས་བ་དེས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བ་དེ་སྒྲ་བྱང་གྲགས་པའི་བསལ་པ་ ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དེ་གྲགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བརྗོད་རྩོད་གྲགས་པའི་བསལ་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དེས་བརྗོད་དུ་ རྩོད་པའི་ཕྱིར། དུས་དེར་ཀ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རྩོད་མ་

[৬৩৮]

ཡིན་པ་ནི་གྲགས་བསལ་སྤ་མ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། །ཕྱི་མ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མཚོན་སྦྱོར་འགོད་པ་ན་བྱམ་པའི་ཐ་སྙད་བྱ་རྒྱང་དེ་ལྟོ་ལྷོར་པའི་མཚོན་བྱར་བཞག་པ་དེའི་ཚེ། བརྗོད་རྒྱང་གྲགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མ་ཁྱབ་པའི་སྟོན་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲ་བྱང་གྲགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་མཚོན་སྦྱོར་སྟོན་མེད་དོ། །དེས་ན་མཚོན་བྱ་ལ་ཐ་སྙད་བྱ་རྒྱང་གི་སྒྲ་སྦྱར་བ་དེ་དང་། བརྗོད་རྒྱང་གི་གྲགས་པ་དོན་མི་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤ་མ་ནི་ཐ་སྙད་སྦྱར་ཟིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། ཕྱི་མ་ནི་དོན་དེ་ལ་མིང་དེའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་མ་ཟིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བརྡའ་ལས་འཇུག་པ་ཐ་སྙད་དུ། །གསུངས་ཕྱིར་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་སེལ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གྲགས་བསལ་དང་པོའི་སེལ་བྱེད་དང་། གཉིས་པའི་དང་། གསུམ་པའི་སེལ་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཅན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དང་། གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། ཞེས་སམ། ལྟོ་ལྷོར་བ་ཚོས་ཅན་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་ནི། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་དཀར་ཟལ་ཚོས་ཅན། བ་གླང་ཡིན་ཏེ། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སམ། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤ་པ་ཚོས་ཅན། ཤིང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རྒྱང་སྟེ། ཤ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལྟ་བུའོ། །གྲགས་པ་སྤ་མ་གཉིས་ནི་གྲགས་བསལ་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ།

བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡུལ་ཅན་གྱི་གྲགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་བསྒྲུབས་པའི་གྲགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེར་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཡིད་ཆེས་མཚན་ཉིད་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཆེས་མཚན་ཉིད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་བསྒྲུབས་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་དེ། ས་ལ་བྱེད་འཛིན་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་ཡུལ་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་གྲགས་པ་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་པ་དང་། འོག་ཕྱོགས་གྲགས་བསལ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་སྐྱབས་འདིའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གྲགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཡུལ་ཅན་གྱི་གྲགས་པས་མ་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར། དགེར་ན། ཆོས་མཁྱེན་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཡིད་ཆེས་དངོས་ཡིན་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཆེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་ལ་བྱེད་འཛིན་པའི་སྐྱབས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །གྲགས་པ་སྦྱ་མ་གཉིས་ཀ་འདིར་བསྟན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པ་བར་བ་ནི་མངོའི་གཞུང་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་ལ། གྲགས་པ་སྦྱ་མ་ནི་བར་པའི་ཁྱབ་འབྱེལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་དགོས་པ་ལ་དགོངས་ནས་རིགས་པ་མཁྱེན་པའི་གཞུང་དུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་ནི་གྲགས་བསལ་འཛིན་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་མངོ་འབྱེལ་ན་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པར་གསལ་ལོ། །འོན་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གིས་ཚུལ་གསུམ་གྲགས་པས་བྱུབ་པའམ་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱིས་བྱུབ། དང་པོ་ལྟར་ན་གྲགས་པ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་རེ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལྟར་ཁས་

[৬৩৫]

ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་གི་ཐོག་ཚོས་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ། ཁྱབ་པ་
ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་གིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། གཅིག་ལ་སྣྲོན་ན་ཀུན་ལ་
འགྲུབ། །འདི་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེར་ཐལ་བ་མེད་དེ། གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་གསུམ་པོ་དེ། བསྒྲུབ་བྱ་དང་གཞོན་ཡུལ་སྒོ་ནས་ཐ་དད་དུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང། ཡུལ་
གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ཡིས། །ཕྱིར་ན་ཐ་དད་བྱས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་མེལ་ནས་པའི་རྒྱུ་
མཚན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། དོན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་བརྗོད་དུ་
རུང་བ་དེས་དེ་ལྟར་མི་རུང་བ་དེ་མེལ་ནས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ལ་སྐྱེས་བུའི་བརྗོད་
འདོད་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང། རུང་བ་དོན་རྣམས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །འདོད་ལ་
གེགས་བྱེད་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གོང་གི་རྒྱས་བཤད་སྟེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ སྒྲ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་
གང་ཞིག དངོས་པོའི་དབང་གིས་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འཇུག་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དཔག་སྒྲུབ་ཅིག
ཆར་དུ་ཇོགས་པར་ཐལ་བ་དང། སྒྲ་ཆོ་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །དེས་ན་གྲགས་པའི
སྒྲུབ་བྱེད་ནི་མཐར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ལ་ཐུག་པར་གདོན་མི་ཟའོ། །དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་རི་སྐད་དུ།
བརྗོད་འདོད་དབང་གིས་འགག་པ་ཡང། །སྒྲུབ་ཟིན་དེས་ན་གྲགས་པའང་འགྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པས
སོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་དབྱུད་པ་ལ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང། རང་ལུགས་བཞག
པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པའི་གཏེར་ལས།

[૬૫૦]

ལ་ལ་བརྟ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི། །གྲགས་པ་གཉིས་སྒེ་འབྱེད་པ་ཡོད། །ཐ་སྙད་འདི་ཡི་རྒྱབས་དོན་མིན། །མཚན་ཉིད་དེ་
འདྲ་སྟར་བཀག་ཟིན། །དངོས་དང་ཞེན་པའི་བརྗོད་རྩེ་གི །བརྟ་ཡི་གྲགས་པཉང་གཉིས་ཞེས་ཟེར། །འཚད་ན་
གཉིས་སྒེ་ཡོད་མོད་ཀྱི། །འཇུག་པའི་ཚེ་ན་རྣམ་དབྱེ་མེད། །དེས་ན་བཤད་ཚུལ་རྣམ་པ་གཉིས། །དངོས་དང་
ཞེན་པར་འཚད་པ་འཕྲལ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདིའི་ཕྱོགས་སྟ་མ་ནི་སློབ་དཔོན་ཐྭ་པའི་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མྱུན
སེལ་ལས། གྲགས་བསལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་སེལ་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་པའི་སྒྲས་ཞེན་རྩུང་ཙམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་པ
དང་། དེས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སྒྲ་ཙམ་གྱིས་བརྗོད་རྩུང་བརྟའི་གྲགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོག་ཕྱོགས་ཤལ
དང་ལྡན་པས་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པ་དང་། ཤ་པས་ཤེང་གི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་གཉིས
ཏེ། རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས། རི་བོང་ཅན་གྱི་དོན་ཕྱི་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད
བྱར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ། དངོས་ཀྱི་བརྗོད་རྩུང་གི་གྲགས་པ་དང་། ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རི་བོང་ཅན་རང་མཚན་ཟླ་བ
ཞེས་པའི་སྒྲ་ཞེན་པའི་བརྗོད་རྩུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ། ཞེན་པའི་བརྗོད་རྩུང་གི་གྲགས་པའོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
སློབ་དཔོན་དེས་མཛད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་ཏི་ཀཱ་དེ་འདི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་དངོས་པོ་སྟོན་ཞུགས
ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་དེ། དེས་དོན་ཐུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་བཤད
ཚུལ་གཉིས་པ་མཛད་ལ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་བརྗོད་རྩུང་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་མ་ཐུན་དགེ་ཡོད་པ
མ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཐམས་ཅད་དེའི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱར་རྩུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་བཤད་ཚུལ་དང་པོ
མཛད་དོ་ཞེས་གསུངས་པོ། །འདི་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་པ་དེ་གྲགས་བསལ

འཚང་པའི་སྐབས་ཀྱི་མདོའི་དོན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་དུ་ཚུགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་པ་དེ། གང་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་ བསྟན་པའི་གྲགས་པར་མི་རུང་སྟེ། འདིའི་གྲགས་པ་ནི་བརྡའ་དང་བཙོད་འདོད་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ལ། གཅིག་ཥོས་ནི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱིས་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་ལྟོག་ལ་སྒྲ་ཆོ་མ་འཐུལ་བའི་ཞེན་ རུང་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་ལྟོ་ལྟེར་བ་ལ་ཐུམ་པའི་བརྡའ་མ་སྦྱར་བའི་གོང་ དུ་དེ་ལ་དེའི་ཐ་སྙད་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དུས་དེར་དེ་ལ་དེས་ཞེན་རུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་སེལ་བྱེད་བརྡའི་ གྲགས་པ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་མི་འཐད་དེ། གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་ཡང་ འཇུག་ཚེ་གཅིག་ཏུ་འཐུལ་བའི་རྣམ་བཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་ཞེན་པའི་ བརྗོད་བྱ་སོ་སོར་བྱས་པ་ནི་འཚང་ཚེ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི། གང་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་བདག་ཉིད་ཆེན་ པོའི་མདོ་ཚིག་གཅིག་ཉིད་ལ་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས་བཤད་ཚུལ་རྣམ་པ་གཉིས་མཛད་པ་ལས། བཤད་ཚུལ་ དང་པོའི་དགོངས་པ་ནི་བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ་དང་སྟོན་ལ། བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི་སྒྲ་བྱང་གི་གྲགས་པ་དང་ སྟོན་རོ། །རྗེ་ལྟར་ཞེ་ན། རི་བོང་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་། ཟླ་བ་ཞེས་ པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་སུ་གང་བཀོད་ཀྱང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ ཚིགས་ཡིན་ཏེ། མཐུན་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་།

[૬૫૩]

ཕྱོགས་ཆོས་གྲྭབ་ཅིང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཏོག་ལས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཡང་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སམ། སྒྲ་གྲགས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་མི་སྒྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མའི་མདོར། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གྲགས་དངོས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་རིགས་གཏེར་ལས། སྤྱ་མ་བརྗོད་རྩང་གྲགས་པ་ལ། །རྟེས་དཔག་མེད་ཕྱིར་མི་ཁེགས་པཉམ། །ཕྱི་མ་གྲགས་པ་རྟེས་དཔག་ལས། །ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན། །དེ་ལྟར་ཤེས་ནི་གྲགས་པ་ཡི། །བསལ་པ་མཁས་པའི་དགོངས་པ་འགྲུབ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །འདིར། སྤྱ་མ་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ། །ཞེས་པ་གཞུང་མ་དག་པར་མངོན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་ཀ་དང་མི་མ་ཐུན་ཅིང་། རིགས་པའི་གཏེར་ཉིད་ལས་ཀྱང་། གོང་དུ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་མི་མ་ཐུན་ཞེ་ན། གང་ལ་ཡོད་རྟེས་འགྲོ་མེད་དང་། ཁྱགས་རྣམས་ཐུན་མོང་ཉིད་མིན་ཅེས། ཞེས་དེ་ལྟར་བརྗོད་མི་རྩང་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ། མ་ཐུན་དགེ་མེད་པ། གང་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་དེ་བཤད་ནས། འོ་ན་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། སྒྲ་ནི་བརྡའ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན། ཞེས་སོགས་གསུངས་ལ། ཡང་ན་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་བྱེད་ན། བརྗོད་པ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག་མེད་པ་མངོ་དེའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས། ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་སོགས་གསུངས་པ་དང་། རིགས་པའི་གཏེར་དུ་བཤད་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་

འཚང་པ་ནི། འདི་ལ་དགེ་མེད་ཡོད་རྣམས་ལ། །སྒྲ་ཀུན་བརྗོད་དུ་རུང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུང་ལ། སྒྲ་བྱང་གྲགས་པའི་ལོག་ཕྱོགས་བསྟན་པ་ལ་མ་ཐུན་དགེ་ཤིན་ཏུཚང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྗོད་དུ་རུང་ལ་གྲགས་པར་འཇོག་པ་དེ་ལྟ་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཚོད་པ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བའི་དེ་གཉིས་སྣང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མ་གྲགས་པ་ལ་གྲགས་པའི་སྒྲ། །ཞེས་སོགས་དང་། བརྡའ་དང་བཟློག་འདོད་ལ་བརྟེན་པའི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །བཤད་ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི། གྲགས་པ་དངོས་པོས་བསྟེད་ན་ནི། །རྟེས་དཔག་བཞིན་དུ་ཡུལ་ངེས་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ། ། སྐབས་འདིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་པ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་ཚུལ་དང་། དེའི་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ཚུལ་གཉིས་རིགས་པའི་གཏེར་དུ་གསུངས་ལ། དེའི་དགོངས་པ་ཡང་གཏན་ཚིགས་དེ་འགོད་མཁན་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། བརྡའ་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །འོན་གྲགས་དངོས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་གི་ཡུལ་དོན་ལ་གནས་པ་ཡིན་ལ། གྲགས་པའི་ཡུལ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་པའོ། །རྟོག་ལོ་ཆེན་པོ་ནི། གྲགས་པའི་རྟེས་དཔག་ཀྱང་ཡུལ་དོན་དམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་དེ་ཚོས་ཅན། རྟེས་དཔག་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེན་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་བཞིན་མོ། །དེས་ན། མི་མཐུན་བཀག་པའི་དོན་ཚོས་ཉིད། །རྟོག་པ་གྲགས་པའི་རྟེས་དཔག་ཡིན། །གཞན་དུ་དོན་ཚོས་འགོག་པ་ཡི། །ཚད་མས་འདི་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར། །ཞེས་

[૬૫૯]

གསུང་ངོ། །འོ་ན་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དོན་སྣྲོན་པ་དང་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་བསྣྲོན་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་རྟམ་པར་རིས་པའི་ཏྲི་ཀ་ལས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་གྲགས་པ་དང་དེའི་གཞལ་བྱ་ལ་དངོས་སྟོངས་ཀྱིས་འོངས་པའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་དམ། སྟོང་བཏགས་པའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་ཅེ་ན། ཇོག་ལོ་ཆེན་པོ་ནི་དང་པོ་ལྟར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། གྲགས་པ་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དང། འགལ་བ་ལ་མི་འཐུལ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང། གྲགས་པ་གཞོད་བྱར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་གསུམ་བརྗོད་པར་མཛད་པའོ། །རིགས་པའི་གཏེར་ལས་ནི་ལུགས་གཉིས་པ་ལྟར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྟོང་བཏགས་ཡིན་ཕྱིར་ཁོངས་སུ་བསྡུ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་གྲགས་པའི་བསལ་པ་མཐའ་ཚོད་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གསུམ་པ་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མས་བྱུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ཟླ་དངོས་སོ། །འདིའི་རྟམ་གཞག་ལ། སེལ་བྱེད། བསལ་བྱ། སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཅོད་པ་སྦྱང་བ་དང་བཞིའི་སྟོ་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ལ། སེལ་བྱེད་བཏགས་པ་བ་ཡུལ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་དང། མཚན་ཉིད་པ་ཡུལ་གྱི་མངོན་སུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ཏྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ནི། འདིར་སེལ་བྱེད་དུ་མི་གཟུང་སྟེ། སེལ་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྱུབ་པའི་སྒྲ་དང་མཚན་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་དང་རྟོག་པས་གྱུབ་པ་ནི་འདིར་སེལ་བྱེད་དུ་མི་གཟུང་སྟེ། དེ་ནི་སྒྲ་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བསལ་བྱ་ནི། སྒྲ་དང་མཚན་མཉན་བྱ་མིན་པ་དང། གཟུགས་ཀྱི་རྣྲ་མཆེད་རང་

[૬૫૫]

མཚན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་མིན་པ་ལྟ་བུའོ། །འོན་སྒྲ་རང་མཚན་མི་རྟག་པ་དང་བྱས་པ་དང། དངོས་པོ་ སོགས་ཡིན་པ་དེ་སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་དང། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་རྣམས་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་པ་མཚན་ཉིད་ པ་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེས་ན་སྒྲ་ཡི་ཚོས་རྣམས་ནི། །མངོན་སུམ་མིན་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་ སོགས་དང་འགལ་ཞིང། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ ལྟར་ན། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །ཅེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ ནི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང་ལྡན་པས་ལན་འདི་ལྟར། སྒྲའི་སྟེང་ན་རྫས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ ལ་སོགས་པ་དང། ལྷོག་པའི་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་སོགས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ལས། དང་པོ་ནི། དོན་ལ་མཉན་བྱའི་ངོ་བོར་གནས་ཤིང་ཐ་སྙད་སྦྱོར་བ་ན་ཡང། སྒྲ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ལུང་དང་རིགས་པ་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡི། །ཞེས་ སོགས་དང། དོན་ལ་གནས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས། །ཞེས་པ་ནས། མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་དོན་བཞིན་ ལྟང། །ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང། དེའི་འགྲེལ་པར། སྒྲ་དང་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་གི་བྱས་མི་ རྟག་རྣམས་དོན་གྱི་གནས་ཚོད་ལ་ཐ་དད་གཏན་མེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཚོས་ཅན་ མཉན་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཤེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་དངོས་སུ་ལྟང་བའི་ཕྱིར། ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་གཟུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་མཚོན་ནས་སྟོན་པོ་དང་རྟགས་གཅིག་པའི་བྱས་ མི་རྟག་ལྟ་བུ་སྟོན་པོ་ཉིད་ཡིན་པ་དང། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་རོ་རེག

[654]

བྱའི་བར་ལ་སྣུར་བར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་འོན་སྟོན་པོའི་རྒྱལ་རྫས་བརྒྱད་ཀྱང་སྟོན་པོར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དང་དེ་ རྫས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ནི། འབྱུང་བ་བཞི་དང་དྲི་ཚོ་རེག་བྱ་རྣམས་ཁོ་བོ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོ་དང་དེའི་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་ནི་རྫས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཞིང། ཚོགས་པ་གཅིག་ པའི་འབྱུང་གྱུར་ནང་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་ བཞི་པོ་དེ་རང་གི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་དང། རླུ་འབྲས་སྲུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་ ལས་གཞན་དུ་ན་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་རྫལ་རྫས་བརྒྱད་པོ་དེ་བདག་གཅིག་ཏུ་འཇེལ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ ཅམ་གྱིས་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་ཡོད་པར་ཐལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སེར་པོ་དང། དེའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་ རྫལ་རྫས་བརྒྱད་པ་ཡན་ལག་དང། ཡན་ལག་ཅན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རུང་ན་ཚོགས་པའི་ས་ཆུ་དང་ ཏྲི་ཚོ་གཉིས་ཀྱང་དེར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་བྱམ་པ་དང་རྫས་གཅིག་པར་གྱུར་པའི་རྫལ་ རྫས་བརྒྱད་དང། བྱམ་པའི་སྟེང་གི་རྫས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཀྱང་བྱམ་པ་ཡིན་པ་ཅ་ཅང་ ཐལ་ཏེ། སྒྲའི་སྟེང་གི་དེ་དང་དེ་དག་མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། བྱམ་པ་དང་དེ་དག་རྫས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ ན། བྱམ་པ་དང་དེ་དག་རྫས་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་ནི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན། བྱམ་པའི་ཁོ་བོ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དེའི་རྫལ་རྫས་བརྒྱད་ཀ་མཐོང་བར་ འགྱུར་རོ། །ཡང་གལ་ཏེ། སྒྲའི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་མི་རྟག་པ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

[૬૫૭]

ལྷན་པ་མིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རྒྱས་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། འོ་ན་དེ་ཚོས་ཅན། ཉན་ཐེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ཁས་ཟློས་ཏེ་མི་ལྷན་པའི་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ལྷན་མིན་བྱེད་ཡིན་ན་སྒྲའི་རྫས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྒྲའི་སྟེང་གི་ལྷོག་པར་གྱུར་པའི་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་སྒྲ་དང་རྫས་གཅིག་པ་མིན་ཞིང་། ཉན་ཐེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷོག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྫས་སུ་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཆུ་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐེས་འདོད་ཚོས་ཅན་སྒྲའི་སྟེང་དུ་རྒྱས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དེས་དེ་སེལ་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རང་མཚན་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་ཉན་ཐེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྱུར་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྒྲ་རྒྱ་པ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པར་ཉན་ཐེ ས་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱས་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་དེ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཐ་སྙད་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བར་བཤད་པ་དེ་ཡང་ཚུར་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཆུ་ལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་ནི་འདིར་མི་གཟུང་སྟེ། དེ་ལས་

[656]

གཞན་དུ་ན་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་བདག་ཡོད་ཡིན་པ་དང་། དེ་རྣམ་པ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱང་དེར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ལོག་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་བྱ་མིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ་མིག་ཅེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། བདེ་སོགས་བསལ་རིག་མིན་པ་སོགས་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བར་ནི་འཇོག་ལ། དེ་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་དང་དེ་ཅེས་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བར་མི་འཇོག་སྟེ། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་རྣམས་ཡང་དག་གིས་བསྟན་དགོས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་མ་བྱས་པ་དང་། རྣག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་མཚོན་ཏེ་ཅེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་རྟོག་པ་སྟོང་བ་ནི། འོན་སྒྲ་སྒྲ་མིན་པར་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་གཅོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདོད་ན་ནི་སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། སྒྲ་ནི་སྒྲ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་མི་གསུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ་རིགས་པ་མཁྱེན་པས། རྣམ་ཀུན་བརྗོད་བྱའི་དངོས་མིན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དོན་ཅེས་པར་དཀའ་བ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དུང་སྒྲ་རང་མཚན་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་དེ་ཉན་ཅེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དག་སྒྲ་ཡིན་པ་དེ་དེའི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་དེ་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམས་ཡང་དག་གི་བསྟན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འབྲེལ་ཡང་གང་ཉན་ཅེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོང་ཡུལ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེ་ཡིན་ན་རྟོག་བྱེད་བློའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ མིན་པས་ཁྱབ། དེ་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམས་ཡང་དག་གི་བསྟན་བྱ་མིན་དགོས་པའི་

[657]

ཕྱི་བ། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག་གི་བསལ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། དངོས་པོ་
སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ཟླ་དངོས་སོ། །དེའི་རྣམ་གཞག་ལ། ས་ལ་བྱེད་
དངོས་བཏགས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པའི་རིགས་པས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། བསལ་བྱ་ནི་སྒྲ་རྟག་པར་
དམ་བཅས་པའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུའོ། །འདི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བར་སོང་བའི་སྐབས་སྲིད་ཀྱང་།
བསལ་བ་བཞིའི་ཟླས་ཕྱེ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བར་ནི་མི་བཞག་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ པར་རྟགས་ཀྱིས་
བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་འདི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་འདོད་པ་ཡིན་ནམ། རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་
དགོས་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ་རིགས་པ་མཁྱེན་པས། མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བརྡུང་བ་ལ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །དེའི་དོན་འདི་ཡིན་ཏེ། ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེའི་
དོན་ཡང་མི་འགྲུབ། ཐ་སྙད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མི་འགྲུབ་སྟེ། དེས་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་མི་
འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཐ་སྙད་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། འོན། ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད། །ཅེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྒྲའི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་མི་རྟག་པ་ལ་བསལ་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྒྲ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ཉན་ལ་གཉིས་མེད་སྣང་གྱུར་པ། །ཞེས་
བཤད་པས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་མཉན་བྱའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལས།
དེ་ལྟར་

[૬૬૦]

ཁས་ལེན་པ་དེ་ནི་སྟོན་ཚད་གྲགས་པའི་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་གང་ནས་ཀྱང་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེས་དེ་སེལ་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞོན་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་ཞེན་དོན་ལ། སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞིས་གཞོན་པ་འབབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྣྲས་པ། བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་བསལ་བྱ་དང་། །བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་གཞི་འདང་གང་ཡིན་མི་ཤེས་པར། །བསྒྲུབ་བྱའི་གནས་འདིར་བློ་ཚུང་གྱུའི་ཚིག །བསྒྲུབ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་གང་མོའི་གནས། །ཡིད་ཆེས་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྣ་འོ་སྐད། །ཡིད་ལ་དྲན་ཚད་རེ་མོར་བྱེས་གང་ལ། །ཡིད་རྟོན་བྱེད་པའི་དགྲོད་ལྡན་སུ་ཞིག་ཡོད། །ཡིད་འབབ་རྣ་བར་མཉན་པར་འདི་རྒྱུངས་ཤིག །གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མང་ཡོད་ཀྱང་། །གྲགས་པ་ཇི་བཞིན་བཤད་པ་འགའ་མ་མཐོང་། །གྲགས་པ་ཆེ་ལྟན་དག་གིས་གང་བཤད་པ། །གྲགས་པ་མིན་པ་ངེས་པར་འཕེལ་བའི་རྒྱུ། །མངོན་སུམ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་མི་ཤེས་པར། །མངོན་རྗེས་བསལ་པ་རྟོགས་པར་སྣང་འོ་སྐད། །མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་སྨྲིག་པ་དེས་ཅི་བྱ། །མངོན་པར་གསལ་བའི་གཏན་འདི་ཡིད་ལ་ཞོག །ཅེས་སྣྲས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དམ་བཅའ་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ཞེན་དོན་ལ། སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞིའི་གཞོན་པ་འབབ་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། བཤད་བྱའི་མདོ་བཀོད། མདོ་དོན་བསྟན་བཅོས་སུ་རྗེ་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ། དམ་བཅའ་གསུམ་གྱི་ཞེན་དོན་དོས་བཟུང་ནས། དེ་ལ་ཚད་མ་བཞིས་རྗེ་ལྟར་གཞོན་པ་འབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེ་སྐད་དུ། ཚད་མའི་མདོ་ས། ཕྱོགས་

[૬૬૭]

འདིས་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བ་སེལ་བ་ཡང་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དགེར་ན་ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། སྒང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་གཞན་མིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཉིད་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྫས་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་རྫས་དག་རྫས་དང་རྫས་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། འདིས་སྣྲོབ་ཅེས་སོགས་དང་། ལྷན་དོན་ཞེས་སོགས་དང་། ཁས་བླངས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་སྦྱར་རོ། །དེ་ཡང་མདོར་བསྟན་དང་། དོན་བསྡུའི་གཞུང་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཚད་མའི་མདོར། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་ཞེན་དོན་ལ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞེས་གནོད་པ་ཆོས་ཅན། རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་མཚོན་པར་བྱས་ཏེ། དམ་བཅའ་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ཞེན་དོན་ལ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞི་ཅར་གྱིས་གནོད་པའི་ཚུལ་མཚོན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །འོན་དེ་གསུམ་གྱི་ཞེན་དོན་གང་ཡིན། དེ་ལ་དེ་བཞི་ཅར་གྱིས་རྟེན་ལྟར་དུ་གནོད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དམ་བཅའ་གསུམ་གྱི་ཞེན་དོན་ངོས་བཟུང། དེ་ལ་ཚད་མ་བཞེས་རྟེ་ལྟར་གནོད་པའི་ཚུལ་འོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པའི་དམ་བཅའ་དེ་གསུམ་ཅར་གྱི་ཞེ་འདོད་ལ། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་རྟེན་གྱི་ཡན་ལག་ཅན། གཉིས་པ་ཚུན་ཆད་རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་ཆོས་གསུམ་ལྟན་དུ་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་རྟེན་དང་ཆོས་

[૬૬૩]

གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན། རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ་དཔག་འདོད་དང་། ཤེས་འདོད་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་པ་ནི། ལྷན་དོན་ཞེས་པ་ནས། གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་རོ། །གཉིས་པ་སེལ་བྱེད་ལ། མདོ་དང་པོའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་རྟེས་དཔག་གི་ས་གནོད་ཚུལ་འཆད་པ་ནི། གལ་ཏེ་འདི་ལྟ་ཞེས་སོགས་སོ། །མདོ་གཉིས་པའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་ཚུལ་འཆད་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ལྟག་དང་ལྟག་རྗེ་བཞིན། །རང་གི་དབང་པོས་མཐོང་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་པ་མདོ་ཚོག་གསུམ་པའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་ནི། ལེ ཌ་གཉིས་པར། ཡོན་ཏན་རྫས་ནི་ཁྱད་མེད་འགྱུར། ཞེས་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་ནུས་པས་འདིར་མ་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་དར་ཏེ་ཀ་པ་དག་ཀི་འདོད་པ་ཡན་ལག་ཅན་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་ན་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་རུང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱེ་བྲག་པས་འདོད་དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་དེ་བྱེ་བྲག་པས་མི་འདོད་པར་གྲུབ་པ་དང་། འདོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་པས་དེ་འགོག་པར་མི་ནུས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ཅན་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་རུང་མི་རུང་གཉིས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་ཡན་ལག་ཅན་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཡན་ལག་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་མི་རུང་བ་ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་འཇོག་པ་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཅིང་། བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་པས་དེ་ལ་གཞོད་པ་སྟོན་མི་ནུས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་

[૬૬૩]

གླུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཇི་ལྟར་རང་གི་ཡན་ལག་བཅས། །གཅིག་ཚར་ཡན་ལག་ཅན་གཟུང་ཡིན། །ཞེས་
དང་། ཏིལ་སོགས་ཐ་དད་ལ་ཇི་ལྟར། །ཞེས་དང་། ཕྱི་མ་ལེན་ཁ་ལ་སོགས་གཟུགས། །དུ་མཚང་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་
ཡིན། །ཞེས་བྱེ་བྲག་པས་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་དེ་ལ་ཡན་ལག་
གཟུགས། །འབའ་ཞིག་དེ་ལྟར་མཐོང་ཞེ་ན། །ཞེས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ཡང་གླུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
རང་ལུགས་ལ་ཡན་ལག་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྣང་རུང་དུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་ཡུལ་དེ་ཕྱིར་རྒྱལ་
ཕན་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་
མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ཞེས་ཏུ་དགྱེད་ན་བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་གི་རྫས་ནི་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་མི་
རུང་བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་ཡིན་ཡང། །གཅིག་ཅར་དུ་མ་འཛིན་མ་
ཡིན། །ཞེས་དང་། དུ་བ་ཉིད་ནཱ་ལ་ཐ་ཞེན། །ཁྱད་མེད་ཕྱིར་དང་ཐ་རབ་ཕྱིར། ཁྲོགས་མིན་ཞེ་ན། ཞེས་
བཤད་པ་དེ་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་ལ་ཡན་ལག་ཅམ་དང་ཡན་ལག་
གི་རྫས་གཉིས་ལ་རྒྱ་མཚོ་དང་རྩི་ཀ་རྡེས་ཀྱི་ཆུའི་ཁྱད་པར་ཙམ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་
སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། ལག་སོགས་གཡོ་ན་ཐམས་ཅད་དག ཅེས་པར། ཤུང་ལག་དང་མགོ་ལ་སོགས་པ་
སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཉིར་བཟུང་གང་། །དེ་
ཉིད་ཀྱིས་ནི་དེ་འཛིན། ཞེས་པའང་བྱེ་བྲག་པས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་བསྟེས་པའི་འཇིམ་རིལ་
བཅུ་པོ་དེ་བསྟེས་པའི་འཇིམ་གོང་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེ་བྲག་པས་

ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བ་ལང་ཞེས་བྱའི་ཡན་ལག་ནི། །གཅིག་ཆར་ཡན་ལག་རྣོ་གས་འཇོན་
མི་ནུ། །ཞེས་པར་ནོག་ལྟོག་ཀལ་དང་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་བ་ལང་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་
ཞར་ལས་བྱང་བ་བརྗོད་ནས། སྐབས་སུ་བབ་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན་དུ་འཇོག་པ་དང་ཆོས་
སུ་འཇོག་པའི་སྐབས་གཉིས་ཡོད་ཅིང། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་
ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །རྫས་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་དེའི་ཚེ།
ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཁོ་ན་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་ཞེན་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་བྱེ་བྲག
པས་ཞེན་པ་དང། སངས་རྒྱས་པས་དེ་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཀ་མེད་ཅིང། ཡན་ལག་ཅན་རྫས་
གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་སངས་རྒྱས་པ་སུ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་བཤད་ན་ལེགས་པར་བཤད་པ་སྤྱ་མ་ལས་གཞན་
ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་བྱེ་བྲག་པས་རྫས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་གསུམ་པོ་དེའི་ནང་ན་
རྫས་ཡིན་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། ལྷན་དོན་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དམ་བཅའ་འདི་ཞེན་དོན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་འཆད་པ་ན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། ཡན་ལག
རྫས་གཞན་ཁོ་ན་ལ་ནང་འགལ་གྱི་གནོད་བྱེད་སྟོན་པར་མཛད་ཀྱི། ཆོས་གསུམ་པོ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མ
གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་གསུམ་ནི། ཡོན་ཏན་དང། འདུ་བ་དང། ལས་གསུམ་ལ་འཇོག་པའི
ཕྱིར། མདོར་བསྡུ་ན་དམ་བཅའ་གསུམ་ཀའི་སྐབས་སུ་བྱེ་བྲག་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་ཞེན་པ་ནི་རྫས་ཁོ
ན་ལོ། །དེ་ལའང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་སོ། །

[૬૬૫]

ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཞེན་པའང་རྫས་ཁོ་ནའོ། །དེ་ལའང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་དབྱེ་བས་གཉིས་སོ། །བྱེ་བྲག་པས་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་ཞེན་པ་ནི་ཆོས་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། རྫས་ལ་དེར་ཞེན་པ་མེད་དོ། །ཆོས་གསུམ་པོ་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་ཁོ་ནའི་ཁྱད་པར་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་གྱི། ཡན་ལག་གི་རྫས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་འདོད་པ་མིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་གི་རྫས་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་དུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲངས་སོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་དེ་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། ཡོན་ཏན་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་སྟེ། གཟུགས་དྲི་རོ་དང་རེག་པ་དང་། གྲངས་དང་བོངས་ཚོད་སོ་སོ་ཕྱད། བྱ་བ་གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན། མིག་ཆ་སྣ་ལྟེ་ལུས་ཀྱི་བློ། བདེ་སྡུག་འདོད་སྡང་ཆོས་མ་ཡིན། ཆོས་དང་འབད་པ་བྱ་བའི་ཤུགས། ལྷེ་བ་གཅེར་བ་སྣུམ་པ་དང་། སྒྲ་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་བོ། དེ་དག་གི་ནང་ནས་གཟུགས་ནི། ས་དང་། ཆུ་དང་། མེའི་ཡོན་ཏན་ནོ། མིག་གི་དབང་པོས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དྲི་ནི་སའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། སྣའི་དབང་པོའི་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོ་ནི་ས་དང་ཆུའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། ལྟེའི་དབང་པོས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རེག་བྱ་ནི་འབྱུང་བ་བཞི་ཀའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ནི་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ལྷེ་བ་དང་གཅེར་བ་དང་སྣུམ་པ་ཆུའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །གྲངས་ལ་སོགས་པ་བདུན་ནི་དུས་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །མིག་ལ་སོགས་པ་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་ནི། བདག་གི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཞེས་འདོད་པ་དང། ཡང་ལས་ནི་

[666]

འདེགས་པ་དང། འཇོག་པ་དང། སྐྱེམ་པ་དང། བརྩོང་བ་དང། འགྲོ་བས་ཀྱི་ལྷའོ། །དེ་དག་མི་རྟག་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་འདོད་ཅིང། ཡང་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་པར་དང། ཁྱད་པར་ཅན་ནམ། རྟེན་དང་བརྟེན་པར་འབྲེལ་བ་སྟེ། ཚོག་གི་དོན་ལྟ་བོ་དག་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཅིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་བྱ་བྲག་པས་ཚོག་གི་དོན་རྒྱུ་ཀ་དངོས་པོར་འདོད་ཀྱང་རྫས་གྱུབ་ཏུ་འདོད་པ་ནི་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །གཅིག་པོ་དེ་ལའང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་དབྱེ་བས་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཚོག་གི་དོན་ལྟ་བོ་དང། འབྲེལ་པ་གྱུབ་པ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་དམ་བཅའ་གསུམ་གྱི་ཞེན་དོན་དོས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞེས་གཅོད་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་གསུམ་ཀའི་ཞེན་དོན་གཅིག་ཁོ་ནར་འདུས་པ་དེའི་ཕྱིར། གཅིག་གི་ཞེན་དོན་ལ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞེས་གཅོད་པར་ཤེས་པ་ན། གསུམ་ཀའི་ཞེན་དོན་ལ་དེས་གཅོད་པར་རྟོགས་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཚད་མ་བཞེ་པོ་གང་ཞེ་ན། མདོ་ཚོག་དང་པོས་བསྟན་པའི་རྟེས་དཔག་གིས་གཅོད་ཚུལ་དང། མདོ་ཚོག་གཉིས་པས་བསྟན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཅོད་ཚུལ་དང། དེ་གསུམ་པས་བསྟན་པའི་ཁས་བླངས་དང་རང་ཚོག་གིས་གཅོད་ཚུལ་རྣམས་ནི། ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀའི་གཞུང་ནས་སྐབས་གཞན་དང་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་སྐབས་འདིར་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། དམ་བཅའ་གསུམ་གྱི་ཞེན་དོན་ནི་གང། དེ་ལ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞེས་གཅོད་པའི་ཚུལ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང། ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཡན་ལག

[665]

རྣམས་ལས་གཞན་ཡིན་པོ་ཞེས་དང། རྫས་ནི་ཡོད་པོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་དེའི་ཚེ་ན། ཞེས་དམ་འཆའ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བྱས་ཀྱང་ཞེན་པོན་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་རྟེན་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་ཚོས་གསུམ་ལྷན་དུ་དམ་བཅའ་བར་འདོད་ནས་སྣོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམ་འཆའ་ཚུལ་ནི་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་དང་པོས་ཚོས་གསུམ་པོ་དེ་བསྡུས་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་ཞེན་ནས་དམ་བཅས། གཉིས་པས་གསུམ་པོ་དེ་ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་དུ་ཞེན་ནས་དམ་བཅས། གསུམ་པས་ཚོས་གསུམ་པོ་དེ་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་ཞེན་ནས་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྗེ་ལྟར་ཞེ་ན། དམ་བཅའ་དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཚོས་ཅན་ནོ། །ཡན་ལག་ཅན་ལས་གཞན་ཙམ་ནི་ཚོས་ཀྱི་ངོ་བོའོ། །ཚོས་གསུམ་ལྷན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་ཞེན་ནས་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་གཉིས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོའོ། །ཚོས་གསུམ་པོ་ནི་དེའི་ཁྱད་པར་དུ་ཞེན་ནས་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་གསུམ་པ་ལ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་ཚོས་གསུམ་ལྷན་ཉིད་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་ཞེན་ནས་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དང་བ་ཏྲི་ཀ་པ། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ཅན་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་པའི་ཚེ། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རྟེན་ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་པའི་ཚེ། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་མི་རྟེན་བ་ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་དེ་ལ་གཞོན་པ་སྟོན་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པའི་ཞེ་ཕུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་གང་ཡིན་དང། སྣོས་ཙམ་གྱི་དམ་བཅའ་འཇོག་ཚུལ་མཉེས་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་དེ་དང་དེ་གང་ཡིན་དེ་མཉེས་

[666]

པ་ལས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ལུགས་ལ་རྫས་ནི་གཉིས་ཏེ། རྟག་པའི་རྫས་དང་མི་རྟག་པའི་རྫས་སོ། །དང་པོ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་། དུས་དང་། ཕྱོགས་དང་། བདག་དང་ཡིད་ཅེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བའི་རྫས་ལྔ་དང་། འགྱུར་བ་བཞིའི་རྒྱལ་ཤོ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མིན་པའི་རྫས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་དེས་བཙུམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ནོ། །ཡན་ལག་ཅན་ལའང་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བ་དང་། རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ལ་བྱ་ལ། གཉིས་པ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་པ་ཕན་ཚད་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡན་ལག་ལའང་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བ་རྒྱལ་ཤོའི་གནས་སྐབས་དང་། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་རུང་བ་རགས་པའི་གནས་སྐབས་སོ། །བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་རྣམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་མི་རུང་དུ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ལག་སོགས་གཡོ་ན་ཐམས་ཅད་དག །ཅེས་སོགས་དང་། མཐོང་འགྱུར་གཅིག་ཚོན་གྱིས་བསྒྲུབ་ན་ཞེས་པར། སྒྲེས་བྱའི་ལུས་ཀྱི་ཆཤས་རྣམས་ཡན་ལག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིད་མཉམ་གྱི་འཇིམ་རིལ་བཅུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལྷོམ་པ་དེའི་ཚེ་ན། འཇིམ་རིལ་བཅུ་པོ་ཡན་ལག་དང་། དེས་ལྷོམ་པའི་ཚེ་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་སྒྲེས་པར་བྱེ་བྲག་པས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱས་ལ་ཡན་ལག་གི་ཕྱས་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཕྱས་གཉིས་སུ་འབྱེད་ལ། དེ་ལྟར་འབྱེད་པ་དེ་ཡང་འགྱུར་བ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ནམ་མཁའ་དང་བདག་ཡིད་ཕྱོགས་དུས་རྣམས་ཡན་ལག་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འདོད་ཅིང་། ཡན་ལག་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རྫས་སུ་འདོད་པའང་མ་ཡིན་ཞིང་།

ཡན་ལག་ཅན་གང་ཡིན་ཀྱང་རྫས་སུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགའ་ཞིག་རིམ་ལྡན་དོན་མང་བང། །གཅིག་ནི་རིམ་མིན་དོན་གཅིག་གིས། །ཞེས་པར་ཡན་ལག་གི་ཁྱོད་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཁྱོད་གཉིས་འདོད་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ནི་ཡོན་ཏན་ཁོ་ནར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འབྱུང་བ་བཞིའི་རྒྱལ་ཕྱོ་རྣམས་ནང་པན་ཚུན་དུ་ཕྱད་པས། ལྡན་པ་དོན་གཞན་ཅམ་ཞིག་བསྟེད་པར་བྱེད་ཀྱི། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་བསྟེད་པར་མི་ནུས་ཏེ། མ་ཕྱད་པའི་རྒྱལ་ཕྱོ་རེ་རེ་བས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ལྡན་པ་དོན་གཞན་དང་བཅས་པའི་རྒྱལ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ལས། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་དང་པོ་རྩོམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཡིན་མོད། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་རུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་དེར་འབྱུང་བ་གཞན་དང་མ་ཕྱད་པས། གཟུགས་སྒྲ་དེ་རོའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང་། རེག་བྱ་ནི་ཡོད་ཀྱང་རས་བལ་གྱི་འདབ་མའི་ལྷོད་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་དང་བོས་ཁྱབ་པའི་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཡན་ལག་གི་རྫས་རྣམས་ཕྱད་ནས་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་པ་སོགས་རྩོམ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་ཅན་དེ་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་གཟུགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རེག་བྱ་སྤར་ནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་གསར་དུ་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་ཞེ་ན། འབྱུང་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རེག་བྱ་སྤར་ནས་ཡོད་ཀྱང་ལྷོ་ཡང་དང་འཇམ་རྩུབ་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་རེག་བྱ་

རྡོས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་རྣམས་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་ཞེ་ཕུགས་ཀྱི་འདོད་པའོ། །གཉིས་པ་དམ་བཅའ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ལ། རྒྱ་མཚན། དགོས་པ། དེ་དང་ལྡན་པའི་དམ་བཅའ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་རྡོས་གཞན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཞིག་པའི་ཚེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་ཤིང་། གཟུགས་སྣྲ་ཏི་རོ་རེག་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པས་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་ཞིང་། སྒྲིབ་ཐོགས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ཡང་མི་བྱེད་ལ། འཇིག་རྟེན་འཚགས་པའི་ཚེ། དེ་ལས་འོག་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ནི་ཀ་བ་དང་བུམ་པ་ལ་སོགས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྡོས་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་གི་ཡན་ལག་གི་རྡོས་སྤར་བཤད་པ་དགུ་པོ་དེ་དག་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་དེས། དེ་ཡང་སྣང་རྒྱུ་གྲི་ཡན་ལག་ཅན་རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྡོས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། གཅིག་ཤོས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ཤོས་དེ་ས་གཟུགས་སོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲིབ་ཐོགས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། མ་མཐོང་བ་དམ་བཅས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་ཅེས་པས་སོ། །དེས་ན་བྱེ་བྲག་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་རྒྱུ་གྲི་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཚོས་ཅན་ནམ་ཚོས་སུ་བཟུང་ནས། དེའི་སྟེང་དུ་རྡོས་གཞན་ཚོས་གསུམ་ལྟན་དེ་དམ་བཅའ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། མཐོང་ནས་ཡན་ལག་ཅན་སྣྲ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པ་

[૬૭૭]

ལ་ཚད་མས་གཅོད་ཚུལ་བཞི་ལས། གྲགས་པས་གཅོད་ཚུལ་ནི་གཞུང་ན་མེད་ཀྱང། ཏྲི་ཀཱ་བྷེད་པ་ལྟ་དང། རྒྱན་གྱི་སྒྲ་བས་རྒྱང་བ་ཅམ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེས་དཔག་སྟེ། དེའི་གཏན་ཚིགས་ནི་སྒོང་རྒྱང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །དེ་ཡང་མདོར་རང་རྒྱུད་གཏན་ཚིགས་སུ་བཤད་ཅིང། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་དུ་བྱེད་ན་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་འཇིམ་རིལ་བ་ཆུ་ཚན་གཅིག་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མེད་པའི་ལྷུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་སྒང་གིས་རྟོགས་དགོས་པ་ལས། སྒང་གིས་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྫ་བའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་ན་དེ་སྣང་རུང་གི་ཡན་ལག་ཅན་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྣང་མི་རུང་གི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་རྩོལ་ཕྱིར་རྩོལ་གཉིས་ཀའི་དབྱུད་པ་བོར་བས་སོ། །འདིར་གཞན་དག་ཡན་ལག་ཅན་ཚོས་ཅན་དུ་འཇོན་པ་ནི་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང། ཚོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་བྱེད་ན་ཁས་ལྷན་པས་བཟློག་པ་དང། སྲུན་འབྲིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱ་བྲག་པས་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཡན་ལག་གི་ཕྱས་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཁོ་ནའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཕྱས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ནི་རྡུལ་ཕྲན་དང་རགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་དབྱུད་པ་བོར་ནས། གཉིས་པ་ཡན་ལག་ལས་རང་གི་ཡན་ལག་ཅན་ཕྱས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རགས་པའི་སྒྲ་རུང་གི་ཡན་ལག་ཅན་ཚོས་ཅན། རང་གི་ཡན་

[૬૭૨]

ལག་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་ལས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཁྱོད་ལ་འདུ་བའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་དང་ལས་གཉིས་ཚོས་ཅན། རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གསུམ་ལ་སྒྲ་རྟོག་ཐ་དད་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང། བྱག་པའི་སྒྲས་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ། །འདིར་གྲགས་ཚོད་ལ་བྱེ་བྲག་པས། ཡན་ལག་ཅན་ལ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དེའི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་འདི་ལྟ་འགྲོ་བ་ལྟོ་ལ། །ཞེས་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་མི་རྟེད་པ་མི་རྟེད་པའི་ཕྱིར་དང། སྔང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡོན་ཏན་དང། བྱ་བ་དང། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་དང་གསུམ་པོ་འདི་དང་ལྡན་པ་ལ་ཚོས་གསུམ་ལྡན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་སྤུན་འབྲེན་བཤད་པ་ལ། ཆ་བའི་ཁས་བླངས་དེ་ལ་ཐོག་མར་ཐལ་བ་འདི་འཕེན་དགོས་ཏེ། འཇིམ་རིལ་བ་ཆུ་ཚན་གཅིག་སྟར་སོ་སོར་གནས་པ་ཕྱིས་སྟོམ་པའི་ཚེ་ན་སྟར་གྱི་བཅུ་ཚན་དེ་ལ་མེད་པའི་ལྷོད་ལྟག་པོར་ཡོད་པར་ཐལ། འབྱུང་བ་བཞིའི་རྡུལ་བསགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་ལ། རང་གི ་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷོད་ལྟག་པོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཁྱབ་འབྲེལ་ནི་བཅུ་པོ་མ་བསྡེས་པ་ཡན་ལག་དང། བསྡེས་པ་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་བཅུ་པོ་མ་བསྡེས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འཇིམ་རིལ་སོ་སོ་བ་དེ། བཅུ་པོ་བསྡེས་པ་ལ་ལྷོས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། ཡན་ལག་གི་རྫས་

[৬৯২]

སྲུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཁྱོད་པའི་འཕྲེལ་པ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། མ་བསྟེས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འཇིམ་རིལ་བཅུ་ཆར་གྱི་རྟུལ་ཕྲ་རབ་སོ་སོ་བ་རྣམས་ཡན་ལག་གི་རྫས་དང་། བཅུ་པོ་བསྟེས་པའི་འཇིམ་གོང་དེ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་སྲུ་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་མོ། །རྩ་བར་འདོད་ན་ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། གང་སྐང་ལ་གཞལ་རྩང་གི་ལྷིད་དང་ལྷན་ན་ལྷིད་དེ་སྐང་གིས་རྟོགས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་འཇིམ་རིལ་བཅུ་ཚན་གཅིག་མ་བསྟེས་པར་སྐང་ལ་བཅལ་བ་བཞིན། བསྟེས་པའི་འཇིམ་གོང་འདི་ལ་ཡང་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ལྷིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་ཡོད་པར་བྱེ་བྲག་པས་ཁས་ཟློང་སོ། །ཞེས་སྨྲས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །འོན་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་འཕྲེལ་གང་གིས་འགྲུབ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་པ་ཞུགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། སྐང་ལ་བཅལ་རྩང་གི་ལྷིད་ཡིན་ན་སྐང་གིས་རྟོགས་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་བཅས་དགོས་པའི་ཕྱིར། བསལ་པ་ཞུགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི། དེ་སྐང་གིས་རྟོགས་ན་སྐང་མགོ་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དགོས་པ་ལས། དེ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་གྱི། །གཉིས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་ཚུལ་གྱི། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་རྩང་གི་ཡན་ལག་ཅན་ཚོས་ཅན། རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་དེ། དེར་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལྟར་ན་འདི་ཙམ་གྱིས་ཚོག་ལ། མདོའི་ཚིག་ཟིན་ལ་ཐལ་འགྱུར་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་ན་སྤྱ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་རྩང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་ཡོད་ཀྱང་དེར་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། འོན་དེ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་

[ཅ]

གྲྭས་འགྲུབ་ན། དེ་ལས་ཕ་ཞས་གཞན་མ་ཡིན་པར་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། དེའི་ངོན་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང་། ཐ་སྙད་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པཱཊ། ཡང་ན་ཚོས་གསུམ་པོ་ལ་ཇེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་དང་ཕ་ཞས་གཞན་ཅམ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ཕྱིར་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི། །ཁྱད་པར་གཞན་ལ་གནོད་པ་ཡི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏོ། །གསུམ་པ་ཁས་ཟློག་དང་རང་ཚིག་གིས་གནོད་ཚུལ་ལ། ཡོན་ཏན་ཕ་ཞས་སུ་ཐལ་བ་དང་། ཕ་ཞས་ཕ་ཡིན་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་ལྷིད་ཚོས་ཅན། ཕ་ཞས་སུ་ཐལ། གང་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་རྟེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ལཱཊ་དོན་གཞན་ན། །ཡོན་ཏན་ཕ་ཞས་ནི་ཁྱད་མེད་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱས་སྤ་མ་ནི་ལྷིད་ཀྱི་གང་ཞེས་བྱ་གཅིག་པའི་སྒྲ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་ལྷིད་དེ་གང་ས་སོགས་དོན་གཞན་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། དཀར་ལ་སོགས་པ་གང་ས་སོགས་དང་། ལྡན་པའི་སྒྲ་ནི་ཆུ་མ་གང་ཞེས་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ཡོན་ཏན་ལྷིད་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དང་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་གཉིས་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་མ་གྱུར་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱ་བ་དེ ་ དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། དེས་ན་ཡོན་ཏན་བྱ་མེད་པ། །དེ་ཕྱིར་འདུ་བ་ཅན་ཆུ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀྱི། ཡང་ཡོན་ཏན་ཚོས་ཅན་རྒྱས་སུ་ཐལ། ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི་སྤ་མ་ལྟར་རོ། །རྒྱས་མ་གྱུར་ན་ཡོན་ཏན་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་སྒྲ་དངོས་མིང་དུ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེ་འཇུག་པའི་ཆུ་ཡོན་ཏན་

[৬৯৭]

དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟེ་རྐང་དུ། དྲྭ་ནམས་ལ་ནི་ཚོག་དོན་སྒྲ། །རྒྱུ་གཞན་གང་ལ་ལྷོས་པར་
མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྫས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྫས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འདྲྭ་བའི་རྒྱུ་
རྫས་གཉིས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རྫས་ཞེས་པའི་སྒྲ་དངོས་མེད་དུ་འདྲྭ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི།
དངོས་པོ་ཁང་བཟང་ལྟེང་སོགས་ཀྱི། །སྒྲ་ཡང་གཞན་ལ་ལྷོས་པ་མིན། །ཞེས་པའི་འཕྲོས་ལས་ཁས་བླངས་
སོ། །འདོད་ན། རྫས་དོན་གཞན་གཉིས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའམ། ཚོག་དོན་ཕྱི་མ་ལྟ་བོ་
གང་རུང་དུ་ཐལ། རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོར་གསུམ་ཁས་
བླངས་སོ། །ཡང་དེར་མ་ཟད་ཡན་ལག་གི་རྫས་ཞེས་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཞེས་པའི་དྲྭ་བའི་སྒྲ་མི་
འདྲྭ་བར་ཐལ། ཡན་ལག་དང་རྫས་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཅན་དང་ཡང་རྫས་གཉིས་
དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་རྩ་བའི་གྲྭབ་མཐའ་ལ་ཁས་བླངས་སོ། །རྒྱས་མ་གྲྭབ་ན། ཡན་ལག་གི་
རྫས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་ན། ཡན་ལག་དང་རྫས་གཉིས་དོན་གཅིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་
གྱི་རྫས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཉིད་རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་དེ་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་ཚོས་གསུམ་ལྡན་དེ་ཚོས་ཅན། རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་
གྱུར་པའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ཚོས་ཅན།
ཡོན་ཏན་དུ་ཐལ། རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཞིག ལས་དང་སྟྲེ་དང་

[૬૭૬]

བྱེ་བྲག་དང། འདུ་བ་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་ཁས་བླངས་སོ། །རྒྱགས་སྡུ་མ་ནི། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་དུ་ཁས་བླངས་ཤིང། ཡན་ལག་ཅན་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་དགོས་པས་སོ། །འདི་དག་ནི་ཁས་བླངས་འགལ་བའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པ་སྟེ། འགལ་བ་དེ་ཡང་གེགས་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡིན་གྱི། གཞོད་པ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞོད་པ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་ཁས་བླངས་དང་རང་ཚོགས་དེ་ཡིད་ཆེས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞི་ལ་གཞོད་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་གསུངས་པ་དང། འདིར་གཞོད་ཡུལ་ གྱི་དམ་བཅའ་གཅིག་ལ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཞི་ཀས་གཞོད་པར་གསུངས་པ་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །དར་ཏྲི་ཀ་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་ཚུལ་ལ། སྟོན་པོ་ལའང་མཇོས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་མཇོས་སོ་སྣམ་པའི་བློ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཏེ། རྫས་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན། བུམ་པ་སྟོན་པོའི་སྣམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཞིག་ལ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོན་ཏན་རྫས་སུ་ཐལ་བ་དང་རྫས་རྫས་མིན་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་གྱི་ཐལ་བ་དངོས་སུ་འཐད་མེད། རང་རྒྱུད་ཀྱ་གས་ལ་འཕེན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་རྫས་སུ་ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་མི་རིགས་པ་དང་རྫས་རྫས་མིན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་འཕེན་པར་རིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་ཁྱབ་

[૬૭૭]

པ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་ལྷར་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པས་རྫས་བྱམ་པ་ལ་སྟོན་པོ་དོན་གཞན་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། བྱམ་པ་སྟོན་པོའི་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལུགས་ལ་དེ་འདྲ་དེ་གཞི་མཐུན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་རྫས་བྱམ་པ། སྟོན་པོ་དོན་གཞན་དང་མི་ལྡན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་དང། བྱམ་པ་སྟོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་ནི་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་བའི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་ཡིན་པས། སྒྲ་རྟོག་དེ་ལྟ་བུས་དེ་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་དབྱེ་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང། དོན་གཅིག་བརྗོད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ནི། །འཕེན་ཕྱིར་སོར་མོ་ལྟན་འགྱུར་ཞེས། །ཞེས་དང། ལ་ལར་སོར་མོའི་ལྟན་པ་ཞེས། །ཐ་དད་ཚོས་བཞིན་བརྗོད་པར་བྱེད། །ཅེས་དང། རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་འབྱེད་པ་ཡི། །ཐ་དད་དོན་བཞིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད། །ཅེས་པས་སོ། །དེས་ན་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་བ་དྲུག་པའི་སྒྲ་དང། གཅིག་ཏུ་བསྡུད་པ་གཞི་མཐུན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་ཤེས་པ་དེ་དག་གིས་ནི་བྱེ་བྲག་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་ཐུ་མོ་ལྟ་ཞོག རགས་པ་ཅམ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། གཞན་མཇོས་པ་དང་ལྡན་པ་ཅམ་གྱིས་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་ཁྱབ་པཉང་བྱེ་བྲག་པའི་རྟོང་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་མཇོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་སུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་ཚོས་ཅན་རྫས་སུ་ཐལ། །ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་རྟོང་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་འོག་ཏུ་འཕྲོ་བའི་བྱ་བ་དེ་ལྟེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པའི་མཐའ་ལ་ཁས་ལེན་ཀྱང། དེ་རྟེས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཁས་ལེན་ཏེ། དེ་གཉིས་

[ཅ]

འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་གྱུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ལས་རྣམ་མིན་པའི་སྒྲ་བཞིན་
ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། བྱེ་བྲག་པའི་བསམ་མཉེས་པ་དང་། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྣམ་ཚོས་ཅན་རྣམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན་པའི་ཚེ་ན། རྟགས་གང་དུ
ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཞེས་འདྲིའོ། །རྩ་བའི་གྱུབ་མཐའ་ལ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་རྣམ་དང་ཡོན་ཏན་གཉིས་དུས་
མཉམ་དང་རྣམ་གཞན་དུ་ཁས་བླངས་པས། འབྲེལ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས། དེ་ལྟ་ན་རྟེན་མི་བྱེད་པར་ཁས
ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པ་ན་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་གཏན་ཚིགས
བཀོད་ནས། ཐལ་འགྱུར་འཕེན་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དུས་མཉམ་རྣམ་གཞན་ཡིན་པ་ཅམ་གྱི་འབྲེལ
མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཁྱབ་པ་བྱེ་བྲག་པའི་བློ་ངོར་མི་འགྱུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་སྟྲི་གསལ་རྣམ་གཞན་དུས
མཉམ་དང་། འདུ་བའི་འཕྲེལ་པ་འགྱུབ་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཅ་བའི་ཁྱབ་པ་དེ
བྱེ་བྲག་པའི་བློ་ངོར་མི་འགྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་གི་རྣམ་སུ་འདོད་ཀྱང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད
པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། དེར་འདོད་ན་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རགས་པ་མི་རྟོམ་པའི་གནས
སྐབས་ན་ཡོད་པར་དེ་རྣམས་ཚོས་ཅན། རང་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་བྱེ་བྲག་པས་ཁས
བླངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་གཟུགས་དང་ཏི་ཝོ་རེག་བྱའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལྟན་པར་བྱེ་བྲག་པས་ཁས་བླངས་པའི
ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཐོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པར་བྱེ་བྲག་པས་ཁས་བླངས་པར་ཐལ། གཟུགས་

ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པར་ཁས་ཟློང་པའི་ཕྱིར། རྟེ་སྐད་དུ། མཐོང་ནས་ཡན་ལག་ཅན་སྣྲོན་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་། བྱེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་གི་རྫས་ཀྱང་ཚོས་གསུམ་ལྡན་དུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ལྷོད་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་གསུམ་པོ་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་དོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་སྟོན་ཚད་མ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཥེས་པ་ན་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་འདི་འབྱུང་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་རྡུགས་ཀྱིས་རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་འདི། བོད་ཀྱི་ཏྲི་ཀླ་བྱེད་པ་ཀུན་ལ་གྲགས་ཀྱང་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་གཉིས་འཇུག་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པ་རྡུགས་སུ་འགོད་མི་རིགས་པ་དང་། རིགས་ཀྱང་ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་གཞན་དུ་བྱེད་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པས་རྡུགས་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་། ཁྱབ་པ་དེའི་ཐོ་རོར་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། རྫས་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་དེའི་ཞེན་དོན་ལ་ཁས་ཐུབས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས་དེ་ལ་དེ་ལྟར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པས་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྡུགས་ཁས་ལེན་པའི་སྐབས་གཅིག་ཡོད་ན། དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཕངས་ན་རྡུགས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་ཁས་ཐུབས། ཐལ་བ་ལ་ཁས་ཐུབ་ཀྱི་བསལ་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་ན་རྫས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བྱེ་བྲག་པས་ཁས་ལེན་པའི་སྐབས་གཅིག་ཡོད་ན། དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་གི་རྫས་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་ཐལ་བ་འཕེན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཕངས་ན་འཁོར་གསུམ་ཀ་ཁས་ཐུབ་སུ་འགྱོ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་

[ཅ]

སྒྲོ་ར་ཟས་ཡིན་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཟས་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་ནི་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་ལ་གསལ་བར་སྟོང་ཡང་། དེའི་རྟེན་མི་བྱེད་ན་ཟས་མ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་ནི་དེའི་གཞུང་ན་གཅིག་ཀྱང་མེད་དོ། །རྗེ་ལྷར་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདག་རྒྱུ་པ་དེ། ཟས་སུ་འདོད་ཀྱང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། དེའི་གཞུང་ལས། དབང་སོགས་བདག་ཡོད་ཡོན་ཏན་བཅས། །དྲྭང་ནས་ལྷུང་བའི་ཆལ་འབྱོར་པ། །ཡིད་ལ་བདག་ཅེས་བསམ་པ་ནི། །བྱེ་བྲག་པ་ཡི་ཐར་པ་བཀག། །ཅེས་དང་། དོན་དེ་ཉིད་འགྲེག་པ་ན་རིགས་པ་མཁྱེན་པས། བདག་ནི་འདོད་པ་གང་ཡིན་ཏེ། །རྗེ་ལྷར་དེ་ནི་འཇིག་པར་འདོད། །ཕྱོང་བ་དང་ནི་ཐ་སྙད་དང་། ।ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་རྟེན་ལོག་པ། ।རྗེ་ལྷར་ཞེན་པ་ཡིན་འདོད་དེ། ।ཞེན་པའི་རང་བཞིན་དེ་འདྲ་མིན། ।ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ।དེ་ལྷར་ཞར་ལ་བྱང་བ་བརྗོད་ནས། དོན་གསུམ་པ་རང་རྒྱུད་མི་འཐད་པ་ནི། ཡོན་ཏན་ཟས་སུ་ཐལ་བ་དང་། ཟས་ཟས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་གཉིས་ཀྱི་རང་རྒྱུད་འཚེན་ན། ཡོན་ཏན་ཆོས་ཅན་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་མི་ལྡན་ཏེ། ཟས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཟས་ཆོས་ཅན་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་དེ་ཟས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་ཚད་མས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁས་བླང་ནད་འགལ་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་རྒྱུད་བརྗོད་པ་ནི་རིགས་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་བ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་མ་ཞུགས་ན་ཁས་བླང་ནད་འགལ་ཙམ་གྱི་རང་རྒྱུད་འཚེན་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ཁས་བླང་འགལ་བ་དང་ཚད་མས་གཞོད་པ་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་དུ་

[૬૨૭]

ཡོད་པ་ལ་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལྟ་བུ་སྲིད་མོད་དེ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་ནི་ཚད་མས་གཞོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ མིང་གིས་འདོགས་པ་ཡིན་གྱི། གཅིག་ཥོས་ཀྱི་མིང་མི་འདོགས་ཏེ། གཞོད་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཚད་མས་ གཞོད་པ་དབང་བཙན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲགས་པས་གཞོད་ཚུལ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམ་ གཞན་ཡིན་པ་དེ་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཡན་ལག་ཅན་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ འདོགས་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་ པས་འདོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཤེས་པར་དཀའ་བ་དམ་བཅའ་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ཞེན་ དོན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཞན་ལ་གྲགས་པ་དག་དང་མ་འདྲེས་པར་གཞུང་ཇི་ལྟ་བའི་དོན་ལ་ལེགས་པར་ བརྟགས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་གསུམ་གྱི་ཞེན་དོན་འགོག་ཚུལ་ལ། །རྒྱུན་དང་རྒྱལ་དབང་ཡ་མ་ རི་གསུམ་གྱི། །དོན་མེད་ཆོག་གི་ངལ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་དགོངས་པ་འདི་གཅིག་ ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལོག་ཕྱོགས་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ ནས། དེའི་འོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་ བ་གསུངས་སོ། །འོན་དེར་དེ་གསུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གང། དགོས་པ་ནི་ཅི་ཞེ་ན། རྒྱུ་མཚན་ནི་བསྟན་བྱ་སྟོན་ པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། གང་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ ཚིགས་ཡིན་ན་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡང་དག་དང་ལྡན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གང་ ཤེས་

འདོད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་བསྟན་བྱ་དང་ལྡན་པར་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བྱ་ཡིན་ན་
ངོ་བོ་དོན་སོགས་ཆོས་ལྡ་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་ཏུ
དབྱེ་བ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་དོན་དུའོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ཡང་དགོས་པ
ཚད་པ་ནི་ཇི་སྐད་དུ། རང་བཞིན་འབྲས་བུ་གྲུབ་དོན་དུ། །ཞེས་དང། རྟོད་ཕྱིར་ཞེས་དང། ལྷོག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད
ཡིན་ཞེས་གསུང་བོ། །འོན་དེའི་དགོངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རྟོག་ཚིགས་ཡང
དག་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཡང་དག་གཉིས་དང། འགལ་བ་གཉིས་གསུངས
སོ། །གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ། ཕྱི་དང
ཁྱད་པར་གཉིས་གསུངས་སོ། །གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་ཡུལ་ངེས་པར་གྱུར་པའི་དོན་དུ་ལྷག་མ་ལྔ་གསུངས
སོ། །མདོར་ན་དགོས་པ་དེ་དག་སྟྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་དགུར་གྲངས་ངེས་པ
ཡིན་ནོ། །འོན་རང་བཞིན་འབྲས་བུ་ཞེས་གཉིས་ཁོ་ན་བཤད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་གྱི་གྲངས་ངེས་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ
ན། མི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པ་ན། དེའི་ཤུགས
ལ་སྟོང་རྩང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། རྒྱུ་དང་ངོ་བོ
ལྷོག་ཉིད་ཀྱིས། །དོན་ལྷོག་པར་ནི་བརྗོད་པ་ལས། །མི་དམིགས་དགེ་ནི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཐ་དད་པར་ནི་མ
བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོན་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དགེར་བརྗོད་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ
རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་

[૬૬૩]

དབེར་བརྗོད་རྟོགས་པར་ནུས་མོད། སྣང་རྩད་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་རང་བཞིན་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་གང་གིས་འགྲུབ། གཉིས་པོ་དེ་ཡང་སྣང་རྩད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཡིན་པར་གང་གིས་འགྲུབ། ཅི་ན། རང་བཞིན་རྒྱས་ཀྱི་དབེར་བརྗོད་དང་མཉན་བྱ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབེར་བརྗོད་སྨོས་པས། དེ་དང་དེ་དག་རྟོགས་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། དེ་ལའང་
སྐྱེས་བུ་མཐོང་མེད་ལ། །སྲོག་སོགས་ལྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཀད་པས། །ལྟ་རྩད་
དོན་ལ་དེ་ཞེས་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞལ་བྱ་དང་མཉན་བྱ་གཉིས་མ་ངེས་པའི་
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབེར་སྨོས་པ་ལ་བཏེན་ནས། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་གསུམ་དུ་གྲངས་
ངེས་པར་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་དགོས་པ་ལ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་
སྣ་བ་སུ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་ལ། རྗེས་འཇུག་རྒྱུ་བ་ཅན་དང་། བཟློག་པ་རྒྱུ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་ཝོག་པར་རྟོག་པ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་པོ་དེས་སེལ་
བར་ནུས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཝོག་པར་རྟོག་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་རྗེ་ལྟ་བུ། དེས་དེ་སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན།
དང་པོ་ནི། རྗེས་འཇུག་དང་ལྡོག་པ་རྒྱུ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་ཡང་སྒྲ་རྟག་པར་མ་
རྟག་པར་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འཇུག་གྱུར་པའི་ཕྱིར་སྨྲས་པ་དང་།
མཉན་བྱ་ཡང་སྒྲ་རྟག་པར་མ་རྟག་པར་སྒྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་གྱུར་ཅིང་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བཟློག་པའི་ཕྱིར་སྨྲས་དུ་

[ཅ]

དོགས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་མོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་དེ་སེལ་བར་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་ གཏན་ཚིགས་སུ་བཤད་པས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་བརྗོག་པ་གཅིག་དགོས་པར་ གྱུར་ཅིང་། མཉན་བྱ་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་དེ་ར་བཤད་པས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་ འཇུག་དགོས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྔ་མ་གསུམ་མ་ ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་བཤད་པས། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ བརྗོག་དགོས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་དང་། རྟེས་འཇུག་དང་མི་ མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལས་བརྗོག་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ན། མི་རྟག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དུང་སྐྱ་རྩོལ་ བྱེད་དང་རྩོལ་བ་མ་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་རྟག་པར་བསྐྱེད་པ་ཡང་ གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་ནི། རང་བཞིན་འབྲས་བུ་ གྱུར་དོན་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་མོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན། གཏན་ཚིགས་བརྗོད་ བྱས་རྟོགས་དོན་དུ། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཅམ་བཤད་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་ལེགས་པར་གོ་ནུས་པ་ཡིན་ མོ། །རྗེ་ལྟར་ཞེ་ན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དགུ་བཤད་པ་ ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྣྲོན་དག་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་བྱའི་ མཚན་གོང་བྱས་སོ་ཞེས་རྟོགས་པར་ནུས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག

[ཅ]
གི་མཚན་གཞིའི་གྲངས་ངེས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་ངེས་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བཟློག་པའི་ཡུལ་ངེས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་དགྱེད་དགོས་པའི་དོགས་པ་འདི་ཡོད་དེ། སྔར་རང་དོན་རྟེས་དཔག་ཏུ་ཚུལ་གསུམ་ལ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པས། འགལ་མ་ངེས་མ་གྱུར་པའི་རྒྱུགས་རྣམས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་སེལ་ནུས་པར་བཤད། དེ་བས་ལ་བ་ན་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པའི་དོགས་པ་གསུམ་པོ་དེ་འགྱུར་པ་དང་། གཞན་དོན་རྟེས་སུ་དཔག་པར་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པ་དང་། ཤུགས་ལ་མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་བཤད་པས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་གྲངས་ངེས་འགྱུར་བར་བཤད་པས། ཐོས་པའམ་རྗེགས་པ་ཐན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྒྲོན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དོགས་པ་སེལ་ནུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མཚན་ཉིད་ལ་ནི་ཐ་དད་མེད། ཤེས་སུ་དཔག་པར་བཤད་ཟིན་དོན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་ཡང་ལེ ཎ་གཉིས་སུ་རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །རང་དོན་དུ་ནི་ ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྐོན་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་ལ། གཞན་དོན་དུ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ནི་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པས་མི་འདྲ་བ་མེད་དོ། །དགོས་པའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི་རྗེ་སྐྱོང་དུ། དེ་ཡིས་མ་གྱུར་བཟློག་དོན་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། གཏན་ཚིགས་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་དོན་དུ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྟོགས་པ་ཐན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྒྲོན་མེད་པ་ནི་གང་རུང་གཅིག་གིས་ཚོག་པ་ཡིན་གྱི། གཉིས་པ་མི་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་མི་བློས་པ་ནི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སོ། །ཞེས་པ་

[૬૨૬]

འདིས་ནི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དགོས་པ་དེ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞུང་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ། འགྲེལ་པ་བྱེད་པས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ། རང་གི་བློ་ལས་ཤད་བའི་དོན་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ཕྱོགས་ཆོས་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་མེད་དང་། །རྣམ་གཉིས་རེ་རེ་དག་ལ་ཡང་། །རྣམ་གསུམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་། །ཡོད་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྣམ་པར་དེས་པ་ལས་གསུངས་ལ། དོན་དེ་ཉིད་ཇི་སྐད་དུ། ཚད་མའི་མདོར། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་རྣམ་གཉིས། །ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལའང་རྣམ་པ་གསུམ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་སོ་སོ་ནི། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་བྱེ་བྲག་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་པར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་སྟེ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀའོ། །དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་བྱ་སྟེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་འདིར་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའོ། །མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་མེད་པའོ། །རྣམ་གཉིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀའོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་སམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་འགའ་ཞིག་ལ་མེད་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་མིང་གི་སྒྲ་ནས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཚུལ། ཟས་ཀྱི་སྒྲ་ནས་དགུ་ཡིན་པའི་ཚུལ། རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ནས་གསུམ་དུ་འདུས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཞིར་བཞག་པ་ལ་དགུ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཞིར་བཞག་པ་ལ་དགུའོ། །དང་པོ་ནི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་རྣམ་གཉིས་པའོ། །མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་

གཞིར་བྱས་པ་ལ་ཡང། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་རྣམ་གཉིས་པའོ། །དེ་ལ་མེད་པ་
གཞིར་བྱས་ལ་དེ་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་ལ་ཡང་དེ་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་
གཏན་ཚིགས་ལ་གསུམ་སྟེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་རྣམ་གཉིས་པའོ། །དེ་རེ་རེ་ལ་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་རྣམ་གཉིས་དང་གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་དགུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བཅོ་
བརྒྱད་པོ་དེ་ཡང་རྟགས་དགུར་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་བརྗོད་དགུའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་དབབ་ཏུ་རུང་བའི་ཕྱིར། རྟ་
ལྟར་རུང་ཞེ་ན་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གཞིར་བྱས་པ་ལ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་དེ་དང། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་གཞིར་བྱས་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གཉིས་པོ་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་ཕྱིར།
ལྟག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དགུ་པོ་དེ་ཐམས་ཅད་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང། འགལ་
བའི་གཏན་ཚིགས་དང། མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་འདིར་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རང་ཏུ་དབྱེ་བ་མི་སྟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གཞུང་དུ་གསལ་ལ། ལྟག་ལྟན་གྱི་མ་དེས་པའི་
གཏན་ཚིགས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པར་ནི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཤིང། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རང་ཏུ་དབྱེ་བར་
མི་འཚད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་མ་གསུངས་པས། དེ་འཚད་དགོས་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རང་ཏུ་
དབྱེ་བ་འདི་ནི་དགོས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་ཡིན་ལ། ལྟག་ལྟན་གཉིས་སྟོས་པ་ལ། སྔར་བཤད་པའི་དགོས་
པ་དེ་དག་ལས་ལྟག་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་མཛད་པས་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལ་མངོའི་
རང་འགྲེལ་དུ། གཞལ་བྱ

[૬૬૬]

བྱས་དང་མི་རྒྱ་དང་། །བྱས་དང་མཉན་བྱ་རྩོལ་ལས་བྱུང་། །མི་རྒྱ་རྩོལ་བྱུང་རེག་བྱ་མིན། །དེ་དག་རྒྱ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་པས་གཏན་ཚིགས་དག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བསྟན་བྱའི་ཚོས་དག་གི་ཚད་མ་རྒྱན་ལས། རྒྱ་དང་མི་རྒྱ་རྩོལ་བྱུང་དང་། ར་བ་ཏུ་རྒྱ་པ་གསུམ་དག་དང་། ཁྱོལ་བྱུང་མིན་དང་མི་རྒྱ་རྒྱ །ཅེས་གསུངས་པོ། །ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚད་མའི་མདོར། ལྷ་ཅམ་ལས་དབྱེ་བ་གཞན་མ་གསུངས་ཀྱང་། ཁྱོལ་བྱུང་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། དུང་སྒྲ་ལྟ་བུ་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ན་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་བོད་དག་ རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཚོས་ཅན་དུ་འཇོག་པ་ནི་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། རིག་སྒྲ་རྒྱ་པར་འདོད་པའི་རྫོལ་བ་རིག་བྱེད་ཀྱི་གྲྭབ་པའི་ མཐའ་སྟེ་བ་དེ་དག་གིས་ནི། རིག་སྒྲ་མ་བྱས་པར་ཡང་འདོད་པས་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཞན་ དག་ ཁྱོལ་བྱུང་ཚོས་སུ་བྱས་པའི་ཚེ། དུང་སྒྲའམ་རིག་སྒྲ་ལྟ་བུ་ཚོས་ཅན་དུ་འཇོག་པ་ཡང་མ་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱོལ་བྱུང་གི་རྒྱས་ཀྱིས་རིག་སྒྲའམ་དུང་སྒྲ་རྒྱ་པའམ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ ཕྱོགས་ཚོས་གྲྭབ་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རིག་སྒྲ་ཁྱོལ་བྱུང་དང་མི་རྒྱ་པར་བསྒྲུབ་པའི་ ཆོལ་བའི་ཁྱད་པར་སོ་སོ་བ་ཡང་མི་རྟེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནམ་མཁའ་དང་བྱམ་པ་དང་། ལྷོག་དང་རྡུལ་ཕན་ལ་ སོགས་པ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དག་དང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དག་འི་བཤད་པ་ནི་ཡ་མ་རི་ནས་བྱུང་ཞེས་ཟེར་མོད་ ཀྱང་། ལེགས་ཚ་མེད་ཅིང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ན་མེད་དོ། །ལེགས་ཚ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ ཅི་ཞེ་ན། འདིར་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཕྱོགས་ཚོས་ཡིན་པས་དེ་འགྲུབ་པ་ལ་མཐུན་དགེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ད་ལེ་ བཀོད་པ་ལ་དགོས་

པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱད་པར་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བ་འགོད་པའི་ཚེ། དགེ་གཉིས་འགོད་པ་
རིགས་པའི་གཞུང་ན་ཡོད་ཀྱི། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་དང་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་མཐུན་པ་དང་། མི་
མཐུན་པའི་དགེ་འགོད་པ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གྲྭབ་མཐའ་སྣྲ་བ་སྲུ་ལ་ཡང་མི་སྣང་བའི་ཕྱི་རུ། ལུགས་དེ་ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་རྟོག་པ་ནི་རྒྱས་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཅིག་ཤོས་ལ་
འཇུག་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངོས་ཟིན་དགོས་པས། དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་དགེ་དེ་དག་
སྨོས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་ཡིན་མོད། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་གེའི་འཇུག་པ་མ་ཁད་པ་ཡིན་ཏེ། དགེར་འགོད་པ་ནི།
མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོ་ཤེས་ཟིན་པའི་ཧོག་ངོལ་དུ་འགོད་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ངོ་མི་ཤེས་པ་ལ་
དགེར་བཀོད་ཀྱང་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དགེ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྒྱ་བར་མི་ཤེས་པའི་
ཆོས་པའི་ངོར། གཞལ་བྱ་དེ་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པས། དགེར་
བཀོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་ལ། དེ་དེར་ཤེས་པ་ལ་ནི་དགེར་འགོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་གཏན་
ཚིགས་དགུ་པོ་དེ་ལ་མིང་འདོགས་ཁྱད་པར་ནི། དབང་མ་ཐག་པའི་གཞུང་གི་ཁྱད་པར་ལ་ཆོས་པར་བརྟགས་པ་
ན་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་ཆོས་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་
དང་། གཅིག་ལ་ཁྱབ་བྱེད། གཅིག་ཤོས་ལ་ཆོས་གཉིས་དང་། ཡང་ཅིག་ཤོས་ལ་ཁྱབ་བྱེད། གཅིག་ལ་ཆོས་
གཉིས་སུ་འཇུག་པ་སྟེ། དངོས་མ་ངེས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཞི་དང་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཅིག་སྟེ། མ་ངེས་པ་ལྔའོ། །ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་

ལ་ཡོད། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ལ་ཡོད་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་། ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ལ་ཡོད་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་དགུའོ། །དགུ་པོ་དེ་དགེར་དང་རྟེ་ལྟར་སྤྱོར་བའི་ཚུལ་ནི་མདོའི་རང་འགྲེལ་དུ། དགུ་པོ་འདི་བང་མིག་དགུ་ལ་རེ་མ་པ་བཞིན་བྱིས་ནས་ལྷོང་གི་གྲྭན་ཐུར་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གསུམ་མོ། །འཕྲེད་ལ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གསུམ་མོ། །ཕྱོགས་བཞིར་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་དོན་ལ་བརྟགས་པ་ན་རེ་ཞུ་མིག་གི་འགོད་ཚུལ་འདི་ལྟར་སྟང་སྟེ། རྒྱར་བཞི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། །སྟེང་འོག་གཉིས་ལ་འགལ་བ་གནས། །ལོག་གཉིས་ཡང་དག་རྟགས་ཡིན་ཏེ། །དབུས་སུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །རྟེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི་རེ་ཞུ་མིག་ཏུ་བྱིས་ལ་བརྟགས་པར་བྱའོ། །ཡི་གེ་གཞན་ལས། རྒྱར་བཞི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། །སྟེང་འོག་གཉིས་ལ་ཡང་དག་གནས། །ལོག་གཉིས་འགལ་བའི་རྟགས་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱིས་པའི་གཞུང་དང་རེ་ཞུ་མིག་ཏུ་བཀོད་པ་དེ་ནི། དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སོང་བ་ཆེར་མེད་མོད་ཀྱང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་མཛད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་རྒྱ་བར་དེར་ནི། མདོའི་གཞུང་དང་། རྣམ་པར་འགྲེལ་པའི་གཞུང་དང་། རྒྱན་གྱི་གཞུང་གསུམ་བསྟེན་ནས་བྱིས་པའི་ཕྱིར་དང་། རེ་ཞུ་མིག་གི་འགོད་ཚུལ་མདོའི་འགྲེལ་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ། གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་རེ་ཞུ་མིག་འགོད་ཚུལ་དེ་ཉིད་གྲགས་ཆེ་ཞིང་གོ་བར་སྣང་བས་དེ་ཉིད་བཤད་པར་བྱའོ། །རྟེ་ལྟར་ཞེ་ན། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གསུམ་གྱི་རེ་ཞུ་མིག་གོང་མ་

གསུམ་ལ་འགོད་པར་བྱའོ། །མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་གསུམ་དེ་རིའུ་མིག་བར་མ་ལ་འགོད་པར་བྱའོ། །མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་གསུམ་དེ་རིའུ་མིག་འོག་མ་གསུམ་ལ་འགོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱས་གསུམ་ཆོས་ཅན་གསུམ་དང། ཆོས་གསུམ་ཚན་གསུམ་སྒྲ་རྣམ་འགོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བཀོད་པ་དེ་བཅུ་ཐུང་པ་ལས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གསུམ་ཚན་གསུམ་པོ་དེ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། བྱེན་ཐུར་གྱི་རིའུ་མིག་དང་པོ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གསུམ་བྱེ་བར་བྱའོ། །རིའུ་མིག་བར་པ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་གསུམ་བྱེ་བར་བྱའོ། །རིའུ་མིག་ཐ་མ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་གསུམ་བྱེ་བར་བྱའོ། །འདི་ལ་རིའུ་མིག་ཅེས་དང། བང་མིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞུང་འགྲེལ་ལས་འབྱུང་ལ། འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ནི་འཕྲུལ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་འཁོར་ལོའི་སྒྲ་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་དང། གཞུང་འགྲེལ་ལས་དེའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། འཁོར་ལོའི་དོན་ནི་འཁོར་ཡུག་ཏུ་བསྐོར་བས་དོན་ལོག་པར་མི་སྟོན་པ་གཅིག་ལ་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། འདི་ལ་ནི་ཤར་ནས་ནུབ་ཏུ་བགྲོད་ཚུལ་གཅིག་དང། སྟེང་ནས་འོག་ཏུ་བགྲོད་ཚུལ་གཅིག་གཉིས་ཁོ་ན་སྟང་གི་ཨ་ཁོར་ལོ་བཞིན་དུ་བསྐོར་ན་དོན་སྟོན་རྒྱུ་མེད་པཧམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་རང་གི་བློ་ལ་ཤར་བ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་བསྡུ་བ་དང། རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་མ་བྱུབ་པ་དང། བྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་བྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཏེ། འདི་ནི་གཏན་ཚིགས་ཅམ་དུ་བཞག་པ་ཡང་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པས་ལོགས་སུ་

བཞག་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡོད་ཚུལ་རྣམ་པ་བཞི་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ། གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ། གཅིག་ལ་ཁྱབ་བྱེད་ཅིག་ཤོས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ། ཅིག་ཤོས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་གཅིག་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའོ། །གཉིས་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡོད་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་རྣམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའོ། །གཉིས་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡོད་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་ཚུལ་བཞི་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཚུལ་གཉིས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཚུལ་གཉིས་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་ཚུལ་གཅིག་སྟེ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཞི་དང་། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་དང་། འབྲས་རང་གི་འགལ་བ་གཉིས་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་སྟེ་དགུ་དང་སྒྲུ་རོ། །ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་ལ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་མ་འདུས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཝེ་ཆོས་ཟ་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཝེ་ཆོས་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཏེ། ཡང་དག་ལྟག་ལྟན་དང་འགལ་བ་ལྟག་ལྟན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་དེ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པོ་དེ་མ་གཏོགས་པ་འདིར་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་

[৬৫২]

ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད་དོ། །འདི་ལ་དོགས་པ་གསུམ་འདུག་སྟེ། འོན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་འདིར་མ་བསྡུས་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་དང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་ངེས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མེད་སྙམ་པ་དང་། ལྷག་ལྡན་གཉིས་པོ་འདིར་མི་བསྡུད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་གསུམ་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །དང་པོའི་ལན་ནི། དེར་དེ་མ་བསྡུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཅིང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་རིགས་པ་མཁྱེན་པས་དེར་དེ་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་བྱས་དང་ཞེས་སོགས་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་དབྱེ་བར་དེ་མ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། མི་དམིགས་དཔེ་ནི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། མི་དམིགས་དཔེ་གཅིག་བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཐ་དད་པར་ནི་དཔེར་མ་བསྟན། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །འོན་དེར་དེའི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེར་དེ་མ་བསྟན་ཀྱང་མི་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འཕྲས་རང་གི་དཔེ་ལས་དེ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། ནུས་ཏེ། དུ་བ་ལ་མེ་ལྟན་དུ་སྣྲོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་པས། མེ་མེད་པ་དེས་རྒྱ་མཚོར་དུ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་དཔེ་ཇི་ལྟར་གོ་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རྒྱ་མ་དམིགས་པར་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་རྟོགས་

[૬૯૯]

ནུས་ཀྱང་ལོག་ས་སུ་དགེ་བརྟེད་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མ་རིས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཕྱི་མ་རྣམས་བཞིན་དོ་ཞེ་ན་ མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུའི་གྲངས་རིས་ཉམས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོགས་པ་གཉིས་ པའི་ལན་ནི། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་རིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་མོད། དེ་འདིར་ལོག་ས་ཐ་ བཤད་པ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་རིས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་བྱེད་ཅིང་ ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་མཚན་གཞི་ནི་གསོན་ལུས་ བདག་བཅས་སུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྲོག་ལྡན་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དོགས་པ་གསུམ་པའི་ལན་ནི། ལྟག་ལྡན་ གཉིས་པོ་འདིར་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དགུ་པོ་དེ་དག་གང་དུ་ཡང་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ པ་གསུམ་དུ་ཡང་མི་འདུ། མེད་པ་གསུམ་དུ་ཡང་མི་འདུ། རྣམ་གཉིས་གསུམ་དུ་ཡང་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་ བ་འདི་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པའི་རྣམ་གཞག་ལ། འདིར་ཕྱོགས་དབྱད་ པ་གཅོ་པོ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱས་པར་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རེ་ཤིག་བཞག་ནས། འདིར་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་འཇུག་ ཚུལ་ཙམ་ཞིག་དབྱད་པར་བྱའོ། །གཞན་བྱ་སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་ པའི་དོན་ནི་གང་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་རྒྱལ་བ་དེའི་ངོར་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལ་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྟག་ཀྱི་འཇུག་པ་འཆོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་ཡང་སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་ར་རྟག་པ་ཡིན་ན་ གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་

[૬૯૫]

ལ་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་སྟེ་བ་དག་གི་རྒྱུ་བའི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ལས་གཅིག་ནི་མི་རྒྱུ་བ་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ལ། གཅིག་ནི་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་མི་རྒྱུ་བ་བཀག་པའི་དངོས་པོའི། །གཉིས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་སྟེ་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་ལ། འདིར་དང་པོ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་བྱ། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་མི་རྒྱ་བ། །ཁོག་ལ་རྒྱ་བའི་ཐ་སྙད་འདོགས། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ནི། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱར་ཐལ། རྒྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཉེས་པ་འདི་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཕྱིད་ལ་ཡང་དེར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་འཇོག་པ་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཟློག་པ་གཏན་ལ་འབེབས་གཞིར་རྩེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྒྱ་མི་རྒྱ་དངོས་འགལ་དུ་བཤད་པས་ཀྱང་དེ་དེར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་བའི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་པ་དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ། བརྒྱད་དངོས་དང་ནི་འཇིག་པ་བཞིན། །ཞེས་རང་ལུགས་ལྟ་བུར་བཤད་ཀྱང་། གཞན་ཀྱི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་པར་སྨོན་དགོས་ཤུགས་བློ་ཕན་ཆད་དོ། །འོ་ན་བདག་རྒྱ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ངོ་ཚའི་ལྟ་བ་འདི། །སྒོངས་ལ་འདི་ནི་རྒྱ་བར་སྨྲོས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་བདག་རྒྱ་བ་འགོག་པར་མི་བྱེད་དམ་ཞེ་ན། སྐབས་དེར་ནི་རྒྱ་བའི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཉན་ཐོས་སྟེ་པས་བདག་དངོས་པོར་ཁས་བླངས་ནས། རྒྱ་པཉྩ་བཙོང་དུ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དོན་ཡང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་

[૬૯૬]

པའི་དོན་ཡིན་གྱི། མི་རྒྱ་པ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་མི་རྩང་
བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྩང་ན་འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གོ་ཆོད་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་
ན་ནི་རྣམ་པར་ངེས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་མེད་པ་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། དེ་བཀག་པ་ཅམ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་མི་རྒྱ་པ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཅམ་གྱིས་སྒྲ་མི་
རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པའི་གོ་ཆོད་ན། སྐད་ཅིག་མ་དེ་མི་རྒྱ་པ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་མི་རྒྱ་པ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་
པར་མི་ནུས་སྟེ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མཉན་བྱ་
དེ་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། མི་རྒྱ་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ན་གཞུང་
དང་འགལ་ལོ། །སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་ཆོ་ལ་བའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྒྱ་བསྒྲུབ་ལ་སྒྲ་ཉིད་རྒྱས་སུ་
བཀོད་པའི་ཚེ་སྒྲ་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། མི་རྒྱ་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་ཆོ་ལ་བ་དེས་དེ་མི་རྒྱ་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་
ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་
སུ་འཇུག་པའི་དོན། བྱེ་བྲག་པའི་བསམ་པ་ལ་ལྷོས་ནས་འཛིག་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་འདི་བྱེ་བྲག་པས་
སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་འདོད་ནས་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་པའི་བསམ་པ་ཇི་

[ཅ]

ལྷར་ཡིན། དེས་དེའི་ངོར་གཏན་ཚོགས་འགོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་བསམ་པ་ལ་ཚོག་གི་དོན་དྲུག་པོ་ནི་ གཉིས་སུ་འདས་ཏེ། རྒྱུ་པ་དང་མི་རྒྱུ་པའོ། །གང་རེག་བྱ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། དེ་དག་ གི་འཇུ་བ་དང་བཅས་པ་ནི་མི་རྒྱུ་བའོ། །གང་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྫས་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། འཇུ་བ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི་རྒྱུ་བའོ། །ལས་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་རྒྱུ་བའོ། །སྤྱི་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱུ་ བའོ་ཞེས་གྲྭབ་པའི་མཐའ་ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ཡིད་ལ་བསམས་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན་ རྒྱ་སྟེ་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ངག་ཏུ་བཀོད་ཀྱང་། བསམ་དོན་ནི་རེག་བྱ་ཅན་མིན་པ་ནམ་མཁའི་ ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པར་ཆློམ་པ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་པ་དེ་ལ་སྟོན་འཛིན་པའི་ཆེ་གཏན་ ཚོགས་འདི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཞུགས་ཞེ་ན་ཁྱོད་ པར་འདོད་པའི་ཚོགས་ཀྱི་དོན་དྲུག་གི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། རྒྱ་པར་ཐལ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་ པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕེན་པའོ། །འདི་ན་མི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག ས་ངས་རྒྱས་པས་བྱ་བྲག་པའི་ངོར་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་ སྟེ་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་བཞིན་ལས་བཞིན་རྡུལ་ཕྲན་བཞིན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་འགོད་པ་ ནི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་འགོར་འོ་འཐུལ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ནི་ཅིར་ཡང་མི་རུང་སྟེ། ས་ངས་རྒྱས་ པས་ནི་དེ་འདྲའི་གཏན་ཚོགས་དང་དགེ་མི་འགོད་ལ། བྱ་བྲག་པས་ཀྱང་དགེ་དེ་ལྟར་བུ་འགོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ལས་རྒྱ་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་གཏན་ཚོགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འདུག་

པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པ་རང་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་དུ་འཇུག་པ་མེད་ཅིང། ཡོད་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྟོན་མིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་དེ་ལ་རྣམ་གཞིས་པར་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་རྟག་པ་ལ་རེག་བྱ་ཅན་ཡིན་མིན་གཞིས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཞིས་པ་ནི། བདག་ཡིད་ཕྱོགས་དུས་ནམ་མཁའ་རྣམས་སོ། །ཕྱོགས་ཚོས་འཁོར་ལོར་རྡུལ་ཕྲན་རྟག་པའི་མཚན་གཞིར་བཤད་པ་ནི་བྱེ་བྲག་པའི་བསམ་པ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་མི་རྟག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང། རེག་བྱ་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་འདོད་ཅེ་ན། རྡུལ་ཕྲན་ཞེས་པ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞིས་ཡན་ཆད་ཕྲད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲ་དེ་ནི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རེག་བྱ་ཅན་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཞིས་ཡན་ཆད་ཕྲད་ཅིང་རེག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པས་ནོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་པ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་པས། ལུས་སོགས་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། འབྱུང་བའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་བ་ཡིན་གྱི། རྡུལ་ཕྲན་ལ་བཤད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གཞུང་གི་འགྲུར་འགལ་ཞིག་ཏུ། རྡུལ་ཕྲན་རྟག་པ་མིན་པར་བྱེ་བྲག་པས་འདོད་དོ་ཞེས་པའི་བཤད་པ་ཆུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང། དེའི་ཚེ་རྡུལ་ཕྲན་རེག་བྱ་ཅན་མིན་པར་དེས་འདོད་པ་མིན་ཏེ། དེས་དེའི་སྟེང་དུ་ལུས་ཅན་གྱི་དོན་གྱུར་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་སངས་རྒྱས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་པ་རྣམ་གཞིས་སུ་འཇུག་པའི་དབེ་རྡོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁའ་དང་མཉན་བྱ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

[૪૯૯]

པ་ལྟ་བུ་དང། ཡང་ན། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ཚོས་ཅན། ཙནྡན་གྱི་མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་མི་རྟག་པ་དེ་སྒྲ་རྩོལ་བྱེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་དོན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་རྟག་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་རྩོལ་བྱེད་ཡིན་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང། རྩོལ་མ་བྱེད་ལ་མི་རྟག་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན་མཉན་བ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ལ་མཉན་བ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་ཟློང། འདོད་ན་གཞུང་དང་འགལ་ལོ། །འོན་ཁྱེད་ལ་ཡང་དེར་ཐལ་བ་མི་འཇུག་གམ་ཞེ་ན། འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་མཉན་བ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་མཉན་བ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་སྟོང་བ་སྐོར་གཅིག་པོ་དེའི་ཁྱབ་འབྲེལ་གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་གཞི་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འོན་མཉན་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཚོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་དགེ་ཡོད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཐུན་དགེ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ་མཉན་བྱས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟེས་ཁྱབ་བཅང་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྱུབ་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྟོང་བ་དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་དགེ་ཡིན་ན་དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དགོས་ན་གཞལ་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ

རྒྱ་བར་སྦྱོར་བའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། མཉན་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་ཅོམ་རྒྱ་བར་སྦྱོར་བའི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་ཁྱབ་འཇུག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་
སྦྱོར་བྱའི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐོར་གྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གྱུར་པའི་དོན་འདི་
འབྱུང་སྟེ། གང་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་དེ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་མེད་པས་ཁྱབ། དེ་
མེད་པ་ན་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱང་མེད་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རིགས་པའི་གཞུང་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ན། མ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཐུང་
ཟད་ཀྱང་གཞུང་ལས་གསུངས་པ་མེད་པ་དེའི་དགོངས་པ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དག་ཅེས་པའི་དོན་འདི་ཡང་
ཤེས་དགོས་ཏེ། སྒྲོ་ར་སྒྲ་ཅོལ་བྱང་དང་ཅོལ་མ་བྱང་དུ་སྦྱོར་བའི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་ཀྱང་།
མི་རྒྱ་བའི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་དང་དེར་སྦྱོར་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་དང་དེར་
སྦྱོར་བའི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོ་གི་ལྟོས་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གང་ལ་བསྦྱོར་བར་བྱ་བའི་ཆོས་ཡོད་པ་དེ་ལ་
མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཁྱབ་བམ་ཞེ་ན། དེ་སྦྱོར་ལ་ཁྱབ་ཀྱང་དེ་སྐོར་ལ་མ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཉན་བྱའི་
རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱ་བར་སྦྱོར་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐོར་གྱི་བསྦྱོར་བྱའི་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་མི་རྒྱ་པ་དེ་སྒྲ་ཅོལ་བྱང་དུ་སྦྱོར་བའི་མཐུན་ཕྱོགས་
ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་

ཚུལ་ལ། དེའི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་གང་། དེ་དེ་ལ་རྣམ་གཞིས་སུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་རྗེ་ལྟར་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི། ནགས་ཀྱི་མེ་ཏོག་དང་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོས་བས་རྫོལ་བྱང་དང་། རྫོལ་མ་བྱང་བུ་ངེས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོས་བས་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་བསྣུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་ས་དོན་མཐུན་པར་ངེས་ཤེད། ངེས་པ་ལྟར་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་འཇུག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རྩད་བའི་ཕྱིར། གཞིས་པ་ནི། དེ་ལ་ རྣམ་གཞིས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནགས་ཀྱི་མེ་ཏོག་ལ་འཇུག ནམ་མཁའ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མི་རྟག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྣྲ་རྫོལ་བྱང་དུ་བསྣུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཞིས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་གཞན་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྣྲ་མི་རྟག་པར་སྣྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་ཟློང་། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྣྲ་མི་རྟག་པར་བསྣུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་པོ་ དེ་གཞན་བྱའི་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྐྱབས་འདི་དག་ཏུ། རྗེས་འཇུག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རྩད་བ་ དང་། རྗེས་འཇུག་པའི་ཁྱབ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རྩད་བ་གཞིས་མ་འདྲེས་པར་དགོས་ཏེ། དང་པོ་ལ་ མཐུན་དགེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ལ། གཞིས་པ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་སོང་བ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ཐུན་མོང་ མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཕྱོགས་གཞིས་ཀ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལ། དེའི་ཕྱོགས་གཞིས་ནི་གང་། དེ་དེ་ལ་མི་ འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི། སྐྱབས་ཀྱི་ཆོས་བས་ཆོས་ལྟན་དུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ནམ་ མཁའ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་མིན་དུ་ངེས་པའི་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ཆོས་ཅན། དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་དེ་དང་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་ དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་

[ཅ]

ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། མཉན་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲ་རྒྱག་པར་སྣྲུབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་དུང་སྒྲ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྒྲ་མི་རྒྱག་པར་སྣྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཐུན་དཔེ་ཡིན་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ཟློངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་འཇུག་ལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་ཙམ་མི་རྒྱག་པར་སྣྲུབ་པའི་ཁྱབ་འཇུག་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་སྟེམ་ན། དེ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མིན་ཏེ། གཞན་དུ་སྒྲ་ཙམ་མི་རྒྱག་པར་སྣྲུབ་པའི་སྤྱ་རོལ་དུ་དུང་སྒྲ་མི་རྒྱག་པར་སྣྲུབ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུང་སྒྲ་མི་རྒྱག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ན་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཚད་མ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྒྲ་ཐམས་ཅད་མི་རྒྱག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། སྐྱེས་བུ་དང་ནི་ཡི་གེ་རྣམས། །རྒྱུ་འབྲས་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཡི་གེའི་རིམ་ཀུན་སྐྱེས་བུ་ལས། །ཞེས་དང་། མེ་དང་ཤིང་གི་རིགས་པ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་དེའི་ཁྱབ་འཇུག་ལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིར་རུང་ན་སྒྲ་ཙམ་མི་རྒྱག་པར་བསྣྲུབ་པའི་སྤྱ་རོལ་དུ་དུང་སྒྲའི་སྟེང་དུ་བྱས་པ་དང་མི་རྒྱག་པའི་འཇུག་པ་ཚད་མས་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི། དུང་སྒྲ་དང་སྒྲ་ཙམ་ལ་མི་རྒྱག་པར་ངེས་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་དུང་སྒྲ་དེ། སྒྲ་ཙམ་མི་རྒྱག་པར་སྣྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚེ་ན་མཐུན་དཔེ་མི་རྒྱག་པར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་མི་རྒྱག་པར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་རྫས་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།

ཚད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཉན་བྱ་དེ་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཚད་མས་མཐོང་བར་ཐལ། མི་རྒྱ་པ་ལ་ཚད་མས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་སྒྲུན་འབྱིན་བརྗོད་ནས། རང་ལུགས་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོལ་པའི་ཚད་མས་མཉན་བྱ་དེ་རྒྱ་མི་རྒྱ་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པ་དེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མ་མཐོང་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་འཐད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྲུན་འབྱིན་བརྗོད་ཚུལ་མི་འཐད་པ་དང་། རང་ལུགས་འཇོག་ཚུལ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་མི་རྒྱ་པ་དེ་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། མི་རྒྱ་པ་དེ་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་བཟློག་པའི་ཚུལ་གྱི་ལྷོས་གཞིར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་འདོད་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྒྱ་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་འདོད་དགོས་པ་གང་ཞིག་ འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་བཟློག་ཚུལ་གྱི་ལྷོས་གཞི་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། ཇི་སྐད་དུ། ཚད་མའི་མདོར། མེད་ཉིད་ལ་མེད་པའོ། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། མེད་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་ཡང་མིན་ལ། འགལ་བ་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་བཟློག་ཚུལ་གྱི་ལྷོས་གཞིར་གྱུར་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་འདི་རྣམ་དེས་སྒྲ་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། འོན་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཔེར་བརྗོད་དུ་རིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད། དེ་དེར་མི་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་

[૨૦૯]

མཉན་བྱ་ཡང་དེར་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་མཐོང་མོད། གཉིས་ཀ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཆོས་བ་སྲིད་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། སྔ་མ་ཡང་དེའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །དེ་འདྲ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །གལ་ཏེ་མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཆོས་བ་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་དེ་ལ་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྒྲོ་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ལམ་རྣམ་གཞག་ཆོས་བ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་མོད། །འདིར་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་བཅུ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་དོན་ལ་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོ་ཀ་ལ་ལྟོས་པ་མིན་ན་ཕན་ཚུན་འཚོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་དར་ཏྲི་ཀ་པ་ན་རེ། མཉན་བྱ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་པར་བཤད་པ་འདི་ནི་སྒྲོ་རང་མེད་པའི་དོན་མིན་གྱི། ཁྱབ་བྱེད་དུ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ་དག་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཛིན་བགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི་རིགས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མེད་པ་རྣག་ཀ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་མེད་པ་ལ་འཛིན་བགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་པ་རྣག་པོ་དེ་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ལ་འཛིན་བགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་ཁྱབ་པ་ཁས་ལྷན་མོ། །འདོད་ན་ཡང་དག་གི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡང། སྲིད་མེད་ཙམ་ལ་བྱར་མི་རུང་བར་ཁྱབ་བྱེད་དུ་མེད་པ་ལ་འཛིན་བགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། དེ་དག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་

[๗๐๔]

གཉིས་སུ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པ་ལས་དེ་ལྟར་ཐོན་པའི་ཕྱིར། ཡང་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀྱང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲུ་རང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ཅེས་ཟེར་མི་ནུས་པར། རྟམ་གཉིས་སུ་ཞེས་ངེས་པར་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང། མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བྱ་བ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་ཐལ། རྟག་ན་རེག་བྱ་ཅན་མིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཁྱབ་བྱེད་ལ་ཡང་དེར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་རེག་བྱ་ཅན་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འོན་འབྱུང་བཞིའི་རྫུལ་ཕྲ་རབ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤར་ཆོལ་གྱི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤེས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང། དངོས་པོའི་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ་ལ་དངོས་པོ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང། བུ་རམ་གྱི་ཤོ་ལས་གཟུགས་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་ཡང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡོད་ན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཁྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་གི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ནུས་པ་མིན་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་བུའི་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པར་དེ་འཇུ་གཞུང་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རང་ཏུ་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་རྩ་འགྲེལ་ནས་འབྱུང་བའི་རི་ཌ་མིག་འགོད་ཚུལ་འདི་ལྟ་སྟེ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་རྟམ་པ་གསུམ། །སྟེང་ནས་འོག་ཏུ་འགོད་པར་

བྱ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་རྣམ་པ་གསུམ། །གཡས་ནས་གཡོན་དུ་འགོད་པར་བྱ། །མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་རྣམ་པ་གསུམ། །སྟེང་ནས་འོག་ཏུ་བགོད་པར་བྱ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་མེད་རྣམ་པ་གསུམ། །གཡས་ནས་གཡོན་དུ་འགྲོ་བར་གྱིས། །མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་གཉིས་རྣམ་པ་གསུམ། །སྟེང་ནས་འོག་ཏུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །རྣམ་གཉིས་རྣམ་གསུམ་གཡས་ནས་ནི། །གཡོན་དུ་བདེ་བར་འགྲོ་བ་ཡིན། །ཆུར་བཞི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། །སྟེང་འོག་གཉིས་ལ་འགལ་བ་གནས། །ལོགས་གཉིས་ཡང་དག་རྟགས་ཡིན་ཏེ། །དབུས་ན་ཐུན་མོང་མིན་པ་བཞུགས། །གཞལ་བྱ་བྱས་དང་མི་རྟག་དང་། །བྱས་དང་མཉན་བྱ་རྩོལ་ལས་བྱུང་། །མི་རྟག་རྩོལ་བྱུང་རེག་མིན་པ། །དེ་དག་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའོ། །སོགས་ཀྱི་ཁོངས་ནས་བྱུང་བ་ནི། །མི་རྟག་པ་དང་རྩོལ་བྱུང་དང་། །བར་དུ་རྟག་པ་གསུམ་དག་དང་། །རྩོལ་ལས་བྱུང་མིན་མི་རྟག་རྟག །ཚོས་ཅན་སྒྲ་དང་དུང་སྒྲ་སྒྲ་བ། །མཐུན་དང་མི་མཐུན་དགེ་བར་རྟོག་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། །ཕྱོགས་ཚོས་འཁོར་ལོར་གྲགས་པ་དེ་ར། །ཐུན་མོང་མིན་པ་མ་ཡིན་པའི། །ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་ངེས་པ། །བཤད་ཀྱང་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡི། །སྟོམ་གྱིས་དེ་མ་བསྟན་ཕྱིར་རོ། །རྟོགས་དཀའ་བ་རྩོལ་བྱུང་དང་། མཉན་བྱའི་དགེ་བར་བརྗོད་པའི་ངོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་གཞན་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཡོད་ཀྱི་ནི་འཕགས་ཀྱི་དགེ་བར་བརྗོད་ཁོ་[ཤད་ཆོས་ཅན། ཐུན་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །] [ཤད་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།] [ཤད་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར།] [ཤད་ཆོས་ཅན། ཐུན་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར།] [ཤད་ཆོས་ཅན། ཐུན་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།] [དུང་ཤད་ཆོས་ཅན། ཐུན་སྟེ། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།] [ཤད་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར།] [དུང་ཤད་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།] [ཤད་ཆོས་ཅན། ཐུན་སྟེ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།]

ན་བསྟན་པ་ཡིན་པོ། །སྟེམ་དུ་སེམས་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་
འཇུག་པའི་རང་བཞིན་རྒྱས་ཀྱང་མཚོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རང་བཞིན་ཉིད། །གྲུབ་
ཀྱང་། །ཞེས་དང་། རང་བཞིན་ཕྱོགས་གཅིག་བརྟེན་པའང་བཤད། །ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་རྟོག་ལྡན་བྱང་
གིས་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་མཚོན་པར་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དེ་སྣྲོན་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཁོ་ན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་སྟེམ་ནི། མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ལས་བྱང་ཞེས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གཞུང་དེས་འབྲས་བུའི་གཏན་
ཚིགས་ཡིན་དེས་པ་གཅིག་ཀྱང་མཚོན་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་གང་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་འཇོན་ཉན་ཤེས་མ་འཁྲུལ་
བ་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱུ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྤྱོན་དུ་སོང་སྟེ། ཆོས་བྱང་ཉན་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གཏན་
ཚིགས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་བྱེད་པའི་ངོར། རིག་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཞར་ལ་སྒྲུབ་ནུས་པ་ཡིན་གྱི། རིག་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་སུ་བགོད་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། མི་རྟག་ན་ནི་ཆོས་བྱང་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་འཕྲོས་ལས་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་འབྱུང་ཞེས་པ་སྒྲུས་བྱའི་
ཆོས་འབྱུང་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་དུ་བ་ལྟ་བུ་འབྲས་བུའི་རྒྱས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཁྲུལ་བ་ཞེག་དགེ་བ
མི་སློས་པར། ཆོས་བྱང་དེར་འཛིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རྒྱུ་མཚན་ནི། དེས་འབྲས་བུའི་
རྒྱས་ཀྱི་མཚོན་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོས་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་དུང་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། ཆོས་བྱང་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་དང་འབྲ་བར། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་ཤ
སྟག་ཡིན་པོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། དུ་བ་ལྟ་བུ་འབྲས་རྒྱས་ལས་གཞན་དུ་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་ཞེག

གེས། རང་བཞིན་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་པོ་དེ་ཡང་མཚོན་པར་མི་ནུས་པས། དེ་མཚོན་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་
དུ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟོག་འབྱུང་གིས་དངོས་སུ་མཚོན་ནུས་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་གཉིས་ཏེ། དུང་སྐྱ་མི་
རྒྱ་པར་སྣྲོན་པ་ལ། རྟོག་བྱུང་རྒྱས་སུ་བཀོད་པ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱས་དང་།
དུང་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་ཝེས་རང་རྒྱ་སྐྱའི་མི་རྒྱ་པ་ལྟོན་སོང་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་རྟོག་བྱུང་ཉན་ཝེས་རྒྱ་གར་སུ་བཀོད་
པའི་རྒྱ་ལྟོན་སོང་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་རྒྱས་སོ། །ཤུགས་ལ་མཚོན་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་དང་། ཁྱབ་
བྱེད་མ་དམིགས་པའོ། །དེ་གཉིས་སྟང་རྩང་མ་དམིགས་པར་མཚོན་བྱེད་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་
ཚིགས་ལ་རགས་ལས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་རང་བཞིན་རྒྱས་ལ་དཔེར་བརྗོད་གཉིས་དགོས་ལ། འབྲས་རྒྱས་ལ་
གཅིག་གིས་ཚོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ནི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་
གཉིས་ཡོད་ལ། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ནི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་རྣམ་གཉིས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཡང་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་ལ་གཉིས་ལས་མེད་པར། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་
ལ་ལྷ་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ནི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་
གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ལ། གཅིག་ཤོས་ལ་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་འཇུག་ཚུལ་བཞི་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་མི་འཇུག་པ་
གཅིག་སྟེ་ལྷ་ཁོ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་མ་དམིགས་པའི་འགལ་རྒྱས་འདིར་མི་འཚད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན།
ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དགུའི་སྟོམ་གྱིས་བསྡུས་པས་སྟྲི་ར་མ་བཤད་པ་མིན་ལ། དཔེར་བརྗོད་ནི་དངོས་སུ་མ་བཤད་
ཀྱང་རྟོགས་པར་ནུས་ཏེ། འབྲས་རང་གི་འགལ་རྒྱས་གཉིས་ཀྱི་ཤུགས་ལ་གོ་ནུས་པའི་

[๗๐๔]

ཕྱི་ར། དབེར་ན་ཡང་དག་གི་གཏན་ཚིགས་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཉན་བྱ་ལ་འཇོམས་པའི་དོན་ནི། འོ་ན་ཟློག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་བཟློག་པའི་དོན་དུ་མཉན་བྱ་སྨད་ན། དེས་དེ་བཟློག་ནུས་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་མཉན་བྱ་སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མི་འཇུག་པར་བསྟན་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རིགས་པ་ཅན་པས་བཟློག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་དུ་འདོད་པའི་སྒོག་ལྟན་གྱི་ལུས་སུ་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། འཕྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱི་མཉན་བྱ་དང་། །སྒོག་སོགས་འདི་ནི་མཚུངས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་དཀའ་བས། དེའི་ཤེས་བྱེད་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གསོན་པོའི་ལུས་ནི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། བདག་མེད་རང་ལྡོག་ནས་ནི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཀྱང་བཟློག་པའི་ལྟོས་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་དོགས་པ་གཉིས་འཇུག་སྟེ། འོ་ན་དེ་གསོན་ལུས་བདག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པར་ཐལ་འོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བས་བདག་མེད་དུ་ཚད་མས་དེས་པའི་སྒོག་ལྟན་གྱི་ལུས་ལྟ་བུ་ལ་མི་འཇུག་པར་ཐལ་འོ། །འདོད་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྟན་གྱི་མཐུན་དང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་པ་དང་། དེ་ཆོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བཟློག་པའི་

[ཅ།]

ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐུ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། གང་ལ་བསྟན་བྱའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །བརྗོག་པ་ཉིད་བརྗོད་དེ་ཉིད་ནི། །འདིའི་ཚོས་མཐུན་འགྱུར་དེས་ན། །གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་རྟེས་འགྲོ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་སོ་སྙམ་པའོ། །དེའི་ལན་ནི། ཉེས་པ་དང་པོས་མི་གནོད་དེ། མཐུན་དགེ་ཡིན་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷ་སྨྱིན་གྱི་ལུས་བདག་མེད་དུ་ཇོགས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསོན་པོའི་ལུས་ཅམ་བདག་མེད་དུ་ཇོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དེ་དེའི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ། །འོན་དེ་དེའི་མཐུན་དགེར་བཞག་པ་ལ་ཉེས་པ་དེ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མཚུངས་པ་མིན་ཏེ། དེ་དེའི་མཐུན་དགེར་འཇོག་པའི་དུས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མིན་པས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ལྟ་སྨྱིན་གྱིས་ལུས་དེ་བདག་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་གསོན་ལུས་བདག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དགེ་ཡང་དག་ཏུ་རུང་བར་ཐལ། དེ་སྔོག་ལྟན་གྱི་ལུས་སུ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་གསོན་ལུས་བདག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དགེ་ཡང་དག་ཏུ་རུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱས་ཡང་དག་གི་མཐུན་དགེ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་བཞད་གང་ཀྱི་གནས་སོ་ཞེ་ན། དུང་སྒྲ་དེ་བྱས་པའི་རྒྱས་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དགེ་ཡང་དག་ཏུ་རུང་བར་ཐལ། མཉན་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་དེར་བསྟན་པའི་དེར་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། དུང་སྒྲ་མི་རྒྱ་པར་གཏན་ཚིགས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཇོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཅམ་མི་རྒྱ་པར་ཇོགས་ནུས་པས། ལྷར་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པས་དེ་དེའི་མཐུན་དགེར་གཟུང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་མཉན་བྱ་ལ་མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་ནི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་

[ཅ།]

ལྷར་སྣང་ཡིན་ལ། དབེ་ལ་བཏེན་ནས་སྤར་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་དྲན་པར་ནུས་ལ། དེས་སྒྲ་མི་རྒྱག་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་མཉན་བྱ་དེ་མི་རྒྱག་པ་ལ་རྟེས་སུ་འཛིན་ལ་ཕན་ཐུན་པ་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྷར་ན་མཉན་བྱའི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་འབྲེལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པར་གྱུར་ལ། དེ་གྱུར་པ་ན་དེས་དེ་ལྷར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པར་གྱུར་ལ། དེ་གྱུར་པ་ན་དུང་སྒྲ་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྷར་ན་དེ་ལ་མ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་མཉན་བྱ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྷར་འདོད་པ་དེ་ནི། དེ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡང་ཡང་བཤད་ཟིན་པས་ཞིབ་ཚགས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་མཉན་བྱ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཚེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དགེ་ཡོད་ཀྱང་མཐུན་ཕྱོགས་མེད། དེར་དེ་མ་སོང་བའི་ཚེ་མཐུན་དགེ་དང་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ། །དོགས་པ་གཉིས་པའི་ལན་ནི། གཞུང་དེའི་དོན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྒྱོག་པའི་ཚུལ་གྱུས། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འཛིན་པའི་ཚུལ་གྱུབ་དགོས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྒྱག་པར་སྒྲུབ་པའི་བཏོག་ཚུལ་གྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བཏོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁྱབ་པ་མེད་དེ། དོན་ལ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་རྣོལ་བའི་ཚད་མས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང།

[ཅ]

མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེག་པའི་ཚུལ་མ་གྱུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་འདི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་རྒྱུད་དུ། མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བརྟེག་ཐེ་ཚོམ་ཟ། །དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཕྱིར་ཏེ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བརྟེག་པར་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོན། རིགས་པ་ཅན་པས་འདི་བརྟེག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ཚུལ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། སྔོག་ལྟན་དེ་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་བརྟེག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྱུབ་ཅིང། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་བརྟེག་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་རྟེས་སུ་འགྲོ་བརྟེག་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཤེས་བྱ་ལ་གསོན་ལུས་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་དེས། གསོན་ལུས་རྣམས་ནི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་མཐུན་ཕྱོགས་མིན། གསོན་ལུས་མིན་པ་རྣམས་ནི་བདག་མེད་ཡིན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་འགྲོག་པའི་ཚུལ་ལ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ནི། དེ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་པའི་ཚུལ་གྱུབ་ན། དེ་གཉིས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྱུབ་དགོས། དེ་གྱུབ་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་གྱུབ་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ན་རྒྱུ་པ་མེད་དགོས། རྒྱུ་པ་མེད་ན་རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་མ ད་དགོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཉེས་སྦྱོང་གི་ལན་ནི། དེ་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གཉིས་ཀ་མེད།

[ཅ]

དངོས་པོར་མེད་པ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་འགྲོག་པ་ལ། སྒྲ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་ སྒྲུབ་བྱེད་དགོས་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །སྐབས་འདི་དག་གི་རྣམ་འགྲེལ་ལ་ངེས་གཉིས་སུ་ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་གསུངས་སོ་སྙམ་དུ་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་མེད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཕུང་གསུམ་སྲིད་པ་ཁོ་ན་ར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། གཅིག་གྱུར་པ་ན་དེ་བརྟན་དང་། །འགྲོག་ན་དེ་ཡིས་ དབྱེན་པ་དང་། །གཞན་རྣམས་བཏང་སྟོམས་ལྟ་བུ་དང་། །ཞེས་དང་། ལྷོག་ཏུ་ཚུག་པ་དེ་ལྟ་ནའང་། །བདག་མེད་ མེད་ལས་བདག་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན། སྲོག་ལྟན་གྱི་ལུས་སུ་ ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་བར་ཐལ། བདག་བཅས་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་ནང་འགལ་དང་། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་བར་ཐལ། གསོན་ལུས་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རང་ལུགས་ཀྱི་ རིགས་པ་ཡང་དག་གསུང་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་རྣམ་པར་ངེས་པ་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་དོ་ ཞེས་བྱ་བ་ལས་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ་ ཞེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་

[ཅ]

མོད། དེ་ནི་ཚུལ་གཉིས་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་དོན་གོ་བས། ཁཏིག་གིས་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་བརྗོད། ཅེས་པ་དང་སྟེལ་ནས་གསུངས་པས་སོ། ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་རིགས་པ་མཉེན་པས་ནང་འགལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན་མཉན་བྱ་ཚོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷོག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་བཤད་པས་སོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ཡང་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ལྟར། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་བའི་ཚད་མས་མ་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་ལྷོག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྐད་དུ། མ་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས། །ལྷོག་པཉང་ཉབཉ་ཞིག་ཅན་དུ་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་རྗེ་སྐད་དུ། ཕུང་པོ་གཉིས་ལས་གཅིག་ལ་ནི། །དེས་པར་གྱུབ་ན་གཞན་ལས་ནི། །བཟློག་གྱུབ་ཅེས་པཉང་བདག་ཡོད་མེད་གཉིས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་རང་ལྷོག་ལ་ཟེར་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་སྐབས་ཀྱི་འཕྲོས་ལས་ཤེས་སོ། ། ཡང་མཉན་བྱ་ལྟ་བུ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་གང་རུང་ལ་མེད་པ་ལྟར། མེད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་དེས་པ་གཅིག་སྲིད་པ་དེའི་

[ཅ]

ཚེ་ནི་ལྷོག་པ་མཚན་ཉིད་པ་གྱུབ་ཅིང། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྟེས་འགྲོ་ཡང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱུབ་མོད། དེའི་ཚེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པར་མི་འཇོག་སྟེ། བྱོགས་ཆོས་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་མེད་པ་མཚན་ཉིད་པ་དང། ལྷོག་པ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷོག་པ་ནི་བློའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། མེད་ཅེས་པའི་དུས་ཀྱི་མེད་པ་དེ་དང། ལྷོག་ཅེས་པའི་དུས་ཀྱི་ལྷོག་ཡུལ་དེ་ལ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟེ་ལྟར་ཞེ་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ཅེས་པའི་དུས་སུ་ནི། གང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ལ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་ཅེས་པའི་དུས་སུ་ནི་གང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་མཐའ་དག་ཁེགས་པ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་མི་སྙང་བ་མ་དམིགས་པ་དང། འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་གཉིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེར་མི་འཚང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན། དེར་དེ་མ་བསྡུས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་བསྡུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དེས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་བརྗོད་པ་ཡང་དངོས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ།

[ཅ]

གཅིག་ནི་རྒྱ་མི་དམིགས་པ་དང་། གཅིག་ཥོས་ནི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་འདུས་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་དུ། འབྲས་བུ་དང་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་དགེ་བཤེར་བཟློག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་རྒྱན་རིགས་པའི་འཁོར་ལོས་ལུགས་ངན་ཁམ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས། གཞན་རྟེས་སུ་འཇོག་པའི་རིམ་པར་ཕྱེ་བ་སྟེ་དང་པོའོ། །འདིར་སྨྲས་པ། ལུང་དང་རིགས་པའི་རྣམ་འགྲུར་མི་འཇུ་བ། ।བཏུ་ཕྱག་སྟོང་གི་མཁྱེན་པའི་ཏ་སྣྲ་གང་། ।དབྱངས་ཅན་ཐུགས་མཚོའི་རྒྱུད་མངས་དང་འགྲོགས་ནས། ।ཚོས་འདོད་མཐའ་བོའི་ཀུན་དགར་འདི་སྨྲེ་ན་གྱི། ।ཚོས་ཀྱི་འབེལ་བཏགས་ཡིད་འོང་བད་མོའི་ཕྲེང། ।སྣྲན་གྲགས་ནོར་བུའི་མདངས་དང་ལྡན་གཅིག་ཏུ། ।འཚད་ཆོད་གཞན་གྱིས་ཀུན་དགར་བཅེ་འདོད་ན། ।ལེགས་བཤད་འཇུམ་དཀར་ཕྲེང་བ་འདི་ལོངས་ཤིག ।རྣམ་དཔྱོད་ཁ་གདངས་རིགས་པའི་མཆེ་བ་རྣོ། ।ལུང་མང་མཐོང་བའི་མིག་གསུམ་འཕྲལ་འཁོར་ཅན། ।གཞན་སྟེ་གནོན་པའི་དཔལ་རིས་སུམ་འཁྱོག་གི་ས། ।ཕྱིར་ཆོལ་ཏེགས་པ་འཕྲོག་པའི་ཁྲོ་ཆེན་འདི། ।དོན་གཉེར་གྲོགས་པོའི་གཐུག་ཏུ་འབུལ་ལགས་ཀྱི། ।གཟུ་བོའི་མཁྱེན་པ་དུལ་བར་གྱས་མཛོད་ལ། ।རྣམ་དཔྱོད་རལ་པའི་ཐིག་ལེར་བསྟེན་གྱིས་དང་། ।ལེགས་བཤད་བདུད་རྩིས་སྟེང་ཁའི་ཁྱམས་བགྲོད་ནས། ।ཁྱོད་ཟློའི་བང་མཛོད་འགོངས་

ཤ་ཀུན་དང་བྲལ། །འདིར་འབྱུང་སྟེ་བདུན་རིགས་པའི་ཉིང་ཁུ་ཡིན། །རྒྱ་འགྲེལ་ཀུན་དང་ཕལ་ཆེར་མཐུན་སྣོན་བྱེད། །ཐུང་ཟད་མི་མཐུན་དེ་དག་སྐྱོན་མ་ཡིན། །དེ་དག་རང་ལའང་ཡོད་རྟོག་མེད་འགལ་སྟེ། །འགྲེལ་བྱེད་བློ་ལ་མཁས་རིགས་པའི་གནད། །ཐུ་རྩི་གཅིས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན། །དེར་བྱང་ཉེས་པའི་ཆཤགས་གང་བསགས་པ། །པཊ་ཆེན་རིགས་པའི་སྒྲ་ཅན་དབང་པོས་ཟོས། །མཐུན་པའི་ལེགས་བཤད་ཉི་མས་ས་ཆེན་གསལ། །དེ་ཕྱིར་འདིར་འཚད་རིགས་པའི་གཏེར་མཛོད་དང་། །མི་མཐུན་གང་བྱང་ཁྱེད་ཀྱིས་དོར་བྱ་ཡིན། །འདིར་བཤད་ལུང་རིགས་ཞིབ་མོ་འདི་མེད་པར། །རིགས་པའི་གཏེར་གཞུང་འགྲེལ་པར་བཅས་པ་ཡི། །དོན་དེ་རྒྱས་པར་ཤེས་ན་གྲོགས་པོ་དག །ཁྱེད་ཅག་དཔལ་མཛངས་ཤེས་རབ་ཅན་ཡིན་ནོ། །དགྱོད་མེད་དང་ཅན་མང་པོས་ཡུན་རིང་བུ། །ཉིན་དང་མཚན་ལ་རྣམ་པར་བསམས་བྱས་ཀྱང་། །རྒྱ་ཏུ་ཉེས་པར་བཤད་པའི་ལམ་ཞུགས་པས། །ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཀ་ལ་མཐོང་། ||མཇུ་ལྕི|| || ། །བལ་ཡུལ་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆེན་ཞེས་པ་ལས་གྱ་རུས་སྒྲིལ། ||